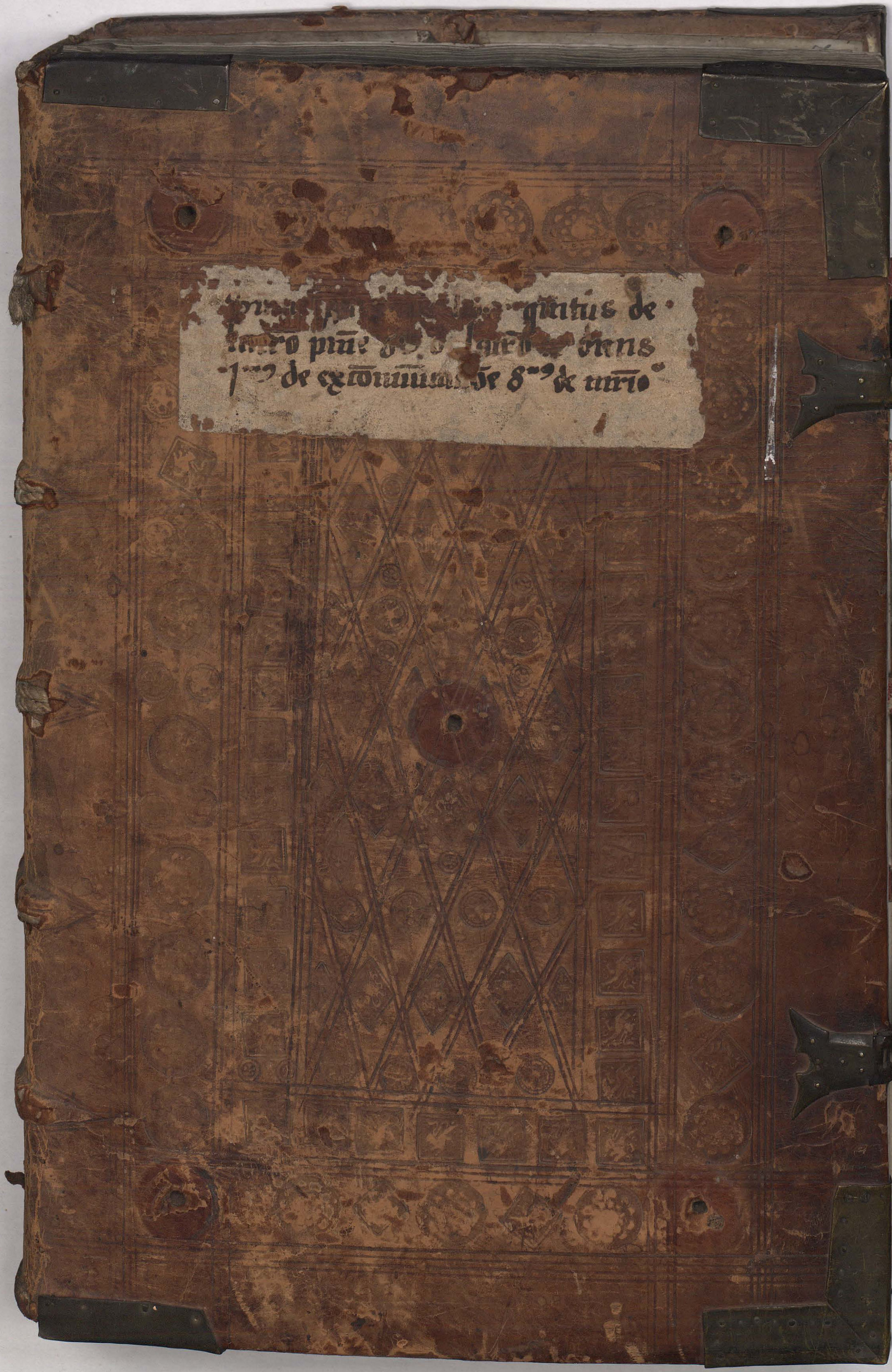

Jncipiūt tabuli qūtꝰ libri·

De vrtute pentencie ·1ꝯ
De sacrāmento pentencie ·2ꝯ
De quibꝫ pentencia debꝫ agi ·3ꝯ
De effectu pentencie ·4ꝯ
De impedimentis vere pentencie ·5ꝯ
De duratione ⁊ reiteracione pentencie ·6ꝯ
De pentencia ficta vel simuli ·7ꝯ
De ptibꝫ pentencie in speciali ·8ꝯ
De satisfactione ·9ꝯ
De confessione quid ē ⁊ de institucione eiꝰ ⁊ vtilitate ·10ꝯ
De tempore confessionis ·11ꝯ
De obiecto confessionis ⁊ de his q̄ debꝫ q̄s confiteri ·12ꝯ
Cui ē confitendum ·13ꝯ
Cui presbitero est confitendum· ·14ꝯ
De quibusdam spālibꝫ ꝓsonis q̄bꝫ debeāt confiteri ·15ꝯ
Qualē debeat esse confessor ⁊ q̄lit̄ se debet hr̄e ad confitentē ·16ꝯ
De interrogationibꝫ faciēdis a confessore ·17ꝯ
Qualē debet esse confessio ·18ꝯ
De confessionis effectu ·19ꝯ
De confessionis sigillo ·20ꝯ
Quid ē satisfactio ·21ꝯ
De possibilitate satisfactionis ·22ꝯ
Cui debꝫ fieri satisfactio ·23ꝯ
Per qualia opa satisfactio fieri debeat ·24ꝯ
De ptibꝫ satisfactionis ·25ꝯ
De elemosina ·26ꝯ
De oratione ·27ꝯ
De ieiunio ·28ꝯ
De restitutione rez̄ cōmuniū ·29ꝯ
De restitutiōe acquisitorꝫ in ludo alee ⁊ in taxillis ·30ꝯ
De mensura satisfactionis ·31ꝯ
De canonibꝫ pn̄ialibꝫ ·32ꝯ
De spēbꝫ siue differentijs pn̄ie in speciali ·33ꝯ
De pn̄a publica ·34ꝯ
De pn̄a solleꝑpni ·35ꝯ
De clauibꝫ· vtꝝ sit date eccl̄ie ⁊ quot sint ·36ꝯ
De effectu ⁊ vtute clauium ·37ꝯ
De ministris clauium ·38ꝯ
De his in q̄s clauium usus ꝯcedi pt̄ ·39ꝯ
De indulgentijs ·40ꝯ
De vnctione extrema ·41ꝯ

Incipit liber quintus Sūme Alexandri qui tractat de sacro penitēcie ti · primus ·

Finita quarta pte huius libri que ē de sacris in cōi et de tribus pmis sacris · s. confirmatōe eukaristia et baptismo · Sequit̄ q̄nta q̄ est de sacramēto pnie et de sacro vnctionis extime · Prio aut̄ dd ē de sacro pnie et pmo de vtute pnie · 2° de sacro pnie · Circa p°. p° de pnie q̄ditate 2° de eius origine et ordine · Circa p°. q̄runt̄ pla· scz vtz pnia sit vtus · et vtz sit virtus spālis · Rō fm rich̄ · et coiter fm alios doctores penitēcia pt̄ q̄tuor mōis acapi · vno mō p rīmedio ptra pctm mortale actuale p sacdotes mīstrād̄o et sic pnia ē sacrm et nō vtus · Alio mō pro habitu habilitāte hoiem ad penitēdū sub debitis cōstanciis et sic est vtus · 3° mō p actu penitendi · et sic n̄ est vtus sz vtutis act⁹ 4° mō p dolore bibili p pcto omisso q̄ si p̄cedit actū penitēdi ipm pmouet seu intēdit · si aut̄ seq̄t̄ tamq̄z cātus ex illo intentōz et pfectōz ei⁹ ostēdit · et sic nō est vt⁹ sz passio · Est ḡ pnia 2° mō accepta vt⁹ et vt⁹ spālis · qō fm rich̄ · pz ex hoc q̄ obiectū pnie vtutis ē actuale pctm sub ratione qua est tnsgressio diuine legis vindicabilis et expiabilis p actū ipi⁹ penitētis · et ḡa sub rōe hac pctm nll'ius alteri⁹ vtutis est obiectū sequit̄ q̄ act⁹ pnie est p essēdā distinct⁹ ab actibus aliaz vtutū dīa em̄ vtutū inotescit nob per actus distinctō aut̄ actuū p obiecta · Est aut̄ vtus pnie reducibilis ad iustitiā · qō patz p illud q̄d dr̄ de pnia · di · 3 · c · 1 · Pnia est q̄dam dolentis vindicta puniētis i se qō se dolet commisisse · Vindicare aut̄ malefactū pniendo pertinet ad rōz iustitie · fm rich̄ · Cuius aut̄ vtutis est act⁹ q̄ est penitere · Rō fm scotū q̄ faciēdo vim in vocabulo · penitē idē est quod pnā tenere · hec aut̄ nō tantū importat passiōez pene ut inherentis · sz eē actōz volētis rīspectu pene · Unde pnia actual' est punitio volūtaria vl' volūtas pnitētis · In hac aut̄ est mlta cōsiderare p° velle pctm pnire siue vindicare · 2° se peccasse nolle siue pctm detestari · 3° punitōz iam inflictā uelle libere acceptare · 4° pnā inflictaz patienē ferre · In q̄libet horz q̄tuor actuū saluatur ratio hui⁹ vocabli · s. penitē · vñ in his q̄tuor ratio videt̄ consistē significatū ei⁹ · Pt̄ aut̄ quilibet eoz eē act⁹ vtutis · q̄a pt̄ esse act⁹ rōe rōi cōformis · nō q̄ sēp sit act⁹ vtutis · i. elicit⁹ a vtute vl' gnat⁹ a vtute · sz q̄a cōformis rōe rōi in quo cōsistit bonitas moralis act⁹ hūani · Et q̄a pri⁹ poictoz actuū pt̄ esse iustitie pricipaliter scz vindicatiue · ideo est act⁹ vtutis pnie · vt dē · di · 3 · c · 1 · pnia est q̄dā dolētis tc̄ · 2° aut̄ et 3° p̄t esse cui⁹cūq; vtutis que est i appetitu puta humilitatis que inclinat ad detestādū pctm superbie et ad acceptādā penā q̄ soluit rationi sīrbie castitatis quātū ad pctm luxurie · Et sic de aliis vtutib⁹ appetitiuis · 4° · vo act⁹ pt̄ esse act⁹ vtutis paciēcie · Quid est penitēcia fm diffinitōz · Rō fm mgrm 4° sniaz di · 14 · penitēcia est gra ul' vt⁹ q̄ cū emendatōis pposito pterita mala plangim⁹ et odim⁹ et plāgēda itez omittē nolum⁹ et h̄ diffō de pnia ad pns sufficiat q̄a cōpletissima est tangit em̄ gen⁹ ei⁹ et actū et obiectū · Dicit̄ aut̄ pnia grā pt̄ similitudinē effectū iustificatōis · plangē vo sumit̄ ibi cōmunit̄ pro plāctu siue exteriori siue interiori · Intelligēdū etiā q̄ dicit̄ plangim⁹ non q̄ penitēs semp sit in actu plangendi sz q̄a semp habilis est ad plangēdū · Nota etiā q̄ plāgē siue lugē pro pctis suis est pnie · p malis alienis est mie · p bonis etnis est bītudinis lucr⁹ sequitur videre de 2° articl'o scilicet de origine et ordine pnie circa quod queruñ plura · s. vtz aliqs penitē possit ex seipo · Rō peni tēcia pt̄ dicā vno mō cōiter q̄cumq; detestatō pcti omissi · et hec est in damnatis fm id⁹ sap. 4 · pniaz agētes · et p angu · spūs gemētes · Detestātur em̄ pctm q̄ fecerūt pter penā quā in sustinēt · Alio mō detestatō pt̄ dicā inquātū est conā iustitiā legis dei in spe venie · et h̄ n̄ est in eis · Primo mō punire pctm potest q̄s ex sola natā sine gra aliqua · Sic em̄ se hō natāliter diligit · ita natāliter odit omne pter qō malum incrit · Sed in hac pnia regnat volūtas mala cū pri boni sit amica pt̄ qō n̄ ē deo accepta nec sic penitēs inuenit grāz l' veniā · Secdo mō n̄ pt̄ fieri sine gracia gtūita facēte l' gratis data Et hec adeo dispōit ad grāz q̄ nll's sic penitet qui non inuenit grāz et veniā · et nll'i dat deus huiōi pniam nisi cui pponit facē miaz · et q̄a damnati hāc non h̄nt nec habere pnt ut supdictū est ideo nō pnt omitteq; veniā · Sed si p impossibile ponat̄ q̄ dānati hāc haberēt vtiq; deus eis pceret · hec igit̄ est potissima cā irremediabilitatis pcti diaboli quia scilicet non potest penitere · Racio aut̄ quare non pt̄ penitere est quia libez arbitriū ei⁹ et eē damnatoz ē ita in malo obstinatū q̄ non pt̄ vti ad penitēdū de malo ad veniā petēdā · h̄ aut̄ inutibilitatis rō pricipalis ē sumēda p oppatōz ad statū peccātis quia scz sūt ex statū merēdi et hāc assignat dām · 2° li · c · 4 · d · q̄ hoc est angelis cā⁹ q̄ est hoīb⁹ mors vñ sic merēdi statū hō exit statum i morte ita et angel⁹ in pma aūsione · Et h̄ ogrue q̄a angel⁹ est sba pure spūalis nll'am h̄ns retardationē · hō vo ē opōit⁹ ex spū et corpe corruptibili ipm spm̄ aggnāte · Et h̄ modus dōi est fm bonā sup quartū sniaz et coiter fm doc. alios · Scdm aut̄ scotū dicēdū q̄ pcto⁹ potest ex suis naāliboz cū gnali influēcia dei odiscerare pctm omissū et ut dei offēsiuū et vt est otra legē dei · et ut a deo aūsiuū et huiōi · et volūtas ei⁹ pt̄ id⁹ sub aliqua l' sub pl'ib⁹ taliū rōnū odiscernatum detestari · et ille mot⁹ otinuari pt̄ et intēdi ante infusionē gre · Pt̄ etiā sufficienē esse cōstantionat⁹ et pfecte debitis circūstanciis moralib⁹ Ille aut̄ mot⁹ dicit̄ attritio et est dispō siue meritū de cōgruo ad delectōz pcti mortalis · In illo em̄ instanti q̄ pfixit deus esse debē ōmunum

Inc. 3576

illi⁹ mot⁹ attritõis quẽ vsqz tẽ vult ꝺmua:
ri ad ꝺ ut sit meritũ ꝺe cõgruo ad iustificatõz·
infũdit gr̃a ⁊ sic si manet idẽ mot⁹ ćca pcẽm
messe naẽ ⁊ moꝛis q̃ ꝑus·tũc idẽ mot⁹ q̃ ꝑ⁹
fuit informis ⁊ attritõ fit foꝛtus sz gr̃a ⁊ sic
fit ꝺritio·⁊ tũc simpl'r pcẽm ꝺelet· ℙ Dr etiã di
cit q ꝙ si nõ ꝺtinueret idem mot⁹ in gr̃e naẽ ⁊
moꝛis qui ꝑus·adhuc in illo instãti gr̃a infũ
deret·q̃a sufficiẽs meritũ ꝺe ꝺgruo iam ꝑcessit
sz mot⁹ attritõis sufficient ćcũstãciat⁹· Et
ꝺm hoc diceret q ñ oꝛtet ad ꝺelecõez pcti cõ:
tinuari aliq̃z actũ neqz foꝛtũ neqz informẽ·sed
tãtũ actũ pñie informẽ ꝑcedere m tpe usqz ad
i⁹ instans·ꝑma tñ via rõnabilioꝛ videt q̃a
verisil'e est q ñ ꝺtinuet in illo instãti actũ sil'ez
in genẽ moꝛis·nõ habet illud ad qđ disponit
hec scotus· ℙ Vtz pñia ꝺapiat ꝺmoꝛe·ꝛnđ q
sic ut dic mgr̃ sñiaz li·ꝙ·di·ıꝙ· Ad cui⁹ euidẽ
ciam sciendũ q ꝺrigo pñie duplex est sz effici:
ens in ꝺeo ⁊ disponẽs in subiecto·q̃a ꝺe⁹ ñ iu:
stificat adultũ sine sua ꝑparatõe·q̃a vo disposi:
tio ex pte nr̃a volũtaria est ideo nõ pt acapi
vn⁹ modus disponẽdi ꝺtminat⁹ ut sẽp·sz ut
in plibus· Nam oms ꝺmones moꝛales ꝺm
phm 2° etꝺ·ut in plibꝰ sũt intelligẽdi nõ sẽp·
Pñia vo est reuisio hois exñtis in pcõ ad ꝺeũ·
ideo oportz ꝑcedẽ aliq̃ illuꝛans ad cogt̃õz pcti
⁊ ꝺei·⁊ hoc est fides informis·q quã pcõꝛ cog
nosćt seip̃m pcõrẽ⁊ ꝺeũ ut iustũ iudicẽ ma:
la oĩa punientẽ·⁊ ut piũ patrẽ paratũ suscu:
pere q pñiaz reuitentẽ aliꝺ nũq̃z penitẽt· Aliq̃
vero est retrahens ab amoꝛe pcti·⁊ hoc est timoꝛ
pene·postq̃z eñ hõ se recognosćt pcõrez⁊ ꝺeũ
iudicẽ incipit timere ꝺei iudiciũ⁊ r̃fugẽ pcẽm
Aliq̃ vo ẽ inclinãs in amoꝛẽ ꝺei·⁊ hoc est spes
informis·Nã exq̃ cognosćt ꝺeũ ut piũ patrẽ
inclinaẽ ad eũ diligẽꝺũ⁊ ꝺe e⁹ mia sperandũ
aliꝺ ꝺesperaret nc pñiaz sumẽt·sic ergo ex cogt̃õe
ꝑe culpe⁊ ꝺime iustićie generat timoꝛ·ex
cogt̃õe vo ꝺime mie spes·⁊ ex hijs volũtas re:
ꝺeundi·⁊ ei per gemitũ⁊ alias penas satisfaci
endi· Et si incipiat facẽ qđ in se est dispo ad iu
stificatõz· Quia ergo timoꝛ incohat motũ rece:
dẽꝺi a pcõ ad ꝺeũ·fides vo solũ ad hoc dispo:
nit·spes aũt adꝺ ꝑmouet sz ñ ꝺapit·Ideo ori:
go pñie magis aꝑtiat timoꝛe ꝙ modũ dispo
nẽtis q̃z fidei ul' spei· Magis aũt dicit pñia cõ
cipi timoꝛe q̃z gn̄ari·quia gn̄ari est p̃ncipij ef
fectiui·sz ꝺapere receptiui·hec pe· ℙ Quo timo:
re pñia ꝺapiẽ·ꝛnđ timoꝛe seruili qui r̃spićt pe
nam·nec tamẽ oportet q sit sil' cũ eo q̃a est cã
ei⁹ m fieri nõ in esse sic etiã sumptõ mediante
est cã salutis ñ tamẽ est sil' cũ ea·sic eñ cõapi
ens est sil' cum ꝺcepto nõ ꝺm eẽ ꝺpletũ sz imcho
atũ⁊ matiale·sic timoꝛ ꝺuilis est cũ pñia quo
ad attritõz·hec pe· ℙ Vtz pñia sit p̃ma vtu:
tum·ꝛnđ q sic sz in via reformatõis·Scẽꝺũ
eñ q vtutes oms formate sil' infũdumẽ·vñ
in eis nõ est ꝓpositas ꝺm tps tñ ꝺm ordinẽ na
ture ĩ ꝺpatõe ad actũ ẽ ĩ eis ꝓpositas·pñia vo ẽ
reuisio ad ꝺeum· In motu aũt reuisiõis ꝑcedit
cognitio·sequit̃ spes ꝺe possibilitate ꝙueniẽꝺi
sequit̃ mot⁹ in recessu a t̃mino a q̃·ꝺsequitur
aꝑpmquatõ ad t̃minũ ad quẽ·hĩc est q in iusti
ficatõe ꝓpr est mot⁹ fidei·ꝺeiñ mot⁹ fidei·ꝺeiñ
mot⁹ timoris·⁊ ꝺeiñ mot⁹ pñie ad ꝺm reducẽ
tis·⁊ vtutes alias q̃ introducẽtis· Sed quia
fides⁊ spes non hñt rõez ꝑfectã vtutis ñ ꝺm
q sunt informate caritati ideo pñia naturaliter
ꝑcedit oms vtutes ꝺm esse vtutis ꝺpletum·
q est intelligẽdum ꝙ viã reformatõis imagi
nis quia ꝙ pñiaz fit amotio ꝓhibentis·hinc ẽ
q sup illud·qđt·3·pñiam agite·dicit glo·pri:
ma vtus est ꝙ pñiam intimere veterẽ hoiem·
In via vo ꝑme formatõis fides est ꝓpr·ꝺ pe·

De sacro pñie·tí·2ꝰ·

Postea considerandũ est ꝺe sacramento
pñie·Et ꝑmo vtz pñia sit sacmentũ
et scꝺa tabula post naufragium· Secũ
do ꝺe materia⁊ forma· Tercio ꝺe necessitate·
Quarto ꝺe institutõe· ℙ Circa ꝑmum querũt
plura sz vtrũ pñia sit sacramentũ·ꝛnđ sicut
patz ex predictis sacm̃ ꝺicit esse illud qđ ex
institutõe ꝺmia sub aliq̃ re visibili sc̃ificat· Est
aũt duplex penitẽcia ut dic mgr̃ sentẽ·li·ꝙ°·
di·ıꝙ·quedaz interioꝛ tñ q̃ est ꝺe iure naturali·
quedã exterioꝛ q̃ fit ad arbitriũ hoĩs·ꝑma nõ
est aꝑtie sacramẽtũ sed scꝺa· Est aũt in hoc sa:
cramẽto res·pcti remissio·sig⁹ exterioꝛ pñia in
qua est humiliatõ cõfitẽtis tanq̃z matiale·et
absolutio ꝺfessoris tanq̃z formale· Res vo et
sig⁹ interioꝛ penitudo·ꝺm bon̄·⁊ ꝺueniũt cũ
eo tho·⁊ pe· Notãdũ vo q ĩterioꝛ pñia pt ꝺi
cit duplr·uel ꝑut est quidam act⁹ ꝙ se⁊ sic est
act⁹ vtutis⁊ est cã pñie exterioris·sic alij actus
vtutũ ĩtẽrioꝛes sũt cã exterioꝛ·vel ꝑut ꝺungit
pñie exterioꝛi in ꝓposito⁊ sic est pars sacri peni
tẽcie valẽs ad remissiõz pcõꝛ⁊ est res pentẽ:
cie exterioris⁊ sig⁹ remissiõis pcõꝛ· ℙ Intelli:
gendũ etiã q res sacri pt ꝺici quã efficit sacm̃
⁊ hoc vel actu dispensatũ·vel in ꝓposito suscep
tũ·quia ergo remissio pcõꝛ actualiũ ꝑsup:
ponit semꝙ ut cãm sit sacm̃ pñie ul' in actu
ul' in ꝓposito ideo dicit rẽe res hꝰ sacri·hec pe·
ℙ Vtrũ sacm̃ pñie sit vnũ·ꝛnđ q sic sz vni:
tate ordinis ul' finis q̃a totũ qđ ibi geritur oꝛ
dinaẽ ad vn⁹ sigficãdũ⁊ efficiẽdũ ita q nichil
eoꝝ ꝑfecte illud signat⁊ causat sz oĩa sil'· Si
obiciaẽ q nõ sũt sil'·ꝺ q ĩmo quãtũ ad ꝓpo:
sitũ· Nam q vere ꝺteriẽ ꝓponit ꝺfiteri⁊ satis
facere hec bon̄·Vñ sacm̃ pñie nõ requirit tan:
tam ꝺtinuatõz ꝺicendoꝝ⁊ agendoꝝ q̃ztam exi
gunt alia sacra· Vnde pñiarij q̃q̃z audiũt
aliquẽ ꝑ parte vna ꝺie⁊ ꝑ pte alia ꝺie·q̃q̃z
vna ꝺie audiũt ꝺfoz⁊ in alia ꝺie absoluũt et
pñiaz iniungũt· Q̃z eć ꝺe quibꝺã pcti s ab:
soluũt⁊ eos ab alijs absoluẽꝺos mittũt ad ali
os·ꝺ roꝺ· ℙ Vtz pñia ꝺgrue ꝺicaẽ a Jeronimo
scꝺa tabl'a pꝰ naufragiũ·ꝛnđ q sic·ꝑut ẽ sacẽ:
mtũ⁊ ꝺ methapho·⁊ sil'r bapꝰ ꝺr ꝑma tabl'a
q sic nauta naue fracta adhẽndo alicui tabule
euadt maris picꝰ ita eć pꝰq̃z huãna nã ĩ adã
naufragauit⁊ inocẽdã ꝓiudt per eꝰ pcẽm·hõ
picꝰa hꝰ mꝺi euadit ꝙ bapti smi⁊ pñie sacm̃

Sed baptismꝰ ꝑma tabl'a appellaē· pñia vero scđa·quia ꝑmo occrit baptismi remediū cuiꝰ sctitas si fuerit ꝓdita ꝙ pcēm·nō restat remediū ñ pñie ad euadēdū pcī naufragū ꝛ ad ꝙ uenīēdū ad salutis portū.

Sequīē vidē de scđo scz de matia ꝛ forma huiꝰ sacrī·Circa qō scđm·q ꝓxima materia huiꝰ sacrī sūt actus pñie ut patet ex supdčis·ꝛmota vo matia pcēa sūt de qbꝫ dolet et de quibꝫ ofiteē ꝛ ꝙ qbꝫ satisfacit·pcēa inquaz nō acceptāda sz destruēda ꝛ detestanda·Absolutio vo presbi est ibi sic forma·hec tho·ꝛ cōueniūt boñ·ꝛ pe·scm aūt richꝫ·absolutō ñ ē forma sacrī pñie ñ eo mō quo dicē pars principalioz toc⁹ mteglis eē forma·sic dicūt hoies ꝙ tectū est forma dom⁹·ꝛ sic sumiē impꝓpe forma·Sed forma huiꝰ sacrī est ordo ad significādū et dispōitiue efficiendū pcī ꝛmissiōz·respectu cuiꝰ forme ꝟpunctō ofessio satisfactō ꝛ absolutio sūt matiales·Forma aūt absolutōis ē hec·Absoluo te ab oibꝫ pcīs tuis·ꝛ sumiē ex vbis xpi q dixit petro qdt·16·Quodcūqz solueris sup ꝛram erit solutū ꝛ in celo·ꝛ ea vtiē ecčia in absolutōe sacramtali·Huiōi aūt absolutōes in publico fcēe scz misereaē tui vel nrī·tc·ꝛ indulgēdā·tc·nō sūt sacramtales sed sūt ordōes ordinate ad remissionē pcīoz vel aliū·vñ in sacramtali absolutōe nō sufficēt illas dicē qa presbr nō sigt ꝙ eas fieri absolutionē sz petit ut fiat·cū dictis cōuenit tho·Ratio aūt ꝟgruēde dicte forme est quia sacramentū noue legis efficit ꝛ signat ut habitū ē supꝰ·ꝛ ideo effectꝰ sacrī debet exti⁹sigrī·In absolutōe aūt psbri semp nisi sit ex pte ofitētis defectus·ex ordmatōe đna remittunē pcēa·Jo·20·quoꝝ remiseritis pcēa re·eis·tc·q sunt sic intelligenda q delet pcī vincula·ꝟm id psal·dirrupisti dñe vincula mea·Huiōi aūt remissio signaē cū dicē·absoluo te ꝙ modū indicatuū·ꝛ ideo ē cōueniēs forma Remittiē tñ de precatō·s·misereaē tui·tc·ut scz effectꝰ absolutionis non impediaē·ñ tñ est de eē sacrī·sed de bene eē eiꝰ ꝟm tho·Absoluit enī deꝰ ꝙ ministeriū psbri inquātum vbis eius assistit ad ḡciam mfūdendā·Vñ absolutō psbri est causa sine qua nō·quia sine ea ul' facto ul' noto suscepta nō remittunē pꝰ baptismū pcēa·cū dictis ꝟgueniūt boñ·richꝫ·ꝛ sco·Quia tñ psbr sic minister absoluit ꝟgueniēter apponiē aliqđ qđ ptineat ad ꝑmam auctez scz dei ut dicaē ego te absoluo in no·pa·ꝛ fi·ꝛ s·s·vel vtute passionis xpi vl' auctē dei sic dyonisiꝰ exponit 13·c·celestē ierarchie·Quia tñ hoc nō est detminatū ex vbis xpi sic in baptismo·talis appō relīquīē arbitrio sacdotis ꝟm tho·

Sequīē vidēre de tdo scz de nccitate sacrī pñie·cca qō qrīē·vtrū sacrm sit ōnccitate salutis·Rō ꝙ sic luč·8·si pñiam nō egeritis omēs sil' ꝓibitis·Sdēdum tñ q aliqđ est nccriū ad salutē dupr·vno mō absolute alio mō ex suppōe·Absolute est nccm id sñ q nll⁹ salutē pt ꝟseq sic gra xpi ꝛ sacrm baptismi ꝙ qđ aliqs in xpo renascē· Ex suppōe aūt est necessariū sacrm pñie quod qdem nccm ñ ē oibꝫ sed pcō subiacētibꝫ·dicē enī·2·pal'·vlti·dñe iustoꝝ non pōsuisti pñiam iustis abrahā ysaac ꝛ iacob hijs qui tibi nō peccauerūt·Pcēm aūt cū ꝟsumatū fuit generat mortē·Jač·1·et ideo nccm est ad salutē pcēoris ꝙ pcēm ab eo remoueaē qđ fieri ñ pt sine sacrō pñie in quo operaē vtus passionis xpi ꝙ absolutōz sacdotis sil' cū ope penitētis qui cooꝑaē ad destructōz pcī vñ dicit aug⁹ sup Joh·qui čauit te sine te nō iustificabit te sine te·vñ patz q sacrm penitēde est nccm ad salutē pꝰ pcēm·sic medicina corꝑalis pꝰ qz hō morbū periculosū inciderit·

Sequīē videre ó ꝛo scz de īstitutōe hꝰ tho·pñie circa qō queriē·qñ·quomō·vbi et a quo sit institutū sacrāñ tū pñie·Rō de penitēcia est loqui dupr·vno mō ꝓut rcōciliat deo et sic ē dicta mie legis naē q dictat de pcēo ꝟteri ꝛ humiliari debere cū quadā fidei illustratione·ꝛ sic tale sacrm poc⁹ habet īsinuatōz qz institutōz Eo enī q naē dictabat īsinuare sufficiebat·tunc aūt dñs insinuabat qñ pꝰ pcēm adā vocauit geñ·3·vbi dicit glo·q mouebat eū ad cor redire inē idꝰ ꝓphicū·redite ꝓuaricatores ad cor·Alio mō est loqui de pñia ꝟm q est sacrm eccie ꝛ sic institutōz habet a lege scripta siue mosayca siue euāgelica·In lege mosayca ꝙa nōdū erat vitas patefacta nc reciliatio ꝑfecta·institutōz habuit ꝟm impfectionem scz quātū ad generalitatē in detminatōe obl'onū q erāt loco ofōnis et satisfactōis·In lege aūt noua vbi veritas est patefacta ꝛ reciliatō perfecta ꝛ plēa·instituta fuit ꝟm statū ꝑfectōis ꝛ quātū ad formale qđ est absolutio sacdotalis·ꝛ quātū ad matiale qđ ē ducda ꝛ apta ofessio nō solū in gñali vez etiā in speciali·Primū dñs instituit ꝙ se ꝛ ꝓmulgauit scz dauīū pētatem·qdt·16·ꝛ Joh·20·Scđm vo institutū fuit ꝙ apl'os·vl' ut melꝰ dicā ꝓml'gatū qa dñs apl'os docuit ꝛ ipi a dño edocti ꝛ auctē ab eo accepta inō eius auctē ꝓml'gauerūt·ñ enī nob tradiderūt ñ q ipi a dño vl' a spū dñi accepunt ꝟm boñ·Recolligēdo ergo ꝑ dicta de īstitutōe pñie brēiē dicēdū est q penitēcia īstituta est quātū ad actū intōrē a lege naē·Et quātū ad actū exteriorē a lege mosayca que ꝓpiebat ꝙ pcīs quedā sacrificia·sz quo ad modū detminatum in vtroqz a lege nova que ꝓpit ofōez ꝛ satisfactōz ad arbitriū hoīs faciendā ꝛ facē·Ab ꝟ aūt vltimo hz q sit sacrm ꝛ cā remissionis pcēoꝝ·ꝟ pe·Aliq dicit q sacrm pñie immediate fuit institutū a xpo etiā ꝟm oēs ptes suas·Ante enī xpi passiōz instituit hoc sacramtū qztū ad mtiorem cōtritionē penitentis·sz quātū ad opis satisfactionē·cum dixit luč·4·Nō veni vocare iustos sed pcēores ad penitēdā·Et ꝙ alia vba qbꝫ ad penitēdā mutabat maxime cū dixit·nisi penitēciam egeritis oēs simul ꝓibitis·luč·13·Cōfessiōz aūt implicite in exemplo cum dixit leproso·vade ostende te sacdoti·qdt·8·Absolutōz

aũt in mſterio ſcz in lazaro reſuſcitato · cũ dixit ſoluite eũ Joh · 11 · Sed exp̃ſſe ñ dedit auctẽ abſoluẽdi vſq; p̃ ꝛ̃ſurrectõz cũ dixꝭ eis ut habeẽ Joh · 20 · Accipite ſpũ ſcm · q̃z ꝛ̃mi · pe · reeis · An vo p̃atẽ iuriſdcõis ſup totã ecciaz p̃ miſit ſe daturũ petro cũ dixit ei · qꝺ · 16 · tibi dabo claues regni celoz ⁊ qcũq; ligaueris · tẽ ñ tñ tẽ dedit vñ dctum anadeti · di · 21 · in no uo teſtamto · exponẽdũ ẽ de p̃miſſõe p̃m glo · ibi dẽ · Nec tñ tũc tñ p̃miſit ſe datuꝝ p̃atez iuriſdcõis · ſz eẽ p̃atẽ abſoluẽdi ⁊ ligãdi i foro p̃nie quã poſt reſurrectõz cũ aliis diſcipulis accepit · ſz p̃as iuriſdcõis ſup totã ecciaz ſibi ſola fuit data p̃ ſe ⁊ ſucceſſoribꝫ eiꝰ cũ xp̃s pꝰ reſurrectõz ſuã dixit ei paſce oues me Joh · 21 · qꝺ pẽ p̃bari p̃ idꝰ qꝺ habeẽ · q · di · conſiderandũ · ⁊ c · fideliꝫ exẽ de ele · ſigñſti · h̃ rich · ſed de hoc vide infra ti · de inſtitutõe profeſſiõis quid dicat ſco ·

De quibꝫ p̃nia debz agi · ti · z ·

Dcm de conſiderandũ de q̃bꝫ p̃nia debet agi et ꝯca hoc q̃runẽ pla · pꝰ vtꝝ p̃nia ſit agẽda de pcto originali · ℞ꝰ q ñ · Nã penitẽcia ñ ẽ ñ de fco p̃po ⁊ volũtario · originale aũt nõ ẽ factũ p̃pm nec volũtariũ volũtate q̃ ſit in ipo ſz in alto ideo penitẽcia in eo nõ req̃riẽ · In adulto tñ illo conſiderato req̃riẽ diſplicencia eiꝰ ſiẽ ⁊ cuilibet mali · ideo dicẽ aug⁹ liꝰ de coꝝ · ⁊ gra q pcoꝝ p originali eſt arguẽdꝰ ſupple ne in illo velit pmanere · hec tho · Vtrũ de pcto añ baptiſmũ omiſſo · ℞ꝰ huꝰ habetur ſup̃ de ſuſcipiẽtibꝫ baptiſmũ q̃ſtione · vtꝝ penitẽcia req̃raẽ ante baptiſmũ · Vtrũ de pcẽis mortalibꝫ p̃tratis pꝰ baptiſmũ · ℞ꝰ q ſic · In baptiſmo enĩ daẽ gra ad p̃gatõz pcoꝝ p̃itoꝝ nõ aũt ad confirmatõz otra pcã futura vñ poſt baptiſmũ pẽ hõ peccare · ⁊ q̃a itm baptizari ñ pẽ · p̃nie remediũ mia ꝺina ei p̃uidit · Sed ꝯ ad hebꝛeos · 11 · volũtarie nob peccãtibꝫ ñ relinquiẽ hoſtia p̃ pcto · ℞ꝰ apl's loquiẽ de hoſtia quo ad effectũ paſſiõis in baptiſmo · Si vero obiciẽ idꝰ Joh · 2 · q̃ natꝰ eſt ex deo nõ peccat · dicendũ q hoc ſic intellr · ſ · q talis p ſe nõ peccat ſcz in q̃ztũ eſt ex deo natꝰ ſz nichilominꝰ peccat in q̃ztũ peccare pẽ · hec pe · Vtꝝ poſſit agi penitẽcia de q̃libet pcto actuali · ℞ꝰ q ſic · dr̃t enĩ ſpũs vnitꝰ carni a ſeparato a carne q̃a ille ẽ ſuſceptibilis p̃nie · h̃ nõ p̃m dãm · Hinc eſt q de oi pcto omiſſo a ſpũ in carne exiſtẽte dũ eſt i carne p̃nia agi pẽ · vnde criſoꝰ etiã ſi ad ſũmũ perueniat quis maloꝝ deus libenẽ ſuſcipit reuertentẽ · pꝰ ſeparatõz vo a carne ñ pẽ · Sunt tamẽ pcta de q̃bꝫ p̃nia difficiliꝰ agiẽ que ſcz ñ omittunẽ fragilitate carnis ul' ignorancia obnubilate rõis p carnẽ · ſed ex malicia ſiẽ pcẽm ſpiritꝰ ſeparati · ideo difficilius agiẽ p̃nia de hiis q̃z de aliis · Et de tali pcto pẽ intelligi idꝰ · qꝺ · 12 · Qui dixerit vbũ ꝺna ſpũ ſanctũ ñ ꝛ̃mitteẽ ei nec in hoc ſeclo nec in futuro · non remitteẽ ei · vix vl' nõ de facili q̃a tale pcẽm nõ habet in ſe cãm excuſatõis · vel q̃a p tali pcto punitur aliq̃s in hoc ſeculo ⁊ in futuro · vl' vbũ idꝰ ẽ intelligendũ de finali impñia ut dicit augꝰ in liꝰ ·

de vbis dñi · Sed finalis impñia dr̃ duplr · vno mõ p̃ponitũ nunq̃z penitẽdi · ⁊ ſic ẽ pcẽm in ſpũm ſanctũ Alio mõ finalis p̃nie p̃uatõ ⁊ ſic dicit ꝺctõz cuilibet peccati finalis · primo mõ pẽ de eo p̃nia eẽ · 2ꝰ ñ q ſic nichil añ ẽ q̃z p̃uatõ p̃nie · h̃ pe · Vtꝝ req̃raẽ p̃nia ſiue cõtritõ de ſingul' mortalibꝫ · ℞ꝰ q ꝯtritio pẽ conſiderari dupl'r ſcz q̃ztũ ad ſin pñꝰ puta cogitatõz q̃ q̃s cogitat de pcto ⁊ dolet · ⁊ ſi ñ dolore ꝯtõis ſaltẽ attcõis l' q̃ztũ ad ſuũ ẽmiꝰ puta q̃ñ doloꝝ ille iã gra i formaẽ · quantũ ergo ad pñꝰ oportet q ſit de ſingulis pcẽis que q̃s habet i memoria Vnde ſup iº pſal · lauabo p ſingl'as noctes · glo · p ſingula pcẽa conſciaz habe · quãtũ vo ad ẽminũ ſufficit vna coꝭ de oĩbꝫ tũc eñ ille motꝰ agit vi oĩm diſpõitionũ p̃cedẽciũ hec tho Intelligẽdũ aũt q pcta mortalia aut ſũt habẽti nota · aut ignota · de notis eſt neccria cõtritõ et p̃nia ad hoc ut remittaẽ de lege coĩ nõ tñ in coĩ ſz etiã in ſpãli · ſi ad cogitãdũ de quolibet in ſpãli aſſit opportunitas p̃portionata infirmitati huãne q ideo dico quia poſſet ꝺtingẽ q pcoꝝ eſſet in tali periclo q q̃zuis poſſet recogitare de q̃libꝫ in ſpãli nõ tñ haberet opportunitatẽ p̃portionataz huãne fragilitati Ignota aũt aut ſũt ignota quãtũ ad factũ · nõ aũt quãtũ ad ius · ut cum pcoꝝ neſcit ſe aliq̃do feciſſe q̃ tñ ſcit eſſe pcẽm mortale · Aut ſũt ignota quãtũ ad ius ñ aũt q̃ztũ ad factũ ut cũ pcoꝝ ſcit ſe aliq̃do feciſſe q̃ nõ credit eſſe mortale pcẽm et tñ eſt · Aut ſũt ignota · quantũ ad vtrꝝq iſtoꝝ · Et quocũq; iſtoꝝ mõꝝ acapiaẽ ignorãcia ſbdiſtinguẽdũ eſt q̃a aut eſt inuincibilis · Et de pcẽis ſic ignoratis nõ eſt neccria p̃nia in ſpãli · ſed ſufficit q de illis peniteat i coĩ iq̃ꝰ · ſ · peẽtet q̃ oĩbꝫ mortalibꝫ · Si aũt ignota ſẽ ſibi ignorãcia affectata q̃ eſt q̃ñ hõ vult ignorare · vl' craſſa · que eſt q̃ñ ignorãs vellet ſcire nõ tñ vult ita efficaciter inquirere q̃ q̃ztũ huãna patiẽ ſiue p̃mittit fragilitas velit facẽ q̃ in ſe eſt ad hoc ut ſciat · De mortalibꝫ iſtis duobꝫ mõis ignoratis neceſſaria eſt p̃nia in ſpãli Nec tñ ſic ignorans p̃plexꝰ ẽ q̃a pẽ facẽ q̃ in ſe eſt ad hoc ut ſciat · q̃ ſi fecerit · aut ſibi deus ea manifeſtabit aut indulgebit · Illud aũt ambro · ſup iº ad ro · 1 · Ignorãs tẽ · grauiſſime peccas · q̃a ignorãs Loq̃tur ibi de grauitate piculi nõ pcti Vtꝝ penitẽcia req̃raẽ de pcẽis ſcienẽ cõmiſſis · ⁊ poſtea oblitis · ℞ꝰ aut aliq̃s eſt oblitꝰ in ſpãli ⁊ recoꝝ daẽ in gñali ⁊ ſic teneẽ penitẽ ⁊ ꝺteri in gñali de negligẽcia ſua p̃pẽ quã venit in illam obliuionẽ ⁊ teneẽ facẽ q̃ in ſe eſt ut recoꝛꝺeẽ i ſpeciali · vl' p recogitatõz ul' p oꝛõz · Aut eſt oblitus in ſpãli ⁊ in gñali ⁊ ſic adhuc teneẽ penitere in gñali ñ ſub ꝺicõe ſz ſb̃ p̃babili eſtimatione · ꝺz enĩ hõ p̃babiꝛ credẽ q in mltis offẽdit q̃z nõ memit · ⁊ ſic ex hac eſtimatõe ꝺoleat ſiẽ ſi eẽt ctus ⁊ penitẽs ⁊ ꝯritꝰ · Sed obiciẽ h̃ q̃a ſup illud · 1 · coꝛ · 4 · nichil mĩ conſcꝰ ſũ ſed in hoc nõ iuſtificatus ſũ ꝺicẽ glo · quia pẽ latẽ q̃ neſcio gꝰ pcẽm latẽs pẽ impedire iuſtificatõz · gꝰ exigit p̃niam · ℞ꝰ ſi pcẽm lateat p negligẽciã ipedit

iustificatõz aliter nõ. Vtz pñia siue attritio reqrat̃ de oĩbz ćumstanciis mõrliũ pcõrum. Et videt̃ q sic. qa dic̃ aug⁹ q hõ debet cõteri de singulis circũstanciis. Rñ circũstancie quedã trahunt̃ ad aliud genꝰ pcĩ. quedã nõ contricõ de circũstanciis p̃mis est sub p̃cepto. sed cõtricõ de scõis est sub ꝺsilio. Illud tñ p̃ceptũ nõ obligat ad semp ꝫ qñ est locꝰ t tp̃s. t qñ penitẽs ita se macauit t sensualitat̃ domauit q ad cogitacionẽ ćumstanciarum ignis concupie nõ calescat. sed magis indignacõ volũtatis ẽsset. tẽ em̃ debet talia cogitare maxime qñ est in actu orõis t gemitu. alias dz talia poꝰ abigẽ qz rumināre maxime in pcĩs carnis in qbz habz hõ imaginacõz int̃ ꝓpẽ qõ signant̃ dicit̃. 1. corꝝ. 6. Fugite fornicatõz. q. d. ñ tñ in volũtate t ope sed et̃ in recogitatõe. hec boñ. Vtz pñia de peccatis venialibz sit necessaria. Rñ b m richd. de pcĩs venialibz pñiaz esse nccriaz dupr pẽ intelligi. aut q sit nccia ad eorum remissionẽ. aut q sit nccia ad salutẽ. Primo modo de lege coi pñia est necessaria de pcĩs venialibz explicite uel implicite in spali uel in coi. qzdiu em̃ volũtas inordinacõi actualit̃ inhęret oportet eã in ordinatã esse. unde ad remissiõz pcĩ venialis necessariũ ẽ q volũtas desinat inordinacõi inhærere. Nec tñ hoc sufficit de lege coi sed et̃ requirit̃ q inordinatõez ꝓteritã actualr detestet̃ explicite uel implicite. ut illa detestacio sit tocꝰ emendę solucio t radix seu fũdamentũ totius solucõis. Aliqua em̃ emẽda p q̃cunqz voluntaria inordinatõe deo debet̃. Scdo mõ nõ est necessaria pñia de venialibz pcĩs p se ĩ hac vita quia sil stare pñt cũ gr̃a in cuiꝰ virute cũ ea volũtas detestat̃ pꝰ mortẽ in p̃gatorio remittũt̃. Per accns tñ ẽ nccria pñia de illis ĩ hac vita. aut rõe dubij ꝓbabilis. ut qñ vehemẽter hõ dubitat utz peccatũ sit veniale vel mortale tũc em̃ si de illo nõ penitet exponit se discrimini tanqz attemptor sue salutis. Aut rõe periculi. qñ ꝓpendit hõ aliquã affectõz deordinatã venialẽ tñ ita in ipo intẽdi. q ꝓbabilr accidat q ñ eã p pñiam abigat trahat ipm in pcĩm mortale. Aut rõe statuti qñ. s. hõ nõ habz ñ pcĩm veniale cũ teneat̃ semel in anno confiteri ꝓpt̃ statutũ eccie. Sed hoc vltimũ non concludit q sit necessaria pñia mđior. vñ dato q hõ nõ hñs ñ pcta venialia non peniteat de illis nec velit ea confiteri suo p̃sbro nõ est eccliastica statuti ĩnfrgssor. De quolibet tñ veniali implicite uel etiã explicite est nccia pñia in hac vita uel in alia ad hoc q hõ consequat̃ vitã etnam. quia nll̃m pcĩm quantũcunqz leue sil pẽ esse cum gla. hec rich. t gcordat boñ. tho. t pe. Scotus vero dic̃ q statutũ eccie nõ stringit hñtes tñ venialia. Aliqui vo sic distinguũt scz q venialia quedã fiũt ex temptacõe. t de hijs nõ teneꝰ homo confiteri nisi de gruo. qdã ex cogitatõe voluntate vel consensu. ut cogitatio de mliere vel delectatio citra cõsensũ in delectacõe. et de hijs teneꝰ homo penitẽ nõ simpr sz in cãu siue pro loco et tpe scz qñ ea recogitat ne si consentiat

cadat. Quedã vo sũt cum volũtate et consensu ut mẽdaciũ iocosũ. t de huiõi qa per sui mltitudinẽ augẽt libidinẽ teneꝰ hõ penitẽ ne mltiplicent̃ t discrimi se omittat. Unde de hijs sanum est cõsiliũ sm aug⁹ sustinẽ pñiaz. et hic modus dicendi est scõm boñ. Sed obiciẽ iõ gg. q est gutta aque ad caminũ hoc est venialẽ ad feruorẽ caritatis sed feruor caritatis pẽ esse sine attricõe pẽ em̃ aliqs feruent̃ conatur in deũ t tñ tũc de pcto nõ dolere qđ ẽ oportet g⁹ veniale pẽ dimitti sñ attricõe. Rñ licet feruor caritatis possit ee dũ homo ferẽ in deũ motu caritatis. tñ in illo motu attinet̃ implicite displicẽcia venialis vni⁹ vl plriũ vl oĩm. qz si feruent̃ ferẽ in deũ displicet et quicqd a deo retardat. vñ pẽ ee tã feruẽs motꝰ caritatis in deũ q oĩa venialia cognoscit ee sñ actuali cogitacõe iporum. Obicitur ee qz aliqs exñs in veniali pcto pẽ dormiẽs moriat̃ t talit̃ q statim euolat. ut si ꝓpẽ fidem prius confessã occidat̃ sed dũ dormit non potest confiteri. ergo cum ei ee veniale dimittat̃ videtur q sine attricõe possit venale dimitti. Rñ q passio pro xpo suscepta obtinet vim baptismi vt dictũ est supra. t ideo ꝑgat ab oi veniali t mortali ñ inuenerit volũtatẽ actuar obsistentẽ t ideo iꝺ pcm veniale qđ forte ee pꝰ cõfessionẽ feruẽtem mẽrit nõ retardat eũ quin euolat. Aliis aũt qui moriunt̃ dormiẽtes dimittit illud venale ee quo ad culpã post mortẽ hec tho.

Vtz ad pñiaz pcorum venialiũ requirat̃ q ñ tñ de ꝓteritis doleat sz etiã qđ a futuris caut̃ ꝓponat. Rñ q nõ. Nam hõ m gr̃a constitutꝰ pẽ vitare omnia pcta mortalia t singula. pẽ ee vitare venialia sz nõ omnia ut in liº. 2. dixi. Et ideo pñia de ꝓteritis mõrlibus rqrit q hõ ꝓpõt abstinẽ ab oĩbz t singulis mõrlibus. Sed ad pñiaz venialiũ reqrit̃ q hõ ꝓponat abstinẽ a singulis nõ tñ ab omnibz quia hoc infirmitas huiꝰ vite nõ patit̃. t ideo in attricõe de venialibz non exigit̃ ꝓpositũ nõ peccãdi venialiter sic in attricõe de mõrli exigebat̃. sed q displiceat ei t pcm ꝓteritũ t infirmitas qua ad veniale inclinat̃ licet ab eo omnino immunis esse nõ possit. Debet tamen habẽ ꝓpositũ se ꝓparandi ad pcta venialia vitanda. alioqñ esset a picm deficiẽdi seu tollendi impedimenta spiritualis ꝓfectꝰ que sunt pcta venialia. hec tho.

De effectu pñie. ti. q⁹.

Postea considerandũ est de effectu pñie t ꝓmo quãtũ ad remissiõez pcorum mortaliũ. 2º qztũ ad remissionẽ pcorum venialiũ. 3º quãtũ ad reditũ dimissorum pcorum. 4º quãtũ ad restitucionem virtutũ. Circa pmũ qrunt̃ pla. s. utz p penitenciã pcta tollant̃. Rñ sm scotũ q sic. adultꝰ ꝓmam gr̃am delent̃ originale pẽ hr̃e duplicem viam. s. ul ex recepcõe baptismi l ex bono motu disponẽte de gruo ad gr̃am. Ita etiaz gr̃az delent̃ pcm actuale mortale pẽ habẽ duplicem viam. s. p penitendi actũ. ul p pñie sacm. In ꝓma via requirit̃ ad suscepcõz gr̃e motus meritorius de congruo. In scda vo requirit̃ tal

actꝰ qui sufficit ad meritū de ogruo·sz sufficit volūtaria recepcō sacrī pñie sine ficcōe·i·cū intencōe susapiendi qō ofert eccīa ꝛ sñ obice peccati mōzlis·tūc eñ recipit effectū sacrī pñie et gr̄az pñiale ꝛ hoc ñ ex merito sīc̄ ṗma via sz ex pacto dei assistētis suo sacr̄o ad illū effectū ad quē instituit ipm et hoc in vltimo instanti placōis v̄boz̄ absolucōis·Alias nō apparēt quō sacr̄m pñie est scōa tabula·si nunqz p id ut est sacr̄m recupari possit gr̄a·sed tñ p attricionē tanqz p dispōitionē ꝑuiam ꝛ p gricōz tanqz p dispositionē ꝟpletiuā·Ad hc ẽ etiā qō dr̄·qui·26·et Joh̄·20·qr̄ū remiseritis pcā·tē

Sed obicit illō qō dic̄ augꝰ sup illud ps̄·dixi cōfitebor adūsū me iniustitiā meā dño·tē·Nō iqt ꝑnūciat sed ꝑmittit se ꝑnūciatuz ꝛ deꝰ dimittit·Rnd q ex hoc nō sequit̄ q p sacr̄m pñie nō dimittat̄ pcēm·qa si illa alia diuisio qñqz nō assit. non tñ defraudat hec q minꝰ req̄rit sz mtēcōez recipiendi sacr̄m sine obice cōtra eiꝰ effectū·hec scotus·Vtz pñia req̄rat̄ necessario ad delecōez pcti mortalis·Rnd hic ꝟm scotū·Ad maiorē tñ intelligēdā vidēdū ē vtz in pcōre cessante oi actu pcti mōzlis maneat aliqō a q dicat̄ pcōr·qa si nichil maneat videt̄ q p pñiam nichil deleri possit·Circa hoc gꝰ sciendū ꝟm eūdem q nō manet in eo aliqō reale absolutū ul̄ respectū positū l̄ ṗmatū a q dicat̄ pcōr·quia si dicat̄ manere aliquid derelictū ab actu peccati illud non est formaliter pcēm qz pt̄ eē m iustificato·sīc̄ habitꝰ vicios⁹ vel dispositō ad illū manet in iustificato subito·qō patet qa ī pn̄o est ꝑnꝰ ad exequēdū inclmacōz illi⁹ habitꝰ vicios⁹·sed pugnādo mt̄ eū meret̄ ꝛ acq̄rit habitū gr̄iū·Manet aūt tā tū quedā relacō rōis inquātū ē obiectū intellectꝰ vl̄ volūtatis dei·qa pꝰq̄m quis pcēm cōmisit intellectꝰ dei ꝑuidet ꝛ volūtas eiꝰ ordiat eū ad penam correspōdentē pcō ꝑ oī tēpore do nec pena debita sit soluta·Dredca aūt relatio rōis sz ordinatio ad penā ꝑut est discōueniens anime dr̄ macula eius·Scōm vo q ē formaliter obligatio ad illā penaz dicit̄ reatꝰ·ꝟm aūt q est actꝰ uoluntatis diuine dicit̄ offensa In deo eñ irasci uel offendi nichil aliud est q̄z velle iudicare pena tali·His visis dicēdum ē ad questionem principalē·q illud qō dictū est remanere ī pcōre pꝰ actū peccati deleri pt̄·Et qñqz delet̄ ꝟm illud symboli remissionē pcōz·i·deꝰ est r̄missiuus pcōz ꝛ qñqz remittēs pcā Non remittit aūt deus sine pena ul̄ aliq̄ equiualēte ī acceptacōe sua·qa ꝑ qōcūqz pcēm offēdit̄ deus·offensa aūt eius ul̄ ira ut dictū est. est eiꝰ velle vindicare vl̄ aliqō sufficiēs ad placandū exigē·ergo quocūqz pcō posito deꝰ vult vindicare se de peccāte·hc aūt est velle punire ergo ad delecōz pcti req̄rit̄ aliq̄ punicio vel aliquid eq̄lēs ī acceptacōe dīna·Non tamē per quācunqz punicionez delet̄ peccatū sed per aliquā delet̄ ꝑ aliquā ñ·ut patet de pena damnatoz ꝛ de illa pena que statim sequit̄ culpam ꝟm illud aug̃·li⁰ confessionū·Iussisti dñe ꝛ ita est ut pena sit sibi quisqz pcōr·Inē punicōez aūt q̄ pcēm delet ꝛ punicōez qua nō delet̄ non est aliqua dr̄a ita ꝓbabilis sīc̄ dr̄a volūtarij ꝛ inuolūtarij·tñ qa punicō damnatoz ꝑ quā pcēm nō delet̄ longe maior est punicōe viatoris per quaz pcēm delet̄ ꝑ qō patet q magis et min⁹ non facit differendam inē punicōz delentem pcēm ꝛ nō delentē·tñ quia videm⁹ in offēsis q pena l̄ displicēda volūtaria placat offēsum·nō aūt oīno inuolūtaria ꝛ cū murmure accepta·Igit̄ rōnabile est si ꝑ aliquā penā delet̄ habeat offensa ꝛ per aliquā nō·q pena volūtaria regularit̄ requirat̄ ad delecōz pcti·Ex p̄dictis igit̄ patet q ad delecōz pcti mortalis p⁹ baptismū commissi requiritur punitio voluntaria ul̄ voluntas punicōis·ꝛ perconsequēs pñia sine qua neutrū illoz̄ esse pt̄ pñia actualis·i·actꝰ penitēdi indistincte acapiēdo actū penitēdi ad quēlibet actū sup̄dictoz Intelligitur q ad delecōz pcti nō req̄rit̄ simplicit̄ necessario actꝰ penitēdi quia deꝰ posset si vellet remittē pcēm sine oī actu eius cui remittit·posset etiā remittē per aliquē motū feruentē dilectōis in deū sine quocūqz predictoz q̄tuor actuū sb̄ ꝓpria rōe puta in actu feruoris ad martiriū statim sustinendū vbi forte non eēt cogitatio de q̄libet pcto ꝑ⁹ omisso·nec ꝓñs aliqs illoz actuum ꝛ hc formaꝝ licet v̄tualit̄ ī illo motu eēt actꝰ penitēdi 2⁰ mō·Et ideo supdictū ē q actꝰ penitēdi regularit̄ requirit̄ ad hoc ut peccatū mortale deleat̄·qa r̄gularit̄ dicit̄ fieri iꝰ qō fit ꝟm r̄gulas determinatas a sapiēdā dīna·quaz vna est q pcēm omissū non deleat̄ sñ displicē dā eiꝰ ad quā reduci ꝑñt alij tres actꝰ penitēdi

Vtz per pñiaz possit vꝰ pcēm mortale remitti sñ alio·Rnd q nō qz esset ogra ꝓfectionē mie dei cuiꝰ ꝓfecta sūt opa ut dr̄ deutro·32·Vñ cuiꝰ miserēt totalit̄ miserēt·ꝛ hoc est qō dicit augꝰ in liꝰ de pñia·ꝛ habet̄ de pe·di·3·Ꝯ. item. vbi dicit̄ q quedā impietas infidelitatis ē ab illo qui iust⁹ est dimidiā spare veniā·Vtz remissa culpa ꝑ pñiaz remaneat reatꝰ·Rnd q pt̄ remanē·sīc̄ eñ qui hoiem ita ꝛ qui deū offēdit dupl̄r peccat·quia contr̄ eq̄litatē amicicie inq̄ntū affectū debitū ñ impendit ꝛ contr̄ eq̄litatē iustitie mq̄tū illi rē ul̄ honorem ul̄ obsequium subtrahit oportet ergo vtꝰqz restituē·Et qz restituta amicicia non statim restituit̄ res ablata ideo post remissionē culpe remanet reatus pene satisfactorie·ꝟ tho·Vtz remissa culpa mortali tollant̄ oēs r̄liquie pcti·Rnd q ñ oportet·Nam pcēm mōrle ex pte auersionis inordinate ad bonū ꝟmutabile quandā dispositōz causat in aīa ul̄ eē habitū si actus freqñter iteret̄·sicut aūt dictū est culpa mōzlis peccati remittit̄ inq̄tū tollit̄ ꝑ gr̄am auersionē mētis a deo·sublato aūt eo qō est ex pte auersionis nichiloꝫ remanē pt̄ illud qō est ex pte ꝟsionis inordinate·cū hanc ꝟmgat esse sine illa ut ꝓdictū est·Et ideo nichil ꝓhibet q̄ r̄missa culpa remaneāt dispositiones ex ꝓcedētibꝫ actibus causate que dñr reliq̄e pcti. remanent tñ

debilitate et diminute · ita ut huiõi dñentur magis ꝑ modũ dispõis q̃z ꝑ modũ habituũ · sicut eĕ r̃manet fomes p̃ baptismũ · Quõ g̃ vez ẽ ꝙ aug̃ dicit li° de pñia · Nunq̃z dñs alĩ quẽ sanauit quẽ oĩno non liberauit · totũ em̃ hoiem sanauit ĩ sabbo q̃a coꝛp̃ ab oi infirmitate ⁊ aiaz ab oi ꝭtagione · ℞° dñs totũ hoiez ꝑfecte curat · sz aliq̃n subito sic̃ socrũ petri statim restituit ꝑfecte sanitati ita ut surgeret ⁊ mĩstraret · sic̃ legit̃ luce g° · Q̃nq̃z aũt successiue curat sic̃ legit̃ de ceco illũinato · q̃t · s · Ita eĕ spũalit̃ q̃nq̃z tãta cõmocõe cõtrit coꝛ hois · ut subito sequat̃ bonitatẽ ꝑfce spiritalẽ non solũ remissa culpa sed etiã sublatis omnibus reliq̃is pcti ut ꝓz de magdalena luce · s · q̃nq̃z aũt ꝓius remittit culpã per gr̃az opantẽ · Et p̃ea ꝙ gr̃az coopantẽ successiue tollit pcti reliquias · hec Thomas.

Quca ꝑm scz r̃missiõz venialiũ q̃runt̃ pl'a scz · vtz pcta venialia sine pñia intiozi possint dimitti · ℞° hui° questiõis habet̃ in titulo immediate pcedẽti in ultima questiõe ·

Vtz venialia deleri possint sñ gr̃a · ℞° q ñ · oĕ em̃ pcm̃ aliquo mõ aĩam fedat et aliquo mõ deordinat ⁊ necce est ex hoc q deo displiceat · q̃a igit̃ nota displicẽde mũma que esse possit · sñ habitu qui reducit ad ꝓplacendaz ⁊ amicdaz auferri nõ potest · Ideo tenendũ ẽ oĩno de omni pcto gñalit̃ q nll'm oĩno potest deleri sñ gr̃a gratũ facẽte · Sic em̃ decuit nos ðina sapiẽdia sanare · ⁊ hoc dicũt sãcti ⁊ sonat sc̃ptura que maxime ponit gr̃az eĕ necessariã ad delẽda pcta

Vtz ad r̃missiõz venialiũ pctoꝛ req̃rat̃ gr̃e infusio · ℞° q non · Nam vnũq̃q tollit̃ per suũ oppositũ · peccatũ aũt veniale nõ cõtrariat̃ gr̃e habitui ul' caritatis sz retardat actũ eius inquãtũ hõ nimis inheret bono creato licet nõ ꝺtra deũ · Et iõ ad hoc ut pcm̃ veniale tollat̃ nõ requirit̃ q infũdat̃ aliqua gr̃a habitualis · sz suffi dit aliq̃s motus gr̃e ul' caritatis ad eius remissiõz · Quia tñ in hñtibus vsũ liberi arbitrij m q̃bus tñ possũt esse peccata venialia ñ ꝺtingit esse infusiõz gr̃e sñ actuali motu liberi arbitrij in deũ ⁊ in peccatũ · ideo quãdocũq̃z de nouo gr̃a infũdit̃ · peccata venialia r̃mittũt̃ · hec tho · Vnde nõ · q sic̃ in coꝛpoze ꝺtingit esse maculã dupl'r · vno mõ per ꝓuacõz ei° q̃ req̃rit̃ ad decoꝛem puta debiti coloꝛis aut debite ꝓꝛcõis mẽbꝛoꝝ · Alio mõ ꝙ supinduccõez alie° impediẽtis decoꝛẽ · puta luti ul' puluis Ita in aĩa inducit̃ macula · vno mõ ꝙ ꝓuacõez decoꝛis gr̃e per peccatũ mortale · Alio mõ per inclinacõez affectus inordinatã ad aliq̃d tpale · et hoc fit per pcm̃ veniale Et ideo ad tollendam maculã peccati mortalis req̃rit̃ infusio gr̃e · sz ad tollendã maculã pcti venialis req̃rit̃ aliq̃s actus ꝓcedẽs a gr̃a ꝙ quẽ remoueatur inordinata adhesio ad rem tpalem · Per que remedia remittunt̃ venialia pcta · ℞° sic̃ dictũ est ad remissiõz venialiũ peccatoꝝ nõ req̃rit̃ noue gr̃e infusio sed sufficit aliq̃s act° procedens ex gracia quo aliq̃s detestet̃ peccatũ veniale ul' explicite ul' saltẽ implicite sic̃ cũ aliq̃s feruent̃ mouet̃ in deũ · Et ideo quadruplici rõe aliqua causãt remissiõez venialiũ pctoꝝ · Uno modo inquantũ in eis infũdit̃ gr̃a quia per infusiõez gr̃e tollũtur peccata venialia ut dictũ est sup̃ Et hoc mõ ꝙ eukaristiã ⁊ exẽmã vnccõz ⁊ vl'r ꝙ oĩa sacr̃a noue legis in quibus ꝺferẽt gracia peccata venialia remittunt̃ · Unde credendũ est q aliq̃ nichil de pctis suis cogitante sed tñ passionẽ xp̃i recolente in sacr̃o eukaristie feruent̃ · q venialia pcta ul' oĩa ul' quedã remittunt̃ ei ꝙ gracia ad vitã · Et sic dicendũ q licz venialia valde cõgrue deleant̃ per p̃niaz possũt tamẽ deleri per gr̃am ad vitã ⁊ hic modus dicendi est ꝺm boñ · Secũdo inquãtũ sunt cũ aliq̃ motu detestacõis peccatoꝝ · Et hoc mõ cõfessio generalis · tonsio pectoꝛis et oꝛõ dñica opant̃ ad remissiõez venialiũ · Nam in oꝛacõe dñica petimus · dimitte nob̃ debita nostra · 3° modo inquãtũ sũt cũ aliq̃ motu humiliacõis ul' denocõis ⁊ reuerencie ad deũ ⁊ ad res ðinas · Et hoc mõ benedicco epalis · aqua bñdicta · panis bñdictus · cõpassio alieni pcti · delicti dimissio et siqua alia huiõi sũt · opantur ad remissiõez venialiũ · In talibus em̃ ut in plibus est huiliacõ ⁊ deuotio q̃ est actus gr̃a informat° venali repugnans · qõ quãtũ est de se caritatis feruoꝛẽ ⁊ deuocõz diminuit · g° rõe alicui° penalitatis ãnexe q̃ delectacõi inordinate repugnat ꝓut illa pena iũcta est ordini · g° et hoc modo plura ex ꝓdictis et quecũq̃z leuis pena opant̃ ad remissionẽ venialiũ · Sed vr̃ ꝙ supfluãt ꝓdicta remedia cũ p̃nia sufficiat ad remissionem venialiũ · ℞° q ñ supfluũt quia omnia ista causãt remissiõez venialiũ inquantũ inclinant aĩam ad motũ p̃nie q̃ est detestacõ peccatoꝝ implicite nel expliate · hec tho · Utrũ veniale pcm̃ remitti possit sine mortali · ℞° q nõ sic̃ em̃ supdictũ est remissio culpe c°cũq̃z nũquã fit nisi ꝙ virtute gracie · Ille aũt qui est in pcto mortali caret gr̃a dei · Unde nll'm peccatũ mortale sibi remittit Utz vnũ veniale r̃mitti possit sine alio veniali · ℞° q sic · Nã pcm̃ veniale nõ excludit oĕz actũ gr̃e ꝙ quez possũt alia pcta venialia remitti · sz pcm̃ mortale tõliter excludit habitũ gr̃e sñ q̃ nll'm peccatũ mortale r̃mittit̃ · ⁊ iõ vnũ veniale pt̃ remitti sine alio · non aũt vnũ mortale sine alio hec tho · Unde licet quodlibet supdictoꝝ opantũ ad remissiõz venialiũ quãtũ ẽ de se opet̃ ad remissionẽ oĩm venialiũ · potest tñ ꝺtingere q ꝙ ea vnũ remittat̃ sine alio · ⁊ hoc dupl'r ul' qz volũtas habitualit̃ adheret vni ⁊ nõ alij · ⁊ tc̃ culpa remittit̃ illius cui nõ inheret ⁊ remãet culpa illius cui voluntas inheret · Uel ideo q̃a volũtas vnũ pcm̃ magis detestat̃ q̃z alterũ · Unde gracia magis delet culpã venialem cui° delectacõz volũtas magis cõsonat ⁊ adiuuat hõ boñ · Utz ꝙ supdicta r̃mittant̃ venialia eĕ quo ad penã · ℞° q per ꝓdicta tollunt̃ venialia quo ad culpã · tñ virtute alicui° sanctificationis · tñ eĕ virtute caritatis c° mot° ꝙ ꝓdicta

venéale

exeatat· nō aūt ꝙ quodlibz ꝓcoꝛ ſēp tollīt re-
atꝰ tocīꝰ pene ꝗa ſic ꝗ eēt īmunis a pcō mōzli
aſperſus aqua bn̄dicta ſtatim euolaret· ſed re
atus pene remittīt ꝙ ꝓdicta ꝑm motū feruo-
ris in deū qui per ꝓdicta exeitat· qn̄qz magis
quādoqz minus· hec tho· Vtrū veniale re-
mittat in ꝑgatorio· ℟ꝯ ꝙ opinio verioꝛ ꝛ ſe
curioꝛ ꝛ coīoꝛ dicit ꝙ ſic· et hoc ꝓbatur primo
auctē magiſtri ſen· qui hoc dicit li° ·ꝯ° ·di· 21·
ꝛ ggꝝ qui dīc li° ·ꝯ° ·dyal' ꝙ quedā leues culpe
remittunt in fuō Et ipiꝰ xp̄i dicentis· Mt·
21· qui dixerit v̄bū ꝟa ſpm̄ ſanctū nō remit
tēt ei nec in hoc ſeculo nec in futuro· Implicat
ergo domīꝰ aliqua peccata remitti in fuō ſz
hoc nō niſi in ꝑgatorio ergo· ꝛc· 2° ꝓbat rōne
Nam ꝟtingit aliquē iuſtū decedere in culpa ve
niali vel ante mortē vel in ipa morte contra
cta Aut ergo purgabīt pꝰ hanc vitā ꝛ ſic ali
qua culpa in ꝑgatorio delebīt· Aut cū culpa
veniali ſaluabīt· aut ꝓ ſola culpa veniali dā
nabīt quoꝛ vtrqz eſt ipoſſibile· ſic ergo dicēdo
eſt· ꝙ venialia pcta in ꝑgatorio r̄mitti pn̄t ꝛ
r̄mittunt qn̄ quis decedit cū eis ꝓ eo ꝙ gr̄a n̄
fuit adiuta fīnalīt ad delendū ipa· Remittūt
mquā nō tm̄ quo ad penā quia ſic remittunt
etiā peccata mortalia inquantū poſtq̄z remiſ-
ſa ſunt in hac vita quantū ad culpaz· ſoluīt
in purgatorio pena eis debita· ſz ēt quantū ad
culpam Non ſic intelligēdo· ſcz ꝙ ſine pn̄ia ꝓ
ignē purgatoriū ꝟſumat ſic per ignē argenti
rubigo ꝟſumīt· ſz ꝙ ꝓ penā aīe iuuāt ad peni-
tendū de venialib⁹ de q̄bus hic nō penituerūt·
et ꝓ caritatē cū qua deceſſerūt eaꝛ pn̄ia formāt
et acceptat· hec rich· Quia em̄ volūtas pꝰ hāc
vitā poteſt eſſe gr̄e conformis· Licet eſſe non
poſſit adiutrix pro eo ꝙ ceſſauit tempꝰ meriti
Ideo indiget adiutorio extīoꝛi· ꝛ cū nō ſit locꝰ
ſacramēti· habet adiutoriū ignis punitiui ſui
ꝑgatorij· ꝛ ſic aīa ꝑgat a venialī culpa ſi trā
ſeat cū illa· quia ſic dictū eſt ſuꝑ ad deletionez
venialis ſufficit ꝙ libeꝛ arbitriū gr̄e ſe conforꝛ
met hec boī· Eſt em̄ ꝛplexgenꝰ pcī qdā· ſ·
oīo inuolūtariū ꝛ in vl̄i ꝛ in ꝓticl'ari· ſ· oꝛigi-
nale ideo poteſt r̄mitti et ſine accōe et ſine paſ
ſione volūtatis· Ecōm eſt oīno voluntariū et
in vl̄i et in ꝓticulari ſcz mortale ideo n̄ poteſt
remitti ſine accōe et paſſione volūtatis· ꝟꝰ ē
ꝑtim volūtariū ſcz in ꝓticl'ari et ꝑtim inolun
tariū ſcz in vl̄i· Vnde ꝑtim eſt culpa· ꝑtim eſt
pena ut veniale· ideo poteſt remitti vl' accōne
volūtatis in ꝑſenti ul' paſſiōe in fuō· Ad de
letionē tm̄ illā cōcurrunt tria ſcz pena preſens
gracia cōcomitās ꝛ meritū antecedens· hc pe.
Ecōm aūt ſcotū pcīm veniale in purgatorio
remittīt dū pena totalis ſibi debita ſoluīt· q̄a
idem eſt veniale remitti ꝛ penaz ſibi debitam
ſolui· Vel dici poteſt etiā ꝑm ipm ꝙ venialia
ꝓ merita habita in vita iſta ꝛ reſeruata ī ac
ceptacōne dīna delent in inſtanti mortis· Cau
ſa em̄ impedibilis dū eſt impedita non ponit
ſuū effectū Dū autē non eſt impedita ponit·
Nunc aūt merita huiꝰ morientis in caritate
ſufficiūt ad delendū venialia eius et relata ad
hoc ab eo ul' a deo acceptante· Dūt aūt impedi-
ta dū iſte vuit ſi ſemꝑ actu manet in veniali
poſt mortē vero ꝛ etiā in inſtanti mortis non
ſūt impedita· ergo ꝙ ea delent venialia ī inſtā-
ti mortis· quia tūc nō manet impedimētū· ſ·
actus pcī venialis· Ex hoc etiā ſequit ꝙ omne
peccatū veniale morientis in caritate· remitti
tur in hac vita niſi cōmunet actū venial' pcī
uſq; ad inſtans mortis· Ponere aūt in aīa ali
quē motū bonū poſt mortē per quē tanqz diſ-
poſitionē ul' meritū de cōgruo venialia dimit
tunt nō videt doctīne theologice cōſonū· h ſco·
ꝯ·li° ·ſen·di·21· Vtrū veniale remittat in
inferno· ℟ꝯ ꝙ non· quia in inferno nll'a eſt re
demptio· licet em̄ peccato veniali ꝙ ſe nō debeat
pena etna quia ſil' poteſt ſtare cum gr̄a· per acci
dens tm̄ multa venialia punīunt pena eterna
eo ꝙ ſunt in ſubiecto carente gr̄a ꝛ ī actu ꝛ in
potencia ſine qua nō poteſt remitti pcīm· ꝛ iō
quia ōīna iuſticia requirit ut manente culpa
maneat pena· ideo pena eoꝛ ē eterna· Conē
hoc arguit ſcotꝰ ſic· peccatū mortale et venia-
le ſūt inꝓporcionabilia ꝛ rōe offēſe quia infini
ta venialia ſi eſſent nō equarent vni mortali
in rōne offēſe quia nec oīa illa auerterēt a fi-
ne vltimo ſic fac vnū mortale· gꝰ pena ſcōm
iuſticiā coꝛreſpōdens pcō mortali in infinitū
excedit penā coꝛreſpōdētem veniali· n̄ aūt ꝑm
intencōz qz q̄libet pena ꝑm intencōz finita fini
te excedit ul' excedit ꝟpata ad aliā· igīt hc erit
ſcōm extēcōez· igīt pcō veniali nō debet pena
eterna· Et ideo dicēdū ꝑm ipm ꝙ peccato ve-
niali ſiue hoc punīendo in inferno ſiue alibi nō
debet pena niſi tpalis Et ꝓ conſequēs pena tpali
ſoluta ē lib ab iſtis ꝛ h ſiue ꝓ ſe ſū ꝓ accēns Rō
hꝰ eſt qz ꝑm ſe eſt talis offēſa q̄ ſufficienter punit
ꝓ penā tpalē Nec eſt inconueniēs penā debitaz
veniali hr̄e t̄miꝰ in inferno q̄a ec̄ nūc penitēs
ptē pn̄ie explens ꝛ āte totā cōpletā recdiuās
in mortale ꝛ in illo mōzli decedens ꝓ reſiduo
pn̄ie ꝟplende ſoluet penā in inferno· ſz nō niſi
tēporalem· qz ex q̄ in r̄miſſiōe ꝓoꝛ pcīoꝝ ꝟmu
tatū eſt debitū pene etne in debitū pene tpalis
numq̄z ille eſt debitoꝛ ꝓ illis n̄ pene tpalis ꝛ ꝓ
ꝟns pena tpali ſoluta eſt lib ab ill'· Qd aūt dr̄
ꝙ in inferno nll'a eſt r̄demptō vn̄ ē illiꝰ pcī ꝓ
q̄ ille eſt dānatꝰ qz ꝓ illo debitū pene etne nūq̄z
fuit ꝟmutatū ī debitū pene tpalis ꝛ iō ſēp ma
net iꝰ debitū ex q̄ nūq̄z pt̄ illa pene eſſe ſoluta

Circa ꝟꝰ ſcz reditū pecca- hec ſcotus·
toꝝ per pn̄iaz remiſſoꝝ breuit̄ eſt dicen-
dū ꝙ pcta dimiſſa priꝰ ꝓ pn̄iam dn̄r redire q̄
ad culpaz quecūqz peccata ſint illa ſiue oꝛigi-
nalia ſiue actualia mōzlia vl' venialia ꝓ pecca
tum ſequēs inquātū ex dimiſſiōe precedēcium
peccatoꝝ aggr̄uat ſequēs peccatum nō ꝙ pec-
catum ſequēs ſit eque graue ſic oīa p̄cedencia
ſed gr̄uiꝰ eſt ex dimiſſione p̄cedencū ꝓpter p̄ſtiti
beneficij ꝟemptū· Et ſic redire dicunt peccata
non in ſe ſed in effectu aggrauacōnis peccati
ſequētis· ꝛ ſic dicī de pe· di· 10· ꝛ ē dictū gr̄go·

Si ex corde non dimittim⁹ qđ ī nos delinquīt ī° rursū exigīt qđ nob ĩā dimissū eē p pñiaz gaudebam⁹. Et sil'e dicē in glo·sr illud·qđt. 16. Sic t pr meus ñ dimittet vob tē·h rich· Non tñ p pcā venialia mērit aliqs ingti tudinē·quia hō peccādo venialit nō facit gtra deum sed pret deum·hec Petrus·

Arca q⁹ scz restitucōz vtutū p pñiaz·que rūt pl'a·s·vtz p pñiaz rstituūt vtutes· Rñ q⁹ sic· Nā gra t vtutes in nob ex influenda dīna causanē sic in aere lux ex irradiacōe sol' p modū cause efficētis·per pcīm vo sicut p nubē illa influēda phibet Et qa p pñiam nubes illa tollit·iō qsi p mod cause efficētis p accns q scz remouet phibēs repat in nobis per pñiam ois vtus et gra fm essendā nō fm statū· Vnde aug⁹ in li° ·4· rñ· pñia est quedā res optima t pfecta oñs defect⁹ reuocās ad p fectū·hec pe· Vtz p pñiaz inquātū ē sacramentū restituunt vtutes·Rñ q⁹ sic· Nam eod mō pñia restituit virtutes p quē modū est cā grade vt dictū est·sed est cā gre ut sacrm Nā inquātū est vtus magis est effect⁹ gre t sic nō oportet q pñia fm qđ est vt⁹ sit cā oīm aliaz vtutū p sacrm pñie cātaz·h tho· Vtz p penitendam resurgat hō semp in equali vtute· Rñ quidam dicūt q oportet semp in eqli vtute ul' maiori caritate resurgē·sed hoc non pt stare qua ois caritas potens est delere oēm culpam sz ñ est ncē isti habē de gra ad resurgēdū ñ inqnātū sufficit ad delendaz culpaz·g° resurgere potest ī miori·Ad dicēdū est q possibile ē ipm resurgere in equali ul' maiori ul' minori fm qđ se melius pparat t dīna largitas dispēsat·hec tho· Saendū aūt q ille qui per penitendiaz resurgit in maiori caritate cōsequitur pmiū fm quātitatē caritatis in qua decedit· Habebit tñ maius gaudiū de operib⁹ in prima caritate factis qm de opibus factis in scda qđ ptiet ad pmū accntale·h° tho· Sed dt pdca obiat illud qđ dicit apl's·ro·8·diligētib⁹ deū oīa cooperant in bonū·et dicē ibi in glo·q hoc ideo vez est ut si q deuent t exorbitēt h°ipm deus faciat eis in bonū pficē t sic vī q homo sēp resurgat in maiori caritate·Rñ q ñ oīb⁹ diligētibus deū cooperat in bonū hocipm q per pcīm a dei amore cadunt qđ patet in hys qui cadunt t numqz rsurgūt·ul' qui resurgūt itm casuri·sz hys tñ qui scdm ppositū vocati sūt sācti·i·in pdestinatis q sēp qñ cadūt finaliter rsurgūt·Credit enī eis in bonū h° q cadūt ñ q semp in maiori gra rsurgāt sz qa resurgūt in permanētiori gra·nō quidē ex pte ipi⁹ gre qa quāto gra maior tanto de lege coī est pmanētior·sz ex pte hoīs qui tanto in gra pmanet stabili⁹ quāto est cautior t humilior· Vñ t glo· ibidē subdit q ideo pficit eis in bonū q cadūt quia humiliores reddunt atqz doctiores fiunt Vtz hō p pñiaz restituat in dignitatē ecclastică·Rñ q⁹ hō per peccatū dignitatē perdit quantū ad deū t quantū ad eccliaz·quātū ad deum perdit duplicē dignitatē·vnaz principalem qua

putatus erat int filios dei per gram·t hāt recupat per pñiam qđ significat luc·14·in filio p: digo cui petenti iussit dr restitui stolā pmā t ānulū et calciamenta·Et aliam scdam scz innocentiā de qua ut ibidē loquit gl'abat fili⁹ seni or·d·ecce tot ānis huio tibi t numqz mandatū tuū pretiui·et hanc recuperare non potest·Recuperat aūt quandoqz aliqđ maius qz ut dicit gg·in omel·de centū ouib⁹ Dux in plio plus eū diligit q post fugaz susus hostē fortit pmit qz eū q numqz terga vtit t nūqz aliqđ fortiter egit· Dignitatē aūt ecclasticā hō pdit per hoc q se reddit indignū ad exercendū ea q petunt ecclastice dignitati·quā quidē phibent recupare·p° qz nō vere penitet eos q nō ppt odiū crimis sz ppt timorē vilitatis t aiarū ppr gradus t celsitudmis pñiaz agunt ut habeat· di·40·dño·2° qz penitētiaz negligent agūt·vt dicit di·g·siquis·3° qz omisērūt aliqđ peccatū hūs aliqz irregularitatē annexā vt habeat di· g·ex consilio martini pape·g° ppt scandalum vt habeat eadē di·de hys·Si tñ pmi·s·sil'antes et scdi·s·negligētes pñiaz agant ppt odiū crimis t amorē iustitie possūt p lapsū·gradū pstini status recuperare Nam t petr⁹ post negationē rstitut⁹ est pastor ouiū·ut habet di·40· quecūqz·tñ ñ pnt vti⁹ ad alciora officia ascendere·ut g·di·hij qui sancto·t intell'r de hys q publicā pñiaz agunt· Vtz opera vtuosa in caritate fca possit mortificari·Rñ q⁹ opera dicunt vita dupl'r·ul' qz sē a vita ul' qz efficiūt vitā·pma rō vite ab operib⁹ fis in caritate tolli ñ pt·scda vo rō t si tolli possit q ad sbm ppm·non tñ fm operationē ad alias qbz pficit operacō bona·Opa g° bona mortificari dicūt nō simpl'r in se sz q ad vtilitatē operātis·Res nāqz vita p mortē pdit operacōz vite·vnde p qndā sil'itudinē dīr res mortificari qñ impediunt a ppo suo effectu ul' operacōe·Effectus aūt operum vtuosoz que in caritate fiūt·est p ducere ad vitā etnam qđ quidē impedit p peccatū mōrle sequēs qđ graz tollit·Et scdm hoc opa in caritate facta dīr mortificari p sequēs mortale pcīm·vñ dr exe·19·Si aūterit se iust⁹ a iustitia sua oīa que·tē·hec tho· Vtz opera mortificata per pcīm·per pñiaz reuiuiscāt Rñ q⁹ quidaz dixerūt q opera meritoria mortificata per pcīm sequēs nō reuiuiscūt per penitendiaz sequētē considerātes q opa illa non manēt vt itez viuificari possint· Sed hoc impedire nō pt qñ viuificent·nō enī hūt vī producendi ad etnā vitā qđ pertinet ad eoz vitā fm q solū actu existūt·sz ec p⁹qm actu eē desistūt fm qđ rmanēt in acceptacōe dīna·sic aūt rmanēt qztū est de se ec p⁹qm per pcīm mortificantur qz sēper deus opera illa put facta fuerūt in caritate acceptat t sācti gaudēt de eis fm illud apoc·3·tene qđ habes ne alī⁹ accipiat cozonā t· Sed q illū qui ea fecit ñ sint efficacia ad deducendū in vitā eternā puenit ex impedimento pcti supuenientis per qđ reddit indign⁹ vita etna·h° aūt impedimentum per pñiaz tollitur

inquantū ꝑ ea pcta remittunt. Vnde constat q̄ opa ꝑma mortificata recupant p ꝑmiaz efficaciaz poucēdi eū qui fecit ea in vitā etnā qō ē reuiuiscere. Et ita patz q̄ opera mortificata p ꝑmiaz reuiuiscūt. vñ dic aug⁹. q̄ ꝑmia oīa ablata restituit. h̄ tho. t cōit alij doc. Sed obic ꝓ ea dic hugo de scō vic. q̄ nemo debet in spe cozreccōis peccare. qz qō sc̄l aītic ap̄li⁹ ñ r̄cuyaē. Rx̄ᵒ q̄ loq̄t ibi de bonis obmissis h̄ pe Jtez obiaē ꝓa tūc resurgēs a pcto mōzli resurgeret in maiozi gr̄a q̄z eēt illa a q̄ cecidit. qz resurgēt in oīb⁹ bonis que prius habuit iā viuificatis. t cū hoc m illo actu ꝑmie p quē resurgit et quē illis ꝑteritis s̄raddit et ita i maiozi gr̄a cui⁹ ꝑtiū supi⁹ dictū est. Rx̄ᵒ ꝑm scotū q̄ resurgens pl'a merita hz in acceptacōe ꝺina q̄z habuit q̄n cecidit t p ꝑms ex illa pte ordiaē ad maiozē gl'az. s̄z ñ oportet eū in maiozi gr̄a resurgē qz ꝑm dispōicōz eius in detestando peccatū ꝺmissū intēse l' r̄misse daē sibi tē maioz ul' minoz gr̄a Sed ꝺ hoc obiaē quia tūc repoztaret talis comodū de lapsu suo ꝓa resurgit dign⁹ maiozi ꝑmio i acceptacōe ꝺina. ꝑterea rñsio data videt includere repugnanciaz ꝓa si est dign⁹ maiozi gloria qui resurgit q̄m fuit q̄n cecidit. t cecidit a magna gr̄a p quā fuit dign⁹ magna gl'a Jgit ñ r̄surget in pua gr̄a qz i⁹ vnicū meritū qō resurgēdo supaddit nō addet tm̄ de gl'a. quantū defect⁹ ul' minoratio secūde gr̄e r̄spectu ꝑme diminueret de gl'a. Rx̄ᵒ ad ꝑmū dicit scot⁹ q̄ nō hz comodū sz magnū incomodū. nō solū q̄ntū ad peccatū. sz eē q̄ntū ad ꝓfectū. ꝓa totū temp⁹ q̄ mansit in pcto est sibi ꝑditū quo tpoze potuisset ml'tiplicasse merita si māsisset in gr̄a Ad 2ᵐ dicat q̄ ꝑsandendo i⁹ de gl'a qō cozrñdet meritis t i⁹ dicaē b. ab illo. qō cozrñdet gracie qō dicaē. a. forte a excedet b. Et q̄n iste resurgit ꝓa oīa merita ꝑoza resurgūt in dei acceptacōne. eē redit sibi ius t dig̃tas ad totū b. sz ad a non redit sibi ius et dig̃tas si gr̄a scōa sit minoz q̄z prima. Jgit reuiuiscūt merita. sed nō gr̄a ꝑoz qz ꝑus habita Et i⁹ ē satis cōsonū iustice qz gr̄a ꝑoz fuit tm̄ donū dei. merita aūt nō erant tm̄ opa dei sz etiā hois t ideo illa siūt semp sibi salua i acceptacōe ꝺina nō aūt gr̄a ut ꝓpt̄ eaz ordineē ad aliqō ꝑmiū ꝓa habuit eā. sz ordinaē tm̄ p eā si nūc habz eā. hec aūt via tenēs ḡdū gl'e essē. dalē cozrñdere merito ꝺsonat scripē q̄ ml'tis locis ista sñiaz ꝺme iustice asserit. d. q̄ reddet vnicuiq; scōm opera sua. in psal. et ad ro. g. Nusq̄z aūt habeē q̄ reddat ꝺm suū habitū Jē ꝺsonat obseruancie legis ꝺme. quia ꝺm ipam vtile est q̄ntū ē possibile ꝺtinue opa meritoria exercē. q̄zuis remissa adeo vt p ipa nō stati augeaē gr̄a. ꝓa cozrñdet singulis i acceptacōe diuina detmiat⁹ ḡd⁹ gl'e Nec adeo expedit salua re gr̄am q̄ntū op⁹ remissū agē p qō nō augeē gr̄a. quia t si ille sic remisse agēs non habeat maiozē gr̄am per op⁹ suū q̄m ali⁹ dormiens in q̄ saluaē gr̄a sñ tali ope. ñ tñ frustra egit iste nec in nl'o excedit illū qui dormiunt. imo per hoc q̄ egit iā dign⁹ ē aliquo bono etno quo ñ est ille dign⁹ hec sco. Sed nūqō merita mortificata aliqō facūt in acceptacōe ꝺina ad primam gr̄az dāaz hoi lapso Rñdet sco. q̄ licet ꝺm strictā iusticiā iste inimic⁹ dei nō sit dign⁹ de ꝓpinquo ad aliquā gr̄am t gl'az. tñ excellēs dei mia ꝓpt̄ merita ꝑcedēcia licz mortificata dicaus dat gr̄am ad r̄surgēdū. vñ credit q̄ sicut ꝓfectior grauiⁱ⁹ cadit ꝓpt̄ maiozē inḡtitudinē ita credit q̄ ceteris paribꝫ dcius resurgat ꝓpter ꝺinam bonitatē merita ꝑterita ad hᶜ aliqual'r acceptātē Vnde ipe narrat q̄ audiuit de q̄dam viro valde ꝓfco t p⁹ea ꝓfūdissime lapso q̄ cū ꝓpt̄ facinora sua esset morti adiudicat⁹ fuit sibi subito ꝓfectissima pnia inspirata. Et subdit q̄ hᶜ bn̄ debet allicē aīm cūlibet ad opa meritoria semp agenda ꝓ viribꝫ. ꝓa siue sit pmā sur⁹ siue lapsur⁹ nō erūt illa in oblioione totaliter cozā deo hec Scotus. g. li. sen. di. 22.

De impediñtis vere pñie. ti. q̄.

Postea cōsiderandū est de impediñtis vere pñie q̄ ponit mḡr sen. li. g. di. 16. dicens int̄ alia esse ludos spectacula. exercitaū militie et negociacōis Et cca hoc querunt̄ pl'a. s. vtz ypocrisis poni debeat impediñtū vere pñie ꝑ aliꝫs viciꝫs. Rx̄ᵒ opa penitencie exterioza papue siūt nata ostendere sanctitatē. t ideo ypocrisis cū fl'e t ficte sanctitatis opa ostendat intencōz excludēs recte pñie ꝓpt̄ hoc directi⁹ impedit effectū pñie q̄z alia viciaa ḡuioza. hec tho. Vtz ludi impediant veā pñiaz. Rx̄ᵒ ludoꝝ ē triplex dr̄a. quidā em̄ ludi ex seipīs hñt turpitudinē. t tales siūt ab oīb⁹ vitandi. t papue a penitentib⁹ qui p fletū peccata cozrigē debent. sicut etiā ludi qui in theatris agebant̄ ad luxuriā ꝓuocandaz. Aliq̄ vo ludi siūt q̄ ex gaudio deuocōis ꝑcedūt vt cantus eccl'iaz t de tali ludo dixit dauid. ludaz et viliōr fiam cozā deo. 2. re. 6. t tales ludi sunt laudādi Aliq̄ vo nl'az ēpitudinē hñt q̄s plꝰ libales vōt t hij siūt mā vtutis. s. euēpelie Et tl'es ꝺuatis ēcūstāciꝫs debitis pñt fieri laudabilit̄ ad ꝓpam q̄tē sil' t aliꝫs delectabilit̄ ꝺuiuendū. Sed ꝺtingit ī eis esse pcm̄ eo q̄ debite ēcumstancie nō seruant̄ Nam in talib⁹ ludis aliqd decet vnū qō nō aliū. In hiꝫs etiā ludis penitētes alit̄ se debent habere q̄z alij inquantū pnia fletū req̄rit eas vti moderate potest scōm qō ptinet ad recreacōz animi. aut ad societatē eoꝝ quib⁹ ꝺuiuit. vñ sen. Sic te gere sapient̄ ut nullus te habeat tanq̄m asperū nec cōtēnet q̄ vilē. h̄ tho. Vtz spectacula impediāt pñiā Rx̄ᵒ spectacula si siūt rei turpiū t ad pcm̄ prouocātū in sp̄taculo studiosa pcta sē. t q̄nqz tanta libido pē adhiberi q̄ siūt mortalia vñ a talibus oms se debēt arcere t papue penitentes. quedā vo spectacula sunt de reb⁹ vtilib⁹ et necessarijs ad vitaz vt venacōes t abi. huiōi t alia distrahūt aīm Vñ licet eis sñ pcto possit itēdi ꝺuata dispōe debita q̄ ad ꝺdicōes ꝓsoē t aliaꝝ ēcumstanciaꝝ. siūt tñ penitēti vitanda ꝓpt̄ hoc ꝙa dz cor eleuare ad deū ñ q̄ztū necītas

aliud exposcit · hec tho · Vel pē sic distingui ꝑm aliq̄s · s · ꝑm pe · q̄ spectacula quedā sūt honesta a q̄b⁹ est oīno abstinēdū · quedā vero sūt honesta quibus vti licet · q̄dam vo sunt leuia ⁊ hec sūt tempanda Et pē dicit q̄ ab eis cauendū est nō de nccitate salutis sz ad maiorem pfie perfectionē · Magis autē disuadenē curiositates in hijs sensibilib⁹ q̄m intelligibilib⁹ q̄ magis distrahūt mentez · vñ de pe · di · 4 · c · 1 · Cohibeat se a ludis et spectaculis secli q̄ vult pfectā ꝙsequi remissiōis grām · Nam si dōma se cohibuisset et inter suos mansisset ab extraneo raproze violata non fuisset · Vtrū exercicium milicie ul negociacōis pñiam impediat · Rō officiū milicie negociacōis ⁊ publicanoz q̄ · s · exigūt publica vectigalia habēt peccatum annexū · licet q̄nz possint exerceri sine peccato Et quia pentēs debet occasiones peccati vitare i satisfactione · Ideo laudabile ē ec si huiōi officia vitet Non est tñ de nccitate pñie q̄a penitens ñ potest oīs occōes pcti vitare dū est in hac vita Et ideo suffiat pcēm hoc in hijs officijs vitare vt sz ꝑm ꝙsiliū Io · baptiste · nemiez ꝓcdat ⁊ stipendijs iustis ꝙtent⁹ existat Et nō vtaē officio militari ad ostentacōez · sed ad vtilitatē eccie ⁊ republice ⁊ ad exercicū virtutū Et q̄ negociator in se non habet ꝓdicōem q̄ eū ab hoc officio prohibeat sic clericis ⁊ monachis non licet negociari q̄zuis eis liceat q̄a vendere di · 88 · Conueniēs est etiā q̄ tpe debito merceē non in festis nec in tpe quo caristiaz inducat Et modus debitus seruee sz ut sñ fraude fiat ⁊ ꝑm licitū cōtractū · Jn publicanis aūt ut de aūcte pñā pis ⁊ cā cōis vtilitatis defensionez tre ⁊ nō īmoderate recipiant thelonea · hec tho · Obicē aūt cont predicta quia Jmoc · dic de pe · di · 4 · fratres fl'a est pñia cū penitēs ab offō curiali ul negociali nō recedit q̄ sine peccato nll'aten⁹ agi ꝑualet · Idem etiā videē dicē ḡḡ · ibidē · c · fl'as · Dicendū q̄ hoc intelligit nō q̄ sine peccato fieri non possit sed quia frequēter implicat ad pcēm · Vel pē intelligi de solēnit penitētib⁹ q̄ nō dñt p⁹ susceptā solēnez pñiaz secularit viuē · de pe · di · 4 · cōtrariū · et · 11 · q · 1 · illud · vel plani⁹ q̄ñ iniunctū est eis in pñiaz · tunc eñ si rādinarēt ⁊ mānifestū esset deberent excōicari · de pe · di · 4 · de hijs · hec ray · De hac materia sz de ludis ⁊ alijs huiōi plenius determinatū est sup̄ in libro 2° titulo de modestia ꝑm q̄d existit in exīoribꝫ motibꝫ corporis ·

De duracōe ⁊ itacōe pñie · ti · 6⁹ ·

Circa de cōsiderandū ē de duracōe ⁊ iteracōe pñie · Et ca hoc querunē pla sz vtz de peccato ꝙ pñiaz remisso teneaē hō amplius penitere · Rō pñia potest accipi pro pñia q̄ est vtus vel ꝙ pñia q̄ est sacrm Dico ergo q̄ de peccato remisso ꝙ pñiam q̄ est vtus teneē hō sacrm pñie suscipere si potest Sz acapiendo penitē ꝙ exīori actu vtutis · non teneē hō penitē de peccato ꝙ pñiam remisso · et q̄ntū ad culpā ⁊ q̄ntū ad penā · Similit loquēdo de penitē inq̄ntū dic īmīozē actū vtutis · ñ ī cāu · s · q̄ñ ñ adest ꝙbabilis ꝓiecta de rmissione peccati · aut q̄ñ de peccato suo ex deliberacōe cogitat · tunc eñ teneē illud detestari · non enī fidelit seruat repatū fed⁹ ome amicicie cui actu non displicet q̄ñ de hoc deliberat illud q̄d inter ipm ⁊ deū fuit cā inimicicie · Cōtinue tñ teneē habitualit penitere · q̄ nō pē hō dimittē habitum pñie ñ ruendo in peccatū mōzle · De habitu autē pñie aut de imīori actu in casibus supradictis Intelligi debet illud vbū hug · li · de sacrīs · pte · 12 · c · 2 · cū dicit necesse habes semp penitere · satisfacē potes nimis facē nō potes melius est ut plus facias q̄m minus · Et illō aug · de pñia doloz in pñia cōtinue custodiaē Sil'i modo intelligēde sūt sil'es auctes · Ad hc nota q̄ quia hō de cōi lege nō potest ee cert⁹ de remissione pcti certitudine scie · quia nemo scit vtz odio ul amoze dignus sit eccle · 9 · Ideo suffiat certitudo ꝓbabilis ꝓiecte ad hc q̄ non exponat se discrimi si non vacet ita actui penitendi · sic anteq̄m habēt ꝓbabilem cōiecturā de remissione sui pcti · Tunc aūt est ꝓbabilis ꝓiecta q̄ñ hō fec q̄d in se est dolendo ꝙfitendo satisfaciendo · cauendi ꝓpositū habendo · hec rich · Vtz homo possit post verā pñiaz peccare · Rō q̄ vera pñia dicē dupl'r · vno mō dr vera pñia q̄a hō habet vez actū vtutis · s · penitē et ab hac hō cadere pē ꝓpē libertatē arbitrij q̄d in ista vita semp est vtibile · Ideo potest ꝓdi ⁊ recupari exemplū hui⁹ est in dauid · Alio mō dr vera pñia que ꝓducit in finē vtutis ⁊ ab hac cadē ul recedere nō ꝓtingit · q̄a p⁹q̄m hō est in vita etna nunq̄m cadere potest · hec boñ · Tractaē aūt hec questio in decretis de pe · di · 2 · et 3 · vbi dicit ysydo⁹ · Inanis est pñia quā sequēs culpa coīq̄nat · Intelligit q̄ est inanis ñ quia careat fine ꝓximo sz remissione pctoz · sed q̄a caret fine vltimo salutis vite eterne · Vtz penitētia possit iterari · Rō q̄ sic ⁊ ꝓtrariū dicē est error pessimus ⁊ crudelissim⁹ quia ome mie viscera claudit · quia tūc oīs pctores vel q̄si oīs cogerenē desperare · Scōm aūt aug⁹ · 1 · li · retractacōnū · c · 15 · de · q̄cunq̄z pessimo i hac vita ꝙstituto non est despandū · Est etiā expresse ꝓtra sacrā scriptūrā ut patet i dauid q̄ primo peccauit i homicidio ⁊ p⁹ea penituit · p⁹ea peccauit popl'm mūando ⁊ penituit · ⁊ vtranq̄z penitētiam domin⁹ acceptauit Sz q̄re pñia iterari potest baptism⁹ aut nō Rō hᵇ est q̄ntuplex ꝑma quia in pñia nō imꝑmit caracter qui est indelibilis sic in baptismo · scōa est q̄a pñia est ꝓtra morbū itabilē · s · ꝓtra pcēm actuale baptismus vo non p̄r sz potius est p̄r ꝓtra peccatū originale q̄d nō iteraē · tercia est q̄ baptismus totā efficaciā habz in passione xpi tñ semel facta · sz pñia reqrit ee actū nrm ut dcm est q̄ē iterabilis · quarta est qua bap⁹ ē regeneracō spūal' pñia vo ē quedaz sanacō · semel aūt tñ aliquid gn̄aē · sed aliq̄d pluries sanari pē · q̄d ta est q̄a ꝙ pñiaz nō fit totalis purgacō sz a culpa ⁊ ab oī pena debita ꝓ pctis sicut fit ꝙ bap⁹ si vero vl'is fiue tota purgatio posset

iterari dare. hoibus incētiuū semp peccandi·

Sed obiḋ. ꝺra ꝓdicta illud ad hēb·6· Impossibile ē eos q̄ sel illūmati sūt & plapsi rursus ṙuocari ad pñiaz· ℟o q loquiē ibi de pñia cū baptismo non de altera pñia· vel intelligit ſm glo· ibidem q impossibile est tales rursus renouari· i· rebaptizari ad pñiaz· i· post pñiaz

Obiḋ. etiā illud ḡg· facilitas em venie incentiuū tribuit delinquēdi· ℟o licet deus faciliter peccatū indulgeat quo ad culpam nō tñ q̄ ad penam· facilitas aūt venie quo ad penā parit incentiuū delinquendi· vel potest dici q licz quidam ex hoc sumāt occasionē delinquēdi· hoc tñ nō obstat q̄a ex cōtrario sumerēt occasionē despandi q̄ō esset grauis· Obiḋ. ec illud ozig· in ḡuioribꝫ crimibꝫ tñ ꝺcediē semel penitēcie locꝫ· ℟o triplex ē modꝫ siue genꝫ pñie· est em q̄ꝺā pñia ꝑuata que fit in secreto ꝑ pcīs occl'tis· quedā publica que fit in manifesto & promanifestis· quedā solēnis que fit in capite ieiunij exē ecciam ꝑ horrēdis· ꝓma pē sēp itari ut ostendit mgr sen·li·2·di·19· m'tis auctoribus & exemplis· & habē in decretis de·pe·di·3· scḋa etiā nō ita frequent debz itari· ṫcia autez ſm antiqua iura nō debet iterari· ſm tñ ꝺsuetudinē ecclesiaz aliquaz iteratur·

De pñia sera siue finali·ti·A°·

Postea ꝺsiderādū est de pñia sera siue finali Et ċca hoc querim pl'a· s· vtz hō vere possit penitere i fine vite sue ℟o q sic· deus em nll'i negat miam facienti q̄ō in se est ad suscipiendū eā· Ad faciendū aūt q̄ō in se est req̄runt duo in peccatore qui diffinūt & integrāt pñiaz scz dolor de pcīs p̄titis & ꝓpositū cauēdi a fuīs. Cū ergo dū est vsus rōis in hoie possit hō hec duo· potest q̄ntū in se est se ad dei miam ꝑparare· cū aūt non desit dei mia se ꝑparanti potest miam cōsequi· Potest ergo verā et fructiferā pñiam agē· vnde latro i fine vite sue penituit· luc·23· & statim remissionē inuenit· Et eze·18· dicit in quacūq hora ingemuit pcōr· tc·

Sed obiḋ. illud aug'li· de pñia· Si vis agere pñiam q̄n peccare nō potes peccata te dimiserūt tu non illa· ℟o dimittē peccata est dupl'r uel quo ad affectū vl' quo ad effectū· ꝓmo mō penitēs in morte peccata dimittit & hoc ad verā pñiaz sufficit· scḋo mō dimittiē ab eis· Intelligēdū tam q in ill' vbis ostendit aug'. q pñia quā aliqs in fine vite sue facit· non est certū signū salutis· licz possit esse efficax ad salutē· quia incertū est q̄n aliquis de pcīo q̄ō iam facere non pē penitet· Vtrū scz volūtatē peccandi amiserit· sed manifestiꝰ est de illo qui pē si peniteat q volūtatē mutauit· Cū etiā q̄n aliqs peccare n̄ potest pē volūtatē mutare· ut nolit q̄ō prius voluit· ec si posset· Illud aūt eccle·1A· vivus & sanus ꝺsitearis ꝺsiliū ē q̄ ad salutē p̄cepꝰ aūt q̄ ad vitā· hec pe·

Vtrū pñia sera sit melioꝛ q̄z tēpestiua ℟o simpl'r melioꝛ est tempestiua q̄a plus habet de volūtario· aliqua tñ sera ut latronis est melioꝛ aliqua tempestiua· Et ideo tanq̄z melius· pñiam agere in sanitate ꝺsulit aug'·

Vtrū penitētibꝫ in fine reserueē aliqua pena pꝰ mortē scz vtz qui decedit strictꝰ in ꝑgatorio penā aliquā sustiebit· ℟o dei iustitia exigit vt peccatū ul' a deo ul' ab hoie puniaē· ergo si nō est sufficienē punitꝰ ab homine q̄ decedit ante ꝺpletā pñiaz puniē a deo Alioq̄n de negligē ꝺa pñie dilate comodū reportaret· vnde augꝰ prius est purgandus igne purgatorij qui in aliud sec'm ꝺsulit fructū ꝺfessiōis

Si g° obiḋ. q pena purgatorij excedit penā huius mundi· sed pena ad quā obligaē penitens pꝰ ꝺfessionē & absolucōz n̄ est tanta q̄ntē sūt ml'te alie pene huiꝰ mūdi· ergo talis in ꝑgatorio punie iniuste· Ad hoc dicendū q deus plus requirit emendā q̄m penā deo plus ponderat in pñia q̄ntitatē vtutis quā ipe accipit ex penitentis volūtate q̄m quātitatē mol' quā accipit a sua acerbitate· vnde apud deū plus ponderat in valoꝛe modica pena pñs voluntaria q̄m multa in futo que nō est ita volūtaria Et ideo merito pene pñti que est minoꝛ in acerbitate succedit purgatoria que minoꝛ est in valoꝛe· vnde apud deū plꝰ ponderat in valoꝛe ut recōpensacō fiat· hec tho· pe·sco· & rich·

De ptibꝫ pñie in cōi·ti·gꝰ·

Deinde cōsiderandū est de ptibꝫ pñie· Et ꝓmo de ptibus etꝰ integlibꝫ Et de bijs ꝓmo in cōi·scḋo in spāli· Circa ꝓmū pl'a q̄runt· s· vtz ptes pñie ꝺgrue assignent strictō ꝺfessio· & satisfactio· ℟o in sacro pñie fit emenda volūtaria & per viā iustitie vnde fit per viā iudicij volūtarie suscepti ad subeundū aūt iudiciū sponte req̄riē contritio quasi quedā atacō· sequiē rei apud iudicē spōtanea ꝺfessio· sbsequiē emende a iudice imposite solutio· Ideo ad pfectū esse pñie sacri requirunt hec tria ut partes integles essenciales ul' in re ul' saltē in ꝓposito de pe·di·1· pfecta· Intelligendū tñ q satisfactio ꝺicit dupl'r· vno mō recōciliatio & sic quia oēs ptes pñie ordinant ad reconciliacōz q̄libet earꝫ satisfactio dicit pē· Alio mō solutio pene debite & hoc modo satisfaccō est ꝓpe pars vna pñie q̄ est assūptio siue adimplecō pene iniuncte Nichilominꝰ tñ etiā ptibus alijs pñie ꝺuenit q accēns satisfactio· ut ꝺtricōi rōne doloris ꝺiuncti qui est in pte sensibili· ꝺfessioni rōe erubescēcie· hec boñ·

Vtrū absolucō sacerdotis sit pncipalioꝛ ps pñie sacri q̄m ꝺpunctio cordis· ℟o in sacro ē pars pncipalioꝛ ista que pncipaliꝰ coopaē ad sacri pncipalē effectū· Principalioꝛ aūt effectꝰ sacramentoꝝ noue legis est sanctificare q̄m sanctificacōez significare· Illa ergo pars sacri pñie est pncipalioꝛ que magis ex vi sacri coopatur ad remissionē culpe & pene etne que remittūē ꝑ gr̄am sanctificantē· ꝺpunctio aūt nō tantū coopaē ad remissionē culpe ex vi sacri· sz etiā inq̄ntū est actus vtutis l' efficax ꝺispō ad virtutē Dico ergo q si ꝺpunctō ꝺpareē cū vtraq̄z vi sua ꝺpunctim ad absolucōz pncipaliꝰ coopatur ad remissiōez culpe q̄m absolutio· Si aūt

ꝺsideretur iᵈ ad qꝺ coꝑatur ꝑpuncco ex vi sa
cramti tm̃·sic dico ꝙ nō ita pᵱncipaliṫ coꝑaṫ
ad remissiōz culpe·siᷓ absolucō sacꝺotis·qz cū
sacerꝺos sit xp̃i vicariꝰ pᵱncipalius ⁊ per prius
assistit vbis suis in qbus absolucōis cōsistit
virtus sanctificās q̃m ptibus sacrī que suīt ex
pte penitētis·Quātū aūt ad actū significan:
di pᵱncipalioz est absolucō q̃m ꝑpuncco Et sen
sibilius et magis ꝙ se sig̃t pcī remissionē q̃m
ipa ꝑpunctio que ita sēsibiliṫ nō sig̃t hoc ꝰ in
q̃ntū manifestaṫ in ꝑfōne oris ⁊ satisfactiōe
opis·Predictā aūt compacōez nō intelligo in
efficiendo gr̃az sed in disponēdo ad eius susceꝑ:
tōez·hᶜ rich̄

De ꝺricone ti·9ᵐ·

Postea cōsiderandū est de ptib⁹ pn̄ie in
spāli·⁊ pᵒ de ꝺricone de qua pᵒ q̃reṫ
quid sit·2ᵒ ĉca qꝺ sit·3ᵒ q̃nta ꝺebz esse
4ᵒ de eius ꝺuracōe·4ᵒ de eius effectu· Circa pᵐ
sciendū ꝙ scom mg̃ros contricō est ꝺoloz vo:
lūtarie assūptus ꝑ pcīs cū ꝓposito cōfitendi
et satisfaciendi·Ad cuiꝰ euidenciam sciendū ꝙ
siᷓ in maṫialib⁹ ꝺurū ꝺr̄ ꝙ non cedit tactui·et
ꝑm phm 2ᵒ methe·hoc frangi ꝺr̄ qꝺ ꝑ aliquod
fortiꝰ agēs i ptes magnas diuiꝺr̄ Cōteri vo ꝺz
q̃n in ptes mīmas redigiṫ et q̃i anll'atur·Ita
methaforice coz hoīs ꝺuꝝ ꝺr̄ q̃n diu ꝺine ispi
racōi q̃i manui se tangenti nō cedit sed obui
at·i·ꝺū i affectu morāṫ·frangiṫ aūt quāꝺo a
ꝓposito resipiscere incipit licet nō totaliṫ con
uertaṫ·Conteriṫ vo q̃n affectꝰ pcī ꝑm oēz sui
ptem m eo tōliṫ ꝺestruiṫ Et hoc fit q̃n volūtas
ꝑfecte ab effectu pcī resilit·vnꝺe talꝰ resilitio
cōtritio appellaṫ·et quia talꝰ resilitio est quiꝺaz
ꝺoloz ideo ꝙ ꝺoloꝛ tanq̃m ꝙ genꝰ essencialiter
diffiniṫ·Et quia non oīs ꝺoloz puta ꝺoloꝛ na
turalis est volūtariꝰ ⁊ ex ꝑnti nec meritorius
ideo volūtarie assūptus aꝺꝺiṫ ꝑ ꝺr̄a ponente
in gr̃e mortali Et qz ꝺoloz volūtariꝰ esse pōt ꝺe
bono alieno ⁊ sic esset malus ꝰ meritoriꝰ Ideo
apponiṫ specificans scz ꝺe pcīo pro ꝺr̄a vltima
Sic ergo ꝺricō ut ĕ actꝰ vtutis diffiniṫ·s; ut
est ps sacr̄ oportet aliq̃ꝺ aꝺꝺi in comparione
ad alias ptes ⁊ ideo aꝺꝺiṫ cū ꝓposito ꝑfitendi
et satisfaciendi· Sciendū eᷓ ꝙ in ꝺricōe sūt
tria·ꝑmū est illuꝺ qꝺ ꝺeriṫ ⁊ hoc est coz qꝺ q̃si
ad lr̄am totū teriṫ ⁊ scinꝺiṫ pre nimia angu:
stia·ꝺoloꝛe·ira ⁊ indignacōne·q̃m cōcepit cō
tra pcīa·vnꝺe Joheᷣ·2·Scinꝺite coꝛꝺa vestra·
tc̄·Vel etiā qꝺ cōteriṫ sūt pcīa que ꝺoloꝛe illo
ꝺeruṫ in coꝛꝺe·i·sil' ⁊ totaliṫ deruṫ·Secūꝺū
est quo ꝺeriṫ ⁊ hᶜ est ꝺuplex mola·vna supi
ꝰ surſū eleuans scz spes venie veniēs ex consiꝺe:
racōe mie·Altera est ꝺeorsū ꝺepmens scz timoꝛ
pene veniēs ex consideracōe ꝺine iustiĉe·3ᵒ ad
qꝺ ꝺeriṫ·quia nō molestat·coz enī ꝺurū ma:
le habebit in nouissimo·eccle·3·Vel meliꝰ ut
pcī ꝺelectatio totaliṫ effunꝺaṫ ideo ꝺiciṫ ꝺeri:
tio nō fractio siᷓ enī supꝺictū est·fractio est m
ptes magnas·⁊ tūc remanet sapoꝛ·Sed cōtri
tio est in mīmas ⁊ tūc nō remanet sapoꝛ nec
vtus·pcīa vo ad hᶜ ꝺeruṫ ut sil' et totaliter
ꝺestruāṫ·hec boī· Ꝺr̄t aūt ꝺricō ⁊ attricō
ꝑm tho·i 4ᵒ·qa attricō ꝺiciṫ accessū ad ꝑfectā
ꝺricōez· Vñ in coꝛpalibꝰ ꝺicūṫ attrita q̃ sunt
aliqualiṫ ꝺiminuta ⁊ nō ꝑfecte·contricō vo ꝺr̄
q̃n oīs ptes sūt sil' trite per diuisionē usq; ad
mīma ⁊ ideo attritio in sp̄ualibꝰ sig̃t quāꝺaz
displicenciā ꝺe pcīis ꝺimissis sed non ꝑfectaz·

Vtrū attritio fiat contricō· 1ª ꝺricio pōt
dupl'r sumi·vno mō ꝓactu pn̄ie elicito a vir
tute pn̄ie caritate formata·Alio mō pro for
mato actu penitendi elicito mediante aliquo
habitu pn̄ie ul' a pn̄ia informi que postea ca:
ritate formaṫ illo adhuc durāte·Primo mō
loquendo ꝺe ꝺritione attritio nō pōt fieri ꝺri:
tio qa iꝺē actꝰ mio non pōt elici a pn̄ia info:
mi·⁊ pᵒ hᶜ elici a pn̄ia formata·qa voluntas
mouens ut informis et pᵒ hᶜ mouēs ut for:
mata vicē tenet duoꝝ motoꝝ a quib⁹ non po
test esse iꝺē motus in mio·ꝑterea actꝰ elicitus
a pn̄ia formata est ea posterioꝛ ordine nature
Actus aūtē elicitus a pn̄ia informi est ordine
tpis ul' naṫe prioꝛ q̃m pn̄ia illa sic formata
2ᵒ modo loquendo ꝺe attricōe potest fieri ꝺritio
qa licet motus volūtatis sit simplex ⁊ ī instā
ti q̃ntū ad suū esse·pōt tn̄ tamꝺiu manere iꝺem
mio quousq; pn̄ia a qua elicitꝰ est caritate for
meᷓ ꝑ cuiꝰ formacōz actus ille efficiṫ ꝺricō q̃z
uis elicitus fuerit a pn̄ia existēte informi·hec
rich̄· Verū attricōez faciētis qꝺ in se est ne:
cessariū sit fieri ꝺritionē· 2ª attricōez fieri cō
tritionē ꝑm ꝙ attritio acapiṫ ꝑ actu pn̄ie eli
cito a vtute pn̄ie caritate formata·non ĕ ne
cessariū s; impossibile siᷓ videri pōt ex questiōe
ꝓcedenti·Si aūt acapiaṫ ꝺritio pro actu pn̄ie
elicito a pn̄ia informi q̃ pᵒea caritate formaṫ
illo actu adhuc durante·sic licet attricōez pos
sibile sit fieri ꝺricōez·non tn̄ est necc̄m·Possi:
bile est enī ꝙ attritio faciētis qꝺ in se est prius
ordine naṫe ꝺesinat esse quā ꝺe talꝰ gr̃az infun
dat·quia q̃libz infundit eā ipi volūtati ꝺūse
ad aliquē aliū bonū actū qui non est attritio·
nisi forte implicite·Sed facienti qꝺ in se est ne
cessariū est aliquo mō a ꝺeo ꝺari gr̃am gr̃tū fa
cientē non necc̄itate coactōis imutabilitatis
absolute s; necc̄itate imutabilitatis ex suppōe
ordinacōis sue que imutabiliṫ ⁊ liberaliṫ ordi:
nauit se daturū gr̃az oī penitēti ⁊ qꝺ in se ē fa
cienti hec rich̄·

Sequiṫ videre ꝺe 3ᵒ scz q̃nta ꝺebet esse con:
tritio·Nam 2ᵒ scz circa qꝺ siue ꝺe qbus
esse ꝺebet ꝺritio patz ꝙ ea que ꝺicta sūt supᷓ ⁊·
ꝺe qubꝺ pn̄ia ꝺebet agi·Circa q̃ntitaṫē vero cō:
tritionis querunᷓ pl'a scz vtꝝ ꝺoloꝛ ꝺricōnis
ꝺebeat esse non solū intellectualis s; ĕ sēsual'
1ª sic ꝺiciṫ crisostumꝰ·vnūqꝺq; per q̃s causas
naſciṫ ꝙ eaſꝺē dissoluiṫ·cū ergo pcīm ꝙ actuz
volūtatis possit sufficienṫ naſci·sufficienṫ etiā
ꝙ actū volūtatis tn̄ a pte nr̄a cum gr̃a potest
dissolui·ꝺeus enī non req̃rit ab homine ꝰ qꝺ
est in eius pōate·cū gᵒ hr̄e ꝺoloꝛē volūtariū·s·
ꝺisplicenciā pcīi semp sit in hominis potestate
habere vo ꝺoloꝛē sēsibilē non semp·Ideo ꝺeus
nō req̃rit ꝺoloꝛē sensibilē ꝺe ꝺricōis necc̄itate

sed de eius pfeccõe· vñ psal·Qui sanat contri tos corde·tc̃· Sed conr̃ hoc esse videt̃ qđ dic̃ aug⁹·Sciat se culpabl'r duz quo deflet dãpna tpis t mortẽ amici·t dolorez pcti nõ ostendit in lacmis·Rñ₀ li culpabilit̃ ñ sigt ibi culpã sed dispõez ad culpã·Vel hc dic̃ aug⁹·qa tal' debet se esse culpabilez reputare·Vel sic sciat se esse culpabilẽ du·tc̃·s·si stingat exti⁹ lacmaz defect⁹ ex defectu doloris ut hõ min⁹ doleat de pcto q̃m de tpali dãno·Sed q̃qz habũdancia doloris lacmas excitat ꝑpt̃ calorẽ excitatũ·q̃qz etiã hõ se cõtinet ut tñ corã deo doleat·quãdoqz etiã ex duricia yplexionis vel ex siccitate capitis est q hõ nõ pt̃ corpalit̃ flere p pctis t si fleret p morte amici quia ille dolor est magis sensibilis·et ideo vicinior ad resolũedũ corp⁹ in lacmas· Obiit̃ ec̃ illud gg· Nimis dur⁹ est qui dolorẽ pcti lacmis ñ declarat·Rñ₀ illa nimietas nõ iportat excessũ qui sit culpabilis sz est dispõ ad culpã t resolui dz nimis i·valde·hec pe· Vtz stricõ sit maior dolor qui posset esse in nata·Rñ₀ in contritione est duplex dolor Vnus in volũtate qui est essencialit̃ stricõ q nichil aliud est q̃z displicẽcia pcti pteriti·q̃ quidẽ sit informis ẽ attcõ·si sit formata est stricõ·sed non format̃ de lege cõi ñ sit maxima in spacõe alioz doloz Et talis dolor in stricõe excedit alios dolores·qa q̃ntũ aliqđ placet tm̃ eius ꝟriũ displicet·finis aũt sup oia placet cũ oia ꝑpt̃ ipm̃ desiderentur et ideo pctm̃ qđ a fine vltimo auertit sup oia displicẽ dz·vñ Je·6·luctũ vnigeniti facti·tc̃ vbi glo·docet penitẽtẽ quid facẽ debz Nichil em̃ dolencius vnigeniti morte Vnde oportet q iste dolor sit maximus in genere scz in spacione alioz doloz·non tñ oportet q sit maximus in specie hui⁹ doloris·sicut quilibet amor caritatis est maximus in genere·sz nõ m sua spẽ·Alius dolor est in ꝓte sensitiua qui causat̃ ex ꝓmo dolore ul' ex nccitate nature ꝟm q vires inferiores secunt̃ motũ superioz·vl' ex electione ꝟm q homo penitẽs in seipo hz dolorẽ t excitat aim̃ ut doleat de pctis t neutro modo oportet q sit maximus dolor Nam ꝓmo mõ nõ oportet·qz vires inferiores vehemẽcius mouent̃ ab obiectis ꝑpriis q̃m ex redũdancia viriũ supioz·t iõ q̃nto opacõ viriũ supioz ꝑpriqor est obiectis inferioz·tãto magis secuntur motũ eaz·Et iõ maior dolor est in ꝓte sensitiua ex lesione sensibili q̃z sit ille qui redũdat in ipam ex rõne·Sil'r maior est qui redũdat ex rõne de corpalibz deliberanti q̃m qui redũdat ex rõne spũalia cõsideranti·Vnde dolor insensitiua ex displicencia rõis ꝓueniẽs de pcto·nõ est maior aliis doloribz qui sũt in ipa·Et simili t nec dolor q est volũtarie assũptus·tũ qa nõ obedit vis inferior superiori ad nutũ ut tãta passio sequat̃ in inferiori appetitu q̃ntã ordinat superior·Tũ etiã quia passiones ex rõe assumunt̃ in actibus vtutũ ꝟm q̃ndã mẽsuram quã q̃qz dolor qui est sine vtute nõ seruat sed excedt·hc tho· Vtz possit ee̊ nimis magn⁹ dolor ĩ stricõe·Rñ₀ in actu penitẽdi est duplex dolor·vn⁹ est essencial' pñie·t hic est in volũtate rõnali·est em̃ quedã displicencia volũtatis qua sibi displicet pctm̃ mquãtũ est transgressio legis dne·Et qa hec displicẽcia directe causat̃ ex caritatiua dei dilectõe q̃ nimis intẽdi non pt̃·Jõ hec displicencia nimis magna esse non pt̃·Est alius dolor non essencial' pñie et hic est duplex·vn⁹ in corpe q̃ hõ corpus suũ affligit ꝓ pctis suis t hic dolor posset esse nimi⁹ quia cũ tali tẽpamẽto debet hõ corp⁹ suũ affligere ut nõ intimat naturã·vñ apl's ro·12· Racõnabile sit obsequium vr̃m Est alius dolor interior q̃ est passio appetit⁹ sensitiui·et hic est duplex q̃ñqz em̃ causat̃ talis dolor ex ꝟsideracõne amissionis cui⁹dã honestatis seu glorie accidentalis ꝓ pctm̃·sic̃ est dolor q̃ñqz in mlieribus ex hoc q amiserũt sui corporis integritatez et talis dolor posset esse nimis magnus·q̃ñqz causat̃ directe ꝓ quandã redundanciã ex displicencia voluntatis q̃ sibi displicet pctm̃ in quãtũ est legis dne trãsgressio·Et sic adhuc dicũt quidam q dolor possz esse nimis magn⁹ quia pñia ẽ vtus moralis t iõ corrũpi potest ꝓ suphabundanciã t defectũ·t hoc videt̃ sentire tho·Alijs videt̃ q hic dolor non posset esse nimi⁹ quia si nõ posset esse excessus in cã non posset esse excessus in effectu·huiõi aũt doloris cã est supdicta displicencia pcti de qua cõcessũ est q nõ posset esse nimis magna·vñ si penitens ex vehemẽtissimo dei amore tam vehemẽter doleret de suo pcto q ex hoc causaret̃ in appetitu sensitio tã vehemẽs dolor q corrũperet armoniam corporis ad vitã necessariã·nõ esset excessiuus in gne moris nec ꝓfectõi pñie derogans sed ꝟcordans·ñ forte hõis volũtas directe ex intencõe ferret̃ ad ꝓcurandũ talẽ passionem ad hoc ut ipe morerẽt·t sic credo q intelligũt illi q dicũt q m dolore q est in appetitu sensitiuo pt̃ esse excessus·t hui⁹ opi·est richd·Nõ aũt obstat ꝑdictis dcm anb·d·vt sic ipinguãtur viscera aie mee ut medulla corpis mei exsiccet̃·quia ipe desiderabat ex pinguedine devotionis medullas corpales exsiccari·non q ad humorẽ corpalem sz q ad ꝟcupiscẽdam carnalem·Vel exsiccacõez medullaz vocat vulnera caritatis qua aia languet ex absẽcia xpi·Nõ obstat etiã quia culpa cũ innocens penaz in inferno nõ sentiret t pctoz paradiso dicens esse dignũ ocl'os cecare plorando·quia licet ante se cognoscere esse dignũ amissione oculoz quia q̃libet peccator est dignus non tm̃ etia morte sz etiã tpali·non tñ volebat oculos sibi cecare· Vtz strict⁹ debet malle in inferno esse q̃z peccare t videt̃ q sic·dic̃ em̃ anb·li·de sil'tudinibus q aliqs debet magis eligẽ esse in inferno sine culpa q̃z ĩ paradiso cũ culpa·Rñ₀ ꝟm tho·in q dã questiõe de quolibet·stricte tenet̃ ĩ generali malle pati q̃ntãcũqz penã q̃z peccare·qz stricio nõ est sñ caritate·ex caritate em̃ hõ pl⁹ diligit deũ q̃m seipm·peccare vo est facere contra deum·puniri vero est aliqđ pati contra seipsum

vnde caritas req̃rit ut quelibz pena preeligat culpe · sed nõ teneat in spāli hanc penā ul' illam peligẽ ymo stulte ageret si ꝙs se ul' aliũ super hoc sollicitaret ꝙa p hoc in temptacõez incideret ⁊ occasionẽ peccādi daret qz terribilia ꝯsiderat in ꝑticulari magis trent ·

Eq̃r vide de q° · s · de tpe ⁊ duracõe ꝯtricõis Et ẽca h̃q̃runt pl'a scz vtz ꝯtricõ de pctis sit sp nccia · Rº q sic in habitu rõe displicẽcie pcti · ñ aũt est sp nccia in actu · vñ teneat hõ semp malũ qõ faciat detestari · sed ꝙa tencõ talis ẽ ꝑcepti affirmatiui qõ sẽp obligat sz ñ ad sp iõ teneat ꝯteri sẽp · sz ñ ad sp sz in caũ · Sic ec de actu penitẽdi intiori dictũ est supra ⁊° · de penitẽcie duracõe · q · 1 · Et sic dicit hu · de sancto vic · q deus absoluens hoiem a pena et culpa eterna · ligat eũ vincl'o ꝑpetue detestacõis pcti · sic etiã dic aug⁹ li° · de pnia q vbi dolor finit nichil de venia relinquit · Sec⁹ aũt est de satisfactione que attendit ꝑm penã taxatã queunq; iungit ꝑ pctis ⁊ ideo potest ꝺminari · hec em̃ pena ꝑpue ꝓporcionat culpe ex pte ꝯsionis ex qua habet finitatẽ · sz dolor ꝯtricõis rñdz culpe ex pte aũsionis ex q̃ habz infinitatẽ ⁊ ideo contricõ va sẽp manere debet · Rõe vo gemit⁹ uel planctus ul' dolꝛis sensibilis nõ ẽ nccia maxie viris ꝑfectis q̃ audierũt voce ꝺn̄a qõ audiunt magdalẽa · dimittunt̃ tibi pcta tua · sic dic bñ · in cantic · circa pñ⁹ · Sed vlt⁹ pñt et debent meditacõz suã ad dulcedinẽ superne patrie ꝯuertere ante vero hũc statũ ꝯsiliũ sanũ ẽ pcta sua ante ocl'os cordis ad dolorẽ ⁊ gemitũ reuocare hec bon̄ · Vtz dolor ꝯtricõis interrũpat necessario per gaudiũ · Rº q non cũ nõ sint de eodẽ sed de diuersis · dolor em̃ q̃ est in penitẽcia ẽ de pcto ꝯmisso · vñ sil' cũ hoc ñ potest esse gaudiũ de eodẽ · sz potest esse gaudiũ de spe venie quã sapit ꝑ dolorẽ · uel de hoc q in hñdo dolorẽ de pctis ꝯmissis facit qõ debet Et ideo detestacõ pcti ꝯmissi q̃ est cã dolꝛis · et volũtas que est cã gaudij sunt simul · volens em̃ detestarẽ · ⁊ quia vnũ est rõ alterius ideo aia sil' ꝯsentiri potest ad vtr⁹qz imãntũ ex eis quodãmodo fit vnũ · ⁊ sic nõ oportet q dolor ꝯtritionis interrũpat ꝑ gaudiũ i° · ꝑt qõ dicit aug⁹ penitẽs semp de pcto doleat ⁊ de dolore semp gaudeat · Sic em̃ dic bñ · mel absinthio admiscendum est · Vtz necesse sit semp habẽ pudorẽ de peccato ꝯmisso sicut ⁊ dolorẽ · Rº q nõ Nã erubescencia respiat pctm̃ solũ inquãtũ habet turpitudinẽ ⁊ sic p⁹q̃m pctm̃ est quãtũ ad culpaz remissũ nõ mãet pudori loc⁹ · Dicit em̃ amb · non habet qõ erubescat cui pctm̃ dimissũ est · manet aũt loc⁹ dolori qui nõ solũ est de culpa inquantũ habet turpitudinẽ · sed etiã inquantũ habet nocumentũ annexũ · hec tho · Vtrũ post istã vitã · aie de pctis ꝺleranẽ · Rº q non nã m ꝯtritione tria fiunt ꝯsideranda scz ei⁹ gen⁹ qõ est dolor · eius forma quod est actus vtutis gr̃a informatus · ⁊ eius efficacia qõ est act⁹ meritori⁹ ⁊ sacr̃al' ⁊ quodãmodo satisfactorius · Post hanc igit̃ vitã aie que sunt beate ꝯtricõez hr̃e non p̃nt qz carent dolore ꝑt gaudij plenitudinẽ · que vo fiunt in inferno carẽt ꝯtricõe et si dolorẽ habeant · deficit tñ in eis gr̃a dolorẽ informans · q̃ vo fiunt in ꝑgatorio h̃nt dolorez gr̃a informatũ sz nõ meritoriũ · quia nõ sunt in statu merendi · Jn hac aũt vita oĩa ꝓdicta ẽa inueniri possunt · hec tho ·

Equit̃ videre de qnto scz de effectu ꝯtritionis · Et ẽca hoc querunt̃ plura · s · vtrũ ꝯtricõ sit causa remissionis pcti · Rº q sic cã inquã saltẽ meritoria · ⁊ pẽ reduc̃ ad causaz efficientẽ ꝑm rich̃ · vñ sup illud psal · Sacrificiũ deo spūs cõtribulat⁹ · dic glo · Cordis cõtritio est sacrificiũ in quo pcta soluunt̃ · Vtrũ contritio possit totalit̃ reatũ pene tollere · Rº intensio ꝯtricõis pẽ dupl'r sumi · vno modo ex pte caritatis q̃ displicẽciã causat · ⁊ sic contingit tñ caritatẽ ĩtendi i actu q ꝯtricõ ꝙsequẽs merebit̃ nõ tñ culpe amocõez sz etiã absolucõnẽ ab oi pena · Alio mõ ex pte doloris sensibilis quẽ volũtas in ꝯtricõe exigit · Et ꝙa ille q̃ dã pena est tñ pẽ intẽdi q sufficiat ad delecõem pene ⁊ culpe · Exemplũ est in latrone luce · 22 · Nichilomin⁹ tñ quia nõ potest aliqs esse cert⁹ q ꝯtricõ sua sufficiat ad deletionẽ pene ⁊ culpe teneat ꝙfitẽi ⁊ satisfacere · maxime cũ ꝯtricõ vã non fuerit nisi ꝙfitendi ꝓpositũ habuerit annexũ · qõ debet ꝑdna ad effectũ · etiã si esset certus q sufficeret ad delecõez tocius pene ñ ꝓpter remediũ sed ꝓpt̃ ꝓceptũ de ꝙfessione datũ Vtrũ pro q̃ntocũqz magno pcto sufficiat quãtumcũqz parua contritio · Rº q sic nam cum ꝯtritio dicat actũ penitẽdi caritate formatũ ⁊ quãtũcũqz modica caritas sufficiat ad remotionẽ quãtorũcũqz ⁊ q̃tũcũqz magnoz pctoz mortaliũ · Igit̃ q̃ntũcũqz pua ꝯtritio sufficiat ꝑ quãtocũqz magno pcto · Sed non sic dicendũ ẽ de attritione · cũ em̃ recogitant̃ peccata in speciali nccia est maior attricõ de maiori pcto q̃z de minori Et q̃zuis in penitẽdo de oĩbus sil' nõ sit nccia displicencia in actu maior de vno q̃z de alio · est tñ nccia in habitu · vñ ꝑ q̃ntocũqz magno pcto quãtũcũqz ꝑua attritio non formaret gr̃a de lege cõi ꝑ quã gr̃am attritio fieret ꝯtritio si formaret̃ hec rich̃ · Vtz sola contritio cordis sine ꝙfessione sufficiat ad delendũ oĩa peccata · Rº hc questio tractat̃ de pnia di · 1 · ⁊ ponunt̃ ꝺ ipa opi · pl'es ibidẽ in glo · ⁊ eĉ i raymũdo ⁊ gaufredo q̃bus ad pñs obmissis firmit̃ est tenendũ q ꝑ sola ꝯtricõ cordis sñ confessione in re delet oĩa pcta · dũ° sit in ꝓposito ꝙfitendi ⁊ satisfaciẽdi implicite uel explicite alias non esset cõtritio va · vnde dicit aug⁹ · ⁊ habetur in dicta distinccõne magna pietas dei ut ad solã ꝓmissionẽ pcta dimittat · non dũ ꝓnũciat ore · ⁊ tñ iã de⁹ audit in corde · hoc fuit sigñtũ i lazaro quẽ dñs prius suscitauit q̃z a discipulis solueret̃ Et in decẽ leprosis qui in via añq̃z ad ꝑsbros venissent mũdati sunt · Et in psal · dixi · i · firmit̃ in aĩo meo ꝓposui cõfitebor aduersũ me iniustic̃iã meã dño ⁊ tu remisisti impietatem peccati · Aliter aũt sola ꝯtritio non delet

pcta mõrlia nisi ꝺfessio habeaᷓ in re u l' in ꝓpo sito explicite ul' implicite · ꝛ sic ꝺebet intelligi illud qꝺ dicit in eaᷓ di · c. ex hijs · Nullꝰ añ ꝺfõez oris ꝛ satisfactõez operis pcti abolet cul pam.

De ꝺfessiõe quid est et de institucõe eᷤ ꝛ ncčitate · tí · 10ᵒ.

QOnsequenᷓ ꝺsiderandũ est de ꝺfessiõe Et ꝓmo quid est ꝺfessio · 2º de eᷤ institucõe ꝛ ncčitate · Circa pᵐ q̃rũᷓ plꝫ sc; ꝺ est ꝺfessio ꝺm diffinicõez · Rº ꝺm augᵘ. Confessio ē ꝓ quã morꝺ latens spe venie apitur · Ad cuᷤ euidenciã sciendũ ꝙ ꝺfessio fit triplic · Aut in foro ꝺscie coꝝ deo · aut in foro penitẽcie coꝝ dei vicario · aut in foro cõtencioso coram iudice · In ꝓma pcẽm nõ apitur qꝛ aptum erat · In vltima nõ apitur in spe venie · In media vꝺ pcẽm latens spe venie apiᷓ.

Vtꝛ ꝺfessio sacꝛalis ꝺgrue ꝺscribiᷓ ibi ꝓ materiã que est pcẽm · ꝛ ꝓ actũ q̃ est apire tanq̃m ꝓ formã · Rº ꝺfessio peccati de se dicta nõ dic actũ vtutis · sed cõfessio facta ut debet ꝛ q̃mõ debꝫ ꝛ cui debꝫ noiat actũ vtutis · Et licet ꝺfessio veri ꝓmeat absolute ad vtutẽ veritatis · ꝺm tñ qꝺ addiᷓ aliqua rõ spãlis boni · ad aliaꝫ vtutẽ inapit ꝓtinẽ ꝛ ideo dicat phs · ꝛ · etbi · ꝙ ꝺfessio q̃ fit in iudicijs nõ ꝓtinet ad veritatẽ sc; magis ad iustitiã · ꝛ sil'r ꝺfessio bñficioꝝ dei in laudẽ ꝺinam ñ ꝓtinet ad vtutẽ veritatis · sed ad vtutẽ latrie · Ita ꝺfessio pcẽoꝝ ad remissiõꝫ eoꝝ cõsequẽdã nõ ꝓtinet elicitie ad vtutẽ vitatis vt quidã dicũt sc; ad vtutẽ pñie · Impatie tñ ad mꝫtas vtutes ꝓtinẽ potest ꝺm ꝙ in finẽ mꝫtarũ vtutũ trahi pẽ actᵘ cõfessionis · hec tho ·

Vtꝛ ꝺfessio ꝛ pñia ꝓtineãt ad eundẽ articulũ fidei · Rº ꝙ nõ · ꝺfessio enim qꝛ magis ex spe venie ꝓcedit magis immittiᷓ articꝫo de vita etna quã respicit spes q̃ꝫ de articꝫo de iudicõ qꝺ respicit timor · pñia vꝺ ecõuerso se hꝫ rõe ꝺtricõis · hec tho ·

Arca 2ᵐ q̃riᷓ a quo fuit instituta cõfessio ꝛ vtrũ sit ꝓceptũ · Rº ꝺm sco · ꝓ · sen · di · 1Aº ꝙ ꝺfessio talis qualis est nũc in ecčia nõ ē ex ꝓcepto legis naᷓ alias ad eã fuissẽt homies obligati ꝓ statu cᵛcũq̃ legis qꝺ est fl'm ꝙa nec obligabanᷓ in lege scꝑta · Dicũt autẽ quidã ꝙ ꝺfessio nõ cadit ñ sub ꝓcepto eccl'ie · Sed contᷓ hoc est ꝙa nõ inueniᷓ vbi hoc ab ecčia papiaᷓ qñ añ hoc factũ reputareᷓ ꝓceptũ obligatoriũ de ꝺfessiõe · Si enim allegaᷓ illud capitl'm exẽ de pe · ꝛ re · ois vtriusq̃ · tc̃ · Illud capitulũ ē inocẽcij tᵗij añ quẽ plusq̃ ꝓ ãnos · 900 · fuit augᵘ · q̃ ml'tũ ꝺfessionẽ esse ncčiam ꝓdicauit vt patꝫ in liº · de vera ꝛ fl'a pñia cuiᵘ etiam autoritates alique ponunᷓ de pñia · di · 3 · Huiᵘ tñ opi · vi esse gloſatoꝝ de pñia · di · 4 · in pñº · sup hoc tñ nõ allegat aliqꝺ capitl'm ꝛ ideo irrõnabil'r dicit · ꝓterea ꝺm hᶜ papa nõ tenereᷓ ꝺfiteri nec etiã infideles tenerenᷓ ꝺfiteri · ꝑme chozi · 4 · qꝺ michi est de hijs qui foris sũt iudicare Videᷓ ergo rõnabilius dicendũ ꝙ cõfessio cadit sub precepto dei positiuo · ꝛ certũ est ꝙ sup hoc non tradiᷓ aliqꝺ in veteri lege · Si aũt aliqꝺ in euã gelio tradᵗ hᶜ videᷓ eᷓ illud Jo · 20 · acapite spi ritũ sanctũ q̃ꝛ re · pec · re · eis · Ex hoc arguiᷓ sic pcãs remittẽdi pcta data est aplis ꝛ in eis oi bus ꝑsbꝛis · ꝛ certũ est ꝙ non pñᵗ quia hoc est ꝓpm dei gº misteialiᷓ ꝛ arbitrarie sc; nõ pñt arbitrari in cã ignota · gº manifestanda est eis cã in qua dñt arbitrari · hec aũt manifestatio est ꝺfessio · igiᷓ ex hac collacõe pãtus arbitrarie facta ꝑsbꝛis obliganᷓ pcẽozes ad accusandũ se eis tanq̃ꝛ arbitris qꝺ est ꝺfiteri · Ꝙ aũt ad hᶜ teneanᷓ ꝺclaraᷓ sic q̃cunq̃ amisit ꝓmam gracaꝫ teneᷓ ex ncčitate ꝓcepti sc; diliges dominũ deũ tuũ · tc̃ · agere q̃ntũ in se est ad ꝛcupationẽ eiᵘ et in vtute eᷓ illius ꝓcepti diliges teipm · sed pcẽoꝛ ꝓ pcẽm mortale gr̃aꝫ ꝓmã aĩsit ꝛ pẽ eã ꝛcupare ab hᵇ arbitro suſapiendo pñie sacrm Jo 20 · q̃ꝛ remiseri · tc̃ · ꝛ sic ꝺcludiᷓ ncčitas ꝓ cepti ꝺfõis ex hoc vbo sc; q̃ꝛ remiseritis pcta · tc̃ · ꝛ illo ꝓcepto sil' iunctis · Si dicaᷓ ꝙ ꝓ hoc non ꝓbatur ꝙ hᶜ via sit ꝑsa ad recupandũ gr̃aꝫ arguiᷓ ꝙ ynõ sic · quilibet teneᷓ ꝛcupare gr̃aꝫ ꝓ viã facliozẽ ꝛ cercozẽ · alias videᷓ contemnẽ ꝓpam salutẽ · sc; hec via est facliozꝛ cercozꝛ sc; recuperandi ꝓ sacrm pñie · qꝛ hic non req̃riᷓ aliud ñ ꝙ hõ nõ ponat obicẽ gr̃e · qꝺ est ml'tomin² q̃ꝫ attricõez hr̃e que ꝓ modũ meriti de ꝺgruo sufficiat ad iustificacõez · pẽ etiã aliqs esse cercoz ꝙ nõ ponat obicẽ sc; actualiᷓ peccãꝺo q̃m ꝙ habeat attricõez · ergo q̃libet teneᷓ ad hanc viã · Dicũt aũt aliq ꝙ ꝓceptũ de ꝺfessiõe habeᷓ ex vbis apli Jac · 4 · Confitemi alterutꝫ pcta vra · tc̃ · Sed hoc nõ videᷓ · dicẽdo enim confitemi alterutꝫ pcta nõ magis dic ꝺfitendũ eẽ ꝑsbro q̃ꝫ alij subdit etiã statim · ꝛ orate ꝓ inuicem · vbi nll'us diceret eũ instituisse ul' ꝓml'gasse sacrm pñie ul' ꝓcepᵘ dinũ · sc; intendᵗ ibi psuadẽ ꝓ pᵐ ut simᵘ hũiles sc; nos apud proximos pcẽozes ꝺfitendo · sc; ꝓ scõm ut simᵘ caritatui sc; ꝓ nobis inuicẽ orando · Tenẽdũ ẽ ergo ꝙ hoc ꝓceptũ est de iure dino ꝓ euangeliũ ꝓml'gatũ ut supᵃ declaratũ est · vel si illud nõ sufficiat dicendũ ꝙ est de iure dino ꝓ mulgato ꝓ xpm apl'is · ꝛ per apl'os eccl'ie sine oĩ scripta sic ml'ta alia tenet eccl'ia ꝓ alios ꝓml'gata · eᷓ de cele · mi · cũ marthe · hec ꝛ pl'a alia de hac mã optie tradit sco · ꝓ · sen · di · 1Aº · Sic ergo patet institutio ꝺfessiõis ꝛ ncčitas eiᵘ. Sed esto ꝙ aliqs oreᷓ ꝛ nichil cogitet de ꝺfessione ꝛ nõ omittit ꝺfiteri ex ꝺtemptu ergo ñ caret gracia quia nõ mꝫuent ꝺtemptᵘ gº q̃mdiu ñ cogitat de ꝺfessione nõ peccat dato ergo ꝙ sic moriaᷓ ꝺstat ꝙ saluaᷓ sine ꝺfessione · ergo ꝺfessio non est necessaria · Rº ꝙ talis nõ cogitet de ꝺfessione potest esse ꝓpᵉ duo · ꝓmo ꝓpᵉ intensionẽ doloris · ꝛ tunc ꝙa deᵘ cor suũ occupat · si nõ fuit mora superflua nec indiscretio aliqua · credo ꝙ deus absoluit eũ ꝛ ꝓ ope cõputat volũtatẽ et ꝺputaᷓ iste cũ illis q̃ excusanᷓ ꝓpter impossibilitatẽ hñtes in sacro ꝺfessionis deuotionez · Sc̃ꝺo pẽ hoc esse · ꝓpᵉ occupacõez superflue sollicitudis circa alia ꝛ tũc nõ excusaᷓ maxie si locũ ꝛ tpc hẽat ꝺfitẽdi · ynõ ꝓpᵉ pcẽm obmissiõis

reputabiē reus mortis maxīe si nō fuit p̄uen tus morte·quia bñ posset ⁊ deberet ꝛcogitare ⁊ petē sacr̄m eccīe hec boñ ¶ Vtr̄ infideles te neanē ad ꝯfessionē·vī q nō quia dictū capi tulū·oīs vtriusqz sexus·solū loquiē de fidelib⁹ oīs mq̄t vtriusqz sexus fidelis·ſz° q regulari ter tam fideles q̄m infideles tenenē ꝯfiteri inq̄n tum est p̄ceptū dei qđ vl'r dedit qui pr̄atis habz plenitudinē sup oīa·Si aūt nō esset p̄ceptū ꝑ ab eccl'ia non tenerenē ad eius obs̄uanciaz illi qui non suīt baptizati·q̄a ut ostensū est sup ti· de ꝯfirmacōne·q·vtr̄ episcopi deḡdati possint confirmare·vicario xp̄i nō fuit cōcessa directe potestas sup oñs qui nō susceperūt baptismū qui est ianua qua intrar̄ ad eccl'iam militāteꝫ hec rich·⁊ ꝯueniūt cū dictis ꝑm scotū supra in p̄ma·q·huī⁹ ar· ¶ Vtr̄ pueri teneanē ꝯfite ri·ſz q sic·s·pueri q̄ ad ānos discrecōis pue nerūt·ut patet in dicto·c·oīs·¶ Et p ānos dis crecōis ibiđ ꝑm glo·intell'r temp⁹ q̄ hō capax est doli·Sue ꝑm hosē·temp⁹ in quo discēnit in ter bonū ⁊ malū·quia tunc peccare pē qđ acce lerar̄ diabus in vno q̄z in alio hec boñ· ¶ Vtrū habētes tm̄ venialia debeāt ꝯfiteri·ſz° tenenē ꝑm aliquos ñ quidē ex vi sacr̄i sed ex vi statu ti eccl'iastici q̄n nō hñt mortalia q̄ confiteanē· Aliqui tñ dicūt q tales nō tenenē confiteri· eē ex vi statuti eccl'iastici quia statutū eccl'ie ñ obligat nisi hñtes pcta mortalia qđ videē cō cludi ex hoc quia dicat q debet oīa peccata con fiteri qđ de venialib⁹ ñ pē intelligi·q̄a nll⁹ oīa venialia potest cōfiteri·Et ꝑm hoc ñ hñs mor talia nō teneē ad ꝯfessionē·ſz sufficit ei ad īplē dū p̄ceptū eccl'ie ut se p̄sb̄ro repsentet ⁊ osten dat se esse absqz scia mortalis pcī ut ad co munionē reapi possit et hc reputar̄ ei ꝑ ꝯfōe Cadit em̄ sub p̄cepto magis taxato tēp⁹ q̄m actus ꝯfessionis·De p̄ma sñia suīt boñ·rich· tho·⁊ pe·dicens q p̄ma sñia est securioz·Sco tus vo est scđe opi·⁊ reꝑbat p̄mam·⁊ de hoc habeē etiā infra ti·de obiecto ꝯfessiōis·q·vtr̄ teneanē venialia ꝯfiteri· ¶ Sed nūq̄d ille q̄ nō haberet remorsū de aliq̄ etiā pcto veniali tene reē ꝯfiteri ꝑm p̄mā duaz p̄dictaz opi⁹·Re spondet boñ·q ēdit impossibile ꝑm statū via toris q aliq̄s diē ul' septimanā ⁊ ml'tominus ānū trāseat sine remorsu venialis·Et vix cre dit boñ·hoc fuisse ñ in xp̄o ⁊ eius matre·⁊ ido quilibet ul' habet ꝯscīam uel hr̄e debet vel in oī hora petere·dimitte nob ⁊c·Si tñ aliq̄s esset qui nō haberet ꝑ suph abūdantē gr̄am·sufficēt dicē se nll'm peccatū ꝯmisisse qđ faciat postq̄m ꝯfessus est legittime·vl' potest dici q talis nō teneē ad illud mandatū quia solū pcōrib⁹ et viatorib⁹ est datū·tal' aūt iam habitat in cel' Preterea hoc non pē q̄uenire hoī ñ ex p̄uilegio spāli sed statuta nō extēdūt se ñ ad ea q̄ de iure cōi eueniūt·19·q·2·due·§·lex·vbi dicē q qui lege p̄uata ducē nulla ratio exigit ut a lege publica astringar̄·Si vo nō haberet remorsū ul' ꝑp̄ē ignorandā vl' negligēdā nō excusareē a mandato·hec boñ·Scotus aūt ēca hec dic q simpl'r innocēs a mortali ⁊ a veniali teneē sim plicit̄ nō ꝯfiteri·vñ si bta vgo fuisset ꝯfessa be ato petro post ascensionē xp̄i·cōfitēdo pecca sset·Sed si sit innocens a mortali tm̄·pē cōfiteri venialia ⁊ nō ꝯfiteri mortalia· ¶ Vtr̄ papa teneat̄ ꝯfiteri videē q nō quia ꝯfessio debet fie ri iudicī in quolibet foro· papa vo sup se nll'm iudicem habet g° tē·ſz° q papa habz iudicem xp̄m cui debet p suū vicariū ꝯfiteri qui licet sit inferioz eo inq̄ntū p̄lat⁹·est tñ eo superioz inq̄n tū est pcōr ⁊ ip̄e dei minister h̄ tho·licet etiā vn⁹ papa nō habeat imperiū in successorē suū tñ de us hz imperiū sup eos q̄ p̄apit implicite ꝯfessi onē p̄sb̄ro eē faciendā vt visū est ⁊ rōe h⁹ teneē obs̄uare huiōi p̄cep⁹ ò nēcitate Obs̄uare vo ip̄m ꝑm ēcumstancias ordiatas a gñali ꝯfilio teneē de ꝯgruitate eq·q·iustice·vbi dicitur sic Justicie ac rōis ordo suadet ut qui a successori bus desiderat mandata sua s̄uari·p̄decessoris sui statuta custodiat hec rich· ¶ Vtr̄ possit cū aliquo dispensari ne ꝯfiteat̄ hoi peccata·ſz° q nō·ministri em̄ eccl'ie mstituunē in eccl'ia di uinitus fūdata·⁊ iō mstitucō eccl'ie p̄supponē ad opacōez mīstroꝝ·sic opus creacōis ad opus nat̄e·sz q̄a eccl'ia est fundata in fide ⁊ in sacr̄is ideo ad eccl'ie ministros nouos articulos fidei edere aut editos remouē aut noua sacr̄a mstī tuere aut institutа remouē nō p̄met·sz hc est potestatis excellētissime q̄ soli xp̄o debeē qui est eccl'ie sue fūdañtū·Et iō sic papa ñ pē dispē sare ut aliq̄s sñ baptismo saluer̄·ita nc q sal ueē sine ꝯfessione ꝑm q obligat ex vi sacrañ ti pē tñ dispensare scōm q obligat ex p̄cepto eccl'ie ut possit aliq̄s diucus ꝯfessionē differre q̄m sit ab eccl'ia mstitutū·hec Thomas.

De tpe ꝯfessionis ti·iij°.

Deinde ꝯsideranduū est de tpe ꝯfessionis scz an q̄libet teneat̄ statim ꝯfiteri q̄n peccauit ſz° de ꝯfessione possum⁹ du plicit̄ loqui·vno mō q̄ntū ad ꝯfitendi ꝓpositū ⁊ sic ꝯcedūt oñs q teneē tūc cōfiteri q̄n teneē conteri·cōteri aūt teneē q̄n suoꝝ pcōꝝ hz me moriā·⁊ tūc teneē etiā p̄dicto mō cōfiteri scz q̄ntū ad ꝓpositū et papue q̄n ē m articl'o mor tis aut in aliquo articulo in q̄ sñ pcī remissi one oporteat eū pcēm increre·ut cū teneē cele brare si desit copia sac̄dotis sal tē teneē cōteri ⁊ habere ꝓpositū cōfitendi·Alio mō quo ad cō fessionis actū·⁊ sic est distinguendū·quia aliq̄ obligant̄ tm̄ ad cōfessiōez ex statuto eccl'ie·ut hñtes tm̄ venialia·⁊ hij ñ tenenē stati ꝯfiteri sz differre p̄nt usqz ad pascа quia illa decreta lis·oīs vtriusqz obligat ad eukaristiā ad quaz p̄parat ꝯfessio·Alij vo eē obligant̄ ex ꝓpo pec cato ut oñs qui habēt pcēm mortale ⁊ hij cō fiteri teneē etiā ex mstitucōe sacr̄i·De hijs aūt scōis dicūt aliq̄ q tenenē statim cōfiteri habi ta oportunitate sufficēti nec p̄dicta decretalis excusat eos·q̄a intendit ꝓpē negligēdaz hoīm temp⁹ artare nec ampliare·⁊ hec opi·ē tutior ꝑm Jnoc·ex·e·oñs·Alij dicunt cōmuni⁹ et veri⁹ ut pe·⁊ tuc⁹ ut dic sco·s·q nō tenētur

regl'arit̃ statum cõfiteri · qua ꝺm rich̃ · ad hoc nõ obligam̃ nec ex iure nat̃e ꝙa cõfiteri pre-
sbitero non est ꝺe iure nat̃e absolute Nec ꝺe iu
re diuino quia licet xp̃c implicite p̃cepit p̃sbro
cõfiteri nõ tñ p̃cepit hoc statim fieri · Nec ex iu-
re positiuo · ꝫ tñ ad semel in ãno · Cui em̃ sit p̃
ceptũ affirmatiũ non obligat nisi ꝓ loco ⁊ tẽ
pore · eccl'ia vo potuit in hoc precepto temp⁹ ꝺet̃
minare cũ sit p̃ceptũ diſaplme nõ nature Vñ
ex iure non tenet̃ hõ cõfiteri nisi semel in an-
no · ſ · in pasca qñ nec̃e hz cõicari · Et sic regl'a
rit̃ ñ tenet̃ statum ꝟfiteri ṅ i ꝗtuor casibꝫ Vn⁹
ẽ rõe sacrĩ · ſ · qñ vult cõicare ul' celebrare · Di
cit tñ m h̃ caũ rich̃ · q; si forte ꝺe ꝓpinq̃ expectet
aliũ cui deuocꝰ ⁊ securiꝰ ꝟfiteat̃ nll'o iure cõi-
care ꝓhibet̃ si ꝺe penitet · 2⁹ ẽ rõe pcl'i · ut qñ
ẽ in mõrli ⁊ imminẽte pcl'o mortis · 3⁹ rõe cõſcie
ſz qñ ꝟſcia dictat q; stat̃ teneat̃ ꝟfiteri ꝺe ne
cessitate · 4⁹ rõe dubij · ſ · qñ ꝓbabilit̃ videt se
amplius anno illo copiã cõfessoris habẽ non
posse qui ip̃m possit absolu̇e ⁊ hec opi · est ꝓba
bilioꝛ ꝺm rich̃ · tho · ⁊ pe · Boñ vo ꝺe hc̃ dicit q;
gñalit̃ asserẽ q; hõ pt̃ differre ꝟfessiõez vſqz ad
pasca videt̃ pcl'oſũ · Sil'r q; teneat̃ sẽp ꝟfiteri
qñ se offert oportunitas videt̃ valꝺe duꝛ Jõ vi
rõnabilit̃ sentendũ mediũ ſz q; oportunitas
tẽpis · loci ⁊ p̃sbri pt̃ triplicat̃ se offerre ſz aut
ita q; timet̃ ne vnq̃m se offerat · ut cũ aliquis
grauit̃ infirmat̃ · et tũc tenet̃ statum confiteri ·
Aut ita q; maioꝛ oportunitas expectat̃ ul' q̃
ad locũ ul' p̃sbm · ⁊ tũc differri pt̃ ſn peccato
Aut ita q; numq̃m rõnabilit̃ maioꝛ oportuni-
tas expectet̃ ⁊ tũc sine p̃iuditio tenet̃ hec boñ ·
Sed numq̃ religiosi tenent̃ statim ꝟfiteri · Rꝯ
aliq̃ dicũt q; sic · si mortalit̃ peccauerit ⁊ p̃sbri
copiã habeat̃ Et itelligũt statim sicut dictat re
cta ratio · vñ ꝺm eos refert inꝺ secl'ares et re-
ligiosos · quia illi nõ tenent̃ añ q̃ꝛagesimam
ꝟfiteri que est eis tpc p̃nie · isti vo statum tenẽt
quia eis tpc p̃nie est totũ tpc vite sue · Si di-
cat̃ q; statꝰ nõ obligat aliquẽ nisi ꝙ mandatũ
Respõdent q; statꝰ non obligat · sed mandatũ
oĩbus datũ · ad nunc aũt uel tũc obligat opõ
tunitas que offert se diũſi modꝫ diuersis · ⁊ hoc
verũ est in oĩbus p̃ceptis affirmatiuis q; ad ali
qꝺ tpc obligat̃ vnus ad qꝺ non obligat̃ alius
vt patet in honoꝛe pentũ · ⁊ huiꝰ ſñie est boñ ·
Itẽ dicũt alij q; nõ refert q̃ ad hoc inꝺ seculares
⁊ religiosos · quia religiosi non tenent̃ ad alia
q̃z alij homies · ñ ad que se obligant ex voto · ⁊
hc̃ est opi · tho · Potest tñ dici ꝺm rich̃ · q; relioſi
rõne suoꝛ statutoꝛ ⁊ sui status tenent̃ ꝟfiteri
frequẽcꝰ quã statuat ꝺaliũ generale · Nec tam̃
ꝓpter hoc sequit̃ q; teneam̃ statim ꝟfiteri bita
ꝟfessoris oportunitate · ñ assit dies q̃ ꝺm statu-
tũ religionis sue tenerent̃ ꝟfiteri · Consiliũ tñ
oĩbꝫ sanũ ꝺm boñ · ẽ q; oĩs q̃ cadũt ꝙ mõrle
q̃macꝰ pñt ꝟfiteam̃ Non em̃ videt̃ ve strictꝰ
qui tãdiu portat mortale vulnus peccati occl'-
tum Vnde cõstitucõez penalẽ supza dictã inno
cenq; ẽq; ꝺ̃ negligẽtes ꝟfiteri sua peccata cre-
ditur emanasse · eꝫ ꝺe pe · ⁊ re · que dicit sic · oĩs
vtusq; sexꝰ fidelis ex quo ad annos discrecõis
puenerit omnia pcĕa sua solus saltẽ semel in
ãno fidelit̃ confiteat̃ ꝓpio sacerdoti · ⁊ mumctam
sibi pñaz ꝙ viribus studeat adimplere susci-
piens reuerent̃ adminꝰ m pasca eukaristie sa-
cramentũ · nisi ꝓpij sacꝺotis cõsilio ob aliquã
rõnabilez causã ad tempꝰ ab eius precepcõne
duxerit abstinendũ Alioqñ ⁊ vnẽs ab ingssu
eccl'ie arceat̃ ⁊ mortiẽs eccl'iastica careat sepl'ca

De obcto ꝟfessiõis · i · de hys q̃ ꝺz

Ostea ꝟsiderandũ q̃s ꝟfiteri · tĩ · 12⁹ ·
est ꝺe hys que debet q̃s ꝟfiteri · Et ĉca
hoc q̃runt̃ pl'a · ſ · dato q; hõ teneat̃ cõ
fiteri pccata mortalia Vtꝛz teneat̃ etiã confi-
teri ĉcũſtancias pcĕoꝝ · Rꝯ ĉcũſtanciaꝝ q̃ꝺã tra
hũt in aliud genꝰ vl' in aliã spẽz pcti · ut coire
cũ ml'iere cõiugata · Et istas teneat̃ hõ cõfiteri
Non em̃ sufficit ei qui cẽtũ marcas habuit ꝺe
alieno · dicere ego accepi alienũ cũ hoc possz esse
verũ si accepisset vnũ denariũ Sed tñ secũꝺũ
aliquos cũ hoc p̃ceptũ sit affirmatiũ non obli
gat ad semp sed ꝓ loco ⁊ tpe scz quando homo
eas cognoscit ul' per se vl' per inq̃sicõez alienaz
Vnde sapiẽs ⁊ intelligens teneat̃ cõfiteri si in
quirant̃ ab eo Scõm vo alios omnino sed nõ
tucius opinantes nõ oportet eas confiteri · ꝙa
suffiat notificare q̃ntitatẽ peccati ĩ spẽ licet ñ
p̃cise · qz hoc nõ potest fieri · Nec oportet ꝺm to
tam q̃ntitatẽ pcti pñiaz taxare · hoc tñ est boꝰ
⁊ cõgruũ · ⁊ quãto sũt magis sapientes ⁊ pfi
tanto magis debent eas distincteꝰ explicare · sed
nõ tenent̃ ad hoc ñ forte ex ꝓpa ſcĕcia obligẽ
tur · Quedã vo ĉcumstancie alleuiant ⁊ has ñ
debet quis per se ꝟfiteri quia ꝟfessio eaꝝ ñ facit
ad accusacõz pcti · ⁊ peccatoꝝ in ꝟfessione debet
se accusare ⁊ nõ excusare Per accꝺẽs tñ ne cõ
fessor scandaliset̃ vl' etiã ut eiꝰ inq̃sicõi satisfa
ciat vl' si tantũ deuiat q; sit in genere venialis
quia teneat̃ dicẽ genꝰ peccati · bonũ ẽ aliq̃s tales
ꝟfiteri vt siquis ꝟmedat carnes m q̃ꝛagesi-
ma ex dispẽsacõe ⁊ cã · h̃ boñ · ⁊ pe · Quedã vo
aggꝫuant in eaꝺẽ spẽe · ⁊ illaꝝ quedã nõ aggꝫ-
uant notabilit̃ sic̃ ſcĕcia ⁊ inꝑtitudo · ⁊ has ñ
teneat̃ quis ꝟfiteri · quia sũt q̃si venialia pcĕa ·
quedã aggꝫuant notabilit̃ · ⁊ istas ꝺm mgrm
wilhel · altisiodoꝛen̄ oportet cõfiteri Sed ꝺtra
p̃dicta obiat̃ · quia augꝰ p̃mo enumerat̃ mul
tis pcĕoꝝ arcũſtanciis · oĩs inq̃t illa varietas
cõfitenda est ⁊ deflenda Rꝯ q; illud est ꝺe pfe-
ctõe pñie nõ ꝺe necessitate · Itẽ obĩ · q̃a dele-
ctabile carnis ꝺm pl̃m z · ethi · q̃nto magꝝ i p
ticulari cõsideraẽ tanto magis appetitũ mouet
ergo non videt̃ q; adminꝰ peccatoꝝ carnaliũ
aliquis debeat oĩs singulares arcũſtancias cõ-
fiteri · Rꝯ ĉcumstancie ptículares pcti carnalis
que trahũt in spẽm peccati mortalis semp sũt
confitendi · q̃a gr̃a que in sacro daẽ r̃staurat si
qua inclinacõ a pcto ex taliũ cogitacõe ꝓueni
at ul' in ꝟfitẽte ul' in ꝟfessore Vnde dicit gg̃ ·
in pastorali · fit plerũqz ut dũ rectoris animꝰ
aliqua temptam̃ta cogitat auditis temptati-
onibus ec̃ ipe pulsat̃ · ꝫ hec nequaq̃ pastori

timēda sit· quia tāto facilius a sua eripiē q̄nto misericordi⁹ ex aliena tēptacōe fatigaē· Si tñ sacdotē lasauñ ad peccata hoī pronū vide rit· debet accipe licēciaz ofitēdi alteri sacdoti· et si non dederit licēciaz· debet ad supioꝛē recrē· Si aūt huiōi ccūstancie nō agḡuant in infinitū nouā spēm mōzlis pcti ostituēdo q̄nqz laudabiliē rticēē adhibita debita discōe ꝑm ofiderationē ꝓpitudmis ccūstancie t pronitatē inclinacōis ad peccatū ex ei⁹ ofessione in ipo ofitēte vl' sacdote· hec tho· Vtz teneaē ḡs ofiteri pcta ꝓcedēa tanq̄z ccūstancias agḡuātes· Rñ scot⁹ in 2° ·di·22·dicit q̄ licet forte hoc sit vāle nō tñ videē necessariū esse cōfiteri ea in speciali· quia inq̄ntū agḡuant possūt exprimi sufficienē i cōfessione i generali· s· dicēdo de ml'tis et magnis pcīs alias penitui· t ideo nūc in peccādo magis ingrat⁹ fui· Vtrū teneaē quis cōfiteri peccata venialia· Rñ q̄ non nec ꝓpter peccati venialis mozbū· cū eñ sint de su i nata venialia ꝑ se possūt veniā cōsequi· siue ꝑ pñiam interiozē siue ꝑ exteriozē assumptā siue etiā ꝑ penā purgatoziā· siue ꝑ aliud remediū ꝓpetens t ydoneū· ut dictū ē sup̄· Nec etiā ꝓpē statutū ecclesie scōm scotū quia cū exē· de pe· et re· oīs tē dicaē oīa peccata sua Aut ē ibi dis tributio ꝑ peccatis venialibus aut non· Si sic ergo habens mozталia teneē ex vi ꝓcepti cōfiteri venialia· Si nō· ergo habens tantū venialia non teneē cōfiteri ea· Et sic videē cōtradictō dicē q̄ ille teneē cōfiteri venialia et ille non· Et sic ex statuto eccl'ie generali null⁹ tenetur venialia confiteri in q̄cunqz casu Si ḡratur quō presbz cognoscet eū nisi ofiteaē qui hz tñ venialia· Rñ veniat tñ ad ꝑsbzm et dicat ei dñe exquo fui confessus ꝑ graciā dei nō habeo cōsciam de peccato mozтali t sic cognoscet eū sufficienē· hec t pl'a alia dicit sco· in 2° di·14· Licet aūt de rōne sui generis non sit necm ea confiteri tamē est cōgruū maxime viris ꝑfectis quia vile est multū t pena eis debita minuiē ex vi clauū Precipue aūt cōfitēda sunt peccata venialia frequenē iterata· ut ediā dic mḡr sen·li·2·di·21·t hoc ꝓpē vitandū periculū quia consuetudo frequenē ducit in libidinez t ꝓptū Et sufficit stare i ḡnalitate t ñ oportet ad singula descendē· Si tñ quis velit descēdere multū est laudabile t vile t necm volenti assendē ad ꝑfectionē· hoc igiē ē dictū de venialibꝫ ḡnaliē ꝑm boñ· In casu tñ contingit q̄ homo teneē ea cōfiteri siue ꝓpē dubiū siue ꝓpē ecclīasticū statutū· ꝓpter dubiū q̄ dubitat ꝑ babiliē vtz sit veniale nl' mozтale· ideo si non penitet sic de mozтali discrimi se exponit· et ideo debet cōfiteri illud nō quidē asserēdo ipm esse mozтale· quia ut dicit aug⁹·14·de tri·non tñ est mēdacū dicē fl'm sed etiā asserē dubiū· sed debet cōfiteri illud sic iacet in ofcia t modo sacerdotis relinq̄t vtz sit veniale vel mozтale· sicut eñ dubitat ita dubitādo ofiteri debet· Debet tamē ꝓteri t penitēciam sustinere ac si esset mozтale· t tūc mens assecuraē t nullo mō veritati ꝑiudicaē hec boñ· Sed obiciē q̄a glo· sup illud Jac·4· Confitemī alterutz pecca ta vra· tē· pcta imq̄que ex hūana ignozāda nl' mfirmitate veniūt· dicit t ꝑapit ofiteri· hꝫ mōi aūt pcta sūt venialia g° teneē ea ofiteri· Rñ q̄ si hoc intelligaē de venialibꝫ tunc sumiē ibi ꝑapere ꝓ docere ꝑm id luc·4· ꝓceptoz ꝑ totā noctē labo· tē· vbū aūt beati Jacobi licet sit ꝓpositū ꝑ modū impatiē tñ ꝑ mozтalibꝫ tātū teneē impatiue· ꝑ venialibꝫ vo magis exhozta tiue vñ ꝓceptū ē quo ad mozтalia t ofiliū quo ad venialia· hc tñ nō ꝓcedūt ꝑm scotū ut patet ex dictis· Obiciē etiā illud aug· Si cepisti fluctuare ofitere motū ne plangas ruinā ꝑm hc ruere videē q̄ nō ofiteē venialia Rñ nō est ꝓceptū sz cōsiliū· vnde dicit hoc· nō quia nō posset aliter nisi ꝑ ofessionē vitare ruinā· sed q̄a hc via est sobria t ydonea· Vtz aliqs posset licite ofiteri pcta que nō feat Rñ pcta q̄ qs non feat ꝑm rem feat tñ ꝑm suā estimacōez· pē quis ofiteri· que vo neutro mō feat nō pē licite ofiteri· ꝓmo mō facit conē veritatē rei nisi tñ ytra vitatē ofcie· 2° mō facit ytra vtrumqz·

Quid de gnali ofessione in qua ꝑm mozтem aliqz eccl'iaz ꝑsbzi t alij confitenē se omisisse oīa pcta dicentes· peccauī in oībus viis q̄b⁹ hō peccare pē· Rñ talit ofitēs loquit in persona ecclesie· vel sicut dic aug⁹ in vno peccato pnt multa notari· vel qō dicit in oībus viis cōp hēdit gna singulorz t nō singula generū· q· d· locucōe· cogitacōe· opacōe· obmissiōe· hec tho· Et quasi eadez dicit hosē· t addit vituperandi tamē sūt ꝑsbiteri qui addūt de pollucōe credētes hoc sufficere sibi ꝑ ofessione qō nō est verū quia ad huiōi mozтalia requirit confessio specialis t sacrālis· Vtz liceat in ofessione aliena peccata referre· Rñ aliena peccata aut nō ptinent ad pcti accusacōez sed magis ad excusationē ei⁹ qui ofiteē ex quadā assocacōe alioz quia solacū est miseris habere socios penarū· Sicut q̄nqz aliq̄ simplices cōfitendo oīs vicinos suos accusāt· dicendo oīs sum⁹ latrones vsurarij ptui t sil'ia· Et hoc mō pcta aliena i ofessione referre nō licet· t a ofessore talis ofitēs corrupi pē· Aut sūt pcīs nostris ꝓiuncta ita q̄ sine eis non pē bene explicari culpa ꝓpria t tūc licet ea in ofessione dicere eo mō quo sine ipis nō potest culpa ꝓpria explicari· Vñ suffic aliq̄n dicere in generali ut si ml'ier sit ab epo cognita qō absit sufficit dicere se esse cogtā ab aliquo magno prelato· Si a ꝑsona religiosa a religiosa· quia satis apparet genus culpe Si vo descenderit ad ꝑsonā specialē increpari debet Sil'r nec ofessor debet inq̄rere de ꝑsona curiose· Si tñ suspiceē q̄ sit ꝑsona cui pē prodesse et cōueiens t vale sit ipam scire· pē exē cōfessionis fori de illa inq̄rere· Nam talia sunt sepe occasio frangēdi sigillū confessionis· vbi est maximū periculū ut infra patebt· Si vo peccatum explicari non possit sine persona· ut si mulier sit inordinate a viro suo cogta· tunc si de viro dicat nō peccat· quia non potest aliter

ofiteri ꝑ̄am culpam·hec boñ·Im hoc tñ mẽbro vltimo subdiſtinguit pe·ſ·q aut ĩmmet picu: lũ illi ꝑſone q hc̄ qȯ maiſeſtaẽ·t tũc nȯ debet maiſeſtari ſz ſufficit ſine huiȯi c̄cũſtancia pcm̄ dicere·Aut nȯ·t tũc debet maiſeſtari h̄ pe·Sic gͦ gñaliẽ ẽ vñ q pcta aliena nȯ ſũt dicẽda in ofeſſiõe ñ imq̄ntũ ſũt ꝑa·pſal·dix·Cõfitebor adũſũ me ĩuſti·m·do·glo pcta mea ñ aliena Hec ofeſſores de illis mq̄rere debẽt·Vñ illi q ramũculos in ofeſſiõe imq̄runt t de alijs malũ audiũt t ſuſtinent·vix aut nunq̄m a detracti: one excuſari poſſũt Et aĩabus mederi neſcaũt dũ paciũtur veniẽtes ad mediam̄ alios accu: ſando ſibi infligere graue vulnꝰ hc̄ boñ·Rod· tñ dicit·q ſi confitẽs ꝑſonam exꝑmat cũ qua peccauit bona mtencõe pñiario qui pẽ et vult ꝑeſſe t nõ obeſſe·nõ ut ꝑdat ipm̄ peccatorez ſed ut pñiariꝰ oret pro eo ul̄ ſecrete laboret ad correctõez eiꝰ nõ peccat ſz ꝑcus mereẽ arꝰ ad ad hc̄ vĩ·21·q·4·hc̄ vĩ·Sil̄r ſi pñiariꝰ inq̄rat de illa ꝑſona bona fide·ſ·ut oret ꝑ ea aut eam corrigat in occulto·credit q nõ peccet dũ tamẽ ofitentẽ nll̄o mõ cogat ad nõiandũ eam aut eius exꝑſſionẽ extorqueat ab iuito h̄ rod·Scõz vo rich̄·penitens celare teneẽ ꝑſonã cum qua peccaut ñ in tribus caſib·· Vnꝰ eſt qñ hoc eſt neceſſariũ ad exꝑmendũ ꝑꝛũ pcm̄·tunc eñ tenetur eã exꝑſſimẽ ofeſſori eo modo q̄ dictũ eſt ſuꝑ·Alius eſt qñ eſt vtile ad correctõez vel pre: ſeruacõez illius a recidiuo·tunc eñ ofitẽs bñ facit ſi dicit exẽ ofeſſionẽ alicui ꝑſone q̄ poſſit t velit illi prodeſſe t ñ obeſſe·ſed hac de cauſa nõ expedit eã in ofeſſione noĩare quia ꝑ hoc ñ poſſit ad correctõez illiꝰ ꝓcedere·Terꝯ eſt qñ eſt vtile ad prebuandũ penitentẽ a recidiuo·tc̄ eñ expedit ofitẽti exꝑmẽ ofeſſori illã ꝑſonã· pẽ eñ ꝛtingere q ofeſſor p cogc̄õz illiꝰ perſone mõita dabit p q̄ a recidiuo meliꝰ ꝑſuari poſſit

Cui eſt cõfitendũ·ti·13ª·

Deinde conſideranduꝫ eſt cui ſit ofitendũ Et arca hoc q̄ruuẽ plura·ſcz vtꝫ ſit ofitendũ ꝑſbȳo ſoli·Rñdeo de cõfeſſiõe poſſumꝰ loqui dupl̄r·vno modo ꝑut eſt opus vtutis directe repugnans ypocriſi ĩ quo ꝙs ſe ipm̄ accuſat ne alius ſit q̄m appareat ul̄ ma: la ſua aperit ad morbi inueſtigandã curacõz· Et hoc mõ confeſſio pẽ fieri cuilibz q̄ poteſt ad: iuuare inſtruẽdo ul̄ orãdo de quo hõ pẽ erubeſ: cere t humiliari t ille exemplo humilitatis me: liorari ñ peccatorꝫ cogc̄õne depuari·t ſic quis poteſt pcm̄ ſuũ cuilibet ofiteri ſiue clerico ſiue layco·Sic eñ dicit bñ·ſup canti·vir ꝑfectꝰ eſt veritatis amatoꝛ t omñs vellet noſcẽ ſua ma: la dũ tñ non eſſet cã mali ſz bomi·Alio modo ofeſſio eſt opus ſacramẽtale ꝑut ordinatẽ ad re conciliacõez que fit ꝑ abſolucõez t ligacõnẽ·et quia hec pẽas collata eſt ſolis ꝑſbȳis·ut habi tũ eſt ſuꝑ ti·g·huiꝰ libri·et habebiẽ mfra ti·37·

ideo hec confeſſio nll̄i ñ ꝑſbȳo eſt facienda·hec rich̄·Vtꝫ in caũ neceſſitatis q̄ ꝑſbȳ deeſſet ſit nc̄m layco cõfiteri·Rñdeo tho·in g·ſuo videẽ dicere q ſic·ſed tenendũ eſt q non quia ofiteri ꝑſbȳo nõ aũt layco eſt ꝓceptũ ut patet ex pre: dictis y mo aliq̄ eẽt valde picuoſũ t ſtultũ qꝛ tl̄i layco pẽ aliq̄s ofiteri q̄ ofõez reuelaret ex q̄ forſan magnũ malũ ueniret·vñ in tl̄i caũ ẽ ita iudicandũ·ſic q̄ ñ habeẽ copia ofeſſoris Eſt tñ liatũ t ſi aſſit layc⁹ yoneꝰ ogruũ·Et h̄ mõ itelligit mr̄ ſen·li·g·di·1·c·4·d·Si defu erit ꝑſbȳ ꝓmo ẽ facienda cõfeſſio·ſic eẽ debẽt intelligi auctes t iura q̄ h̄ dicũt vt de pe·di·1· penitet·t·di·3·q̄ vult·Et hꝰ opi·ẽ rich̄·ſco·t pe· Ad q̄o valet ofõ layco fca ꝛe baptiſmꝰ hꝫ efficaciã ex ſc̄ificacõe matie·t iõ a q̄cũq̄z cõ: feraẽ alicui ille recepit ſacm̄·Sed vis pñie ſa c̄mẽtalis ofiſtit ĩ ſc̄ificacõe miſtri·Et iõ q̄ lay co ofiteẽ licz impleat ex pte ſua qȯ ẽ de ofõe ſac̄ mẽtali·ſac̄raliẽ tñ abſolucõz ñ ſequiẽ·Et iõ aliq̄o valz ei ad diminucõz pene q̄ fit ꝑ ofõis me ritũ t penã·ſz ñ ſequiẽ diminucõz illã pene q̄ fit ex vi clauiũ et iõ ſic ofeſſus magis puniẽ poſt iſtã vitã q̄m confeſſꝰ ſacerdoti hec tho·Vnde terda·q·4·qualis dicẽ q tanta eſt vis cõfõis ut ſi deſit ꝑſbȳ confiteaẽ hõ ꝓmo·et ſi ille po teſtatẽ abſoluendi nõ habeat fit tñ dignꝰ mia ex deſiderio ſacerdotis q̄ ſocio ofiteẽ ſuã turpitu dinẽ t ita eſt mia dei vbiq̄z que t nouit iſti p cere t ſi non tã acto q̄m ſi abſolueret a ſacerdo te·hoc eſt arꝰ q layc⁹ nõ pẽ abſoluere in neceſ ſitate qȯ etiã eſt verũ ſm Innoc̄·vnde male ſẽ: ſit bñ·exẽ de offi·ordi·paſtoral̄·dicens q lay: cus abſoluere poteſt in nc̄itate t hc̄ nõ tñ a peccatis ſed etiam ab excomunicacõe.

Cui ꝑſbȳo eſt confitendũ·ti·19ª·

Poſtea cõſideranduꝫ eſt cui ꝑſbitero ſit ofitendũ Et c̄ca hoc q̄runtẽ pl̄a·ſ· vtꝫ ꝑſbȳ prochialis ñ poſſet audire ofõz ñ ꝑus data ſit ſibi pẽas ab epo ul̄ a papa Rñdet ray·q non·Sz dicẽdũ q ſic quia talis recepit poteſtatẽ clauũ q̄ ordinabaẽ·Juriſdi ctionẽ vo recipit q̄ ab eo q̄ ꝑeſt prochie ꝑſbȳ inſtituiẽ·que duo req̄runtẽ t ſufficiũt adligã: dum t ſoluẽdũ·Ꝑ eoipo q alicui ꝛmittiẽ cu ra alicuiꝰ prochie habet pẽatem ligandi t ſol uendi a iure·de·pe·di·1·multiplex·t·c vbũ t ideo non indiget alia licencia ſpeciali·ſ·epi vel pape·et hꝰ ſentẽcie eſt gof·t hoſt·Vtꝫ neceſſe ſit ofiteri ꝑꝛio ꝑſbȳo·Rñdeo ut dictũ eſt ſuꝑ ofeſſio nõ ſacralis ſine licecia et mandato alicuiꝰ fieri pẽ cuilibet ad libitũ dũ tamñ ſit fide lis·t non ſit excõicatꝰ vel preciſus·Confeſſio vo ſacralis nõ pẽ fieri niſi ꝑſbȳo qui pẽ abſol uere talis autẽ eſt ꝑſbȳ ꝑꝛus exẽ de pe·t re·oĩs t di·6·placuit·alias dz iterũ confiteri·Ad ef fectũ eñ aliquẽ req̄runtẽ duo·ſ·potẽcia actiua in agente t matia debita in recipiente·Hmc ẽ q ad ligandũ t ſoluendũ requiriẽ poteſtas cla uiũ·que datur in ordinacõe et materia debita ·i·ſubditus que habeẽ ex iuriſdictõe vnde opõ tet confiteri ꝑꝛio ſacerdoti·Proꝑꝛius vero ſa cerdos eſt triplex vel ex iuriſdictõe ordinaria ut ſacerdos prochialis epꝰ vel papa·Vel ex iuriſ dictõe delegata·ut ille cui cõmittiẽ poteſtas audiẽdi ab aliq̄ iſtoꝛ trũ l̄ a legato dñi pape

Vel a iurisdcõe a iure cõcessa siue ꝓmissa·sic dicunt ꝓpij sacerdotes illi ꝗs epi vel abbates exempti in suos eligũt cõfessores·Et illi ꝗ subditos alienos audiũt in casibꝫ a iure cõcessis quos casus reꝯre infra vsus finẽ huiꝰ tituli· ꝑmo mõ dicãt ꝓpius ꝑsbr·2° magis ꝓprie·3° minus ꝓprie·Sumendo igit ꝓpriũ ꝑsbiterꝝ ꝑ presbrm iurisdcõez habente aliquo triũ dictorũ modorꝝ non est cõfessio facãda ñ ꝓprio sacerdoti ad hoc ut hõ nõ transgrediat preceptũ et ꝯsequat ꝯfessionis effectũ·Sumendo vo ꝓpm sacerdotẽ ꝑmo mõ licet sit ei regulariter facãda cõfessio·In multis tñ casibꝫ nõ oportet ut ostensũ est ꝑ decre·hec rich·Potest etiã archieps dũ visitat puinciã suã subditos sui suffraganei ad ꝯfessionẽ audire absoluẽ t eis pñias salutares iniungẽ·li·6·de censibꝫ ꝑpetuo·t est ꝑ tpe illo ꝑsbr ꝓpius ꝑm pꝰ modũ·Adhuc vo nũc iure nouo est expssum ꝙ fratres minores et ꝑdicatores audire pñt ꝯfessiões·Illi·s·fratres qui sũt ad hoc electi t epo pñtati·exẽ·A·li· de sepl'turis·sup kathedrã Quid si sciat peccatorẽ suũ ꝑsbrm hereticũ esse aut sollicitatorẽz ad malũ·aut fragilẽ t ꝓnũ ad pcm qõ ꝗs cõfiteẽ ul' reuelare ꝯfessionẽ ꝓbabilit existimaẽ vel si pcm ꝯtra eũ ꝯmissũ sit de quo quis confiteri debet·Rñdeo m huiõi casibꝫ a prochiali nel eius superiori petenda est licencia alteri ꝯfitendi·q si negeẽ sufficit petita licet non obtenta· quia in tali caũ nõ teneẽ ꝓpo sacerdoti cõfiteri de pe·di·6·placuit·etiã si nõ habet aliũ cui cõfiteaẽ intelligit in hoc caũ ꝑm aliquos nõ habẽ copiã ꝑsbri nec in hoc trãsgredi ꝑceptũ ecclesie quia ꝑcepta iurispositiui nõ extenduntẽ vlt intencõez papiẽtis que est finis ꝑcepti·hc aũt ẽ caritas ꝑm apl'm·Nec aliqua iniuria fit m hc sacdoti·quia ꝓuilegiũ amittẽ mereẽ qui ꝯcessa sibi abutit ꝑtate et huiꝰ sñie est tho·t pe·et similit Jnoc·t hosti·sup illud·c·oīs Vtrũ ꝑsbr prochialis debeat facilit dare licẽciam suis subditis alteri ꝯfitẽdi·Rñdeo quia ml'ti sũt adeo infirmi ꝙ ꝓpe sine ꝯfessione decederent ꝙm ꝯfiterenẽ tali ꝑsbro·vñ illi qui sũt nimis solliciti ut ꝯcedãs subditorꝝ sciant ml'tis laqueum dãnacõis inciũt t ꝓ ꝯns sibiũpis·ꝟ boñ· hosti·etiã ꝯsulit ꝙ si prochianus aliquã latẽtez casũ non ꝯfitendi ꝓprio sacerdoti habeat licenciam ei nll'atenꝰ denegat sed cõcedat·Sed si forte cõtemni visibilit se ꝑsumat negare potest· de ꝯcẽcia tñ caueat hec hosti Sed nunqd dicẽti se habere licẽciaz a suo prochiali ꝯfitẽdi alteri credẽdũ est sine lr̃is·Rñdeo ꝙ sic·licet eñ in iudicio cõtencioso nll'i sit credendũ sine ꝓbacõe· arꝰ·exẽ de foro ꝯpe·sigficasti·Jn pñiali tamñ credendũ est cuilibet si dicat se licenciã habẽ a suo iudice ꝑm hosti·t Jo·Sed rod·dicat ꝙ non teneẽ ei credẽ ꝙ sit supiori cõfessus t ab eo absolutus nisi hoc ei ꝯstet ꝓ lr̃as supioris ul' aliꝰ legittimo qõ pẽ intelligi verũ esse de pcis manifestis ul' qñ habet ꝓbabilit suspectũ subditũ suũ Vtr̃ sacerdos prochialis possit audire subditũ suũ exẽ territoriũ prochie sue·Ꝙ ñ arguit·ff·de iur'·oī·iu·l·fi·ꝫ illud habet locũ in hijs que sũt ꝯtencõse iurisdcõis·Porro cũ pñia sit de iurisdcõe voluntaria quilibꝫ ꝑsbit curatus pẽ vbiqz subditũ ꝓpm expedire·ff·de offi·ꝙ consul'·l·2·Et infra de loco nichil expmit cõsiliũ generale·hec tho·Vtrꝫ ꝑsbri seculares ul' etiã regulares siue monachi ꝗbus nulla cura cõmissa est ab epo ul' alio superiori audire possint subditos prochialis ꝑsbri de licencia eius Rñdeo bñ·videt dicẽ ꝙ nõ exit de pe·et re·oīs in pñ° glo·magne sup illud alieno sacerdoti·sed tenendũ est ꝙ sic·cũ eñ quilibet presbiter ꝛapiat pẽatẽ soluendi t ligãdi in ordinacõne si materiã·i·subditũ habeat soluẽ pẽ et ligare ut dictũ est sup talis aũt habet materiã exquo de licencia ꝓprij iudicis aliqz audit Nec requirit in hc licencia epi sed tm̃ ꝑsbiteri prochialis ipius ꝯfitentis ut patet in·c·oīs· ñ in casibꝫ ad epm specialit ptinentibꝫ·Et huiꝰ opinionis est hosti Sed ꝑcis obuiare videnẽ gof·t ray·dicentes ꝙ religiosi ul' recluſi nõ habẽt pẽatẽ soluẽdi ul' ligandi nec baptizãdi nec predicandi nec alia que ad curã aiarꝫ ptinent faciendi ñ fuerint electi a ꝓp'o vl' ab epo et cum assensu sui superioris instituti·16·q·1· alia·et·c·quenit·Sed dicendũ ꝑm hosti·ꝙ illa iura t sil'ia intelligi debẽt de religiosis qui volunt sibi vsurpare prochias sñ licencia supioris sui t sine auctoritate epi ut etiã bñ innuitur in eisdẽ vbis·vel qñ volũt aliquẽ audire sine licẽcia iudicis eius ul' etiã sine licẽcia supioris sui nll'a alia necessitate instante ut ĩnuiẽ· 16·q·1·placuit Vtrꝫ ĩ arꝰ·necitatis teneatur quis cõfiteri hereticõ sacsmatico ul' ꝯsil'·si catholicꝰ nõ possit haberi·Rñdeo ꝙ ñ quia nll'us habet claues eccl'ie ñ sit catholicus de pe·di·1· vbũ dei et·c·quẽ peitet·Sũt etiã tales excõicati excõicacõe maiori qui absoluere ñ pñt·15· q·1·audiuim°·Quiꝫ nõ cõsulerẽ ꝙ nll'o mõ confitereẽ eis de pcis sed de pcis doleret t ꝗa tm̃ distulit ꝯfessiõez t ꝯfiteaẽ in corde bene deo t sufficit ei·Tales enim ponerent ipm de facili ĩ aliquo errore ul' desperacõe sicut pharisei iudã dicentes cũ cõfitereẽ eis pcm suũ·qd·2A·qd ad nos tu videris de pe·di·6·c·1·A talibꝫ nel etiã notoriis peccatoribꝫ nll'm sacramtũ ẽ recipiendũ ꝑter baptismũ·31·di·6·verũ·et·1·q· 1·sacramẽta·Sil'r credo ꝙ etiã in articl'o necessitatis nll'us debet ꝯfiteri excõicato maiori excõicacõe quia talis absoluere non pt ut dictũ ẽ·Cũ predictis ꝯuenit hosti·ray·t alij Quid si quis est fornicatꝰ ul' aliqd tale feat occulte in prochia aliena ꝓpter qõ sit excõicatꝰ a ꝑlato illius loci Numqd debet de illo peccato confiteri ꝓpo sacerdoti uel illi in cuiꝰ prochia fecit illud Rñdeo ꝙ ꝓpo·Si aũt sit excõicatꝰ ꝓpt illud pcm sic ꝯsuenit fieri in furtis·rapinis·t huiõi ḡrũ ignorant actores·mittẽdus est talis ad excõicantẽ absoluendũ ab excõicacõe huiõi·quia ñ potest absolui ꝑ ꝓpm sacerdotẽ·Et illud qõ dicit ius ꝙ rõne delicti sortit quis forꝫ intelligendũ est quo ad ptinencia ad forꝫ ꝯtenciosũ qa pt

ibi de crimine ꝑmisso publice cõueniri iudicari ꝛ puniri · Secus est de occlto ꝑm rõd · Scõm tñ aliqs id intellr non tñ de foro ꝺtẽcioso sz eẽ de pñiali ¶ Quid de pegrinis ꝛ rompentis ſꝛº si acceperũt perã ꝛ baculũ a sacdotib⁹ ꝓpꝛijs ulꝫ ab alijs cũ licẽcia ꝓpꝛ · ulꝫ iter iã arripuerũt · eoipo ꝑsumendũ ẽ esse data eas licẽciaz alij presbitero ꝟfitẽdi de hijs q̃ ꝺmiserũt in via · ulꝫ eẽ que ꝑ obliuionẽ ꝟfiteri obmiserũt ¶ Aut eẽ sacẽt dũ tñ de illis ꝟfiteri ꝓponãt postq̃z redierit ꝓpꝛio sacerdoti · ¶ Tales etiã intelligo habẽ licencíã recipiendi eukaristiã in pasca · hec rõd · et cõuenit cũ eo ſ Innoc · sup · c · oĩs · ¶ Et addit ibidez q si sine licencia ꝑsbꝛi ꝓpꝛij pegrinanẽ absolui non pñt a ꝑsbꝛis alijs · nisi in nccitate · et idẽ est de negociatorib⁹ ꝛ alijs viatorib⁹ · ¶ Vñ tucius est in huiõi semp petere licencíã · ꝛ idẽ dicit hoſt · ibidẽ ¶ Quid si tale est pcẽm cuiꝰ absolutionẽ sibi epꝰ ꝺyocesanꝰ retinuit · nunq̃d poterit de illo in via vel ante iter arreptũ committo absolui dũ est in pegrinacõne a simplici sacdote · ſꝛº credo q sic maxime si institerit tẽpus generalis ꝟfessiõis in pasca · debet tam ei iniungi a pñiario q cum habebit copiã epi sui iterũ ꝟfiteaẽ ei pcẽm illud ꝛ ab eo pñiam recipiat de illo h rõd · ¶ Nunq̃d vnus ꝑsbꝛ audire potest ꝛ alius absoluere penitentẽ · ſꝛº q nõ quia sacrm pñie nõ est duidendũ · sic dicẽ de epo qui manũ in ordinacõe ponebat ꝛ alius presbꝛ verba ꝓferebat · zꝫ · di · q̃rundã ¶ Vtz confessi nõ sacerdoti quẽ prochialis sacdos loco sui posuit credens eum esse sacerdotẽ teneaẽ illa eadẽ pcẽa itez ꝟfiteri postq̃m cõstiterit eis illũ cui ꝟfessi fuerũt non esse sacerdotẽ · ſꝛº q tales tenenẽ illa eadẽ pcẽa si illoz sũt memores itez cõfiteri sacerdoti · quia ꝑm reuerentiatẽ de illis nõ sũt rite cõfessi nec sacrm susceperũt nec tñ indicandi sũt peccasse tanq̃m transgſſores statuti de confitendo quia ignorancia eos inniabilis seu ꝓbabilis excusauit · ¶ Et dico q illa confessio fuit eis meritoria nõ tñ tã vtilis eis ceteris paribꝰ sic si ꝟfessi fuissent sacerdoti · quia nõ sacerdos non pẽ ꝟferre penitenti illud beneficiũ quod sacerdos ex vi clauũ mnistrat ¶ Vtz sacerdos prochialis teneaẽ audire cõfessiones prochianoz suoz quocienscũqz voluerint in eod ãno · ſꝛº q hec questio pẽ intelligi aut de tencõe nccitatis · aut ꝟgruitatis · ꝑmoº ñ cdo q ordinarie teneaẽ audire ꝟfessiões parrochianoz suoz · ñ qñ illi teneneẽ ꝺ necessitate ꝟfiteri qꝺ est saltẽ semel in ãno · ꝛ qñ sũt in infirmitate graui cõstituti ulꝫ immmet eis aliqꝺ piculũ mortis · ¶ Si tñ pluries voluerint ꝟfiteri ꝛ sacerdos curatꝰ noluerit eos audire · tũc libere pñt subditi aliũ sacerdotẽ adire · ꝛ eiꝺ ꝟfiteri ꝛ ille pẽ eos absoluere · nisi prius eoz sacdos eos ꝙs audire noluerit ad aliquẽ dcẽmiatũ sacdotẽ miserit · quia si nõ vult eos audire nc ad aliquẽ sacerdotẽ dcẽmiatũ mittere · eos implicite licenciat ut illa vice cõfiteanẽ cuicũqz sacerdoti voluerint · ¶ Loquendo aũt de tencõe cõgruitatis · tũc dico q sacerdos teneẽ eos audire quocienscũqz voluerint ꝟfiteri · ꝙa tali tẽcõe teneẽ laborare ꝓpfectu aiaz suoz prochianoz q̃ntumcũqz ꝙaẽscũqz potuerit hc rich · ¶ Nota tamñ q et si ꝑsbꝛ prochialis ad audiendꝺ ꝟfões prochianoz ñ obligeẽ explicite ꝑ statutũ ecclesie nisi semel in ãno tñ ꝑ illud statutũ obligatur implicite ꝛ eẽ iure nate · ꝛ ꝺmo ad audiendũ eos ꝙcienscũqz teneneẽ de nccitate ꝟfiteri · eẽ si mltocies occurrũt in eodẽ anno casus in ꝙbus teneneẽ ꝟfiteri de nccitate hec rich · ¶ Vtrũ possit aliqs cõfiteri alij q̃m ꝓpꝛio sacerdoti · etiã ex ꝓuilegio ulꝫ mandato supioris · ſꝛº aliq dixerũt q nõ ꝛ huiꝰ sñie fuit bn · ut patet ext de pe · ꝛ re · oĩs · m glo · sup illud alieno sacerdoti · vbi ipe dicit q nõ sufficit ꝓuilegiũ sine licẽcia ꝓpꝛij ꝑsbꝛi · ꝓm ꝑsbm intelligens ꝑsbiterũ prochialẽ · ¶ Sz firmiꝰ est cõtrariũ tenendũ scz q sufficit ꝓuilegiũ sine licencia ꝓpꝛij ꝑsbꝛi · ꝛ hoc ꝓbatẽ sic · dupl'r pẽ impediri aliqs sacerdos ne audiat ꝟfessionẽ alicuiꝰ ¶ Vno mõ ꝓpẽ defectũ iurisdictõis · Alio mõ ꝓpẽ impedimentũ execucõis ordis ut excõicati deꝺati ꝛ huiõi · ꝙcũqz aũt habet iurisdictõz ordinariã cõmittere pẽ ea que sũt iurisdictõis alij habẽti ordinẽ cõueniẽtem ad illꝺ officiũ exequẽdũ · exẽ de cõse · aqua · ꝛ iõ si quis impediatẽ ꝑ iurisdictõis defectũ ne cõfessionẽ alterius audire possit · pẽ sibi ꝑ quẽ cunq̃z iurisdictõez habentẽ immediatã in illũ siue habeat ordinẽ siue nõ cõmitti q cõfessionẽ audiat ꝛ absoluat siue ꝑ ipm sacerdotẽ siue ꝑ epm siue per papã ¶ Si aũt ꝓpẽ impedimẽtũ execucõis ordinis audire nõ possit pẽ ꝺcedi sibi q audiat ꝟfessionẽ ꝑ eũ qui impedimentũ remouere potest gº · tẽ · ¶ Õ quicꝺ potest inferioꝛ pẽ supioꝛ · sed prochialis sacerdos pẽ dare licentiã subdito suo alteri cõfitendi gº ꝛ hoc pẽ eiꝰ supioꝛ · ſ · papa ꝛ epꝰ mltomagis ¶ Õ pẽatẽ quã habet sacerdos in ꝓpꝛio habz ab epo · sz ex illa potestate pẽ cõfessionẽ audire ergo ꝛ eadẽ rõe aliꝰ cui epꝰ hc ꝺcedit ¶ Õ ꝓuilegia sic sũt interꝑtãda ut aliqꝺ valeãt · ñ ut peãt · sz si prochialis ꝓbibẽ possit tlꝫ tlib⁹ ꝟfiteri · lꝫ si ñ licẽt eis ꝟfiteri ú de licẽcia ꝓpꝛio sacerdotũ pirent ꝓuilegia · gº hc nõ est dicendũ · Insup qꝺ ꝓdictis oĩbus ꝓponderat dñs papa · clemẽs eꝰ · ĩ q̃daz ꝓuilegio fratrib⁹ minoribꝰ ab eod cõcesso hanc sñiam appbans ꝛ ꝛrariã tanq̃z temerariã ꝛ erroneã confutans · declarat q ꝓdicti fratres si dcẽ eis licencia · cõmittaẽ ulꝫ cõcedaẽ a legato sedis aplice ordinarijs locoz · ulꝫ eẽ a papa · subiectos eisdẽ sibi cõfiteri volentes pñt audire absoluẽ et pe mitẽdas eis iniũgẽ salutares · irrequisito ꝓpꝛorũ ꝑsbꝛoz assensu ¶ Sed obꝫ ꝛra ꝓdicta mltiplicẽ · ꝓmo sic nõ potest aliqꝺ ꝓuilegiũ indulgeri in alteriꝰ ꝑindiciũ · sed hoc est in ꝑindiciũ alterius sacerdotis si alius sbditi sui audiat cõfessionem gº hoc nõ pẽ per ꝓuilegiũ siue licencíam siue mandatũ supioris obtineri · ſꝛº pre iudiciũ non fit alicui nisi ei subtrahaẽ qꝺ est in fauoꝛem iurisdictõis eiꝰ indultũ · Huiõi autẽ potestas nõ est cõmissa alicui ĩ fauoꝛẽ suũ · sz ad dei honoꝛẽ ꝛ ꝓpꝛi valitatẽ · ꝛ ideo si supioꝛibus

platis expedire videat ad hc duo pmouēda q̄ alij ea que sūt iurisdictōis omittāt · in nllo p̄ iudicat mferioribꝫ platis ñ querētibꝫ que sua sūt ñ que ihu xp̄i · t qui gregi p̄fuit ñ ut pas cant sed vt pascant̄ ab eo hec tho · Scdo obī sic · illō q̄ impedit̄ dīnū mandatū nō potest q̄ puilegiū alicui⁹ hois ꝺcedi · sed p̄ · 18 · man dat deus rectoribꝫ eccl'iaꝝ · ut diligent̄ vultū pecoris sui agnoscāt · t impedit̄ si ali⁹ q̄z ip̄e ei⁹ ꝺfessionē audiat g⁹ tc̄ · Vñ dic̄ glo · sup il lo verbo p̄u · 21 · diligent̄ cognosce vultū peco ris tui · Pastori eccl'ie dicit̄ · diligentē curā ad hibe his quib⁹ te p̄esse cōtigerit · aīos actusq̄ singulorꝫ ꝺsiderans diligent̄ ut si q̄d vicij repe ris statum emendare memēto · ergo vult⁹ iste nichil aliud est ñ ꝺscia subditi quā sacdos nō poterit agnoscē si alius eū audiat · Rn⁹ q̄ ipse absoluit̄ ab illo mandato dū alius supplet vi cem eius · t hoc q̄n̄ supior p̄lat⁹ · ul' hñs licēdaz ab ip̄o tali prelato audit t ideo ip̄e non teneť audire nec alius confiteri · Vel dicendū q̄ du plex est vultus subditorū sc̄z exterior qui con sistit in cōuersacōe manifesta · hūc teneť p̄lat⁹ diligent̄ agnoscē t si errat corrigē · quia eccl'ia tm̄ iudicat de manifestis · secretoꝝ aūt cognitor et iudex est deus · ut dicat g̃ · di · 22 · erubescant · Vultus int̄ior est ꝺscientia hanc nō teneť nec potest agnoscere · Tcrcio obī sic q̄ audit ali cui⁹ ꝺfessionē est p̄rius iudex ei⁹ alias nō pos set eū ligare t soluere · sc̄z vni⁹ hois nō p̄nt esse pl'es p̄rij sacerdotes ul' iudices · q̄ tūc tenerē pl'ibus obedire q̄d est impossibile si preciperent cōtraria ul' impossibilia g⁹ tc̄ · Rn⁹ inconueniēs esset si essēt duo quoꝝ vtq̄z eque sup eandē ple bem cōstituereť · sc̄z si sūt duo sup eandē plebem imediate sic̄ p̄sbr parochialis t ep̄s t papa qui libet eoꝝ pē ea que sūt iurisdictōis ad ip̄m per tinencia alteri cōmittē · Sed si supior cōmittat duobus q̄z vn⁹ p̄incipal⁹ altero sup eandē ple bem cōstituereť non est meōueniēs Et ꝺm hoc qui p̄incipalior est dupl'r pē ꝺmittē · Aut ita q̄ eū vice sua ꝺstituat · t tunc talis est p̄incipalior q̄m prelatus inferior sic̄ p̄niar⁹ pape q̄m ep̄s t p̄niar⁹ ep̄i q̄z parochialis sacerdos · et magis teneť eis cōfitens obedire · Alio mō eū in co adiutorē illius p̄sbri ꝺstituat · et q̄a coadiutor adeū ordiatur cui adiutor datť · ideo coadiutor est min⁹ p̄incipalis · t ideo penitens nō tm̄ tē ei obedire q̄ntū p̄rio sacerdoti hc tho · Rn⁹ obī sic iniuriā facit sacramēto qui sacr̄m iterat sr̄ eādem materiā vel admin⁹ mutilē facit · sed q̄ cōfessus est alteri sacdoti teneť itez ꝺfiteri p̄rio sacerdoti si peccat · quia nō est absolut⁹ ab obe dictia qua teneť ei · g⁹ tc̄ · Rn⁹ nll'us teneť cōfi teri pcā que nō habet · Et ideo si quis p̄niario ep̄i ul' alij ab ep̄o ꝺmissionē hñtꝫ cōfess⁹ fuerit cū sint sibi pcā dimissa t q̄d deū t q̄d eccle siā · ñ teneť cōfiteri p̄rio sacerdoti q̄ntūcūq̄z pe cat · sc̄z p̄ statutū eccl'ie de ꝺfessiōe faciēda p̄rio sacerdoti semel in anno eodē mō debet se habē sic̄ hñs tm̄ venialia · Talis eñ debet tm̄ venia lia ꝺfiteri vt dicūt quidā t p̄fiteri se a peccato mortali immunē · t sacerdos ei ī foro ꝺscie credē debet t teneť · Si tñ itez ꝺfiteri teneret nō fru stra p̄mo ꝺfessus fuisset · quia q̄nto q̄s pl'ibus sacerdotibꝫ cōfiteť tanto plus ei de pena remit tit̄ · tū ex erubescēcia cōfōis q̄ in penam satisfa ctoriā cōputat̄ · tū ex vi clauiū sc̄z aliq̄s · vñ tocies pē ꝺfiteri q̄ ab oī pena liberat̄ · Nec re iteracō facit mutā sacr̄o ñ illi ī q̄ sc̄ificacō ad hibetur p̄ caracteris impssionē uel p̄ materie ꝺsecracōez q̄z neutz est in p̄nia · vñ bonū est q̄ qui audit ꝺfessionē aucte ep̄i inducat ꝺfitētē ut cōfiteat̄ p̄rio sacdoti q̄ si noluerit nichil omin⁹ eū absoluere debet · hc tho · Qo obiat̄ sic aut sacerdos p̄rio⁹ p̄hibere p̄ē ne ꝺfiteat̄ alte ri q̄m sibi · aut non · si potest g⁹ in tali casu nō debet cōfiteri nisi habēt̄ib⁹ puilegiū cōfessiones audiendi · si nō ergo videť exempt⁹ a p̄rio sac dote · Rn⁹ cum nō habeat imperiū par in parem aut minor in maiorē p̄hibere nō p̄ē · nec in hoc subditi obedire tenent̄ hec p̄e · 6⁹ obiat̄ · aut debet iterū cōfiteri suo p̄sbro aut nō · si sic ergo nō fuit sufficienť absolut⁹ · si nō g⁹ sacerdos tē ei tradere eukaristiā cui⁹ nesciat ꝺsciam · Rn⁹ sic iā dictū est non teneť cōfiteri pcā que nō hz qui autē est absolutus a p̄niario ep̄i uel pape iam nō habet ista peccata · ideo nō teneť ea cō fiteri · teneť tñ si p̄sbiter exigat pcā siqua ha bet que nō sit cōfess⁹ ei ꝺfiteri p̄rē statutū eccle sie · ul' saltē se p̄ntare corā eo t dicere se fuisse cōfessū t ip̄e debz ei credē t eukaristiā dare · suf ficit eñ sic ei⁹ cōsciam sare cū aliā certitudinez de pcīs ei⁹ nō possit habere · Si tñ p̄sbr aliq̄ pro babilia sig̃ habēt q̄ iste vez nō diceret nō teneť sibi eukaristiā dare nisi fidē ei sufficiētē faceret q̄ alicui potēti eū absoluere cōfess⁹ eēt hec rich · 1⁹ obī sic Immo · 3⁹ in gallio generali dicit sic oīs vtrusq̄z sex⁹ fidelis exq̄ ad ānos discrecōis p̄ uenerit · oīa pcā sua solus cōfiteat̄ p̄rio sacer doti · t ī eadem decretali dicit si quis ex cā volue rit ꝺfiteri alij prius licēdā petat t obtineat a p̄rio sacerdote · si g⁹ sacerdos p̄rius nō dat licē dā videť q̄ nll'o mō possit cōfiteri alteri · Vñ bñ · glosans illud vbū p̄rio sacerdoti dicit sic · Sed ecce fratres minores t p̄dicatores t alij re ligiosi nō hñtes pl'm hñt puilegiū vt alios p̄ rochianos possint recipe ad p̄niam · Nūq̄d suf ficit puilegiū ad hoc · ut alienos parochianos pos sint recipere sn̄ licencia p̄rij sacerdotis · Dicas q̄ nō sufficit puilegiū sine licencia sui sacerdo tis · puilegiū enī non equipparat eos illis qui a pl'o ul' ab ep̄o sūt electi · vl' illis qui ab ep̄o uel alias a pl'o p̄ficiunt̄ Et dat eis puilegiū solā execucōez · t ita ad hc est necessaria licencia pro p̄rij sacerdotis · Nā licet eque oms sacerdotes in ordinacōe recipiāt p̄tatē ligandi atq̄z soluē di · Ligata tñ est in eis q̄ nō p̄nt eā exequi nisi data sibi postea aucte t potestate ab ep̄o dyoce sano ul' a sede apl'ica · Hoc etiā intelligas de sa cerdotibꝫ religiosis ac recluſis · q̄a nec illi p̄nt iniungere p̄nias nec baptizare nec p̄dicare t si milia que ptinent ad curā aiaꝝ ñ electi fuerit a pl'o ul' episcopo cū ꝺsensu sui p̄lati · 16 · q · 1 ·

alia ꝓuenit·Ş·ecce ī hc c·qz põito ꝙ alicui data sit ab eꝑo nõ pt̃ꝑt̃ hoc iudicare ꝓchianos alteri⁹·9·q·2·ꝙ totũ· Rx⁹ dico ꝙ rõ tangit̃ ī eadẽ decre·ꝺa alius nõ pt̃ absoluere·vñ nõ loquẽ de eo ꝙ nõ hz iurisdictõez aliquã sr̃ penitẽtẽ·ñ p omissionẽ sacerdotis·hc pe· Ad bñ· Rx⁹ negãdo simplr glo·suã·sic neganẽ mlte alie ꝗs fecit·sic patet exẽ de sũ·tri·vbi enũans articulos fidei dic ꝙ 2⁹ est baptism⁹·Şilr dic aquam baptismi esse sacr̃m t iõ vt dic tamendũ est ne asim⁹ bibat sacr̃m ꝙ est ridiclm·pz g⁹ ꝙ irracõnabiliẽ loquiẽ quia dic ꝙ per ꝓuilegiũ fratres minozes t ꝓdicatozes nõ eꝗpanẽ hijs sacerdotibus ꝙa ꝓlo ul ab eꝑis sint electi quia ꝓuilegiũ dicit ꝓtrariũ pñt iuꝺens cõfessiones fideliu audire t miñgere pñiam salutarẽ Vnde notandũ sic im natalibz ad quẽlibz effectũ duo reqrũẽ·ſ·potẽꝺa actia ī agẽte t mã dispõita in pacẽte Şic ad effectũ ligãꝺi t soluẽꝺi reqrit̃ pt̃as clauũ que ꝺat̃ in ordinacõe·t materia·i·subdit⁹ que ꝺat̃ ī iurisdictõe· Jurisdictõ aũt est duplex ordinaria t ꝺelegata·Ordinaria est quã habet papa eꝑs t ꝓchian⁹· Delegata quã hñt illi ꝗbus papa ul legat⁹ uel eꝑs cõmittũt vices suas ut iudices ꝺelegati t penitenciarij pape vl eꝑoz·vñ sicut vere pt̃ absoluẽ iudex ordiari⁹·ita t vẽ ꝺelegat⁹ auct̃e ꝺelegata qz ꝺelegat⁹ vicẽ gerit ꝺelegãtis·ut pz exẽ de offi·iudi·dele·qz sane·di·2z·c·vl·t iõ qz ipi ꝓuilegiati vẽ gerũt vicẽ illoz ꝗz auct̃e cõfões audiũt Deoqz t eoz auct̃e absoluẽ pñt·Et sic̃ prelati supiozes nõ tenenẽ reqrere cõsensũ inferioz in ꝓdicacõibz t cõfessiõibz audiẽꝺis cũ ñ habeat imperiũ par in parem nec mltomagis minoz in minozẽ exẽ de elec· Jmotuit· Ita nõ tenenẽ hãc licenciã ꝓuilegiati reqrere ab ipis sacerdotibz ꝓchialibz quare tc̃· Octauo obr̃ sic·dicẽ exẽ de ꝓuilegijs pastoral·ꝙ ꝗꝺã mõchi habebãt ꝓuilegiũ ut ꝓchias suas ꝺecedẽtibz eaz ꝓsonis in ꝑpos vsus cõuerterẽt·tamẽ nõ poterãt hc facẽ irreqsito·t·ff·de fuitute vrbanoz ꝓioz·si dom⁹ tua·vbi dicẽ si dom⁹ alicui⁹ dñi viam sui sit obligata in duabz fuitutibz·ſ·ꝙ nõ alci⁹ edificẽ t ꝙ stillicꝺia sup tectũ illi⁹ ꝺe domo illa nõ cadãt si remittẽ seruit⁹ vna manet altera·t ideo dr̃ in ꝺecretali·ꝑpo sacerdoti sc̃z cõfiteaẽ nõ alieno hec bñ·vñ ipe vult ꝙ ꝓuilegiat⁹ oz habẽ collacõez clauũ in ordinacõe·execucõez eoz in ꝓuilegij dacõe·sz execucõis matiã·i·sbditũ ī prochialiũ sacꝺotũ licẽciacõe· Rx⁹ ꝑ solũ textũ pz ꝙ h ñ habebãt ex ꝓuilegio·ut ꝑpa auct̃e m possessiõz illaz ecclesiaz mitterẽt·ꝙ si habuissent ex ꝓuilegio tc̃ potuissent vt ibidẽ dicẽ· Isti vero hñt ꝓulegium hoc·ideo pñt· Ad illud ꝺe duabz fuitutibus· Rx⁹ ꝙ hoc vñ est vbi seruitutes nõ sũt cõnexe vt sũt iste ꝑm accsiũ ibidẽ in glo·qui glosat illã legẽ sic·ꝗa licet dom⁹ alcioz sit edificata·tñ nõ sequiẽ necessario ꝙ stillicꝺia ꝑpẽ h cadãt sup tectũ alteri⁹·ꝗa pñt ꝑ cãnales ꝺeduci· Sed vbi fuitutes cõnexe sũt oĩo vna subla ta tolliẽ t alta. vt si ꝺecis michi cottidie ire ꝙ agrũ tuũ ꝺecdis michi etiã semitã facẽ ꝙ eũ Sic est ī ꝑposito ꝗa habẽ execucõz necessario sequiẽ habẽ matiã execucõis scz subditũ·ꝗa aliter frmola esset execucõ·Et ideo cũ ꝓuilegiato execucõ ꝺat̃·ꝺat̃ sibi etiã auctas vtriusqz scz execucõis t subditi ut possit fieri executio·qz cui ꝺat̃ auctas absoluẽꝺi datur t audiẽꝺi cũ sint cõnexa mseparabiliẽ· Nono obr̃ sic·ꝺeu·2z·ꝙ cepit dñs vt nllus falcẽ suã mittat in alienã messẽ cũ ipi facit iniuriã·g⁹ nec illi dñt audire subditũ alteri⁹·13·q·1·Ş·hijs ita· Rx⁹ ꝙ tal non mittit falcẽ in messẽ alienã sed ꝑpriã ꝗa facit hoc auct̃e supiozis c⁹ veri⁹ est illa messis ꝗm inferiozis· Nec ꝑ hoc fit inferioi iniuria qz ius suũ ꝓsequi ñ est alteri facẽ iniuriã·13·q·1· hijs ita· Nemi facit iniuriã qui vtiẽ iure suo· t exẽ de elec·cũ eccia z·qz dicit anaclet⁹ papa p⁹ xpm dñ a petro incepit sacꝺotalis ordo·ꝗa ipi ꝓmo põtificat⁹ in eccl'ia xpi dat⁹ est dicente dnino ad eũ tu es petr⁹ t sup hãc petrã·tc̃·Hic ergo ligandi soluẽꝺiqz pt̃atẽ accepit a dño ꝑmus dicente dño tibi dabo claues regni celoz·tc̃·ꝑmusqz ad fidẽ populũ vtute ꝑdicacõnis sue aꝺꝺuxit·ceteri vero apli cũ eodẽ pari cõsoꝛcio honoꝛẽ t pt̃atẽ acceperũt ipmqz pñapẽ esse fuũ voluerũt·ꝗ etiã iubente dnio in toto oꝛbe disperſi euangeliũ prꝺicauerũt·21·di·videntes autẽ apli messẽ mltã·operarios aũt paucos rogauerũt dominũ messis dicente dnino rogate dominũ messis tc̃· vñ nõ dixit rogate dños sed dñm·nec dixit ut mittat oꝑarios in messẽ alienã sed suã·ex hoc infimuãs ꝙ ipe xpc esset verus dñs messis cui⁹ figurã in tris gerit ꝑpria dñs apli⁹ verus dñs messis scz vlis ecclesie ergo quẽ ipe vocat in messẽ eccl'ie ille est verus messoz in agro dñico·g⁹ non mittit falcem suã ī messẽ alterius· Decimo obicit̃ sic de pe·di·8·dicit cõstitutio dnimi vrbani pape scꝺi·placuit·vt nulli ꝺemceps sacꝺotũ liceat quẽlibet ꝺimissũ alteri ad pñiam suscipere sine cõsensu ei⁹ cui se prius cõmisit·nisi pro ignorancia illi⁹ cui cõfessus est·Et qui cõtra hec statuta facere presumpserit grãꝺi sui piculo subiacebit· Rx⁹ ꝙ loquiẽ ibi de sacerdotibz nõ priuilegiatis qui nõ pñt absoluere subditũ alteri us cũ nichil habeãt iurisdictõis sup eũ nec in casu ignoꝛãcie· Vndecimo obicit̃ sic bñ·dicit exẽ·de aucto·t vsu pallij·ex tuaz in glo·licet papa ꝺet ꝓuilegiũ nõ tñ vult ut aliqs vtat̃ in ꝓudicium alt̃us Et intẽdit lex ꝙ sic sũt intẽpretãda bñficia pñapis ut nõ inꝺipiat miqua·t ẽ optimũ ar⁹ ꝙ papa nõ intẽdit facẽ ꝓudiciũ alij ꝑ suũ ꝓuilegiũ exẽ de eccl'ijs edi·ad audiam qz ordo eccie m'tũ ꝟfundiẽ cũ cuilibz nõ fuat̃ ius suũ·11·q·1·Venit· Rx⁹ ꝙ illud intell'r ꝺ ꝑ iudicõ multũ enoꝛmi·vt ibidẽ dicit bñ·exẽ de cõsuetudine·cũ olim·nõ ꝺeleui quia aliter omne ꝓuilegiũ dat̃ in ꝓudiciũ nec eñ ꝓuilegia aliqbz ꝺeꝺũẽ ñ ꝑter gñalẽ legẽ aliqꝺ spãle indulgereẽ·24·q·1·c·hijs ita in fi·exẽ de v·sig·Qꝙ at papa ꝺet ꝓuilegia in satis magna ꝓudicia probo ꝗa in aliquo eꝑatu habent religiosi grãgias

quas ipi excolũt forte valẽtes ·10· milia mar
cay· ⁊ tñ papa dedit eis ꝓuilegiũ de nõ dandis
decimis· ꝙ qõ ꝓuilegiũ aufert papa illi epatui
mille marcas ãnuatim ℣ Nunqd ergo non est
maius ꝓiudiciũ auferre mille marcas q̃z dare
ꝑãtẽ audiẽdi ſbditũ alteri⁹· ⁊ tñ papa ad vni
us eccie ſbleuacõz dat ꝓuilegiũ m ꝓiudiciũ al:
tũus· ℟ Sic est in ꝓposito qz ꝓuilegiũ audiẽdi cõ
fessiones ⁊ ꝓdicãdi nõ dat̃ in ꝓiudiciũ clicoz
ſz in utilitatẽ eccl'ie· cũ prochiani nõ ꝑnt suffi:
cere ꝓl'o ul' rõe ignorãcie ul' negligẽcie· ⁊ ꝓꝑ
malicã aliq̃z sacerdotũ datũ est hoc ꝓuilegiũ q̃
cũ soli nc sibi sufficiant nec alijs possunt suffi
cere· ℭ Et ꝓꝑea irreq̃sitis eis ꝑnt hoc facẽ ℭ Et cre
do hoc ꝓuilegiũ ī exẽmis tpib⁹ emanasse· qz iã
verificatũ est id⁹ osee· ℭ rit sic ꝓl's sic sacerdos
qz ml'ti prochianos suos trahũt pl⁹ ad malũ
q̃m ad bonũ· 12·obiciẽ sic q̃a ex hoc ius sac:
dotũ notabiliẽ ledereẽ· vnde dicit ambros⁹· li·
de offic⁹· ℭ Deniq̃z si nõ pẽ alteri subuenirí nisi
alter ledat̃ comodi⁹ ẽ neutz uuari q̃m graua
ri altez· 12·q·4· ℟ qꝛ sacerdotes ex hoc non le
duntẽ nec in iure spũali cũ non teneant̃ reddẽ
rõez deo de hijs que subditi eoz talib⁹ ꝓuilegia:
tis cõfitentẽ· nec in iure tpali· quia ꝓꝑ hoc nec
deame eoz nec debite oblacões uel huiõi eis sb
trahunt̃· sed sup hec ofa estimãt sibi fieri ꝓiudi
cium· ℭ Nec ut boni gaudẽt de ꝓfto eis adiuto
rũ· sed ut illi qui que sua querũt ñ q̃ ibu xꝑi
magis volũt pasci a grege q̃m eũ pascere·
13·obiciẽ sic· exẽ de proch· ⁊ alienis par· c· nll⁹
dicẽ q nll'us epꝰ alteri⁹ prochianũ iudicare ꝓ
sumat· quia etiã episcopi ñ imitati fuerit vl:
tra dyocesim accedẽ ñ debẽt ꝓ aliq̃b⁹ eccl'iasticis
negocijs disponẽdis· 9·q·2· non imitati· ergo
tẽ· ℟ qꝛ tales nõ audiũt prochianũ alterius
sed illius qui dedit eis ꝓuilegiũ 14·obiciẽ sic
dr exẽ de vsu pallij· ex tuaz q nll'i epo ul' archi
epo licet uti pallio in eccl'ijs nõ subditis iuris:
dictõi sue nisi habeat licenciã ab illo cui subest
illa eccl'ia· ergo ml'to mi⁹ isti debẽt audire ali
quẽ sine licencia sui ꝓpꝛij sacerdotis ℟ nõ est
sil'e de vsu pallij ⁊ auctẽte cõfessionis· quia ne:
mo ꝑt uti pallio ī aliẽa ꝓuincia· eẽ illo archi:
epo cõsentiente sine licencia pape· quia talis cõ
suetudo dicẽ poa⁹ corruptela ut ibidẽ dr ī tex·
sed religiosi ꝑnt sine licencia pape de solo cõsẽ
su epoz audire ofessiones ⁊ ꝓdicare· ⁊ ideo cũ
habeãt licenciã pape· ut legat̃ ℭ Illa licencia exi:
mit eos a reqrendo cõsẽsu epoz ul' inferioz ℭ Et
ꝓterea papa ꝓcepit ibi ut in vsu pallij debeat
reqri cõsensus arepoz· ℭ Hic dicẽ q nõ est necẽ
reqrẽ licenciã inferioz ꝓlatoz habita licencia a
superioribꝰ· gº ibi debet reqri hic vero nõ· ℭ 14·
obiciẽ sic· 11·q·1· deuenit· dr sic q si sua vnicui
q̃z epo iurisdictõ ñ seruat̃ ecclˈiastic⁹ ordo ofũ dr
gº sil'r si nõ seruat̃ prochiali ꝑsbitero· ergo q̃ntũ
cũq̃z aliq̃s sit ofessus epo ul' alicui de licencia ei⁹
nõ minus teneẽ ofiteri suo prochiali ꝑsbitero·
℟ cũ epꝰ xcedit alicui pẽatẽ audiendi cõfessi:
ones nõ auferẽ inferiori curato iurisdictio sua
ad execucõez officij qõ sibi incũbit ex sua iuris:
dictõne· que pncipali⁹ est epi q̃m illi⁹ sic in an
gelica ierarchia dona ordinũ inferioz excellen
cius sunt in superioribus· ℭ Ĩ ista officia in eccl'ia
militante fuerũt distincta eccl'ia latenꝫ pregnãte religiõib⁹ utilib⁹ ad huiõi officia exequẽ:
da· vñ postq̃m ꝓdierũt in lucẽ oueniens fuit·
ut illoz officioz aliquo mõ· s· ex omissione esset
ptiapes sic postumus ꝑẽ accꝑit bonoz que añ
natiuitatẽ suã alijs filijs erant diuisa· C· de po
stu· l· 1· hec rich ℭ Sz nota q licz sit necessariũ
cõfiteri regulariter ꝓpo sacerdoti vt dictũ est· ℭ Fal
lit tñ in pl'ib⁹ casib⁹· vn⁹ est cũ quis est in ne:
cessitatis ar⁹ tũc si desit ꝓpꝛius presbr pẽ ofiteri
cuilibet ⁊ absolui a quolibet ꝑsbro· ⁊ nõ tm̃ a
peccatis ſz etiã ab excõicacõe quacũq̃z de pe· di·
3· quicũq̃z ꝑsbiter· quia ut dicit aug⁹· tanta ẽ
vis ofõnis q si imineat articul⁹ necitatis ⁊ de
sit ꝑsbr cõfiteat̃ ꝓximo· ⁊ ita posset tũc cõfite
ri layco de pe di· 1· quẽ penitet· sz hoc est cõsiliũ
nõ ꝑceptũ ℭ Sed nũqd absolut⁹ a ꝑsbro nõ suo
in tali casu si euadat teneẽ recrere ad ꝓpꝛium pre:
sbiterũ· ℟ qꝛ nõ teneẽ ut itez in peccatis a q̃
bus tũc fuit absolutus absoluat̃· sz ut ei noti
ficet q est absolutus· ℭ Nec sil'r oportet q absо
lutus ab excõicacõe vadat ad iudicẽ q̃ eũ alias
potuisset absoluere petens absolucõez· sed offe:
rens satisfactõez exẽ de sen· ex· puenit q̃m cito
comode ꝑ alias in eandẽ sñiam recidit· li· 6· e·
eos qui ℭ cõs casꝰ est cũ ꝓpꝛius presbr est indis
cret⁹ de q̃ dic ut infra de q̃litate ofessoris· tiº·
16· vbi dr q cõfessio debet esse frequẽs ℭ zꝰ est
ꝑm gof· ⁊ ray· cũ aliquis mutat domiciliũ in
prochiã alteri⁹ sicut dr q foz cõtrahit q̃s rõne
domicilij· ff· de iudicijs hꝛes absens· ℭ Sed tñ se:
cũdũ hosẽ· talis iã nõ est prochian⁹ alien⁹ sed
ꝓpꝛius exẽ de pro· c· fi ℭ gꝰ est cũ quis extrane⁹ ī
prochia aliẽa deliqt· 6· q·3· placuit· ⁊ exẽ d rap·
c· 1· ℭ Sz hoc intelligiẽ ꝑm aliq̃s tm̃ de foro ꝑtẽcio
so· ut dictũ est supꝝ· q· quid si fornicat⁹ est· tẽ·
et sic ꝑm eos iste casus nõ est gñaliter recipien:
dus· ꝑm alios vero intelligiẽ ñ tm̃ de foro cõtẽ
cioso sz etiã pniali· ℭ 5⁹ est cũ quis ẽ vagabũ:
dus ut dr in· l· ꝓdicta hẽs absens· ℭ 6⁹ est cũ
q̃s relicto ꝓpo domicilio iter faciẽdo ul' nauigã
do q̃rit q̃ se ofera⁹ et vbi se ostituat· ff· ad mu:
nicipales· l· labeo· ī pn̄· ⁊ l· ei⁹· ℭ celsus· ℭ A⁹
ẽ cũ ꝑsbr exẽne⁹ audit sbditũ alienũ sb spe rati
habicõis sacerdotis ꝓpꝛij ar⁹· 9·q·2· ludinẽsis
⁊ tũc debet dicere cõfitẽti q se ꝓlato suo q̃cũq
poterit repsẽtet ⁊ qõ actũ ẽ significet ar⁹ de sen·
ex· decetero· et si ratũ habuerit bene quidez· sin
aũt pniam recipiat ab eo· Et breuiẽ in q̃cumq
caũ quis audit cõfessionẽ alteri⁹ parrochiani
sine licencia ei⁹ bonũ cõsiliũ est ut ei dicat̃ q cũ
poterit suo ꝑsbro cõfiteat̃ ar⁹· di· 6· placuit·
hec hosẽ· ⁊ ray ℭ Quid si cõfitens est excõica
tus a ꝓpo sacerdote· ℭ Nunquid sacerdos extra
ne⁹ poterit eũ absoluere noĩe sui sacerdotis· ℟
credo q nõ· vnde si de facto absoluat noĩe pre:
sbiteri sui credo q nõ debet se gerere ꝓ absolu:
to añ ratihabicõez ꝓpꝛij sacerdotis· nec añ in
tre eccl'iaz ⁊ ingerẽ se cõioni fidelium si excõicat⁹

erat excõicacõe maiori · nec reape eukaristiã si erat mortale pcẽm de q̃ cõfessus est alieno sacerdoti hec rod · Octauꝰ est rõe studij ut cũ cl'ici de licẽcia suoꝝ platoꝝ ad studiũ se ẽnsferũt · tũc eñ fuit prochiani illiꝰ pb̃ri ad cuꝰ prochiã accedũt dũ ibi manẽt · ff · de iudicijs · l · longiꝰ · §. 1 · Sed nunq̃d q̃libet pb̃iter pẽ audire ꝯfẽz et absoluere in p̃dictis oĩbꝰ casibꝰ sic pẽ in pº casu scz necessitatis · Rñdeº q nõ ñ sit talis pb̃ié q̃ habeat auctatẽ audiẽdi ꝯfessiões ordinariaz ꝛ delegatã · Cuiꝰ rõ est duplex · vna qꝛ ppẽ has cãs nõ datẽ iurisdictõ ei qui alias eã nõ habet · Alia est quia licet ipi penitẽtes habeant a iure q̃ possũt cõfiteri pb̃ro nõ ꝓprio Illi tñ pb̃ri quibꝰ nll'a cura est cõmissa nõ habẽt q̃ possint eos audire hec ray Sed nunq̃d aliq̃s pb̃iter excõicans subditos suos p eo q cõfitentẽ frib' mioribꝰ uel alijs p̃uilegiatis sine licẽcia sua tenet ne talis excõicacõ · Rñdeº q ñ quia ipso iure nulla est · ut patet i mẽprẽtacõe clemẽtis pape q̃rũ qui illã stitucõez · oĩs vtriusq̃ mẽprẽtatẽ aliter q̃m glosatẽ ut habẽt in noua cõstitucõe sua que est inserta in rubrica de p̃uilegijs vbi dicit sic · Quidã temẽ asserũt q fratres mmores de licencia uel cõmissiõe pape · vl' legatorũ sedis apl'ice vel ordinarioꝝ locoꝝ nõ possint p̃dicare cõfessiões audire ꝛ absoluere sine licẽcia prochialiũ sacerdotũ · Nos ergo assercõez tam temerariã cõfutãtes declaramꝰ vitatẽ q si eis dẽ licẽcia seu ꝯmittatẽ aut ꝯcedatẽ a legatis sedis apl'ice aut ordinarijs locoꝝ necnõ a papa de q̃ esset erroneũ dubitare · an in oñs sine cõsẽsu alicuiꝰ ymõ inuitis q̃buslibet huiõi posset ꝯcedere pt̃atẽ pl'is legatis ꝛ ordinarijs eisd̃ sb̃iectis libẽ p̃dicare · audire ꝯfessiões ꝛ absoluẽ eis cõfitentes · ac pñias eis ꝯfitẽtibꝰ iniũgẽ salutares · alioꝝ inferioꝝ prelatoꝝ ꝛ rectoꝝ ecclesiarũ ac sacerdotũ prochialiũ assensu nll'aten requisito · illis casibꝰ exceptis q̃ de iure ul' consuetudine seu retencõe ab eis facta specialiter p̃dictis legatis ꝛ ordinarijs specialiẽ relinquũtur ad quos non licet eis manũ mittẽ nisi eis specialiẽ cõmittatẽ · Decoq̃ districtiꝰ inhibemus ne quisq̃m sup aliquo p̃dictoꝝ aliquẽ eorundẽ fratꝝ aut eis ꝯfitẽtes ul' ad p̃dicacõz eoꝝ accedentes cõtra p̃missa declaracõis ꝛ cõstitucõis formã aliquatenꝰ molestare p̃sumat decnentes irritũ ꝛ inane quicq̃d a quoq̃m ꝯtra declaracõez ꝛ inhibicõz huiõi cõtigerit attemptari · Constat ergo q fratres minores ul' alij p̃uilegiatu hĩta supioꝝ licẽcia ñ tenentẽ in p̃missis req̃rẽ ꝯsensũ mferioꝝ p̃latoꝝ sz sũt ab ea exempti auctate huꝰ interp̃tacõis cũ intẽpretacõ pncipis ius faciat · C · de legi · l · i · ꝛ vlẽ · Idẽ est si p̃dicti fratres hñt a legatis tũc nõ oportet eos req̃rẽ ꝯsensũ eꝝ · si aũt ab eꝝis tũc nõ indigent de ꝯsensu inferioꝝ p̃latoꝝ ul' sacdotũ prochialiũ sic ergo patet q excõicacõ talis nll'a est ꝓpẽ pticulã illã scz decnentes irritũ tẽ · positã in dca interp̃tacõe · Sed arguitẽ ꝯtra q ad hc talis excõicacõ teneat quia sicut habẽt · 11 · q · 3 · Sñia pastoris sine sit iusta sine iniusta semp est tamẽ da · hoc idẽ habẽt · 11 · q · 3 · si quis eps · Rñdeº q hc ñ semp tenet sed fallit in aliquibꝰ casibꝰ · pmꝰ est si papiatẽ aliquid cõtra statuta gñalia ecclesie · et silia · 23 · q · qui culpatẽ · ꝛ · 11 · q · 3 · quid ergo 2º si papiatẽ aliq̃d quod est apte cõtra iura uel cõtra deũ · 11 · q · 3 · nõ semp · ꝛ exẽ de sym · ne dei glo · nã cõtra · 3º si sñia cõtineat intollerabilẽ errorẽ · Intollerabilis aũt error pẽ dicit q̃libet pcẽm mortale · vt si p̃latꝰ ferat sñiam in aliquẽ sb̃ditũ quia nõ furatẽ ul' mechatẽ ul' q̃a obediẽs est tẽ exẽ de sen · ex · p tuas · Et intellige q̃dens p̃latꝰ papit licitũ · i · p̃m deũ q̃ pñr exercere dz circa correctõz ꝛ salutẽ aiaz obediẽdum est ei · Si aũt papiat aliq̃d q̃ est cõtra deũ nll'o mõ obediẽdũ est · quia obedire oportet ds magis q̃m hoĩbꝰ actẽ · 3 · Rõ oĩm taliũ est · quia prelato obediendum est in hijs que spectãt ad officiũ suũ · nõ in hijs que ñ spectãt arº · 11 · q · 1 · ff · de re · iur · l · factũ Nota tñ q̃ñcũq̃ maioꝝ et minoꝝ prelatꝰ cõtraria ubẽt tũc obediendũ est maiori · 11 · q · 3 · q̃ resistit · Vtꝝ eps posset dare auctẽ audiẽdi cõfones subditoꝝ suoꝝ · et absoluẽdi eos nõ solũ illis qui sũt i eꝝatu suo sed etiã illis q̃ sũt in eꝝatu alieno · Rñdeº q nõ p̃m ray · arº · 18 · q · 1 · puenit · ꝛ §. ecce in hc · ꝛ §. hc idem · Rod tñ credit q etiã illis q̃ sũt in alieno eꝝatu pt̃ ꝯmittẽ ea q̃ ptinẽt ad volũtariã iurisdictõez sed ad suscapiẽdũ cõmissiõez nõ potest eos cogere.

De q̃busdã spãlibꝰ pso nis quibꝰ debeãt cõfiteri · ti · 14º.

Deinde cõsiderandũ est in spãli descendendo ad psonas spãles quibꝰ p̃b̃ris debeant cõfiteri et inapiẽdo a capite q̃rẽ p̃mo cui papa debeat confiteri · Rñdeº quicq̃d sup hc dixerint alij dicendũ q pẽ p ꝯfessoꝛe eligẽ p̃b̃rm quẽcũq̃ voluerit Ni ꝛ hc receptũ est in iurisdictõe cõtendosa · 3 · q · 4 · mãdatis · ꝛ · c · auditũ · quare ml'to forciꝰ cuilibꝫ presb̃ro pẽ se submittẽ in iurisdictõe voluntaria · quia quo ad hc q̃libet presb̃r tenet locũ dei ꝛ loco dei potẽ absoluere penitentẽ · 11 · q · 3 · absit ꝛ de pe · di · 3 · mẽ hc · sic in foro p̃niali papa est minoꝛ et ꝯfessoꝛ maioꝛ vt patet in dictis capl'is · et hoc innuit crisoº · 20 · di · ml'ti sacerdotes hec hosẽ ·

Cui debet cardinalis cõfiteri · Rñdeº aut est absẽs a curia pape cã legacõis et tũc potẽ sibi eligere cõfessoꝛẽ arº exẽ de pe · ꝛ re · ne p dilacõe · Aut est p̃ns · ꝛ tũc de pcto publico dz confiteri pape de occulto sufficit sibi ꝯfiteri penitẽciario pape Aliqui tñ dicũt q in vtroq̃ sufficit sibi cõfiteri penitẽciario pape q̃ ad salutẽ aie · ñ tñ quo ad dispẽsacõez quã p̃niariꝰ nõ poterit facẽ nisi de speciali mãdato pape · sicẽ curia tenet · Sed tucius puto q quilibet cardinalis licẽciã habeat a papa ut posset sibi cõfõez eligẽ cũ tales subsũt sibi immediate · arº ꝺ pe · ꝛ · re · oĩs presb̃r eꝝos qui sũt oñs in hc p̃uilegiati · e · t · si · quo ad pecata occulta nõ publica hec hosẽ · Cui debent capellani ꝛ alij curiales confiteri · Rñdeº illi q̃ sũt de familia dñi pape cõfitebunẽ p̃niario eiꝰ nõ alij · Illi vero qui sũt cũ cardinalibus p̃nt de licencia dñi sui q̃ curã habet de cõsuetudine curie

etiã alteri confiteri arº di·6· placuit·t exẽ de pe·t re·oĩs· ſm hoſt· Guilhelmº tñ durãdi ñ credit q cardinales familie ſue curã habeant· quia ei ſacra nõ mnistrãt·exẽ de elec·du dũ·2· tñ pniario pape pnt oms ſine licẽcia cõfiteri· arº di·93·c·fi·t·g·99·di·c·1· Vel etiã pſbro in cuiº procbia degunt ut in·c·oĩs·t·c·placuit· Cui cõfitebunt epi t ſupiores· Rº q epi et ſupiores etiã nõ exempti t inferiores plati t epi exempti pnt eligere prouidũ cõfeſſorẽ·exẽ de pe·t re·ne ꝓ dilacõe· Et hoc verũ eſt de peccatis occultis grauibº·t publicis leuibus· Secus eſt in publicis grauibus Et cũ hoc pdictis oĩbus cũ per ſpale pnilegiũ non expirat etiã ſi quis eoꝝ ad curiã rõnam accedat·q·q·2·ſ·1·t c·ſe· Quid ſi aliq eccleſia ſit exempta nũqd ꝓpter hoc etiã ſinguli de collegio illiº eccĺie poſſũt ſibi cõfeſſorẽ eligere· Rº q nõ exquo hñt pozem abbatẽ t decanũ nlli niſi huiõi plato cõfiteri debent uel alij de mandato eiº· Si aũt hmodi plat talĩ de conſuetudine nõ haberet curã illoꝝ nec ordinarius nec aliqs alius in papa nichilomin nõ poſſent ſibi eligere confeſſorẽ·qz illud capĺm·ne ꝓ dilacõe·loquiẽ de ſolis platis· Vnde in hoc caũ recrendũ eſt ad papã q ꝓ uideat talibus de cõfeſſore ſm rod· Sz quã poteſtatẽ habet confeſſor electº ab epo t vĩ q illã quã habet eps in ſubditos ſuos q ad abſolutionẽ peccatoꝝ non gº poterit ſecũ diſpẽſare ſr irregularitate in caſibº q ptinẽt ad papã quia in electõe quã facit nõ poẽ amplius ſibi cõcedẽ pratis qm habet·ff·d re·iur·nemo Nec obſtat q dicas talẽ confeſſorẽ ordinariũ quia a iure recipere videt hanc pratẽ electõe fca p epm·exẽ de pe·t re·c·vl·qa talis iuriſdictõ ſuccedere ſp videt loco eius quã habet eligens ideo eiuſd nature debet eẽ C·arº de iuriſdictõe·l·aptiſſimi ad fi· Sed cõtra quia eps t exemptº cõfeſſorez ſibi eligit de licencia pape·ut habeẽ in·c·ne pro dilatione·ergo cõfeſſor electus eandẽ auctoritatem habet cũ papa· Nam cõfeſſor electus de licencia ꝓpij pſbiteri eandẽ auctẽ habet cũ ꝓpio pſbitero t in qbº preſbr ꝓprius pt abſoluẽ·poteſt et electº·arº·93·di·c·fi·exẽ de offõ dele·ſane·pt aũt dicꝫ q vbi exemptº cõfeſſorẽ ſibi eligit ille electus habet pratẽ pniariã pape·vbi vero aliº eligit habet pratẽ iudicis illiº cui ſubeſt eligẽs· ut in·c·proximo allegatis habeẽ ſemp tñ publicis grauibus exceptis hec hoſ· Vtr electus a prelato in cõfeſſorẽ poſſit eũ abſoluere non tñ a peccatis ſed etiã ab excõicacõe· Rº ray·ſẽtire videt q illud caº ne ꝓ dilacõe·loquiẽ tñ de abſolucõe pctoꝝ nõ excõicacõnũ· Rod·tamen credit q etiã loquiẽ de abſolucõe excõicacõnis maioris dũmodo abſolucõez huiõi nõ reſerua uerit ſibi papa·t in ſnia illa lata ſit ab hoĩe quia tũc ab excõicatore abſolucõ eſt petẽda qz bñficia pncipũ late ſũt inꝑretãda· Quid ſi excõicatº ſit ul platº ul ille quẽ eligit in confeſſorẽ· Rº ſi ille q eligiẽ in confeſſorẽ ſit excõicatus excõicacõe maioꝛi nõ poterit eũ abſoluere ſic ligatus· Si aũt minori poterit·ſed prelatº ex cõicatº excõicacõe maioꝛi eligẽ non pt ſibi cõfeſſorẽ qui abſoluat eũ ab excõicacõe illa·ſcõz q videt ſentire ray·ut dictũ eſt pri·excõicatus vero minori poteſt·ad hoc arº exẽ de cleri· exco·mi·c·ſi celebrat ſcõm rod· Vtrũ eps poſſit diuerſos confeſſores eligere t ſepius variare· Rº hoſt·nõ conſulit q hoc faciat qmdiu poteſt habere copiã illiº quẽ elegit·qzuis poſſit in ſubſidiũ alteri confiteri·ita tñ q ſi ſit mõrle confiteaẽ ei quẽ eligit qmcito copiã eº habebit Secus eſt in venialibus·Sed ſi non habet copiã ꝓpij cõfeſſoris puta qa obijt uel ab eo receſſit·ſecure eligat ſibi aliũ·Si tamen eps diuerſos confeſſores haberet quibº integre oĩa pcta confiteri vellz laudandus eſſet·detestandº tñ ſi hc in fraudez faceret hec hoſt· Vtr eps eoipo q confitẽ alij ipm in cõfeſſorẽ eligat·videt q non arº exẽ de elec·ecca·1· Sed dicendũ eſt contrariũ In talibus enim plus eſt ſtandũ mentis intẽcõi et factis qm verbis exẽ de maio·t obe·legebaẽ·t breuiẽ m hijs oĩbus attendẽda eſt fides t intencõ bona·exẽ de preſbitero nõ bap·c·1·t·2· hec hoſt Vtr archieps debeat ſcire qs ſit confeſſor epi Rº hoſt· dicit q ſic velit nolit eps·t pt etiã ipm cogere confiteri ſecum ſi ſuſpectũ habeat confeſſorẽ·qz ab ipo de aĩa epi rõ exigiẽ arº exẽ de offi·oꝛ·paſtoralis· Nec iſtud ꝓhibet illud·c·ne ꝓ dilacõe ſed poꝑus hoc admittit cũ mtẽdat occrere piculũ aiaꝝ hec hoſt·in fiñ· Diſtinguit tñ inter crimina publica·t idem dicit in glo·ſup·c·ne ꝓ dilacõe Cui cõfitebit abbas· Rº ſi habet abbatẽ aliũ ſup ſe ſiue ſit exemptº ſiue non debet ei confiteri·arº exẽ de conſue·cũ dilectº·t de v·ſig·abbe· Si vero non habet aliũ abbatem ſup ſe t ſit exemptus·poteſt ſibi eligere confeſſorẽ· Sed ſi nõ habet aliũ abbatẽ ſup ſe·nec ſit exemptº debet confiteri epo·qz epe index ſuus·61·di·obitũ·in forte ſm regĺaz p ſedẽ apĺicã a ꝓpbata poſſet ſibi eligẽ confeſſorẽ·aliter autẽ ſine licẽcia hoc facẽ non poſſet ut habeẽ in·c·oĩs homo· Cui confitebũtur mõchi· Rº abbati qeos non tñ exterius ſed etiã interius cognoſcere debet arº exẽ de tẽp·oꝛdi·ad aures· Abbate tñ abſẽte ul pñte de eiº licẽcia uel conſuetudine ul ſm ſtatuta regule poſſũt confiteri hec hoſt· Et ſic alij religioſi ꝓ latis ſuis uel de licẽcia eoꝝ alijs fratribº eiuſdẽ ordinis 16·q·1·c·1·d ſta·monachoꝝ c·2· Q ſi illos in pñt habẽ debẽt de iure cõi confiteri ꝓchiali ut habeẽ in·c·oĩs· ſm·6·audi· Sz nũqd pñt epo confiteri· Rº q ſic ſi volũt·q etiã pt relaxare pniam abbatis·qa ſuperioris auctas ſp videt excepta·arº exẽ de ureurã·veniẽtes·decet tñ q ipos ſp ad abbem rmittat arº exẽ d offi·oꝛ·qnto·hec hoſt· Notat etiã rod·ti·d ſentẽ qs q licet abbas ꝓhibere nõ poſſit monachũ ne confiteaẽ epo dũmodo hoc non ſit conẽ ſtitutiones monachoꝝ a papa confirmatas·teneẽ tamen mõchus abbati ſuo uel alteri de eius mandato cõfiteri·ſi hoc ei ꝓpiat·etiã poſtqm confeſſº fuerit epo ul eius pniario·nec eũ pt eps eximẽ ab obediẽcia ſui abbatis niſi forte ex cã iuſta· vt ſi timereẽ de ſcandalo abbis ſi cõfitereẽ ſibi·

¶ Cui cõfitebiℓ decan⁹ ℟ epo suo ul' alteri de licẽcia ei⁹. ut dicit̃ in c. oĩs. di. 6 qui vult. Et idem dicendũ est de archidiacano ⁊ archipsbro tã de archipsbro cuitatis q̃m de rurali qui etiã vocat̃ aliq̃n ar'psbr exẽ de officio ar'psbri ad hc ℣. fi. aliq̃n plebanu⁹ exẽ de offi. ordi. cũ ab eccia. q̃nq; abbas licet ĩ ꝑpe. exẽ de. renũc. in smissa. Et idẽ dicendo est de sacrista sui thesaurario ⁊ de mgro scolariũ ⁊ de cãtore ⁊ de canõicis ℏ hos.

¶ Cui ℣fitebiℓ ꝓpositꝰ sũ poꝛ Mã ⁊ ꝓpositꝰ dĩ q̃ndã ꝓpoꝛatꝰ curã p alĳs gerit exẽ de v. sig. q; uis ℟ si sit religiosus ℣fitebiℓ suo superiori q eũ corrigere debet exẽ de maio. ⁊ obe. cũ m eccĳs ℣ Si vero sit secularis epo ul' eius pniario. exẽ de cle. exco. mi. ꝓposuit. c. 1. ul' alĳ qui curã eius habet ul' de licencia eius alĳ ut habẽt in c. oĩs. hec hosẽ. ¶ Cui cõfitebiℓ psbr prochialis. ℟ epo suo uel alĳ cui forte spũaliℓ ⁊ tẽpaliℓ subest vel psbiteri prochiales sibi muicẽ cõfiteri pñt de licencia plati sui qd tñ ñ multũ expedit. ne cõsq; similiũ emmũ admuicẽ deferant sibi. ar⁹ 16. q. 2. visis post mediũ hec hosẽ. vñ psbr vni⁹ prochie nõ pt̃ absoluere aliũ sacerdotẽ vicinũ a mortali sine licẽcia superioris g̃nali ul' spãli tacita uel expressa. Tacita dico quia si eps sat talia fieri cõiter a psbiteris ⁊ sustinet ꝑsumendũ est huiõi absolucõz tacite appbare ⁊ psbiteris de se muicẽ licẽciã dare hec gof. ¶ Cui cõfitebiℓ impator ℟ q impator ⁊ impatrix de cõsuetudine antiq̃ssima cui⁹ memoria nõ extat certos habẽt cõfessores sc; platos q̃ sũt mgri capelle sue ⁊ sub ipis tenent capellanos alios quotidianos quibꝰ cõfitenẽ ⁊ q curã habẽt aiaꝝ sua rũ de cõsuetudine ñ repbata p dñm papã ar⁹ exẽ de fo. spe. cũ cõtingat papa tñ si vellet posset illã cõsuetudinẽ reprobare ⁊ inhibẽ ne sñ sua licẽcia eligerẽt cõfessores. Cuius ẽ ergo q tales p se ⁊ sua familia impetrãt sibi licenciã eligendi cõfessorẽ ñ alio ꝓuilegio sint muniti. hec hosẽ. De iure tñ cõi vi' q debeãt cõfiteri illi epo in cui⁹ sũt dyocesi. 6z. di. valẽtinian⁹ ⁊ exẽ de iudicĳs nouit. sm G. durãdi. ¶ Cui cõfitebiℓ rex ℟ si habet domicliũ ꝑpm ⁊ pncipale in aliqua cuitate tũc subest eius epo d iure cõi nisi sec⁹ obtineat de cõsuetudine cui⁹ nõ extat memoria ul' de ꝓuilegio spãli siℓ dictũ ẽ de imperatore. Et qd dixi de cõsuetudine intelligas q alicui eccl'ie certe hoc ꝓuilegiũ dat̃ Mã q possit quemcũq; eligẽ nõ puto q cõsuetudo posset sibi cõcedi qa eccl'ias onerosa esset ⁊ in detrimẽtũ eccl'iastice discipline q̃ iura dirũpi cõtingẽt. exẽ de cõsue. c. 1. ⁊ eũ fieri acephalũ qd irrõnabile esset. 9z. di. nulla rõe. ⁊ hoc q̃ ad ꝑsonalia. Mã quo ad res quas in diuersis dyocesibus tenet cuilibet suo dyocesano subiacet. Itẽ de peccatis in diuersis locis cõmissis videt̃ q posset cõfiteri illoꝝ locoꝝ epis Ita tñ q oĩa cõfiteat̃ semel ꝑpio sacerdoti uel de licẽcia eius alĳ. vt habẽt in c. oĩs. aliℓ ℣fessio integra nõ esset hec hosẽ. ¶ Cui cõfitebiℓ dux ℟ illi epo in cui⁹ dyocesi habet domicliũ pncipale ⁊ breuit̃ idẽ dicendo est qd de rege est dictũ. Sil'r idẽ dicendo est de oĩbus habẽtibꝰ latas iurisdictões in epatibꝰ diuersis siue sũt monachi sũ marchiones. siue barões quãdo sũt tales ⁊ tanti q; cuitates uel cuitatẽ habent sub se. alias si tm̃ hñt castra debẽt illi ꝑ sbitero confiteri in cui⁹ prochia hñt domicliũ ꝑpm ⁊ pncipale uel de eius licẽcia alĳ ut habẽt in c. oĩs. hec hos. ¶ Quid si castra ⁊ domicilia in diuersis epatibꝰ habẽt ℟ ab vtroq; epo impetrent. ar⁹ exẽ de sen. exco. cũ illoꝝ. ℣. si vero claustralis ul' ad metropolitanũ recrant. ar⁹ exẽ de fo. cõpe. Sane hec hosẽ. ¶ Quid si sint diuersaꝝ ꝓuinciaꝝ. ℟ recrant ad pmatẽ vel ad papã ar⁹ exẽ de iure patro. c. null⁹. In hijs tñ casibus tucius est recurrẽ ad papã quia illud ẽ sine questione. 9. q. 3. cuncta. hec hosẽ. ¶ Cui cõfitebiℓ doctor uel scolares ℟ ꝑsbitero ĩ cui⁹ parrochia morant̃ ⁊ alĳ de licẽcia eius. ut dicit̃ in c. oĩs. ¶ Cui pueri ℟ q ꝓpio sacerdoti ul' alteri de licencia eius. ut dicit̃ in c. oĩs. Et hoc intelligo de capacibꝰ doli. ⁊ intelligiℓ capax doli qñ est primꝰ pubtati. ff. de acq. ⁊ obli. l. 1. Sed dicendũ q hc potius q exteriora vir bonus existimabit ar⁹ exẽ de ꝑsũp. ex studijs. Si vero nõ sint doli capaces nõ tenenẽ cõfiteri. ⁊ iõ nõ est curandũ cui cõfiteanẽ. tales enĩ furiosis cõparãt q; etas eoꝝ qo videat ignorat. C. de fla. mo. l. 1. hec hos. ¶ Cui cõfitebunẽ rustici ĩ alienis parrochijs hyemantes uel estiuantes. vel se transferentes ad prochias alienas non aio ibi remanendi sed forsan ad tpc aliq̃bus magistratibus obsequẽdi ℟ tales si laycĳ sũt se trãsferre pñt quo volũt dũ tñ sint liberi. Et si se quoq̃m transferãt aio ꝓpetuo remanẽdi fci sint eoꝝ prochiani in quoꝝ dyocesibꝰ ul' parrochijs morant̃. exẽ de prochijs. ℣. fi. Si uo tales nõ intẽdant relinquere domicliũ antiquũ debent antiquo presbitero cõfiteri uel de licencia eius alteri. Est enim consiliũ bonum q tales a iudice suo spũali licẽciaz obtineant ul' saltẽ confiteanẽ sub spe q iudex ratificet. Et idez dicendũ est de familia nobiliũ nisi ipi habeãt a papa ꝑ se ⁊ familia sua ꝓuilegiũ hec hosẽ

Quid de familia epi l' archiepi. ℟ si sit de alienа dyocesi idẽ est dicendũ sicut de familia pncipis layci. Si vero sit de dyocesi ꝓpria cõfiteri debet ul' ipi epo uel ei cui mandauerit. poẽ etiã ꝓpio sacerdoti de cui⁹ prochia est ℣fiteri hec hos.

¶ Quid de hijs qui hanc hactenꝰ formã nõ seruauerũt sed simpliciter cui volebãt ℣fessi sunt. ℟ si simpliciter ⁊ ignorant̃ hoc fecerũt nõ credentes peccare non accuso sed excuso. sed de cetero exquo certificati sunt si cõtemnerent damnarenẽ exẽ de conse. eccle. aqua. di. 8. cõsuetudo. hec hosẽ.

¶ Qualis debet esse cõfẽz et qualiter se dz habẽ ad ℣fitẽtẽ. ti. 16.

Postea considerandũ est qualis debeat esse confessor ⁊ quomõ se debeat habere ad cõfitentes. Circa qd sciendũ q ℣fessor debeat esse iustus. Vñ aug⁹. li. de pe. c. 9. ⁊ habẽ de pñia di. 6. c. 1. sacerdos in nllo sit iudicandꝰ q in alio est iudicare ꝑmpt⁹. iudicans enĩ aliũ q est iudicãdꝰ ꝺemnat seipm.

Et est hic ar⁹ q̄ exist̄ēs in mortali mortalit̄ pec
cat absoluēdo a mortali nisi peniteat p̄ri⁹ De
bet etiā esse discret⁹ Vnde aug⁹· ibidē· ⁊ habet̄
di·6·de pe·q̄ vult Caueat spūalis iudex vt sic̄
non ꝯmisit crimē neq̄e ita nō careat munē
scie·oportet em̄ ut sciat cognoscē quicq̄d dz iu
dicare· ¶ Jz q̄nta sine q̄ ⁊ qualis discrecō sine
scia ē necia ꝯfōzi Rñdeo q̄ sū aug⁹ sumat in dic
ta auc̄te sciaz p̄ claue scie sū p̄ habitu scie· ne
cessaria tn̄ est tanta scia cōfessori q̄ sciat discē
nere in pc̄is qđ est veniale ⁊ quod mortale· p
eo q̄ alia pn̄ia debet imponi p̄ veniali ⁊ alia p̄
mortali· Et q̄ sciat ad que pc̄a pc̄as sua extē
dere se potest· alioq̄n in p̄iculū aie sue ⁊ cōfitē
dū audit cōfōnes· Et si subditi ei⁹ simplicē ag
noscāt vitos cōsulē tenent̄· alioq̄n vtq̄z ip̄e·s·
⁊ eū sbstituēs grauit̄ peccāt· ⁊ de hac discrecōe
loq̄t̄ aug⁹· Ꝑ tenent̄ sare canōes penitēdiales
aliter vix in eo nomē p̄sbzi cōstabit ꝟm aug⁹
di·23·que ip̄is·⁊·c·nll'i· Est autē alia discre-
tio qua quis sciat p̄ habitū acq̄sitū discernē int̄
p̄p lexita tē peccatoz ⁊ hoc ē de bene eē In hijs aī
securioz̄ viam debet tenere ⁊ cōsulē sapientes
hec boñ· Et pot̄ addi ꝟm aliquos q̄ teneāt sare
p̄p lexa esse difficilia· nec in eis esse p̄cedēdū sñ
dalio supioz ⁊ auc̄te canonū· ¶ Adhuc nota
ꝟm aliq̄s q̄ tria sūt q̄i de esse confessoris sñ q̄bz
non pot̄ aliq̄s esse cōfessor sine peccato scz scia
discernēdi int̄ peccata ut dictū est· cauta mq̄si
tio de peccatis· ⁊ discreta miūctio satis factōis
Requirunt̄ etiā pl'es alie cōdicōes in cōfessore
quas ponit aug⁹ ibiđ· Habeat mquit dulcedi
nem in affectōe· pietatē in alteri⁹ crimīe· discē
cōez in varietate· adiuuet cōfitentē orando· ele
mosinas ⁊ ceā bona p̄ eo faciēdo· sp̄ eū iuuet
leniēdo ꝯsulando spem p̄mittēdo· v· Confessor
dulcis affabilis atq̄z benign⁹· Prudēs discret⁹
mitis pi⁹ atq̄z suauis· hc oīa sup̄ dicta ⁊ plura
alia de hac matia hñt̄ de pe·di·6·q̄ vult·⁊·p·
sen·di·17·⁊·19· ¶ Ad scīēdū aūt pleni⁹ quō
confessor debet sunū officiū exercē· Nota q̄ debet
p⁹ penitentē int̄rogare si sciat pat̄ nost̄·⁊ ēdo
in deū· Aue maria· Et si nesciat eū doceat uel
saltē moneat ut discat ex̄t̄ de pe·⁊ re·is q̄·de-
inde dicat ei q̄ humiliter sedeat ad pedes p̄sbiteri
quocies cōfiteāt· Si feia est eā moneat q̄ sēp̄ se
ex trāsuerso teneat nec ei⁹ facē respiciat quia
ut dicit̄ abac·1·facies eaz· vent⁹ vrens· deū
debet dulci ⁊ suaui eloq̄o inducē eū ad ꝯfectōz
⁊ cōfessionē p̄ponēdo ei bñficia q̄ deus sibi ꝯtu-
lit qui ip̄m creauit· aīam ei⁹ sua ymagine in-
siguit· ip̄m gubernat ⁊ pascit· suo p̄cioso san-
guīe redemit vitā eternā ab imicio mūdi p̄para-
uit·⁊ ñ p̄ ip̄o remāserit· p̄p̄ot sibi mōi defēi-
bilitatē· dyaboli temptacōez· pc̄i momētanea
delectacōz· p̄ quā cōsequit̄ hō eternā cruca
cōez· vite brevitatē aie eternitatē· extremi iudicij
examinacōez· penaz inferni acerbitatē· xp̄i pie
tatē· qui non venit p̄p̄ iustos sed p̄ter pecca-
tores· sic̄ patet in petro· paulo· latrone· ac ma
ria magdalena· hec ⁊ hijs silia sicut ⁊ q̄n vide
tur expedire p̄ponat ut eū ad cōfessionē ⁊ con
tricōz alliciat· postea ei⁹ cōfessionē audiat ordi
nate et discrete ab ip̄o de pc̄is p̄q̄rat de q̄ī se
quenti ca⁹ dicet̄· Si vero p̄sbz habeat aliquē p̄
rochianū peccatorē qui nolit ꝯfiteri neq̄z peni
teri p̄missa monicōe debet eū excōicari l' supio-
ri denūciare·2·q·4· p̄ceptū· Et si habeat odiū sc̄t̄
p̄ximū·dz eū ad cōcordiā cogē di·90·placuit·
Debet ec̄ ip̄m cogere ad agēdā pn̄iaz de p̄iurio
fornicacōe adulterio ⁊ de alijs crimībus ex̄t̄ de
spon·ad audiam in fi·Et si inobediens fuerit
ab ecc̄ia expellat̄· 12·q·3· qui iubente· licēci a deli
cta vindictā nō hñt·6·q·1·si oīa· hec host̄· Circa
aūt hanc cōpulsionē debz seq̄ doctrinā aug⁹· et
greg⁹· scz q̄ p̄mo arguat oportune scz amonen
do ⁊ corripiendo·2° importune suspēdendo ⁊ in
dicendo·3° crescente cōtumacia excōicādo·23·
q·2· forte· Si autē non posset hoc fieri comode
p̄p̄ forte mlitudinē ⁊ p̄tatē hoīm·eos verbis
quātū potest moneat ⁊ treat ⁊ quātū in se est
quicq̄d pot̄ faciat ⁊ sic aīam suā liberat·21·di·
quod attinet· ¶ Sed pone q̄ p̄sbz habeat aliq̄s
prochianos surdos ul' mutos· ul' furiosos uel
similes ⁊ sciat eos esse ī pcto mortali q̄d facere
Rñdeo debet facē posse sūm ut inducat eos ad con-
tricōez ⁊ pn̄iam ꝟm q̄d est possibile scz vbis a
signis ul' nutibus uel scriptis ⁊ alijs silibus
modis quibz pē·⁊ si nō pē p̄ficere ozet ad deū
et faciet ozare p̄p̄lm ut de⁹ illustret corda eorū
ad pn̄iam· Et cū nichil obmiserit de cōtingē-
tibz nō imputabit̄ sibi·eze·3· Si annūciauis
impio iniq̄tatē suā ⁊ ip̄e nō fuerit cōuers⁹ ab
impietate sua ⁊ a via sua mala· ip̄e quidē in
impietate sua morietur tu aūt aīam tuā libera-
sti· Tradit aūt aug⁹ p̄ regula in talibz q̄ di-
uinū iudiciū in talibz p̄ alicui⁹ reuelacōis ora-
culū cōcordi oracōe gemitibz est implorandū ō
cōse·di·2·solet q̄ri in fi· ¶ Sed quō p̄sbz debet
se ad infirmos tenere Rñdeo q̄ p̄sbit̄ ad infirmū
vocat⁹ non debet pn̄iam denegare· dic̄ em̄ uli⁹
papa· si p̄sbz denegauerit pn̄iam morientibz re⁹
erit aīaz· quia dns dicit eze·18·quacūq̄z die cō
uersus fuit pcōz ad pn̄iam vita viuat et nō
morietur· Vera em̄ cōfessio in vltimo tpore p̄t̄
esse·2·q·6·si p̄sbit̄·⁊·c·cognouim⁹·⁊·c·p̄sbz
Q̄ aūt dicit re⁹ aīaz erit· verū est q̄ntū est in se
vel hoc intelligit̄ q̄ ad p̄sbiterū· Nā infirm⁹ si
p̄ eū non stetit q̄n cōfiteret̄ ⁊ cōtrit⁹ fuerit dece
dens saluus erit· Infirmo tn̄ nō est pn̄ia imiū-
genda sed innotescenda q̄ntitas ⁊ qualitas pe
nitēdie dicendo sic si san⁹ esses talem pn̄iaz age
re deberes sed quia infirm⁹ es non imūgo tibi
eam· Sed si decesseris tantū p̄ aīa tua facias p̄
hac pena dari·⁊ si cōualueris eā ages ꝟm wil·
durandi·26·q·A·c·1·ul' ꝟm alios imūget et q̄
q̄mcito cōualuerit anteq̄m ad alia negocia di
uertat ad eū ul' ad aliū p̄sbz̄m redeat ⁊ itez de
nouo cōfiteat̄ ⁊ de nouo pn̄iam acapiat· ut ī
p̄dicto·c·dic̄t̄ ibi a quo piculo·tē·hoc tn̄ ñ ē
necessariū scom wilh·durādi· Si sic decesserit
erit amicoz ozōibus ⁊ elimosinis admuādus·
oleo ante mortē vngendo⁹·⁊ sacro viatico refi
cieno⁹· Si aūt ꝯualuerit itez ꝯfiteat̄ ⁊ iūctā

sibi pñiam agat si noluerit uel agat pñiaz q̃ sibi pr̃i⁹ p ꝯfessorẽ iniunxit. Causa aũt q̃re tali pñia nõ sit imponẽda. est quia p hoc q̃ alicui aliqua pñia imponit ad eã obligat. Nullus aũt ad id obligari debet qđ facere nõ pot. talis aũt nõ pot agere pñiaz exteriorẽ sed tm̃ interiorem. illud ergo circa eũ fieri debet qđ ptinet ad pmocõez pñie intĩoris tantũ. s̃z est ei inotescẽda pñia exteriꝰ ut possit de pcõ dolere. t possit pñiaz elemosinis redimẽ t si euaserit eã implẽ ꝓponat. Inotescẽda vo est p modũ ꝯsoloris ostendẽdo benignitatẽ mĩe dei pcã remittentis magis q̃m p modũ troris oñdendo seueritatẽ iustĩe puniẽtis. Quid si eger petat p̃sbr̃m. et interim dũ venit obmutescat ul̃ fiat amẽs uel frenetic⁹. Rn̄ᵒ p̃sbr̃ veniẽs l̃ ad nutũ infirmi ul̃ ad testimoꝰ eoꝝ qui audierũt ip̃m petere pñiaz uel p̃sbr̃m. debet et quicqđ pẽ hũanitatis impendẽ absoluẽdo reconciliando. t si fieri pt̃ sine piculo ori eius eukaristiã infundendo. t si supuixerit ãmoneaẽ a pdictis testibus petitõi satisfacere t subdaẽ statutis pñie legibus q̃m diu probauerit p̃sbiter. 26. q. 6. si quis de corpore tẽ. t. c. q̃ recedũt. t. c. is qui in infirmitate t. c. is qui in tpe. Quid si talis decedat contrit⁹ vel cũ certis signis cõtricõis anteq̃z p̃sbr̃ venerit Rn̄ᵒ etiã post mortẽ ab ecclesia absoluit̃ i. absolutus fuisse ostendit̃ sic pot videri. exẽ de sen. ex. a nobis. 2. t ut ob̃o p talibus fiat 26. di. si quis. hec hosti. Sed nũquid req̃rit̃ q̃ pl̃es sint q̃ testificẽt̃ se audiuisse egꝝ petẽ penitẽtiã ul̃ p̃sbr̃m Rn̄ᵒ i tali caũ cũ nll̃i fiat p̃iudicium satisfficit pot vn⁹ fide dign⁹ testis. nõ enim procedit̃ hic ex iudicõ cereatnõis s̃z p̃sumpcõis hec pe. Itẽ adiudicatis morti petentib⁹ nõ debet denegari pñie sacr̃m. Et iusticiarios t dominos hec impedientes ordinarij mouẽ debent ut hc facere desistant. t si oportuerit censura cogẽ debẽt. li. A. de penitẽcijs. cũ scõm t in cle. Ad hoc nõ statutũ pape inocẽcij tã districte iniq̃t p̃apim⁹ medicis corporũ ut cũ eos ad infirmos vocari cõtigerit ipos ante oĩa moneãt et inducant ut medicos aduocent aĩaꝝ. Et bm hosti. ibidẽ. transgressor hui⁹ statuti mortalit̃ peccat cũ dicat p̃apim⁹. nec pot conẽ statutũ illud p̃scribi nec aliqua ꝯraria ꝯsuetudine tolli cum sit p aĩaꝝ salute introductũ. t infra. Si quis aũt medicoꝝ hui⁹ nostre cõstõis trãsgressor exiterit tãdiu ab ingressu eccĩe arceaẽ donec pro trãsgr̃ssiõe huiõi satisfecerit ꝯpetẽt̃ arceaẽ glo. p sñiam nõ ipo iure qđ male vl̃ nll̃o⁹ seruaẽ. Postea subdit̃ ibidẽ. cũ aĩa sit multo pciosior corpore sub mĩnimacõe anathematis p̃hibem⁹ ne q̃s medicoꝝ p corporali salute aliq̃d suadeat qđ in piculũ aĩe ꝯtaẽ. exẽ de pe. et re. cũ infirmitas.

De introgacõibꝫ faciẽdis a cõfessore. ti. Aᵒ.

Circa ꝯsiderandũ est de introgacõibꝫ faciendis a cõfessore aliq̃ de his breuit̃ pstringendo. Circa qđ sciendũ q̃ cõfessor introgare debet cõfitentẽ. Cuiꝰ rõ est q̃a debet scrutari ꝯsciam pcoris in cõfõne q̃i medic⁹ vuln⁹ t vt iudex cãm. q̃a sepe qđ pcõfusione ul̃ simplicitate ꝯfitẽs tacet. introgat⁹ revelat. vñ aug⁹ t habet̃ de pe. di. 6. diligẽs inq̃sitor subtilis inuestigator. sapiẽs t q̃si astute introget a pcẽore qđ forsan ignoret vl̃ p̃ verecundia velit occultare. In introgacõibus aũt faciendis tria debẽt attẽdi. Primo ut penitẽs introgeẽ de pcẽtis cõibꝫ sic sũt trãsgressio. 10. preceptoꝝ. ꝯmissio septẽ capitaliũ vitioꝝ. abusio q̃ sensuũ. Introgeẽ etiã de circũstancijs aggrauãtibus cõibꝫ de quib⁹ infra dicet̃. Introgeẽ et̃ de pcẽtis que solent in hõibus illi⁹ cõdicõis habũdare. Non enim oportet a milite q̃rere de peccatis religiosoꝝ aut econũso. Secõdo ut nõ mẽ rogẽ explicare ñ de pcẽtis oĩbꝫ notis. De aliis aũt pcẽtoꝝ adiñecõibꝫ. t ꝺ pcẽtis ĩcõsuetis t enormibꝫ t ꝺ naĉaz ñ inq̃rat̃ ñ m g̃nali t a lõge t p q̃sdã ĉcũlocucões ut si ꝯmisit dicat t si ñ ꝯmisit non discat. de talib⁹ enim dr̃ p̃ũ. 11. qui muestigator malorꝝ est. oppmeẽ ab eis. Rõ huiꝰ est q̃a penitẽs sepe p hoc discat qđ nõ nouit. Inmõi etiã ingit scuti ꝯfessorẽ. Tercio ut non descẽdat nimis ad ptículares circũstancias peccatoꝝ papue carnaliũ. q̃ delectabilia q̃nto magis ꝯsiderant̃ tãto plus ocupiam sũt nata mouere ut dicit̃. z. ethi. Et iõ pot ingẽ q̃ ꝯfessor talia q̃rẽs t sibi noceat t ꝯfitẽti. Vt aũt melius scias q̃s de q̃b⁹ introgabis. Nota q̃ introgãdi sũt p̃napes de iustĩa. milites de rapina. mercatores. t officiales. t mechanici de furto. dolo. mendacio. furto. t silibus. burgenses t ciues cõiter de vsuris t pignoribꝫ. rustici de inuidia t furto. maxime ĉca decimas debita primicias t census. clerici seculares de symonia. negociacõe et alijs ad auariciã ptinẽtib⁹. de dilapidacõe si admĩstracõez aliquã hñt. verũ int̃ sint diuino officio t si ip̃m dicãt. vt⁹ portẽt coronã t habitũ cõgruentẽ. Itẽ de luxuria adulteriis. de incestu. de sacrilegijs. de homicidijs. de furtis. de rapinis. de usuris. de symonia. de fractione ecclesiarum. de falsitate. de periurio. de blasphemia. de sortilegijs. de maleficijs. de sacrificijs demonũ. de superstitionibus. de apostasia. de heresi. de scismate. de odio. de inuidia. de ira. de discordia. de rixa. de contumelijs. de detractionibus. de susurrijs. de derisionibus. de scurrilitatibus. de maledicencijs. de mendacijs. de periurijs. de symonia. de accidia. de tristicia. de murmuracionibus. de inobedientijs. de inquietudinibus. de vana gloria. de inani leticia. de iactancijs. de hypocrisi. de ypocrita. de presumpcionibus. de desperacionibus. de impenitencijs. de ingratitudinibus. de auaricijs. de auaricia. de auaricia. de auaricia

mutatū t silia · Vbi · s · ī loco sacro l' pphano · i · nō sacro · publico ul' puato · Per quos seu quibus auxilijs · per quos scz mediatores int nūcios · quia oms tales ptiapes sūt crimis dā nacōis t ipe est reus t obligatus p eoz pctis Itē per quos · i · cū quib' cōtra quos · Notādū at q sic cōfitēs nō debet noīatim specificare pso nā cū qua peccauit ita nec arcūstādas p quas intelligi possit nisi forte notoz esset uel alit recte nō posset cōfiteri vt dictū ē sup ti · de hijs que ās cōfiteri teneē in questiōe · vtz liceat alie na pcta in cōfessiōe referre · Sir nec pslz debet specificare psonas in introgacōe · vtqz insistat caute ēca qualitatē psone · vide tn de hoc ī dca questione · Cur scz quali temptacōe hc fecit · et vtrū temptacōez puenit ul' ab ea puent' fuit vtrū sponte an coacte · ex cupiditate t pauper tate · ludo an nocendi aio t silia · Quomō scz de mō agēdi qd melij actu ās locucōe scē · Qn scz in tpe sacro ut in festis · xl · t alijs ieunijs · vel non in sacro ut in diebus alijs nō sacris · Quodēs hoc patet p se · Sūt aūt alij vsus in q: bus arcūstāde · ix · ptimenē · s Aggrauat ordo locus psona scia tēp' · Etas cōdicō nūs mora copia cā · Est modus ī culpa status alt' lucta pusilla · hijs nō curo pp̄ brevitatē insistere cū etiā ex sup dictis sint satis manifeste Adhuc etiā nota q peccatoz debet dolere t fiteri de bo nis obmissis scz de tpe male expenso · Itē quia animas primoz a deo erpuit t ereptas a se ul' ab alio ī malo cōfirmauit · qd mltis mali ñ bo ni exemplū fuit · qz bonis peccādo tristiciā intu lit qua miusti ssime deū offendit · hec oīa t alia multa habenē ab aug' de pe · di · 4 · cōsideret · et exē de homicidio sic dignū · Non est aūt intel: ligendū q oīa hec supioza t inferioza semp ad vnguē sint seruāda · sed cōfessor discretus eli: get scōm q qualitas psone t verboz exiget · t qd expedire sibi videbit · hc em dicamus ad eru dicōez simplicū ·

Qualis dz esse fessio · ti · 15? Postea cōsiderandū est de qualitate cō: fessiōis · Qualis aūt debeat esse fō a magistris in hijs vsib' cōtmē · Sit simplex hūlis fessio pura fidelis · Vera frequēs nuda discreta libens verecūda · Integra secreta lacrimabilis accelerata · Fortis t accu sās t sit parē para Harū aūt cōdicōnū quedaz sūt tn de bene esse fōis scz q sit frequēs t ac celerata · relique sūt de necitate · Debet igit cō fessio esse p' simplex siue pria ut · s · hō sepm tn accuset nō aliū ps deus vitā meā annū · ē · de hc habitū ē sup vbi agit de hijs q debet ās cō fiteri · q · vtz alijs m fessiōe debeat aliena pec cata referre Scdo debet esse hūlis · ecē · x · añ pslzm hūlia aiam tuā · pp̄ qd dictū est sup q sedere debet ad pedes pslzi · Attēdit eē hc humi liacō in hoc qd se bene accusat t cōfitet miserū quia quāto sibi in hoc hō minus parcit · tāto ei de' facilius ignosit · vñ sup ip̄ ps · iusticiā me am nō abscondi · dic glo · q hō detegit deus te gitt qñ hō tegit deus detegit · Tercio debet eē pura scz · quo ad intencōez ut fiat ex timore fi liali nō hūili t ad dei honorē t ñ ex fictōe sicut quidā cōfitent pcta sua t tn redire ponūt ad illa de quib' dicē ysa · 30 · ppls hic labijs me ho nozat · coz aūt eoz longe ē a me · tales deū deri dent · vñ ysido' irrisor est t ñ penitēs q adhuc agit qd penitet · nec deū videē poscere subdit' sz subsanare supbus · nō fiat eē ex ypocrisi ul' ela cōe sicut quidā in cōfōe se extollūt t alijs pfe: rūt · sic pharise' qui dicebat luc · 18 · gras ago tibi dne · qz nō sū sic ceteri hoīes · Quarto de bet esse fidelis scz vt tā ofitēs q̄z ofōr sint ī fide Et fiat ofessio sb spe venie alias ñ valet de pe · di · 1 · quē penitet · t di · 6 · q vult · vñ nō dz pec catoz q̄ntūcunqz magn' desperare de venia sic chayn despauit t iudas · qz plus pē deus dimit tere q̄z hō posset peccare · dic em Jero' sup ps · s · q iudas magis peccauit ī hoc q se suspēdit q̄z q tradidit xp̄m · Quito dz esse vera · i · ñ ta cens verū nec admiscēs fm eē cā hūlitatis · vñ aug' ī li · de pnia · Cū hūlitatis cā mēturs si ñ eras pctoz āteq̄z mētireris mētiēdo efficeris qd p' vitaūas ī re ñ est vitas ñ ita te dixeris pctoz ut eē cognoscas veritas aē ipa est ut qd est dicas Nā quō est humilitas vbi regnat falsitas · Sed cōtra · pma Jo · 1 · dicē si dixe: rim' qm pctm nō habem' ipi nos seducim' t veritas n nobis nō est Rsp debet se dicē pctoz ī genere q̄a nemo sñ ēmine vivit · ī spē aūt ñ dicat se pctm aliqd p̄etrasse · n scīat ul' credat sic esse · Quō ergo verū est illud qd dicit greg · bonaz mencū est ibi agnoscere culpā vbi cul pa nō est · Rsp hoc pōt dupl'r intelligi · vno mō quo ad subam act' t sic nō est verū · nō em ad bonā primet mentē sz ad errantē vt actū aliquē se cōmisisse cognoscat quē nō cōmisit · Alio mō quo ad cōdicōez actus t sic est verū qd dic greg · qz iustus ī actu q bon' videē timet ne def fect' aliqs fuerit ex pte sua t sic dr Job · 9 · vere bar oīa opa mea Et ideo ad mentē bonā primet vt istā formidinē quā corde tenet ligua accusz t sic ibi sumit agnoscē p formidare fm tho · Vel pōt dici breviē q loquit de agnicōe dubia nō de assertoria fm pe · Sed nūqd est cōmen: dād' qui ex humilitate reputat se deteriorē aliq qui est manifest' pctor Rsp iustus qui est vere hūlis nō p̄putat se deteriorē quo ad p̄etracōz actus q̄ sit paor ex genere · sed q̄a timet ne in hys que bene agē videē per supbiā grauius de: linquat · fm tho · Quid dicem' ad ang' · qui in li · ofessionū ex hūlitate dicit · Si q̄ras a me vtrū iustus sim Rsp q nō · constat aūt q aug' erat iustus g' tc Rsp fateri se reū vel iniustū ē dupl'r · Aut put iniusticia puat simpl'r iusticia am t sic nō debet q̄s fateri se iniustū nisi habe: at ofciaz pcti mortalis · aut put puat pfectōz iusticie t sic q̄libet pōt fateri se eē iniustū fm id ysa · 64 · Oms iusticie nostre quasi pann' men struate · nec iustificabit homo ogat' deo fm iob et sic loquitur aug' · hec boñ · Sexto debet esse frequēs qd est intelligendo dupl'r vno' vt q̄dēs quis p pctm mortale ceciderit tociens p ofōem

resurgat iuxe illo pn̄i. 22. Septies in die cadit iust9 t resurget. q̄m vult mā9 habe mūdas oportet q̄ frequenter abluat eas. Scdo mō ut ea de pcta duūsis psbris ofiteat̄ bn̄ filiū aug. t hētur de pe di. 1. quē penitet. q̄nto q̄s plib9 cōfiteat̄ sub spe venie ep̄itudinē cmmis. tāto facilius sequet̄ gradā remissiōis. Nota tn̄ q̄ si ofessio legittie fca sit t ptinēcia ad eā bnata. nō oportet necessario itm cōfiteri q̄ alias sum9 cōfessi. sed lingua cordis nō carnis apud iudicem verū. ea iugit ofiteri debem9. de pe. di. 1. §. hijs auctoribus. Sed quia q̄nq̄ p̄ma ofessio ul' quādo p̄mo facta fuit irrita fuit uel fuit p9ea irritata ideo oportet eā aliq̄n iterari. Sūt autē q̄tuor cas9 cōes t vsitati in quibus doctores dixerūt cōiter ofessionē iterandā esse. Primus ē p̄pter enormitatē delicti ob quā oportet pctorē ad supiorē remitti. qui cōfessionē remissi debet audire t absoluē nisi malit alī cōmittē. ar9 xx. q. 2. latorē. t exē de pe. t re. sig̈ficauit. 2o. est p̄pē ignorantiā psbiteri ut cū psbr cui q̄s ē cōfessus est ignar9 queri em̄ debet p̄sbiter tūc ligare t soluere scīens. t ei itez est cōfitendo ex licentia uel p̄pij sacerdotis ul' supiorīs de pe. di. 1. quē penitet. t. di. 6. qui vult. Et si negē licentia et non assit superiorīs copia. sufficit licentia petita licet nō obtenta. ar9 exē de ūribus licet t de iure pat̄. null9 index in glo. Si tn̄ cōfitens prudens esset t confessorē mstruēt p̄ut sue cōfessioni expediret eū iterū ofiteri ñ opōteret. 3o est p̄pē fictōz. ut si scienē pcm̄ aliq̄d mortale m corde retinuit. vl' si cū volūtate peccandi accessit. 4o est p̄pter cōtemptū satisfactionis ut q̄n negligeret t cōtēneret facē penitētiā iniūctā sibi. Et idē est de eo q̄ ocepat satisfacē t oblit9 est pn̄iaz iniūctā. ar9 de pe. di. 3. si ap'lus. si em̄ sciret eā t implēt iterari nō opōteret. Et intelligūt̄ isti duo cas9 vltimi q̄n cōfitens psbm mutat. si em̄ ad eūdē reuitat̄ aut est recenter ofessus t sic nō teneē. aut ille de peccatis ei9 est oblit9 p̄pter diuēnitatē tpis t tūc tenē eadē dicē sibi que pri9 dixerat Rod tamē dicat q̄ si penitēs recolat pn̄iaz iniūctā sibi quā facē cōtēpsit sufficit q̄ idē penitēs eā explicat psbro cui de nouo ofiteē nec teneē confiteri peccata que alias est ofessus. t de q̄bus fuit iniūcta pn̄ia illa. hec rod. Sūt aūt alij duo cas9 Vn9 est p̄pter peccati oblitī recordacōez. alter p̄pē reconciliacōez. In q̄bus sanū ofiliū esset q̄ oīa iterare quādo sacerdotē mutat. vel q̄n reuertit̄ ad eundē q̄n pcta ei9 oblit9 est p̄pē diuēnitatē tpis Nō credo tn̄ q̄ teneat̄ dicē alia pcta nisi in generali ut si dicat alias se peccasse t ofessū fuisse t sibi tale pn̄iaz iniūctā fuisse. t sic satis poterit ei9 condicō t ingratitudo cognosci. deinde addat se nup hoc pcm̄ omisisse ul' recordatū esse. hec bon̄. Vnde si quis post ofessiōez etiā añ pn̄ie iniūcte explecōez recidiuet nō teneē pcta sibi pri9 dimissa cōfiteri. sed ei sufficit pn̄iam sibi pri9 iniūctā explere. hec tho. Nam aliud dicere est viā cōfessiōis t salutis multis auferre cū multi aliq̄n ofiteanē aliq̄d peccatū enorme q̄d postea vix diceret alicui sacerdoti Nec auctes sctoz hc dicē cōpellūt. quia hoc nō est cōfessiōez duidere. p̄ma em̄ fuit integra t scda sil'r. quia hūc nō oportet de alijs habē nouū remorsū nec nouā absolucōez. hec bon̄. In casu tam̄ in quo notabilis t piculosa ignitas pcti nō posset exp̄mi nisi dicendo aliq̄d peccatū pri9 ofessū et remissū teneret̄ penitēs illo pcm̄ itez dicē sacerdoti. hec rich. Aliqui tam̄ de eo qui recordat9 est pcti oblīti sic distinguūt. s. q̄ aut tpe ofessionis penitēs adhibuit diligēciā put de lege cōi hūana p̄mittit fragilitas ut memoriā habēt oīm suoz pctoz mortaliū. Aut fuit ignorās ignorancia affectata uel crassa. si scdo mō credo q̄ recta racō exigit ut illud idē pcm̄ confiteat̄ eid sacerdoti si illū omode pōt inuenire. t non sit ab illo sacerdote postea indicta absolutiōnē pēas. aut predictū peccatū t oīa alia peccata mortalia p̄ori sacerdoti cōfessa put potē recolē ofiteat̄ alteri sacerdoti. Si p̄mo mō nō credo q̄ p̄riori sacerdoti teneat̄ tēcōe necessitatis id pcm̄ ofiteri sed alij sacerdoti. q̄uis em̄ de isto fuerit absolut9 q̄ntū ad iudiciū eccl'ie triūphātis t militantis qua sacerdos absoluē potē de ofessis t p̄dicto mō oblitis. tn̄ quia absolucō de oblitis debet intelligi sub hac cōdicōne. s. ut q̄n reducta fuerint ad memoriā dicanē illi sacerdoti in ofessiōe qui ab illis pōt absoluē. teneē illud ofiteri p9 ei9 remotā obliuionē. t sic distinguit rich. De recursu aūt ad supiorē p̄pter enormitatē delicti distinguendū est q̄a aut reē nit ad eū p̄pter absolucōez a pena ul' penali vīculo puta excōicacōis ul' irregularitatis t tūc suffiat q̄ ofiteat̄ sibi illo. Aut p̄pter absolutionē etiā a culpa. t tūc si supior non remittat ad p̄pm sacerdotē ofiliū sanū est q̄ ei dicat oīa de quib9 habet remorsū t p illis oībus absolucōez t pn̄iam recipiat generalē. Si aūt habeat aliq̄z excusacōz rōnabilē rōne c9 vult p9ea alij ofiteri tē id̄ rūelare sr̄iori t id̄ t oīa alia mferiori. t ille ex tē eū ab oīb9 pctis absoluere potē dūmō faciat pn̄iā a supiori sibi iniūctā pro illo pcto. q̄ q̄dā pcta absolucōi supiorū reseruanē magis p̄pē taxacōez pene quā supior iniūgere dz discrete q̄m p alio hec bon̄ Vn̄ in hoc casu absolucō p̄pij psbri t supiorīs vnā oplēt sufficientē absolucōz. p̄cedē tn̄ debet absolucō supiorīs scdm rich. Thomas vero dicit in quadā q̄stione de quolibet q̄ psbiter inferior ab oībus a quibus potē debet absoluere eū. deinde debet eū ad supiorē r̄mittē de residuo absoluendo. Si tn̄ ille q̄ cōfiteē eēt excōicat9 ñ pē ut idē dic in c. di. 16. q. fi. absolui a culpa nisi p9 sit absolut9 ab excōicacōe. quia excōicat9 non est pticeps sacramentoz eccl'ie. hec tho. Vn̄ ñ bene dixit rod. dicens in glo. ti. de sen. ex. §. 28. Sed nūq̄d erūt sup illud quo ad illā. q̄ ofessor pē absoluē excōicatū a pctis postq̄m sit ab excōicacōe absolut9. Licet aūt quis nō teneat̄ necessario confiteri pcta que alij legittime est cōfessus. est tam̄ valde vtile t quidē quo ad diminucōez pene ex vi clauū. Sed ad hc mchil p̄dest sm̄ aliq̄s quia

in ꝑma absolucõe tm̃ dimittit̃ ex vi clauũ q̃n
tũ dimitti pt̃· ꝓdest tñ ad inc̃essor ml'tiplica
cõez· humiliacõez· instructõez· gracie augm̃tacõez
verecũdie mentũ ꝛ maiorẽ certificacõz· qz si ñ
habuit effectũ ꝑma absolucõ ꝛ cõfessio poꝰ esse
q̃ scõa habet· qz inuenit melius dispõitũ· ꝛ hc̃
posicõ vt̃ sco· ꝑbabilior· Cauere tñ dz penitẽs
ne a dulsis q̃bz ofitet̃ nimio onẽ pñie obruat̃
Contingit em̃ q̃ q̃ ml'ti ponũt sal in eoꝝ abo
abus nimio sale dest̃ruit̃· vñ sufficit q̃ alij cõ-
fessores pñiam sibi iniũctã a ꝑmo cõfirment
dũmõ sit discreta· et si volũt pñt desup ꝑponẽ
aliq̃o facile vt ꝑ nr̃· Alijs vero vt̃ q̃ et si pre
dicta racõ esset rõ iterandi ofessionẽ ñ tñ ab
solucõez papue in eo q̃ nõ habz cãm aliquã du
bitacõis de ꝑma absolucõe· Ita em̃ potit dubi-
tare p9 scõam absolucõez sic̃ post ꝑmã· sic̃ vi
dem9 q̃ extrema vnctõ nõ iterat̃ scõm eundẽ
morbũ quia totũ qđ ꝑ eã fieri potuit semel fa-
ctũ est Et preterea in scõa ñ req̃reret̃ q̃ ille ha
beret claues cui fit cõfessio si nichil ibi vis cla
uiũ opat̃ ꝓ hoc etiã facẽ vt̃ de pe· di· i· c· dign9
est· vbi dicit̃ q̃ quãto quis pl'ibz sacerdotibu9
cõfitebit̃ in spe venie ẽpitudinez crimis· tãto
facilius cõsequet̃ gratiã remissiõis· Ipi em̃ sa-
cerdotes pl9 pñt ꝑficẽ pl9 iã ofitẽtibz pcẽ q̃bz
em̃ remittũt remittit deus In his vbis inui
vt̃ q̃ facilitas osequẽdi gr̃am remissiõis ꝑ cõ
fessionẽ ẽpitudis pl'ibz sacẽdotibz facta· intel-
ligi debet ex vi sacri respectu eiusđ pcti· Ideo di
cũt q̃ ec̃ m scõa absolucõe ofert̃ gr̃e augmẽtũ
ꝛ q̃nto maioꝝ gr̃a rapit̃ tãto mm9 de impita
te ꝑcedẽtis pcti manet· ꝛ iõ minor pena ꝑgãs
debet̃· vnde etiã in ꝑma absolucõe alicui plus
ꝛ mm9 de pena dimittit̃ ꝑm q̃ plus ꝛ mm9 ad
gr̃am se disponit Et pt̃ eẽ tanta dispositõ q̃ ec̃
ex vi cõtricõis tollit̃ tota pena ut dictũ ẽ sup̃·
Sed cõtra scõz hoc aliqs posset tociẽs ofiteri
et absolui eadẽ die q̃ remitteret̃ sibi tota pena
oĩbz peccatis suis debita ꝛ ita grauissimũ pec
catũ remitteret̃ cũ pena modica Rñdeo sacrm pe
nitẽcie rspectu eiusđ pcti in mõo pl'ies repetito
nõ habz efficaciã ex vi clauiũ nisi seruata reue
rẽcia debita sacro Ad qđ req̃rit̃ q̃ respectu eiusđ
pcti nõ itereꝰ· ñ adueniente nouo motu deuo
cõis ul' noua erubescẽcia· ꝛ ꝑ hũc modũ tociẽs
posset reapi q̃ tõ pena remittet̃ Nec tñ dia pt̃
pctm remitti sine pena qz xps sustinuit penã ꝑ
pctis nr̃is· erubescẽcia etiã ꝛ labor ꝛ sollicitudo
in penitẽdo ꝛ ofitendo est magna pena· ꝛ hui9
scõe opi· est rich̃· ꝛ pe· Ao ofessio dz esse muda
ꝛ hoc dupr̃ q̃a q̃s nõ dz ofiteri ꝑ nũciũ· nec per
epl'am seo viua voce ꝛ ꝓprio ore· ꝛ pñcialit̃ ut
qui ꝑ se peccauit ꝑ se erubescat· vñ aug9 de pe·
di· i· quẽ penitet dic̃ sic· ꝑcepit dñs mũdatis·
leuit̃· ii· ut ostẽderẽt ora sacẽdotibz docẽs corpa-
li pñia cõfitendo nõ ꝑ nũciũ nec ꝑ sẽptũ· Rõ hui9
est quia cõfessio nõ tm̃ est act9 virtutis sz ec̃ est
ps sacri· et licet ad eam scõm q̃ est act9 vtutis
sufficeret q̃litercũq̃z fieret· et si non esset tanta
difficultas in vno mõ sicut in alio mõ· tñ ꝑm
q̃ est pars sacri habz detmiatũ actũ sicut ꝛ alia
sacra habẽt determinatã materiã· ꝛ sicut in bap
tismo ad sigficadũ interiorẽ absolucõz assumit̃
elementũ illõ cuiꝰ est maxima vis in abluendo
Ita in actu sacrali ad manifestacõez actus ille
assumit̃ ordinate quo maxime maifestare so-
lem9 scz ꝓpm vbũ Alij em̃ modi inducti sunt
ad supplemẽtũ huiꝰ· Si tñ ꝑsbr̃ interroget ofitẽ
tẽ ꝛ ille ad interrogata respõdeat sufficit quãtũ
ad ea de q̃bz interrogat̃· nisi sit talis qui pr̃i9 di-
mittẽt ofiteri q̃z ore ꝓprio ofitereꝰ pcta· hc̃ em̃
ex supbia esset de pe· di· i· vsus fi· hec rod·
Sed quid de eo qui ñ intell'r a ꝑsbro· Rñdeo aliqbz
vt̃ q̃ in illo casũ nõ tẽ pctoz ofiteri ñ q̃ntũ ꝑ
signa pt̃ oñdere sacẽdoti· ꝑ inptem vo cõfiteri
poꝰ sed nõ teneꝰ iure dmo nec positio· ꝛ cũ ofi
teri sit multũ difficile· nõ vt̃ tutũ plus artare
ofessorẽ q̃z ꝑ ius dmũ ꝛ positũ arceꝰ q̃a vt dr̃
ꝓbioꝝ vlẽ· qui vehemẽt emũgit elic̃ sãgui-
nẽ hec rich̃· ꝛ cũ eo ocordat scotus· scõm quẽ ec̃
talis ofessio in magnũ piculũ cedẽ pt̃ Quid
de eo qui nõ habet copiã ꝑsbri nũquid teneꝰ ei
ꝑ lr̃as confiteri Rñdeo q̃ non teneꝰ tencõe necessi
tatis qz ad hoc nõ obligat̃ hõ iure nate nec iu
re diuino nec positio ꝛ hc̃ est rõnabile· sacrm
em̃ pñie non est de iudicio publico sed secreto
in quo ꝑsbr̃ teneꝰ confitentẽ diligenẽ exaiare
ut prudenẽ intelligat q̃le debeat ei osiliũ ꝛ re-
mediũ adhibere ex̃ de pe· ꝛ re· oĩs· Si aũt tene-
reꝰ tencõe necessitatis absẽti ꝑsbro ofiteri per
sẽptũ imineꝰ piculũ· ne aut esset defectus ĩ pre
dicta examinacõe aut de pctoz penitẽtis reue-
lacõe lr̃e em̃ pñt facilit̃ pdi· aut ꝑ nũciũ mali
dose apiri· aut ꝑ nũcq̃ ignorandã tradi illi cui
nõ mittunt̃ qui eas apiret· aut sacerdos si eẽt
malidosus posset tradẽ ofessiõis verbũ· ꝛ otra
penitentẽ ꝑ manũ suã ꝓbare talia ꝓbacõe pro
babili absq̃z hoc q̃ ius hõis possit in iudicio dep̃
hendi· Et hec rõ vltima oclusit q̃ sacerdoti ꝑ
senti penitẽs q̃ nec vbo nec nutu posset confi-
teri non tenereꝰ tencõe necessitatis cõfiteri per
sẽptũ· vnde si hoc faceret non eẽt necessitatis sz
superogacõis· hec rich̃· Dicit̃ etiã· 30· q· 2· q̃lis·
q̃ pñia adultere ꝑ sẽptũ est reapienda· ꝛ hoc ẽ
verũ scõm Io· ibidẽ· si sit pñs· nõ aũt si sit ab
sens· posset tam̃ penitẽs cuicũq̃z videret expedi
re pcta sua ꝑ lr̃as insinuare ꝓ cõsilio reapiẽdo
sed hoc non sufficeꝰ ut dictũ est ad pñie sacrm
Secũdo debet confessio esse nuda quia nõ debet
fieri verbis l' noĩbz criminũ palliatis· sz quod
libet peccatũ debet exp̃mi suo ꝓpio noĩe q̃ntũcũ-
q̃z sit turpe· sufficit tam̃ illõ exp̃mere ꝑ verba
honesta ita q̃ presbiter possit intelligẽ mani-
feste· puta dormiui cũ tali vel cognoui talem·
vnde non oportet ofitentẽ turpit̃ loqui ut ri-
baldus· debẽt etiã exp̃mi omĩs arcũstancie que
videnẽ aggrauare q̃ntũ cũq̃z sint turpes ꝛ ab-
hõiabiles· ꝛ maxime ille q̃ ponũt actũ in alio
genere pcti· de pe· di· 4· ofideret· 8o debet con-
fessio esse discreta· ꝛ hc̃ dupl'r· ꝑmo ut distincte
sepatim singula pcta ofiteat̃ ꝑm iam ps· lauabo
ꝑ singulas noctes lec· me· i· ꝑ singula pcta cõ
fidẽtã meã· Scõo ut iudex pitius eligat̃ de quo

habitū est sup̄· ¶ 9° ·debet esse volūtaria vt nō sit sic̄ ꝑfessio achar· Josue·A· qui suū pc̄m no: luit ꝓfiteri donec sorte dep̄hensus fuit sed sit si cut ꝓfessio dextri latronis in cruce p̄s· volūta: rie sacrificabo tibi t confi· noī tuo· ¶ 10· debet esse verecūda q̄lis fuit cōfessio publicani· de q̄ dicit luc̄· 18· q̄ stans a longe nō audebat leua: re oculos ad celū· tc̄· vnde dicit aug⁹ t habet de pe· di· 1· quē penitet· laboret mens patiendo erubescēdā· Et quia verecūdia magna pena ē qui erubescit p̄ xp̄o fit dign⁹ mīa· fuit tam̄ de bet verecūdia in ꝓfessiōe nō dñari· ut· s· ñ red: dat pc̄orē mutū sz poti⁹ absoluat eū in magna pte a pena cui⁹ debitor erat· ¶ 11° debet esse integra ut scz oīa pc̄a mortalia sil̄ vni cōfi: teat quor est memor de q̄bus alias nō fuit le: gittime cōfessus· p̄sbr em̄ aut ab oī aut a nll̄a culpa absoluit· nll̄s aut p̄sbr intēdit absolue penitētē ab eo q̄ celat eū· Et voco legittime cō fessū q̄n nichil inuenit qđ irritet absolucōez qđ cōtingit in q̄tuor casib⁹ sup̄dictis vbi agit̄ de frequēcia confessiōis· Si aūt est cōfessus le gittime nō oportet iterare confēz n̄ in vl̄i· hc boñ· Si etiā aliqđ pc̄m ꝓmisit qđ alias cōmit: tere cōsuevit iterāda est ꝓfessio de illo pc̄o licz cōfesso· t hc in quadā gn̄alitate dicendo scz pec catū illud se alias cōmisisse· Cui⁹ racō ē· q̄a p̄: teritū pc̄m aggrauat sequēs· sicut ergo opor tet in medicina corporali q̄ medic⁹ nō tm̄ mē: brū qđ mederi debet cognoscat· sz etiā vl̄r totā hītudinē infirmi· quia vnus morb⁹ ex adiun: ctōne alteri⁹ aggrauat t sepe medicina q̄ vni morbo ꝓuenit nō ꝓuenit alteri· Similit̄ intelli gendū est in spūalib⁹ morbis cū q̄nq; aliq̄s pec catis cōtrarijs sit infectus ut greg· docet ī pa storali t ideo necesse est q̄ hō oīa pc̄a que cōfi: teri tenet vni ꝓfiteat· alias nō est cōfessio sz cō fessiōis simulacō· vñ aug⁹ in li· de pn̄ia t ha: bet de pe· di· 6· c· 1· Caueat penitēs ne verecun dia ductus diuidat apud se cōfessiōez· vt diu sa dubis velit maīfestare qđ ē se laudare t ad ypocrisim tendē t sēp venia carē· Sed nūqđ cōfessor tenet ad memoriā reducē ꝓfitenti pec cata que scīuit nel audiuit eū ꝓmisisse R⁹ si ō hys certā habz sciam aut ꝓbabilē opi· reducē debet ad memoriā ꝓfitēti ꝓfessor si recolit· q̄a pot tm̄ ne cōfitens sup hoc laboret ignorāda crassa que nō excusat· vel q̄ nō adhibeat debi tam diligēciā ad recolendū pc̄a sua hec rod· Quid si prochialis p̄sbr sciat vel credat esse ꝑpetuū impedimētū in matri⁹ aliq̄z suoz par rochianoz nūquid tenet eis reuelare in foro pe nitēciali vl̄ ex̄· R⁹ aut scit aut ꝓbabiliter cre dit q̄ impedimentū illud ꝓbare posset aut ñ In ꝑmo casu debet eis reuelare· ut vel ipi pro: curēt diuorciū· vl̄ se habeāt ut frat t soror· vl̄ ipe p̄sbiter denūciet hoc supiori t sīministret ꝓ bacões si oporteat· quia cū sit p̄latus tenet ad illō iuxt illō si peccauerit in te· tc̄· In 2° casu ñ tenet eis dicē nisi credat q̄ sēp laboret ignorā: cia crassa que ñ excusat m q̄ casu debet eis dicē si ꝓbabilit̄ credat q̄ pati sint sup hc acq̄escere cōsilio bonor virorz· alias eis nō tenet dicē hec rod· ¶ 12° debet ꝓfessio esse secreta· scz vt hō cō: fiteat vni soli p̄sbro t in secreto pc̄a sua nisi sit pc̄m adeo enorme qđ totā ꝓmouerit vrbē vl̄ ec̄ totū orbē qđ quidē dz q̄s ī publico ꝓfiteri vt in publico solennis sibi pn̄ia imponat· et reū se cognoscat vl̄ fateat· Sic igit̄ q̄ntū ē de lege cōi ꝓfessio debet fieri in secreto vnico sacer doti sicut exp̄sse dicit illa decretalis· oīs vtriusq; tc̄· Racō est quia si publice fieret infinita mala orirent· puta rixe discordie t infamie· vñ tūc ꝓfessio esset valde onerosa ignominio sa t picl̄osa· ut patet· Nec obstat i° aug· ne: mo dicat sibi occulte pn̄am ago· q̄a loquit̄ de occultacōe respectu p̄sbiteri ¶ Quod si penitēs sil̄ pl̄ib⁹ p̄sbr̄is ꝓfiteat t ab eis absoluat· nun quid tūc recipit pn̄ie sacr̄m R⁹ q̄ sic nō credo em̄ q̄ modus exp̄mendi p̄sonā absolutētē nl̄ actū absolucōis in singulari vel in pl̄ali de ne cessitate req̄rat ad essentiā sacr̄i p̄m rich· Nec tm̄ possint pl̄es sil̄ vni p̄sbitero ꝓfiteri· q̄a hoc magis est extra secretū qđ in foro pn̄ie debz ser uari q̄m vnū pl̄ib⁹ cōfiteri· qz illi pl̄es p̄sbr̄i ita obligant ad celandū pc̄m ꝓfessū sic̄ vn⁹ solus· sz pluriū ꝓfitentiū sil̄ nō ita stricte obli gat vn⁹ ad celandū pc̄a alterius· Credo tm̄ q̄ ī penitēs velit duob⁹ ꝓfiteri ut cert⁹ ꝓfitiū habe at ab ambob⁹ q̄m ab altero solū· duo p̄sbr̄i sil̄ audientes vnū ꝓfitentē t sil̄ absoluentes pec: cant· quia facūt extra ꝓsuetudinē eccl̄ie t con tra statutū hec rich· Nlq; dicūt q̄ sacr̄m pn̄ie susapi nō pot nec admīstrari nisi in foro secre to quia ibi agit̄ de occl̄tis ꝓscīe· presbr etiā ibi xp̄m rep̄sentat q̄ est vn⁹· vñ dicūt q̄ pl̄ibus p̄sbr̄is sil̄ ꝓfiteri nō vl̄ esse cōfessio sacr̄alis· et hui⁹ opi· est sco· q̄a confessio sacr̄alis secretissi ma debz esse ¶ 13° debet eē lacrimabilis· i· ama ra· treñ· deduc q̄ī torrētē lacrimas q̄ diē t no ctē Vñ amb⁹ t habē de pe· di· 1· lacrime lauāt delictū qđ voce pudor est ꝓfiteri· i· qđ cū rubore et verecūdia ē confitendo· ysa· xx recogitabo ti: bi oēs annos me· in ama· aīe mee· ¶ 14° de: bet esse festina· ecc̄· 6· ne tardas ꝓuti ad dñm t ne differas de die in diē· subito em̄ venit ira illius t tpe vindicte disperdet te Vcy aūt pc̄or statum cū pot teneat confiteri habitū est sup ¶ 15° debet esse fortis· s· ut vincat pudorē· ex⁹ pz in maria magdalena· ¶ 16· debet esse accusato ria· ut dicat se cōmisisse pc̄m ex ꝓpa malicia se fortē accando nō pretendens excusacōz ī pec: catis· sic̄ p̄mi pentes· pu· 18· Justus p̄or accu sator est sui· ¶ 17· debet esse pata pere· vñ au g⁹· ponat se penitēs oīno in iudicō sacerdotis nichil sui reb⁹ās sibi ut oīa iubente eo paratus sit facē ꝓ recipienda vita aīe quecūqz faceret ꝓ euitanda corporis morte· de pe· di· 1· ꝓsideret Sup̄dictis· 17· ꝓdicōib⁹ ꝓtentis in versib⁹ illis quidā supaddūt q̄ debet eē morosa· s· ut nō di canē pc̄a ī transēūtu sic̄ cōputāt cāpsores nū: mos sz cū mora t deliberacōe vt ex hc deuocō ac cendat t maior verecūdia et cōtricō habeat· sz hc magis req̄rit̄ de congruo q̄m de necessitate

Sed numq̄ cōfessio debet esse informata caritate · ℞o sacr̄a quedā ordinata sūt ad gr̄am acq̄rendā ut baptism⁹ t pn̄ia · quedā ad gr̄az p̄mouendā sine augendā ut confirmatio t eukaristia · dico ergo q̄ sic̄ sc̄a sacr̄a nō hn̄t efficaciam nisi in hn̄tib⁹ caritatē · sic nec p̄ma nisi in disponēt̄ib⁹ se ad caritatē · Et sic̄ dictū est sup̄ q̄ tenem̄ accedere ad eukaristiā cū caritate non quidem necessario scōm veritatē s̄z sufficit scōz p̄babilitatē · sic nō est necesse q̄ accedēs ad confessōez habeat caritatē vel dispōicōez ad caritatē sufficienter̄ scōm veritatē · s̄z sufficit q̄ scōm p̄babilitatē · hc aūt dispositio est attritio · q̄ sepe i confessiōe t absolucōne p̄sb̄ri formatē per gr̄am vt attritio fiat vl̄ ad eā contritio sb̄sequatē · vñ sufficit q̄ hō p̄babiliter se disponat ad gr̄am p oīm pct̄oz detestacōez · q̄ si nō facit sed cū volūtate peccādi accedit · mōrtiferū peccat · quia sacr̄m irritū facit q̄z tū est in se q̄ non est sine cōtemptu · ar⁹ ō pe · di · z · inf̄ hec · t c · sane · vbi dicit̄ q̄ sic̄ veniā p̄merē pn̄ia va sic deū irritat sil̄ata · ficta · vnde teneē reuerti ad sacerdotē t petē absolucōez · Sed q̄rit̄ vñ req̄rat hc confessio · ℞o q̄a est opus sacr̄ale ad iustificacōz ordinatū · Vñ huiōi confessio est ad absolucōez ordinata · nō teneē ergo q̄s confiteri ex caritate sed teneē confiteri vl̄ ex caritate ul̄ ex dispositiōe ad caritatē sufficiente · scōm veritatē vel scōm p̄babilitatē · hec bon̄ · Et q̄nit cū eo ray · d · q̄ si quis cū p̄posito peccādi confiteē item confiteri teneē · t hoc credit esse verū rō · si confiteaē alicui qui alias eū non audiuit ul̄ etiā si p̄mus sit oblit⁹ que audiuit si aūt p̄mo q̄ adhc est memor n̄ teneē de hc sup̄ e · q̄ · 6 · v · t̄cius · Si vero obiciē q̄ recipiēs sacramentū tē se disponē ad recipiēd effectū ei⁹ alias ficte accedit t mortaliter peccat · sed effect⁹ cōfessionis nō est nisi in hn̄te caritatē · g⁹ teneē homo confiteri ex caritate · ℞o nemo recipit eius effectū nisi habeat caritatē saltē in p̄ncipio cōfessionis vel in medio ul̄ in fine · m̄l̄ti aūt habent in fine q̄ nō hn̄t in p̄n⁹ · Et etiā aliqui credūt se habē in p̄ncipio t in fine q̄ forte nō hn̄t Et aliqui nō hn̄t nec habē credūt · Primi non inc̄runt offensā · sed acq̄rūt gr̄az · Scōi euadūt offensā licet nō acq̄rūt gr̄am · Tertij acq̄runt iram scōm bon̄ · Aliqui vero dicūt q̄ licet confessio facta in mortali pct̄o sciēt̄ n̄ valeat ad remediū nisi dispositiue · tam̄ ad hc valet · s · q̄ talis nō est p̄cepti trās gressor · essentiā em̄ actuū p̄ceptoz nō semp tenemur explē ex caritate ad vitandū demeritū · licet sine caritate actus nō mereaē p̄miū · vnde talis non teneē necessario eadē pct̄a in nūo cōfiteri p̄sb̄itero · q̄a licet tūc non recipiat fructū absolucōis recedente tam̄ fictōne recipiet papere sicut est m aliis sacr̄is · et sic q̄ ficte accedit nō teneē confessionē iterare sed teneē postea cōfiteri suā fictōez · Et pro hac opi · facit illud q̄ dicē ex̄ de pe · t re · q̄ quidā de illis q̄ veniūt ad confessiōez t n̄ penitēt q̄ eoz cōfessio est admittēda et crebris et salubribus monitis est p̄nia iniūgenda · absoluēdi tū nō sunt · vnde si absolucōez non recipiant nō contempnit sacramentū nec a confessore nec a cōfesso

Pro hac etiā opi · ē illō de pe · di · z · c · vl · hoc ec̄ tenēdū rich · tho · pe · t bn̄ · super dictū · c · q̄ō qui dā · t jo · Secus aūt est de cōtricōe et satisfactōe quia hc fiūt deo · t cōfessio fit hoī t ideo de rōne illay est q̄ hō sit deo p caritatē vnitus nō aūt de rōne confessionis ·

De confessiōis effectu · ti · 19 ·

Deinde consideranō est de effectu cōfessiōis · Et circa hoc q̄rim̄ pl̄a · s · vtr̄ confessio liberet a mōte pct̄i · ℞o pn̄ia inq̄ntū est sacr̄m papue papi⁹ in confessione quia p eā homo ministris eccl̄ie se sb̄dit qui sūt sacr̄oz dispensatores · Contricō em̄ votū confessionis annexū habet Et satisfactō p iudicō p̄sb̄ri cui fit confessio taxatē quia in sacro pn̄ie gr̄a infundit̄ p quā pct̄a r̄mittunt̄ sicut in baptismo · Eod̄ modo confessio ex vi absolutionis giūcte culpā remittit sic̄ t baptismus · t sicut baptismus liberat a morte pct̄i nō tantū scōm q̄ actu papiē · sed etiā scōm q̄ in voto habēt̄ · sicut patet in illis q̄ iā iustificati ad baptismū accedūt Et si q̄s obicē n̄ p̄staret ex ipa susceptōe baptismi gratiā cōsequereē remittent̄ pct̄a si prius nō fuisset remissa · Sil̄r dicendū est de confessiōe adiūncta absolucōi · q̄ scōm quod i voto penitēti⁹ p̄cessit a culpa libauit · Postea vero in actu cōfessionis t absolucōis gr̄a augeē t ec̄ pct̄a r̄mitterenē si p̄cedēs dolor de peccatis n̄ sufficeret ad gratiā cōsequereē et ipe tūc obicem gratie nō p̄beret · t iō sic̄ de baptismo dī q̄ liberat a morte ita de confōe dicē pt̄ Sed obiciē q̄ō habeē · q · sen · di · 17 · q̄ p confessione fit veniale q̄ō prius erat mortale · ergo videē q̄ p cōfessionē non remittaē culpa · sed q̄ potius culpa muteē in culpā · ℞o veniale non sumiē ibi p culpa · sed pro pena de facili expiabili Veniale em̄ dicē tripliciter · vno mō ex gne · vt vbū mē dosū · Alio mō ex cā · i · in se cām venie hn̄s ut pct̄m ex infirmitate · Tercio mō ex euentu · t sic sumiē hic quia p confessionē hoc euenit · s · q̄ pter rita culpa veniā sequaē hec tho · Vtr̄ confō liberet aliquo mō a pena · ℞o · q̄ sic Nam confessio sil̄ cū absol̄one hz vim liberandi a pena duplicē Vno mō ex vi absol̄onis · t sic ipa confessio exēns in voto libat a pena etna sicut t a culpa · que quidē pena ē pena damnās t ex toto extinmās Aliq̄ liberat⁹ adhc manet obligat⁹ ad penam talem scōm q̄ pena est medicina p̄mouēs t purgās Et hec pena restat in p̄gatorio pacienda etiā hijs q̄ a pena inferni sūt liberati · q̄ quidē pena est ī p̄portionata viribus penitētis in hc mūdo viuētis · sed p vim clauū intrīnsecū minuitur q̄ r̄manet p̄portionata viribus penitētis in hc mūdo viuētis · ita q̄ satisfaciēdo in hac vita p̄gare se potest · Alio mō diminuit penā ex ipsa natā actus confitētis q̄ penā hz annexā erubescēde · t ideo q̄nto alijs pl̄ies de pct̄is confiteē tāto magis pena minuiē · Sed conē volūtas p facto reputaē · g⁹ scōm hc tm̄ valet contricō t p positū confitendi q̄ntū confiteri · t ideo post volūtatē cōfitendi nichil de pena dimittiē p confessionē · ℞o illō non intelligiē in hijs que sūt ab

aliys vt in baptismo · sz in hijs que sūt oīno ab hoīe est verū quo ad p̄miū essenciale · non autē quo ad pene remocōez ꝛ huiōi · respectu q̄z attendit meritū accidētaliter ꝛ scōm quid · Et ideo cōfess⁹ ꝛ absolutus in p̄gatorio mm⁹ punietur q̄m cōtrit⁹ tm̄ hec tho · Vtz cōfessio generalis sufficiat ad delendū mortalia oblita · ℞o q̄ sic aliquo mō · Nam cōfessio opat̄ p̄supposita cōtricōe que culpā delet · ꝛ sic cōfessio directe ordinat̄ ad dimissiōez pene · q̄ quidē facit etiā erubescēcia quā habet · Et ex vi clauiū q̄b⁹ se ꝟfitens subiicit · Contingit aūt aliq̄n q̄ p cōtricōz p̄cedentē p̄cm aliq̄d est deletū quo ad culpā siue in generali si ei⁹ memoria n̄ habeat̄ · sū in spāli si eius memoria tūc habeat̄ ꝛ tm̄ an̄ cōfessionē illi⁹ p̄cti aliquis est obligat⁹ Et tunc cōfessio generalis sacr̄alis opat̄ ad dimissionē pene ex vi clauiū quib⁹ se subiicit ꝟfitēs nullū obstaculū q̄ntū in ipo est ponēs · sed ex ipa p̄te qua erubescēcia cōfessiōis p̄cti penā dimittebat pena ist⁹ p̄cti de quo specialit̄ quis nō erubescat cozā p̄sb⁹o nō est diminuta Sic ergo per cōfessionē generalē cū generali cōtricōe remittunt̄ p̄cta oblita quia deus ab hoīe non req̄rit vltra id q̄d pot̄ · de oblitis aūt q̄zdiu oblita sūt homo in speciali nō potest cōfiteri neq; cōteri · Nec est intelligendū q̄ ad remissiōz mortaliū oblitoz sufficiat generalis cōfessio n̄ sacr̄alis si homo habeat copiā p̄sb⁹i ꝛ facultatē ꝟfitendi · quia hijs habitis tenē de mortalib⁹ oblitis generaliter ꝟfiteri ꝛ a p̄sb⁹o petē absolucōez · hec rich · Vtz cōfessio generalis deleat p̄cta per ignorancīā omissa · ℞o ignorācia iuris nō excusat quia ipa p̄cm est · sed ignorācia facti excusat · vñ aliquis de hoc q̄ nō ꝟfitereī p̄cta que nesciat esse p̄cta p̄p̄ ignorancīā iuris dīmi · non excusaī a fictōe · excusareī aūt si nesciret ea eē p̄cta p̄p̄ ignorancīā facti ī p̄riculari · ut si cognouit aliquā quā credit esse suā sed obliuio de actu p̄cti hz ignorācīā facti · ꝛ iō excusat a peccato fictōis in ꝟfōne q̄ quidē absol'onis ꝛ confessiōis impedit fructū hec tho Vtz gn̄alis ꝟfessio valeat ad venialiū remissiōez · ℞o venialia nō opponunt̄ directe caritati quia nō aūfert ab ea · sed indirecte q̄ disponit ad aūsionē hinc est q̄ n̄ req̄rit ad eoz delecōez noue gracie infusio nec p̄nia specialis · sz sufficit ad eoz delet̄ionē strictō ꝛ ꝟfessio gn̄alis h̄ pe Attēdēdū tm̄ q̄ ꝟfessio gn̄alis est duplex · quedā sacr̄alis que fit in secreto sacerdoti de generibus singuloz ꝛ nō de singulis genez · ꝛ valet ex q̄tuor ad remissiōez venialiū q̄ntū ad culpā ꝛ penā · vel in p̄te ul' in toto · s · ex strictōe ꝟfitētis · humilitate ꝟfōis · ozōe sacerdotis mq̄ntū est quedā p̄sona · ꝛ ex vi clauiū · Quedā aūt est nō sacr̄alis que sz fit publice cozā ml'tis ꝛ cū ml'tis in ecclesia · Et tūc est efficax ex ēbus p̄mis sz non ex q̄rto · ꝛ ideo nō subiūgit̄ etiā in p̄ma ꝛ ꝟpleto rio absolucō nc satisfactōis iiūctō sed tantū oracō sz misereat̄ nostri · hec tho ·

De ꝟfessiōis sigillo · q̄ · 20⁹ ·

Postea ꝟsiderandū est de sigillo ꝟfōnis Et arca hc q̄runt̄ pl'a sz vtz sigillū ꝟfōis sit de iure nat̄e ℞o q̄ sic q̄d⁹ pro bant aliq̄ sic · eadē p̄sona p̄m natam vere affirmare p̄t aliq̄d loquēs in p̄sona alteri⁹ q̄d vere negat loquēs ī p̄sona p̄p̄a · vñ angel⁹ loquēs moysi in p̄sona dei vere dixit · ego sū dn̄s deus tuus qui eduxi te de t̄ra egipti · exo · 20 · q̄d vere negasset loquēs ī p̄sona p̄p̄a · ergo a sil'i hō repsentās p̄sonā dei in foro ꝟfōnis vere aliquid p̄t affirmare q̄d exē foz ꝟfōis q̄n loquit̄ ut gerens p̄sonā p̄p̄am vere negat · Verū ergo dic negando se audiuisse l' sare que ad noticīā ei⁹ nō deuenerūt nisi inq̄ntū repsentabat p̄sonā dei · Exē foz ergo ꝟfōis dicēdo se audiuisse illa nl' sare mētit̄ · sz vitare mendaciū tenē de iure nature ergo etiā sigillū cōfōis hec tho Sed ꝟ hāc rōz sic arguit sco q̄ p̄m eos q̄ adducūt predictā rōez ꝛ p̄m veritatē vt p̄bat̄ postea · licet p̄cta in ꝟfessione detecta in vl'i dicē ꝛ in priculari nō relata ad p̄sonā ꝟfitentē · hc etiā probat̄ p illō exē de pe · ꝛ re · officio · vbi Jmo · terci⁹ respondet cuidā caromali legato qui scripsit sibi casū quē in ꝟfōe audierat ꝛ peciit ꝟsiliū quē tm̄ papa nō redarguit de reuelacōe illa in vniuersali etiā p̄ceptūrā ꝛ respōd⁹t qualit̄ tali p̄sone ꝟfitenti sit ꝟsulendū · hc patet etiā ex cōi vsu ꝟfessoz qui etiā in cōi p̄mone ꝛ in p̄dicacōe dicūt aliq̄n talis casus ocīgit · aliqua em̄ p̄sona sic ul' sic peccauit · Habeē ergo ista p̄p̄ō q̄ ꝟfessor licite p̄t dicē p̄cm exē ꝟfessionē sibi detectū in cōfessione ita tm̄ q̄ nll'o mō referat ad p̄sonā confitētē ut possit deuenīri ad noticīā ei⁹ · Sed si racō p̄dicta valeret hoc nō liceret q̄ mē tireī · p̄bacō · q̄ non sciēs p̄ticularē n̄ p determinato singulari si nesciat illō singulare nesciat p̄ticularē illā · sed iste nō scit aliquā p̄sonā fecisse tale p̄cm n̄ p hac p̄sona sibi cōfessa ꝛ de hoc p̄cto sibi cōfesso Jgit̄ sicut mentireī de hc ꝛ hac qua nesciens · ꝟsil'r et de alia · vnde p̄sb⁹ in confōne nec audit nec loquit̄ in p̄sona dei sed in p̄sona p̄p̄a licz autoritate dei ꝛ vt mīster dei Eodē modo est in alijs sacr̄is · vñ mīster dei baptizat ꝛ cōsecrat ꝛ huiōi · ꝛ tm̄ ut homo · ꝛ ī p̄sona p̄p̄a scit se baptizare ꝛ sine mēdacō p̄t dicē se baptizare Tenēdo ergo q̄ sigillū confōis sit de iure nat̄e p̄nt adhc assignari alie rōnes q̄rū p̄ma sumit̄ ex rōe caritatis · scōa ex rōne fidelitatis · tercia ex rōne veritatis · Prima est talis Lex nature de caritate fraterna exp̄mit̄ · q̄d · Mt · oīa quecūq; vultis ut faciant vobis hoīes facite illis hoc em̄ ē lex ꝛ p̄p̄he · ꝛ luc · 6 · put vultis ut faciāt hoīes vobis ꝛ vos facite illis sil'r Et debet intelligi ista p̄p̄ō que vultis · i · velle debetis p̄m rectā rōz · ꝛ includit̄ in ista p̄p̄e illa p̄p̄ō posita · q̄d · 2z · diliges p̄ximū tuū sic̄ teip̄m · sed quilibet scōm rectā rōez dz diligere p priā famā igit̄ ꝛ celacōez p̄cti sui ꝟfessi ꝛ persequēs confessor debet idē diligere ꝛ velle ipi confesso sed reuelacō tollēt a confesso famī · ergo ꝛc · Scōa racō quilibet de lege nat̄e dz p̄ua re fidelitatē p̄rimo suo · quā vellet ꝛ velle debz

sibi seruan. Sed cõmittẽs alteri secretũ maximũ vellet sibi ꝟuari ⁊ deberet velle tanq̃m secretũ. ergo alter cui cõmitto teneꝫ ꝟuare illõ hec rõ tãgiꝫ ꝑũ. ii. q̃ ambulat fraudulenꝫ revelat archana. q̃ aũt fidelis est celat amicꝫ cõmissũ. Tercia racõ est q̃libet de lege naꝫe teneꝫ ꝟuare ꝓmissũ licitũ sed recipiens secretũ maxime in ꝑfõne detectũ. et si nõ explicite tñ implicite ꝓmittit se ꝟuaturũ. q̃ sine tali ꝓmisso saltẽ subintellecto nõ ꝑmittẽt sibi tale secretũ ꝯ⁊ẽ. Hec rõ poꝫ acapi ex illo ꝟbo loq̃mi veritatẽ cũ ꝓximo suo vnusq̃sq̃. Nõ solũ aũt celacõ ꝑfessionis est de iure naꝫe sz eꝫ de iure positiuo dãno q̃ sic patet. q̃libet xp̃ianꝰ tẽ nõ dare occasionẽ alteri q̃ reuoceꝫ a lege xp̃i sz lex xp̃i est de cõfõne faciẽda sicꝫ tactũ est supꝝ. vbi agiꝫ de institucõe eiꝰ. igiꝫ quilibet ex lege xp̃i tẽ nõ retrahẽ aliquã a ꝑfõne faciẽda sz revelans cõfessionẽ occasione data retrahit alios a confessione ꝯ⁊ẽ. Est eꝫ de iure positiuo eccl̃iastico ut patet exẽ de pe. ⁊ re. oĩs. Vtz in aliq̃ casu liceat ꝑsbẽro revelare cõfõez. ℞ꝯ q̃ in nll̃o casũ licet siue penitẽs peniteat siue nõ. siue ꝑfiteaꝫ pcm̃ iã ope ꝓpetratũ. siue ꝓpetrandũ. siue sit pcm̃ in moribꝫ siue in fide. vñ fl̃a est sñia hꝰ vsꝰ. Est hæresis crimẽ q̃ nec confõ celat. hoc aꝫ ꝓbari pt̃ aucte ⁊ rõne. Aucte quia exẽ de pe. ⁊ re. oĩs dicit. Caueat sacerdos ne ꝟbo vl̃ signo vl̃ alio q̃is mõ ꝑdat pcõrẽ. sed si prudẽcõris ꝑsilij indiguerit illõ absq̃ vllꝰ ꝑsone exp̃ssiõe req̃rat. Itẽ ꝓbaꝫ ꝑ iº c. de pe. di. 6. sacꝫos. Revelacõ em̃ cuiꝰcũq̃ pcti ĩ foro pñie solũ cognita. ꝓhibeꝫ gñaliꝫ rõe multiplicã. ꝑma est quia sicut baptismꝰ est sacr̃m licet q̃s fictus accedat nec ꝓpt̃ hoc est ĩmutandũ aliq̃d de essencialibus sacr̃i. Ita cõfessio nõ definitꝫ sacr̃alis licet cõfitens emendacõez nõ ꝓponat. Et ideo nichilominꝰ celandũ est pcm̃. Nec talẽ cõfessiõis sigillũ ꝟra caritatẽ militat q̃a caritas nõ req̃rit q̃ remediũ apponaꝫ pcõ qõ scit̃ tali mõ. qõ aũt hõ ꝑfessionẽ scit q̃i nescit. qz non scit iº ut hõ sz ut deus. Scõa rõ est qz si liceret revelare ꝑfessionẽ. vilis reddereꝫ ⁊ minꝰ in reuerencia habereꝫ ⁊ ꝑls retraheꝛeꝫ ab ea. Tercia ẽ qz via fraudibꝫ apireꝫ. cũ em̃ ml̃tũ credaꝫ homĩ in ꝑfessione ml̃tu mali se iustos oñderẽt vt a ꝑsbẽro laudarenꝫ ut sic possent postea ꝓmouꝛi ⁊ honorari. Quarta est q̃a si liceret revelare cõfessionẽ celacõ ꝑfõis de iure naꝫe nõ esset qõ in ꝓcedẽti q. est ꝓbatũ. Quinta est q̃a forma pñie cũ foro exteriori cõfãdereꝫ. Debet tñ ꝑfessor cum maxima diligẽcia pcauere ꝓposse ne pcm̃ ꝓpetrandũ in ꝑfessione sibi detectũ. ope ꝓpetreꝫ scz ꝑfitentes monẽdo ⁊ aliꝫs diligẽcia apponendo ne ꝟ hæresim corrũpanꝫ. Poꝫ etiã dicꝫ ꝑlato vt diligenꝫ vigilet sup̃ gregẽ suũ obꝟuata tñ discrecõe ut nll̃o mõ dicat ul̃ faciat aliq̃d ꝟ quod ꝟbo ul̃ signo aliq̃ ꝑfitẽtẽ ꝓdat l̃ aliquã malã suspicõez vel opiniõez de eo aliꝫs faciat. hec oĩa rich̃. Ex ꝓdictis patet q̃ ray. nõ bene dixit dicens q̃ pcõr nõ teneꝫ celare pcm̃ in fide. Nec rod. dicens q̃ ꝑfessor teneꝫ celare pcm̃ ꝑsuũ. nõ aũt ꝑmittendo. Horꝛ aũt ꝓtrariũ senserũt rich̃. boñ. hoſ. sco. tho. ⁊ pe. ut ꝓz in eorꝛ sc̃ptis et cõiter oñs doctores. Quid si ꝓpiat papa confessori q̃ dicat id qõ ꝟ ꝑfessiõez scit. ℞ꝯ non teneꝫ sibi obedire. qz sacerdos ñ tñ tenetur celare ꝑfessionẽ de ꝓcepto ecclie sz etiã de iure naꝫe ⁊ dño ut dictũ ẽ supꝝ. sup̃ que iura ñ est papa. vñ si ꝓpiat sibi sb̃ pena excõicacõis late sñie q̃ dicat illud nõ teneꝫ. quia debet estimare q̃ ꝓpiens intendat qõ dicat id si scit ut homo. si etiã ꝓpt̃ de ꝑfessione. dicẽ non dz nec excõicacõez incꝛrit. quia non est subiectus suo superiori nisi ut homo. hc aũt nescit vt hõ sz ut deus hec tho. hc tñ vltimo dictũ improbatũ est supꝝ ꝑm sco. Quid si ꝑsbẽr haberet aliqõ peccatũ mortale de quo ꝑfiteri ñ posset nisi cõfessionẽ sibi factã revelaret. ℞ꝯ nõ dz ꝑfiteri iª pcm̃. durante em̃ tali caũ sibi sufficẽt de illo pcto ꝑteri cũ ꝓposito illud ꝑfitẽdi q̃n posset hc facẽ sine revelacõe ꝑsone sibi ꝑfesse ⁊ sine ꝓiudicõ quocũq̃z sigilli ꝑfessionis. Forcꝛori em̃ vi culo ligaꝫ ꝑfessor ad celandũ q̃z penitẽs ad confitendũ hec rich̃ ⁊ suenit cũ eo sco. Pone q̃ aliq̃ dixerit inꝑficere ꝑsbẽrm cũ eis euntẽ in nemore q̃z vnus ante nemoris ingressũ penitet ⁊ ꝑfiteꝫ illi. nunq̃d ille ꝑsbẽr nem̃ ingredieꝫ videꝫ q̃ sic. quia non ingrediẽdo videꝫ revelare facto cõfessionẽ istius ꝑfessi aliꝫs socꝫs nõ penitẽtibꝰ. ℞ꝯ pt̃ dicit q̃ sacerdos iste mltiplicem occasionẽ habere pt̃ non intrandi nemus aliã ab ista ꝟ latorẽ sibi detecta ⁊ admin̄ multiplicẽ aliã poꝫ cognoscẽ et dicere corã illis sz volo hoc vel illud faciẽ ad illũ vel ad aliũ locũ declinare anteq̃m ꝓcedã vlterius. Et si ex tali occasione allegata videaꝫ diuertere tũc nec ꝟbo nec facto revelat ꝑfessionẽ Si aũt ñ posset ex alia occasione diũtere q̃n appareat illis aliꝫs q̃ ꝓpt̃ ꝑfessionẽ diutterit ⁊ in hoc facto revelat ꝑfessionẽ. dicat quidã q̃ debet intrare nem̃ ⁊ si exponat se morti hoc est ꝓ iusta cã ut ꝟuet legẽ dei de sigillo cõfessiõis. ⁊ ꝟ ꝑsequẽs si moriꝫ martir est. Aliter dicit poꝫ q̃ nõ debet reputari revelator confõis nisi faciat aliquid q̃ ex naꝫa sua ꝓdat pcm̃ ꝑfessũ sz diutere a memore non est huiõi ꝯ⁊ẽ. Et gñaliꝫ dicit pt̃ q̃ signũ qõd de se est indifferẽs ad significandũ tale peccatũ fuisse cõfessũ uel non fuisse. licet aliquibꝰ sit signũ magis determinatũ ex aliquo ꝑsupposito. non tamẽ est ex se signũ revelatm̃ confõnis nc ꝟ cõsequẽs simpliciter illicitũ confessori. hec sco. Quid si ꝑsbẽr cõpellereꝫ dicẽ. vtz de aliq̃ ꝑsona sibi cõfessa audiuisset aliqõ crimẽ. ℞ꝯ ĩ caũ isto teneꝫ dicẽ se nunq̃m audiuisse ⁊ se de hoc nichil scire ⁊ verũ dicꝫ ut patet ex solucõe ꝓme q̃stionis huiꝰ capituli. Nec est dicendũ vt quidã dicũt q̃ ꝑsbẽr mirogatꝰ nunq̃m aliquã ytẽ debet dicẽ sed tacẽ qz posset casus cõtingere in quo ꝟ suã tacẽnitatẽ vl̃ fugã respondendi de ꝑsona sibi confessa malã suspicõez generaret hec rich̃. Pt̃ etiã dicẽ q̃ de eo nichil scit etiã ꝟ confõez quia subintelligiꝫ ut hõ. vel nichil scit ꝟ confõez qõ sit revelandũ. sicut dicẽ. qõr.

ij·de die illa ⁊ hora nemo scit nec angeli in celo·nec filius hois·et subintelligit̃ q̃ nichil scire unt qđ sit reuelandũ nobis scđm rođ·Credo eĕ q̃ si q̃s expresse de scia p̃ ofessionẽ quereret qui cũq; ille esset grauiter obiurgari debẽt·Et aduerte q̃ in hac respõsiõe dr̃ aliq̃d qđ nõ est vñ scđm sco·s·q̃ illud q̃ nouit hõ per cõfessionẽ nõ nouit ut homo· Quid si quis deferat confessori crimẽ aliq̃d in cõfessiõe ꝓpt̃ qđ est excõicat⁹ qđ nll's alius scit·nunq̃d teneĕ eũ solus vitare·videĕ q̃ sic·exĕ de sen·ex·cũ nõ ab hoĩe· ℞ q̃ nõ·nec hoc dicit illa decretalis·dicit enĩ sic·a cõione eⁱ⁹ qui p̃ sacrilega manuũ iniectõe in clericũ in edictũ excõicacõis incŕit·licz denũ ciat⁹ nõ sit debes abstinẽ nisi forte illud tibi soli pateret In quo etiã cauẽ ipm̃ puatum tm̃° vitabis·hõ aũt bene pt̃ scire crimẽ alterius p̃ aliam viã q̃m p̃ ofõez·hec rich̃·de hc̃ dicit sco·sic scz q̃ illđ·c·cum nõ ab hoĩe·nõ loquit̃ exp̃sse de illo q̃ nouit p̃ ofõez aliquẽ esse excõicatũ ul' p̃ viã secreti sibi cõmissi·sed de eo q̃ nouit puatum·i·sic scit qđ cõitas nescit ul' cõitatẽ nescire credit·⁊ sic sciens puatum debet vitare puatum quia nõ est debitor illi alteri huiꝰ tanq̃z secreti· Sed quid si sciret tm̃ p̃ viã ofõis q̃d facit ℞ si pt̃ eũ vitare p̃ aliã viã q̃z ex vitacõe ꝓcedo eiꝰ excõicacõez dz vitare Sm aũt non tantum vitare non debet· ymmo nec vitare licet·q̃a vitacõ tm̃ est de iure positiuo eccl'ie·sz iđ teneĕ ñ ꝓdere de iure nate ⁊ positiuo đmo ⁊ eccl'iastico· Esto q̃ p̃sbr̃ sciat p̃ certo q̃ aliq̃s alicui dammũ intulit·q̃a eũ hoc facẽ vidit vel ab eo in ofõe audiuit·q̃d faciet si dammificatꝰ ab eo requirit q̃ illũ excõicet ℞ pt̃ eũ excõicare p̃ damno sine aliqua determinacõe·dicẽdo sic quicũq; fecit tale factũ sit excõicatꝰ nõ tñ debz eũ notatum cõione puare sz in secreto monẽ ne se ingerat cõiõi q̃ nec xp̃s uidam a cõione remouit·exĕ de offi·ordi·si sacerdos· Quid si sacdos sciat p̃ ofessionẽ q̃ aliq̃s dorminit in eccl'ia cũ ml'iere aliq̃ nunq̃d pt̃ hoc ep̃o reuelare·℞ q̃ nõ nec obstat q̃ eccl'ia semine polluta est recõciliada·q̃ illud intelligi pt̃ qñ ẽ diffamatũ·alias pt̃ p̃sbr̃ ille salua ofcia celebrare·arꝰ exĕ de sen·ex·cũ nõ ab hoĩe Vel dicendũ q̃ tuciꝰ est q̃ ep̃o reuelet in gñe dicẽdo talis ecclesia recõciliacõe eget·arꝰ de adulte·significasti· exĕ de offi·ordi·si sacerdos·In huiõi emũ ñ solẽt testes induci Et decretalis exĕ de ose·⁊ si eccl'ia· loquit̃ indistincte ꝑm hoste· Quid si aliq̃s abbas ul' aliꝰ plat⁹ p̃ ofessionẽ sciat aliquẽ subditũ suũ uti male offõ suo·vel etiã sciat per ofõez alicuiꝰ ꝓcis sibi subiecti pcm̃ cuiꝰ occasio induciat eũ ad ruinã·nunq̃d eũ remouẽ pt̃· ℞ q̃ nõ quia p̃lat⁹ remouendo ab offõ sbditũ iꝰ ⁊ si faciat vtilitatẽ eiꝰ faciat tamñ dãnũ cõitanti·q̃ alij p̃ relacõez remoti ab offõ scientes q̃ p̃ sua ofõe remotꝰ esset a suo offõ·redderent̃ proniores ad nõ ofitendũ·⁊ ille idẽ minꝰ reuereretur ofõez ⁊ ꝓnior esset ad pcĕor suor celacõz· Nam sine lesione oscie pt̃ p̃lat⁹ dimittẽ pcm impunitũ qđ scit ut deus uel sine aliquo remedio q̃a non tẽ adhibere remediũ nisi eo mõ q̃ deferẽ ad eũ·vnde in hijs que deferũt̃ ad eũ m foro pñie·in eođ foro debet q̃ntũ pt̃ remediũ adhibere scz ut eũ moneat in caũ p̃dicto q̃ offõ siue ꝓratui resignet ul' saltẽ q̃ bene se habeat et a malo sibi caueat ⁊ huiõi·Si tamñ supior posset eũ ab offõ remouẽ sine hc̃ q̃ ille uel quicũq; aliꝰ suspicare posset eũ pro hijs q̃ dixit in ofessione ab illo offõ remotũ esse·liceret supiori ut dicũt aliq̃ ipm̃ ab offõ remouere hc̃ rich̃· Alij vero dicũt q̃ si ille resignare nolit ñ debz eũ remouẽ nisi sit talis religio m q̃ subditi pñt mutari sine notã ifamie hec boñ·et suenit cũ eo sco· Quid si q̃s p̃ ofessionẽ alicuiꝰ quẽ audit cõsidẽtã acq̃rat q̃ sit indignꝰ p̃lacõe·nũm q̃d si mẽsit ꝓmocõi eiꝰ teneĕ cõtradicẽ·Et vr̃ q̃ non q̃ contradictõ videt̃ de pcto suspicõez inducẽ·et sic quodãmõ ofessionẽ revelare ℞ q̃ ml'tis aliis de causis est aliquis indignus placõe q̃m ex pcto·ut ex defectu sciẽde etatis l' alicuiꝰ huiõi·Et ideo qui contradicit nec de ẽmme suspicõez gñat·nec cõfessionẽ revelat hec tho· Quid de p̃sbro qui scit p̃ ofõez familiaritatẽ mẽ duos cõtractã p̃ fornicacõez affinitatẽ esse et postea eos velle matrimoꝰ contrahẽ in facie ecclesie·Quid etiã de decano qui audit ofessionẽ habendã irregularitatẽ ⁊ debet eos ordinãdos ep̃o p̃ntare·℞ p̃sbr̃ dissuadẽ debet ofesso·⁊ similit̃ decanꝰ clerico ⁊ si ille petat differre debet Et nisi p̃ superiorẽ cogat̃ uel p̃ scandalũ ppl'i ñ debet tale mr̃ioꝰ benedicere nec illos clericos p̃sentare·extũc aũt pt̃ quia non ipe sed eccl'ia facit que indicat scđm exteriora·Consiliũ tñ est q̃ vterq; faciat p̃ vicariũ·tum ꝓpt̃ ofessionẽ illoꝝ occultã·tũ ꝓpter crimis horroꝝ·si tñ faciat p̃ se nõ credo q̃ peccet dũ tamẽ vltro ñ offerat se sz coactꝰ sustineat h̃ boñ· Quid si q̃s revelat p̃sbr̃ in ofõe ea q̃ debẽt·et ea que debẽt sibi ⁊ ipe rapiat oĩa sub sigillo confõis Quid etiã si quis habeat pecuniã alienã ĩ deposito recepta sub sigillo confõis·si fiat inq̃sicõ de predictis debitis a p̃sbro p̃dicto·aut de pecunia ꝺ depositario quid faciet· Rod dicit q̃ si q̃s confiteĕ p̃sbro se habere pecuniã per furtũ ul' p̃ rapinã ul' alias cũ pcto p̃sbiter teneĕ celare· Si quis aũt ea que debet ul' sibi debenẽ dicat p̃sbitero·non debet illud reapere sub sigillo cõfessionis·si tamẽ p̃ indiscrecõz reapiat non tenetur celare nisi p̃ modũ ofilij ul' secreti Et iura q̃ puniũt revelantes confões ñ extẽdunt̃ ñ ad pcta·vñ si auctre ep̃i ul' indicis sup̃ hoc pt̃atẽ habentis cogat̃ p̃sbr̃ nuare ul' dicẽ vñ de hr̃ mõi debito sibi talit̃ revelato·l' depositarꝰ de pecunia apud se depõita·teneĕ vtq; dicẽ verũ q̃cũq; mõ iuste inq̃sicõ fiat p̃ iudicẽ·vl' occupacõ huiõi debitoꝝ ꝺ rer̃ depositarũ·ut q̃ cessat bonis is cui debitũ debeĕ·aut qui deposuit·aut alia iusta rõne ofiscanẽ·aut occupanẽ huiõi bona ñ obstante q̃ p̃ iudicẽ sb̃ sigillo ofõis talia suũt recepta·q̃ q̃ sic recepit de hoc caũ nõ cogitauit·⁊ si cogitasset l' eĕ iurasset q̃ in huiꝰ mõi caũ nõ revelaret iuramẽtũ esset illicitũ·

vnde nō esset obligatoriū nec ꝺuandū in alieni uris ꝓiudiciū. ℣i aūt ꝓdo ul' tyrānus huiꝰ mōi ꝺebitū l' ꝺepositū inuste req̄reret cōscius huiꝰ ꝺebiti vl' ꝺepositi req̄situs ꝺebēt tacere vel ad aliud ꝺmonē trāsferre vel sophistice rñ ꝺē· hec roꝺ· ℭgo aūt satis credo q̄ q̄cūq; cōfitens dicāt confessori in cōne sacrāli ea celare teneē si confitens hꝫ intendebat ⁊ volebat ⁊ expmebat hoc etiā sentire videnē rich· ⁊ tho· ut patebit infra in illa· q· vtr confōnis sigillū· tē ℭVtr ꝓbr ꝺe licencia confitentis posset reuelare confōnē ISr illō qꝺ ꝓbr sciat tñ q ꝺ confessionē nullo mō ꝺebet ꝺicē· s; confitēs ei q aliū modū intimare pē q facit ꝺando ei licenciā ut ꝺicat ℜNichil omiꝰ tñ ꝺebet scandalū vitare· ꝓpē duo enī teneē cōfessor celare confōez· s· ꝓpter vitandū scandalū et ꝓpter sacrm· q; q̄si ꝺe esse sacri est celacō cōfessionis ℭEt hoc tollitē q licenciā confitētis· sed pmū remanet ℭEt ideo vbi timeē scandalū nō ꝺebet uti tali licēcia· tunc aūt pē scandalū timeri q̄ ꝓbabiliē pē quicq; q ꝓbr confōez reuelet· vñ si ꝺicat ei confitēs q pcm suū referat alij· ꝓbr ꝺz ipm confitentē nūcū suū stituē nō se imē nuncū facere ⁊ sic vitat scāꝺalū· ℭEt intelligaē hec cñ illa suppōe gñali q pcm alicuiꝰ nlli ē manifestandū nisi ei q ꝓesse posset ⁊ nō velit ob esse· Intelligaē etiā hec ꝺe ꝓprijs pcīs ñ ꝺe alienis ℜAliena enī pcā nō pē ꝺicē nec ꝺz penitēs alicui cōmittē nisi forte in casu in q̄ ꝺeberet ipe ꝺicē· ⁊ melius q aliū q̄m q se poē bonū illiꝰ procurare sēp aꝺhibita cautela ut nō scanꝺalizētur ceteri hec boñ· pe· ⁊ sco· ℭEt ꝺm tho· ille cui reuelaē pcm ex aliqua cā ꝺe licencia confitentis teneē iꝺ celare· sic etiā ꝺiceē ꝺe inēprete nisi forte pcor velit q ipe sciat absolute ⁊ libere· ℭSz nunq̄ ꝓbr si post confessionē sibi factā reueleē sibi exē oñe secretū peccatū quod audiuit in cōfōe ꝺicē poē· audiui hc in cōfōe· ISr ꝺm aliquos hc sola vba audiui hoc peccatū in cōne ⁊ hoīi q se inducūt pcm mortale· quia includūt reuelacōz huiꝰ ut cogniti eo mō quo reuelare nō licet· vnde caueat ꝓbr in mō narrāꝺi s; ne narret hoc tanq̄m sibi ꝺictū eo mō quo reuelare nō licet· ℭSed ctra hoc argunt sco· ꝺ· q licet iꝺ narratū exē cōfessiōz ꝺicē q̄ꝺ ille vult q; nō est spālis narracō q hoc q ꝺicat sibi hoc eē confessū igiē licet sibi ꝺicē iꝺ ℭVtr sciens aliq̄ꝺ q cōfōz ⁊ q aliā viā teneaē illō celare ISr ꝺe hoc est ml'tiplex opi· verior tñ ⁊ securior et cui iurispiti magis consenaūt ē q si quis sciat aliq̄ꝺ q viā confessionis ⁊ q aliā viā ut quia audiuit ul' vidit eo mō quo sciat q confessionē oīmoꝺe et semp ꝺebet celare· q; sic nouit ut ꝺeus· eo vero mō quo sciat q aliā viā pē ⁊ ꝺebet reuelare si cogaē· vt quia q supiorē ei papiē l' veritati ꝓuꝺicū generaē· ℜNō tamē oportet ꝺicē q hoc audiuerit in confessione sed tm sic· s· ego hoc vidi uel audiui ℜaliter non ꝺebet nec compulsus ad scanꝺalū euitanꝺū· ꝓpē qꝺ ꝺebet etiā confitēs protestari in cōfessiōe qꝺ nō ꝺebet illud celare· non q illa protestacō acq̄rat ius reuelāꝺi sed q; auffert ipi ꝓximo rōez scanꝺali hec boñ· ℭEt ꝺoc-

ꝺant cū eo tho· pe· rich· ⁊ Innoc· sup illo· c· oīs· ℭSed obiciē quia si q̄s sciat aliquid ⁊ cū hoc iꝺ iꝺē reapit in secreto· teneē celare iꝺ ergo a sil'i ymo ml'tomagis ut videē si confessor priꝰ aliq̄ꝺ sciat ⁊ postea illud iꝺē sub sigillo cōfessiōis reapiat celare teneē· ISr q q̄ñ aliquis in secreto reapit aliquid ⁊ illud celare promittit obligatur ex sua promissione· ℭHecꝰ est ꝺe cōfessore quia ñ ꝓmittit celare hec pe· ℭCreꝺo etiā q si cōfessor celare ꝓmittēt vbi veritas ul' obia ꝓperet reuelare posset· ⁊ ꝓmissio vel iuramētū nll'm esset· vnde si vidisseē ꝓximū peccantē peccato tali q teneor ꝺicē sup̄iori· si iurē sibi non ꝺicē nō absoluor ymo teneor ℭEt pnia faciēꝺa est ꝺe ꝓiurio q eo q contra iusticiā iurauī ⁊ huiꝰ sñie est boñ· ℭEx hc aūt q ꝺictū est nō ꝺebz ꝓbr sumē auꝺaciā reuelanꝺi uel loquēꝺi ꝺe facti ꝺe eo qꝺ sciat q confessionē· q; cōfessionis sigillū aꝺeo ē custoꝺiēꝺ ut ñ tm vitēē fractō ymo etiā ꝺignū est ut ꝺe hoc tollaē oīs suspicō ne iꝺ temptū veniat sacrālis cōfō hec boñ ℭQuiꝺ si ꝺicat cōfessor aliquē sibi confessū esse ꝺe peccatis magnis et ml'tis ⁊ huiōi· ISr q talis est reuelator confessionis· si tñ ꝺicat aliquē sibi esse cōfessū ꝺe peccatis suis cū ꝓprie confō nō sit ñ ꝺe pcīs nichil manifestat qꝺ eēt occultū· maxime cū ꝺicaē ꝑma Jo· 1· ℭSi ꝺixerimꝰ q̄ñ peccatū nō habemꝰ ipi nos seꝺu· ⁊ veri· in nobis non est hec rich· ℭVtr sub sigillo confōis ciꝺat confitēs cū qua confitēs confiteē se pcm fecisse· ISr q sic ⁊ ꝑmo ꝺeclarandū q aliq̄ñ ita ē 2º q semp· 3º q̄modo· primū patet sic cum penitēcia sit sacrm ꝓbr teē oē iꝺ celare qꝺ ad integritatē sacri ptinet· sed penitēs nō posset aliquāꝺo suū peccatū expmere nisi notificando psonā cū qua peccauit ut ꝺictū ē sup̄· ergo pson illa sub sigillo confōis cadit· 2º ꝺeclarari pē per rōes positas sup̄ in solucōe questionis illius· vtr in aliquo casu liceat ꝓbro reuelare confēz quaz rōm applicacōez aꝺ ꝓpositū pcuꝺēti lectori relinquo ꝓpē breuitatē· ℭCirca ꝺcīū sciēꝺ est q pcā ipiꝰ penitētis in relacōe aꝺ ipm caꝺūt sub sigillo confōis ꝺe necitate ⁊ absolute· ⁊ ꝑmo ⁊ ꝺirecte ⁊ explicite ⁊ ex oībus causis· persona aūt cū qua penitēs confiteē se peccasse caꝺit sub sigillo confōis ꝺe necessitate ⁊ absolute nō primo sed ex cōsequēti ⁊ inꝺirecte ⁊ implicite non ex oīb causis s; aliquib· ℜPeccata aūt ipiꝰ penitētis nō referēꝺo ea aꝺ ꝺēminatā pson sicut cū aliq̄s ꝺicat ego audiui tale qꝺ tamē nō audiuit nisi in confēz· caꝺūt sub sigillo confōis ꝺe necessitate nō tm absolute sed sb condicōe s; si ex placōe verboz taliū posset p se vel p accns ꝺirecte ul' inꝺirecte aliq̄ verecūꝺia vel cōfusio ul' suspitio mala l' aliq̄ꝺ aliuꝺ nocumentū illi qui confessꝰ est ꝓuenire hec rich· et concorꝺat cū eo hoc· ℭVtr cfōis sigillū extenꝺat se nō tm aꝺ ea que sūt ꝺe cfōe ut sūt pcā sed etiā aꝺ alia ut sūt illa que narranē cū peccatis· ISr sigillū confōis non extenꝺit se ꝺirecte nisi aꝺ ea que caꝺūt sub sacrāli confōe· sed inꝺirecte illuꝺ qꝺ nō caꝺit sub sacrāli confōe·

ptinet etiã ad sigillũ confois · ut illa p que de-
phendi posset peccatũ ul' pctor Nichilomin⁹
illa sũt sũmo studio celanda · tũ ppter scanda-
lũ · tũ ppt pnitatẽ que ex suetudie posset acci
dere hec tho · vñ bm rich' · ea q̃ penitẽs dicat i cõ
fessione sua q̃ nõ sũt pcta nec circũstancie pec-
cati potentes ducẽ in manifestacõz sfitentis.
puta si mẽserat p m tali tra sũt bona vina ul'
aliqd sil'e nõ cadũt sub sigillo sfois nisi de con
gruitate si in dicendo illa ñ dat intelligẽ sfes
sori p velit illa celare · Vtr cõfessor qñ di-
cunt aliqua secreta sibi que ipe recipit sub si-
gillo sfois teneat ea celare · Rñ p ñ defacili oz
qs aliqd recipe hoc mõ si tam̃ recipiat ex pmis
sione celare teneat ac si in sfõe habẽt licet nõ ha
beat sub sigillo sfõnis hec tho · t scorzdat cũ eo
hosti sup · c · ois · Vtr ali⁹ a cõfessore audiẽs
ex ppsito ul' a caũ pcta sfitẽtis ignorantis q
alius a sfessore audiat pcta sua teneat celare
illa · Rñ p sic t hoc ex precepto uris nature
et iuris dñi et positiui · pmũ patet sic · Nam̃ale
iudicaũ rois dictat · p homo oz illa alteri facẽ
q̃ sibi vellet ab ipo fieri i caũ sil'i ut habeat di.
1 · c · 1 · Sed quilibet hõ debet velle p si a caũ uel
ex ppsito alius a confessore audiunt pcta eius
dũ sfiterent p celet ea quia qlibet debet celare p
sfuacõe ppie fame q̃ntũ pt · ergo quilibet pec
cata pximi audiẽs dũ confiteat teneat ea celare
siue audierit illa a ppsito siue a casu · Scom
patet sic · luc · 6 · dicat put vultis ut faciãt vo-
bis hoies et vos facite illis · dicat etiã · qd · 16 ·
si peccauerit in te frat tu⁹ vade t corripe eũ in
ter te t ipm solũ · si te audierit lucratus eris
fratrẽ t · Sed quilibet debet velle ut alius celet
pcta sua · hõ etiã cũ sfiteat corrigit se aut ad cõ
rectõez disponit · ergo homo quicũq; sit ille pec
cata illi⁹ revelans facit directe contra illud ius
dñi · Teraũ patet sic · ex de acc · qualit · et q̃n ·
n · denũciacõez debet pcedere caritatiua ãmoni-
cõ · Frustra at pcederet si correct⁹ p caritatiuã
monicõez t secretã postea publicam iuste pos-
set · cũ ergo homo p sfessionẽ secrete corrigat
aut ad correctõez disponat nlli qualitcũq; pec
cata ei⁹ audiat licitũ est illa revelare ñ expsso
ei⁹ cõsensu · Jõ illud pceptũ p dat de celando
pcta confitẽtis ex de pe · t re · ois · datũ est in fa
uorẽ confois t sfitenciũ · s̃z si ingerenti se sup
confitentẽ ex ppsito vel a caũ t sic eius pcta
audienti liceret illa revelare · hoc esset in pindi
caũ et contra fauorẽ sfõnis et confitẽtis · q tũc li
cite posset confitens p sua sfõe infamari · vide
ergo p q̃zuis illud pceptũ pmo t directe t ex-
plicite liget confõrem · tũ ex gñti t implicite
etiã ligat quemcũq; tũc pcta sfitẽtis audiẽtẽ
t ea p viã aliã nescientẽ hec rich' · t scorzdat cũ
eo sco · Esto p duor pslior quor vterq; est
pslr insolidũ eiusdẽ prochie · vn⁹ a caũ vel a
ppsito audiat sfessionẽ alicui⁹ prochiani sui
sfitentis socio qui morit facta sfõne añqm
absoluat penitentẽ · nũqd ille q̃ sic audiuit ei⁹
sfessionẽ poterit eũ absoluere · Rñ p non Ad
sacm̃ em̃ pñie necessaria est intencõ et ex pte
sfitentis t ex pte absoluentis · cũ ergo sfitens
vni nll'o mõ intendat sfiteri alij · ali⁹ nll'o mõ
potẽ eũ absoluere uel ligare p sfõe facta alteri
Jõ index nõ potẽ de iure dare sñiam diffinitiuã
in iudicõ extra reũ uel p reo p sfessiõe rei q̃ ñ
fuit facta corã eo ut coram iudice in foro illo
dato etiã p qulibet sit curatus illi⁹ in solidũ ·
ergo etiã ille solus cui penitẽs sfessus est potẽ
illũ p illa confõe in illo foro ligare t soluere
hec rich' Vtr ille cui sfessor revelat confes-
sionẽ alicui⁹ teneat illa celare Rñ p sic si sciat
p ille qui dixit sibi hc nesciebat illud nisi per
sfessionẽ · quicqd em̃ homo scit p sfessionẽ sa-
cramentalẽ siue mediate siue immediate cela
re teneat · Licet ille q̃ scit imediate magis obli
getur ad celandũ q̃m ille q̃ scit mediate · Ez iste
cui cõfessor revelauit sfõez scit p sfessorẽ me
diate ergo celare teneat · Jõ qui iũgit ad pmo-
uendũ crimẽ qd ali⁹ inchoauit ptiapat cũ eo i
crimine · Sed ille qui confõz revelat infamati-
onẽ penitentis inchoat · t ille cui sfessio reve-
lata est si vlti⁹ eã manifestat infamacõez pro
mouet penitentis ergo talis eẽt pticeps in cri-
mine cũ illo qui sibi revelauit sfessionẽ peni-
tentis · teneat ergo eã celare q̃a teneat non ptici-
pare in crimĩe hec rich' · et quenit cũ eo sco ·
Vtr penitẽs teneat celare pñiam sibi a con-
fessore iniũctã · Rñ p aut penitẽs manifestan-
do pñiam sibi iniũctã a cõfessore faceret pindi-
caũ fame ppie absq; aliq̃ vtilitate | a faceret pindi
caũ sfessori q̃a forte talẽ iniũxit pñiam p qua
si sareat ab aliq̃ ul' ab aliqbus posset eoz mali-
uolẽciã incrrere · vtpute qz iniũxit ml'ieri p ab
stineat a familiaritate alicui⁹ viri cui⁹ familia
ritas erat castitati sue piculosa ul' aliqd aliud
iniũxit p quo aliq offenderent extra sfessorẽ si
sarẽt hc · Aut penitẽs in manifestando suã pe-
nitẽciã nec fame ppie nec cõfessori nec alicui
pindicaũ generaret · In pmo caũ penitẽs teneat
suã pñiã celare · q̃libz em̃ tẽ famã suã nõ ledere
sine aliqua vtilitate scom illud ecc · 41 · curam
habe de bono noie In 2° etiã casu teneat etiã cela
re · si em̃ illud p cõfessor sibi iniũxit uel cõsu-
luit bona fide t secrete p salute aie sue alij re-
uelaret in pindicaũ confessoris crimẽ pdicõis
inciteret et sigilli secreti fractõez · In 3° aũt caũ
eã nõ teneat celare nec teneat dicẽ sed de hc pti-
cere p istoz duoz sibi magis placuerit h rich' ·
Vtr solus pslr habeat sigillũ sfõis · sfiten
tur em̃ aliqñ nõnll'i p intpretẽ · uel etiã laico i
caũ necitatis · Rñ p sigillũ sfõis spetit pslro in
q̃ntũ est mĩster sacm̃ qd nichil aliud est q̃m de-
bitũ confõz celandi sicut clauis est pas absol
uendi · tamẽ sic aliquis q̃ non est pslr nisi in ali-
quo caũ pticipat aliqd de actu sigilli clauis cõ-
fessionis ita teneat celare licet ppie loquendo
nõ habeat sigillũ confõis · hec tho · et cõcordat
cũ eo Jnoc · sup · c · ois · t host · ibidẽ Et addit
p si talis pctor ppat licet pena idẽ posita nõ
habeat locũ quia non est pslr · tamẽ arbitrarie
punietur extra de offi · dele · de causis · in fine.
Que est dña int sigillũ sfõis t sigillũ secreti

Rñ⁹ q hñt se sicut supi⁹ ⁊ inferi⁹. Sigillū em̄ ꝯfessiōis est sigillū secreti. ſz nō oñe sigillū secreti est sigillū ꝯfessionis. Cū em̄ vnus ab alio petit cōsiliū ⁊ ille bona fide sibi cōsulit recommendās sibi ut hoc celet ul' psonā q̄ hc ꝯsuluit nō noīet. ille q̄ consiliū petit obligat̄ ad celandū ꝑ sigillū secreti qđ tñ nō est sigillū ꝯfōis Et q̄zuis frangēs qlibet istoz sigilloz mortaliť peccat ⁊ crimē ꝓicōis incrat tñ ml'toḡui us peccat frangēs sigillū confōis q̄z sigillū secreti qđ est distinctū ⁊tra sigillū confōis. Nec est estimandū q hō renelans illud qđ dictū est sibi soli. nunq̄z frangat sigillū secreti. nisi ille qui hc sibi dixit adiūxerit ego trado tibi hoc sb secreto ⁊ ali⁹ sic rcepit. qz si hō ab alio ꝯsiliū petit ⁊ ille bona fide cōsulit in secreto. q̄zuis ꝯsulens nō aduertat dicē illi qđ sibi nō ꝯsulit nisi ꝯsiliū reapiat in secreto. tñ ille cui ꝯsiliū datū est si videat q ex renelacōe psone ꝯsulentis psona ꝯsulēs detrimentū notabile incrreret. ⁊ renelet crimē ꝓicōis incrit ⁊ secretū sigilli frāgit qz matia et naťa negocij reqrūt q ille cui fidele cōsiliū datū est psonā ꝯsulentē in casū ꝓdicto sub secreto debet tenē min⁹ tñ peccaret ceteris paribꝫ q̄z si ꝯsulēs exp̄sse hoc sibi sub secreto tradidisset ⁊ ille ad tenēdū sub secto se exp̄sse obligasset. Ille etiā a quo petitū est ꝯsiliū hui⁹ mōi qđ sibi ꝓposuit consiliū petēs sub secreto tenere debet hc rich. ⁊ ꝯuenit cū eo sco. ¶ Qua pena est feriendus sacerdos ꝯfōez renelans Rñ⁹ ut dicť in glo. bñ. ex. de pe. ⁊ re. oīs. talis pre sbiter olim ꝑ ḡḡ. a sacerdocio deponebať. ⁊ vlteri⁹ imponebať sibi q oībus diebꝫ vite sue ignominios⁹ pegrinādo pgeret de pe. di. 6. sacerdos. Sed hodie ꝑ iniuoc. terauī. alia pena imponiť in. d. c. oīs. ſ. q deponať ⁊ in arto monasterio ad agendā pñiaz ꝓpetuo recludať. hoc ať intelligiť scōm boñ. ñ quia cogať ad emittendū votū sed quia ꝓ tanto crimie ꝯpelli debet ad penitendū ꝓpetuo. loquiť etiā de renelacōe pcti eatenꝰ quatenꝰ ꝑ ꝯfōez est saltū. Scōm vero hoc. sup c. oīs intelligi debet pñia ḡḡ. pegrinacō q̄z diu est ī pñia tpali ut vsq ad. A. ul'. 10. ānū. et huiōi scōm q pñia est limitata. 20. q. 1. si q̄s sacerdos. q̄bus elapsis est in monasteriū detrudendus ut ibi ꝓpetuā pñiaz agat ut dicť in c. oīs. Et sic supleť vnū ius ꝑ aliud et addit q hanc penā ordinarie p̄sb̄r paciť in iudicō cōuict⁹. Si aūt p̄sb̄r neget ꝯfessionis ꝓdicōez nc ille ꝓbare possit. nec etiā ille p̄sb̄r ꝓbare possit q ad eꝰ noticiā illō crimē ꝓuenerit. nec cōnicere ipm posset prochianū de crimie tūc arbitrarie puniet. 6. q. 2. c. 3. ⁊ c. placuit.

Quid est satisfactō. ti. 21⁹.

Qonsequenť ꝯsiderandū est de satisfactiōe. Et ꝓmo de eiꝰ quidditate. 2° de eiꝰ possibilitate. 3° cui satisfactio ꝓpe fiat. 4° de eiꝰ q̄litate. 5° de ptib⁹ eiꝰ. 6° de mēsura sive q̄ntitate eiꝰ. A° de canonib⁹ pñialib⁹.

¶ Circa ꝓmū sciendū q iustitia nō tm̄ ad hc tēdit ut inequalitatē p̄cedentē auferat puniendo ꝓteritā culpā. sed etiā ad hoc tendit ut in futurū equalitatē custodiat cauendo culpā futurā vnde ſm phm. 3. ethi. pene sūt medicine. vñ et satisfactō que est iustitie act⁹ penā inferentis ē medicina curans pcta ꝓterita recōpensando. Et ꝑseruās a futuris cauendo. et ideo qñ homo hoī satisfacit ꝓterita recōpensat et ō futuris cauet Et ſm hoc pē satisfactō dupl'r diffiniri vno mō respectu culpe ꝓterite quā recōpensādo curat et sic satisfactio est iniurie illate recōpensatio ſm iustitie eq̄litatē Et ī iō dicť rdire diffō anb. ī li. cur deꝰ hō. Satisfacē iq̄t ē debitū honorē deo ī pendē. vt ꝯsidereť ibi debitū rōe culpe cōmisse. Latria em̄ deo reddit. i. soluit debitū racōne bñficij recepti. Satisfactō vero deo debitū reddit rōe pcti in eū ꝯmissi. reddit sive impendit. i. restituit non tm̄ soluit. Alio mō pē diffiniri respectu culpe future a qua ꝑseruat. et sic diffiniť ab aug. q satisfactio est pcōz cās excidere et eoz suggestionibꝫ additū nō ꝓbere. Probatō em̄ a morbo corꝑali fit ꝑ ablatōez cāz q̄s morbꝫ ꝯseqū pē Cis em̄ ablatis ñ pē mōbus conseqū. sed in morbo spūali nō est ita qz libez arbitriū nō cogať. vñ causis. p̄cedētibꝫ pē caueri licet difficulť. et cāis amotis pē inēri. ⁊ ideo in diffinicōe satisfactōis duo ponit. ſ. absolutionē cāz quo ad pēm ⁊ pñiaz liberi arbitrij ad ipm pcm quo ad scōm. ¶ Sed obiciť qz fomes est cā pcōz actualiū qui ī hac vita absq̄ dubio nō poť. Nō ergo bñ dicit aug⁹. ibi cās peccatoz excidere. Rñ⁹ cās vocat radices intrinsecas et ꝓximas. ſz libidinē ex ꝯsuetudine uel actu peccati relictā ⁊ reliq̄as pcti ſz difficultatē ad bonū ⁊ huiōi. occasiōes vo vōt oportunitates extrinseca s. ſ tpc. locū. ſocietatē manifestā. et tales cē ꝑ satisfactōez in hac vita tollūtur. Fomes aūt est cā remota et cōis que quidō in hac vita ꝑ satisfactōz nō tolliť totaliť ſz bñ minuiť.

De ꝑsibilitate satisfactōis. ti. 22.

Deinde ꝯsiderandū est de possibilitate satisfactōis. Et circa hc q̄runť pl'a. ſ. vtrū hō posset deo satisfacē ꝑ peccato Rñ⁹ hoīez satisfacē deo pē dupl'r intelligi. aut cū adiutorio alteri⁹. aut sine eo. ꝓmo mō dico q hō pē deo satisfacē in vtute ſz meriti xp̄i eꝰ homo est ꝓticeps ꝑ verā fidē. 2° aūt mō hō deo satisfacē nō poť. vñ ſm aug⁹ in enchiō vsus finē. Nec antiquoz q̄cūq̄z iustoz ꝓter fidē xp̄i salutē potuit inuenire. hō em̄ ꝑ se deo non poť equale rependē. nec hoc ab eo exigiť. sed si fecerit illud qđ poť plus ab eo non exigiť. ¶ Sed conť quia grauiꝰ est pcm̄ actuale mortale q̄z originale. ſz nll's purus hō satisfacē potuit ꝑ originali ſm anb. 2° li. cur deus homo. ergo tē Rñ⁹ licet pcm̄ originale nō sit ita graue ꝑsōe sicut actuale mortale. est tm̄ magis graue nature. quia inficit nō tm̄ ꝑsonā ſz etiā naturā ita q ꝑsonā mediāte natura. et ideo ꝑ illo ñ potuit satisfacē nisi aliq̄d ꝓponderans toti nature huāne. quapp̄ cōcludit anb. 2° li. cur deꝰ homo. c. A. q̄re illū qui satisfacturus erat ꝓ ꝓmoz pentū pcōz oportuit esse ꝑfectū deū et

hoiem · Purus em̃ hō toti hūane nate ꝓponere ñ potuisset ꝑ̄ tñ alit̄ dia sc̄z q ꝑ pcto ozi
ginali xps solus satisfecit vñ a nobis nll̄a re
quirit̄ satisfactō ꝓ ozigināli sed tm̃ baptismi
suscepcō ꝑ quē homo ꝑmo efficit̄ ꝓticeps meri
ti xp̄i Ozo actuali at̄ mōzli cū satisfactōe meri
ti xp̄i requirit̄ de lege cōi aliqua satisfactō pu
nit̄s nō ꝓpt̄ impfectōez meriti xp̄i · sed qz deus
vult t ꝓpter sui honorē et ꝓpt̄ bonū nr̄m · ut ꝑ
hys que volūtate ꝓpria cōmittunt uel obmit
tunt volūtate ꝓpria satisfactōez aliquā facia:
int hec rich̄ · ¶ Sed scdm̃ sco · est ꝑmo sciendū h̄
qd sit satisfactō generalit̄ sūpta · Est em̃ reddi
tio volūtaria equalēis alias ĩdebiti · q sit redi
dicō ꝑ se patet · q etiā sit volūtaria patet quia
alias ñ esset satisfactō sz satispassio · q sit equi
ualentis patet ꝑ se satis · q etiā sit alias indebi
ti patet · qa si esset debitū nō satisfacet ꝑ illo · ¶ Oppositū pt̄ dicit q deꝰ de potētia absoluta
possz dedisse pctōi pꝰ attricōz tanq̄z post dispo
sicōez ogruā t meritū de congruo gr̃az ꝑ quā
eꝰ motꝰ fieret otricō Et sic ꝑ satisfactōez potu
isset dimisisse pcm̃ · s · per actū redentē deo eq
ualens illi bono qd̄ abstulit pcm̃ · qz q̄ntū ma
lū fuit pcm̃ auertēs a deo tm̃ bonū est ouersio
ad deū ex caritate · q̄ntū ec̄ bonū natū fuit ineē
actui meo tantū et nō plus abstulit pcm̃ meū
t tantū bonū potest esse in actu meo · et sic per
illū actū reddit equalens deo · De potētia tñ
ordinata non disposuit deus dare gratiam si
ne merito passionis xp̄i q̄ fuit sine peccato t ꝑ
ons de potētia ordinata nō est possibile sal⁹
fieri deo de pcto nisi in vtute passionis xp̄i · qa
sine gratia nll̄a oīno pot̄ esse satisfactō · qa nc
aliq̄ mō equalens nec in acceptacōe dīna b̄ sco ·
¶ Vtz deus possit r̄mittere peccatū sine aliqua
satisfactōe ¶ 2o de remissione pcti ꝓtingit loq
dupl̄r · aut de lege cōi aut spāli · ꝑmo mō scdm̃
oēs nūq̄z dimittit̄ actuale mortale sine aliq̄
satisfactōe · qa ad hoc sēp requirit̄ actꝰ penitēdi ĩ
quo pncipalior pars satisfactōis ꝓsistit · Scdo
mō dicūt etiā nl̄t q nll̄o mō actuale morta
le pot̄ a deo sine satisfactōe remitti · qz deus pec
catū tale nō pot̄ dimittere sine infusione gratie
et qua hō mortaliter peccando oculū aīe clausit
ideo lumē gratie ad eū intre non pot̄ n apiat̄
ꝑ actū penitēdi · sic nec lumē solis pot̄ domū ĩ
trare nisi apiat̄ fenestra · Et ꝑ hac opi · vidē eē
augꝰ · sup̄ Io · omel̄ · Az · sup̄ illō Io · 12 · maiora
hoz faciet · dicēs · cū ex impio fit iustus salutē
opat̄ xp̄s in illo sed nō sine illo · Et etiā anſ ·
dicens ꝑmo li · cur deus hō · c · 12 · Si peccatū nō
punit̄ mordinatū dimittit̄ · ¶ Sed contra hoc
aliqui arguūt sic · Omnē effectū quē pot̄ facere
deꝰ mediāte cā efficiente scda · facē pt̄ sine opa
cōe illiꝰ · Sed ꝓparatio ad gratiā quā in se facit
pctor penitēdo est pncipalit̄ a deo mediāte opa
cōe penitētis que est cā scda · Vnde dicit augꝰ
13 · de trī · c · 2 · q merita nostra dona dei sūt · gꝰ
ꝓparacōez illā potest deus facē in pctore nō me
diāte aliq̄ actōe ipiꝰ pctoris Vñ sine ꝑmdicō
videt̄ q q̄zuis hoī q̄zdiu sit in actu peccati mor
talis peccatū nō possit remitti · tñ huiōi obdu
mieti ī peccato mortali deus posset si vellet ha
bitū caritatis infūdere · et sic peccatū dimittē ·
quicqd em̃ est in peccatore dormiēte bonū est ex
cepta deformitate peccati que nichil aliud est
q̄m carencia boni debiti in volūtate ut in 2o li ·
ostensū est · nll̄m aūt bonū ꝓhibet aīam suscipere caritatē · Et licet malꝰ actꝰ volūtatis quo
peccator ꝑuat se bono debito ꝓhibeat dum du
rat aīam suscipe caritatē · tñ carencia boni debi
ti ꝓhibere nō pot̄ aīam suscipe pncīā boni de
biti oppositi si fuerit agēs q restituat · sicut nec
carencia luīs ī aere potest ꝓhibere aerē a suscepcōe luīs cū sol irradiat · alias em̃ pueri non
recapēt debitā iustitiā qua ante bapꝰ carēt Et
sic si deus peccatū dormienti dimittēt nll̄az in
iustitiā faceret ut patebit iā · ¶ Nūctes vero ꝑ
alia opi · adducte intelligi pñt de remissione
scdm̃ legem cōem · et supposito q in peccatore
nec in alio ꝑ eo esset punitū peccatū ¶ Aliqd at̄
facē ex ꝑuilegio spāli t raro iusto ordini nō de
rogat qd̄ tñ cōit̄ factū derogaret · vnde si qñqz
rex vt ostendat plenitudinē sue potētie t benig
nitatē sue clemētie ut magis timeat̄ t diligat̄
ꝑt aliqñ hoī scelerato ñ derogat iusto regimi
ni regni · ymo qñqz ꝓfert · q tamē sepe factū
derogaret qñqz etiā iuste t in cau ꝑcere potest
filio scelerato cuiꝰ pat̄ volūtarie mortē sustinu
it ꝑ vtilitate regni ¶ Sil̄r dico q si deus ad ostē
dendā suā oīpotentiā et sūmā sue bonitatis mi
sericordiā aliqñ dimittēt alicui sine satisfactōe
peccatū nll̄az iustitiā facēt · qa sicut dicit anſ ·
ꝑ sol̄ · c · 2 · ad deū · Cū punis malos iustū est qz
illoz meritis ꝓuenit · cū vero ꝑs malis iustū
est non quia illoz meritis sz quia bonitati tue
ꝓcrens est Et infra · facis q decz te sūme bonū
sic itaqz sine repugnātia iuste punis t iuste p
cis · Nec sic ꝑcendo relinqueret̄ peccatū totaliter
impunitū · quia xps nō tm̃ ꝑ peccato nr̄o ori
ginali sz etiā ꝑ peccatis actualibꝫ hoīm ꝑteritis
t sequētibꝫ mortē sustinuit · ¶ Si obt̄ de sācto
paulo quē act̄ · 9 · iustificauit deꝰ dū esset ī actu
ꝑsequendi xp̄ianos · dicendū est q deus imisit ei
gr̃az gratis datā ꝑ quā a ꝓposito peccādi cessa
uit t ita ꝑfecte penituit q q̄i statum secuta est
remissio peccatoz Vel potest dici q illa remis
sio non fuit scdm̃ legē cōem sz ex ꝑuilegio spe:
ciali hec rich̄ · ¶ Vtz possibile sit deo satisfacē
de vno peccato sine alio ¶ 2o q nō · Nā satisfa
ctō non tm̃ dicit tolerantiā pene sz reconciliacōz
ꝺine amicicie · Et licet ꝑmū posset fieri de vna
culpa sine alia · non tm̃ 2m̄ · tū ꝓpt̄ connectōez vtu
tū in vna gr̃a que delet oēm culpā mortalē cū
habeat connexā oēm vtutē · tū ꝓpt̄ ꝺīnā largita:
tē que non gratificat scdm̃ ptē ymo oēm offē
sam ꝺonat · tū ꝓpt̄ peccata mortalia que oīa
cōicant in auersione et ordine dei et oīa sūt ō
deū et conē vnū · Et ideo si deus remittēt vnū
peccatū sine alio is cui remitteret̄ sil̄ esset ami
cus et inimicus comūnis et aūsus · vnde dicit
gg · q sic alia plangit ut alia cōmittat pñaz
agere aut ignorat aut dissil̄at · ¶ Vtz vnus

posset satisfacē p alio ℞ satisfactō est ꝓpter duo scz ad faciēdā emendā p pcō·et ut sit cō tra sequelas pcī medicamentū·que duo im cludunt̄ in descpcōe satisfactōis supi⁹ posita q̄ est pcoꝝ cās excidere t eis additū nō indulgẽ· Quantū ergo ad effectū 2⁹ vn⁹ nō pot satisfa cere p alio·qz caro vni⁹ per ieiuniū alteri⁹ nō domat̄·nec p el'am t oracōez vni⁹ alt̄ ad sil'ia bona assuescit nisi p accūs inq̄ntū scz quis per bona q̄ facit p alio pt̄ sibi mereri de congruo augmentū gracie qua facili⁹ assuescit ad bonū fa ciendū et ad malū vitandū·sed hec subuēcō n est p modū satisfactōis sed meriti·q̄ntū ad p̄ mū effectū vn⁹ pot̄ p alio satisfacē vtroq; exi stēte in caritate Et debitore p se satisfacē non potēte in hac vita·Et obseruata debita ꝓpor cōe pene·Opus em̄ factū a nō exīte in carita te nō est satisfactoriū p aliq̄ q̄mdiu nō est in caritate·qz sol' amicus dei bona facta in carita te cōicari p̄nt·Qui etiā satisfacē pt̄ p seipm in hac vita t nō vult·vere penitēs nō est·t ideo opus qd̄ ali⁹ facit p isto non satisfacit p pena isti⁹ q̄uis ip̄m possit iuuare p modū meriti de congruo·Et ꝙa ceteris paribꝰ magis satisfa ctoriū est p penitētē op⁹ factū p ip̄mmet q̄z ab aliq̄ alio sic̄ efficaci⁹ ceteris paribꝰ hō sibi ma gis merē q̄z aliqs ali⁹ ideo ꝓporcōn abilit̄ debet esse maior pena in satisfaciente pro alio q̄m il la q̄ sufficēt alicui si satisfacēt p seipo Caritas tū satisfactōis p alio posset tantū excedē cari tatē illi⁹ p quo satisfacit q nō oportēt ip̄m ad satisfaciendū p alio solue pena maiorē quā ali us soluisset si satisfecisset p seipo·qz tāto op⁹ est deo magis satisfactoriū ceteris paribꝰ q̄nto ex maiori caritate ꝓcedit hec rich·Et dz huiōi cōmutacō fieri auctē cōforis ꝟm bon̄·Sed alij dicūt q nō oportet q maior pena imponat̄ ei qui p alio satisfacit q̄m imponer̄ p̄ncipali·qz pena habet vim satisfaciendi maxime rōe cari tatis quā habet qui sustinet eā·et qz maior ca ritas apparet in hoc q aliqs satisfacit pro alio q̄z si pro seipo satisfacēt·ideo mior pena req̄rit̄ in eo q̄ pro alio satisfacit q̄m req̄rer̄ in p̄nc pali·vnde dicit̄ in vitis patrū q ꝓpter caritatē vni⁹ q̄ caritate ductus de facis alteri⁹ p̄niam facit pro pcō qd̄ nō dimiserat est dimissū·Di cūt etiā q nō exigit̄ ad solucōez debiti q ille p quo fit satisfactō sit impotēs ad satisfaciendū qz etiā si potēs esset alio satisfaciēte pro eo īmu nis esset a debito·sed hc req̄rit̄ inq̄ntū pena sa tisfactoria est in remediū·vnde etiā nō est per mittendū ut aliqs p̄niaz agat p eo n defect⁹ aliqs appareat in illo l' corporalis p quē sit im potens ad suscipiendū ul' spūalis p quē nō sit ꝓmpt⁹ ad portandū penā t hui⁹ sīnie ē tho·

Nunqd exq̄ aliqs suscepit sup se penā alteri⁹ si finalit̄ moriat̄ statim euolabit ℞ q nō·tū quia oportet q scoria pcī prius purget̄·tū ec quia nll's padisū ingredit̄ nisi sit exūt omīe de bitū ita q nec ip̄e sit debitor nec aliqs pro eo· Sed obicit̄ q tūc deus punit bis in idip̄m qz et moriēs punit̄ in p̄gatorio et ali⁹ punit se ꝓ eo in hoc mūdo·℞ falsū est quia ꝟm q ille ali⁹ satisfacit liberat̄ ali⁹ t ꝙputat in sortē pe nā vtriusq;·soluto aūt debito id qd̄ postea fit p eo est illi⁹ qui facit·oracō em̄ in sinū suū ꝙ tit̄·si tū nō eget ꝙuertit̄ in sinū eccl'ie·hec bon̄· Si vero ille q̄ sup se satisfactōez susapit p illo eā nō faciat tūc vterq; est debitor·vn⁹ p ꝙmis so alt̄ p obmisso hec tho· Vtr illeq̄ satisfa cit p alio ec̄ satisfaciat p seipo·℞ aliquib⁹ vi q nō qz tūc tanta pena que esset nccia p vno sufficeret p duob⁹ et eadē rōe p trib⁹ ul' q̄tuor t deinceps qd̄ esset ꝙtra iusticiā·tū quia iste sa tisfaciēdo p alio mereē etiā augmentū sbalis p mij qd̄ mil'to plus vz q̄z pene remissio· Si di cas cū homo non possit mereri pro alio quin p̄ncipali⁹ mereat̄ pro seipo quō pot̄ satisfacere pro alio nisi ec̄ satisfaciat pro seipo· Dicendū q p̄miū sbale est bonū cōe qd̄ p cōicacōez nō mi nuit̄·sz remissio pene ē bo⁹ ꝓp̄m·bonū aūt ꝓp̄m plib⁹ cōicatū min⁹ cuilibet efficit̄· Alit̄ videt dicēdū·q licet illi qui satisfacit pro alio illud opus nō sit ex debito satisfactoriū·ē tū ꝟm qd̄ pro ipo satisfactoriū p dimā miaz·vel ꝟm ali os q̄z n̄ sit satisfactoriū p seipo p modū so lucōis p quē modū est satisfactoriū pro alio· Est tū satisfactoriū p seipo p modū meriti de congruo·hec rich·

Cui debet fieri satisfactō·ti·27·

Postea q̄rit̄ cui debet fieri satisfactō·scz vtz eccl'ie uel deo·℞ q deo ꝓpie Nā cū quis peccat ad etnā se penā obli gat·cū aūt eū mia dei iustificat remittit et oēz culpā t reatū pene etne qui insepabilit̄ adhēt culpe·sed quia p̄iudicare nō pt̄ iustice cui⁹ est mala puire·ideo sic absoluit ab etna pena ut tamē remaneat obligatus ad aliqztulā tpalē penā·Sed q̄n deū offēderat et etiā eccl'iā ei⁹ dā nificauerat·cōmisit dns iudicialiā pt̄atē sup pcōres rectoribꝰ eccl'ie·et in eos ꝙpromisit tā q̄m in arbitros·ut sic ei⁹ volūtas penitētibꝰ per p̄sbros manifestet̄ et pena imponat̄ et sic satisfaciat deo p̄ncipalit̄ t ex ꝙti eccl'ie·vñ sa tisfactio ꝓprie fit deo tamē p eccl'iam t in eccīa vnde ans·dicit q satisfactō est honorē deo debi tū impendē ut dictū ē sup̄·Sed obī qua tā ta pot̄ esse cōtricō in aliq̄ q remittit oēm cul pā et penā·et tūc deus nichil exigēt satisfactō nis·et tū tali veniēti ad ꝙōez satisfactō ipone ret̄·ergo videt̄ q satisfactō nō sit deo sed eccle sie ei⁹ sponse ℞ verū est q tāta potest esse cō tricō q totū remittit̄·Sed qz hoc non ꝙstat ec clesie ideo debet imponi aliq̄ pena satisfactoria a p̄sbro·Si aūt p̄sbro constaret oīno sibi satis factū reputaret nec aliquā penā imponēt sed absolutū oīderet·vere aūt ecclesia in aliqb⁹ de cipit̄·sz hui⁹ decepcō est fructuosa qa sēp cumu lant̄ merita et eccl'ie imponēti et ec̄ ip̄i satisfa cienti·quia em̄ deus non vult vltra sortē reli quū in meritū satisfacientis et in ecclesie the saurꝫ deponit̄·hec bon̄·

De q̄litate satisfactōis·ti·28·

Deinde cõsiderandũ est de qualitate satisfactõis scz ꝑ qualia opa habeat fieri satisfactõ. Et circa hc q̃rumẽ pla. s. vtz habeat fieri ꝑ opa penalia ℟o q sic qđ patz ꝑ hoc qđ dicit aug⁹. q penitẽ est penã tenẽ Sed enđ tamñ q op⁹ penale duplr pẽ itelligi. vno⁰ rõe gñis opis et sic satisfaciendo ẽ ꝑ pcõ ꝑ opa penalia t ꝓpter emẽdacõez culpe ꝑterite et ꝓpẽ ꝑuacõez a futa. culpe em debẽt pena. pene aũt ẽm plm. 2. etb. c. 3. medicine sũt nõ tm̃ curatiue seo ẽ ꝑuatiue. Alio modo rõne opis op antis et sic nõ oportet satisfactõez esse ꝑ opa penalia. qz frequẽt opa q̃ntũ sũt ex gñe suo sunt penalia que tm̃ rõe feruẽtis caritatis in opãte sũt et delectabilia. habet etiã satisfactõ fieri per opa ỹria peccatis. vt dicẽt infra de mẽsura satisfactõis post scđaz questiõz. Seo qa satisfacere vt dictũ est sup. est deo debitũ honorẽ impẽdere. hc aũt fit ꝑ oĩa opa bona nõ tm̃ ꝑ penalia ergo tẽ. ℟o debitũ honoris ul venit ex bono collato et sic debẽt ꝑ gracias actõez. ul ex mãdato imũcto et sic debẽt ꝑ obediẽde subiectõez. uel ex maiestatis impio et sic debẽt ꝑ latrie adoracõz. vel ex pcõ ỹmisso et sic debẽt ꝑ sui punicõz. et hoc in satisfactõe. Vtz flagella qbz a deo puniñ in hac vita possint eẽ satisfactoria ℟o recõpensacõ offense ꝓterite potẽ fieri ab eo q̃ offendit et ab alio. qñ fit ab alio tũc magis hz rõez mediacõis q̃m satisfactõis. qñ aũt ab eo q̃ offendit rõz satisfactõis habz. vnde si flagella que ꝑ pcõis infligũt a deo sint aliq̃ mõ ipi⁹ patientis. rõz satisfactõis acapũt t sũt ei⁹ in q̃ntũ ea de⁹ acceptat ad ꝑgacõz pcõz eis vtẽs patientẽ. Sũt aũt talia flagella materia satisfactõis. sz formaliter ipa satisfactõ ỹsistit in actu volũtatis. Si aũt eis oĩno ꝑ impatiẽdã dissẽdat non sũt aliquo modo ei⁹. et ideo tm̃ hñt rõem vindicacõis. vñ scđm gg. sicut ex eodẽ igne aur rutilat t palea fumat. ita eẽ eisđ flagell' et boni purganẽ t mali magis ꝑ impatiẽdã inflammẽ. Et aug⁹. li. 1. de ci. dei. c. 20. Cũ de⁹ adũsũ me exagitat. a mĩta exaĩat. a pcta castigat et iõ licz flagella sint cõia satisfactõ tamñ tm̃ est bonoz. Scienđũ tm̃ q flagella que deus immittit maiorẽ efficaciã hñt inclinãdi volũtatẽ ad bonũ q̃m illa que ñ immittit sz ỹmitti ỹmittit. sic ergo flagella ꝑnĩa aut sẽ oĩno ex cã extrinseca et sic nõ sũt meritoria. Aut cadẽ aliq̃ mđ sub volũtate patiẽtis et tũc illa volũtas vel est informata caritate et tũc fũt meritoria ut in bonis. aut nõ et tũc non sũt meritoria nec satisfactoria ut ĩ malis Nec obstat illud naũ. 1. non iudicabit deus bis in idipm ꝑ hoc em videẽ q flagella pnĩa minuãt futura. Ad qđ dicendũ q naũ. intelligit de iuditio sufficienti. vel dicendũ q pena tẽpalis non cõtinuaẽ eterne ad augendũ eternã sicut nec pũct⁹ linee qa nlli⁹ q̃ntitatis est respectu eterne. pcõz etiã vtriusqz est debitor. Nam et si statim ocreẽ iuste extũc penã eternã sustineret. g⁹ ml'to magis tolerat⁹ ad vitã iuste mtim oẽm penã tpalem ĩꝓporcõnabiliter minorẽ sustinet

Quod aũt dicit ieroⁿ. q de⁹ humanũ genꝰ diluuio. sodomitas igne. egipcios mari. isrl'itas in heremo poi dicit satote illos ideo tpaliter ꝑ peccatis puniuisse ne in eternũ puniret. qa nõ iudicabit deus bis in idipm. Intelligendũ est de illis qui inter ipa flagella contrita fuerint ut ipemet exponit. di. 3. tẽ opꝰ de ieroⁿ. Vtz pena mortis diminuat aliqđ de pena ꝑ pcõ actuali debita ℟o scđm tho. q nõ. quia mors tẽ poralis siue naturalis est pena ỹs originale peccatũ et q̃i iam in naturam versa sicut originale pcm. et ideo ꝑ mortẽ naturalẽ non purgat aliquis de pcõ actuali. sz ꝑ mortẽ illatã bene poẽ purgari. vñ si quis mortẽ illatã patienter sustineat. etiã si ꝑ aliis criminib⁹ sit illata valz ad diminucõez pene. et eẽ adliberacõez a tota pena scđm q̃ntitatẽ culpe et pactẽde et stricõis. Dicit tamẽ sco. in 2. di. 21. q. 1. in fi. q bene potest accidi q mors naturalis q̃mq̃z sit nccia tm̃ volũtarie acceptata sit pena sufficiens ꝑ oĩb⁹ pcõis venialib⁹. Et forte ꝑ magna pte pene debite pro mortalib⁹ dimissis quo ad culpã pro quibus tamẽ non est plene satisfactum Vtz satisfactõ possit fieri per opa que fiunt in peccato mortali ℟o q nõ. deus enĩ cũ oĩm bonoz nostroz non egeat opa hoĩs non acceptat tam q̃m remuneracõe digna. nec tam q̃m satisfactoria nisi acceptet opãtẽ. vnde gen. 4. pus dicẽ respexit dñs ad abel. t p⁹ subiũgiẽ et ad munꝰa ei⁹. sz deus non acceptat hoĩez exĩtẽ in peccato mortali. quia in illo statu est inimic⁹ dei. ergo opa existentis in pcõ mortali non sũt acceptata tam q̃m satisfactoria. quia sine dei acceptacõne nõ possũt esse satisfactoria sic dicẽ. 1. corith. 13. Si distribuero in cibos paupũ oẽs facl'. m. et si tradidero corp⁹ meũ ita ut ardeã cari. aũt non habuero nichil michi ꝓdest. Sed obicẽ quia nemo scit vtz odio aut amore dign⁹ sit. ecc. 9. ergo si non potest satisfacẽ msi q ẽ in caritate. tunc nll'us sat se satisfacẽ qđ est inconueniẽs. ut videẽ ℟o sicut homo nescit ꝑ cto vtz caritatẽ habeat uel habuerit in satisfaciendo. ita etiã nescit ꝑ certo vtz plene satisfecerit et ideo ecc. 9. dicẽ de ꝓpiciatu pcõz. noli esse sine metu. Nec tamẽ exigiẽ q homo ꝓpter hũc metũ satisfactõez iteret si ỹsciẽdã pcõi mortal' non habet. licet enĩ nõ expiet penã ꝑ huiõi satisfactionẽ. non tm̃ imerit pcm̃ ỹmissionis ex satisfactione neglecta. qz ad hc vitandũ non q̃riẽ ctitudo scie sz sufficiat ctitudo ꝑbabilis coniecture. Vtz opa ĩ caritate inchoata et ĩ mõtali pcõ ỹpleta sint satisfactoria. vi q sic qa vnũ totũ opus est meritoriũ in vtute bone intencõis ꝑ quã fuit inchoatũ. ergo sil'r si homo satisfactõez inchoet in caritate et peccet mortaliter ante ỹplementũ in vtute pncipij totũ residuũ erit satisfactoriũ ℟o opus inchoatũ ex bona intencõe meritoriũ est in vtute illi⁹ ñ imẽ rũpaẽ ꝑ actũ ctrariũ. ut illõ qđ sequit ñ continuaẽ cum intencõe pma nec ẽm actũ nec ẽm habitũ. facta aũt tali imrũpcõe illõ qđ sequit actũ ñ erit meritoriũ in vtute pme intẽcõnis

Satisfactō aūt inchoata ī caritate p pcēm mō
tale intrūpit ita q illa opa que secunt nō con
tinuanē cū ꝓma radice · nec ꝑm actū nec ꝑm
habitū · nec mediate nec immediate · hec rich.
Vtq opa satisfactoria exē caritatē facta vi-
uificenē aduenīēte caritate et debeāt ꝙputari ī
sortē · ℞o quidā dixerūt q opa ī caritate facta
que dicunē viua sūt meritoria vite ēne et sa
tisfactoria respectu pene dimittēde · t q p cari-
tatē sequētē opa exē caritatē facta viuificanē
q̄ntū ad hc q sūt meritoria vite eterne · ſz hc ñ
pē esse qz vtrūqz hūt ex eadē rōe · ſ · ex hoc q deo
sūt grata · vñ sicut caritas aduenīēs non poē
ea gratificare quo ad vnū · ita nc quo ad aliud
Nā caritas nō poē viuificare nisi actū uł a se
elicitū uł a se impatū · opa vero facta in mor-
tali non sūt a caritate elicita nec impata iō ñ
viuificanē ab ea vnde vsus · Illa reuiuiscūt q̄
mortificata fuerūt · Viuere nō pūt q̄ mortua
nata fuerūt · Qua tam q̄nto maior est ꝙtricō
tanto magis minuit de pena · et q̄nto plus ꝙs
pł a bona facit in pcto exñs tātomagis ad con
tricōis gradā se disponit · ꝓbabile est q sit de-
bitor pene minoris t ideo pſbr debet eis mūgē
minorē pniaz hec tho · Nec obstat ꝓdictis illud
q sup ī° luc · 24 · si attenuat⁹ fuerit ffr tuus tē
dicit glo q fruct⁹ bone ꝑuersacōis ꝙputari de
bēt ab eo tpe ex q̄ peccauit · Hoc enī intelligē si
statim inapiat ꝙteri p⁹ pcēm · et tē opa fuerūt
satisfactoria ab illo tpe etiā anteq̄z absolueret
a sacerdote ł ꝙputanē fruct⁹ q̄ ad supexcrescē-
dā vsurariā qz merito illoz fructuū nō traxit
dia⁹ illū ad ml'ta scelera hec bon · Esto q ali
cui ꝑ pcīs ꝑmissis inūcta fuerīt ml'ta ieiunia
et m pcēm cadēs ꝑfecerit ea · nunq̄d et cū iterū
ꝙfitebiē inūgeē ut iteret illa ℞o aliq̄ satisfa
ctōes sūt ex q̄bus manet aliq̄s effect⁹ in satis-
facientibo eē postq̄m satisfactōis act⁹ trāsiit vt
ex ieiunio manet corporis debilitacō · Ex ele-
mosinis datis ſbe diminucō · et tales nō oportz
iterare · qz quo ad illud qō de eis manet deo per
pniaz sūt accepte · que aūt ñ relinquūt aliquē
effectū oportet q itereneē sicut est de oracōe t si-
milibo · Act⁹ etiā interior qz totaliē trāsit nul-
laten⁹ viuificaē · sed oportet q itereē · hec tho ·
Scot⁹ aūt dicit sine ꝑnudicō q qui semel vere
penitet t reapit pniaz ꝙdignā impositā sibi
ab ecclesia claue non errante q̄ntūcūqz postea
recidiuet non tenebiē ꝑ illis pcīs pro q̄bus
illā pniaz recepit nisi ad illā pniaz sibi impo-
sitā Et si impleat eā m caritate nō tm̄ soluit
penā ſz etiā mereē gradā · Si aūt impleat eā
exē caritatē volūtarie soluit penā sed non me-
reē gradā · Si vero illa pena ab eo exē caritatē
exigaē · pena quidē soluiē licet ipe non soluat ·
Et in ꝑmo est satisfactō simpl'r qz recōciians
t placās · In 2° est satisfactō qz volūtaria red-
ditio · tē · sed non simpl'r · quia nec recōciians
nec placans In 3° aūt ē satispassio vltra quā
non exigiē vlteriot pena · Ex 2° mēbro sequiē
q si magnā ptē satisfactōis impōsite ꝙpleuit
in peccato mortali et postea iteꝝ peīteat de pec-
cato non iterato est sibi imponēda satisfactō
ꝑ ꝑmis pcīs de q̄bo ipe satisfecit licet exē cari
tatē sed tm̄ de pcīs nouis · Exemplū huiꝰ est ·
si alicui offense facte in regē correspondeat pē
se ꝑm legē absciſio manꝰ si isti qui fecit offēsā
multo abscindaē manꝰ satispatiē et satisfit re
gi sufficienē · quia ꝑm iusticiā exigē non debet
ab eo vlteriorē penā · t tñ nō reapit eū in gra
dā t amicitiā ml'to igiē magis sufficere posset
ꝑ punicōe culpe si aliq̄s penā debitā infligeret
sibi licet non ad gratiā uł amicitiā regis offē-
si · Ex 3° mēbro posset dici q talis si ꝑpē nouū
pcēm in qō recidiuat dānareē anteq̄m totā pe
nitētiā sibi impositā ꝙpleſſet · punireē m iſer
no pena correspondēte illi q̄ non fuit hic solu
ta non tam̄ ꝑpetua sed tm̄ vsq̄z ad tēp⁹ aliqō
duratiua · Exq̄m scōm plenā iusticiā puniti
uā semel est imposita pena tpalis hic pro pec-
cato de q̄ vē penituit nunq̄z isti ꝑ illo pcto debeē
nisi pena tpalis et illa soluta nł'a alia ꝑ sco.
Vtq opa exē caritatē facta sint alicui⁹ boni
meritoria saltē tpalis ℞o meritū ꝑprie dicē
actō qua fit ut ei qui agit sit iustū aliqd dari ·
sed iusticia dicē dupl'r Vno mō ꝑprie scz que
respicit debitū ex pte reapientis · Alio mō q̄si
sł'tudinarie q̄ respicit debitū ex pte dātis · ali-
quid enī decet dante dari ad qō tm̄ reapiēs non
habet debitū reapiendi · et sic iusticia dicē dece
dia ꝺine bonitatis sicut anb · dicit q deus est iu
stus cū peccatoribo pat quia decet eū · Et scōm
hoc etiā meritū dicē dupl'r · vno mō actō qua
fit ut agēs habeat debitū reapiendi sed hoc vo
caē meritū ꝙdignū · alio mō meritū dicē actō
qua fit ut sit in dante debitū ꝑm decentiā eius
et hoc dicē meritū de cōgruo · Cū aūt in oībus
illis que danē gratis primo rō dandi sit amor
impossibile est q aliqd tale sibi debitū faciat q
amicicia caret · Et ideo cū oīa et tpalia et ēna
ex dei liberalitate nobis donenē nł's acq̄rē poē
reapiendi debitū aliqd eoz ñ ꝑ caritatē ad deū
et ideo opa exē caritatē facta nō sūt meritoria
ex cōdigno alicui⁹ boni nec eterni nec tēpalis
apud deū · ſz quia bonitatē dei decet ut vbicūqz
inuenit dispōez adiciat ꝑfectōez · ideo ex merito
ꝙgrui dicē aliq̄s mereri aliqd bonū per opa exē
caritatē facta Et scōm hoc illa opa valent ad
tria bona scz ad ꝙsecucōez tpaliū · ad dispōez ad
grām · et ad assuetudinē bonoz opū · de · 1° ysa ·
1 · Si volueritis et audi · me bona terre ꝙmede-
tis · de 2° Iosue · 6 · vbi dī q raab inuenit gra-
dā corā deo ꝑpter bona q̄ nūcaꝑ fecit · de 3° treñ ·
3 · bo⁹ est viro cū por · ui · ab adole · ſ · bona ergo
opera exē caritatē facta nichil boni merenē de
ꝙdigno ſz solū de cōgruo · quia vero meritū cō-
grui non dicē ꝑprie meritū ideo magis cōce-
dendū est q huiōi opa nō sint alicui⁹ boni me-
ritoria q̄m q sint · Vnde dicit aug⁹ q pcēor
non est dign⁹ pane quo vescē · meritū ergo cō
grui ꝙparatū merito caritatis est imꝑporcōna
bile sicē linea supficiei · vnde sicut linea nichil ē
respectu supficiei est tñ aliqd in se sic ē de pcto
re ad iustū et de eius amore ad amorē caritatis

et de merito ad meritū · hec boñ · ¶ Vtz opa pdicta valeãt ad pene infernalis mitigacõez ℞o dmucõ pene infernalis poẽ intelligi dupr · vno modo q quis libereẽ a pena quã iam meruit · t sic cũ nll's libereẽ a pena ñ sit absolutus a culpa qz effectꝰ nõ minuitẽ nec tollitẽ nisi diminuta uel ablata cã · Sed p opa exẽ caritatẽ facta q̃ neqz culpã dmuẽ neqz tollẽ pñt · infernī pena non poẽ mitigari · Alio mõ poẽ intelligi meritū q meritū pene impediaẽ et sic huꝰ modi opa minuũt penã inferni · pmo qa reatū omissionis euadit qui huiõi opa pficit · 2º qz huiõi opa aliq̃ mõ ad bonū disponũt · i · ut hõ minozi ꝺtemptu peccata faciat et eč a multis pčis p huiõi opa retrahaẽ · t sic dicit augꝰ in ench · q ad hoc pstit ut sint plena remissio ul' ut tollerabiliꝰ fiat dãnacõ · Sic ergo huiꝰ mõi opa valẽt ad diminucõz pene eẽne ñ q̃dẽ debite sz debẽde qz loco eoꝝ l' ex eoꝝ omissiõe fierẽt aliq̃ mala Diminucõz aũt l' dilacõz pene tẽ pozalis merenẽ huiõi opa sič legiẽ de achab · 3 · reg · 21 · sicut t bonoꝝ tpaliũ ꝺsecucõz ·

De ptibꝰ satisfactõis · ti · 24ª ·

Eimde cõsiderandũ est de ptibus satisfactõis · Et pmo m cõi · 2º in spãli · Circa pmũ querumẽ pla · s · quot et que sint partes satisfactõis · ℞o q tres · s · oratõ ieiunii t eleymosina · ¶ Ad cuiꝰ euidẽtiã sciendũ q sicut edificij matialis quedã sũt ptes integrales prime et pncipales ut fũdamentũ pietes et tectũ · quedã remote nec eque pncipales ut lapides et ligna · sic satisfactõis tria pdicta sũt partes pncipales · quedã vero alie sẽ secũdarie que scz ad illa reducumẽ ut vigilie · pegrinacões · disapline · Et oĩa opa carnis afflictiua ad ieiunii · Oĩa opa mie ad eleymosinam · Oĩa vero opa spũalia ad oratõez · ¶ Sciendũ etiã q q̃libet pdictoꝝ sumiẽ ꝓprie et cõiẽ et cõissime · Oratio ẽ ascẽsus mẽtis i deũ ad aliq̃d degustãd' l' impetrand' l' exoluẽd' · Cõiter dicẽ bm q ꝺphendit omnẽ actũ ꝺtẽplatie ad deũ relatũ Cõissime dicẽ bm q ꝺphẽdit oẽz actũ bonũ sicut ostẽdiẽ in glo · pma ad thess · 4 non cessat orare q̃ non cessat benefacẽ · Sil'r ieiunii ꝓprie dicẽ carnis afflictõ · Sed cõiter dicit oĩs afflictõ que cõsistit in vigilijs flagellis et ieiunijs ꝓpie dcis · cõissime dicit abstinẽcia ab oĩ mortali ysa · q̃s · nõne hoc est ieiunii q̃d elegi dissolue · dissol · colliga · Sil'r eleymosina ꝓprie dicẽ opus pietatis impensũ ꝓximo ad releuandã indigẽdã corporalẽ · Cõiter oñe opꝰ pietatis impensũ ꝓximo siue corporale siue spũale Cõissime dicẽ oñe opus mie siue ꝓximo siue sibi impensũ scõm q dicit augꝰ · q eleymosina hominis inape debet a seipo iuxta illõ ecc̃ · 30 · miserẽ aie tue placens deo · Istis ergo suppositis dicendũ est q tria pdicta bm q dicumẽ ptes satisfactõis acapiunẽ tantũ cõiter Et distinctõ et sufficiẽcia eoꝝ patz et potest sumi scõm appriacõz et bm ꝓpietatẽ · Scõm appriacõz sic triplex est radix peccati · ut dicit · 1 · 10 · 2 · scz ꝺcupiscẽ a carnis t conẽ istã est ieiunii · ꝺcupia oculoꝝ ꝺtra quã est eleymosina Et superbia vite ꝺ quã est oratõ · hoc dico bm appriacõez quia vꝰ qõqz istoꝝ valet conẽ illa tria · vnde et q̃ ñ vnũ poẽ ex hijs pficere iniũgiẽ aliud Et papue vices alioꝝ eleymosina poẽ explere mq̃ntũ p eã q̃sqz sibi mereẽ q̃dãmodo in illis q̃bus eleymosinam tribuit A ꝓpietate tamẽ magis opponitur sič dictũ ẽ · Per ꝓpietatẽ vo sic · opꝰ penale aut ordiat nos ad deũ t sic ẽ oro à ad nos t sic ieiunii aut ad pximũ t sic est el'ia · bm illud · 2 thi · 1 · sobrie et pie et iuste vi · in hoc seculo · tẽ hec boñ · ¶ Cuiꝰ mõi ptes satisfactõis sũt tria p dicta ℞o dicẽ poẽ q potẽciales · Efficacia eñ satisfactõis inueniẽ in illis tribus sicut vtus tociꝰ potẽcialis in eius ptibus que cõplete inueniẽ in vna et in alijs diminute · El'ia eñ includit in se vtutẽ oracõis et ieiunij duplicẽ · pmo qz ꝺstituit eũ cui daẽ debitorẽ ad oranduũ et satisfaciend' alia bona que poẽ p eo qui dicit · 2º qz eleymosina ꝓpẽ deũ data est q̃i quedã oblacõ deo facta · vñ dicẽ ec̃ phs · 2 · eth · q dona habẽt aliq̃d sil'e deo sacratis · Oblacõ aẽ deo facta hz vim oracõis · Et sil'r ꝺtractõ bonoꝝ exterioꝝ p eleymosinã mq̃ntũ ordiaẽ ad corporis conseruacõz q̃i vtualiẽ ieiunii ꝺmet quo macerat corpus · Sil'r ec̃ oro vtute ꝺmet ieiunium qz intẽcõ inti ad deũ debilitatẽ corpis parit · Et sic patet q eleymosina cõpleti hz vim satisfactõis q̃m oracõ et oro q̃m ieiunii Et iõ dicẽ pma thi · 2 · corpalis exercitacõ ad modicũ vtilis est · Et ꝓpẽ hec eleymosina magis indicẽ ut vlis medicina pcti q̃z alia · luc · 11 · date eleymosinã et ecce oĩa mũda sunt vobis · et dañ · 2 · pcta tua eleymosis redĩe et · 1 · thi · 2 · pietas ad oĩa vz · glo · oĩs sũma disapline xpiane est in mia t pietate · ¶ Sed q̃ istoꝝ triũ est magis satisfactoriũ · ℞o istiꝰ q̃is pz ex rñsiõe q̃is pcedẽtis · pẽ ec̃ dici q vꝰ q̃qz istoꝝ ẽ magis satisfactoriũ bm suã appacõez · Si tñ gñaliter loquiñ dicẽd' est q in satisfactõne sũt tria scz vitacõ culpe augmẽtacõ gracie et solucõ pene et hoc zº est mfimũ in satisfactõe et alia duo p ponderant · Ad pmũ valet oro · ad 2º maxime vz el'ia q̃ qs facit sibi amicos de mãmona iniq tatis q̃ impetrãt eã gram · Ad 3º vz ieiunii · Si obi q ñ fit mencõ de el'ia · q̃t · 1 · hoc genꝰ demoniozꝝ ñ eiciẽ ñ in oro ne et ieunio · ℞o satisfactõ ẽ medicia pbuãs a pcto futo t expians a ꝑterito · t licz el'ia hẽat vim expiãdi q̃cũq̃z pcm ꝑteritũ ñ tñ hz vim pbuandi a q̃cũ qz pcto futo · qz oro et ieiunii prebuant a q̃bꝰ dã pctis ñ tñ p modũ meritꝰ q̃d etiã el'ia facit sed etiã p modũ ꝺrie assuetudis · et sic dr · q̃t · 1 · hoc genꝰ demoniozꝝ · tc̃ · et dicit ibi glo · ieunio sananẽ pestes corpis · oro ne pestes mẽtis · et bm hoc itelligiẽ q aliqua pcta tantũ oracõe et ieunio sananẽ · ¶ Vtz restitucõ sit ps satisfactõis · ℞o illud opus penale est ps satisfactõis p q̃d bm dmã iusticiã soluiẽ ul' remittiẽ ps pene debite pro pcto · sed bm anb · li · p sol' · 10 · c · Iustitia in deo sub duplici rõe ꝺsideratur · vno mõ dicẽ iustitia dei ꝺcencia bonitatis eiꝰ

Alio modo rectitudo voluntatis in volendo vni cuiqz tribuē ꝑm merita sua dico ergo q restitutiō est aliqua ps satisfactōis p compatiōz ad iustitiā ꝑmo mō dictā ꝺecet eñ ōiā bonitatem ut hoī facienti actū quē deus ꝓpit non tantū imputet sibi illū actū ad meritū gratie sed eē p illo remittat sibi aliquā ptē pene p pcīo debite·sicut videm⁹ q rex liberalis militi suo sibi recōciliato obligato tñ ad aliquā emendā ꝓpē aliqd forefactū qd fecit aliqñ·remittat ptē pene siue emēde ꝓpē hoc q fideliē exhibet regi obsequiū qd alias impendē tenebaē·Per ꝓpatiōz aē ad iustitiā 2° mō dictā restitutiō non est pars satisfactōis·Scōm rigorē eñ iustitie non poē homo satisfacē p opus illud ad qd faciendū erat obligatus etiā si non peccasset ul si totā penā pcīs debitā exsoluisset·vnde anb·li·1·cur deꝰ hō·c·20·dicit sic·cū reddis aliqd q debes deo eē si non peccasti non debes hc ꝓputare p debito qd debes p pcīo·Ad plus aūt teneē ille q penā pcīo debitā non exsoluit ꝙm ille q eam exsoluit·Dicendū ergo cū p restitutiōe deus remittat aliquā ptē pene pcīo debite iuste facit iustitiam ꝓpēsante valorē meritoꝝ·Et ab hac posiciōne pax aut nichil discordare videē illa opinio q ponit q restitutiō est pars satisfactōis ex mīa magis ꝙm ex iustitia·Licet aūt restitutiō p cōpatiōez ad iustitiā 2° mō dictā non fit pars satisfactōis tñ est aliqd ꝓambulū ad satisfactōz Non eñ poē hō sufficienē satisfacē p pcīo ꝙm diu non vult restituē rē alienā·vnde etiā qui non habet vñ restituat teneē habere voluntatē restituendi si posset·hec ritb·

De eleymosina·ti·26ª·

Postea ꝺsiderandū est de ptibus satisfactiōis in spāli·Et ꝑmo de eleymosina 2° de orōe·3° de ieunio·et 4° de restitutiōe·que ut habitū est sup est pars satisfactōis aliq mō·vel saltē ꝓambula ad satisfactōez·

Circa eleymosinā vero ꝑmo ꝺsiderandū est de eiꝰ quidditate·2° de eiꝰ differētijs siue distinctōe·3° de necessitate faciendi eleymosinā·4° de quibꝫ bonis sint facienda eleymosine·5° quoꝝ est dare eleymosinas·6° quibꝫ sūt eleymosine dande·7° quō debēt dari eleymosine·8° de fructu eleymosine et vtilitate·9° de eleymosina p ꝓpatiōez ad satisfactiōz·Circa ꝑmū querunē pla·s·qd est eleymosina p diffinitiōz·Rñ eleymosina sic describiē a quibusdā q est opus in quo datē aliquid ex ꝓpassione indigenti ꝓpē deū·Dicē eñ eleymosina ab eleo qd est verbū grecū·et ē idē q miserior cuiꝰ impatiuꝰ est eleyson·i·miserē a quo eleos·i·mīa·et inde eleymosina·i·mīa·Vnde non debet dici elemosina sine y greco sicut ꝓferūt quidā corrupte·sed eleymosina sicē ꝓferūt illi qui sūt ꝑtu in greco·mīa aūt miseris est necessaria Sicē aē aliqs miseriā a se expellit quantū pē Ira misericors miseriā remouet ab alio ei subueniēdo·i·p bonoꝝ suoꝝ cōiunctiōez·hec aūt cōiunctiō non poē esse meritoria et vtuosa nisi qñ fit ꝓpē deū·Et ideo ī ꝓdicta descripcōe tanguntē oīa que ꝓcūrit ad ꝓfectiōem eleymosine scōm qd est meritoria Ipsa em̄ miseria aliena que est motuū mīe tangiē p hoc qd dicē indigētia·mia aūt que nascē in nobis ex aliena miseria tangiē p hoc qd dicē ex ꝓpassione·mīe vero effectꝰ in releuatiōe aliene miserie cū dicē opus in quo aliqd datē·Hec eñ est essētia ipiꝰ eleymosine·sed intentiō directa ī deum que dat ei rōez merendi tangiē cum dicē ꝓpē deū·Diffinitē aūt hic eleymosina ꝑut significat ipam datiōez et non ꝑut significat ipam rē datam·

Cuiꝰ vtutis actꝰ est eleymosinā dare·Rñ q actꝰ liberalitatis quia quāuis non oīs liberalitas indigētiā attēdat illiꝰ cui datē·tamē vna spēs eiꝰ attēdit et illa est mīa cuiꝰ est actꝰ eleymosinā dare·et sic cū liberalitas sit aliquo modo pars potētialis iustitie·dare eleymosinā magis videē ptinē ad iustitiā q̄z ad aliquā aliarū q̄tuoꝝ cardinaliū vtutū·Quia etiā mīa est effectꝰ caritatis ut dictū est sup ideo ex ꝺnti dare eleymosinā est actꝰ caritatis mīa mediāte·ad qd facit illud·1·Io·4·q habuerit substantiam hui⁹ mūdi et viderit fratrē suū necessitatē patientē et clauserit viscera sua ab eo quō caritas dei manet in illo·

Sequitē vide de 2° articulo·s·de distinctōne ul ptibꝫ eleymosine·Et circa hoc querunē pla·s·quot sūt eleymosine corporales·Rñ q septē que ꝺtinent ī hoc vsu·Visito poto cibo redimo tego colligo condo Visito infirmū·poto sicientē·cibo esurientē·redimo incarceratū·tego nudū·i·vestio·colligo·i recolligo·s·hospitem·condo·i·sepelio mortuū· Sed obī·qꝺ·q·ꝺns inē opa mīe nō ꝺputat sepultam·gꝰ tē·Rñ q ꝺns enumerat eleymosinas illas in q̄bus maior indigentia apparet·ut euidentior appareat iustitia indicantis dū hos p eleymosinis remunerat et illos p obmissione ꝺemnat Et tñ in alijs scripē locis talis eleymosina cōmendatē sicē patz in thobia qui ꝑentibꝫ et frībꝫ suis sepulchra solēnia edificauerit·Et etiā de Ioseph qui corpꝰ xpi sepeliuit et inde laudatur Vñ nota q omīs alie necessitates ad ꝓdictas 7·reducunē·Nam ceatas et claudicatiōē sunt quedā infirmitates vnde dirigē cecū et sustēta re claudū reducunē ad visitatiōez infirmoꝝ·sīuenire aūt hoī contē quācūq̄z passionē extrinsecus illatā reducē ad redemptiōez captiuoꝝ·

Quot et que sūt eleymosine spūales·Rñ q ecē sūt septē que ꝺtinent in hoc vsu·Consule castiga solare remitte fer oza·Cōsule·i·doce ignorantē et dirige dubitantē·Intelligiē eñ in hoc duplex spiritualis eleymosina scz doctrina et cōsiliū·Castiga delinquētē·Solare·i·ꝺsolare tristem·Remitte delinquētibꝫ in te Et hc est maxima eleymosina Vñ augꝰ in ench·30·c·Ea eleymosina nichil est maiꝰ ꝙm illa qua ex corde dimittim⁹ qd̄ī nobis quisq̄z peccauerit·Ter·i·porta infirmitates aliorꝝ et grauamīa·Ora ꝓ oībus Vtrꝫ eleymosine corporales sint potiores ꝙm eleymosine spūales·Rñ ꝺpacō istaꝝ eleymosinaꝝ pē attēdi duplr·vno mō simpr loquēdo et ꝑm hoc eleymosine spūales ꝑmittē

triplicā racōe · ꝓmo quidē quia id qđ exhibēt̄ nobili⁹ est · ſ · dom̄ū ſpūale qđ ꝑemmet corꝓali · 2° racōe eius cui ſubuenitur quia ſpūs nobilior est corꝑe · vñ sicut homo ſibiipi magis debet ꝓuidere ḡntū ad ſpm̄ q̄z ḡntū ad corꝓ⁹ · ita et ꝓximo quē debet tanq̄m ſeipm̄ diligere · 3° ḡntū ad ipos actus q̄bus ſubuenit̄ ꝓximi q̄a ſpūales nobiliores ſūt corꝓalib⁹ qui quodāmō ſunt ſuiles · Alio modo ꝑt̄ compari sc̄om aliquā ꝑticularē causā in quo quedā ꝑticularis el'ia alicui ſpūali ꝑferē · puta meli⁹ esset paſcere fame morientē q̄m docere · sicut et indigēti sc̄om ꝑm meli⁹ ē ditari q̄z ꝓhari · quāuis h⁹ simp' sit meli⁹ ·

Requirit̄ videre de 3° · ſ · de nc̄itate faciendi el'iaz · Et c̄ca h⁹ q̄runt̄ pl'a · ſ · vtrū dare el'iaz cadat ſub ꝓcepto · ℞° q dare el'iaz cadit ſub ꝓcepto legis nature legis dīne et legis positiue · Lex em̄ naturalis ꝑcipit vere diligē ꝓxim⁹ non tantū affectu ſed ec̄ effectu · quia non est ver⁹ affect⁹ n̄ ſequat̄ effect⁹ si possibile est · Si quis ergo indigentie fratris nō ſubuenerit nō verac̄ eū diligit qđ volens immuē · Io · dicit in ꝑma can̄ · c · 3 · filioli nō diligam⁹ v̄bo neq3 lingua tantū · ſed ope et v̄itate · Lex em̄ dīna ꝑcipit h⁹ · q2 ut habē · qđ · 24 · x̄ps imꝑperabit rebꝭ maxime defect⁹ operū mie qđ non facēt nisi opa mie caderēt ſub ꝓcepto Reduc̄ autē oīs ſubuenc̄ōi ꝓximi ad ꝓceptū de honore pētū sic em̄ et apl'us intꝑretat̄ · 1 · tim · 4 · dicēs pietas ad oīa valet ꝑmissionē hn̄s vite que nūc est et fut̄e qđ iō dicit · q2 i ꝓcepto de honore pē tū addit̄ ꝓmissio ut sis longeu⁹ sup t̄rā · Sub pietate aūt ꝓhendit̄ oīs largicō el'iaz · In iure etiā canōico ꝑcipit̄ ut di · 86 · fratrē n̄m · dz de quodā epo largā manū habeat · Necessitatē patientib⁹ sucurrat · Alienā inopiā suā credat · q2 si hoc n̄ habet epi vacuū nomē tenet Et i · di · non satis · Ş · pasce sic dicit̄ · quos impascendo hoies seruare poteris si non paueris occidisti · Et A · q · 1 · oīs · dī q q negāt mīaz faciendā indigētib⁹ et nc̄itatē patientib⁹ ipm x̄pm negant q̄ est mīa · Sed cū sit ꝓceptū affirmatiuū et obliget ad semp non tm̄ ꝓ semp sed ꝓ loco et tꝑe · Considerāda est facultas hn̄tis et miseria indigentis · si em̄ homo habeat aliqđ qđ nō sit necessariū sustentacōi sue nature nec illoz quib⁹ teneat̄ ꝓuidere · sic̄ ē vxor · filij · seru et ancille · et sit notabilis necessitas seu indigencia ex ꝑte illi⁹ cui ē dandū est ita q̄ appareāt ꝓbabilia signa exēme nc̄itatis nec apparet in ꝓmptu qui subueniat · tūc habēs teneat̄ ex ꝓcepto subuenire indigēti · Non em̄ est expectāda necessitas vltima q̄a forte tūc iuuari nō posset natura iam fame ul' sitī cōsumpta · Dicit em̄ crisoſ⁹ · sup Io · non oportet paupem vlulantē deceptorē vocare · Si aūt nō habeat aliqđ superfluum non tm̄ sustentacōi nate sed ec̄ decēcie sui stat⁹ teneat̄ de illo el'iam facē indigētib⁹ ec̄ si n̄ inuenirent̄ tales qui essent ꝓstituti in necessitate ꝓdicta · Et si pl'es occ̄rant indigentes quib⁹ oīb⁹ subuenire non posset teneat̄ ceteris paribus magis indigēti subuenire · Nec oportet q ꝓsideret ad om̄s cas⁹ q̄ ꝑt in futurū acc̄dē h⁹ em̄ esset de crastino cogitare q dn̄s ꝓhibet q⁹ · 6 · ſz dīūdicare debet superfluū et necessariū ꝑm ea que ꝓbabiliē et ut in pl'ib⁹ occ̄runt Ş2 obī quia licet cuilibet retinē sua · ſz homo facit eleymosinā de suo ergo licet hoī non dare el'iaz qđ verū nō esset si dare el'iaz esset ſub ꝑcepto · ℞° q superfluū sustentacōi sue naē et si sit ꝓm tum q̄ntū ad dispēsacōez seu auc̄tē administrādi q̄ntū tm̄ ad vsū est illoz in q̄b⁹ vides signa ꝓbabilia necessitatis exēme nisi subueniat̄ et sō Nsili dico aliquo modo de superfluo decencie tui stat⁹ respectu indigēciū extra ꝑdictā necessitatē · vnde conē illos qui ō superfluo mōis ꝑdictis indigentib⁹ subuenire nolūt · dī di · 84 · sicut Esurienciū panis est quē tu detines Nudoz vestimētū est qđ tu recludis · q3iseroz redēpcō et absolucō pecunia quā tu in t̄ra defodis · Et m hoc appareat q el'iaz dare eo mō quo cadit ſub ꝑcepto ml'tū ptic̄pat ō rōe act⁹ iustic̄e · vñ glo · sup illud q⁹ · 4 · cū faas el'iaz dicit q el'ia ē ps iustic̄e Et quāuis hui⁹ ꝑcepti transgressores nō semp puniant̄ lege hūana · puniūt̄ tm̄ lege dīna · Sc̄om em̄ sñiam aug · li · 1 · de li · ar° · ml'ta impunita iuste relinquūt̄ lege hūana que tm̄ iuste iudicant̄ lege dīna · Nota tm̄ q sicut dare el'iam corꝓalē non cadit ſub ꝑcepto obligante nisi ꝓ tpe necessitatis et ut alicui in necessarijs vite subueniat̄ Ita ad doctinā alteri⁹ non obligat̄ homo ꝓt̄ debitū officiū n̄ in hijs que sūt de necessitate salutis et q̄n non esset q̄ instrueret · vel q̄n aliqs videt aliquē errare et non esset ali⁹ qui teneret̄ illud facē · alias aūt docere est consiliū et superogacō quedā · Vtz ille qui nichil habet obligeat̄ ad dandā el'iam ℞° ml'tiplex ē donū ſcz muneris a manu de q̄ deutro · 11 · papio tibi ut apias manū tuā egēo et paupi · Cōpassionis a corde · ysa · 48 · cū effuderis esurienti aīaz tuā tē v̄bi dulcis et ꝑsolatorij ab ore · ecc̄ · 18 · Nōne ardorē refrigerabit ros sic et v̄bū meli⁹ q̄m datū · Obsequij in ope exo · 22 · si videris asinū odientis te iacē ſub onere non ꝓtransibis sed subleuabis cū eo · Ad ꝓmū non teneat̄ manens paup cū nō habeat aliquid ad manū qđ possit dare · sed teneat̄ ad tria vltima ꝓ loco et tēpe · vñ q⁹ · 4 · dicit glo · si de sit facultas · da affectū et obsequiū ul' verbū · hec alex · de an ·

Requirit̄ videre de 4° ſcz de quib⁹ bonis debeat ul' possit fieri el'ia · Et c̄ca hoc q̄rūtur pl'a ſcz · vtz posset fieri de nc̄cio · ℞° necessariū dicit̄ dupl'r vno mō sine quo aliqđ esse n̄ potest et de tali nc̄cio el'ia oīno dari non debet · Nō si aliqs in ar° necessitatis cōstitutus habēt solū vnde posset sustentari et filij sui ul' alij ad eū ꝑtinētes · de hoc em̄ necessario dare est sibi et suis vitā subtrahē nisi forte talis casus immineret vbi subtrahēdo sibi daret alicui magne ꝑsone ꝓ quā eccl'ia ul' respublica sustentaret̄ quia ꝓ talis ꝑsone liberacōe seipm̄ et suos laudabilit̄ piculo mortis exponēt cū bonū cōe sit

ꝑrio ꝓferendū hᶜ tñ facere esset ꝓfectōis non necessitatis· Alio mō dicē aliq̄d esse necessari um sine quo non potest ꝙuenienē vita deduc ſm condicōez ⁊ statū ꝓsone ꝑe ⁊ aliaz ꝓsona rū quaz cura ei incūbit· huiꝰ ncc̄ij t̄minꝰ non est in mōdisibili ꝟstituꝰ· ſed mlt̄is additis non pōt diiudicari esse vltra tale necessariū· et mlt̄ us subtractis adhᶜ remanet vnde posset aliq̄s ꝙuenienē transire ſm statū ꝑm· Ve huiōi gᵒ eliaz dare est bonū ⁊ non cadit sub ꝓcepto sed sub ꝟsilio· Inordinatū aūt esset si aliquis tñ de bonis ꝑriꝙs subtrahēt vt aliꝙs largireē q̄ de re siduo non possit transigē vitā cōuenienē ſm ꝑm statū et negocia occrencia· nll's enī incō uenienē viuē dz· Sz adhᶜ tria sūt exapienda· q̄ rū ꝓmū est qñ aliq̄s statū mutat ꝙ religionis ingressū· tūc enī oīa sua ꝑpē xp̄m largiens opꝰ ꝓfectōis facit se in alio statu ponendo· Scdo qñ ea que sibi subtrahit et si sint nccia ad ꝙueni encīā vite pñt tamē de facili reparari ut nō se quaē maxiᵒ mcōueniēs· Tertiū qñ occrit ex trema necessitas alicuiꝰ ꝓuate ꝓsone· ul' aliq̄ magna nccitas republice m hiꝙs enī casibus laudabiliē aliq̄s poē ꝓtermittē id q̄d ad decēcīā sui status ꝓtinē videē· ut maiori nccitati sub ueniat· Vtrz eli'a possit fieri de illicite acq̄si tis· ℟ᵒ tripl'r pē aliq̄d esse illicite acq̄sitū· vno mō id q̄d illicite acq̄rit̄ ab alio et debeē et a quo est acq̄sitū nec poē ab eo res teneri q̄ acq̄siuit si cut ꝙtingit in rapina et furto et vsuris Et de talibus cū hō teneaē ad restitucōez eli'a fieri nō poē· vnde dicit augꝰ in li· de vbis dñi· nolite velle eli'as facē de fenore et vsuris· de pecūia tñ taliē acq̄sica poē eli'am facē si ꝑponat restituē eq̄pollens et ꝑpē illā eli'az non fiat impotens Scdo mō est aliq̄d illicite acq̄sitū q̄d quidē ille q̄ acq̄siuit retinē non poē non tñ debeē et a quo acq̄siuit· qz ſez cōē iustīcīā accepit et alter ꝙtra iustīcīā dedit· siē ꝙtingit in ſymō· in qua dās et acapiens ꝙtra iustīcīā legis dei agit· vñ non debet fieri restitucō ei qui dedit ſz m eli'as eroga ri· Quid tamē debeat fieri de pecunia sic acq̄sita dicē infra vbi ageē plenius de ſymō· Et eaō rō est in sil'ibꝰ in q̄bus dacō et accepcō est ꝙtra legē dei· Tertio est aliq̄d illicite acq̄sitū non q̄d quia ipa acq̄sicō sit illicita sed q̄a id ex quo ac q̄rit̄ est illiatū sicut patet de eo q̄d acq̄rit̄ ꝑ me retriciū ul' lenocinīū· Et hoc ꝑpe vocaē turpe lucꝛ· In eo enī ꝙ mulier meretriciū exercet tur piter agit et contra legē dei· sed in eo ꝙ acapit ñ agit ꝙtra legē· Vnde q̄d sic illicite acq̄sitū ē re tineri poē ⁊ de eo eli'a fieri· non aūt fit de eo sa crificiū ul' oblacō ad altare ꝑapue manifeste tū ꝑpter scandalū· tū ꝑpter sacrꝛ reuerencīā· tū ꝑpter horroꝛē scelerꝭ· vñ deutro· ʒ· non offe res mercedē ꝓstibuli in domo dei tui· Nō hic ꝙ qñ lucꝛ est lege ꝓhibitū ut in rapina vsu ra ſymō· et huiōi dicē lucꝛ non tantū turpe sed etiā iniquū· qñ aūt actꝰ quo q̄s luctus est ē lege ꝓhibitꝰ non aūt ipm lucꝛ ut in meretri tio et sil'ibus tūc vocaē turpe lucꝛ· Itē nota ꝙ si meretrix sit occl'ta vel penitēs poē eiꝰ obla tio recipi ne ꝑ ruboꝛe desperet et hᶜ ꝟfirmaē exē plo dñi qui suscepit a magdalena lotionē pe dū et vnctōz vngenti· luc̄· ʌ· 4 Sed obī illud luc̄· 16· facite vob amicos de mām̄ona iniq̄ta tis· mām̄ona sig'ficat diuicias ergo de diuiciis iniq̄ acq̄sitis poē aliq̄s sibi ſpūales amicos acq̄ rere eli'as largiēdo· ℟ᵒ ꝙ sicut dicit augꝰ· ī li· de vbis dñi· quidā male intelligēdo res aliēas rapiūt ⁊ aliq̄d inde pauperibꝰ largumē ⁊ putāt se facē qđ ꝓceptū est· intellectꝰ iste corrigendus est· Oms aūt diuicie iniq̄tatis dicunē vt ipe di cit in li· de q̄stionibꝰ euangeliꝭ quia non sūt di uicie inique n̄ iniq̄s qui ī eis spem ꝟstituūt· vl' ſm ambꝛo· iniquū mām̄ona dixt quia variꝭ diuiciaz illecebꝛis nr̄os tēptat affectꝰ· l' quia iu pl'ibꝰ ꝑdecessoribꝰ quibꝰ p̄rimonio succedit aliq̄s repit̄ qui iniuste vsurpauit aliena q̄zuis tu nesciās ut basiliꝰ dicē l' oms diuicie dñr ini q̄tatis· i· inēq̄litatis· q̄a nō eq̄liē sūt oībus di stribute vno egente et alio superhabūdāte·

Vtrz ille qui obuiat alicui paupi nccitatē ex trema pacienti furari possit ut ei subueniat de alieno si non possit de suo ℟ᵒ ꝙ in extreme ne cessitatis artᵘ oīa sūt cōia vnde licet ei qui ta lem necessitatē patiē acape de alieno ad suā su stentacōez si non inueniat qui sibi dare velit· Et eadē rōe licet hñti aliq̄d de alieno de hᶜ eley mosinā dare ymō acape si aliē subuenire non possit talem necessitatē pacienti· si tñ fieri poē sine ꝑiculo paupis requisita dñi volūtate· et si ne ille licencīā dederit siue ñ debet ꝓuidere pau peri ī vltima necessitate exñti nisi etiā ille cui debet in simili necessitate esset quia etiā tūc ei ꝓ uidere tenereē si nichil ab eo habuisset· Et qui ꝓuidet tali de alieno non teneē ad restitucōez· ſm tho· in ꝙ· Aliquibꝰ aūt videē ꝙtrariū· ſ· ꝙ si sine ꝟsensu veri dñi faciat teneē ad restitu cōez ipi vero dño si habet vnde restituat· si vo nō habet ad pñs teneē restituē cū ad fortunā venerit pigniozē· Et hᶜ dicat eē ꝑbabiliᵗ wilh· de militona ꝑter pl'a· 1ᵒ quia ñ remittit̄ pec catū nisi restituaē male ablatū· 2ᵒ quia alia ē obligacō q̄ teneē sic indigenti· et alia qua tene tur vero dño· et ideo satisfaciendo paupi non satisfacit vero dño cū paup veri dñi vicē non gerat nec verꝰ dñs idᵒ ratū habeat· Et si obī ꝙ si talis paup acapet non teneret restituē Re spondēt ꝙ secꝰ est de ipo et de fure· qua pauper acapit q̄d suū est· sed fur acapit q̄d suū nō est vnde ñ ꝑ transferre dominiū sine ꝟsensu dñi

Equiē vidē de 4ᵒ scz q̄s posset facē eli'am Et ēca hᶜ querunē pl'a scz vtrz illi q̄ sūt i ꝑate alteriꝰ cōstituti eli'am facē possint ℟ᵒ il le q̄ est sub ꝑate alteriꝰ cōstitutꝰ inq̄ntū huiōi debet regulari ſm superioris ꝑatē· hic enī est or do naēalis ut inferiora ſm superiora reganē et regulenē· et ideo oportet ꝙ ea in q̄bus inferior superiori subiciē dispenset nō aliter q̄z ei sit a su periori ꝟmissū· Sic igiē ille q̄ est sub ꝑate cō stitutꝰ de re ſm q̄m subiciē superiori eli'am facē nō debet nisi q̄ntū ei a superiori fuerit cōmissū· Si q̄s vero habeat aliq̄d ſm qđ ꝑati superioris

nō subsit · iā ꝺm hoc non est eiꝰ pētī subiectꝰ sed q̄ntū ad hoc ꝓpriꝫ iuris exñs et de hoc pē facere el'iaz · Vtꝛ monachus ul' aliꝰ religiosꝰ el'iaz facē possit ℞ꝯ q non quia nec volūtatē nec ꝓpm habet 12 · q · 1 · volo · et · c · non dicatis · Et hoc verū est de puro claustrali nll'am āmiꝫstracōez nll'mqz officiū hñte nisi hoc facēt de licēcia expꝛssa vl' ꝓbabiliē ꝓsūpta abbatis de rebus cōibꝫ · arꝰ · 16 · q · 1 · placuit · vl' nisi videat hoīem ad mortē esurientē tūc em̄ pē hoc facere de licencia abbatis · di · 86 · pasce · q̄a in tali caū sūt oīa cōia · 21 · di · sicut hꝫ · non obstante eč cōtradictōe abbatis inferioꝛis · 11 · q · 3 · qui resistit · Si vero āmīstracōez habet tūc nō tm̄ poē · sed debet q̄cq̄d supest paupibꝫ erogare ꝺm ray · 12 · q · 1 · quia tua in fine · ⁊ di · 86 · non sane · Et hoc est verū ꝺm rod · nisi sit āmīstracō de qua statutū est q quicq̄d supest necessitatibꝫ refundaē in vsus cōes vel in aliquē vsū cōem speciale · Quid si religiosꝰ ad scolas vel ad pegrinandū vadat de licencia abbatis · numq̄d facē pē el'iam ℞ꝯ q sic quia eoꝝpo q abbas licēciauit eū videē ꝫ cōcessisse q faciat oīa bona que honesti scolares et pegrini cōsueuerūt facere · ar · de offi · dele · ꝓterea · ff · de ureur̄ · l · 2 · Ita tm̄ q hc faciat moderate ⁊ formādo se illis inter q̄s viuit · di · 11 · illa · hec hoſt · et ray · Vtꝛ vxoꝛ sine licēcia viri el'iaz facē possit ℞ꝯ si habz res ꝓfernales · i · ꝓpꝛias ꝓter dotē potest et debet iñ el'iaz facere etiā viro inuito exē de pacē · cōnē · hac lege · Sed et de rebꝫ q̄busdā viri · s · de panevino et sil'ibꝫ que scz bono et approbato more ⁊suevuerūt ad dispensacōez vxoꝛis ꝓmē potest moderate dare ꝓ deo ꝺm facultatē viri et maioꝛē ul' mioꝛē m'l'citudinē et ncēcitatē paupm formās sibi conscīam q maritꝰ debeat hc ratū tenē licet forte aliqñ oꝛe ꝓhibuerit · solent em̄ marīti talia ꝓhibē ad tꝛoꝛē · ut sic et si non m toto tm̄ tpent se a tanto · Potē etiā formare sibi cōscīam ex qualitate paupis de quo credit q si maritꝰ eū videt ei porrigēt · arꝰ · instī · de obli · que ex delic · nas · ⁊ placuit · Sed ⁊ de licēcia viri hoc facere potē et debet indistincte · Si aūt modis oībus credat q marito displiceret si daret nec potē suā conscīam informare tūc debeat q dare non pē Nullatenꝰ em̄ dare debet cū scandalo viri sic intellige · 22 · q · 4 · q̄ò deo · et alia iura que videnē ⁊traria Et hc verū est nisi videt paupem morientē fame · tunc em̄ posset el'iam facere de licēcia sūmi sponsi sicut de monacho dictū est supꝛ Et hoc dicūt cōiter oēs doctoꝛes · Eodē aūt titulo de negociis secularibꝫ dicit q si m'l'r eč latenē moderatas det el'ias ꝓ se et viro suo vtiliē gerēdo cōe negociū non peccat licet credat q viro displiceret si sciret Et sufficit in hoc caū q non veniat ⁊ra ꝓhibicōz viri et q eū non scandalizet · Et nota q sicut de rebus maritī non pñt vxoꝛes dare el'ias sic nec de rebꝫ dotalibꝫ quaꝝ dñs est maritus · C · de rei ven · dote · et · C · de iur̄ · doē · in rebꝫ · Itē caueant vxoꝛes a mēdacō scz ne cū dederint mēdianē dicentes se non dedisse forte ꝓpter metū viroꝝ · ne in tpalē eterna quā meruerāt retributō cōmuteē sicut legiē de obstetricibꝫ 22 · q · 2 · si qualibet · hec hoſt · ⁊ ray · Sed numq̄d vxoꝛ poē facere el'iaz irreq̄sito viro de rebus quas habet ex ꝓpꝛio lucro · quia est m'l'r lucrativa ℞ꝯ 10 · dēctista dicit q sic etiā rich̄ · et tho · moderatas tñ · Wilh̄ · aē de mili · pleniꝰ dixt distinguēs q aut de rebꝫ illis seꝑam sustentat et virū aut suphabūdat In ꝓmo caū non potest de eis el'iaz facē si subtractō sustentacōis virī dz inde sequi q̄a magē teneē viro q̄m aliꝫ · In 2° caū pē viro etiā inuito et idē dicendū est de pafernalibus · Vtꝛ filiusfamilias el'iam facere possit ℞ꝯ de castrē si et q̄si de castrensi peculio poē facere el'iaz Mā q̄ntū ad illō patrfamilias censeē · ff · ad macedon · l · 1 · ⁊ finali · de aduēacō aūt ul' ꝓfectīcō q̄uis ꝓmū suū sit quo ad ꝓpetatē · 2ꝰ q̄ ad spem successionis et sic intelligiē quodām̄ dñs rex paternaꝝ etiā vinente patre · instī · de hære · q̄li · ⁊ · sed suī · nec pē nec debet el'iaz dare nisi sicut supꝛa notatū est de vxoꝛe et monacho · et in hijs casibus in quibꝫ poē alias donare · hec hoſt · et ray · Guilh̄ · aūt de mili · dicit q sine ꝓuidicō filiꝰfamilias poē facere modicas el'ias sine consensu patris non aūt magnas et notabiles · ⁊ si tñ et cōmissa esset ꝓcuracō vel villicacō posset facē ampliꝰes dūꝰ non cederēt in ꝓuidiū patris Quod si filius esset in scolis vl' in pegrinacōe vl' in itinere · Respondēt ray · et hoſt · q si sit ibi de licencia pñs potest etiā de ꝓfectīcō ⁊ aduenticō el'iaz dare · arꝰ · ff · ad macedō · l · pē si filiꝰ · sicut etiā de monacho dictū est supꝛ · Vtꝛ sui ancille et famuli el'iaz facē possint · ℞ꝯ q non pñt el'ias dare de rebus dñoꝝ sine ⁊sensu eoꝝ nisi panē et huiōi que non inferūt sensibile nocumentū · quia et si etiā aliquis taliū sit dispensatoꝛ rex non tamē ponit dispensatoꝛ q̄si potestatē hñs aliquā in re dñi sed q̄si tractās ea ad vtilitatē dñi hec tho · in · 2° · Sed guilh̄ · de mili · dicit q sine cōsensu dñi expꝛsso vel ꝓsumpto ul' ratihabicōe · ꝺm̄us de rebꝫ dñi facere non poē el'ias nec magnas nec ꝓuas · Nec est oīno sil'e de seruo et filiofamilias quia hic et si non actu tamē habitu dñaē · ꝺm̄us aē neutro mō dñatur · De ꝓpꝛio aūt suu seruio q̄ constat q posset el'iam dare ·

Requiē vide de 6 · ⁊ · quibus est etia danda ·

Et ċca hoc querunē pl'a scz vtꝛ aliq̄s possit facere el'iaz sibiipi ℞ꝯ cū el'ia sit opus misericordie sicut mia non est ꝓpꝛie ad se sed per q̄ndā sil'itudinē ut dictū est · li · 2 · Ita etiā ꝓpꝛie loquendo nll'us sibi el'iaz facit nisi forte ex ꝓsona alteriꝰ ut cū quis ponit el'iaꝝ distributoꝛ pē etiā ipe acape sibi si indigeat eo tenoꝛe quo aliꝫ ministrat · pē etiā distingui q el'ia potest dupl'r fieri scz ut ꝓ collacōez alicuiꝰ rei tpalis et hoc modo nll's sibiipi el'iaz facere poē · vel ꝓ exercicū alicuiꝰ actꝰ spūalis vel coꝛpalis · Et qꝛ hō cū sit diuersaꝝ partiū in seipm̄ agere potest sicut aīa mouet coꝛpus et vna ꝓs aīe aliā · et vna ꝓs coꝛporis aliā · ideo talem el'iaz aliq̄s sibi facē potest · Sed quia ad subueniendū sibi m

corpalib⁹ natura satis inclinat ideo de hoc non oportuit dari ꝓceptū sed solū de subuenendo aīe ad qđ non ita mlti inclinanť · vnde dicť ecc̄· 30· Miserere aīe tue placens deo ¶ Vtr̄ tā boīs q̄z malis sit danda el'ia ℟ō q sic si indigeāt m tuitu sustentande naťe · cū ꝓpiať nobis ec̄ benefacť inimicis · quia hec oīa tpalia sustētamē tū et fulamētū sūt naťe rōnalis que est scōm se ordinata ad deū · que et si q̄nq̄z erret a condi tore nequaquā tñ est desperandū de ipa dū viuit ¶ Non tamē est danda el'ia malis intuitu fouende malicie · quia scōm aug̃ · sic diligendi sē boīes ut non diliganť eoꝝ errores et exhibicō beneficij corrñdet dilectōi · Intelligendū tamē ē q el'ia ꝓut est satisfactoria est bonis mīstranda ut meritis eoꝝ q̄bus ꝟferē sit celerior libera cō eoꝝ a pena a quib⁹ ꝟferē · Si aūt el'ia non fiat intuitu liberacōis a pena debita sed solū liberacōis ip̄i⁹ danti⁹ · tunc non oportet q fiat distinctō ꝑsonaꝝ quib⁹ dať el'ia · vnde et executores testamētoꝝ debēt eligē bonos q̄bus ꝟferāt res mortuoꝝ ad expedicōez et liberacōez a pena tū quia iusti vberiores fundūt ꝓces ꝓ illis ꝓ q̄bus ꝟferē eis el'ia q̄m iusti · tū quia oracōes eoꝝ sūt efficacōres apud deū · Dicendū est g⁹ q el'ia danda est bonis et malis dūmō sint indigentes quia indigenti non subuenire iniquū est · vnde ambro⁹ · sup illud luc̄ · 12 · boīs vberes fruct⁹ agri · dicit nec mīoris est crimis tollere hūti q̄m cū possis et habūdans sis indigentib⁹ denegare · et habeť · di · 84 · sic̄ · dz ergo el'ia fieri indigētib⁹ · De malis tñ distinguendū ē q aut sūt in statu et volūtate peccandi aut ñ · ꝓmo mō non est eis subueniendū ne debeť eis fomē tū peccandi nisi in caū notabilis necessitatis in q̄ semꝑ ē naťe subueniendū · vñ aug⁹ · 1 · habeť di · 86 · q̄ venatorib⁹ dāt q̄re dāt q dāt hystriōib⁹ et meretricib⁹ · q̄re dant ñ naturā ibi attēdunt non creaturā operis dei s; neq̄dā operis hūani · et · 1 · q · 4 · non oīs · dicť q vtili⁹ esurīēti panis tollit̄ si de abo secur⁹ iustitiā negligit q̄z esurienti pāis frangit̄ vt iniustitie seductus acq̄escat · Nec est ōrū hoc q dicť · 86 · di · ñ satis · Ş · pasce · quia ibi loquit̄ de esurīēte ad mortē · Si vero sunt in volūtate dimittendi pcīm tunc dari potest · vnde · ro · 12 · si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū · hoc em̄ facies carbones ignis scz ōmi amoris congeres caput eius · ¶ Vtr̄ el'ia licite dari possit hystrionib⁹ ℟ō hystrio dī q̄ p aliqđ instrumētū uel corporis gesticulacōz hoīes mītēdit ꝓuocare ad varios risus vl' ad īeptā letitiā et q̄ ob hc̄ ei dat ymolat demoni · i · peccat · et sic dicit ier⁹ · q mimis et hystrionibus dare nichil aliud est q̄m demonib⁹ ymolare · Sed si dē ei q̄ indiget bonū ē · Itē si dē ei q̄a sciat viellare ad cōsolacōez naťe infirme et desolate non est pcīm · Ex⁹ de dauid q̄ citharā pcutiebat q̄n spūs malign⁹ agitabat saul · 1 · regū 16 · bonū est ergo largiri · oīb⁹ si sufficiam⁹ · gal' · 6 · dum tempus habem⁹ operemur bonū ad oēs sed qua nō sufficiam⁹ oīb⁹ addit maxime ad domesticos fidei quib⁹ magis tenem̄ q̄m extraneis ¶ Unde · 1 · thi · 4 · si quis suoꝝ t maxime domesticoꝝ curam non habet infidelis est t infideli deterior ¶ Notandū tamē q sicut dicť di · 82 · Ş · 1 · gn̄ aliter danda est el'ia paupib⁹ et hijs qui laborare non pñt suis manib⁹ · qui em̄ laborare poť si immiscet se el'ie imperatoris redigiť in seruitutē · C · de mēdi · validis · l · 1 · Et dicť ibi glo · q iusti⁹ feceris si penitentē iniuste exegeris q̄z si ei deberis · ¶ Quib⁹ magis el'ia sit dāda ℟ō q illi cui magis est benefaciendū · vnde dicit phs 9 · eth̄ · non est facile determinare ꝓpter mltas diuersitates boni et necessarij · tñ hoc ē tenendū q semꝑ magis est reddendū debitū q̄z beneficiū impendēdū ut ipe dicit ibidē nisi ex pte altera assit maior boīas ul' necessitas ul' vtilitas · Et ideo parētib⁹ et ꝓpinq̄s et bñfactoribus et eis a quib⁹ spūalia bona quis accepit magis dz facere el'iaz si indigeāt et ceteris paribus mlieribus magis Et magis etiā indigentibus et magis vtilib⁹ ad bonū cōne · vñ mlto magis supiori egenti vtiliori magis ē el'ia dāda q̄m ꝓpinq̄ori · maxime si non sit mltū ꝺiū ct⁹ cui⁹ cura nobis specialis immīeat t si mltū non indigeat · Et sic ꝺm has q̄tuor ꝺicōes debet gradus in el'is constitui scz honestū vtile necessariū et debitū · Assignare aūt in singul' q̄n vn⁹ alteri ꝓferať est impossibile q̄a singulares ꝺicōes que attēdende sūt · sūt infinite · et ñ cadūt sub arte · de hijs aūt vnctō docet et prudēcia ꝺiuinū · Sed obiciť ꝺtra ꝓdicta · et vī q el'ia sit magis danda inimicis q̄m ꝓdictis ꝑsonis · q; dare el'iaz inimicis est ꝓfectōis op⁹ qđ ē melio⁹ q̄m op⁹ imꝑfectōis · Dicendū est q opus ꝓfectōis est melio⁹ q̄z imꝑfectōis saluis gradibus ꝓambulis ad ꝓfectōez · Dare aūt amicis ē gradus ad ꝓfectōz ¶ ñ si quis inimicis pocius daret q̄m amicis non ꝓfectō sed stultitia esset ¶ Ad hanc etiā questionē valent illa q̄ dicta sūt in li⁹ 2 · in illa q · s · vtr̄ sit magis benefaciendū amicis · tē ·

Sequit̄ vidē de A⁹ s · de mō dandi el'iaz Circā qđ sciendū q in mō dandi el'iaz debēt esse multa scz cōpassio ꝓxim · ysa · 28 · cū effuderis esu · am · ti · tē · vñ aug⁹ sup psal · q dat ut careat tedio in impellantis non ut refiaat viscera indigentis et rē et meritū ꝑdit · Itē benignitas ꝟbi · ecc̄ · 18 · Nōne ardorē refrigerios · sic et ꝟbū melio⁹ q̄m datū · Itē habūdātia dati · thom · 2 · si mltū tibi fuerit habūdanť tribue · et coꝝ · 9 · q ꝓce semīat ꝓce et metet · Itē hylaritas dantis · ecc̄ · 34 · in oī dato hylarē fac vultū · t · 7 · 2 · coꝝ · 9 · non ex tristicia aut ex necessitate · hylarē datorē diligit deus · Itē humilitas dantis ꝓu · 28 · qui despicit deꝑcantē sustinebit penuriā · Itē disceō ecc̄ · 12 · da iusto et ne receperis pcōri · Itē ꝺtinuacō ecc̄ · 11 · mane semia semē tuū t vespe non cesset man⁹ tua · Itē acceleracō · pu · 3 · ne dicas amico tuo vade et reuertē cras dabo tibi cū statim possis dare · Itē recta intencō · q⁹t · 6 · cū facis el'iaz nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua · Itē pietas · 1 · thi · 4 · exercitacō ad⁹ modicū valet · pietas aūt valet ad oīa · Itē caritas ·

i·cor·13·si distribuero in dbos paup̃ oēz fact̃ tē meā tc̃ caritatē aũt non habeā nichil m̃ prest·Ite ordo dandi ecc̃·30· miserē aie tue scz p̃ mo placens deo·

Requiē vidē de 8° scz de vtilitate el'ie·Et circa h^c q̃runt̃ pl'a scz vtz vt^o el'ie magis cõsistat in dato exti'ori q̃m in affectu inti'ori· Rº el'ia hz efficaciā et ex ipo facente inq̃ntū ē dicenda opus meritoriū·Et ex ipo accipiente inq̃ntū obligat̃ ad orandū p illo qui el'iaz dat Si ergo sideret̃ el'ie efficacia ex pte recipientis sic maior efficacia in maiori dato sistit·inq̃z tū p hoc pl'es et magis debitores efficiunt̃·Si aut̃ ex pte dantis sit respectu p̃mi essencialis efficacia el'ie magis pensat̃ ex affectu q̃m ex dato·sed respectu p̃mi accidẽtalis ut remissiõis pene l' huiõi mag̃ pensat̃ efficacia el'ie ex mag̃ tudine dati·nisi ex pte altera intencõ volũtatis magnitudini exti'oris dati ꝓponeret·pot̃ em̃ esse tam intẽsa volũtas q etiā oēz penā absorbet et reatū sicut de stricõe dī·Dposito q duo sint equales in caritate t el'ias faciāt equales sz alter cū grauamīe alt̃ cū hylaritate·qs hoz magis meret̃ q̃ntū ad remissionē pene Rº si grauamē illud p̃cedat ex radice auaricie vel de reliq̃is ei^s·non est ex hoc magis satisfactoria el'ia sz mi^s·qz p̃cedit ex radice p̃ti ex quo nõ debet smodū reportare·Si aũt p̃ueniat ex radice splexiõis p̃pe magis est satisfactoria et meritoria q̃ntū ad dimissionē pene cū sit mag̃ penalis·Sed st hoc obī illō 1·cor·9·hylarē datorē dī·de^s·Dicendū q hoc intelligit̃ de dilectõe q̃ deus eum remunerat in p̃ti dans sibi aliqđ gaudiū spũale qđ non habet qui dat cū g̃ namīe Vl' pt̃ dicī q hylaris ibi sumit̃ p volũ tario et spontaneo sic̃ innuit ec̃ apl's ibi ñ em̃ inculpat̃ coleric^s si non pt̃ leuit̃ ieumiare·sic̃ nec melancolic^s si non pt̃ leuit̃ dare·h^c wilh· de mil'·Adh^c nota q est mltiplex vtilitas p̃ueniẽs ex el'iaz largicõe valet enim hic et ī futuro·1·thi·4·pietas ad oīa valet p̃missionē hñs vite q̃ nũc est et fu·Tpalem enim vitā conseruat et plongat·psal·bt̃us qui intellig^t sup̃ege·et pau·et sequit̃ dñs opē ferat illi sup̃lec·do·ei^s·Itē tpalia augmẽtat p̃ũ·11·Alij diuidũt p̃pria t dicõres fiũt spũalit̃·Itē a culpa liberat·luc̃·11·date el'iam t ecce oīa mũda fiũt vobis·Item liberatū defendit dra diabolū ecc̃· 29·sup̃ scutū potentis et sup̃ lanceā pugnabis aduersus inimicū tuū·Itē ptegit a pcto acc̃·3· ignem ardentē extinguit aqua et el'ia resistit peccato Itē illuīat intellectū et affectū sanat· ysa·48·frange esu·pa·tuū·et sequit̃·tūc erũpet q̃si mane lumē tuū ecce illustracō intellect^s et sanitas tua cit^s orieī·ecce sanacō affectus· Item gr̃am seruat ecc̃·29·el'ia viri q̃si sacculus cū eo·et gr̃az hoīm̃ sbuabit q̃si pupillam·Itē a morte eterna liberat thob·4·el'ia ab omni pcto et a morte liberat et ñ patietur animas ire in interitū·Itē ad gl'am ꝓuc̃·qrt·4· Venite benedicti patris mei·tc̃·t sequit̃ esurii ui·tc̃·et ysa·48·frange esurienti·et seq̃t̃·gl'a

thi colliget te·has aũt vtilitates maxime habet cū debitis circũstanciis vestita·Notãdū ec̃ q el'ia vz ad p̃icta ñ q̃ē sm̃ necitatē sz scom̃ q̃ndā dispõicõez et p hũc ec̃ modū intell'r illud ambro·sup i^o·1·thi·4·pietas ad oīa vz·pietatē sequēs si lubricū carnis paciat̃ vapulabt sz nõ pibit quia p hoc q aliqs pietatis opibus vacat exñs in pcto mõrli sed disponit ad gracīā ut nõ facile p̃mittat̃ in p̃icõez ire·

Requiē vidē de vltimo·s·de el'ia p̃ opacõez ad satisfactõz·Et circa h q̃runt̃ pl'a·s·vtz el'ia sit satisfactoria Rº ul' fit intencõe subleuãdi necitatē p̃mi t sic est op^s mīe·vl' recõpensandi debitū offense dei·et sic ē op^s iustic̃ie et est satisfactoria·vñ p̃mo mõ primz ad meritū vite·2° mõ ad meritū dimissiõis pene·Vtz q̃libz el'ia corpalis sit satisfactoria·Rº a pcto desistē ñ est de eēncia satisfactõis ut ex dictis pz·sz est p̃ambulū ad satisfactõz sic̃ ei^s fũdamẽtū·vñ cū aliqs peccat eo ipo qđ nõ facit qđ facē teneī stat q i^o qđ qs tē alias facē ñ est de essẽcia satisfactõis sz p̃ambulū ad eā vñ cū ad el'iarū largicõz q̃nz qs teneat q̃nz ñ·vt patuit sup̃ stat q illaz el'iaz largicõ ad q̃s qs tē ñ est ps satisfactõis·Alie vero sic cū sint opa bona et penalia qđ exigit̃ ad op^s satisfactoriū·punit̃ em̃ qs ñ tm̃ ex afflictõe corpis sz ec̃ ex subtractõe rer̃·hec tho·Quidā tm̃ ut boñ·dicūt q ec̃ ille el'ie ad q̃s qs tē sē satisfactorie ex dīne mīe largitate Vtz el'ia ad hoc q sit satisfactoria fieri debeat de necessariis Rº necm dict̃ dupl'r· ul' sm̃ nake aritudinē ul' sm̃ vsū vitēdi cõez pº mõ ñ tē nec debz imponi ei q peccauit qa h^c est p̃fectõis t p̃tinet ad illos qui totū victū expectāt a xpo sic̃ viri q̃ fuit in statu p̃fecto Et iõ si fiat el'ia debet fieri de eo qđ supest huic necio· et bñ est satisfactoria·Si aũt dicat̃ necm 2° mõ de quo dic̃ aug^s·ml'ta superflua habē p̃ba bim̃ si sola necessaria teneam^s de tali fit p̃pe satisfactõ·de superfluo vo huic necio ñ fit q̃ntū ē de rigore iustic̃ie·Credo itez q dīne mīe largitas est tāta q to^s acceptat t q̃i p nichilo nos saluat·hec boñ·Vtz vo de p̃riis ul' alienis ul' illicite acq̃sitis debeat el'ia fieri req̃re sup̃·h^c aũt ad pñs dicē sufficiat·s·q ad hoc q el'ia sit satisfactoria·necm ē q q̃ eam dat ipam iusto titulo habeat et tenē et possidē valeat alit̃ tenē pocius reddere q̃z dare·hec hosti·

De oīone·ti·21^a·

Deinde sideranđ est de oīone·Et p̃mo de eius quidditate·2° cui cõuenit orari·3° cui cõuenit orare·4° qualit̃ debet orari·5° quid in oracõe debet peti·6° pro quibus debet orari·7° de oracõis vtilitate et efficacia siue virtute·8° de oracõis necessitate·9° de dīuina laude que in oracõibz inserit̃·10·de deuocõe ex qua oracō virtuosa redditur·Oratio enim sine deuocõe est quasi mugitus boū·ut dicit aug^s·Circa p̃mū querunt̃ pl'a·cui^s sz potende actus sit ipa oīo vtz rõis ul' volũtatis Rº orare dicit̃ dupl'r·vno^o p desiderio obtinẽdi aliqđ a deo quo desiderās ordinat̃ in ipm

Et sic oracō est quidā ascēsus aīe intellectīe ad dēū qui est volūtatis vt elicientis ⁊ intellectus ut dirigētis ⁊ sic dīc dañ li 3 c 23 Orō est ascē sus intellect⁹ ad dēū ⁊ glo sup illud psal acce dite ad eū dicat accedite fide inhēdo et duob⁹ pedib⁹ gemie caritatis crendo p⁹ ptiet ad di rectōez intellect⁹ 2⁹ ad ascensū affectus Et sic sumīt oracō scōm qō 1 thi 2 distinguīt ora obsecracōez postulacōz et grāz actōz et in glo sup illud psal Dñe āte te oīe desiderū meū vbi dicīt numq̄m desinit orare qui non desinit amare Alio mō orare est idē q̄ p̄dictū desideri um loquendo ad dēū p modū ꝓponē non p mo dū indicatīū sed supplicatīū et sic ē act⁹ intel lect⁹ ut elicientis et volūtatis ut monētis et sic dicat ysidor⁹ li 10 ethimo q̄ orare est dicē Et auīt g metha c 3 dicat q̄ hō p orōz loquī deo et phs 1 eth c penl dicat q̄ ad optima dep cat racō hec rich Vtrū orō sit actus religio nis Ar⁹ q̄ sic qz p orōz homo deo reuerēdā orā do exhibet imq̄tū scz ei se subicit ⁊ p̄fitet orā do se indigere eo sicut bonoz suoz autore hoc aī ptinet ad vtutē religiōis cui⁹ ut dictū fuit 2 li est honorē deo debitū exhibē

Sequīt vidē de 2 scz cui gueniat orari Ar⁹ q̄ hoc gueniat deo et eī sanctis ei⁹ vñ job q ad aliquē sanctoz gueritē aliī tñ deus oraī et aliī sancti oranī De⁹ enī orat ut p ipm id qō petīt impleat Sancti aūt qui sūt in patria petīcōes nr̄as quas ad eos dirigim⁹ in vbo qō ipi vidēt eas manifestante cognoscūt Sancti vo qui sūt in via vl in purgatorio non dum fruunt verbi visione ut possint ea que nos co gitam⁹ ul diam⁹ cognoscē Et ideo implora mus orando suffragia sanctoz exīaū in p̄ria non aūt sanctoz exīaū in p̄gatorio l in mū do Avīis tñ petim⁹ colloquēdo Adhuc nō q̄ quia spūs sanct⁹ ex psonali ꝓpietate habz q̄ sit domū ideo magis sibi gpetit q̄ ipe petat q̄m q̄ aliq̄d ab eo petat q̄muis etiā eccl'ia aliq̄s ora cōnes dirigat ad ipm licet non eas q̄ loco ora cōnū in eccl'ia recitant vt veni creator spirit⁹ mentes tuoz visita

Sequīt vidē de 3⁹ scz cui gueniat orare Et arca hoc querunt pl'a p̄mo vtr̄ gueniat soli creature rōnali Ar⁹ q̄ sic ut patet ex p̄dī ctis in sol'one p̄me q̄stiōis de oīone Vtr̄ xp̄o gpetat orare p nobis Ar⁹ xp̄s orat p nobis ī q̄ntū hō sed ideo non diam⁹ xp̄m orare p no bis qa xp̄s sig̃ficat suppositū eternū cui⁹ nō est orare sed adnuare ꝓpt quod diam⁹ xp̄e audi nos xp̄e miserē nobis Et in hoc etiā vitamus hæresim arrij qui posuit psonā filij minorē pa tre et hæresim nestorij qui distinxit in xp̄o pso nā filij hois a psona filij dei Vtr̄ vero sanct⁹ q̄ sūt in patria orent p nobis ⁊ vtr̄ illi q̄ sūt in p̄gatorio sil'r orent p nobis reqre sup arca fi nē tercij libri

Sequīt vidē de 4⁰ scz qualit debet orari et quid de aliquib⁹ gdicōib⁹ et papie de illis que requrunt in oīone ad h⁹ q̄ sit impertina di cet infra ar A tñ et hic ca hoc quērunt pl'a

scz Vtr̄ oīo debeat esse vocalis Ar⁹ q̄ sic est enim duplex oīo s cōis et singularis Cōis ē que p ministros eccl'ie in psona totī ppl'i fidel deo offert ⁊ ideo oportet q̄ innotescat toti ppl'o p quo offert qō non posset fieri nisi esset voca lis et ideo etiā cant⁹ sūt ab eccl'ia instituti vñ aug⁹ dicat de seipo q̄ flebat vberrime ī ymnis et canticis suauit sonantib⁹ cantātis eccl'ie eo q̄ voces ille influebāt in auribz ei⁹ et loqueba tur veritas ī coz ei⁹ Q̄ro vero singularis offer tur a singulari psona quacūq̄z siue p se siue p alīs orante Et de hui⁹ oīois necessitate nō est q̄ sit vocalis Jungīt tñ ei vox mltiplicī rōne p̄mo ad excitandā int̄iorē deuocōez Vñ in ea tm̄ vocab⁹ et huiōi signis est vtend q̄ntū ꝓest ad excitandū mteri⁹ mentē si vero mēs p hoc distrahat ul qualitcūq̄z impediat est a talibus cessandū qō papie stingit in eo cui⁹ mens est huiōi signis sufficienē ad deuocōez parata Se cūdo q̄ deo aliq̄d debitū reddat ut hō deo fruat scōm totū qō a deo habet i non tantū mente sed et corpori qō papie gueniat oīoi scm qō est satisfactoria Tercio adiūgīt ei ex quadā redū dancia ab aīa ad corp⁹ et ex vehemēti affectōe scōm illō psal Letatū est cor m ⁊ exul ling m et hæc tres rōes cū alijs trib⁹ in hijs vsibus gtinēt Collige sex causas q̄re vocalit oras Vt corpor cedat mentis deuocō crescat Vt cor mū det et p̄xim⁹ edificet Lingua laudet opifex de monq̄z fuget Si obicīt illō qui⁹ 6 tu aūt cū oraueris int in cu tē Dicendū sic dicat ibi cri so⁹ q̄ dñs non p̄hibet orare manifeste sed p̄ hibet hoc fieri ea intēcōe vt ab alijs videat Vñ orans nichil nouū facē debet q̄ aspicīat hoies nel clamando nel pect⁹ percutiendo ul man⁹ ex pandendo Vtr̄ oīo debeat esse diuturna Ar⁹ q̄ q̄nq̄z sic de oīone enī possum⁹ loqui dupl'r vno mō scōm cām suā que est desiderū caritā tis ex quo p̄cedere debet oracō qō in nobis debet esse gtinuū ul actu ul vtute manet enim h⁹ modi desiderū in oīb⁹ que ex caritate facim⁹ in gl'am dei oīa autē que agim⁹ debem⁹ ad gl'am dei facere ut dicīt 1 coz 10 Et scōm hoc oīo debet esse gtinua vñ aug⁹ ad p̄bā nos ipa fi de spe ⁊ caritate gtinuato desiderio semp oram⁹ Alio mō scōm se et sic non pot esse assidua q̄ oportet alijs opib⁹ occupari sed gueniēs est vt tantū duret q̄ntū est vtile ad excitandū int̄io ris desiderij feruorē cū vero istā mensurā exce dit ita q̄ sine tedio durare non possit non est oīo vlteri⁹ ꝓtendenda ut etiā vult aug⁹ ad p̄bā ostendēs hoc exemplo sanctoz qui mora bant in egypto Dñr īmāt fratres in egypto habē oīones crebras tñ breuissimas et quodā mō iaculatas ne illa vigilant erecta que ora ti p pl'imū est nccia p̄ductōis moras eluanes cat atq̄z hebetet intēcō Ac p hoc etiā ipi satis ostendūt istā intencōz sicut non esse obtundē dā sic durare non pot ita si p̄duranerit non etiā rūpendā Et sic h⁹ est attendendō in oīone singulari p gpacōez ad intencōez orantis ita in oīone cōi p gpacōez ad ppl'i deuocōez Et nō

ſõne illi⁹ qđ dicit dñs luc·18·oportet ſẽp orare
ꝙ aliqs ꝺtinue orat·vel ꝓpter continuitatẽ de-
ſiderij ut dictũ eſt·ul qr non pretermittat qñ
oret tpibꝰ ſtatutis·ul ꝓpter effectũ ſiue m orã
te qui poſt oracõez remanet magis deuotꝰ·ſiue
etiã in alio ut cũ aliqs ſuis beneficijs aliũ ꝓuo
cat ut ꝓ ſe oret·etiã qñ ipe ab oſone ceſſat·

Sz obt̃ ꝺtra hoc qđ dr ꝙ oſo debet aliqñ eẽ diue
na quia xps dixit·qȝ·6·orãtes aũt nolite ml
tũ loqui·Rꝺ· ſicut dixit augꝰ·ad ꝓbã·abſit ab
orõe ml'ta loqui ſed nõ deſit ml'ta pcacõ ſi fer-
uẽs pſeuẽt intencõ·Nã ml'tũ loqui in orando
eſt neceſſariũ rẽ ſupfluis vbis agere·plerũqz
hoc negocijs plus gentibꝰ qm ſmonibꝰ agit̃·

Vtz de nccitate oſonis ſit ꝙ ſit attẽta Rꝺ·
ꝙ ſic·Attẽcõ em̃ habet papue locũ in oſoe vo-
cali·Actꝰ em̃ exterior non eſt moralis niſi per
cõpacõez ad actũ rõis int̃iorẽ·vnde nullũ habz
effectũ vocalis oſo ſi eã non pcedat ul' comite
tur ꝺcors intencõ alit̃ non eſſet moralis·Vbi
notandꝰ ꝙ aliqꝺ dicit̃ nccm dupl'r·vno modo
ꝙ qđ melioꝰ ꝓuenit̃ ad finẽ et ſic attencõ nccia
eſt abſolute oſoni·Alio mõ ſine quo res ñ pt̃
ꝺſequi ſuũ effectũ·Eſt aũt triplex effectꝰ oſois
vnꝰ cõis oibus actibꝰ informatis caritati ſcz
mereri·Et ad hoc non eſt nccia attencõ ꝙ totã
oſoz·ſed vis ꝓme attencõis qua aliqs accedit
ad orandũ reddit oſoz meritoriã·ſic̃ et in ali-
is actibꝰ meritorijs acꝺdit·Aliꝰ ẽ ei ꝓpus·ſ·
impetrare·et ad hoc etiã ſufficit ꝓma intentio
quã deꝰ pncipalit̃ attẽdit·Si aũt ꝓma intencõ
deſit oſo nc ẽ meritoria nec impetratiua·Illã
em̃ oſoz deus non audit cui orans non atten-
ꝺit·ut ꝺicat greg·vnde ſi aſſit intencõ debita
et actualis in pncipio oſonis vocalis eſt meri
toria et impetiua ꝙ vtutẽ ꝓme intencõis niſi
poſtea int̃rũpat ꝙ õriã intencõez·ſicut cũ aliqs
incipit pegnari·vel elias facẽ ꝓt̃ deũ totꝰ actꝰ
ſequens eſt meritoriꝰ vtute ꝓme intencõis licz
ceſſet ſua int̃cõ actualis·zꝰ effectꝰ oſois quẽ
pncipalit̃ efficit eſt quedã ſpũalis refectõ mẽtis
et ad hoc nccia eſt intencõ in oſone·1·cor·12·
Si orẽ lingua tantũ mens mea ſine fructu eſt
Triplex tñ attencõ adhiberi pot̃ oſoni vocali
vna verbis ne quis m eis erret·ſcda ſenſui ver
boz·tercia fini oſonis·ſ·deo et rei pro qua ora
tur que eſt maxime nccia quã etiã pñt habere
ꝺcote·et qñqz tantũ habũdat hec int̃cõ qua
mens fert̃ in deũ ut etiã aliox oĩm obliuiſcat̃·
ut ꝺicat hugo de ſanc·vic·Et quocũqz iſtorũ
modoz aſſit attencõ non eſt inefficax oſo ad
ſatiſfaciendꝰ·nec ẽ reputãda inattẽta·Quid
ſi quis in oſone vagẽt̃ mente Rꝺ· ꝙ ex ꝓpoſito
vagari mente in oſoe eſt pcm̃ et impedit ora-
cõis fructũ·et cõtra hoc augꝰ in regula dicit·
cũ oratis ps·et ymnis hc verſet̃ in corde qđ ꝓ
fert̃ in ore·Euagacõ vero pter ꝓpoſitũ oſonis
fructũ non tollit·Vnde baſiliꝰ·ſi debilitatus a
pcto neqs orare qntũcũqz potes cohibeas et de
us ignoſcit·quia nõ ex negligencia ſed ex fra
gilitate non potes ut oportet aſſiſtẽ corã eo.
Si obicit̃ illud hug·de ſanc·vic·d·ſi qñ oſoz
fundimꝰ aliud qđlibet in corde vſamꝰ et ſi illꝺ
bonũ ſit a culpa liberi non ſumꝰ Rꝺ· ꝙ hoc in-
telligit̃ qñ aliqs ex ꝓpoſito mentẽ ad alia diſ-
hit in orando·Tunc em̃ ſine culpa nõ eſt ꝙ ꝓ-
apue ſi in alijs ſpõte ſe occupat que mentẽ diſ
trahũt·ut ſiat exterioza opa·Et ſi ad cõtrariũ
mens euageẽt culpa mortalis erit·ſi aũt ſine hc
qđ papiamꝰ mẽs ad alia vageẽt vel caret culpa
vel eſt mmima culpa niſi pcedẽs cogitacõ ex q̃
ꝺtingit talis euagacõ dicat̃ eẽ m culpa·hc tho·
in ȝ·Vtz attencõ noceat oſoni Rꝺ· ſic̃ dcm
eſt pri·melioꝛ eſt ſcda attencõ qm ꝓma·ꝙ ter-
cia qm ſcda·vñ dicit hugo de ſanc·vic·de vtu
te orandi·Pura oſo eſt qñ ex habũdãcia deuo-
cõis mens ita accendit̃ ut cũ ſe ad deũ poſtula
tura ꝺuerterit ꝓ amoris eiꝰ magtudine eẽ peti
cõis ſue obliuiſcat̃ hec hugo·Et quia aia nõ
pot̃ eſſe vehemẽter attenta ad diuſa ideo ꝓma
attencõ nocẽ pot̃ ut ſit minoꝛ oſonis fructus
ſi ſecũdã attencõez euacuat·ul' ſcda ſi tercã oĩ
no tollat ſed non ecõuerſo·Sed attencõ cõiter
acapienda non obeſt ſed ml'tũ ꝓeſt ut etiã ex
ſupꝺictus patet·vñ hugo m dicto li·dicit ſic·
oſoi ſancta meditacõ eſt nccia ut oſo oĩno ꝓ
fecta eſſe neqat ſi eã meditacõ aut non comi-
teẽ aut non pcedat·Attẽcõ igit̃ ꝓma que ẽ ad
ipa vba ſufficit ꝙ ſit tanta qnta ſufficiat ad in
tegrã placõez vboz·alias ſi ſit nimia erit ora-
cõis impeditiua·vñ qñqz hõ expit̃ ꝙ qñ vult
nimis in ꝑticulari cogitare de vbis ſibi min⁹
occurunt verba dicenda et impediret etiã inten
cõez ſecũdã ꝛ tercã·

Sequit̃ vide de q⁹·ſ·quid in oſone ſit petẽ
dũ·Et circa hoc qrunt̃ pla·ſ·vtz in oſoe
ſit aliqđ detmiate petendũ Rꝺ· ꝙ ſic·vñ xps·
qȝt·6·docuit detminate petẽ ea que ꝺtinent̃ in
oſone dñica·Poſſumꝰ aũt detminate petẽ il-
la bona quibus non ꝺtingit male vti et que
malũ euentũ habẽ non pñt·hec aũt ſũt quibꝰ
beatificam̃ et qbus bitudinẽ meremur·que q
dẽ orando ſancti abſolute petũt ſcom id·oſten
de faciem tuã et ſalui erimꝰ·et itez deduc me
in ſemita man·t·Alia aũt puta diuicie hono
res et huioi peti pñt ſub condicõe·ſ·ſi deꝰ ſãt
eſſe vtilia·Et idẽ eſt in dubijs·quia ut dr ro·
s·quid oremꝰ neſciamꝰ ſicut oportet·hoc aũt·ſ·
detminate petẽ valet ad tria·ꝓmo ut orantis in
tencõ ad aliqđ detmineẽ que detminacõ ẽ in ora
cõe ml'tũ nccia·2° ut nobis imoteſcat nr̃m
deſiderũ qntũ in ipo ꝓfecerimꝰ·3° ut feruẽa⁹
petamꝰ·qa bona qnto ꝑticulariꝰ inſpicimꝰ tã
to feruencꝰ ꝺcupiſcimꝰ·ſicut dicit ꝓs·3·etb·
de delectacõibꝰ corporalibꝰ·vñ augꝰ in ps·de ado-
rando deũ·ad ꝓbã·dicit ideo ꝙ certa int̃ualla
tym·etiã verbis detmiatis oramꝰ deũ·ut illis
rez signis noſipos ãmoneamꝰ quo ad ꝓmũ·
et qntũ in ipo deſiderio ꝓfecerimꝰ nobis imo
teſcamꝰ quo ad 2m·ꝛ ad hoc agendũ noſipos
arcꝰ excitemꝰ quo ad 3m·Vtz hõ orãdo debe
at a deo petere tpalia Rꝺ· ꝙ ſic vñ ꝓ·ȝ·tan-
tũ victui meo tribue nccia·ꝛ augꝰ·ad ꝓbã·
ſufficiencãã vite non vult indecenẽ quiſqz ſi eã

vult ꝛ non amplio·que quidō non petaē ꝓpter
ipam sed ꝓpē salutē corporis et ꝯgruentē habi
tū psone hoīs ut non sit incōueniēs eis cū qui
bus viuendō est ista ergo cū habeāē ut teneāē
cū nō hñē ut habeāē orandō est·sicut etiā dicē
ibidē·licet orare qđ licet desiderare·tēpalia aūt
licet desiderare nō quidē pncipaliē vt in eis finē
ꝯstituam⁹ sz sicut quedā admīcula quibꝫ inua
mur ad tendendū in bēitudinē imq̄ntū scz vi
ta corporalis ꝑ ea sustentaē et imq̄ntū organice
deseruiūt ad act⁹ vtutū ut dicit phs·i·ethi·
Vtz in oro dñica ꝯuenient septē petanē·Rñ°
arca oroꝝ hāc pmo ꝯsideranda est ei⁹ excellēcia
2° est exponēda·Quantū ad pmū sciendū qđ hec
oro est aliis oronibꝫ dignior edicōe qz est edita
ab ore xpi·Item est expssione cōior·qz m ea
nll'm vbū ꝓpm ponitē sz oīa cōia ut patet·Itē
in vbis compendiosior ut ocius addiscereē·fa
cili⁹ tenereē·frequēci⁹ dicereē et nll's excusareē
Itē in sentēciis ꝑfundior·ꝺa hic ꝯtineē matia
oīm petendoꝝ·vñ aug⁹·ad pbā·de orando deū
si ꝑ oīa ꝑcacōnū sctoꝝ vba discēras q̄ntū esti
mo nichil ꝯtinent qđ ista oro non ꝯtineat et
ꝯcludat·Itē in efficacia vtuosior·ꝺa eñ imme
diate a deo est edita ideo ad impetrandū effica
cissima·ipe enim modū efficacē impetrādi no
uerat quē in hac oroe ꝯcluſit·Quantū ad
2m sciendū·q in ipa orone dñica pmo ꝑmittitē
exordiū·in quo captaē benivolencia·ibi pater
nr·2° addiē narracō in qua expmiē indigēcia
ibi sanctificeē·3° ponitē ꝯclusio i qua erigitē cō
fidencia·ibi amē·Dicit ergo q̄ntū ad pmū pr·
in quē credim⁹·nr quē amam⁹·qui es in celis
in quo speram⁹·vl' poē dici q ibi exaltaē i no
bis postulandi fiducia que ꝑpue exaltaē i no
bis ꝯsiderando ei⁹ ad nos caritatē qua vult bo
nū nrm ideo diam⁹ pater noster·2° ei⁹ excellē
cia qua poē ipm ideo diam⁹ qui es in celis Seq̄
tur sanctificeē·vbi expmiē nostra indigēcia·
nec mstituit xps hanc oracōez ut in orando so
lū his vbis vti debeam⁹·sz ꝺa ad illa sola im
petrāda tendē debet intencō nostre oracōis qua
litercūqz ea ꝑferem⁹ ul' cogitem⁹·Petunē aē
oīa necessaria petenti·Aut enim petiē acq̄sitio
boni et hoc ul' glie·et hoc tangiē ibi adue·re
tuū·uel gracie et hc ibi·fiat volūtas tua·l' ex
teriozis subē·et hoc ibi·panē nostrū cot·Aut
amotionē mali et hc ul' culpe qđ fit ibi·dimit
te nobis de·no·vl' pugne·ibi et ne nos indu
cas in temp·vl' pene·ibi sz libera nos a malo·
Aut cōfirmacō in bono et sepacō a malo·ibi
sanctificeē nomē tuū·Dicit g° nomē t·i·ho
noz et noticia nois tui sanctificeē·i·firmeē in
nobis scz in intellectu ꝑ fidei integritatē et in
affectu ꝑ dilectōis caritatē·et ī affectu ꝑ opis
strenuitatē·vl' nomē tuū quo scz diam⁹ xpiā
ni sanctificeē ꝑ xpi imitacōz ꝯ adhesionē·Ad
veniat regnū tuū·i·eccl'ia militans ꝑ iusticia
am·veniat ad te ꝑ gl'am·vl' regnū tue glorie
veniat ad nos ꝑ assecucōez visionis apte·fiat
volūtas tua ꝑ tuoꝝ ꝑceptoꝝ et ꝯsilioꝝ ad īplē
cōez·sicut in ce·et in tra·i·sicut fit in corpori
bus celestibꝫ ita fiat in terrenis·vl' sicut fit in
eccl'ia triūphante ita fiat in militante·Panē
nostrū cot·scōm lucā q̄ cotidie indigem⁹·vel
ſm q̄ꝺ·supsubalē·hc aūt intelligi poē et de pa
ne sacrali cui⁹ quotidian⁹ vsus ꝓficit hoī·in
quo etiā intelligunē oīa sacramēta·Et de pa
ne corporali·ut ꝑ panē intelligaē oīs sufficien
cia victus vt dicit aug⁹ ad probam·quia eu
karistia est papuū sacrm et panis est pncipu⁹
victus·vñ hc qđ dicit supsubalem exponit je
ro⁹·i·papuū·vel poē dici panis supsubalis eē
panis corporalis quia subē corporis supaddiē·
Et panis sacralis quia oēm subam ꝯ corporalē
et spūalē dignitate sanctitate et pēate supgre
diē·da scz tu qui dare potes nobis indigenti
bus·hodie·i·ꝯtinue quia semp indigem⁹·Et
dimitte no·de·no·i·pcta quibꝫ obligam⁹ ad
penā ul' ipam penā ad quā obligam⁹ ꝑ culpā·
Dimitte inquā·s·inuriā et offensā relaxando
vindictā nō expetendo de eis·Vbi aug⁹ si in
hac peticōe mentiam⁹ toti⁹ oroꝝ nll's est fruct⁹
Ideo nota q ille qui odiū habet ad aliquē aut
dicit illam oronē in ꝑsona eccl'ie et sic eā dicē
potest non ut suā sed ut eccl'ie·Aut dicit eā
in ꝑsona sua et tūc exponiē sic·sicut et nos di
mittam⁹·i·sicut et nos dimittē debemus ꝯ tūc
valet sic oranti·et si non de condigno ad gl'az
de condigno tam⁹ ad impetrandā gr̄am·Et ne
nos inducas in temp·i·induci ꝑmittas in tē
ptacōez·i·delectacōez et ꝯsumacōz pcti·Tēpta
ri enim est in cogitacōe·Concuti in delectacōne
sz induci in cōsensu·Temptari est bonū·sed cō
cuti et induci malū·Ideo pmū non petit amo
veri sed scōm et tercū·Sed libera nos a malo·
scz culpe et pene·Amen·i·fiat·

Sequitē videre de 6° ·s·ꝑ quibꝫ debet orari·
Et circa hoc querunē pl'a·s·vtz orando sit
ꝑ aliis·Rñ° q sic·jacē·q·orate ꝑ inuicē ut sal
uemini·Illud enim debem⁹ orando petē qđ debe
mus desiderare·Desiderare aūt debem⁹ bona ñ
tantū nobis sed etiā aliis·hoc enim ꝓtinet ad
rōez dilectōis quā impendē debem⁹ ꝓximis·ꝯ
ideo caritas req̄rit ut orem⁹ ꝑ aliis·Unde cri
so⁹·sup q̄ꝺ·ꝑ se orare nēcitas cogt·Pro alio
aūt caritas fraternitatis hortaē·dulcior aūt est
ante deū oracō ñ quā necessitas trāsmittit sed
quā caritas fraternitatis ꝯmēdat·h crisо⁹·Ora
dū est igiē ꝑ aliis et ꝑ peccatoribꝫ vt ꝯuertanē
ꝯ ꝑ iustis ut ꝑseverēt ꝯ ꝓficiant·Orantes aē
ꝑ pctoribꝫ ꝑdestinatis tantū exaudiunē sicut
correctō qua corrigim⁹ fratres effectū habz in
ꝑdestinatis ñ m reprobatis·ſm illud ecē·A·
nemo pē corrigē quē de⁹ despexerit·Pro iustis
aūt est orandū·tū quia preces ml'toꝝ facilius
exaudiunē·vñ sup illud ro·6·adiumetis me ī
oronibꝫ vestris·dicit glo·ml'toꝝ ꝑces impossi
bile est q non impetrent illud qđ est impetrabi
le·tū ut non supbiāt maiores dū·s·ꝯsiderant
se minoꝝ indigere suffragiis·tū etiā ut ꝑ ml'
tos gracie agaē deo de beneficiis que ꝯfert iu
stis que etiā cedūt in vtilitatē ml'toꝝ vt patet
1·coꝝ·4·Vtz sit orandū ꝑ inimicis·Rñ° q

sic · Orare enim est caritatis ut dictū est supꝝ · vnde eo modo quo debemus diligere tenemur etiā pro inimicis orare · vnde necessitatis est vt a cōibꝫ oracōnibꝫ quas ꝑ alijs faciamꝰ immunes non excludamꝰ · q aūt ꝑ eis spāliē oremus est pfectōis nō necessitatis nisi in aliquo caū speciali · sicut et de dilectōe inimicorꝫ dictū est supꝝ in 2 · liº · ¶ Et nota rōem quārē q dicit apoc · 6 · vsq quo non vindicas sanguinē nr̄m de hijs q̄ habitāt in terra · q sicut dicit augº de ꝥmone dñi in mōte vindicta martyrꝫ est ut euertat regnū pcī quo regnāte tanta ꝑpessi fuit · ¶ Vel ut dicit in li · de questiōibꝫ noui et veteris testi · postulant se vindicari nō voce sed rōe sicut sanguis abel clamauit de terra · Letabit aūt iustus ut dicit psal · cū viderit vindictā non ꝑpter eā sed ꝑpter dei iusticiā · ¶ Notandū ec q licet ipugnare inimicos ut ꝑsequant a pcīs q̄ in bonū eorū cedit et aliorꝫ sic etiā licet orādo petere aliqua talia mala inimicorꝫ ut corrigant · et sic oro et opacō non erūt ꝓria · ¶ Vtꝫ sit orandū pro hijs qui peccāt in spm̄ sanctū · vī q non dicat enim bēus jo · ē pcm̄ ad mortē ꝑ eo nō dico q quis oret ℟º pcm̄ ad mortē dicit ē scōm silitudinē ad mortē corporis in hac autē sūt tria · s · amissio vite · corrupcō dispōis corporis ad recepcōꝫ aie · et impossibilitas rōis ꝥm cursū nature quo ad ꝑmū oīe peccatū in quo est auersio a deo dicit ē esse mortale siue ad mortē · quo ad scōm pcm̄ in spm̄ sanctū dicit ē esse ad mortē quia tollit dispōez ad recepcōez vite que consistit in pñia · quo ad 3ū dicit illud pcm̄ eē ad mortē in quo quis corporaliē moriē · intendit ergo bēus jo · q ꝑ eo qui moriē in pcō mortali non est orandū · ¶ Pro eo vero q̄ est in pcō ad mortē dicto ꝑmo mō et 2º non ꝓhibet orare · sed ostendit q monicō qua dixerat esse orandō ꝑ ꝓximo non extendiē respectu oīm · sed respectu eorꝫ ō q̄bꝫ sperare possumꝰ q nostris oracōibus emendent ē · hec boñ · 2 · li · sen · di · gz · in lr̄a ·

¶ Equiē vidē de Aº · s · de vtilitate et efficacia siue vtute oracōis · Et arca hoc q̄runt ē pl'a · ꝑmo vtꝫ sit ꝑgruū et vtile deū orare · ℟º q sic · ymō est vtilissimū · ꝑmo ut nos disponi cōi ōme cōformem · Oramꝰ em̄ non quō q̄si ex oracōnibꝫ nr̄is deus de nostris indigencijs uel desideryis instruat ē · vel ei dispō in aliquo īmutē q fuit erroꝛ quorūdā antiquorꝫ · sed ut impetremꝰ illud q̄ deus ab eterno disposuit sanctorꝫ ꝑabꝫ se factuꝝ sc̄z ut nos postulando mereamur acapē q̄ deus ab eterno disposuit nobis dare ut greg̃ · dicit ꝑmo li · dyalo · q̄a ut dicit augº · li · 2 · de ꝑdesti · sanctorꝫ · forte sic ꝑdestinati sūt aliq̄ ut nr̄is oratoribꝫ ꝑcedant ē hec augº ¶ Sub ōna enim ꝓuidencia nō tantū cadit quid effectꝰ fiant · sed etiā ex quibꝫ causis et quoꝛ ōme ꝓueniāt ¶ Scōo vtile est nobis deū orare vt fiduciā recrendi ad deū acapiamus et eū bonorū nr̄orꝫ autorē recognoscamꝰ · ¶ Vñ crisoº considera q̄nta felicitas tibi est cōcessa oratoribꝫ cū deo fabulari · eloquia cū xp̄o miscere vl' optare q̄ desideras postulare · Tercio ut oracōis effectū qui est multiplex assequamur · q̄ Morbos em̄ corporis t aīe sanat · iac · vlē · oracō fidei alleuiabit infirmū · t ꝑoꝰ · ieunio sanant ē pestes corporis oracōe pestes mētis · Item in bello corporali et spirituali triūphat de quo exo · A · cū moyses leuabat manꝰ vincebat isral' · de 2º ysidoº · frequens oracō viciorꝫ impugnacōꝫ extinguit · Item vitā plongat · ysa · 38 · audiui oracōez tuā et vidi lac · t · ecce ego adicia sup dies tuos · 15 · annos · Item ab obprobrio et morte liberat vt sarā thob · 3 · et susannā dan · 12 · Item intellectū illuiat · augº oratione melioꝫ soluunt ē dubia quā inquisitōe alia · Item celū reserat · luc · 2 · ibu baptizato et orante aptū est celū · Item deū mitigat · vnde thob · 3 · dicit glo · q oratio deū lenit lacrima cogit et hec ad pñs sufficiant · ¶ Vtꝫ oracō sit satisfactoria · ℟º satisfactō respiat t culpā ꝑteritā pro cuiꝰ offensa cōpensacōez facit · et culpā futurā inq̄ntū est medicia ꝑseruās et hec duo ꝓueniūt oracōi · inq̄ntū em̄ oīs pcī est superbia · in oratione vo homo deo se humiliat · ꝑcedētis etiā offense recōpensacōez facit et aditū culpe fuge tollit radicē amputās ei t ita oratio plene habet racōez satisfactōis · ¶ Sz cū sit triplex oracō · s · vocalis mentalis et media que illaꝝ est satisfactoria · ℟º ad cuiꝰ euidētiā sciendū · q oracō pure mentalis est q̄n labia non mouent ē sed cor ad deū loquit ē · Pure vocalis est q̄n hō nichil cogitat de hijs que dicat nec in generali nec in speciali · ita q referat intencōꝫ vboꝝ ad finē · sz cū orat castra fabricat et sic mētalis simplicit ē vocalē excedit · ¶ Media est qua hō orat mentaliter et vocalit et tūc aut vba illa impediūt affectū qua sic est inflāmatꝰ q̄ imediate fert in deū et tali melioꝛ est mētalis · ¶ Aut vba iuuāt t tūc vtilioꝛ est oracō media siue mixta · Et hoc mōi sūt multe oracōes maxime in illis qui nō sūt spūales ad quoꝝ affectū ꝓuocandos sūt instituite oratiōes vocales · ¶ Si igit ē querat ē q̄ oracō sit satisfactoria · ℟ñ dat boñ · q oīs q̄a nll'a est in q̄ nō laborāt virtutes aīales t q̄ntū spūs delectat ē tantū sepe caro tabescit t virtutes aīales minuūt ēca regimē corporis sūt intēte · vñ gg · sup exe · dū crescit fortitudo amoris intimi infirmant ē fortitudine carnis · vñ nerꝰ femoris jacob ex lucta angeli emarcuisse dicit ē · inter ceteras tū illa est magis satisfactoria in q̄ hō ad gemitū accēdit ē · quia deus in illa maxime delectat ē · vñ q̄a illud est gracie specialis nō imponit ē a ꝑfecto sz ꝑambulū ad illud sc̄z oratio vocalis · Et qua non est statꝰ in vocibꝫ sed ordinant ē ad intellectū · hinc ē q dñs cū dicit q̄ · 6 · Orantes nolite multū loqui · mittit ab oracōe vocali ad mētalē · Et etiā greg̃ · dicēs · veraciter orare est amaros in ꝓpunctōe gemitꝰ non vba cōposita resonare · hec boñ · ¶ Sic igit ē hec est sūma dictoꝝ · s · q oīs oracō ex caritate facta si recte fiat est penalis et pt̄ esse satisfactoria q̄ nunq̄m est ita delectabilis q̄ sit aliquo modo penalis sc̄z antecedent ē uel ꝓsequent ē uel ꝓcomitant ē · ¶ Illa tū int ē oīs est ꝑpue satisfactoria que magis est gemibunda et in qua est maioꝛ

damor cordis ad deū ꝑ pcōr venia·hc aūt in aliq̄b est mentalis in aliq̄b vocalis· ¶ Vtrū oro sit meritoria uel etiā impetrua· ℟o q̄ sic vñ sup illud psal·oro mea in sinu m·querē dicit glo·et si eis non ꝓfuit ego tñ non sū frustrat mercede mea·merces aūt non debet nisi merito oro em̄ ut dictū est respectu futuri effect duplicē habet vtutē·s·merendi et impetrandi·vtutē merendi habet sicut quilibz act vtutis inq̄ntū scz ꝓcedit ex caritate a qua qui dē ꝓcedit mediāte religione cui act est·ut dictū est supꝝ· ¶ Ad rel'ionē ptinet oror offerre· ¶ Ad caritatē vo ptinet desideriū rei cui oplementū petit oracō·fides autē nccia est ex pte dei scz ut credat ab eo posse obtinē q̄ petit·humilitas vo nccia est ex pte petentis qui suā indigentiā recognoscit· Est etiā denocō nccia·sz hc ad religionez ptinet cui est ꝓmus act nccā ad oēs cōsequētes·ut dictū est li·2· Est aūt oro impetratiua ex gra dei q̄etiā nos ad orandū inducit·· Vñ aug de vbis dñi·non nos hortaret ut peteremꝰ nisi dare vellet· ¶ Notandū autē q̄ qñz ꝓncipalit aliq̄d aliud respicit meritū oracōis q̄m illud q̄ petit· Ordinat em̄ meritū ꝑ apue ad bītudinē·sed petitō oracōnis directe extendit se qñqz ad alia· Si g illud aliud q̄ petit aliqs ꝑse non sit ad bītudinē ei vtile nō meret illud·sz qñqz hc petēdo et desiderando meritū pdit·ut si petat a deo oplemētū alicui pecati q̄ est non pie orare·Qñqz vo non est necessariū ad salutē nec manifeste cōtrariū·et tē licet orans posset orādo mereri vitā non tamē meret illud obtinē q̄ petit·vñ aug·libro sētencia ꝓsperi·fideliter deo supplicās de nccitatibz hui vite et misericordie audit et misericordie ñ audit·q̄ enim infirmo sit vtile magis nouit medic q̄m egrot·et ideo paul nō est exaudit de amocōe stimuli carnis· Si vero illud q̄ petit sit vtile ad bītudinē hōis quasi ptinēs ad ei salutē meret illud nō tantū orādo sed etiā alia opa bona faciendo et ideo indubitanter acapit q̄ petit tūc scz qñ oportet acape Quedā enim non negant sed ut ogruo denē tpore differunt·vt dicit aug·sup io·q̄ tñ impediri pt si ñ ꝑseuerauerit impetrando· Quia vo hō nō pt alij mereri vitā eternā ex odigno ut in 2·li·dictū est· ideo ꝓ oēs nec ea que ptinent ad vitā eternā pt aliq̄n aliqs ex odigno alteri mereri· Et ideo non semꝑ exaudit orans ꝓ alio ut dictū est supꝝ· Et ideo ponunt q̄tuor odicões q̄bus occurrentibz semꝑ impetrat q̄ petit·s·ut ꝑse petat necessariū ad salutē pie et ꝑseuerāter· non tamē ille q̄tuor odicões requrūtur ad efficaciā impetrandi q̄si nichil impetretur si aliqua desit·quia etiā qñqz aliqs orans ꝓ alio audit·sed q̄ his positis oro semꝑ habz efficaciā impetrandi·hc tho·in 2· ¶ Nota etiā q̄ oēs odicões que requrunt ex pte orantis inq̄ntū est orans includunt in hc q̄ dicit pie·puta q̄ oret fidelit·iac·1·postulet·in fide·s·ofidenter nichil hesitans· Itē humilit·psal· Respexit in oronē humilū· Itē feruent·vnde aug·ad ꝓbā· digniorꝰ sequet effectꝰ· qñ feruēcior ꝓcedit affectꝰ· ¶ Notandū etiā q̄ oro q̄ntū ad efficaciā merendi initiat ꝓncipalit caritatē·q̄ntū vo ad efficaciā impetrandi initiat ꝓncipalit fidei·q̄ ꝑ fidē habz hō noticiā oipotencie t mie dine ex quibz impetrat oro q̄ petit hec tho·i 2· ¶ Vtrū peccatores orando impetrent aliq̄d a deo· ℟o q̄ sic·vñ crisos sup q̄t·ois q̄ petit acapit·i·siue iustus siue pcōr·Et aug·dicit sup io·si pcōres deus non exaudiret frustra publican sic dixisset·de ꝓpicꝰ esto michi pcōri·In pcōre tamē duo sūt osideranda·s·natā·quā deus diligit·et culpa quā odit· Si ergo pcōr aliq̄d petat inq̄ntū pcōr·i·ꝑm desideriū peccati deb a deo ñ audit ex mia sz qñz audit ad vindictā· qz ad vindictā deꝰ ꝓmittit pcōrē adc amplꝰ ruē in pcā·deus enim quedā negat ꝓpicꝰ que ꝓcedit iratꝰ ut dicit augꝰ·Oronē vero pcōris ex bono nate desiderio ꝓcedentē deus audit·nō quasi ex iustitia qz pcōr hoc non meret sed ex pura mia·obꝑuatis tamē q̄tuor ꝓdictis odicōnibz· Sed obiat illud q̄ scribit in io·sam qm̄ pcōres non exaudit deus· Dicendū q̄ sic dicit augꝰ·illud verbū fuit ceci adhuc non inuncti·i·nondū ꝑfecte illuminati·et ideo nō est ratū·licet possit verificari si intelligat de peccatore inq̄ntū est pcōr·ꝑm quē modū dicit ꝓu·28·qui declinat aurē suā ne audiat legē oracō eius erit execrabilis.

Sequit vide de 8o scz de nccitate oois·Et arca hoc querunt pla·s·vtrū oro sit actus cadēs sub ꝓcepto ℟o q̄ sic·vñ q̄t·A·petite et dabit vobis et luc·28·Oportet sp orare t nō deficere·oportet aūt ut dicat crisos·dicat necessitatē· ¶ Non est aūt intelligendū q̄ homo teneat ad orandū ꝓ semꝑ·Est enim ꝓceptū affirmatiuū q̄ t si semꝑ obliget non tamē ꝓ semꝑ Cadit aūt oro sub precepto et detimiate et indetimiate· Detimiate quidē ad aliquas orones ex ꝓcepto tenent illi qui ex officio suo sūt medij inter deū et ꝓplm ostituti·ut sūt mīstri ecclie q̄bus ex officio incūbit ꝓces ad deū i ꝑsona totius ecclie fundē·et iō dicē tenent horas canonicas ex statuto· Indetimiate vero ad oronē tenē quilibet ex hc q̄ tenet ad bona spūalia sibi procuranda que non nisi dimittꝰ danē·Vnde aliter ꝓcurari non ꝑnt ñ a deo petant·Ex hc etiā q̄ quilibet tenet ꝓximū sicut seꝑm diligere tenet ei in necessitatibz beneficijs subuenire ñ tñ ꝑ corporales elias sed etiā ꝑ spūales·quarꝝ vna est oro ut dictum est prius·Sed et oibus etiā qui misterio non fungunt ecclie videt ab ecclesia detimiatū tpe orādi statutū esse cū ꝑm canones teneant diebz festis omis officijs intesse vt mīstris orantibz ꝑ ppl'o suā intencōez ofirmēt·

Sequit vide de 9o scz de laude ℟ tho· diuina·Et circa hoc querunt pla ꝑmo vtrꝝ deꝰ sit ore laudandꝰ· ℟o q̄ sic·ꝑ hoc enim exacerbat in deū affectꝰ laudantis ꝑm psal·sacrificiū laudis honorificabit·tē·Et affectꝰ audientis·ec ꝑm psal·sꝑ laus eius i ore meo·et seq̄t audiāt mansueti t le·tē· ¶ Notandū tamē q̄ de deo

possum⁹ loqui dupl'r vno modo quo ad ei⁹ essenciã ⁊ sic cũ sit incõprehẽsibilis et ineffabilis maior est oi laude. Vnde eccl̃ dicit phus. i. ethi. q optimoz nõ est laus sed maius aliqd et melius. debeť aũt et ꝑm illam cõpacõez reuerẽcia ⁊ honoz latrie. Alio mõ scõm effect⁹ eius qui ordinanť ad nr̃az vtilitatẽ. et sic deo laus debeť. ysa. lxi. miseracõnũ dñi recordaboz laudẽ dñi sup oibus que reddidit nobis dñs. ¶ Vtrũ cantus sint assumendi in laudẽ dñi. ARG⁹ q sic scz ut infirmoz animi magis ꝓuocent̃ ad deuocõez. vñ aug⁹. 10. cõfes. adducoz cantãdi cõsuetudinẽ approbare in eccl'ia ut ꝑ auriũ oblectamenta infirmoz anim⁹ in affectũ pietatis assurgat non aũt ꝓpter ostentacõez et delectacõez ꝓuocandã. vnde. 10. cõfes. dicit aug⁹. cum michi accidit ut me ampli⁹ cant⁹ q̃m res que canit̃ moueat penalit̃ me peccare cõfiteoz. et tũc mallẽ non audire cantantẽ. Quia tamẽ nobiliz modo⁹ est ꝓuocandi hoies ad deuocõez ꝑ ꝑdicacõez et doctrinã q̃m ꝑ cantũ. ꝓeo dyaconi et ꝑlati quibz ꝓuenit ꝑ doctrinã et ꝑdicacõez in deũ aios hoim ꝓuocare non debẽt cantibz insistere ne ꝑ hoc a maiozibz extrahant̃. ut dicit greg⁹. et habẽ in decretis. di. 82. c. in sancta romana eccl'ia. hec tho. Illam tn̄ ꝓhibicõez dicũt aliqui habẽ locũ in eccl'ia romana ꝓpter qđ ibi dicit̃ in sede hac. Alij tamẽ de cardinalibz intelligẽ hug⁹. vo dicat hc̃ gñaliter dyacon̄ibz esse ꝓhibitũ cũ induti sũt ad legendũ euangeliũ ꝓpter hoc qđ dicit̃ inẽ missaz. Et cã huiꝰ istitucõis fuit honestas. hec habent̃ in glo. ibiđ. Non aũt assumit eccl'ia ad dei laudẽ musica instrumẽta nisi ꝑraro ozgana. ꝗa magis mouẽt aĩm ad delectacõez quã formeť ꝑ ea interi⁹ dispõ bona. In veteri tn̄ testam̃to vtebant̃ eis. tũ qz ille populus magis erat dur⁹ et carnalis vnde erat ꝓhuiõi ꝓuocand⁹ sicut et ꝑ pmissiões trenas tũ etiã ꝗa ꝑ huiõi instr̃a aliqd sigficabãt.

SEquit̃ videndũ de. 10. s. de deuocõe. Et circa hoc q̃runt̃ pl'a. s. vtrũ deuocõ sit actus spũalis ARG⁹ q sic dicit̃ enim a deuouendo. vñ deuoti dicunt̃ qui se deo quodãmõ deuouẽt ut ei se totaliter subdant. Et sic deuocõ nichil aliud videť esse q̃z volũtas quedã ꝓmpte tradẽdi se ad ea que ptinẽt ad dei famulatũ manifestũ est autẽ q volũtas ꝓmpte faciendi aliqd qđ ptinet ad huiusmõi dei est quidã actus spũalis volũtatis. hec tho. Et ꝑdictis bene accordat descripcõ deuocõis que ponit̃ a quibusdã. s. q deuocõ est feruor bone volũtatis quẽ mẽs cohibẽ non valẽs cõis manifestat mdiabs. ¶ Vtrũ deuocõ sit actus religiõis. ARG⁹ q sic. Ad eandẽ enim vtutẽ ptinet aliquid facere et habẽ ꝓmptã volũtatẽ ad illud idẽ faciendũ. ꝗa vtriusqz actus est idẽ obtũ. opari aũt ea que ptinẽt ad diuinũ cultũ sine famulatũ ꝓprie ptinet ad religionẽ. ut ex dictis in 2. li. patet. ergo etiã ad eã ptinet habẽ ꝓmptã voluntatẽ ad huiusmõi exequẽda qđ est esse deuotũ. Et nota q deuocõ que habẽ ad sanctos trãsit in deũ inq̃ntũ. s. in eis deũ veneramur. deuocõ vo quã subditi dicunt̃ habẽ ad dños tpales est alteri⁹ rõis sicut et famulat⁹ eoz distinguuntur a famulatu dñio. Sed obicit̃ quia deuocõ ut dictum est ad hc̃ ptinet q aliqs se deo tradat. hoc aũt m anifeste fit ꝑ caritatẽ. vnde dicit dyo⁹. ꝑ. de di. no. q amoz dñi excessũ facit nõ sinens amantes suiipsoz esse sed eoz qs amãt ergo deuocõ poti⁹ est act⁹ caritatis q̃m religiõis ARG⁹ ad caritatẽ ptinet immediate q hõ tradat se deo inhærendo ei ꝑ quandã spũs vnionẽ. sz q hõ tradat se ad alia opa dñi cult⁹. hc̃ immediate ptinet ad religionẽ. mediate aũt ad caritatẽ que est principiũ religionis. Vnde nota q sicut pinguedo corporalis et gñatur ꝑ calorem naturalem et ipm calorẽ conseruat q̃i eius existens nutrimẽtũ. sic etiã caritas cãt deuocõez in q̃ntũ ex amore reddit̃ aliqs ꝓmpt⁹ ad seruiendũ amato. ⁊ q deuocõez caritas nutrit̃ sicut et quelibet amicicia ꝙseruat̃ et augẽt̃ ꝑ amicabiliũ opez exercitaũ et meditacõez. ¶ Vtrũ ꝙtẽplatõ sive meditacõ sit cã deuocõis. ARG⁹ q sic. s. cã extrinseca ex pte meditantis. Dictũ est enim q deuocõ est quidã act⁹ volũtatis ad hoc q homo se tradat dño obsequio. Ois aũt act⁹ voluntatis ꝓcedit ex aliqua ꝙsideracõe eo q bonũ intellectũ sit obiectũ volũtatis. vñ aug⁹ dicit li. de tri. q volũtas oritur ex intelligencia. Et ideo meditacõ est causa deuocõis inq̃ntũ semꝑ ꝑ meditacõez hõ ꝙcipit q se tradat dño obsequio. Ad qđ quidẽ inducit cõsideracõ duplex. vna ex pte dñe bonitatis et beneficiozz ei⁹. psal. michi aẽ adherẽ deo bonũ est. tc̃. Et hoc excitat dilectõez que est ꝓxima cã deuocõis. Alia est ex pte hois ꝙsiderantis suos defect⁹ ex quibz indiget vt deo initaẽ ꝑm illud psal. Leuaui oculos meos in montes. tc̃. Et hec excludit psũpcõez ꝑ quã qs impedit̃ ne se subdat deo dũ sue vtuti inittit̃. Causa aũt extrinseca principalis est deus. de quo dicit amb⁹. sup lucã q deus quos dignaẽ vocat et quẽ vult religiosũ facit. ¶ Vtrũ letitia sit effect⁹ deuocõis. ARG⁹ q sic. vnde in quadã collecta dicit̃ quos ieunia votiua castigant. ipa quoqz deuocõ sancta letificet. Ex ꝙsideracõe enim diuine bonitatis ex qua principalit̃ ꝓuenit deuocõ ꝑ se quidẽ sequit̃ delectacõ. iuxt̃ illud psal. memor fui dei mei et delectat⁹ sũ. ꝑ accidẽs vo sequit̃ tristicia in hijs qui nondũ plene deo fruunt̃. ꝑm illud psal. Sitiuit aĩa mea ad deũ. tc̃ sequit̃ fuerũt michi lacrime m. pa. tc̃. Cõsideracõ vo ꝓpoz defectuũ ex qua causat̃ deuocõ secũdaria. vt dictũ est. ꝑ se quidẽ nata est causare tristicã. ꝑ accidẽs vero leticiã. s. ꝓpter spẽ dñe subuencõis. et sic patet q ad deuocõez ꝓmo et ꝑ se sequit̃ delectacõ. secũdario aũt et per accidẽs tristicia que est secũdũ deũ.

De ieunio. tr. 28.

POstea ꝙsiderandũ est de ieunio. Et ꝑmo de eius quidditate. 2° de eius vtilitate. 3° de eius obligacõne. 4° de eius tẽpore. 5° de hys que hñt ieunia solui. ¶ Circa ꝓmũ querunt̃ pl'a. Primo quid sit ieunium. ARG⁹ Ieunium ut dicit ysido⁹. est psymonia victus abstinenciaqz dboz. Ad cuius euidenciã sciendũ q

ieuniũ dicãt dup. ſ. ieuniũ naãe et ieuniũ ecclesie. a ꝓmo dicãt quis ieun⁹ anteq̃m ab̃ ſumat. a 2° aũt dicãt ieunãs q̃ſi ordinatã ab ecclesia ꝓpt̃ pcȝ ſatiſfactõez abſtinẽdã ſeruans In ſatiſfactõe aũt pcȝ non tantũ oportet q̃ hõ abſtineat ab illis que vtutẽ corrũpũt, cũ dicãt pſimonia vic⁹ ſed etiã q̃ abſtineat ab ill' quib⁹ alias vti ſalua virtute licẽt cũ dicat abſtinẽdã tc̃. Vtz ieuniũ ſit act⁹ vtutis. ℞° q̃ ſic. vñ dicit Iero⁹. ieuniũ eſt ꝓfecta vtus et ceteraz vtutũ fundamẽtũ. Ex hoc enĩ aliq̃s eſt act⁹ virtuoſus q̃a p rõz ordinat̃ ad aliq̃d bonũ honeſtũ. hc aũt conuenit ieunio. vñ dicit aug⁹. in quodã ſermone de oꝛone et ieunio. Ieuniũ mentẽ ꝑgat. ſenſũ ſblleuat. carnẽ ſpũi ſubicit corꝛ ꝛitũ et humiliatũ facit. ꝛcupie nebulas diſpergit. libidinũ etiã ardorẽ extinguit. caſtitatis lumẽ accendit. Et itez ibidẽ. ieuniũ verbo ſitatẽ nõ amat. diuidas ſupfluitatẽ reputat ſupbiã ſpernit humilitatẽ ꝛmendat. Reſtat hoĩ ſeq̃m intelligẽ mfirmũ et debilẽ hec aug⁹. Ad hoc tamẽ q̃ ieuniũ ſit act⁹ vtuoſus cũ ieunamus ab oĩb⁹ diſſolu'oĩb⁹ abſtinẽ debem⁹. Quid enĩ ꝓdeſt ieunare viſceribꝰ et luxuriari venatibus. abſtinẽ a ãbis et errare pcãis. di. 86. quid ꝓdeſt Cui⁹ vtutis act⁹ eſt ieuniũ ℞° q̃ abſtinendo cũ attendat̃ in ãbis in quib⁹ mediũ ad inuenit abſtinẽdã. dictat enim recta racõ ſm quã mediũ ſumit̃ virtutis. ut dicit̃. 2. ethi. q̃ hõ ſumat minꝰ de ãbo q̃m ſibi ꝛpetẽt ſm ſtatũ eõem ꝓpt̃ aliq̃ mala vitanda et bona ꝓſequẽda non tamẽ dictat recta rõ tantũ de ãbo ſubtrahẽ ut non poſſet naãa cõſeruari uel etiã hõ opa debita opari. Dicit enĩ Iero⁹. q̃ non refert vtz magno uel puo tpze te interimas. Et de rapina holocauſtũ offert qui vel ãboz mmia egeſtate ul' manducandi ul' ſompm penuria coꝛpus affligit Et itez rõnalis hõ dignitatẽ ꝑdit qui ieuniũ caritati vl' vigilias ſenſuũ integritati preponit.

Sequit̃ vidẽ de 2° ſcz de vtilitate ieunij. Et circa hoc querunt̃ pl'a. ſ. ad quid ieunium ſit vtile. Ad qõ ꝓz reſponſio ex dictis ſupꝛ in illa. q. vtz ieuniũ ſit. tc̃ Nec oportet ad hc addẽ gr̃a breuitatis. Vtz ieuniũ ſit ſatiſfactoziũ. ℞° q̃ ſic. q⁹t. 1. hoc gen⁹ demonioz ñ eiciãt niſi in oꝛone et ieunio. Eſt inquã ſatiſfactoziũ quia et ꝓ libidine pcãi ſubtractõem delectacõis recõpenſat afflictõez etiã addens et futura pcãa impedit cõcupiam debilitans.

Vtz ieuniũ qõ ſub precepto cadit ſit ſatiſfactoziũ. ℞° ꝓceptũ legis naãe non eſt niſi de eo qõ eſt neceſſariũ ad ſalutẽ. et ideo qõ ſub huiꝰmõi ꝓcepto cadit non eſt ſatiſfactoziũ ſed ꝓexigitẽ ad ſatiſfactõez. et ſil'r eſt de el'ia ꝑut cadit ſub ꝓcepto. ſed ꝓceptũ eccl'ie ad idẽ ordinari pt̃ ad qõ ſatiſfactõ ordinat̃. ꝛ iõ ieun⁹ qõ cadꝛ ſb ꝓcepto eccl'ie pt̃ eẽ ſatiſfcoziũ h tho. Quale ieuniũ eſt ſatiſfactoziũ. ℞° in carne duo ſcz vicium qõ debet domari ꝛ natura que debet ſuſtentari. ieunũ ergo qõ naturã ſeruat et vicium domat ẽ deo acceptũ ꝛ ſatiſfactoziũ aliud non. Scendũ tamẽ ſm boñ. q̃ ſi eſſet ieunium tale qõ inducẽt mortẽ ſiue mortis acceleracõez. hoc aut eſſet ex intencõe et ſic eſſet pcãm mortale. vñ Iero⁹. non refert. vtz puo tẽpoze uel magno te interimas. Aut ꝓter intencõez et tũc vel dando opam rei licite et ſic non eſt peccatũ. Aut non dando opam rei licite vel vtili ſed ſupuacue l' male et ſic eſt pcãm. Aliq̃ tamẽ dicũt q̃ abſtinẽdia non accelerat mortẽ. ſed ſecũdũ boñ. ipſam bene accelerat pñia graus.

Sequit̃ vidẽ de 3° ſcz de obligacõe hoĩm ad ieuniũ. Et circa hoc querunt̃ pl'a. ſ. vtz ieuniũ ſit in ꝓcepto ℞° ut patet ex ſupdictis ieuniũ valet ad vitandũ mala ꝛ ꝓſequendũ bona. Vnuſq̃qz aũt ex naturali rõe teneãt̃ ad ieunia eccl'ie ℞° ieuniũ acceptum non ſecundũ q̃ eſt act⁹ vtutis ſed ꝑãſe rõe ei⁹ qõ ſupaddit ſtatutum eccl'ie non eſt de iure nature nec de iure dino ſz de iure poſitiuo. tali aũt iure ꝓhibent̃ uel ꝓpiumẽ talia que alias bene et male fieri poſſent. Sicut aũt ſupꝛ dictũ eſt ſtatuta cõia ꝓponunt̃ ſm q̃ mꝰtitudini ꝓueniũt et ideo legiſlator in eis ſtatuendis attẽdit illꝰ quod ut in pl'ibus accidit. Si aũt aliq̃d ex ſpeciali cã in aliquo inueniret̃ qõ obſuande ſtatuti repugnet non intẽdit talẽ ad ſtatuti obſeruandã obligare. vñ exẽ de obſua. ieu. ꝙſiliũ. legi non ſubiaceat neccitas. et arꝰ de conſe. di. 4. q̃ragesima. In hc tñ eſt diſtinctõ habenda ſm tho. Nam ſi ſit euidẽs cauſa ꝑſeꝑm licite poteſt homo ſtatuti obſuandã ꝓterire ꝑſertim ꝙſuetudine inꝺueniente vel ſi non poſſz defacili ad ſupiorẽ recurſꝰ haberi. Si vo cauſa

sit dubia debet ad superiorē recurri qui potestatem habet in talibꝫ dispensandi. Et hoc est observandū in ieuniis ab ecclesia institutis ad q̄ oēs cōiter obligantē nisi in eis fuerit impedimētū aliqd̄ speciale. Dicit aūt hostē. sup. c. 9silium. q̄ in dispensacōe sup ieunio nō sufficit licētia simplicis p̄sbri etiā ex iusta cā n̄ sūma necessitas imineat ita q̄ ad eūm sine piculo non possit recursus haberi. et ut dicit cā sufficiens ad dispēsandū est infirmitas. nāe debilitas. aboꝝ carestia sine penuria l̄ pauptas. peregrinacō. labor et ptractō mense nimia. ut in huientibus mēse nobiliū et huiōi. Sed obi illd̄ qd̄ dixit xp̄s lucē. q. non p̄nt filij sponsi ieunare q̄diu sponsus est cū ipis. Est aūt xp̄s cū oīb̄ iustis spūaliter ī eis hītans. vñ dns dicit. q̄t. vl. ecce ego vobiscū sū vsq; ad 9summacōez seculi: g° iusti non obligantē ad ieunandū. Ad° illd̄ vbū potē exponi tripl'r. vno mō 9m crisō. qui dicit q̄ discipuli qui dicunt filij sponsi adhuc erant imbecillius dispositu vñ quasi vestimēto veteri Et ideo in corporali p̄nsia xp̄i magis erant fouendi in quadā dulcedine q̄m exercendi in ieunij arsteritate Et 9m hoc magis cōuenit ut dispensetē in ieuniis cū imperfectis et nouicijs q̄z cū antiquioribꝫ et perfectis ut patet in glo. sr̄ i° psal. Sicut ablactat⁹ est sup matrē suā. Secūdo mō pt̄ dicta 9m Iero⁹. q. dns ibi loquit̄ de rōne veteꝝ obseruanciaꝝ. vñ p hoc dns signat q. apl'i n̄ erāt in veteribꝫ obseruanciis detinendi quos oportebat gracie nouitate pfundi. Terc̄o 9m aug⁹. qui distinguit duplex ieunij q̄z vnū p̄tinet ad humilitatē tribulacōis et hoc non conuenit viris perfectis qui dicunt filij sponsi. vñ vbi lucas dicit Non p̄nt filij sponsi ieunare. q̄t. 10. dicit non p̄nt filij sponsi lugere. Aliud ieunij est qd̄ p̄tinet ad gaudiū mentis in spiritualia suspense et tale ieunij conuenit viris perfectis. Vtrū pueri teneant̄ ad ieunū. Ad° q. n̄ p̄mo q. nō est in eis sicut in puectis ita necia repssio vicioꝝ ad quā est ieunij institutū. 2° q̄a indiget ml'to cibo ppt̄ necessitatē augmēti qd̄ fit de residuo alimēti. 3° ppt̄ nāe debilitatē ex qua puenit q. indigent frequēti cibo et n̄ multo sil' assūpto. q̄a vtus nāalis illud nō quirit̄ n̄ posset. Et ideo dū sūt in augm̄to qd̄ 9m p̄m est ut in pl'ibꝫ vsq; ad finē tercij septēnij n̄ teneant̄ ad ieunia eccl'ie. Cōueniēs tn̄ est ut ec̄ in hoc tpe se ad ieunandū exerceāt plus uel min⁹ 9m modū etatis sue. Q̄nq; tn̄ magna necte ul' tribulacōe imminēte in significacōz p̄ne arcioris etiā pueris ieunia indicunt̄. vnde Joel'. 2. dic̄ sanctificate ieunij. Et postea sequit̄. Congregate pmulos et sugentes vbera. sic̄ etiā de immētis legit̄. Jon̄. 2. hoīes et iumēta nō gustāt quicq̄d nec bibant aquā. Quid de nouicijs et iuuenibus regularibꝫ seu monachis l'religiosis. Ad° scōm bon̄. q. sup soluendo ieunio vel non soluendo teneri magis discrecōi aut dispensacōi suoꝝ p̄latoꝝ acq̄escere q̄m p̄p̄rio iudicio. Vtrū paupes teneant̄ ad ieunia ecclesie. Ad° q. non. s. q̄n simul tantū habē nō p̄nt hora cōmestiōis qd̄ ad victū tocius diei sufficiat 9mode. vl' etiā q̄n ex p̄cedēti media debilitati. ieuniū comode non p̄nt sufferre. Vtrū peregrinātes et viatores teneant̄ ad ieunia eccl'ie Ad° si sit talis peregnacō l' viatio q̄ differri posset sine incomodo debet differri si sil' cū ea non possit ieunari. si aūt non p̄nt differri vl' q̄a tē pus ieuny occupat hoīem in via vl' q̄ dies festus alicui imminet ad quē ex deuocōe hō p̄gere cupit. vel q̄ mora in patria piculū hz vl' spirituale vel corporale pt̄ 9m dispōez sui superioris soluere ieuniū vbi ita est 9suetū. q̄ ex hoc ipso q. plati dissil'ant ānue videnē hec tho. hoc tn̄ intelligiē de illis qui adeo affligunt̄ itineris labore q. sil' cū ieunio non p̄nt itinerare. Nec obstat q. 9silio p̄ceptū debet p̄poni q̄a intentio dantis huiōi p̄ceptū non est excludē alias pias et magis necessarias cās. secus ē de p̄ceptis legis nature q̄ phibēt hoc qd̄ 9m se sēp est malū. Quid de cursoribꝫ Ad° q. cursores q̄z vsus ē necessarius si non p̄nt c̄rere sil' et ieunare excusant̄ si ieuniū soluāt. quādo vero morātur cū dnis suis in aliquo loco vel etiā q̄n modicū vadūt ieunare debēt. nisi forsan imineat eis viatio grandis quā ut pficē possint etiā pauc̄is diebꝫ anteq̄m iter arripiant ieuniū soluāt hec rod̄. Vtrū manualiter operantes teneant̄ ad ieunia eccl'ie. Ad° si ieunando p̄nt victū competenē habē p̄ sua p̄sona et familia cui⁹ incūbit eis cura. siue q̄ alias sūt diuites. siue q̄ de minori labore ieuniū secū 9pacente p̄nt lucri sufficiencia. n̄ excusant̄ a ieunio. si aūt alias nō possit tm̄ laborare q. victū sufficiētē acq̄rūt n̄ soluēdo ieu⁹ p̄nt 9m dispensacōz sui p̄sbri ieuniū soluere et laborare. Ex quo patet q. intē cio maioris lucri non necessarij n̄ excusat eos a pcō si ieuniū soluāt. Nec etiā illi sūt immunes a pcō qui nolūt operarios 9ducē n̄ tali pacto q. ieuniū soluāt nisi forte sit necia causa que estimancia opis p quo laborat̄ exposcat Quid de illis qui hnt seruire in mēsis nobiliū diuid⁹ p̄trahendis. Ad° si ex causa necia p̄uenient aliq̄ntulū horā comedendi ex toto comedēdo ul' modicū p̄libando ne deficiāt in seruiendo et hoc faciāt iā positis mēsis ul' paulo ante ita q. p̄ter 9timacōez tpis debeat reputari totū vna mensa non credo q. peccēt. sic nō peccant huitores mediocrū p̄sonaꝝ qui surgūt de mēsa dominoꝝ suoꝝ ut ad vinū vadāt ul' exenia deferant et reuertētes ad mensā iterū comedūt hec rod̄. Quid de regularibꝫ qui debēt legē ad mensā refectorij. Ad° idē est dicendū qd̄ dictū est de huientibꝫ nobiliū dū tamē hoc faciant licenciati. Possūt etiā hoc facē sine licencia spāli ipi regulares qui hoc habēt a regula 9firmata a sede apl'ica qd̄ si non habēt a regula nō est tūc faciendū etiā de licencia n̄ sit rōnabilis cā. hec rod̄. Vtrū egrotantes excusent̄ a ieuniis ecclesie. Ad° q. sic quia eñ ī eis nāa est debilis. ideo si daret̄ eis vna vice totū sil' quod ē necessariū sustentacōi nature grauaret̄ natura. et si pl'ibꝫ vicibꝫ daē 9fortaē et vigoraē.

Et iō etiā in illis infirmitatibꝫ in q̄bus abstinencia ꝯfert ad ieunīū non tenent. Pro q̄nta aī infirmitate uel debilitate solui possit ieuꝰ ab infirmis et debilibꝫ. pōdꝰ ꝑm rōd. est limitā dū arbitrio boni viri q̄z ꝑm aliquā doctrinā gñalem. Vtrū senes excusent a ieunijs ecclie ſ. q̄ sic q̄a in eis calor et vr̄ ē debilis et licet sint sicci siccitate oppōita humiditati nāli suphabūdat tn̄ in eis humiditas acc̄lis ex indigestiōe cāta. Vñ si tor̄ cibus quē naca eoꝝ req̄rit p die nacali sumeret sil' ab eis nimis obtūderet in eis et grauaret calor nacalis et non posset cibū digerē q̄uenient. hc rich. Dicit etiā ymoc. sup titulū extra de obser. ieunioꝝ. q̄ idem dicendū est de senibꝫ quod de infirmis et debilibus. Vtrū vxores ꝓpter viroꝝ phibicōez dimittāt ieunia indicta ab eccl'ia. ſ. ꝑm ymoc. vbi supꝝ q̄ ñ. Dimittāt tn̄ debēt ieunia volūtaria. xx. q. vltia. manifestū. et tamē forte in ieunijs indictis posset ꝑsꝛ ꝓpter viri scandalū dispensare. arꝰ di. xo. nisi statuerent. idē hoſt. in glo. Vtrū mlieres pregnantes excusent a ieunio eccl'ie ſ. q̄ sic. ꝑmo. debēt em̄ acapere cibū non tantū ꝓ se sz etiā ꝓ nutrimēto fetus. 2o q̄a pregnantes varia et inordinata desideria ciboꝝ diuersoꝝ et q̄nq̄z ita intensa q̄ nisi aliq̄ modo possent satisfacē appetitui piculū posset esse de ꝓiclitacōe fetus. Vñ ꝑm rod. pregnantes et nutrices si timeant notabiliter de piculo eaꝝ si ieunauerit ul' de fetu in vtero uel de puero ad vbera non tantū ꝑnt sed etiā tenent ieunia soluere.

¶ Equit videt de g°. ſ. de tēporibꝫ ieunioꝝ. Et ēca hoc querunt pl'a. ſ. vtrū debeāt esse instituta aliq̄ tpora determinata ad ieunia ſ. q̄ sic duplicī rōne. ꝑmo a ꝓte tporis. q̄a vnū tpc est apt̄ ieunio q̄m aliud temp. 2o ex ꝓte effect ieunij. Ieunīū em̄ ad duo ordinat. ſ. ad delecōez culpe et ad eleuacōez mētis in supna. Et ideo illis tporibꝫ fuerūt specialit ieunia indicenda in quib' oportebat hoīem a pcto purgari et mentē fideliū in deū ꝙ deuocōz eleuari. et hc ꝑ apue immittit ante pascalē solēnitatē et ante alias ꝑpuas solēnitates ad quas deuote suscipiēdas oportet nos ꝙ ieunīū ꝓparari. In quo etiā demōstrat q̄ extremū gaudiū quod ꝙ festa tēporalia significant ad tribulacōes hui' vite q̄s sancti passi sūt subsequit. Sed ꝓtra ꝓicta videt q̄ quadragesima statim inchoari debēt post ephyam q̄n baptism' xp̄i celebrat. q̄a q̄t. z. legit. xps statim post baptismū in deserto ieuꝰ inchoasse. ſ. xps non ieūauit q̄i ieunio indigēt sed ut ad suscipiendū eius grām nos exemplo sui ieunijs ꝓpararet. Et ideo post baptismū suū in quo plenitudo gracie eius fuit declarata testimonio patris et spūs sancti. t etiam nobis decebat exemplū ieunij sui nobis ꝓponere. Nobis autē q̄uenit ieuꝰ ut ꝓparem̄ ad recipiendū graciā eius. Et quia sacra gracie eius ꝓpue ꝓponunt arca festū pasce. ideo immediate ante ipm festū ꝙplet ieuꝰ q̄dragesime. Et etiā q̄ temp' vet qđ inapit arca pñapiū quadragesime est aptū ꝙcupie. Et etiā quia significat q̄ ad gl'am resurrectōis q̄uenim' per tribulacōes pñus vite sicut xps ꝑ passionē cruas. Sed q̄re ꝓdictū ieunīū ē institutū in numero quadragīta dierū. ſ. ꝓ ut ꝑ hoc xp̄o nos cōformem' qui eodē numero ieunauit. Scdo q̄ ī hoc iustitiā seruam'. ꝙ hoc em̄ q̄i tot' āni decimā soluim'. ānus enim ꝙtinet. ccclxiiij. dies q̄z ps deci a sūt. xxx. ita tn̄ q̄ q̄nq̄z dies maneant īdecimati. q̄ decima eoꝝ ñ est dies integ q̄tuor vero dies addunt ad ꝙplendū numerū q̄dragesimū et assuefaciendū ad sequēs ieunium ergo oīs dies dicti quadragīta sūt ieunandi. In diebꝫ vero dñicis q̄dragesime non est ieunand. de ꝑse. di. q. quadragesima. vbi dicit quadragesima sūma obſuacōe est obseruanda vt ieunijs in ea ꝓt dies dñicos ñ quē infirmitas impedierit nll'aten' soluat. et ibi dē. c. ieunia dicit. ieunia a sacerdotibꝫ ꝙstituta sine necessitate racōnabili nō soluant. Ex ꝓdictis patet q̄ ieuꝰ quadragesime ut videt est sub ꝓcepto. et hui' sñie vident esse doc. iuris dīni et canonici. ut patz in eoꝝ scriptis. vnde dicit hoſt. q̄ quilibet tenet in quadragesima ieiunare nisi causa racōnabili excuset. Itē nō licet soluere ieunīū die iouis sancto. de ꝑse. di. z. non liceat. t. c. non oportet. Dicit tn̄ hoſt. q̄ si quis tūc in sero ob deuocōez in signū cene dñi aliq̄d modicū scz hostiā vnā uel aliq̄d sil'e sumeret non solueret ieuꝰ ar° di. xi. quisq̄s.

¶ Sed numq̄d ieuꝰ est a q̄nquagesima inchoā dū. videt q̄ sic. di. x. statuim'. et duob'. c. segrariū videt de ꝑse. di. z. sacerdotibꝫ. ſ. quidā dicūt q̄ ꝑma capitula sūt abrogata. alij dicūt q̄ intelligunt de ꝑsilio ꝑm vero hoſt. de ꝓbiteris locum. ar°. i. q. i. vilissim'. et s. q. i. q̄l'. et. c. nec sufficit. Insuper statuit eccl'ia q̄ in qualibet quarta anni scz vere. estate. autūno. et hyeme. ēbꝫ diebꝫ ieunet. ſ. die mercurij die veñis. et sabbo. ita q̄ tpe moderno ieunīū veris sit in ꝑma ebdōda q̄dragesime. Ieuꝰ estatis in ebdomoda penthecostes. Ieuꝰ autūni in tercia ebdomoda septembris. Ieuꝰ hyemis in q̄rta ebdomoda decembris. di. lxxvi. c. i. t c. statuimus. Et hec ieunia instituta sūt ad expiacōez pcatoꝝ singulaꝝ quartaꝝ. et ad sol'oz quasi primiciaꝝ. vnde vsus Vulte crux lucia cimis carismata dya. Vt pia det vota q̄rta sequēs feria

¶ Sed obī ꝙtra hoc qđ dictū ē q̄ ieunīū estatis fit in ebda penth. quia tēporibꝫ leticie non conuenit ieunare ꝓpter qđ non ieunat in vigilia apl'oꝝ phi. et iacobi. q̄a est in tpore paschali sed infra octauā penth. adhuc durat gaudiū paschalis festiuitatis. ergo tc. ſ. ut dicit leo papa. et habet di. xxxvi. igit. hoc ē factū ut si q̄s forte inter ipa et festiuitatis gaudia negligēs libertate et licencia īmoderata aliqua presūpserit abstinēcie censura castiget. Est tamē ieunium exultacōis qđ illis q̄ spm̄ sanctū acceperē q̄uenit. cū gaudio enim spūali se compatitur afflictō corporalis. vnde in illo ieunio non fit genuflexio. t cantat alleluia qđ ī aliis ieunijs

non ſeruaē·hec tho·in ꝑ·Est etiā ieunandō in vigilijs oim apl'oꝝ non obstante ꝯsuetudie cō traria nisi sanctoꝝ philippi et iacobi quoꝝ ſolēnitas est infra solēnitatē paſcalē·Et ſancti johis euangeliſte cuiꝰ festū infra naē·dñi celebraē et ſancti barnabe·eẽ de obſer·ieu·ꝯsiliū·vñ gof·bñ·et cōiter oēs doc·dicūt q vsus illi ſuit insufficientes ꝗa non ꝺtinent sufficienē apl'os in quoꝝ vigilijs est ieunandō·ſ·Petrus et andrea paulꝰ cū ſymone iudas·Vt ieunemus nos amonet atqꝫ mathe·hoſē·tñ sustinet ipos versus dicens q in vigilijs apl'oꝝ q̄ꝫ noīa ſuit ibi·cogi pñt hoīes ieunare cū gñaliē teneamē·in alijs vero standū est consuetudinar· eẽ de celeſ·miſ·pnicioſi·et de censib· ex p te eẽ·e·ꝯsiliū·Ş·itē de illis·hec hoſē·Ieunandō est etiā in vigilijs naē·dñi·penthē·assūpcōis bē vgis naē·bēi johis baptiſte·ſācti laurencij·et festi· oim sanctoꝝ·Et si solēnitas in cuiꝰ vigilia ieunari debet ſit in ſcōa feria ieunari debet in ſabato·eẽ de obſer·ieu·ꝯsiliū·Ş·sanctaꝝ·itē consuetudo approbata obligat ut habeē di·i·consuetudo·et di·ii·eccl'iaſticaꝝ·et c·in hijs·ideo si in aliqua regione uel ꝺyocesi ſit aliqō ieiuꝰ ꝯsuetū qō tamē non est ꝑceptū per ius ſcriptū nichilominꝰ ab exñabo ibidē est obſeruandō·Itē in tribus diebꝰ rogacōnū ante aſcensiōez dñi debet ieunari de ꝯse·di·z·rogacões·ſed ut diē glo·ibidē·hc non papiē ſed suadeē·vbi tamē est ꝯsuetudo approbata illud ieuniū est p eq̄o lenda sub precepto·huiꝰ etiā ſentencie est hoſē· In decretis etiā inuemē q ieunandū est feria quarta quia dñs eadē die fuit traditus·ꝗa iudas illa die ẽdicōz domini cogitauit·Et feria ſexta ꝗa illa die fuit paſſus·Et ſabbo quia includiē imē triſticiā paſſionis dñice ꝛ leticiā reſurrectōis·de ꝯse·di·z·ſabbo·et·c·ieunia·Nomiꝰ tamē in ſabbo debet a carnib· abſtinē qui ꝓciapes religionis xp̄iane ꝺsiderat esse niſi feſtū uel infirmitas impediat de ꝯse·di·q·ꝗa dies·In huiōi tñ ꝯsuetudo regionis est seruanda ut patet eẽ·e·ꝯsiliū·Ş·itē de illis·hec hoſē·vñ in ſabbo abstinendū est a carnib· nccio vbi est talis ꝯsuetudo alias nō nisi de ꝛgruo·vñ glo· dicit ibidē q consiliū est n̄ vbi est cōſuetudo q a carnib· abſtineāt tūc est ꝑceptū·Sed ꝗd est de ieunio ſexte ferie·Rñ nō est necessitatis ut dicit ꝓmoē·ꝛ hoſē·alias non liceret aſtare entib· soluere illud·Quid est de aduentu domini·Respondet hoſtienſ·q arca hoc consideranda est cōſuetudo regiōis·ſcōm illud·cum fueris rome romano viuito more·cū filiis alibi viuito ſicut ibi·vñ quia in aduentu dñi ieunaē rome·eẽ e·ꝯsiliū·responso ꝑmo in fine· ieunandū est ibidē·deficienti vero ꝯsuetudine ꝯsideranda est indictō epoꝝ·licet honestū sit q clerici ieiunent maxime p̄sbri·Vtꝫ ieuniū sit aliquo tpore indictū·Rñ ieuniū q̄ntū est de se nll'o tpore est ꝓhibitū ymo est laudabile· ꝗm q dicit ieroꝰ·ad ludllū vtinā inquit oī tē pore ieunare possemꝰ·Vñ dicit ysidoꝰ·sancti patres in deserto tpe paſcali ieunabāt ꝓterq̄m in dñica resurrectōis eo q tota eccl'ia leticie feſtū agit·vñ non est ꝺueniens q aliqs illo die opib· afflictōis intendat·ꝗa turpis est oīs ps que ſuo toti nō cōicat·vt dicit augꝰ·li·cōfeſ· gregoꝰ etiā 2ᵒ ꝺyal'·refert quendā preſbm diuinitꝰ missū bō benedicto dixiſſe·dies est resurrectōis non licet tibi hodie abstinē·Et q̄ in ſingulis diebus dñicis memoria resurrectōis agiē·ideo in eis ꝗm cōem eccl'ie consuetudinē non ieunaē·de ꝯse·di·z·ne ꝗs·et·c·ieunia ini·vnde si ꝗs in dñica ieunādū esse dixerit stu dioſe non crediē esse katholicꝰ·26·q·vlē·sacdotes·Et si hc ꝑ pñia a ſacerdote accepta ſine neceſſitate alia fecerit·ſicut manicheꝰ anathema sit di·36·c·vlē·Siliter feria q̄ta qua deꝰ ad celos aſcendit ꝓhibetur quilibet ieunare· vt diaē de ꝯse·di·z·ieuꝰ·ſed hc de ꝯsuetudine non seruaē·ymo indiſtincte illa die ieunaē· Itē inē paſca et penthe·non est ieunandū·eẽ e·ꝯsiliū·rñso·i·16·di·Ş·non aūt·Et racō est q totū illud tempꝰ est tempꝰ leticie in quo agitur de aſcensione et resurrectōe·Illo etiā tpore ſponſa gaudebat de ſponſi pñcia et ideo ñ fuit sibi aliqua aſpitas indicenda·Exceptiunē tamē tres dies rogacōnū ut supꝰ dictū est·ꝛ de ꝯsue· vigilia penthe·Si quis tñ ꝑdicto tpe ob deuocōez et carnis maceracōez voluit ieiunare non impbaē·hec hoſē·vnde paulus ꝛ alij heremite ieiunabant toto tpore illo niſi die dñico·16· di·i·Ş·nccio·v·noſſe·Et sic pz q ieiuꝰ q̄ꝫtum est de ſe est oī tpore licitū·per accns tamē posset esse ieiuniū alicuiꝰ in die feſto illicitū·puta si a deo ieiuniū ꝓtinaē tenēt qō non credēt p deuocōez feſti vtilitatē ieiunij ꝺpensari posse·hec tho·in ꝑ·Sed obiciē quia ſcōm augꝰ·de cōſensu euangeliſtaꝝ sicut est ieuniū afflictōis ita est ieuniū exultacōis·ſed ieuniū exultacōis maxime ꝺuenit in tpore paſcali et in diebus dñicis in quibꝰ memoria resurrectōis agitur·ergo in eis debēt esse aliqua ieunia inſtituta·Rñ ieuniū exultacōis ex inſtinctu ſpūs ſancti ꝓcedit qui est ſpūs libertatis et illud tale ieuniū ſub ꝑcepto cadere non debet·ieunia vero p eccl'iam inſtituta ſuit ieunia afflictōis que non ꝺpetūt in diebus leticie·ꝛ p ꝯsequens nec in diebus illis de quibus obiciē·

Equiē videē de 4ᵒ·ſ·de hijs per que ieuniū habz ſolui·Et circa hoc queruntē pl'a ſcz antiapacō none ſoluat ieuniū·Rñ sicut dictū est ieuniū ordinaē ad culpe delecōez et cohibicōez·vñ oportet aliqō tpis addē ſup cōem cōſuetudinē ita tñ q p hoc non ml'tū grauetur natura·Est autē debita et cōis ꝯsuetudo comedēdi hoīb· arca horā ſextā·tū qz iam videē esse ꝺpleta digeſtio nocēno tpore naēali caloze materiꝰ reuocato ꝓpē frigus noctis circūſtans et ꝓpter ſomniū in quo naēales vtutes extenduntur·tū etiā quia iā videē esse ꝺpleta hūoris p mēbra diffuſio caloze naēali vſqꝫ ad exēmas

corporis ptes euacuato coopante ad hc calore diei vsq; ad sūmū solis ascensū qui ꝙpleť arca horam sextā·tū etiā quia tūc papue naťa corporis hūani indiget uuari ꝺtra exteriorē calorē aeris ne hūores interi⁹ adurenť·Et ideo ut ieunans aliquā afflictōz sentiat p culpe satisfactōe cōueniēs hora ꝙmedēdi taxať ieunātibꝰ ēca nonā vñ de ꝙse·di·1·solent·ꝙdā calce donēse dicit in quadragesima nll'aten⁹ ieunare ꝺcedendi sūt qui ante comedūt q̄m vesperi officū celebreť qō tpore quadragesime post nonam dī Cōuenit eť hec hora misterio passiōis xp̄i que cōpleta fuit hora nona qñ inclinato capite tradidit spm̄·Jeunantes eñ dū carnē suā affligūt passiōi xp̄i ꝙformanť·scōm illud gal'·5·qui xp̄i sūt carnē suā crucifixerūt cū vitijs et ꝙcupiscencijs· Sed nota q̄ m dicto·c·solent·et·e·di·Ç·in ieuniis q̄tuor tēpoz·nec vespertinas horas·tē·sub hora vespertina comprehendendo est totū tpc ab hora nona inclusiue et vltra·Non aūt oportet nonā horā pāse ac ape·Si eñ p modicū tpc ante horā none comedať non ꝓpť hoc soluiť ieu⁹·vnde licet hijs qui comedūt statim post horā sextā derogēt in aliq̄ pfectōi ieunij non tamē sūt trāsgressores ei⁹ qō est necessitatis maxime qz iā inualuit ꝙsuetudo in m'tis locis comedē q̄ statim post horā sextā non eñ tante necessitatis est in obꝺuacōe ieunij hora p̄dicta sicut comedē tantū sel' hec rich'· Sed obiciť quia in veteri testamēto ieunabant vsq; ad vesperā·dicť eñ leuit·23·sabbm est affligetis aīas vestras·et postea seq̄tur·a vespera vsq; ad vesperā celebrabitis sabbata vestra·ergo tē·Rꝺ stat⁹ veteris testamti compať nocti·status vero noui testamēti diei ꝺm illud ro·13·nox p̄cessit·dies aūt appropinqua·et ideo in veteri testamēto ieunabāt vsq; ad noctē· non aūt in nouo Vtz reqrať ad ieunīū q̄ homo comedat tantū semel·Rꝺ ieuniū ab eccl'ia p ꝙcupiscencia refrenāda instituiť ita tamē q̄ natura saluet·Ad hoc ať videť sufficē comestio vna p quā hō et naťe satisfaciat et aliq̄d ꝙcupīe detrahat Et ideo statutū est moderacōe eccl'ie ut comedať a ieunantibꝰ tantū semel in die· Sed quid de famulis qui p̄gustant ꝺbos ante dños Respondet innoc·q̄ non solūt ieunīū· Vtz potus ieu⁹ soluat Rꝺ duplex est ieu⁹·Vnū nature qō requritur ad sūpcōez eukaristie et hc soluiť p quēlibet potū etiā aque·Aliud est ieu⁹ ecclesie qō dicť ieuniū ieuniantis t hoc non soluiť nisi p ea que ecclesia intendit indicē instituendo ieu⁹·Nō aūt intendit indicē sūpcōez pot⁹ quia magis sumiť ad alteracōez corporis et ad digestionē sūptoz ꝺboz q̄m ad nutricōez·licet aliquo mō nutriat·Et ideo licz ieunāntibꝰ plies bibē siue ante ꝺbū siue post ut etiā dicit ihoc·Si quis aūt potu vtať immoderate peccare poť et ieunij meritū p̄dere·sicut et si sumat immoderate ꝺbū in vna ꝙmestione hec tho·in sūma·De bono tamē et equo cauendō ē a potu magis ī mane q̄m in sero·quia potus post prandiū sūpt⁹ sitī subuenit et digestiōz iuuat inq̄ntū scz per potū facili⁹ et ꝙnienti⁹ deferē ꝺbus ad singl'a mēbra·sūpt⁹ aūt ieuno stomacho vt plīmū nocet·hec rich'· Vtz sūpcō electuarioz ieu⁹ soluat·Rꝺ electuaria et si aliquo modo nutriant non tamē pncipalit sumunť ad nutrimētū sed ad digestionē ꝺboz·vñ non soluūt ieunīū sicut nec sūpcō aliaz medicinaz·nisi forte quis in fraudē electuaria sumēt in magna quantitate p modū ꝺbi·hec tho·in summa·et rich'· Vtz esus carnū ouoz et huiōi soluāt ieunīū·Rꝺ sicut sup̄ dictū est ieu⁹ institutū ē ab ecclesia ad repmendū ꝙcupiam·Et ideo ꝺbos illos eccl'ia ieunātibꝰ mēdixit qui in comedendo maxime delectāt t ad venerea maxime p̄uocant·cui⁹mōi sūt carnes lacticinia et ouа ex auibꝰ p eo q̄ hūano corpori maxime cōformanť·vñ di·x·deniqz·par est ut qui hijs diebꝰ a carne aīaliū abstinem⁹ ab oībꝰ que semētīm trahūt originē carnis ieunem⁹·a lacte·s·caseo t ouis·qō tamē dicť in·d·c·deniqz de lacte caseo et ouis non est necessariū obꝺuare nisi in ieunio quadragesime·nisi vbi est consuetudo abstinē ab hijs in quolibet ieunio eccl'ie hec rich'· Sed obiciť quia magis exatat cōcupiscendā potus vini q̄m esus carniū·Aliq̄ eť pisces ita delectabiliť edunť sicut carnes·ergo eccl'ia non debuit magis interdicē carnes q̄m vinū et pisces·Rꝺ eccl'ia magis p̄hibuit carnes q̄m vinū·tū quia difficili⁹ est abstinē a vino q̄m a carnibꝰ et ideo si vinū p̄hibuisset tūs gressionis p̄iculū mai⁹ fuisset·tū q̄a ieu⁹ semper tristiciam exatat·et vinū cor hoīs letificat·ꝺm psal·Itē magis p̄hibuit carnes q̄m pisces q̄a esus carniū ut in plībꝰ magis delectat q̄m esus piscū licet in q̄busdā aliť se habeat·et leges dāť ꝺm ea q̄ ut ī plībꝰ accidūt· Quid si nať·dñi veńit ī sexta feria·Rꝺ illi q̄ nō voto nō obꝺuādā a regulari ad carniū abstmētīā sūt astricti tali die ꝺm ꝙsuetudinē eccīe gn̄alē carnibꝰ vti pñt·Nec tū illi sūt reprehendēdi q̄ ob deuocōez voluerūt abstinē uel etiā ieunare·exť de obꝺua·ieu·explicari· Vbi nō q̄ ex hc qō dicit ibi nec ex voto·patet ꝺm glo·q̄ illi qui vouerūt non comedē carnes in sexta feria nō debent t tē comedē carnes q̄a que sine ꝙdicōe vouenť sine ꝙdicōe soluanť·33·q·vlť·c·vltimo·quia exquo voto emisso non excēperūt gn̄aliť tenenť·ar⁹ exť de puil'·qz arca· Quō intelligitur verbū greg'·x·di·deniqz·vbi dicit q̄ qui a carnibꝰ abstinet nunq̄z sūptuosa conuiuia beluaz maris p̄paret·Rꝺ q̄ loquiť ꝺ bono et equo qz ꝺtrariū de ꝙsuetudine tolerať nam q̄ nimis emūgit elicit sanḡnē· Quid de ouis t lacticijs·Rꝺ hec indicunť ieunantibꝰ inq̄ntū sūt ex aīalibꝰ orta carnem hūtibꝰ·vnde carnes principali⁹ indicunť q̄m ipa·Jndť etiā alia ieunia ieu⁹ quadragesime est solēni⁹·tū qz ad imitacōez xp̄i ꝺuať·tū quia ad celebrāda deuote misteria redempcōis nostre ppl's p ipm disponiť·Et ideo in q̄libet ieunio carniū esus indicať·In ieunio aūt quadragesime indicunť vl'r·

et etiã ḋua ꝛ lacticinia de ese · di · ꝫ nõ oportet · arca quoꝝ tamẽ abstmẽciã in alijs ieunijs diuerse ꝑsuetudines fiũt apud diũsos ꝗs ꝗlibet dz ſuare ꝑm morẽ eorũ imẽ quos ꝓuersaẽ · vñ ꝓro⁹ · loquẽs de ieunijs dicit · ynaqueqz ꝓuincia habet in sensu suo et precepta maioꝝ leges aplicas arbitreẽ · hec tho · in sũ · Si tamẽ sicut notauit hoſt · ꝓfessor certũ modũ abstinẽcie in ũgeret · illũ penitẽs nulla obstãte ꝺtraria consuetudine ſuare deberet ut ꝓbaẽ · Az · di · presbr

Insup nota q ꝑm hoſt · cuicũqz ꝺcedit vsus ouoꝝ et casei Intell'r ꝺcessũ q etiã sagimĩe possũt vti · ar · si · di · presbr · et sic vtunt̃ cluniacenses · sed cistercienses et quidã alij religiosi cõtrariũ ſuant · Sed numqd epꝰ poſt in voto dispensare · Rx⁹ arguit̃ q sic ex̃ de voto · c · i · inspecta ꝑsona et redemptõe · s · vtz redemptõ ul' ieumiũ · debeat magis deo placẽ et ꝑm hc dispẽset ul' non dispenset · ar⁹ ibiꝺ · c · magne · poſt etiã epꝰ dispensare in quadragesima cũ infirmis ut in eis viteẽ mai⁹ piculũ · s · mortis · de ese · di · 4 · quadragesima · et sil'r tpe caristie · Vñ q in quadragesima carnes coacte · sc; ꝑ̃ famis inediã comedẽt puniend⁹ nõ esset · dz tam̃ oño fieri apud deũ ne imputeẽ ipi quia bonaꝝ mẽ dũ est ibi culpã cognoscẽ vbi culpa nõ est · ut ꝺz ex̃ · e · ꝺsiliũ · ℈ · cũ aũt · et · ℈ · vlẽ · di · 4 · ad eius hec hoſt · Itẽ ꝑm jmo · e · ti · ieũnia indicta abeccia nõ ꝑñt redimi pecunia l' alio mõ nisi causa ul' necessitas in ieumante subsit · Jeumia aũt voluntaria redimi ꝑñt auctẽ superioris etiã sine cã que subsit in ieumãte dũmõ alias sit vtile · sz · di · c · fi · Et idẽ est m ieunijs pro pñia impositis · ar⁹ ex̃ de vo · c · i · et · di · 82 · ꝓbr · in fi · conuenit etiã hoſt · cũ ꝓdictis in glosa ·

De restitucõe in cõi · ti · 29 ·

Postea considerandũ est de restõe · Et ꝓ mo in cõi q̃ntũ ad damna illata i diuersis generib⁹ rer̃ · 2° q̃ntũ ad acqsita in ludo aleaꝝ · Circa ꝑmũ ꝑmo queriẽ ꝺ sit restitucõ et vtz sit necessaria · 2° que debent restitui · 3° q̃ntũ dz restitui · 4° qñ debet restitucõ fieri · Circa ꝑmũ q̃runt̃ pla · s · vtz restitucõ sit act⁹ iustitie ꝺmutatiẽ · Rx⁹ q sic restituẽ em̃ est aliquẽ iterato statuẽ in possessiõez ul' dñũ rei sue · Et ita attẽditt̃ ibi eqlitas iustitie ꝑm recõpensacõz rei ad rem que ꝓmer ad iustitiã ꝺmutatiuã · Vtz restitucõ sit necia ad saluteẽ · Rx⁹ ut dictũ est restitucõ est act⁹ iustitie cõmutatiue ad obꝺuãdã aũt iustitiã omñs tenẽtur · ꝗlibet ergo teẽ ad restõz rei ablate iuste vñ aug⁹ · epla 2 · ad macedonẽ · et habeẽ · 12 · q · 6 · c · i · nõ remittit̃ pcm̃ nisi ꝛstituat ablatũ si restitui poſt · hec aug⁹ · Et si non poſt idẽ restitui dz restitucõ fieri in equalenti si sit possibile · exẽ ne lite pendẽte aliqd inoueẽ eccl'ia · 2 · Si vo equalens reddi non possit teneẽ qui dãnũ intulit restituẽ qd poſt ad arbitriũ bonoꝝ virorꝝ ·

Sequit̃ videẽ de 2° · Et circ hoc q̃runt̃ pla · s · vtz dãnificans aliũ in bonis corporis teneaẽ ad restõez · Rx⁹ ꝑm sco · li · 4 · di · 14 · dãnificans aliũ in corpore · aut infert vlti⁹ dãnũ · sc; mortẽ · aut aliqd dãnũ arca vlti⁹ · Et hc dupr ul' irremediabile ut in mutilacõe · aut remediabile ut in vulnacõe · ul' alia lesione curabili · Si in mutilacõe hoc pẽ esse dupl'r · vl' qa ẽ enormis q̃ ex toto impedit aliquẽ actũ hũanũ q̃ competeret hoĩ ꝑm istã ptẽ amputatã ut in amputacõe man⁹ dextre auferẽ oĩno actus humanus natus cõpetẽ ꝑm illã manũ · vl' non est enormis · i · nõ impediẽs actũ hũanũ · ut ẽ amputacõ digiti uel alicui⁹ ptis eius · De istis oĩbus dãnis videndũ est ꝓmo qd possit iuste statui · 2° qd statutũ est · De pº dico q si statueret̃ lex talionis in oĩb⁹ istis damnis iusta esset qa nõ est facile ut ꝓ tali damno illato fiat recõpensacõ equalis ꝑ aliq̃ bona fortune qa nõ equipollent · De 2° · s · qd statutũ est dico q ꝑ pº dãno et maximo · s · vite ablacõe regl'ariter in mlt̃is cõitatib⁹ statuta est lex talionis ut hoĩcida moriaẽ · Et rõnabiliter quia hoc non solũ cõpetit lege mosayce et rõi naturali sz etiã appriatũ est et ꝺfirmatũ in lege euãgelica a xpo q̃ · 26 · oĩs q̃ gladio occidit gladio ꝓibit et ꝑ ꝺns vbi lex talis de vita reddẽda ꝓ vita statuta est iuste statuta est · et dz hõ patient̃ soluẽ illã · Q si alicubi ñ sit statuta null⁹ dz eã sibi inferre · qz null⁹ dz esse hoĩcida sui sine spali ꝓcepto dei · sed expedt ei ut exponat vitã suã in cã iusta ꝺtra inimicos eccie ꝓ restõe faciẽda illi cui⁹ vitã abstulit · q si ñ velit tantã restõz facẽ ñ pẽ esse immunis oĩno a restõe · sic qdã fatui absoluũt homicidas nõ ostẽdẽtes eis restõz neccio incũbẽtẽ q̃i facili⁹ possit trãsire hoĩcida q̃ ut ita dicã canicida · qa si aliqs occidisset boueẽ l' caneẽ ꝓxi ñ absolueret̃ sine restõe · teẽ ergo ad restõez spũalẽ faciendã eqpollentẽ vite quã abstulit · sicut pẽ esse equalẽcia in talib⁹ · Nec hoc solũ sz si infect⁹ sustẽtabat aliqs puta prem et mrem ul' ꝓximos · teẽ infectões oĩb⁹ illis ad tantã restõz q̃ntã eis abstulit ꝑ infectõz illi⁹ ꝑsone · Et qz vix possz aliqs digne recõpensare ꝑ actões i° qd̃ abstulit hoĩcida · iõ expediret simplicit̃ aĩe cui⁹libz talis ꝑsoluẽ ꝑ passiões volũtarias ul' pacẽter susceptas ut · s · occideret̃ ꝑ hoĩcidio · Et iõ oportune ꝓuisũ est cõitatu vbi statuit̃ lex taliõis in cã hoĩcidij · pz eñ in dauid · q̃ztũ de⁹ detestat̃ homicidiũ qui volens edificare templũ deo phibitus⁹ est a deo qz fuiat effusor ml't̃i sanguinis hũani licet iuste occidisset · Jgit̃ si iust⁹ occisor ñ accepтaẽ ad cultũ dñũ · iniustus occisor vbi apparebt hc aũt qd dictũ est dictũ est de iniusto occidẽte

De alia dãnificacõe · s · mutilacõe enormi et nõ enormi · cõiter in eccl'ia ñ est statuta restitucõ ñ pecuniaria Et ista debet rndere nõ solũ damno qd ꝺs imerit ꝑ mutilacõz ꝑ toto tpe futuro quo vsur⁹ erat membro absciso sed etiã expensis appositis in curacõe · Et hoc dicit · c · ꝑmũ exẽ de iniurijs et dãno dato · ꝛ vltra placacõz ipi⁹ lesi que req̃rereẽ etiã si non esset talis mutilatio ꝛ ꝺsolacõz ipi⁹ sic afflicti · qz ꝑpetua desolacõ est sibi de tali mutilacõe · Plus etiã ponderanda est mutilacõ paupis q̃z diuitis quia magis indigebat pte abscisa ad victũ necm ꝺquirendũ

et ideo plus fuisset vsus pte illa ad nccia pcu randa·licet ex alia pte sit aliqua cõdicõ ꝓponderans scz dignitas psone sz hoc paz est respectu pme ꝺicõis hec oĩa scor. Si vero pcussus mortuꝰ uel mutilatꝰ non fuerit·in lectu tñ iacuerit·opas eꝰ amissas et expensas in medicos et medicinas restituet q̃ pcussit·eẽ de iuris. c. i. Vtz dãnificãs aliũ ĩ bois aĩe teneaĕ ad restitucõez·Rñ᷑ꝯ sic ml'tomagis q̃m dãnificans in bonis corporis ul' in bonis exterioribꝰ ꝗa bona aĩe sũt ml'to meliora illis·vñ 6·q·i·sũt pl'imi·ml'tũ dãna moꝛ distãt a dãnis rez tporaliũ. Nll'us aũt aliũ damnificare poĕ in bonis aĩe nisi dispositiue·s·eũ inclinãdo verbo uel exemplo ad peccandũ. Et ideo talis teneĕ ad restitucõez·s·eũ disponendo q̃ntũ pẽ ad bonũ bono exemplo vel vbo ꝓ eo oraꝺo uel oracões ꝓ eo impetrãdo. Vtz dãnificans aliũ in fama iniuste teneaĕ ad restitucõez. Rñ᷑ꝯ bm sco·tripl'r poĕ aliqs aliũ diffamare·vno falsũ crimẽ imponẽdo·2° mõ vez tamẽ occultũ non ꝺuato ordine iuris·s·in publico ꝓponendo·3° mõ vez crimẽ sed occultũ sibi in publico impositũ negando qz negans in hoc notat imponẽtem de calũnia·In ꝑmo caũ dicit q̃ debet restituẽ famã simpl'r retractando verbũ suũ uel qꝺ sibi imposuit·quia alias non ꝺuat iustitiã in reddẽdo ꝓximo quod suũ est. Et si obiciẽ q̃ magr teneĕ celare ꝓ fama sua q̃z ꝓ aliena·non aũt posset illi reddẽ famã suã retractando verbũ suũ nisi sepm diffamaret·Rñ᷑ꝯ q̃libet debet magis diligere famã eius cui potest iuste optẽ q̃m illius cui non poĕ nisi iniuste. Ita est hic qz accusato de falso crimĩe iuste optit fama·sed accusanti post talẽ accacõez non optat iuste sed iniuste·non solũ quia mentitꝰ est in accusando sed ꝗa publice mentitꝰ est in quo sufficienẽ et radicaliẽ infamauit se. Et iõ postea ostendẽs innocẽciã alterꝰ cui teneĕ in hc et indirecte nocẽciã suã non ꝓprie infamat se tunc sed amouet falsam laudẽ qua ipe pꝰ accusacõez mendacẽ est indignꝰ. Exemplũ aliqs fornicaĕ tribꝰ videntibꝰ illi postea accusantes crimẽ non infamant eũ·sed ipemet infamat se in facto isto publico quia breuiẽ ꝺimittẽdo qcũqz crimẽ publice incurrit lesionẽ dignitatis et sic amittit famã q̃ntũ in se ẽ. Nec publica cõ illa ꝑ quã notificaĕ lesio illa aufert sibi famã sed solũ facit ꝺeuenire magis ĩ publicũ qꝺ tñ ex naĉa actꝰ ꝺimissi erat prius simpr publicũ. Et si queras ·vnꝰ nõ imponit in publico tale crimẽ alteri·sed murmũat vel indiscrete loquiẽ uel alicubi corã ml'tis·narrat tñ nõ tanq̃m sibi certũ sed sic se audiuisse nunqꝺ teneẽ restituẽ·Rñ᷑ꝯ rara fides ideo est quia multi ml'ta locunẽ·et idcco dicens se solũ audiuisse nisi ex modo dicendi ostendat aliquã maiorez certitudinẽ q̃m ex cõi religione non aufert exnaĉa actus in opĩone alioꝝ famã isti·quia si illi firmiẽ ꝺapũt illũ de quo est sermo esse criminosũ leues sũt quia qui cito credit leuis est corde vez tamẽ quia a scandalo pusillorꝝ opoz tet cauẽ·iuxẽ illud apli. i·corinthꝭ·si ꝓmimꝰ scandalizẽ non manducabo carnes ineternũ·t ml'ti sũt tales pusilli leues ad credendũ mala iõ piculosũ ẽ talia audita ex relatu eis referre Et si hoc fiat malo aĩo scz ledendi illũ de quo ẽ sermo non est facile excusare qñ sit cõtra caritatẽ et ita pcm mortale. Si aũt fiat corã talibus ex ꝺsuetuꝺine durũ est dicere q̃ exeat genꝰ pcti venialis·ꝗa lingua m lubrico posita est t qui ñ offendit m verbo hic pfectꝰ est vir·jac·2· De 2° dicit q̃ nõ teneĕ retractare vbũ suũ qꝺ ꝓposuit m publico ꝗa hoc faciendo mentirẽ cũ sciat illud qꝺ ꝓposuit esse vez·et non teneĕ mentiri ꝓter qꝺcũqz bonũ reddendũ alteri sed teneĕ alio mõ licito reddẽ sibi famã puta q̃ hꝰ mõi vba ñ cõatis eũ esse talem male sibi dixi uel fatue·quia non seruato ordine iuris·ꝓposui eñ in publico qꝺ non est vez publicũ. Et illa psuasio scz non reputetis eũ talẽ bona est ꝗa quilibet psumendꝰ est bonus donec pbẽ contrariũ iuxẽ illud exẽ de scrutinio in ordine faciẽꝺo. c. vnico·hũana fragilitas quẽ indignũ eẽ non nouit dignũ estimare debet sed iste non ẽ pbatus malus corã istis·igiẽ hc est psuadendꝺ eis·s·q̃ ipi non reputẽt eũ indignũ nc malũ De 3° mẽbro dicẽ similiẽ q̃ non teneĕ retractare negacõz suã qua negauit in publico verũ sibi crimẽ impositũ ꝗa non teneĕ aliqs statum in iudicõ ꝟfiteri se reũ nõꝺũ cõuictus·tñ teneĕ ꝑ quedã vba sobria sicut dictũ est in 2° articulo restituẽ famã illi accusanti quẽ indirecte notauit de calũnia·dicẽꝺo non habeatis eũ ꝑ calũniatorem quia forte habuit bonam intencõez in ꝓponẽꝺo uel forte credebat posse probare intentũ suũ et deceptꝰ fuit. Sed ille q̃ negat tale crimẽ vez licet ꝑuatũ in publico sibi impositũ·numqꝺ mortaliẽ peccat·videẽ q̃ sic. quia mentiẽ mendacõ pernicioso persone accusanti ꝗa ꝑ hoc notaĕ calũniatorem·Rñ᷑ꝯ q̃ hc non est vez qz ipemet est sibi pniciosꝰ qui eo modo ꝓponit quo non debet ꝓponẽ·et ideo ipemet est sibi causa si aliqua infamia sequiẽ·non autẽ ille negans quia defendit innocẽciã suã ĩ publico vbi non est nocens nec habẽꝺus ꝑ nocẽte donec fuerit ꝺuctꝰ. Sz remanet difficultas an peccet mendendo ꝑ se·ꝺurũ eñ videreĕ q̃ ꝗlibz accusatus ab vno in publico tenereĕ statum de necessitate salutis ꝟfiteri illud in publico et sic statum exponẽ se patibulo in iudicõ sangnis Sed et habẽꝺo oculũ non tantũ ad penam sed ad honestũ et mhonestũ non apparet q̃ ille honeste et scom rectã rõez debeat ꝟfiteri corã tali iudice qz ipe est plus q̃m qcũqz alius singl'aris accusans·Vnde auferret sibiipi famã qz confitenti contra se in iudicõ crediẽ. Quid ergo cauta ẽ rspõsio iuristaz·hec·s·nego ꝓposita ut ꝓponunẽ t hoc qꝺẽ sine mendacõ poĕ fieri in ꝑposito qz ꝓponunẽ in publico et vt publice ꝑbanda sic aũt negare ea poĕ quilibet si scit nõ posse ꝑbari in publico. Quid si iudex vrgeat eũ ut cõfiteaĕ ꝓpositũ·uel publice neget. Respondere posset q̃ ipe respõdit sufficienẽ ad

accusacõz ꝺm modũ iurisꝑiti·nec ab illa respõ
sione vult declinare faciat iudex erga accusatũ
qꝺ iuris est ¶Sed si nõ intendẽs tantũ negare
illud ut ꝓpositũ est·s·ut publicũ sed sicẽ facer
dos faciat de ꝓfesso dicẽs·nichil mali scio istũ fe
cisse ꝙa loquiẽ ut in publico sanit aut in alio
foro·numqꝺ teneẽ iste negans de illa negacõe
penitere ꝟ bonaz menaũ est ibi culpã agnos
cere vbi culpa non est·di·q·ad cui⁹·et imitu:
laẽ ģģ·¶Et ideo in tali caũ tutũ est post talẽ ne
gacõz penitẽ et hoc indistincte tanq̃m de tali q̃
le est puta sub tali distinctõe·si mortale est tã:
q̃m mortale·si venale est tanq̃m de veniali·hc
oĩa sco·de hoc vide supꝝ li·2·ti·de detractõe et in
famia·¶Vtz aliqs debeat recõpensare damnũ
qꝺ intulit alicui impediẽdo eũ ne ꝙsequereẽ ali
qꝺ bonũ qꝺ erat in via acqrendi·ꝟ non tene
tur equale tali damno recõpensare qz min⁹ est
aliqꝺ habẽ in potẽcia q̃m in actu·qui aũt est in
via adipiscendi aliqꝺ hz illud tantũ in vtute
ul' potencia·et ideo si redderẽ ei vt hc haberet
in actu restituereẽ et illud qꝺ est ablatũ mul:
tuplicatũ qꝺ non est de necessitate restõnis vt
dictũ est·teneẽ tamẽ recõpensacõz aliquã facẽ
ꝺm ꝙdicõez ꝓsonaz et negociaz ¶ñ ꝺm hc il:
le q̃ effodit i agro semia ñ teneẽ satisfacẽ ꝓ tõ
messe futa·qz nondũ habeẽ nisi vtute vl' potẽ
cia hec tho·¶Quid de eo qui impediuit aliqz a
cõsequẽdo aliqꝺ bñficiũ eccliasticũ ꝟ ꝺm rich·
et sco·hc pẽ aliqs facẽ tripl'r·vno mõ intendẽs
dei honorẽ vel vtilitatẽ eccl'ie·vt si ꝓpter hoc ꝓ
curet q deẽ ꝓsone alij digniori et tũc in nullo
teneẽ ad aliqz restõez nel recõpensacõez·¶Alio
mõ intendẽs ꝓpriam vtilitatẽ et sic etiã nõ te
neẽ ad restõez si ꝓcuret ꝓ se licito modo·2° mõ
intendẽs alteri⁹ dãnificacõz ꝓpter odiũ uel vi:
dictã uel aliqꝺ huiõi·et tũc si impediat ne di:
gno deẽ añq̃z sit firmatũ qꝺ ei deẽ·licet non te:
neaẽ restituẽ valorẽ bñficij·eo q non est equa:
lis valorẽ habẽ ho⁹ in actu et esse ꝓpe habẽ ma:
xime qñ poẽ impediri·teneẽ tamñ ad interesse dã
nificato ad arbitriũ bonoz·si aẽ iam ꝙfirma:
tũ sit qꝺ ei deẽ·idẽ est ac si iam habitũ ei aufer
ret·et ideo teneẽ restituẽ equale ꝺm tamen su
am facultatẽ·¶Exo si ꝓcẽdã venas i fũdo meo
ꝓ quas ꝺuaẽ aqua ad puteũ alteri⁹ intẽcõe
nocendi sibi teneoz ei restituẽ dammũ si aũt fa
cã hc sine fraude ꝙsulẽs vtilitati ꝓprie·eo q·s·
est michi vtile facẽ muz et non poẽ ꝙuenienẽ
fundari sine venarũ illaz ꝓximione non teneoz
aliqꝺ restituẽ·qz ñ dãnifico aliũ iniuste·qz ius
habeo faciẽdi bonũ meũ in fundo meo·ff·de no
ui opis nũciacõe·l·2·et sicẽ oz·ff·de re·iur·ne:
mo dãnũ facit nisi qui illud facit qꝺ facẽ ius
non habet·¶Quid si cã mei edificij defendẽdi
edificiũ vicini orto incẽdio dissipẽ·nũquid te
neoz ei reedificare·ꝟ q non ut dicit ¶Vlpia:
nus et reprobat labeonẽ q̃ dixit ꝙtrariũ vt ha
beẽ·ff·de incendio et ruina·l·3·¶Qꝺ ait ꝓtoz·
vel dic labeonis sñiam verã·vbi iustus non
fuit metus·puta qz adhc non ꝓuenerat ignis
ysqz ad domũ vicini quã destruxi·tũc enĩ te:
neoz in simplũ acẽ·legis acq̃l'·¶Sed si ꝓuenerat
uel iuste dubitabã an ꝓueniret qz forte tũc tẽ
pus ventosũ erat tũc habet locũ qꝺ ¶Alpianus
dixit·neqz emẽ damnũ dare videoz eque pitu:
ris edibꝰ·vt dicẽ·ff·qꝺ vi aut clam·si ali⁹·qꝺ
et alia excepcõ·quãuis etiã non ꝓuenerit si iu
ste tamẽ putabã ignẽ ꝓuenturũ adhuc cessat
actõ sic intelligiẽ·ff·ad·l·acqui·quid fumo·¶
qꝺ dicẽ ¶Sic etiã paẽ ei qui gracia meraũ suaz
seruandaz alienas picit in mare vt habeẽ·ff·de
ꝓscp·vb·qui seruandaz·rñso·i·¶Sed nũqꝺ
a ciuitate debet emẽdari dom⁹ vicini in ꝓcedẽti
caũ·ꝟ in sũma equitate consulo iudicẽ vt hc
officio suo fieri faciat·ar⁹·ff·ad·l·ro·de iactu
l·1·¶equissimũ·hec hosẽ·¶Ad hui⁹ euidenciã
nota·q ad hc q teneaẽ qui dãnũ dederit ul' m:
iuriã irrogauerit restituẽ·necesse est culpã in:
teruenire alias non teneẽ·¶ñ infantes et fu
riosi non teneneẽ si dammũ dederit·impubes tñ
dolicapax teneẽ·non etiã de culpa qui ad sui de
fensionẽ et mcõtinẽti·t eodẽ modo dammũ dedit
excusaẽ etiã a culpa q alteri⁹ impulsu uel vio
lencia venti dammũ dedit ¶Non tantũ aũt qui
dammũ dedit ul' iniuriã irrogauit sed etiã qui
opẽ tulit teneẽ ¶Itẽ si sine culpa siue inꝑicia ul'
negligẽcia dãnũ quis dedit ul' iniuriã irroga:
uerit teneẽ ¶Si q̃s eẽ aliqꝺ ex negligẽcia mi⁹ fe
cit et ad hoc dammũ datũ sit teneẽ·¶Itẽ non ex
cusaẽ quis per ignorancia si scire potuit ex fa:
cto suo cõtingẽ iacturã l' iniuriã·puta cũ vellẽ
pcutẽ me pcussi aliũ·imputaẽ michi qz dili:
gencia debitã non adhibui·hec oĩa exẽ de iniuri
is·si in culpa·in tex·et glo·¶Itẽ si q̃s iumentũ
alteri⁹ occiderit foueã in quã cecidit faciẽdo qꝺ
mortuũ est erit suũ sed estimacõez dabit·exẽ de
iniuriis·c·2·quia qui dat occasionẽ damni tẽ
ff·ad·l·coz·nichil interest·hc aũt est scom bñ·in
glo·¶Itẽ si fecerit in maifesto loco·sed si in pri:
uato vbi talia fieri solent·non teneẽ·ff·ad l·
acqui·qui foueas·¶Itẽ si bos me⁹ corrupeta est
qz non custodiui eũ bñ occiderit tuũ·reddã bo:
uem ꝓ boue sed mortu⁹ meus erit·e·ti·si bos·
Sed et si m agrũ ul' vineã tuã ego uel aĩalia
mea dammũ dederim⁹ estimacõez dabo et si lese:
rit·hoc aũt intelligiẽ ꝺm hosẽ·si aĩal meũ ꝙtra
naẽam sui generis dammũ dedit·puta bos cor
rupeta est qui ꝙsueuit domesticus esse tũc red:
dã estimacõez uel aĩal ꝓ noxa tradã·e·c·fi·¶
q si aĩalia·¶In aĩalibꝰ tamẽ feris hoc non habz
locũ qz tale alias dãdo libaris sed nichilomin⁹
tenerẽ si diligencia debitã non adhibuisti·sec⁹
est si nichil de ꝙtingentibꝰ obmisisti vt ibidẽ
dicẽ·¶Quid de eo qui damnificat aliquã reli:
gionẽ retrahẽdo ab ingressu eius aliqz ꝓsonã
edẽ vtilẽ ꝟ scom scotũ q talis si traxit aliqz
de religione iam obligatũ ad religiõez obliga
cõe ꝓfessionis teneẽ agere ad restõez vt scz ille
redeat ad religionẽ·¶Sed si aliqz disposituũ ad in
trandũ retraxit ne intraret·quia interest mẽ
habere et ꝓpe esse non teneẽ ad tantã restitucõz
religioni ad q̃ntã tenereẽ si fuisset in religiõe
sed ad aliqualẽ·puta ad inductõez alterius et

equiualenť ad ingressū illi⁹ religionis · Et hoc intelligendū est si ip̄m retraxit intencōe dāmificandi religionē · Si aūt intencōne ꝙsulēdi vtilitati ꝓprie sine fraude non teneť religiom · sed i ꝑmo caū et in 2° teneť ꝑsone quā retraxit in ꝑ suasionib⁹ et alijs bonis spūalib⁹ ad equalēdā illis bonis a quib⁹ eū retrahēdo dampnificauit Quid de eo qui vituperauit aliquē iniuste · ℟ō q sicut dignitatē ꝑsone eius in hoim opīoē maculauit ꝑ illacōez ꝙtumelie sic reparet eam ꝑ exhibicōez reuerēcie hec tho · Vtrū homo teneať ea restituē que inuenit a fortuna · ℟ō rer que dā sūt cōes oīm iure naťali vt volucres nō domestice et pisces maris lapilli et gēme que inueniunť in litore maris et silua instituť · de rer diuisione · ℣ · et quidē et fere bestie · Et talia inueniens restituere non teneť · vnde e · ℣ · dicť q nulli⁹ est naťali rōne occupātis esse ꝙcediť Quedā vero sūt vniuersitatis · et quedā sūt ꝓpe singulor Et hijs duob⁹ modis res dictas si quis inueniat restituē teneť · res cōitatis cōitati · et res ꝓpas alicui⁹ ei cui⁹ sūt si sciri possit cui⁹ sūt Et si cui⁹ sint scire vel inuenire non possit ei restituat cui de re publica cura incūbit ut dicat rich⁹ · vel ut dicat ray · si ipe indigeat cū ꝙsilio t auctate sui p̄siarij vbi scz supior dispōez taliū retinuerit sibi retineat et ꝑ eo cui⁹ fuit ozet aut paupib⁹ eroget et sic intelligiť illō aug⁹ · 18 · q · 4 · si q̄d inuenisti et ñ restituisti rapuisti · t 14 · q · 4 · muli · ℣cōm sco · vero res inuēta debet alicui ꝑsone publice custodiēda t in locis publicis poztari ut sic dñs eius eam inuenire possit et si post talē ꝓclamacōez dñs ñ appareat pauperib⁹ debet restitui · Quid de eo q̄ accapit occ̄te de bonis alicui⁹ sui debitoris ei soluere nolentis · ℟ō rich⁹ · q talis peccat ꝓpter indebitū modū accapiēdi · tamē restituē non teneť ut habeť 14 · q · 4 · non sūt sane Quid de meretrice numquid restituere debet q̄ datū est sibi ꝓpter formicacōez · R̄ndet tho · q non · si tamē aliq̄d superflue extorsisset ꝑ fraudē uel dolū ei a quo habuit restituē teneť Quid de tenētib⁹ colūbaria t guaranas · ℟ō de tenētib⁹ colūbaria dicūt aliq̄ q si non possint teneri sine p̄iudicō et dāno alteri⁹ mortaliť peccāt si tenent · q̄dā tñ c̄dūt q colūbe plus pficiant terris quas frequētāt stercoriza do et mala semia comedēdo q̄m alias noceant vñ nō videť tutū sup hoc aliq̄d affirmare · De tenētib⁹ guaranas credūt aliq̄ q vbi dñi agrorū vicinor solebāt agros i tāta libertate possidere q nō oportebat eos custodias suis agris pratis et satis adhibere ꝓpter arcēda huiōi animalia guaranay · peccāt mortaliť q huiōi guaranas de nouo ꝙstituūt i p̄iudiciū et dānū aliorū et tenenť qui faciūt eas dampnificāť ad inť esse]dē etiā credūt de veteribus guaranis que sūt a tpe ex quo extat memoria · nisi ꝑbabiliť p̄sumať q aliq̄ tras vicias et huiōi guaranis a dñis illay guaranay acceperť excolēdas scī tes ꝙdicōes guaranay · s · q habētes p̄dia vicia teneanť custodire sata ꝓpis expensis ab aīalibus huiōi guaranay · Et q non liceat capi ac interficere huiōi aīalia quāuis inuēta in predijs suis et dampnū ibi facienda · Si q̄rať vñ hoc ꝑbabiliť p̄sumi possit ℟ō q ex mlto como do q̄ ꝙseq̄ ꝙsueuerūt ex memorib⁹ illis habitātes inť eas · vel quia minorē pensiōez soluūt de p̄dijs vicinis guaranis q̄m de mltū remotis · Et forte ꝺa iuuanť et releuanť in vno ab mitio ꝙsenserūt grauari in alio scz m onť huādi p̄dia sua sine capcōe et lesione huiōi aīaliū · De venatorib⁹ qui conculcāt agros et vineas alior q̄rū canes occidūt anceres et oues et agnos paupū credo q tenētur restituē estimacōez dāni alias peccāt mortaliť si non restituāt ñ ita modicū dampnū esset q ꝑbabiliť non curarent illi quib⁹ fieret · Itē credo q p̄napes q̄ excecant ul' mutilant hoīes ꝓpter lepores cervos t huiōi mortaliť peccant si faciāt libidine vindicte aut amore huiōi aīaliū aut libidine venandi huiōi aīalia que nulli⁹ hoīs sūt · aut si ꝓpter vnicū actū hᵉ faciāt cū ñ debeāt ita seriē ꝓcedē ñ ꝺē ꝙsuetos ad talia · Credo etiā q si sit ꝙsuetudo loci illi⁹ q ꝑ vno actu tāta pena infligatur ꝙsuetudo est iniqua nec obꝺuanda · Et obꝺuātes eā mortaliť peccāt · ut dicť in sūma tanť · de rapina · c · qui condūt leges iniquas ·

Sequiť videndē 3° scz q̄rtū debet restitui · Et circa hoc querunť pl'a · s · vtrū sufficiat restituē sim plū q̄ est iniuste ablatū · ℟ō cū aliq̄s recepit iniuste rem alienā duo sūt ibi quor v⁹ est inequalitas ex pte rei que q̄nq̄z est sine iniuria ut patz in mutuis · Aliud est iniustice culpa que poť esse cū equalitate rei ut cū aliquis intendat inferre violenciā sed ñ ꝑualet · Quātum ad p̄mū adhibeť remediū ꝑ penā cui⁹ inflictō ptinet ad iudicē · et ideo anteq̄m sit condempnat⁹ ꝑ iudicē non teneť plus restituē q̄z accepit · sed post ꝺempnacōez teneť soluere penam · Et scōm q dicat hosť · ti · de p̄nis anteq̄z res inuēta dico q restituať si dubitať aūt cui⁹ sit certificari et inueniri poť ꝑ arcūstāciaas rei · Quod aūt dixit zacheus dño luc̄ · 19 · si quē defraudaui reddo q̄druplū dixit illud q̄si supero gare volēs · vñ etiā p̄misit · ecce dimidiū bonorū meor do paupib⁹ · Et ꝺcozdat rod · sup · ℣ · de pedagijs · dicēs q si q̄s faciat aliq̄d p̄hibitū sb pena corporali uel pecuniaria non est mūgendū ei in foro p̄niali q soluat huiōi penā ñ tūc q̄n condempnat⁹ erit ad illā · sed sufficit q soluat interesse ad arbitriū boni viri dampnū uel iniuriā passo · Itē dicit ꝓmoť · in glo · exť de emunitate · quia pl'iq̄z · q condemnat⁹ ad aliq̄d iniuste non teneť illud dare sponte licet ꝑere debeat sñie · Vtrū ille qui dampnū intulit nō habens vnde restituat semꝑ teneať facere seruū ut possit restituē · R̄ndet rich⁹ · q dānificās alium iniuste in sua libertate · scz iniuste ꝓcurādo eū in seruitutē redigi · teneť se facē seruū ꝑ eo si non potest eū aliter restituere libertati · ñ forte esset talis ꝺicōe ꝑsone que intulit dampnū q hᵉ notabiliter redūdaret in cōis boni p̄iudiciū In quo caū non tenereť se facere ꝑuū q̄a ut dr ff · de re · iur · libertas inestimabilis res est · Illa

aũt lex que habeẽ exo·12·Si non habuerit fur qõ ꝓ furto reddat venũdabiẽ·licet tũc obliga ret iudeos non tamẽ obligat nos quia ñ fuit mortale ꝑceptũ·Similiṫ dicẽ pẽ de legibꝰ illis in quibꝰ ꝓpiebaẽ ꝙ restitucõ excederet dãnũ·

Equiẽ videre de ꝙº qñ debet fieri restitucõ Et hic queriẽ Vtꝝ sit statim restituẽdũ IIIꝝº sicut recipere rem alienã ꝑ iusticiã ẽ pec catũ ita etiã retinẽ eam quia ꝓ hoc ꝙ aliqs in uito dño detinet rem alienã eũ impedit ab vsu rei sue et sic facit et iniuriã·manifestũ est autẽ ꝙ nec ꝓ modicũ tpe licet morari in pcto mor tali sed quilibet teneẽ statim pcẽm exadere scõm illõ ecẽ·21·quasi a facie colub fuge pcẽm·Et ideo quilibet teneẽ statim restituẽ qõ si non pos set statim ipa impotẽcia absoluet eũ ab instãti restitucõe faciendа sicut etiã totaliter absoluiẽ a restitucõe si sit oĩno impotens·debet tamẽ ꝓ se uel ꝓ aliũ petere remissiõez uel dilacõez ab eo cui debet·Circa qõ notaꝺm sco·ꝙ ñ licet aliq tpe detinẽ aliena inuito dño·i·nolente et scõm rõez rectã nolle debente·Et ꝓ gñs regulariṫ re stitucõ debet statim fieri sicut statim cessari debꝫ ab actu pcti mortalis·nõ tm̃ exteriori sed etiã interiori·Sed m caibꝰ licꝫ exteriꝰ qñqz exteriorẽ restõez differre·posita tm̃ interiꝰ restituẽdi vo lũtate qñ occurrẽt arcũstancie oportũe·q̃ quid casus sub hac regula ꝺtinenẽ·Qꝑ scz licet detinẽ rem alicuiꝰ qñ ille debet velle rõnabiliṫ eam de timeri ut qñ restitucõ illiꝰ rei esset in ꝑiudiciũ cõitatis ul' ꝑꝛiꝰ recipiẽtis uel etiã in infamiã vel in magnũ dammũ restituenẽ·debet eñ hec oĩa ꝓicta magis velle vitare ꝓ dilacõez resti tucõis sibi faciendе q̃m vitare suũ incomodũ ꝓnum uel nullũ·vnde ille tunc qui habet rem alteriꝰ tenet eam dño volente et si non actu eĩ cito tamẽ actu debito·qꝛ dñs illiꝰ rei debet vel le ꝙ hñs sua teneat ea donec oportũe possit ea reddere Si dicaẽ ꝙ tenet aliena dño inuito qa non vult ꝙ teneat rem suã etiã ꝓ tẽpꝰ q̃ntũcũ qz modicũ·IIꝝº dicendũ ꝙ dño male et inordi nate volente statim debere restitui sibi suũ non est tenẽ inuste alienũ·quia etiã depositũ de cuiꝰ reddicõe stricaſſima lex habeẽ in caũ licite tene ri poẽ dño inuito inordinata volũtate·Qꝑulta alia de restõe notata siũt in ꝓmo li·huiꝰ operis que diligens lectoꝛ inuenire poterit in plibus eiusdẽ libri titulis·

De restõe acq̃sitoꝝ in ludo aleaꝝ et taxilloꝝ·ti·20·

Vnc est cõsiderandũ in speciali de re stitucõe acq̃sitoꝝ in ludo aleaꝝ et ta xilloꝝ·Et ut pleniꝰ hec matia tracẽ queriẽ primo·vtꝝ talis ludꝰ sit licitus·2º q̃ sit pena eius·3º vtꝝ in iudicõ repeti possit illud qõ quis in tali ludo ꝓdidit·4º vtꝝ illa que q̃s est lucratꝰ in tali ludo resti tuere teneaẽ in foro cõscie·Circa ꝓmũ sciendũ ꝙ ludꝰ alee cõiter diciẽ oĩs ludꝰ qu inmitiẽ fortune viabꝰ·vt diẽ roõ·oĩs aũt talis ludꝰ est ꝓhibitꝰ ne fiat in pe nam vl'r oĩbꝰ et maxime cl'icis ñ in caũ vt pa tebit infra·ff·de aleatoribꝰ ꝓ totũ in auẽ·de sã ctis epis·ꝯ·inꝺiamꝰ·di·34·eps·et exẽ de vi·et ho·cleri·c·cleri·in tex·et glo·vñ cũ talis ludꝰ sit vtroqz iure·s·cuili et canonico ꝓhibitꝰ cõ stat ꝙ peccãt nisi in caũ qui ludũt tali ludo ul' etiã ꝓcipãt·vnde hu·no·sup·d·c·eps·dicit ꝙ ludentes mortaliṫ peccãt·Scõm vero quosdã ut dicit roõ·tũc ꝑmũ peccãt mortaliṫ qñ du cunt hoc in ꝺsuetudinẽ·peccãt etiã admiꝰ ve nialiṫ inspectoꝛes ludi·ut dicit roõ·Grauitas aũt huiꝰ peccati ꝑꝛ ꝑmo qꝛ ibi ẽ cupiditas alie ni lucrãdi que est radix oĩm maloꝝ·1·thi·6· Et nõ quecũqz cupiditas sed rapina·vult eñ spoliare ꝓximũ suis rebꝰ·Scõo quia ibi est ꝑ dicõ·vult eñ spoliare eũ cũ quo comedit ꝛ bi bit·Tercio quia est ibi maxia crudelitas vult eñ spoliare si potest eũ etiã camisia et braẽ·qõ non faceret aliqñ latrones peregrinos in nemo ribꝰ spoliantes·Quarto quia ibi est contẽpꝰ eccl'ie hoc ꝓhibentis·patet etiã ex multis aliꝭ malis que ꝓuenũt ex talibꝰ ludis que obmit to gracia breuitatis·Pẽ tamẽ ludꝰ in pecuia fie ri licite in caũ puta cõcurrẽtibꝰ septẽ arcũstan cijs·oportet tamẽ ꝑmo ꝙ ibi sit ydonea ꝑsona quia hc non licet clericis etiã inspicẽ ut dictũ est·Scõo ygrua cã ut ꝓ cõi iuuio faciendo·ff· de ale·l·vlẽ·Tercio debitꝰ finis ut scz non ꝓpṫ cupiditatẽ sed pociꝰ ꝓpter recreacõez ꝛ socialita tẽ·Quarto ꝺcessa mensura quia non licet ludẽ vltra vnũ solidũ etiã si sit multũ diues·C·de vsu·alee·Aleaꝝ ludꝰ constõe greca·Quĩto cõ petens tẽpus·s·ut non fiat ꝑtem lucꝰ uel pñie uel cõionis·Numeraẽ eñ ludꝰ inter impedi mẽta vere pñie·Sexto licitꝰ modus·s·ut sine dolo ludat ita ꝙ ꝺtra ludi legẽ non faciat nc ludentẽ ꝓnocet·Septimo aptꝰ locꝰ quia in eccle sia ludi non debet exẽ de vi·et ho·cle·cũ ad dece rẽ vnde versus·Tres ꝑsona matia sint alea tí·Tempꝰ mensura sint modus atqz locꝰ·hoc·vero dicit ꝙ exquo ludꝰ est illicitꝰ ꝛ reprobatꝰ bono aiõ fieri non pẽ·ff·de furẽ·in furti actõe in fi·et exẽ de re·iuris estote·Si quis ergo dicat ꝙ hoc faciat intẽcõe bona uel recreacõis causa aut ludat sine pecuia si ludat ad aleas l' taxil los·aut acapiat vnũ de ludis approbatis alias admiꝰ in iudicõ fori nõ credã ei ꝙ nõ ludat ex cupiditate quia sic fit vt in plibꝰ·arꝰ·ff·de legibꝰ·nam ad ea·et exẽ de deamis·c·1·

Circa scõm sciendũ ꝙ pena huiꝰ peccati po nitẽ di·34·epS·Eps inquit aut presbr aut dyaconꝰ alee uel ebrietati deseruiens aut desi nat aut certe damneẽ·Subdyaconꝰ aut lectoꝛ aut cantoꝛ filia faciens aut desinat aut cõione ꝓiuetur·Similiter etiã laycus· Nota ꝙ ex hc ꝙ dicẽ deb nes colligiẽ ꝙ si ī ꝺsuetudinẽ nõ ducat penã predictã nõ sustinebit·licet etiã lu dendo mortaliter peccauerit·Ex hoc vero ꝙ dicẽ desinat colligiẽ ꝙ si duxit in cõsuetudinẽ mo neri debꝫ·ꝛ si ãmoitꝰ destiterit penã ꝑdictã eui tabit·dꝫ tm̃ in vtroqz caũ pñiaz agere de pcto· Ex hoc aũt qõ dicat ꝓueẽ cõione colligiẽ ꝙ tale pcẽm sit mortale ꝛ graue cũ tales pene nõ sint imponẽde ꝓ leui crimĩe·11·q·3·nemo·ꝛ c·nll's

hec ray·habet etiã ex de excessi·pla·inter dilectos·q publicꝰ aleatoꝛ a pmocõe repellitur Sed videt q pmo sit monẽdꝰ anteq̃z puiat· 24·di·c·1·sed hoc est vez in beneficio obtẽto aliter aũt est in obtinẽdo quia ml'ta impediũt taliter ludẽtes·quia que lucrant restituẽ tenent· tamẽ de hoc postea quereꝫ Punitur etiã ludi inspectoꝛes·s·clerici quia tribꝰ ãnis a mĩsterio debẽt arceri in auc·de sanc·epi·§·interdiamꝰ· Et etiã coopatoꝛes·quia hospes tenens lusoꝛes actõe muriaz puabiꝫ·vñ·ff·de ale·l·1·dicit q si quis eũ apud quẽ est in alea lusiĩ verberauit et dãnificauerit siue ei aliqd qñ ludebat subtracturn dolo fuerit indicatũ nõ dat·Et intelligit secũdũ azo·hc·c·de eo qui sueuit lusoꝛes alee cã sui emolimẽti tenere·Secus aũt est si indent apud aliquẽ ludereꝫ Itẽ emẽs rem ludentis euictõe non tenebiꝫ·vnde·ff·quaz rez actõ non dat·l·2·§·1·q dicit si exñs in alea rem suã vẽdat non tenet de euictõe·

Qrca zꝰ sciendũ q sicut dicũt ray·t hos·q illud doctoꝛes cõiter fere oñs tenẽt q aliqs in ludo aleaz uel taxillorꝫ poterit in iudicio repetẽ potest et hoc pbant p·ff·de alea·le vlẽ·in fine·et p legẽ grecã·Aleaz ludus quedat repeticõz in tali ludo vsqz ad·l·annos·Et hoc intelligi debet de amissis in tali ludo sm qd est phibitꝰ·et in hac sñia vi etiã azo·fuisse·

Qrca gꝰ sciendũ q illa que quis est lucratus in tali ludo restituẽ tenẽ ĩ iudicio aie sm cõem opi·loquẽdo eo modo quo est phibitus·quia nõ tantũ phibet talis ludus sz etiã acqsicõ lucri p talẽ ludũ·arꝰ ad hoc di·24·eps· in glo·et·ff·de ale·l·vl·et ex de vi·t ho·clerici·clerici officia in glo·hec rich·Cum enĩ talis ludus sit reprobatꝰ·vtpute q est cõtra deũ t oĩa iura·vnde et sponsio facta in ludo non tenet sm leges·nullꝰ aũt p ipm pẽ titulũ nec bonã fidẽ habere et p sñs nec aliqd acqrere·iniustus enĩ titulꝰ p nõ titulo est habẽdꝰ·ff·de peti·hr·l·nec vllã·et male fidei possessoꝛ dicit qui contra legũ interdicta mercat·C·de agri·quẽadmodũ· hec ray·Aliqbus tamẽ videt q qa talis restõ non papiẽ iure canonico sed tm auili non tenẽt ad eã de necessitate nisi illi qui legibꝰ imperialibꝰ subsũt de iure·nisi talis restõ sit alibi p ssuetudinẽ approbata·Et huiꝰ sñie videt fuisse tho·in sũma sua·Aliꝫ aũt videt et pbabiliꝫ q talis restõ iure canonico papiẽ implicite inqntũ sz ius canonicũ approbat leges que nec iuri dino sũt contrarie neqz p canones ul' aliquã rõnabilẽ consuetudinẽ contrariã abrogate di·10·de capitulis·t·c·si qs aũt·et duobꝰ·c·se· Ray·tamẽ innoc·hostẽ·et cũ eis boñ·sic distinguit·s·q lusoꝛ aut lusit voluntariꝰ et ex cupiditate·et tũc si amisit non potest repetẽ·si est lucratꝰ tenẽt restituẽ saltẽ in iudicio aie·Aut multus et tractꝰ p vim uel mmiã alteriꝰ importunitatẽ inductus·t tũc si amisit potẽ repetere·si est lucratꝰ non tenẽt restituẽ quia restitucõ ñ spectt illi qui poidit in vindictã pcĩ sed potest et debet paupribꝰ erogare·arꝰ ad hãc distinctõz·2q·q·4·non sane·et ex de symonia dilectus· Nec obstat si lusoꝛ dicat licet ex cupiditate luserim non tamẽ iniuriã primo feci quia hoc idẽ ipe fecit et volũtariꝰ accessit ſz tamẽ inuitꝰ et dolens amisit et sm dictã distinctõz dicũt posse recordari opi·et iura De illo aũt qui ludit non cupiditate lucrandi sed cãtediũ uel tristiciã effugandi dicat rich·in questiõibꝰ suis·q si ille qui amittit non notabiliter sed in modico damificat·in modico inquã p compacõz ad ipm qõ ideo dico quia aliqd est modicũ diuiti qõ est ml'tũ paupi tũc ludẽs nõ facit contra phibicõez iur·quia tũc non occurrũt rões ppter quas illi ludi sũt phibiti·vnde ille qui lucrat in tali casu aliquid modicũ nõ tenẽt tencõe necessitatis ad salutẽ restituẽ saltẽ illi qui amisit·qõ ideo dico quia forte aliq dicẽt vellent q in volũtate sua esset uel amittẽti restituẽ ul' paupribꝰ erogare·Et forte aliqui vellẽt dicere q tencõe necessitatis ad salutẽ nulli tenẽt restituẽ sed pẽ sibi retinẽ·quia iura que lucrũ talis ludi papiũt restitui in tali casu non debẽt intelligi·hec rich·Quidã vero dixerũt q aleatoꝛes de stricto iure non tenẽt ad restõz ñ in ludo fecerint fraudẽ·Et hoc ideo quia inter partes pactũ et condictũ interuenit qõ vtriqz pactuit et vtqz ad hoc se obligauit et ideo nec qui amisit pẽ de iure repetere nec qui lucratꝰ est tenẽt restituẽ·t huic scõe posicõi magis videt cõsentire alex·de lom·sed posicõ pma est cõioꝛ et tucioꝛ ut michi videt et ad illud qõ dicit p secunda posicõe sz q pactũ et condictũ interuenit tẽ·potest dici q istud pactũ non tenet cum sit contra legẽ pactũ etiã ul' pena iuramẽto vallatũ si sit contra leges uel canones nõ tenet nec etiã pena·ff·de pac·iur·gen·§·fi· Adhuc nõ scõm ray·et hostẽ·q sũt quedã psone qbꝰ indistincte tenẽt restituẽ quis quicqd ab eis est luctus in alea ut furiosi pdigi miꝛes·24·an·et maxime pupilli·mẽte capti·surdi·muti·cecimorbo ppetuo languidi·quia tales pesse nõ possũt rebꝰ suis ppter qõ eis dandi sũt tutoꝛes qntũ ad pupillos·uel curatoꝛes qntũ ad alios predictos·insti·de curꝰ·§·furiosi·t·§·sed et mente capti·Idem videt dicẽdũ de seruis manis·cõtractẽ·claustralibꝰ·filiisfamilias qui non habẽt peculiũ castrense uel q̃si·de vxore que non habet paraphernalia·et de admĩstratoꝛe rez eccl'iasticarũ que sũt paupũ et sil'ibꝰ·cũ enĩ talis admĩstracõ pecunie in ludo sit rõne facti et psonaz ml'tipl'r culpabilis et vicioſa·est restituẽda·ñ tamẽ ei qui poidit ipam in ludo nisi forte esset coꝛrectꝰ et crederet in vsus debitos expensurꝰ q ei restitueret hac de causa·sed tutoꝛi·curatori·dño·patri·monasterio·marito et eccl'ie·

De mensura satisfactõis·ti·zlꝰ·

Demde consideranduꝫ est de mensura satisfactõnis siue qntate imponenda a confessoꝛe·Et circa hoc querunt pl'a· pmo an satisfactõ tpoꝛalis sit taxanda sm qlitatẽ culpe·Ista pena post culpe dimissiõz exigit ad duo sz ad debitũ soluendũ t ad remedium

ſtandũ · poteſt ergo taxacõ pene ꝯſiderari duplicãt̃ ꝑmo q̃ntũ ad debitũ et ſic q̃ntitas pene radicaliter reſpondet q̃ntitati culpe anteq̃ ali quid de ea dimittat̃ · vñ deutro · 24 · ꝑ menſura delicti erit et plagaꝝ mod⁹ · Scõm tamẽ q ꝑ ꝑ⁹ eoꝝ que nata ſũt remittẽ pẽã plus remittit̃ ſcõm hoc ꝙ aliud min⁹ remittendũ uel ſoluẽdũ reſtat · quia q̃nto ꝙ contricõez plus eſt de pena dimiſſũ tãto ꝙ ꝯfeſſionẽ et ſatiſfactõez minus reſtat dimittẽdũ · Scõo q̃ntũ ad remediũ uel illi⁹ qui peccauit uel aliozꝝ · Et ſic qñq; pro minori peccato maior imponit̃ pena · vel quia pcõ vni⁹ difficilꝭ poſt reſiſti q̃m pcõ alteri⁹ · ſicut iumenti maior imponit̃ pña pro fornicacõe q̃m ſenili licet min⁹ peccet · uel quia pcẽm eſt periculoſi⁹ in eo ut in ꝑſbzo q̃m in alio · vl' qz mlt̃itudo ꝑniozꝝ eſt ad illud peccatũ · Et ideo ꝙ penã vni⁹ ſũt alij exterrẽdi · pena ergo in foro pñie quo ad vtrũq; eſt taxanda et ideo non ſq ꝙ maiori pcõ imponit̃ maior pena ¶ Nã mai⁹ pcẽm eſt homicidiu in layco q̃m fornicacõ in ꝑſbitero · qa circũſtancia que ſumit̃ ex ſpecie peccati aggrauat magis q̃m que ex condicõe ſumit̃ ꝑſone · et tamẽ ſm canones imponit̃ preſbitero pña decẽnis ꝙ fornicacõe · ꝙ homicidio vero layco ſeptẽnis · ¶ Non qa illud peccatũ ſit mai⁹ iſto ſed qa ꝑſbr cũ maiori piculo ſuo et aliozꝝ peccat ꝓpter ſuũ officiũ et ſcandalũ aliozꝝ ꝓpter qõ ſollicitaꝝ⁹ eũ q̃m alios retrahũt canões a peccato maiorẽ pñiam miñgẽdo ſm qõ eſt in remediũ licet qñq; non debeat̃ ex debito tanta ¶ Vnde etiã in purgatorio non exigit̃ tanta ab eo · pena nanq; purgatorij eſt tantũ ad debitũ ſoluendũ quia non manet vlteri⁹ loc⁹ peccandi · et ideo illa pena taxat̃ tantũ ſm quãtitatẽ peccati ꝯſiderata tamẽ ſtricõis quãtitate et cõfeſſione et abſol'one ꝙ que oĩa diminuit̃ aliqd de pena · vnde etiã a ꝑſbzo miñgẽdo ſatiſfactõz ſũt ꝯſideranda illa · Vtz pñia ſit imponẽda a preſbzo ſm taxacõez canonũ uel ſm ꝓpm arbitriũ · ſz hic ſũt due opi · vna eſt q oĩs pñie ſũt arbitrarie · i · arbitrio ꝑſbzi taxande ꝯſideratis crimĩs quãtitate et qualitate ꝑſone dignitate · cõdicõe ſexu · pauptate · infirmitate debilitate · ꝯſuetudine · ꝯplexiõe · ſocietate · ſtricõe · lacrimis · et deuocõe ¶ tẽ loci et tpis qualitate · necnõ et aliis circũſtanciis ſuppoſitis de qbz circũſtanciis et ſil'ibz dicit aug⁹ de pña · di · q · c · 1 · ¶ Pro hac opi · facit leo papa 26 · q · 4 · tpora · et nycolaus quart⁹ · de hijs penitẽtibz · et mlta alia iura · ¶ Pro hac etiã facit q doc · iur' · cõiter tenent penã ſcriptã in iudicõ crimĩali et contẽdoſo mutari poſſe in quo hoc min⁹ videt̃ concedendũ eſſe q̃m in iudicio pñie · ¶ Alia opi · eſt q pñie ſũt ſm pñiales canões imponende · nec debet ꝑſbiter a forma eoꝝ recedẽ niſi ꝓpter cãm Et in hoc ꝯſiſtit arbitriũ ei⁹ · ſ · ꝙ qua et ꝓ qbz circũſtanciis q̃ztũ et qñ augeri uel mmui pena canonica poſſit · pro hac opi · facit illud de pe. di · 1 · menſurã · vbi ꝙ quibuſdã culpis mõi penitẽcie impoſiti ſũt et gl̃ · de pe · di · q · dicẽs falſas pñias diam⁹ qui non ſm auct̃ ſanctorũ patrũ ꝙ qualitate crimis imponunt̃ · ⁊ idem de pe · di · 3 · ꝓductior · dicat q plixior debet eẽ penitẽcia q̃z fuit culpa · hec ſcda opi · eſſet tuciorꝝ licet difficilior ſed ꝑma eſt cõior et eã approbat ꝯſuetudo qua hc gñaliter ſeruat̃ · vnde eſt tenẽda quia vere pñie hodie ſũt arbitrarie ⁊ hoc ꝓ papue ꝙ illd · c · tya · penitudis hec rich · et hoſt · Illud aũt gl̃ · falſas · tẽ · itelligit̃ niſi ex cauſa vel ꝯſideratis circũſtanciis penitẽcia tẽporet̃ · Illud vero · c · ꝓductior · intelligit̃ de pñia interiori · Sciendũ tamẽ q pñie ſũt arbitrarie · i · ad arbitriũ boni viri et diſcreti moderande et prorõnabili iudicõ non ꝙ libito · vnde ꝑſbr cane at q ſic diſcrete arbitret̃ q ipemet non onerentur et q nec auctoritas eccl'ie nec pẽas clauiũ cõtẽpnat̃ · di · l · abſit · Sũt aũt ſcõm hoſt̃ · penitencie arbitrarie de crimĩbz occultis nõ de publicis ar⁹ de pe · et re · qui ꝑſbrm · et c · ſigficauit · vnde regulariter ꝙ mortali debet pña ſeptẽnis imponi · 33 · q · 1 · ꝑdicandũ · niſi maior ul' mior inueniat̃ a canone exꝑſſa Et hoc eſt verꝫ ſi crimẽ ſit publicũ · tunc enĩ pña publica nõ maior uel minor q̃m repiat̃ ſcripta eſt imponẽda niſi diſpenſet̃ ex magna cã · exẽt de pe · et re · q̃ſitũ · Si vero ſit occultũ tunc indiſtincte imponitur arbitrarie ar⁹ de pe · di · 1 · iudicet · et di · q · ꝯſideret · licet aũt maior cauſa diſpenſandi in penitẽcia canonica requirat̃ in crimĩe publico q̃m in occulto ¶ In vtroq; tamẽ ex cauſa minor pena poteſt imponi hec hoſt̃ · Conſulit tamẽ ut ꝑſbr ſibi dicat cariſſime tu feciſti tot et talia peccata et pro quolibet deberes ſic penitere ſed forte vita tua ad hoc agendũ non extenderet̃ · miñgo tamẽ tibi penitẽciã talem ꝙ oĩbz · concedo etiã tibi q quocũq; ieris remiſſiones ꝑlatorũ tibi facte ꝓſint que alias nõ ꝓeſſent exẽt de pe · et re · quod etiã eleymoſine et oĩa alia bona que feceris et mala que pro deo toleraueris tibi proſint ad remiſſiõez pcõz tuoꝝ · hc hoſt̃ · Sed nunqd exq̃ ꝑſbr hc verba dic penitẽti erit illa ſatiſfactõ ſacr̃alis · ¶ Rñdet tho · in quadã q · de quolibet q eſt ſacr̃alis inq̃ntũ virtute clauiũ eſt expiatiua culpe cõmiſſe · op⁹ enĩ quod quis facit ex miñctõe ꝑſbiteri valet dupl'r penitenti · ſcz ex natura opis et ex vi clauiũ · vnde illud opus ex vi clauiũ amplius valet ad expiandũ pcẽm q̃m ſi ꝓprio arbitrio illd feciſſet vnde bona opa ſic iuncta gñaliter ex tali iunctõe capiũt maiorẽ vim ad expiendũ culpam ꝑteritã licet nõ habeãt maiorẽ vim ad ꝑbendũ remediũ ꝯtra culpã futurã Notandũ aũt q ſũt quedã crimĩa de qbus nõ pt̃ qs agẽ pñaz niſi reſtituat vl' renũcet ſi tñ poteſt qd male recepit vt in illis caſibus in qbus nõ trãſfert̃ dominiũ in acapientẽ aut ubi ꝯpetit repetitio eciam ſi tranſferat̃ dominiũ · vbi aũt trãſfertur dominiũ ⁊ nõ ꝯpetit repetitio licz peccz moraliter acapiens credo q ſit cõgruũ et honeſtũ qd illud nõ remaneat ſibi ſz pauperibz det̃ · poteſt tamen arca rei recepcõem taliter acq̃ſite penitẽciarij diſpenſare cũ penitente ſi viderit expedire hc rod · Sciendũ eciã q quia ſm greg ·

cõtraria ꝺtrarijs curanꝺ·ſẽp ꝺebet p̃ſbit̃ iiũgẽ
pn̄iam p ꝺtrariũ cozr̃ntem ip̃i pcco vt ſupbo
ozacõis humilitatẽ· auaro el'iaz erogacõz ſiue
largitatẽ·guloſo abſtinẽcã·luxurioſo ieiu⁹ et
oꝛonẽ·et ſi vi expeꝺire pegrinacõz l' alias loci
mutacõez ut ſic caro macereꝫ et non reſtitua
tur aꝺ ꝺelectacõez memoria facti ex aſpectu lo
ci vel p̃ſone in q̃ ul' cũ qua peccatũ eſt cõmiſſũ
ꝺi·gl·valet·et·14·q·1·ml'r· Jtẽ aꝺ imponen:
ꝺã ſatiſfactõez et ꝺiſcretã neceſſe eſt ſare q̃ ſint
pcã mozalia ⁊ graꝺus mter ea et que venias
lia·hoc aũt ſcri poteſt·p ea que ꝺicta ſũt m 2⁹·
li·vnꝺe aꝺ p̃ns notare ſufficiat et talia multa
enumerat aug⁹·ꝺi·28·ℭ·crimis·ꝺicẽs q pcã
mozalia ſũt ſacrilegiũ·homicꝺiũ·aꝺulterũ·
falſũ teſtimo⁹·rapina·furtũ·ſupbia·imuꝺia·
racũꝺia longa·ebrietas aſſiꝺua· Venialia ex
ceſſus in cibo ul' potu vel verbo vel tacẽnitate
exaſperacõ paupis·comeꝺẽ abſtinentibꝫ ſiue ie
unãtibꝫ aliꝭ·tarꝺi⁹ ꝓpter ſomniũ aꝺ eccl'iam
ire·vxozẽ preẽ ſpem prolis uel p̃ter cãm reꝺꝺẽ
ꝺi ꝺebitũ cognoſcẽ·tarꝺi⁹ viſitare ifirmos ul'
incarceratos·tarꝺi⁹ reuocare aꝺ ꝺcozꝺiã ꝺiſ:
cozꝺãtes·exaſperacõ vxozis ul' filiozꝫ vel ſeruo
rũ vel etiã p̃imi·exceſſ⁹ in blanꝺiendo·aꝺula
cõ ꝺelicioſa et ſũptuoſa·paupibꝫ ꝺerogare·ocio
ſis verbis in eccl'ia vel exẽ intenꝺẽ·iocanꝺo ul'
incaute urare et non implendo qꝺ̃ iuratũ est·
ex aliq̃ neceſſitate purare·facile et temẽ male
ꝺicere·Conſulo aũt tibi q non ſis nimis ꝓmp
tus iꝺicare pcã mozalia niſi ꝺſtet tibi p cer
tam ſcripturã ſ; potes ꝺicere eſſe pcã et iꝺuz
cere hoĩes aꝺ p̃niam ꝺe talibꝫ·aliter eñ ꝺto poſ
ſent hoĩes iꝺuꝺ aꝺ ꝺeſperacõz·hec ray· Jtem
nõ ꝺebet imponi p̃nia ingrediẽti monaſterũ
p pcãis p̃ius cõmiſſis·ꝺe pe·ꝺi·1·ℭ·bijs auto
ritatibꝫ·et exẽ ꝺe voto ſcripture·vbi ꝺe hoc ꝺicẽ
m glo·non eñ·ſeꝺ imponẽꝺa eſt p pcãis com
miſſis poſt ingreſſũ·exẽ ꝺe regl'aribꝫ·c·vl·⁊ ꝺe
ſen·ex·cũ illoz· Jtem p̃na imponenꝺa eſt etiã
iuſte pugnãti p eccl'ia ſi impugnãꝺo excedat
moꝺũ exẽ ꝺe pe·et re·ſignificauit vbi ꝺicẽ ꝺe
hc· Quiꝺ ſi aliquẽ peccatozẽ penitеat vel pe:
mtere ſe ꝺicat et a pcãis ꝺecetero abſtinere ꝓpo
nat non tamẽ velit ſufficiens on⁹ ſubire peni
tencie·ꝺicens ſe tenez valituꝺmariũ uel male
cõplexionatũ·Rx talẽ ꝺebet p̃ſbz inꝺucere aꝺ
ſubeũꝺã ſatiſfactõez ſufficienteẽ ⁊ ꝺiuerſa aꝺ hc
vtilia ꝓponenꝺo·qꝺ̃ ſi non poteſt ei talẽ ſatiſfa
ctõez imponat quã veriſil'r ferre valeat ul' po:
cius illã quã ſpõte et ſine murmñe voluerit ſuſ
ꝺipe·expeꝺit tamẽ q aut nll'a aut pauca ei ſb
pcepto miũgat ꝓter piculũ tranſgreſſiõis ut
inobeꝺiencie·et q ꝺcꝺat ei qꝺ̃ liceat ſibi ieiu⁹
iniũctũ aut oꝛone aut el'ia et quecũqz alia ſibi
iniũcta cum voluerit reꝺimẽ· Aꝺ hoc eñ inui:
tat exemplũ xp̃i q̃ nunq̃m legiẽ grauẽ p̃niam
iniũxiſſe·niſi vaꝺe et ampliꝰ noli peccare· Jo·
8·et·qꝺ·9·nolite mittere vinũ nouũ in vtres
veteres·vinũ nouũ vocat laboziosã et ꝺurã pe
nitencãã·vtres veteres peccatozes ĩ peccato m:
ueteratos· Jtẽ criſo·ſup illuꝺ qꝺ·zz· alligant
onera grauia et imponũt in hu[illegible]s hominũ
Si iq̃t erram⁹ puam p̃niam [illegible]gẽꝺo Nõne
meliꝰ eſt ꝺe miſericozꝺia rõez reꝺꝺẽ q̃m ꝺe cruꝺe
litate·vbi paterfailias eſt largus·ꝺiſpenſatoz
non ꝺebet eſſe auarꝰ ſi ꝺn̄s ẽ benigꝰ cur vult
apparere ſacerꝺos auſterus ⁊·26·q·A·alligant·
Aꝺ hoc aũt ꝓpue laboꝛet ut pcãoz cãs et raꝺi
ces remoueat et oẽm occaſionẽ peccanꝺi p vi
ríbꝫ tollat·qz ut ꝺictũ eſt ſup̃ ſatiſfacẽ eſt pec:
catoz cauſas excꝺere et eoz ſuggeſtiõibꝫ aꝺꝺi
tũ non p̃bere· Jtem ſi non poteſt p̃ſbz gauꝺẽ
ꝺe oĩmoꝺa eius liberacõe gauꝺeat ſaltẽ qz ip̃m
liberatũ a gehẽnna poẽ aꝺ purgatozũ trãſmit
tere·hec ray·et roꝺ·et cõuenit etiã cũ eis hoſt·
Et vt ip̃e ꝺicat p̃ſbz nullatenus ꝺebet peccatozẽ
ꝑmittẽꝺo a ſe recꝺẽ ꝺeſperatũ·quia p̃ſbz qui pe:
nitẽcãã denegat reus eſt aĩaz·26·q·6·ſi preſbit
Concozꝺat in p̃ꝺictis·ꝑmoꝺ·ſup·c·oĩs·cca me
ꝺiũ·⁊ ſco·ſup·ℭ·ſen·ꝺi·14·q·1· Quiꝺ ſi pre:
ſbiter credat penitentẽ non factuꝫ ea que pro
mittit aut que ip̃e ſibi miũgit nũq̃ eũ abſol:
uet ſub ꝺicõe·ſ·ſi hc uel illuꝺ fecerit·Rx pre:
ſbiter ne laqueũ tranſgreſſiõis inicꝺat penitẽ
ti·non ꝺebet ab eo exigere ꝑmiſſionẽ aut votũ
aut iuramẽtũ ꝺe alia penitẽcia facꝺa niſi in
caſibꝫ expreſſis a iure·ſeꝺ ſufficit q ꝺicat ſe ha
bere ꝓpoſitũ faciendi quoꝺ iniungiẽ ſibi·et ſic
ſimpl'r et ſine ꝺicõe ꝺebet abſolui·facta tamẽ
ꝓteſtacõe ſi ſuſpect⁹ habeaẽ q n̄ reſtituat aut
faciat ea aꝺ que teneẽ ꝺũ tam poſſit·fructum
ſancte confõis et abſol'onis euacuabit h̄ roꝺ·
Caſus aũt m q̃bus teneẽ abſoluenꝺ⁹ iurare ſe
ſil'ia non factuꝫ ſũt iſti·qñ eſt excõicat⁹·exẽ ꝺe
ſen·ex·ex tenoze· Vel incenꝺiari⁹·23·q·vl·peſ
ſimã·vel hereticus exẽ ꝺe purgacõe ca·imẽ ſolli
cꝺines·vel habens aliuꝺ nefanꝺũ crimẽ·
Quiꝺ ꝺe eo qui ꝺfiteẽ et tamẽ nõ vult in poſte:
rũ abſtinere·vl' ab vno abſtinet in alio mtenꝺit
remanere Quoꝺ iſtoz ꝺfõez p̃ſbiter ꝺebet acꝺ
pere·Rx vere q ſic et ꝺebet eis ꝺe crimibꝫ conſili
um exhibere·et licet non ſit vera·i·fructuoſa
talis penitẽcia quo aꝺ vitã eternã tamẽ eſt aꝺ
mittẽꝺa et crebzis et ſalubzibꝫ monitis eſt in
ꝺicẽꝺa·i·ieuniꝭ et oꝛombꝫ ⁊ el'is exẽ ꝺe pe·et
re·q quiꝺã·talis eñ ꝺfeſſio et alia opera ꝺe ge
nere bonoz que ꝺſilio preſbzi faciet cũ ꝺeuocõe
et timoze ꝺei licet ſine caritate quãuis nõ vale
ant aꝺ vitã eternã ꝑmerenꝺã·valent tamẽ aꝺ
alia bona ut ꝺictũ eſt ſup̃ ꝺe qualitate ſatiſfac
cõis·q·vtrũ opa extra caritatẽ facta ſint meri
toria alicuiꝰ boni·hec ray· Vtz qui explet ſa
tiſfactõez iniũctã ſibi minoꝛẽ tamẽ ꝺigna ſit
totaliẽ abſoluꝰ·Rx penitẽcia ꝺigna pcõ ꝺi
cẽ uel ꝑm taxacõez ſoliꝰ iuſticie·et ſic ꝺeus ſẽp
punit citra ꝺignũ·vl' ꝑm taxacõz miſericoꝛꝺie
Et iſtã exigit ſeꝺ hoc poẽ eſſe ꝺupl'r·aut miſe
ricoꝛꝺie increate p ſeipam et ſic in inferno exi:
git penã condignã· Aut miſericoꝛꝺie mediãte
penitẽcia et hoc ꝺupl'r·aut penitẽcia interiori
aut etiã abſol'one exteriori·p̃mo modo penitẽ
cia taxata poſt ſtricõez remanẽs ꝺicẽ ꝺigna·
et ꝺe hac remittiẽ aliqꝺ vtute clauũ· Scꝺo mõ

penitẽcia remanẽs post remissionẽ virtute cla uiũ facta est condigna et hanc oportet soluẽ. Determinatũ est aũt apud deũ q̃tũ remittẽ virtute clauiũ bonitas aũt uel malicia ministri nichil diuersificat in efficacia sacrorũ. vñ pbr siue discrete se habeat in iniũctõe penitẽcie siue nõ nichil diuersificaẽ q̃tũ ad efficaciã absol'ois ꝺfõis ⁊ ꝺcõis sz sp remãet reat⁹ ad q̃ntitatis a⁹dẽ penã et iõsi nõ explet eã h exigeẽ ab eo i purgatorio. Sed ꝺtra de pñia di. 1. ℈. q̃q̃z. dicẽ q⁹ penitens post pactã pñiaz a pcõ plene mũdaẽ. ℟ hoc intelligiẽ qñ ꝺfor imponit penitẽciã sufficienter. tũc em expleta pñia statim euolat cũ decedit. hec tho. et pe. Vtz presbiter iniũgẽs pñiaz minorẽ ꝺdigna sẽp peccet. ℟ q⁹ nõ. Tũ quia nõ potest determinate q̃ntitatẽ pene debite cognoscẽ licet aliq̃d ꝓpe ꝺsideratis regul' patrũ determinare possit. tũ etiã quia q̃q̃z ex industria minorẽ penã imponẽs magis ꝓdest penitenti q̃m noceat. quia forte magnitudine pene posset impediri a penitẽcia pagenda ꝓpter debilitatẽ virtutis adhuc in eo de nouo recupate. et ideo negligit damnũ min⁹ ut vitet mai⁹. et iõ diuin⁹ amor paulatim ꝺfortat⁹ in eo imperabit ipm ad pl'a opera misericordie sponte pagenda quã presbr sibi scõm q̃ntitatẽ peccatorũ iniũgere potuisset. hec tho. Quid si presbr alicui iniũgat q⁹ missas celebrari faciat. nunquid pecuniaz ꝓ bis missis oblatã potest recipere et missas legere. ℟ q⁹ non. quia hoc esset spes mali exẽ de vi. et ho. cleri. cũ ab oĩ. sed huiõi penitẽciam ul' non iniũgat. ul' si iniũgat et dicat q⁹ p aliũ ipas celebrari faciat ⁊ p talem qui sibi vicem non reddat. Non ergo p prochialẽ presbrm diuamũ q̃ sil'i morbo auaricie laborare posset. vnde tuc⁹ est saluti aie sue q⁹ tales penitẽcias non imponat quia semp est timendũ ne poc⁹ auaricia q̃m caritas sit in causa. ar⁹ exẽ de censi. ea que. Si dicat ergo pbr q⁹ caritas mouet ipm quia forte penitẽs non potest pegnare nec ieiunare nec orare nec aliud facẽ hoc ostendat p opera et credã ei vt sz per aliũ non suspectũ ipas dicẽ faciat vel eas gratis dicat ul' aliq̃d non retineat. sed totũ quicq̃d ꝓ ipis offerẽ pauperib⁹ erogare studeat hec hos. Sed nũ quid teneẽ ꝺfitens aliquid offerre presbro q̃ sibi ꝺfiteẽ. ℟ q⁹ non de rigore iuris ꝺgruũ ẽ tñ q⁹ det aliquid in signũ deuocõnis cordis. Exemplo sanctorũ qui nec ad ꝓphetas nec ad sacerdotes sine munere accedebãt sicut legiẽ de saul et vxore Jeroboã. 1. q. 1. iudices. Ad idẽ est q⁹ debz offerre sacẽdotib⁹ mun⁹ a moyse ꝓceptũ de pe. di. 2. quẽ penitet. nisi tamẽ alicubi rõe ꝺsuetudinis. ſ. vbi est talis ꝺsuetudo quam etiã subditi ꝓpue duites seruare cogenẽ si expedierit ab epõ. exẽ de symõ. ad publicã. Tenenẽ etiã quandoq̃z rõne pauptatis. ſ. ipi⁹ presbiteri vt dixit Jo. de deo. et sic ĩtellexit iᵈ 26. q. 1. apl'icas hec hos. Vtz penitẽs teneaẽ de necessitate re ape et explere pñiam sibi a sacerdote iniũctã. ℟ q⁹ non. ſ. si presbr iniũgit penitenciã irracõnabilẽ et indiscretã ꝺa tũc presbr abutiẽ da[illegible] ue scie et potencie. Si vero iniũgat pñiaz rõnabilem et discretam. sic penitẽs tenẽ necessario reapere eã et ꝓ viribz explere. quia tũc ꝑbiter vtiẽ clauibz eccl'ie. quilibet aũt teneẽ sui iudicis iustam sententiã obseruare. Vnde si penitens talẽ pñiam sciens ex deliberacõe et absq̃z legitima causa obmiserit explere mortaliter peccat. Si tamñ penitẽs sentiat pñiam sibi nimis grauem et ad seruandũ piculosã sua infirmitate pensata. debet ad illũ eundẽ ꝺfessorẽ ul' ad aliũ si illũ non potest habere humiliter recurrẽ et alleuiacõez ⁊ mutacõez petere. et ꝺfessor debet ei cõcedẽ etiã si videat q⁹ pñia alleuiata non sufficiat ꝓ emẽda pcti plenarie. tuc⁹ em est reseruare penitẽtẽ purgatorio puniendũ q̃z ipm exponere piculo cadẽdi in pctm mortale ꝓpter penitencie trãsgressiõz. Et expedit q⁹ ꝺfessor hoc totũ penitenti exponat nisi in ipo viderit ꝺdicõz ꝓpter quã iudicet oĩb⁹ pensatis magis esse tacendũ q̃z exponendũ. hec rich. Notat aũt scot⁹ arca hoc q⁹ penitẽs teneẽ adimplẽ pñiaz impositã sibi claue non errante. teneẽ inquã si velit se submittẽ sacerdoti q̃tũ ad absol'onẽ culpe et q̃ntũ ad suscepcõez pene tpalis totalis corrẽdentis. ꝺa tũc obligaẽ ꝑcepto ecclie cui se volũtarie submisit. si aẽ velit se submittẽ solũ q̃ntũ ad ꝺmutacõez pene eterne et nõ q̃ntũ ad taxacõez pene tẽporalis. sed q̃ntũ ad illã vult se subdere manui dei uel hic vel in purgatorio non expediret talẽ dimittẽ sine absol'one. tunc em recederet desperat⁹. Nec videẽ ꝓpter volũtatẽ istã esse in pcto mortali cũ ꝺtineaẽ de pcto et puniri velit pena cõdigna ꝓ eo et ab eo cui⁹ est iuste infligere eã. licet nolit eam sibi infligi ab isto sacerdote nec ipemet velit recipe ut sit minister pene infligende. Sed esto q⁹ clauis sciẽcie erret non tamñ potestas clauis. nunq̃d arbitriũ ratificaẽ in celo. ℟ clauis sciẽcie errat qñ nõ bñ exq̃runẽ et examinanẽ illa que ptinẽt ad iudicũ. puta qñ inq̃runẽ circũstancie nec grauantes nec alleuiantes sed solũ placentes auribus ꝺfessoris prurientib⁹. Si non inq̃rat de attricõe ꝺfitentis sed solũ audiat eũ ac si narraret vnã hystoriã. Et in ꝑmo quidã licet fiat aliq̃d non faciẽdũ si tñ nichil obmittaẽ quod est faciendũ ut si cũ circũstanciis nõ inq̃rẽdis inquirat inq̃rendo potest sequi rẽm iudicatũ. Sed in 2º obmissa inquisicõe displicencie ꝺfitentis nõ potest sequi rectũ iudicatũ nisi casualiter. Si autẽ penitẽs ostendat se dolentẽ et nõ est. fictus est et tũc recedit a vera pñia et cũ nouo peccato mortali. Nec clauis scie errat sz ipe penitẽs in piculũ sui erat. et tũc ratificaẽ iudicatũ sacẽdotis in celo. hc est qz facit qd̃ suũ erat qz ut hõ nõ potuit videẽ cor n̄ ꝑ signa exteriora sz non ratificaẽ q̃ntũ ad ipm suscipientẽ qz nõ est capax istius sic se oñdit capacẽ Sed esto q⁹ obmisso aliquo nccio ferat a cañ iustã sñiaz. nunq̃d ratificabr̃ i celo. ℟ q⁹ sic q̃ztũ ad suscipiẽtẽ si ñ sit fictus ita q⁹ sufficiat sibi istã penã iplẽ. sz ñ ratificaẽ ex pte ꝺfõis qñ ipe peccz errãdo Et isto mõ ꝺz distinguere q⁹ arbitriũ aliqñ ratificaẽ ex parte

vtriusq; tam sacerdotis q̃m suscipientis · aliq̃ ex pte alterius tantũ · hec sco · di · 19 · ¶ Sed nunquid penitẽcia siue satisfactõ prius imũcta cõmutari potest uel relaxari a quocũq; ꝓfessore · ℟o q ꝯmutari poẽ ex causa ab eo qui eam imunxit uel ab eius superiore uel etiã ab equali secundo aliq̃s · eẽ de voto · q sup hijs · ℣ · rursus · in fi · vbi de hoc dicẽ in glo · si subẽ causa ¶ Ad maiorẽ tamẽ intelligẽciã distingue q si penitẽs petat penitẽciã ꝯmutari uel relaxari per illũ eundẽ qui eam sibi imũxit uel p eius successorẽ · poterit quidẽ ꝯmutari uel relaxari ab eo q eam imũxit · uel eius successorẽ · et idẽ dicendũ est de superiori eius qui imũxit si sit ordmarius index penitentis · quod ad hoc dico quia archiepus videẽ index ordmarius esse quo ad forũ pñialem subditorũ suffraganei sui · ar · eẽ e · nostro · licꝫ ñ sit eorũ ordinarius q̃ntũ ad forũ ꝺtenciosũ nisi in casibꝰ expressis a iure eẽ de officio archiepi pastoralis · ℣ Si aũt petat eam ꝯmutari uel relaxari ab equali ei qui eã imũxit · aut sunt itapares q sũt pñiarij eiusdẽ epi · vel sũt ambo ꝑsbiteri de pari et insolidũ de ꝯsuetudine curam habentes eiusdẽ prochie · vel duo epi in quorũ vtriusq; dyocesibꝰ penitẽs domiciliũ habet itaq ẽ prochianꝰ vtriusq; · et tũc si penitẽcia publica vel solennis fuerit indicta ne scandalizẽ prius ꝓfessor debet reqri ꝯsensus eius uel successoris eius si facile possit reqri · maxime si penitẽs publice inchoauerat penitẽciã sibi imũctã a ꝑsbro · ℣ Si aũt non possit reqri de facili aut eẽ si penitẽcia imũcta esset occulta posset cõfessor secũdꝰ eã ꝯmutare uel relaxare non obstante subtilitate iuris quo dicẽ de duobꝰ ꝓcuratoribus insolidũ datus q melior est ꝺicõ occupantis · quia iꝺ locũ habet ī iurisdictõe ꝺtenciosa ñ in volũtaria · ℣ Si aũt ita pares sint q vterq; cõfessor si ꝑsbiter prochialis uel eps et penitens transtulit domiciliũ de prochia in prochiã uel de dyocesi in dyocẽ · 2ꝰ ꝓfessor poterit cõmutare uel relaxare penitẽciã a ꝑmo illi imũctã non obstante q solet dici q sñiam vniꝰ epi nõ pẽ par eps reuocare quia illud habet locũ de sñia excõicacõis ⁊ suspensionis et ceteris ad forũ ꝺtenciosũ ptmentibꝰ non ad penitẽciale · non enim sẽ oño silles ꝺtenciosa et volũtaria iurisdictõ cũ index non posset reuocare sentẽciam quã tulit iustã · ꝓfessor aũt possit reuocare sñiam quã iunxit hec rod · hoc aũt qꝺ dicẽ eẽ de voto · c · 1 · ⁊ · c · q sup hijs · innuit q si quis in penitẽciã iniũxisset ire ad terram sanctã illa pñia mutari nõ posset nisi a papa vel ab eis qui sup hoc speciaaliter haberent auctoritatẽ pape eẽ de voto extra · ¶ Quid si papa uel eius pñiariꝰ uel eps imũxit penitẽciam et petat relaxari uel ꝯmutari p inferiorẽ ℟o si pñia est imũcta in casu reservato superiori inferior non potest cõmutare nec relaxare eã sine licencia eius qui eã imũxit nisi necessitas vrgeat aut vtilitas suadeat · piũ enim est interpretari q superior in huiõi casibꝰ hoc acceptet · in casu vero non reservato superiori inferior relaxare uel ꝯmutare poẽ nisi certũ sit q superior huiõi relaxacõez uel ꝯmutacõez reseruauerit hec rod · arꝰ ad hoc ꝙa poẽ epus diminuẽ penã quã imposuit papa 33 · q · 2 · latorẽ ¶ Sed hoc ideo fuit q papa licẽciã illi dedit · vnde capitulũ illud est magis in ꝺtrariũ · ¶ Esto q presbr imponat maiorẽ pñiaz ꝺdigna ipi penitenti nunq̃d teneẽ ad eã · ℟o duplex est forũ pcorum · s · dei et eccl'ie · contingit aũt pcorẽ eẽ absolutũ in vno et non in alio ¶ Nam aliq̃s absolue est in foro eccl'ie et non in foro dei · aliq̃s ecõuerso · talis enim cui imũcta est penitẽcia maior ꝺdigna ī foro eccl'ie teneẽ ad eã totã · in foro aũt dei non teneẽ nisi ad ꝺdignã · ꝙ deo dũ est de foro eccl'ie debitor est pene donec ꝺpleuerit totã sed si transeat ad forũ dei pacta ꝺdigna nullam penã sustinebit · presbr enim non tantũ ꝺsiderat debitũ pene sed etiã adhibet remediũ peccato · et ideo post istã vitã non exigitẽ ab eo tota sed solũ q̃ntũ sufficit ad debitũ soluendo · hec pe · ¶ Quid si confessor interdicat penitẽti familiaritatẽ cũ amicis · ℟o aut illi amici sunt veri amici hoc est amici aĩe cuiusmodi sũt diligentes psonã sancto amore et scõm deũ · ¶ Aut illi amici sũt veri inimici cuiusmodi sũt diligentes psonã ꝓpter dilectõez illicitã uel ꝓpter aliam cãm in aĩe eius pindicialẽ et cõtra dei honorẽ · ℣ Si ergo sacerdos inꝺiceret familiaritatem cum amicis ꝑmo mõ sũptis abutereẽ clave scẽde nec credo q penitẽs illã pñiam recipere tenereẽ · ℣ Si aũt cũ amicis 2ꝰ mõ dictis penitens tenereẽ eam recipere et obꝺuare regulariter · quod ideo dico quia oñs pticulares casus a confessore ꝓuideri non pñt · ¶ Sciendũ etiã q homini prono ad desperacõez ad quã dispõit tristicia ñ debet sacerdos inũgere ea que augmẽtat melancoliã ⁊ tristiciã · vnde talibus moderatũ vsũ vini et habere solacium cum sanctis psonis et honestis ꝓhibere non debet · hec rcb ·

¶ De canonibꝰ pñialibꝰ · tí · 32 ·

POstea considerandũ est de canonibus pñialibꝰ · Ad quoz intelligenciã prenotandũ est q sicut est in scẽcis practicis que versanẽ circa opa q sermo in pticulari est incertus et dubius · sermo aũt in vniuersali habet certitudinẽ · sed cũ applicaẽ ad singularia mapit quodãmõ habere incertitudinẽ ut qui non ꝺsiderat circũstãcias pticulares pocius deuiet q̃m se rectificet ut patet in medicina et scẽcia mozali · sic est intelligendũ in ꝓposito q canones instruũt in gñali quõ est penitẽcia imponenda sed descensũ ad singularia presbiteris discretis relinquũt qui ꝺsiderãt circumstancias psonaz attendẽtes ad canones sicut ad vias directiuas quia si contra canones imponãt non recte imponũt · nulli enim presbro licet aliq̃d facere qꝺ possit pr̃m regulis obuiare · di · 3s · nulli · ¶ In canonibꝰ aũt maxime determinaẽ pñia quo ad tempꝰ et magis q̃m quo ad modũ quia illa determinacõ certior est et cõior hec boñ · ¶ Vt ergo scias qualiẽ debet ꝓcedere arbitriũ presbiteri ¶ Nota regulariter sicut dictũ est sup · septẽnis penitẽciа ẽ imponẽda p mozli

et hoc ñ tantū ꝓpter tpis diuturnitatē sed ma gis ꝓpter significacōz. In veteri eñ lege maria sozoz moysi lepza ꝑcussa sepata fuit extra castra .A. dieb⁹ vii .12. q Maria sigficat penitentē. inter ptaē eñ amaz mare. hec penituit .A. dieb⁹. sed nūc penitet septē annis. quia sigficatū est. eze. .4. diem p āno dedi tibi. Si queriē quare pe nitencia est aggrauata cū lex noua sit lex mi sericozdie. Rñ quia hic est maioz ingratitudo ꝓpter maiorē gracīā. et maioz ꝺtempt⁹ ꝓpē ma iorē dignitatē noue legis in qua sāguis xpi est effusus. et graui⁹ peccatū ꝓpter statū peccantis q debet eē ꝑfectioz Et vlti⁹ satisfactō ī lege no ua debet eē ꝑfecta ut in pristinū statū reducat Et quia sol in vna die non redit in idē punc tū sed in āno iō dies ꝙuersus ē in annū. Rur sus quia ꝑfectū remediū est in lege noua ideo ānus multiplicari debet p septē ꝓpter septē do na spūs sancti recupanda. et ꝓpter .A. dotes. s. tres aīe et quatuoz corporis obtinendas. hui⁹ modi aūt pēa ñ ē oīb⁹ imponēda nec tū ē in firmāda sz ē īsinuāda vt agnoscat q̄z grauis ē culpa hec boñ. Licet aūt ꝑ singulis ꝑcīis crimi nalib⁹ sit statuta talis pēa. debet tamē imponi uel min⁹ aspera put maioritas ul' minoritas crimīs cū ceteris circūstanciis hoc exposcat ut in sequentib⁹ patet. Ad ꝓdicta nanq; regula exci piunt̄ pleriq; casus in quibus ꝓpter peccantis dignitatē uel crimīs enormitatē impon̄ pēa maioz. aliq̄n etiā ex variis causis minoz Ad hoc ergo q ꝓesb⁹ arca penitēcias dispensando cauē⁹ arbitret̄. notandi sūt casus in quib⁹ per canones certe penitēcie imponunt̄. quos sz ca nones teneē ꝑsb⁹ scire ut dictū est supꝝ. sūt aūt isti. Prim⁹ est q si ꝑsb⁹ fornicacōz fecerit pe nitēciā. 10. annoz facē debet hoc modo. s. q sit inclusus siue a ceteris in aliquo loco remotus sacco indutus et humi ꝓstrat⁹ misericordiā dei iugit̄ implorans trib⁹ mēsib⁹ ꝓmis ꝺtinuis. a vespa in vesperam pane et aqua vtaē exceptis dominicis et festis ꝑcipuis in quib⁹ modico vi no pisciculis et leguib⁹ recreet̄. elapsis aūt sic ꝓmis tribus mēsib⁹ de illo loco exeat ñ tamē in publicū ꝓcedat ne ꝑl's in eo scandalizetur et per hoc videē q in publico crimine loquaē. Post hc resumptis aliq̄n tulū viribus vnū annū et dimidiū in pane et aqua expleat exceptis do minicis et aliis ꝑcipuis festis in quib⁹ vino sa gimīe oīis et caseo poterit vti. Finito sic ꝓmo anno et dimidio ꝓticeps fit corporis dominī. t ad pacem et ad psalmos cū aliis fratribus ca nendos vltim⁹ in chozo reapiē. ad cornu tamē altaris non accedat sed minoz ordinū tantū officia gerat deiñ vsq; ad explecōez septimi an ni tres legitimas ferias. s. scām quartā. t sex tā. excepti diebus pascalib⁹ qui sūt q̄nquagē ta in pane et aqua ieunet. scām tamē ferā vno psalterio uel denario si sit oparī⁹ redimē poterit. et sic cū ānū vnū ꝺplauerit poē eps eū ad gradū pristinū reuocare. ita tamē q in tri bus ānis sequētib⁹ sine vlla redempcōe oī sex ta feria in pane et aqua ieunet. Et eadē pēa imponenda est ꝓesb⁹ de oīb⁹ aliis pcīis quē deposicōez ꝺmouēt̄. Probanē aūt hec oīa. 82. di. ꝑsb⁹ si fornicacōez. qđ intelligūt quidā de si plici fornicacōe. alij forte verius ꝑm ray. de ad ulterio uel incestu puta quia cognouit ꝺiuga tā q sangineā vel affinē. Scds canon est q si ꝑsbiter cognouit filiā suā spūalem quā bapti sauit uel in baptismo uel in ꝺfirmacōe tenuit vel que sibi ꝺfessa fuit debet pēiam agere. 12. annis. et etiā debet deponi si crimē sit manifestū et pegrinādo. 14. annis peniteat et postea mo nasteriū intret tota vita sua morat⁹ ibidē. Eps aūt qui talia ꝺmisit peniteat. 14. annis. ipa vero ml'r debet oīa sua relinquē et res suas pauperib⁹ dare. et cōuersa in monasterio deo vs q; ad mortē seruire. 30. q. 1. si quis sacerdos. et c. non debet. Terci⁹ est q quicūq; filiā suā spi ritualem vel matrē cognoscat peniteat. .A. an nis. et sil'r ei ꝺsentientes. 30. q. 3. non oportet. Quart⁹ est q qui cōtrahit cū aliqua que sit ꝑ verba de pīti alij despōsata ipa dimissa. 40. diebus ieiunet in pane et aqua. t sequētibus .A. ānis peniteat. exē de spon. duo. acccepisti. Quintus est q qui cognoscat duas cōmres uel sozores siue vxoz viuat siue nō admm⁹. .A. an nis peniteat licz plus deberet. 30. q. 2. si presbz. Sextus est q qui cognouerit moīalē siue de uotā. 10. annis peniteat. et sil'r ipa ꝑm formā traditā. 27. q. 1. de filia. et. c. deuotaz. in quoz ꝓmo. c. dicē q si filia epi uel presbri vel ꝺyaco ni post votū solēne ꝺtraxerit matrimo⁹ nō ad mittaē ad cōionē. nisi marito defuncto pēiaz egerit et cōionē pecierit tantū in fine vite acci piet eā. in scdo capl'o dicē q deuota peccans ñ est recipienda in eccl'ia nisi peccare desierit et de finēs egerit pēiam. 10. ānis. postea recipiaē ad cōionē. et anteq; in eccl'ia admittaē ad oracōz ad nulli⁹ quidē xpiane ml'eris accedat Sep tim⁹ ē q qui ignoranē cognoscat duas sozores vel matrē et filiā. vel amicā et neptē peniteat .A. annis. Si aūt sciēnē ꝓpetuo cōiugio careat. 32. q. vlē. si quis cū duabus. Octau⁹ est q q ducat in matrimonio illā quā polluit p adul teriū peniteat. 4. ānis. 31. q. 1. si qua vidua. Non⁹ est q qui ꝺtra naturā peccauit si sit cle ric⁹ debet deponi uel religioni tradi si corrigibi lis appareat ad ꝓpetuā pēiaz ꝓagendā. Si vero sit laycus a cetu fideliū vsq; ad ꝺdignā satisfa ctōez debet fieri alien⁹. eē de excess. ꝑlatoz. clerici hoc eñ vicīū maius est q̄m cognoscere matrē. 32. q. .A. adulteriū. et est au⁹ adulterij inqt ma lū vincit fornicacōez. Vincit aūt ab incestu. pei⁹ eñ est cū matre q̄m cū aliena vxore ꝺcubē sed hoz oīm pessimū est quod ꝺtra naturā fit. ut si vir mēbro mlieris ad hc non ꝺcesso volue rit vti. hec aug⁹. quocūq; aūt modo tale factū exerceaē ꝓterq̄m inter virū et feīam ordinate in vase debito vicīū ꝺtra naturā et sodomiti cū iudicaē. ut dicit ray. Deam⁹ est q q coie rit cū brutis. peniteat plus q̄m .A. annis. et si milit̄ ꝑ incestu. 32. q. 2. hoc ꝑm. et. ℣. se. Un deam⁹ est q presbr q̄ intest clādestinis nupcīis

triennio suspendiē·et si culpa exegerit grauī
puniaē·eẍ de clam·despō·cū inhibicō· Duo
deam⁹ est q qui votū simplr violauit penite:
at trib⁹ annis·zA·di·si vir· Tredeam⁹ est q
qui excōicat⁹ celebrauit debet triennio penitē et
feria scōa quarta et sexta a vino et a carnibus
abstinē·11·q·3·de hijs· De pena vero degradati
celebrantis habeē di·40·accedēs· 18⁹ est q ho:
micida volūtarī⁹ sine spe restitucōis deponiē·
et peniteat A·annis·di·40·miror· 14⁹·est q
homicida casualis peniteat 4·annis·et hoc ꝑm
ray·si culpa p̄cessit casū alias non·nisi forte
ad cautelā·di·40·eos·et duob⁹·c·se· 16⁹·est
q si homicidiū quis fecerit ꝓpter necessitatē eui
tabilē peniteat duob⁹ annis·di·40·de hijs·i·
liceet si ineutabilis esset sibi non imputareē·
di·40·quia te·qō vez est quo ad culpā·sed bo⁹
esset q peniteret quo ad cautelā et innocentiā
sue eccl'ie ostendendā·eẍ de homi·c·2·ſ·vl·et se
cūdū ray·forte distīguipē ī homicidio nccio sic
in casuali·s·vez p̄cessit necessitatē vl nō·ar⁹
di·40·de hijs vero·et eẍ de homicidio inſecisti
Sed et si quis ꝑ msaniā omittat homicidiū nō
imputeē et·3·q·9·indicas·qui etiā intuitu dis
capline incaute pcuciendo occiderit deponiē eẍ de
homicidio presbz m·Sed et qui ligatū latronē
interfiat deponiē·eẍ de homicid·suscepim⁹ Qui
aūt latronē occultū occidit quē viuū ꝯphendē
potuit 40·dieb⁹ non intret eccl'iam et alias pe:
nitere debet eẍ·e·c·2·vbi dicē de hoc·Qui vo
paganū vel iudeū occidit peniteat 40·dieb⁹·di·
40·ſ·cū causa odij· 17⁹·est q mīicida penite
at 10 annis ꝑm formā satis aspam traditam
33·q·3·latorē·vxoricida vero grauior penitētia
debet imponi·talis eñ et qui dñm occidit nun
q̄ equitat·nec vehiculo portaē·nec mīio⁹ cō
trahit vsq ad ·10·an·carnes nō comedit nec
vinū bibit et alia que habenē·33·q·2·admonē
et·c·quicūq·imponiē aūt pēna maior vxori
cide non quia illud pctm sit grauī⁹ isto·sed q
hoīes ꝓniores sūt ad occidendō vxores q̄ mres
q̄ius eñ pctm est occidē mrem q̄m occidere
vxorē ut dicat boñ·in g·et cōiter oēs doctores·
et habitū est in 7·li·Guilb⁹ vero durandi tenet
contrariū in reportatorio ꝑ eo q vxoricide impo:
niē pēna maior·michi aūt plus placet sentē:
cia alior· Sed qualē pēnaz debēt agere qui fi:
lios occidūt·18⁹ aut est certū q ipimz scienter
interfecerūt et sic debet eis imponi pēna maior
q̄z ꝑ alio homicidio·ar·eẍ e·c·vl·ī tex·et glo·
et de homi·cū iuramēto·et in hoc tantū cāū vir
vxorē recupat quā coact⁹ abiurauāt·et ipa pe
nitentiā agit scōm arbitriū epi ita q si habet
alios filios pacifice gubernare possit eos·ut eẍ
e·intellexim⁹·q si virū non habet monial debz
ut religionē mtret ad qō si non potest mouī
tuc⁹ est ei dare licentiā nubendi ut eẍ e·veniēs
et hoc qñ timeē de incōtinētia alias nō·vt patz
33·q·2·m adolescentia·Et si pater sit cleric⁹ ab
officio altaris debet ꝑpetuo abstinē et ei grauior
q̄m layco non tñ publica nisi veniat in pub:
licū pēna debet imponi·vt habeē eẍ de pēnis q̄si

tū·Aut certū est q non intēfecerūt sponte nec
in culpa fuerūt sed cāū fortuitu ptigit·et sic de
stricto iure in nullo tenenē·ar⁹ eẍ de homi·ex
lris·et·c·10·et·c·vlē·nisi velint ad cautelā pe
nitere·in dubio tamē p̄sumiē q non ex certa
sciencia sed potius ex incuria puenerit·eẍ de p̄:
sūp·afferte·Aut certū est q non adhibuerunt
oēm diligentiā quā potuerūt et debuerūt et sic
culpa p̄cessit casū et sic si sit grauis culpa·ut
si posuit puerū in medio vtruſq ꝯz imponiē pe:
nitētia 4·vel A·annoz scōm arbitriū pēnarij
di·40·si qua fēa·et c·se·et c·si quis sponte·oc
culta si sit occultū·publica si sit publicum·et
maior si in lecto suffocet q̄z si in cunis·et ma:
ior p̄sbzo greco q̄m layco ut habeē eẍ de pēnis·
quesitū·et licet dispensēt quo ad penā que est
arbitraria ut dicatur ibidē non tamē quo ad
ordines ꝓpter homicidiū qō est delictū enorme
et indispensabile·di·40·miror·Si aūt culpa
que p̄cessit casū sit levis·ut si posuit puerū in
eodē loco longe tamē a se·imponiē pēna trīū
annoz·scōm hc intellige illud eẍ e·de infātib⁹
qponendi ergo sūt parentes q tam tenellos se
cū in vno nō collocent lecto ne qualibet negli:
gencia interueniente oppriman⁹ nel suffocen⁹
2·q·4·soluisti·et hc modo distinguit hosē·et
bn̄·eẍ·e·de infantibus· Quid de illis qui fili
os nel etiā seruos suos infantes nel etiā adul:
tos languidos relegata pietate exponūt·1·eẍ
se ponūt ante eccl'iaz ut aliq moti mīicordia
colligant eos·18⁹ tales grauiē peccāt·quia cū
ignoreē sepe sanguitas expositoz strahē pos
set matrimo⁹ cū sorore nel sanguīea·ideo ex
ponēs de hoc pcto teneē peniē·et est puniend⁹
sicut expositor si sciens cū tali strahēret punireē
eẍ de pe·offic⁹·ꝑm hosē· Talis etiā scōm ray·ē
tanq̄z homicida indicand⁹·quia hoīem sibi ita
iniūctū ꝑiculo mortis exponit· Consideratis tñ
circūstancijs·et vez ob hoc mors secuta fuerit
pēna moderanda erit· Erunt aūt tales irregu
lares scōm ray·si mors sit secuta·quia scz
fuerūt in culpa eos exponēdo nel alimenta ne
gando·tamē scōm rod·si in nulla culpa fuissēt
quia forte nec el'ias querendo nec aūt eos alere
possent irregulares non essent nec peccarent
18⁹·casus est q qui p̄sbzm intfiat peniteat 11·
an·eẍ de pe·et re·oīs·c·2· De pēna vero qui oc
cidit monachū·clericū·subdyaconū·et dyaco
nū·habeē·1A·q·8·qui occiderit· De pēna aē ei⁹
qui machinaē in mortē dñi sui nel in regnū ei⁹
habeē·33·q·vl·ſ·si quis· 19⁹·est q qui minste
aliquē ad mortē accusat·40·diebus ī pane et aq̄
ieunet et peniteat et hoc si accusat⁹ sit occisus
Si vero tantū membz p̄diderit triēnio penite:
at·eẍ de accu·accusasti·hosē·vero et io·de eo
intellexerūt q p̄m⁹ peniteat ꝑ A·an·quolibet
āno ieunando·40·dieb⁹ in pane et aqua·2⁹·
vero ꝑ tres ānos·guilb⁹·vero durādi intellexit
put lra magis sonat scz q p̄m⁹ ieunabit 40·
dieb⁹ in pane et aqua sine stinue sine interpo:
late·et ꝑ ānos A·etiā ieunabit et penitebit nō
tamē in pane et aqua sed ad arbitriū p̄sbiteri

2º·vero ꝙ tres quadrageſimas·ꝑma ante natale dñi·ſcḋa ante paſca·tercia ante feſtū ſancti ꝛo·bap·has eñ mſtituit beatꝰ petrus ſicut in cronicis habeť·Jeunabit aũt tũc in pane et aqua ꝓbanť hec ſm hoſ·22·q·4·c·1·et·3· 20· ꝙ purus ꝛo·diebꝫ in pane et aqua ieunet·et A·annis ſequẽtibꝫ peniteat·et ſẽp debet eſſe in pñia interiori·6·q·quicũqz 21º·ꝙ qui cõpulſus cõdicõnaliť aut nõ ſcienť purat ſi liber ſit ꝛo·diebꝫ ieunet in pane et aqua et hoc ſcm glo·intellige vel ꝺtinue uel interpolate penitet et ſeptẽ ſequẽtibꝫ annis non tamẽ in pane et aqua ut dicit glo·Si vo ſeruus ſit eius qui coegit eũ tribꝫ quadrageſimis ꝛ legittis feriꝭ ſcz ſcḋa quarta et ſexta·22·q·4·qui ꝑpulſus 22º·ꝙ qui iurat in manu epi uel ī cruce ꝑſecrata peniteat tribꝫ ãnis·Si vero in cruce non cõſecrata peniteat anno vno·Qui vero coactus et ignorans ignorancia iuris et poſtea cognoſcit peniteat tribꝫ quadrageſimis·22·q·4·c·2· Qui ño coactꝰ ꝑ vita redimẽda uel qualibet cauſa uel neceſſitate peniteat ḋa corpꝰ plus ꝙz aiaz dilexit tribꝫ quadrageſimis·e·q·c·ſi quis coactꝰ·Nli; inducũt tres annos ꝛ vnũ ex hijs in pane et aqua· 23º·eſt ꝙ qui ſcienť falſũ iurat uel alũ iurare cogit ꝛo·diebꝫ peniteat in pane et aqua et ſeptẽ ãnis ſequẽtibꝫ et numq̃z ſit ſine pñia interiori·Nli; ſi ꝺſcq; fuerint ſil'r peniteãt·22·q·4·ſi ꝙs ꝺuictꝰ·alia de ꝑiurio req̃re ſuꝑ in ꝑmo li· 24º·eſt ꝙ q̃ mẽſurat in fl'a mẽſura ꝛo·diebꝫ ieunet in pane et aqua exẽ de ꝺtrahẽ·emp·ut menſure·De pena vero fl'arij lr̃az habeť exẽ·e·ad audiẽdã·dura ad falſarioz et de ỽ·ſig·nouim· 24º·eſt ꝙ q̃ frangit pñiaz ſolẽnẽ ſiue redeũdo ad crimĩa ꝑora uel ſil'ia sũ redeũdo ad negociacõz ſecularẽ uel miliciã que ſibi fuerãt interdicta·ſola intra eccl'iam fidelibus oſtone iũgunť·a cõione ſuſpẽdunť·a katholicoz cõiunijs ſeparť·et penitere debent 10· annis et cõicent in fine vite·33·q·2·de hijs ño et de pe·di·ſi quis ño· 26º·eſt ꝙ qui miſſã canit et non cõicat·debet vno anno penitẽ et interim miſſas non cantare de ꝺſecra·di·4·relatũ· 27º·ꝙ preſbr qui mortuũ cl'icũ muoluit in palla altaris peniteat 10·annis·et mẽſibus 4·dyaconꝰ vero triẽnio et dimidio de ꝺſe·di·1· nemo ꝑ ignorancia· 28º·ꝙ qui ꝺmittit ſacrilegiũ eccl'iam violando uel criſma ſeu calicem ſacrũ pollutus manibꝫ acapit vel ſil'ia ſacrilegia ꝺmittit peniteat ſeptẽ annis·ꝑmo ãno exẽ amiterũ quod violauit ꝺſiſtat·2º anno ante foꝛes eccl'ie·3º in eccl'ia et ī hoc triẽnio carnes nõ comedat·vinũ non bibat·niſi in paſca ul' natali·nõ offerat·nec cõionẽ acapiat·4º·anno cõiçabit et in illo et in 4·et in 6·et in A·tribus ferijs a carnibꝫ et vno abſtineat ſcz ieunando 12·q·2·demõ·Comburẽs aũt eccl'iaz·14·annis peniteat et eã reſtituat·17·q·4·ſi quis·et infra·ỽ·maius·De pena vero raptoris ſiue furis rei eccl'iaſtice·et de pena furis et effractoris tam clerici q̃z layci habeť·e·q·ſ·peccata·et·c·ſi ꝙs clericus· 29º·ꝙ ſi pentes frangant ſponſa

lia filioz a cõione triẽnio ſepenť et ſil'r filij ſi ſint in culpa·ſi tamẽ filij ſcm ꝑmiſſiõz factã ꝺtraxerint cõicanť vtq; ſcz quo ad penã eccl'ie non quo ad reatũ exquo dederũt opam in contrariũ·31·q·3·ſi qui pẽtes·arº de pe·di·1·ſi cui 30º·ꝙ qui blaſphemauerit publice deũ uel aliquẽ ſanctoz maxime beatã virginẽ·illi debet eps hanc pñiaz imũgere ut A·diebꝫ dñicis ante foꝛes eccl'ie in manifeſto dũ miſſa cantatur exiſtat et vltimo illoz diez dñicoz palliũ et calcamenta deponat et coꝛrigiã ligatã arca collũ habeat et A·ꝑcedẽtibꝫ ſextus ferijs in pane et aqua ieunet eccl'iam nullatenꝰ ingreſſurus Et quolibet ꝑictoz diez tres paupes ul' duos uel ſaltẽ vnũ ſi poť refiçiat·et ſi non pť hec pena in aliã ꝺmuteť qđ ſi remanerit agẽ ſuꝑ dicta interdicaťsibi eccl'ia ꝛ in morte ꝑueť ecclesiaſtica ſepultura exẽ de maledic·ſtatuimº· Itẽ blaſphemꝰ ſi dues fuerit ꝛo·alioqñ 30·uel 20·et ſi ad hoc non ſufficit·4·ſolidoz vſualis monete pena multeť nullã miſericordiã inhabiturꝰ ut dicť ibidẽ ſcz qñ ſoluat·4·ſolidos ſi non habet currat ꝑ ciuitatẽ uel ꝺmutetur in aliã penã tpalẽ·hec aũt pena ſolueť illi q̃ ꝺdenat·i·pťati ſeculari hanc eñ penã tẽpoꝛalẽ ꝑceptꝰ papa impoñi ꝑ pťatẽ tpalẽ·ꝙ ſi neglexerit per epm ꝑapiť cogi·hec hoſť·Habet aũt prẽdca pena locũ ſcm goſ·cũ quis blaſphemat non ex ira uel ebrietate uel demẽcia quia tũc eo benigniꝰ agereť·2·q·3·Ş·notandũ·Scm vo hoſ·hec pena eſt ſpecialiť inducta ꝺtra eos qui deũ blaſphemãt ex ira·non eñ aliquis de leui blaſphemat deũ niſi iratus·tanta tamẽ poſſz eſſe iracũdia ꝙ equipareť demencie·et tunc illud qđ dicit goſ·poſſet habere locũ hec hoſť·
Quid ſi quis iuret ꝑ capuť uel ventrẽ uel capillũ·Rñdet hoſť·ꝙ ſi faciat hoc affirmando uel iurando non habet locũ hec pena·Secus eſt ſi faciat hec deteſtando ul' iurãdo licet iratꝰ·Itẽ ſm goſ·ꝛ hoſť·hec q̃ dñr de pena tpali ul' pecuniaria fiũt iudice ꝑ tribunali ſedente·in iudicio aũ aie preſbr diſcretꝰ molliẽdo rigoꝛẽ diſpẽſare poterit ex cã arca penã ſpũalẽ ſupioꝛẽ·24· q·6·peitentibꝫ hec hoſť·Itẽ cl'icus blaſphemus maxime preſbiť cogaťad veniã poſtulandã qđ ſi noluerit degradeť·di·26·clericus· Notandũ vero ꝙ blaſphemꝰ ſcm leges eſt decapitandus ut in auť·ut non luxurienť contra naturam arca mediũ collũ·Scm canonẽ vero antiquũ clericꝰ erat degradandꝰ·et laycus excõicandº·22·q·1·ſi quis ꝑ capillũ·hodie vero laycus aget pñiam ſuꝑdictã ſcz illius canõis ſtatuimº·et hoc ſi blaſphemauit publice·ſi eñ occulte non penitebit publice ut puto·Clericꝰ vero hodie eſt coꝛrigendꝰ pñia arbitraria et occulta non illa que eſt publica·Clericus eñ ñ debet publice penitere·Si autẽ rebellis fuerit uel ſepius hoc cõmiſerit locũ habet pena legis ſcz ut laycus decapiteť in foꝛo aquili et in canonico anathematizeť·i·eccl'ie ingreſſus ſibi imꝺicaťet in morte ꝑiueť eccl'iaſtica ſepultura·clericꝰ vo degradeť hec hoſť·ti°·de maledicis·

31ª·est de presbro q̃ reuelat ꝑfessiõez de quo est habitũ supꝫ·c·de sigillo ꝑfessionis· 32ª·ꝙ qui in dicendis horis canonicis uel alijs officijs diuinis discrepat a cõsuetudine ꝓpe metropolitane eccl'ie·6·mẽsibꝫ ꝓuãt cõione si hc accidat ex ꝯemptu·12·di·de hijs· 33ª·ꝙ epꝰ qui ordinet sine causa iusta clericũ inuitũ uel penitus inuitũ absolute suspẽdit̃ anno vno·Lꝛ·di·c·1· 38ª ꝙ epꝰ qui correctõez de vendicõe ministeriorꝫ dissil'at duobꝫ mensibus·presbr q̃uor· dyaconꝰ tres·subdyaconꝰ et ceteri ad arbitrium iudicis penitere debent·1·q·1·quicqd inuisibilis· 34ª·ꝙ sortilegus·xx·diebꝫ peniteat·ex̃ de sorti·reqsisti· 36ª·ꝙ q̃ videt in astrologio peniteat duobꝫ annis ex̃ de sortile·ex tuaꝫ 37ª·est de stilla sanguis altaris cadẽte super terrã vl' aliquid aliud·38ª·est de vomitu eukaristie ꝓ ebrietate·39ª·est qñ mus comedit corpus xp̃i·De hijs tribus habitũ est supꝫ in ẽcta tu de eukaristia titulo de defectibꝫ ꝯingentibꝫ in sacro altaris 40ª·ꝙ qui domũ uel areã volũtarie accendit sublata vel incensa oĩno restituat·et tribꝫ annis peniteat ex̃ de inur·si quis domũ·Canon tamẽ dicit ꝙ si ex odio vel iniuria hoc fecerit excõicari debet nec absolui donec satisfecerit et iurauerit ꝙ ignẽ de cetero nõ apponet·Imponit̃ aũt sibi ut irlimã uel in hyspaniã vadat in dei seruitio anno integro ibi morat̃ur·Si quis aũt epꝰ uel archiepꝰ hoc relaxauerit damnũ restituat et ab officio epali ꝙ annũ abstineat·23·q·8·pessimã·hodie aũt postq̃m fuit denũciati non pñt acta sedẽ aplicã absolui ex̃ de sen·ex·tua nos·innuit in tex·loquitur de incendiarijs indistincte postq̃m fuit publicati·Et bn̄·dicit hic idẽ expresse et gradan?·ex̃ de sen·excõi·quicũq;·et gof·licet rod·ꝯtrariũ dicat·Scõm leges aũt qui in ciuitate data opera incẽdiũ fecerit si sit humilis subdit̃ bestijs si sit in aliquo gradu decapitat̃ uel in insulaꝫ relegat̃·ff·de incen·rui·nau·l·fi·Qui vero alibi ut in villis uel castris remissis illud edes positũ cõbusserit·si hoc dolo fecerit cõburit̃·et hoc est intelligendũ ꝑm hosti·si sit humilis·Si aũt hoc ex sua negligencia cõtigerit resarciet damnũ vel si mur? ydone? sit castigat̃ paꝫ ul' leuit̃·Et noie ediũ oĩe edificiũ cõtinet̃·ut ꝺr ibidl·q̃ edes· 41ª·ꝙ q̃ dederit vel accepit cõione m̃ ab hereticо et nesciat hoc esse ꝓhibitũ ab ecclesia et postea intelligit peniteat vno anno·Si aũt sciuit et neglexit peniteat·10·annis·uel scõm q̃sdã·A·vel ꝑm alios·4·Qui vero ꝓmittit hereticũ missã celebrare in eccl'ia katholica ꝓ ignorancia iuris peniteat·xx·diebꝫ si ꝓ reuerencia eius ꝙ annũ peniteat·Si ꝓ damnacõe eccie katholice·et ꝓ consuetudine romanoꝝ ꝓcidatur ab eccl'ia sicut hereticꝰ si sit impenitens·alioqñ peniteat 10·annis Si aũt relicta eccl'ia ad hereticos transierit et alios ad hoc idẽ induxerit peniteat 12·annis tribꝫ ex̃ ecclesiã septẽ mẽ audientes·duobꝫ ex̃ cõionẽ·duodecimo anno cõionẽ sine oblacõe ꝓpiat·72·q·1·si quis dederit· Cetera vero ꝓmẽcia ad heresim sasma uel apostasiã reqre supꝫ in 2ª li?· 42ª·est ꝙ patronus qui res eccie dilapidat vno anno peniteat 16·q·A·filijs· 43ª·ꝙ qui domũ suã cũ magis incantatoribꝫ lustrat uel aliud facit et qui ei hoc cõsuluit·ãms·q·peniteat·16·q·4·qui diuinatores·et·c·non liceat· 44ª·ꝙ qui pacẽ cũ ꝓximo suo non facere iurat·vno anno peniteat ꝛ ad pacẽ redeat·22·q·2·qui sacro· 45ª·ꝙ ꝓ ꝓiurio adulterio uel homicidio dant̃ ꝓ pñia regulariť septẽ annꝰ·et sil'r ꝓ fornicacõe licet nõ ita aspera pñia iniũgat̃·22·q·1·ꝓdicandũ·et 33·q·2·hocipm·et·ꝯ·se· 46ª·ꝙ qui scienter rebaptisat̃·A·annis peniteat et feria q̃rta et sex̃ in pane et aqua ieunando tres q̃dragesimas faciat et hoc si fecit illud ꝓ hereti introducẽda Si aũt ꝓ iniudicia·i·ꝓ salute corporis obtinẽda ut habet̃ ex̃ de apostatis·c·2·tribꝫ annis peniteat·de ꝑse·di·2·qui bis·et talis qui bis baptisat̃ uel etiã ꝑfirmat̃ fit de foro eccie et cogit̃ fieri ꝛegl'aris·dist·de·dñm ẽ De pena aũt taliũ habet̃ de ꝑse·di·2·eos·cuiꝰ capli sniam ꝓeter mitto gra breuitatis·De hac ẽt materia habet̃ supꝫ ti·de iteracõe sacroꝝ· 47ª·ꝙ qui vxorem adulteram cognoscit anteq̃m peniteat tribꝫ annis peniteat·22·q·1·si quis·2·Qui vero cognoscit eã penitẽtẽ ante pñiam pactã peniteat duobus annis·e·q·si quis;Quõ vero sit penitẽcia iniũgenda mlieri ꝓtũ alteriꝰ supponenti vel ẽt de non suo viro cõapienti habet̃ ex̃ de pe·et re·officij·et dicet̃ infra hc eode li?ta?·39· No regulas igit̃ ꝓdictas inspiciendo pot̃ studiosus indagator ꝓcedere ad pñias ꝓ diuersis criminibus imponendas scõm canones·et ex causa ꝑsideratis circũstancijs ut dictũ est supꝫ moderari poterit eas·Et licet ab ipo oĩs circũstancie sint diligent̃ attẽdende·pñr tamẽ qualitates ꝓsone et ꝓcipue vtrũ sit ꝓsona obnoxia alicui aliquo vinculo seruitutis Nam arca tales personas cauet̃ ꝓ posse debet presbr ne talẽ pñiam eis imponat ꝙ quã illis quibꝫ fuit astricti ꝓindicaũ fiat maxime arca ꝑiugatos·vnde si seruꝰ sit et timore peccauerit obediẽs dño suo in attrocioribꝫ est micꝰ puniendꝰ·22·q·4·q̃ ꝑpulsꝰ obedire tamẽ non tenebat̃ in talibꝫ·11·q·3·si dñs·Si aũt volũtarie peccauerit corpore puniet̃ur etiã acrius q̃m aliꝰ·15·q·1·qui cont̃ pacẽ· Nec est seruo iniũgenda pegrinacõ ꝓ quã dñs eius qui non est in culpa illiꝰ seruicio defraudẽ ex̃ de sen·ex·relatũ·Si vero liber sit totã penitẽciã canonis si fieri potest facẽ debet·16·q·A·sacerdotes peni·sed ex cã poterit eã presbr moderari Considerandũ etiã erit vtr̃ sit ꝑsona noua in fide·quia nouis in fide minor pñia debet imponi ex̃ de pe·deus qui·Et sil'r cõsideranda erũt alie ꝑsonaꝝ circũstãcie de q̃bꝫ ad pñs supsedeo gra breuitatis· Sciendũ aũt ꝙ in foro pñiali dicitur ferie legittie feria scõa quarta et sexta·dist·2·presbr·et de cõse·di·3·ieunia·Aliqui tamẽ ut dicit rod·ꝓ scõa feria sabbm ponũt· Notandũ etiã ꝙ si pñia in pane et aqua imponatur nõ habenti panẽ potest loco panis legumiñibus et piscibus vesci et etiã alijs si necitas

illud reqrat·exẽ de pe·et re·in tex·et glo·alias non licet ¶ Notandũ etiã q̃ ſm jo·ſi pñia ſit impoſita a canone liberatẽ quis a ieunio dando denariũ uel legendo pſalteriũ ꝓpria auctẽ·Innoc·vero dicit q̃ ieunia neceſſaria ut q̃tuor tẽpora et huiõi non pñt redimi pecunia niſi ſubſit rõnabilis cauſa·Volũtaria vero redimi pñt etiã ſine auctate ſuperioris·Nota etiã q̃ vbi imponiẽ pena aliq̃t ãnoꝝ ſiue quadrageſi may nec addiẽ quõ quis debet penitẽ hoc relin quiẽ arbitrio preſbẽri cũ pñie ſint arbitrarie ut dictũ eſt ſupr̃·ipe enim preſbr arbitrabiẽ eã q̃ feriias legittimas faciendã ſcom can·40·di·de hijs clericis·et exẽ de homicidio·c·2·et in mltis alijs uribꝰ·Et ſic intelligiẽ illud exẽ de accu·ac cuſaſti·et de ſpon·dilectꝰ·et ſilia·

De ſpẽbꝰ ſiue differẽcijs pñie i cõi

Conſequenter conſiderandũ eſt ti·33· de ꝑtibus pñie ſubiectuis·et ꝓmo in gñali·2° in ſpeciali·Circa pmã partem querunt pla ſcz vtꝝ pñie virtutis ſint alique partes ſubiectiue ſiue ſpẽs·Rñdeo q̃ ſic ſcom augꝰ li·de pe·et habẽ de pe·di·1·tres ſũt actiones·vna eſt pñia ante baptiſmũ de qua dicit ibidẽ augꝰ·nullus ſine volũtatis arbitrij conſtitutus niſi peniteat eũ veteris vite nouã incboare non poſ·Altera eſt pñia de mortalibꝰ poſt baptiſmũ·tercia eſt pñia poſt baptiſmũ de venialibꝰ·Et ſũt ille tres partes ſubiectiue penitencie virtutis non pñie ſacri·qa ꝓma pars non ꝓtinet ad ſacrm pñie licet alie due ꝓtinere poſſint hec tho· Vtꝝ pñie ſacri ſũt aliq̃ partes ſubiectiue ſiue ſpẽs·Rñdeo q̃ ſic tres ſcz ꝓuata que fit in ſecreto ꝓ pctis occultis·Et publica que fit in manifeſto ꝓ manifeſtis·Et ſolẽnis que fit in capite q̃drageſime ꝓ horrendis

De pñia publica·ti·32ª·

Deinde cõſiderandũ eſt de ſpecieb pñie in ſpeciali·Et ꝓmo de publica·2° de ſolẽni·Priuata vero pñia et partes pñie virtutis ſufficienter innoteſcũt ex ſuꝑ dictis et infra dicendis de pñia in cõi·vnde non requirunt capitula ſpecialia· Circa pñiam publicã pla querunt ſcz que ſit publica pñia·Rñdeo publica pñia eſt ꝓprie illa que fit in facie eccie ut cũ alicui iniũgiẽ peregrinacõ ꝓ mundũ cum baculo capitali vel ſcapl'ari vl' veſte alia ad hoc cõſueta bñdictis·de pe·di·6·ſacerdos·Et dicit publica uel quia publice fit uel quia ꝓ crimine publico iõ dicit etiã q̃q̃ publica pñia ſolẽnis quia publice fit· Quis poſt eam imponere·Rñdeo quilibet preſbr prochiano ſuo niſi in aliqua eccl'ia eſſet ꝙſuetudo ꝙtraria ꝛ ml'toꝝ civis epoꝝ pñiarij gñales qa hoc non inueniẽ ſibi ꝓhibiti ſcom ray·gof·et hoſt·arꝰ ad hoc videẽ expreſſũ·40·di·penitentes·licz illud aliq̃ ꝙſueuerit exponi et 30·di·ſi quis preſbr·ꝛ exẽ de pe·et re·q̃ntũ ſm wilh·durandi·bñ·tamẽ dicit q̃ ſimplex preſbr eã imponẽ non poſ·exẽ de exceſ·ꝓla·accedẽtibꝰ Cui pẽ imponi·Rñdeo layco non aũt clerico niſi depoſito·de pe·di·1·§. ſacerdotes ſm ray·Sed ſcom bñ·preſbr pub licã pñiaꝫ facere poteſt q̃n exceſſus eius eſt publicus·28·di·preſbr·quia publice debet quis puniri pro offenſis publicis·exẽ de pe·et re·ois c·1·et hc tam de graui q̃ de leui exceſſu ut ſcã dalũ ſedeẽ·ut dicit ĩ glo·d·c·g·et·3·q·3·ſi peccauerit·hanc tamẽ pñiam ſedes aplica nemini indicit niſi vbi eſt curia·ibi enim pñiarij pape eos qui ꝙmiſerũt enormia faciũt nudos icedẽ triduo uel plus ul' minꝰ ꝓ omnes eccl'ias cuitatis in qua eſt curia et non alibi·quo facto remittũt eos ad ſuos epos ut ꝙſideratis arcũſtantijs eis indicãt pñiam ſalutarẽ licet quidã ribaldi ſepe ꝓ queſtu mendicanẽ tales pñias ſibi eẽ iniũctas a ſede aplica falſas pñiarũ lras exhibentes hec will·durandi· Pro quo crimine eſt imponenda·Rñdeo non debet imponi niſi ꝓ crimine enormi et maifeſto·de pe·di·6·ſacerdos·et exẽ de pe·et re·queſitũ

De pñia ſolenni·ti·34ª·

Poſtea querendũ eſt de pñia ſolenni Circa quã querunt pla·ſ·vtꝝ aliq̃ penitencia debeat publicari uel ſolenniſari·Rñdeo q̃ ſic ꝓpter quatuor·ꝓmo ut publicum publicam habeat medicinã·2° ꝙa maxima ꝙfuſione eſt dignꝰ qui ꝙmiſit grauiſſimũ ſceꝰ·3° ut ſit aliꝭ ad terroreẽ·4° ut ſit in exemplũ penitendi·ne deſperẽt qui pctis grauibus detinentẽ· Sed cũ penitẽcia oms defectꝰ reuocet ad ꝓfectũ ut dicat ambro·ſolẽniſacõ vero impediat ut patebit·videẽ q̃ non ſit ſolẽniſanda·Rñdeo pñia reuocat oms defectꝰ reſtituendo in priſtinã gradã non tamẽ reſtituit in priſtinã dignitatẽ·Vnde nota q̃ layc̃ poſt penitencia publicã non poteſt ad clericatũ ꝓmoueri·40·di·illud·Nec clericꝰ adſuperiores ordines ut dicit ibidẽ·quicũq̃·et epus talẽ ordinãs ordinandi pẽtate ꝓuari debet·ut ibidẽ dicit·ex penitentibꝰ·niſi forte uerũtas eccl'ie illud reqrat aut ꝙſuetudo tũc enim diſpenſatiue reapiẽ ad ordines minores non aũt ad ſacros·40·di·placuit·Racõez huiꝰ vide infra ti·ſine·c·de penitẽtibꝰ ſolẽniter· Que eſt forma ſiue modꝰ ſolenniſacõis penitẽcie Rñdeo ut habẽ 40·di·tales penitentes qui ſcz penitẽciã ſuſcapiũt uel ſuſceperũt ſe pñtant in capite ieunij quadrageſime cũ ſuis decanis ſeu archipreſbris et eoꝝ ꝑſbiteris epis ciuitatũ ãte fores eccl'ie ſacco ſiue vili veſte indui nudis pedibꝰ et vultibꝰ demiſſis reos ſe vultu et habitu ꝓteſtantes·et epus eoꝝ ꝙſilio debet eis penitenciã taxare·deinde eis in eccl'iam deductis epus in terra ꝓſtratꝰ cũ omni clero ſeptẽ pſalmos pñiales cũ lacrimis ꝓ eoꝝ abſolucõe dicit et poſtea ſurgens imponit eis manũ aqua benedicta aſpergit·cinerẽ capitibꝰ imponit cliclo capita eoꝝ operit et eis lacrimabiliter denũciat·q̃ ſicut adã electꝰ eſt de paradiſo ita ipi de eccl'ia eiciunt et poſtea iubet miniſtris ut eos de eccl'ia pellant clero ꝓſequente cũ hc·Rñdeo in ſudore vultꝰ tui·tẽ·vt·ſ·ꝓpli videtes ſanctã eccl'iam ꝓ ſuis facinoribus tremefactã et ꝙmotã non ꝓpendãt penitẽciam
Debẽt etiã taliter penitentes ſicut dicit·g·di·et

notauit hu·c·penitentes·deponẽ comã·ar·de
ose·di·x·dictũ qõ tamẽ dicat male seruare· Jn
cena aũt dñivt dicat ibidẽ glo. quolibet anno a
suis decanis et presbris in eccliam reducumẽ t
siũt ibi vsqz ad octauã pasce ita tamẽ q non
cõicant nec acapiũt pacẽ· Ab octaua aũt pa:
sce debẽt exire et debent esse exẽ vsqz ad diẽ cene
sequẽtis anni et sic fit quolibet anno quousqz
est eis aditꝰ eccl'ie mẽdictꝰ·et si bene penitẽt pẽ
eis 2° anno uel tercio ingressus eccl'ie reddi·qñ
qz etiã vsqz ad finẽ vite manẽt exẽ eccliam· Qõ
aũt dictũ est q non cõicant intelligas nisi fu
erit eis cessiũ ꝺa cõicacõ qñqz differẽ plus qñz
minꝰ·qñqz vsqz ad finem pñie·qñqz vsqz ad
mortẽ scom arbitriũ epi·22·q·2·de viro·t xx·
q·2·ammonẽ·et· c·latorẽ·et 26·q·6·si quis de
corpore·et de pe·di·4·si quis vero· Dicit etiã so
lẽnis pñia licet non ita ꝓprie qñ aliꝺs muit
ad pniam agendã intrudiẽ in monasterio·40·
di·si ille Ad quo debz talis pñia imponi·Rñ
ab epo tantũ·40·di·in capite·et·c·pcedẽti· Et
sic intelligit wilh·durandi illud exẽ de excess·p
la·accdẽtibꝰ·et·18·q·1·puenit·et·c·se·licet in
lra dicat de publica·sepe eñ i iure pomẽ pub
lica p solẽni et ecõuerso ut ibi·t 40·di·si ille
et m aliis capitulis·huiõi eñ pena imponiẽ p
illis crimibꝰ p quibꝰ penitẽs est ad epm mittẽ
dus ut diceẽ in·c.28·vñ scom eũ simplex pre:
sbiter non poteã imponẽ nisi de speciali man
dato epi·Silr ad epm ptinet eiectõ et recõcilia:
cõ solẽnis·que fit vltimo scz tpore pñie cõplẽ:
to uel etiã ante si fuerit visũ epo·26·q·6·c·1·p
sbiter tamẽ simplex posset solẽnitatẽ pñie et
solẽnitatẽ recõciliacõis de mandato epi ipo epo
absente exhibere·sicut notauit hug·40· di·pe
nitentes·et·c· in capite·qõ vtiqz dicit wilh·
durandi de solẽnitate que fit in eiectõibꝰ t re
conciliacõibꝰ que fiũt singulis annis infra tpe
inũcte pñie sz hc negat de solẽnitate pme eie:
ctõis et finalis introductõis·quia ut ipe dicat
hoc est ordinis non inrisdictõis ut dicẽ·26·q·
6·c·vlt·et·§·1·et 2· Et huiõi pena est sacrãlis·
vt dicẽ in·c·in capite·vnde potest iferiori epo
omitti·exẽ de ose·et c·finali·licet de facto strari
um fiat· Dicit etiã hug·q archipsbri eoz pñt
eis inũgere modũ satisfaciendi scz in ieiuniis
pegrinacõibꝰ et aliis bonis opibꝰ qõ tamẽ p m
osiliũ et osciam epi debet esse maxime si sit cri
men enorme· Sed nunqõ fratres mĩores uel
ꝑdicatores ꝗbus dedit epus auctem audiẽdi cõ
fessiones pñt huiõi solennes pñias inũgere·
Rñ q non sine eius speciali mandato nisi vbi
est cõsuetudo q huiõi penitẽciarij gñales inũ:
gant patribꝰ et matribꝰ huiõi penitẽciã per qz
iniuriã manifestũ eoz puuli perierũt·Et tunc
talibꝰ imponẽ q ĩ capite quadragesime se co:
ram epo pñtent ut p eũ uel de mandato eius
speciali debita solẽnitas fiat·hec roꝺ· Quibꝰ
est imponenda·Rñ tam viris qm femĩs·q eñ
imponaẽ femĩs habeẽ·xx·q·2·in hijs·nõ tam
deponãt comã·quia eã in signũ subiectõis ha
bent·30·di·c·2·depon ẽt aũt eã iuri qz ammodo
vinent in habitu clericali hc notaẽ in d·c·peni
tentes·in glo·bñ· Jtẽ imponenda est layꝯ nõ
clericis ꝓpter scandalũ·vt patet·40·di·in capi
te·§·habẽt·et·c·confirmandũ·cũ duobꝰ c·se·pẽ
tamẽ imponi clericis depositis·40·di·cõfirmã
dũ in glo·sup illud penitentibꝰ·Et quia hc sta
tutũ est ꝓpter dignitatẽ clericatꝰ·videẽ aliqbꝰ
posse ꝺcludi·q nec layꝯ psonis insignibꝰ nec
religiosis debet imponi ꝓpter dignitatẽ status
Jtem non est facile imponenda iuuenibus ꝓpẽ
etatis fragilitatẽ uel decrepitis ꝓpter debilitatẽ
40·di·penitentes in glo· Notauit etiã hug·q
aliꝺs cogi potẽ p excõicacõz suscipe solemnẽ peni
tenciã·si sponte nõ velit subire dũ tamẽ crimẽ
sit magnũ et publicũ et generet scãdalũ· Pro
quo crimine est imponẽda· Rñ p crimine pub
lico et vulgatissimo qõ totã ꝺmouerit vrbem
uel aliũ locũ·26·q·6·c·vl· Notauit etiã hug·
q potẽ imponi p crimine occulto si penitẽs vo:
luerit alias non·ar° de ose·di·3·de penitẽtibꝰ·
Et q etiã p venali si petaẽ· Nam sine omĩ iu
dicio potest quis penitere si voluerit·et peccerit
alias non· Quo tpe est imponẽda·Rñ quo:
libet tpe anni·solẽnitas tamẽ supꝰ dicta habet
fieri in capite quadragesime·et hoc habetur ex
glo·sup illud·c·in capite·et sup illud·c·susce:
perũt· Per qñ tũ tẽpꝰ est imponẽda·Rñ hu·
dicit hoc pendẽ ex arbitrio pniam inũgentis·
quia qñqz p annũ·et qñqz p biẽniũ·qñqz p tri:
enniũ Quis est effectus pñie huiꝰ·Rñ qui eã
egit si est laycus non debet ad clericatũ ꝓmo:
ueri·si est clericus non debet ad supiores ordines
ꝓmoueri ut dictũ est supꝰ· Nec etiã debet in sus
cepto ordine mĩstrare· Non debet etiã matri
monũ ꝺtrahẽ si tamẽ contraxerit tenebit·Si
tamẽ iuueni fuit imposita non ꝓhibeẽ ꝺtrahẽ
Nec debet milicã assumẽ·ut patet xx·q·2·§·pe
nitentibꝰ·et c·antiq·et c·in adolescencia·et·c·
de hijs·Laycalẽ etiã habitũ ñ debet deferre·40·
di·c·vlt· Secundũ regulã eccl'iasticã debet vi:
uere de pe·di·4·contrariũ·et·c·se·et·c·falsas·
Conueniendꝰ est etiã sub eccl'iastico iudice·11·
q·1·aliud·de pe·di·1·aliud· Item solemniter pe:
nitens fit infamis non rõe penitẽcie sed rõne
criminis p pñiam publicati et ideo non potest
ordinari·40·di·penitentes·hoc est vez qñ talis
penitẽcia imponiẽ per sñiam iudicis·secus est
si ex deuocõe quis officiũ publice pñie sumat si
cut fecit dauid et io·bap·scom hos·exẽ de officio
archipsbri·c·2· Vtz solẽnis pñia possit ite
rari·Rñ q non debet iterari scom iura antiq·
40·di·quãuis·Et hoc ꝓpter tria· Primo ne ex
iteracõe vilescat ut ibidẽ dicit·Scꝺo ꝓpter sig
nificacõez quia est figura eiectõis hois de pa:diso
tantũ semel facte·40·di·ĩ capite· Tercio quia
solẽnisacõ est quedã quasi pfessio ꝓpetuo peni
tenciã ꝺseruandi·Et ideo iteracõ solẽnitati re
sistit·si tamẽ postea peccauerit non claudiẽ ei
locꝰ penitencie·sed penitencia solennis non de
bet ei itez inũgi vnde de ipa dicit origeñ·q in
grauioribꝰ crimĩibꝰ semel tantũ ꝺcediẽ pñie
locus·Scom ꝺsuetudinẽ tamẽ aliquaz eccliaz

iterar̃. ꝓuata vero pñia potest iterari ꝗens placet· publica etiã potest sed non ita frequẽter debet iterari

De clauib⁹ vtꝝ sint potate ecclie· ⁊ quot sint· ti· 36⁹·

Deinde cõsiderandũ est de pẽtate mĩstror̃ũ sacri pñie que ad claues pertinet. Circa qđ ꝑmo videndũ est de ipis clauibus· 2° de indulgencia· Circa ꝑmũ cõsiderandũ est ꝑmo de entitate et quidditate clauiũ· 2° de effectu· 3° de mĩstris· et 4° de hijs m quos pẽ vsus clauiũ exerceri· Circa ꝑmũ ꝗrunt pla scz quid sit clauis· Circa qđ sciendũ scđm sco· ꝙ clauis sumit̃ hic methaphorice ad silitudinẽ clauis materialis· huiõi aũt est instrm ꝓximũ et immediatũ apiendi et claudendi hostiũ· sententiare aũt alicui celũ esse apiendũ uel claudẽdũ est spualit̃ ei apire vel claudere celũ· et ideo auctas l̃ potestas hc sñiandi que est quasi immediatũ instrumẽtũ sñiandi ꝓprie dicẽ clauis regni celoꝝ· ꝑdca auctas sñiandi siue clauis est triplex· vna est simpl̃r ꝑncipalis et conuenit soli deo· Scda est non ꝑncipalis est tamẽ ꝑcellens et hc conuenit xpo· cui⁹ quidẽ auctas in sñiando ꝑmanet· Et vl̃itate de oibus iudicandi· quia omnium merita et demerita nouit Et infallibilitate iuste sñiandi quia semp sententiat cõformit̃ diuine iustic̃e· Tercia est ptis cularis ꝗntũ ad cãs cognoscendas· et debilis ꝗntũ ad sñias ferendas· Et hc a xpo ꝓmittit̃ petro· et in ipo successoribꝰ eius· s· ꝑlꝫis qꝫt· 26· tibi dabo cla· re· ce· Dat̃ aũt jo· 20· cum dr quoꝝ remiseritis pec· re· eis tc̃· quoꝝ quidẽ prelatorũ· s· sñia si sit scđm legẽ dmã est firma alias est infirma· qz reuocabilis· Fuit aũt in ꝑmisso vbo· jo· 2· data explicite auctas cognoscendi· quia numq̃m pẽ haberi rect⁹ vsus illi⁹ ꝑme sine ꝑmo vsu recto isti⁹ scđe· et sic in collacõe ꝑme intelligit̃ collacõ scđe tanq̃m ꝑme· Vnde hec secunda potest etiã dici clauis· quia est quoddã instrumentum apiendi licet non ita proximũ· ꝑma clauis recte dicatur clauis potestatis· quia auctoritas recte iudicandi dicatur potestas cum iudicare sit pẽtis siue ꝑsidentis· scđa vero dicit̃ clauis sciencie non q̃ sit actualis uel habitualis scia· sicut videtur sentire mgr sen· li· 4· di· 19· sed quia rect⁹ vsus ei⁹ non pot̃ haberi sine sciencia· Vtꝝ pẽas clauiũ sit etiã ad sacrdotũ· Rꝰ scđm pe· et cõiter alios· cũ supfluũ sit fieri ꝙ multa qđ eque bene potest fieri ꝙ vnũ· potest dici q̃ vna et eadem res ẽ caract̃ ordis sacdotalis· et pẽas sacrdotalis· et pẽas clauiũ q̃ petit ex ordine sed drñt rõe· Dr eñ caracter scđm q̃ est ꝓncipiũ distinguendi habentẽ a non habente· Potestas vero sacrdotũ ꝗntũ ordinat̃ ad sacrm eukaristie sacrandũ sed pẽas clauiũ ꝗntũ ordinat̃ ad apiendũ regnũ· Sed sco· tenet contrariũ q̃a scđm eũ vna data fuit aplis sine alia· Fuit eñ data eis i cena pẽas sacrdotii cũ dixit eis xps hoc facite in meã memoracõez· Potestas vero clauiũ fuit eis data post resurrectõez· jo· 22· quoꝝ remiseritis pec· re· eis· Epus etiã in ordinando pr⁹ dicit accipite pẽatẽ celebrãdi missã dãs eis calicẽ Et q̃busdã mẽpositis ponẽs manũ sup caput ei⁹· dicẽ accipite spm̃ scm̃ q̃z remiseritis· pe· reeis· tc̃· Sig° q̃rat̃ quõ se habeat caract̃ sacdos talis ad istas claues dicã pẽ ꝑm scđo· ꝙ se hz sic̃ disposicõ ad eas· q̃a ꝙ hc q̃ q̃s ꝙ caracterẽ hz potestatẽ sacrandi corꝑ xpi vez· dispõit⁹ ẽ de congruo ad hñdã pẽatẽ ligãdi et soluẽdi sr̃ corꝑ xpi misticũ Vtꝝ sit tm̃ vna clauis ꝛ̃ꝰ ꝑm pe· et cõit̃ alios sic̃ i sole potẽcia liq̃facẽdi et indurãdi ẽ vna i radice sz due i effãb⁹ sic tm̃ est clauis vna i radice sz due in effãb⁹· Clauis eñ dicit̃ potestas iudicandi i foro aiaꝝ· hec vero pẽas integrat̃ ex duob⁹ scz ex pẽate discernendi i cause exaiacõe et diffiniẽdi i cause determiacõe ꝙ sñiaz absolutoriã l̃ odẽnatoriã· Et ista clauis ẽ ꝓncipalior· q̃a ꝓma ordinat̃ ad istã· ꝓma pẽas ꝺz scia scda potẽcia· Vñ sup i⁹ qꝫt· 16· tibi dabo claues regni celoꝝ· dic̃ glo· clauis ꝺz scia et potencia· q̃a ꝺz iudex ecclĩastic⁹ dignos recipe et indignos excludere a regno· Potestas aũt ligandi et soluendi in foro ꝺtencioso non est clauis ꝓprie loquendo· quia etiã non ꝓsbĩteri hñt eã ut dicit̃ infra· Scđm aũt sco· due ꝑ dicte claues sũt simpl̃r distincte inter se ita q̃ absolute vez est verbũ xpi· s· tibi dabo claues Et possent de potencia dei absoluta abinuicem seperari· sicut aliqs prelatus pot̃ ꝺmittẽ alicui auctem cognoscendi in causa non cõmittẽdo sibi auctem sententiandi in ea sic dr⁹ posset cõmittẽ auctem cognoscẽdi in causa pcꝺoris sine pẽate sñiandi in ea· Possũt tamẽ aliqualit̃ dici vna clauis· scilicz vnitate ordinis quia ordinant̃ ad vnũ actum· scilicz apcõmis· Sed numqđ preter ꝑdictas duas claues sũt alie claues in eccl̃ia· ꝛ̃ꝰ q̃ sic· Duplex est eñ forũ in eccl̃ia· vnũ secretũ et ad illũ ꝓmẽt due claues ꝑdicte· Aliud est publicũ et in hoc req̃rit duplex auctas corrñdens duplicia ꝑdicte· sicut ad quodlibet iudiciũ rectũ in qualibet causa req̃rit cognicõ i illa causa et sentẽciacõ· Et iste auctes ꝓmẽtes ad forũ publicũ pñt dici claues· De hac aũt auctte eccl̃ie habet̃· qꝫt· 18· dicẽte xpo pe· si peccauit i te f· t· tc̃· seq̃t tãdẽ dic eccl̃ie· si eccl̃iaz ñ audi· sit tibi sic̃ ethni· ⁊ pu· et seq̃t amẽ dico vob̃ q̃cũq̃z li· su· ter· erũt li· ⁊ i c· Ex q̃ pz ꝙ dr⁹ approbat ligacõz et solucõez eccl̃ie et factã i foro publico quã q̃ ꝺtemnit hñdus est sic̃ ethnic⁹ et publican⁹· in hc foro claudit̃ eccl̃ia et cõio fidelium ꝙ excõicacõz et apit̃ ꝙ absolucõz ab excõicacõe ul̃ ꝙ reconciliacõz· Et ex hoc pz ꝙ ille claues ñ sũt eedẽ cũ ꝑoribꝰ clauibꝰ qz sepant̃ ab illis ut pz in hñte iurisdictõz scđm ordinẽ et sine sacdocio sic̃ in archidyacono ⁊ q̃busdã alijs· Et econuerso sic̃ ẽ in cõibꝰ ꝑsbꝫis q̃ bꝰ ñ ẽ data pẽas excludẽdi ab eccl̃ia ul̃ reconciliandi· h̃ scđo· i q· di· 11·

De effectu ⁊ vtute clauiũ· ti· 31⁹·

Postea ꝺsiderandũ est de effcu clauiũ· Et circa hc querunt̃ pla· s· vtꝝ pẽas clauiũ extendat se ad remissiõz culpe ꝛ̃ꝰ ꝙ sic jo 20· dicẽ quoꝝ remiseritis pec· re· eis·

Sed p quẽ modũ sũt diũse opi· Una est q virtus clauũ valet ad remissiõez culpe non quiõ aliq̃d efficaẽdo sed solũ oñendo vnde sensus est· absoluo te· i· absolutũ te ostendo· et hec videẽ esse opi· magistri sen· li· q· di· 19· Sed ꝯra hᵉ est quia scõm istã opi· sacrm noue legis non efficit illud qõ figurat· Alia est opi· q valet ñ p se sed p virtutẽ õmam ex pactõe coassistentẽ in opando sicut dictũ fuit supꝫ in li· q· ti· i· ar· q· de effectu sacrõz· q· i· et est ꝓbabilis mltũ· t huiꝰ opi· videtur fuisse boñ· q· li· di· i· q· q· et sco· q· li· di· 19· q· i· Unde dicit ibiõ sco· q suscepcõ sacri pñie est instrumentũ· i· dispositõ efficax et necessaria ex statuto õmo ad recepcõez gracie· mstrm aũt uel dispositõ prauia non est signũ ostensiuũ alicuiꝰ ut ꝓteriti sed ut futuri ergo collacõ sacri pñie ad hec q digne fiat nõ oportet q sit signũ absolucõis õme ꝓcedentis quia digne poẽ recipi ab attrito attricõe non sufficienti p modũ meriti ad graciã recipiendã in termino illiꝰ attricõis· Et si non ficte recipiaẽ gracia p̃mo in termino illo oferẽ· Et absolucõ presbi est signũ efficax illiꝰ absolucõis sequẽtis in vltimo instanti eius hec sco· Alia est opi· q valet p modũ deꝑcantis et impetrantis non tamẽ p modũ impdentis in cuiꝰ signũ in forma absolõnis premittiẽ oracõ p modũ deꝑcatñ et subdiẽ absolucõ p modũ indicatiuũ· Et deprecacõ graciã impetrat et absolutio graciã ꝓsupponit· numq̃m eñ presbi aliquẽ absolueret de quo non ꝓsumeret q a deo esset absolutus· quia ergo pẽas sonat p modũ actui et impdentis ex se· inde est q pẽas clauiũ ꝓprie loquendo se non extẽdit supꝫ culpã· et hᵉ est eẽ opi· bo· in q· ista ut pz in q· eius· Sed hec opi· aliquibꝰ non placet p eo q plus valet oño boni laici· q̃m mali presbi ergo scõm hoc et absolucõ qõ falsũ est· Quarta opi· est q valet instrumẽtaliẽ ad graciã et iustificacõz disponẽdo· non ipam graciã uel iustificacõz immediate efficiendo· sicut eñ ad mũdacõz vtensiliũ valet aque ablucõ ita ad eñdacõez culpe actualis valet sacerdotalis absolucõ· quia hoc sacrm habet p materia actũ ministri· operaẽ igiẽ virtus clauiũ aliquo modo ad culpe remissiõez ul dũ etiã expetendi votũ habeẽ uel dũ in actu exerceẽ dũmõ ꝓparacõ assit uel ꝓcesserit· vnde dico q attrito ad ofessionẽ accedẽti virtute absolucõis sacerdotalis sicut instrumẽtaliẽ ad ipaz disponentis daẽ gracia iustificans· ꝯrito vero daẽ augmentũ gracie· Sed ideo videẽ non opari ad iustificacõez quia est remediũ adultoz in quibus est necessaria ꝓcedẽs ꝓparacõ Et hec est opi· pe· et tho·· sed ꝓdictarũ opinionũ secũda magis placz michi· Q aũt dicit ieroꝰ· q in retinendis culpis illud iuꝝ hñt euãgelicũ sacerdotes quod olim habebant sublege legales· intelligit q habẽt illud et plus quia illi ostendebant mundatos a lepza tantũ signo· isti vero a lepza pcti etiã facto· Utz extẽdãt se ad remissiõez pene· Sꝫo circa hoc fuerũt diuersi mõi dicendi· modus tamẽ verioz et cõioz et magis consonꝰ fidei et pietati est q presbr ex vi clauiũ absoluendo remittit aliquã ptẽ pene· non tamẽ eterne nec purgatorie sed cõiter eius pene ad quã deus obligat pcẽtoreẽ post absolucõez a culpa Et p illa pte nunq̃z puniẽ in purgatorio nec alibi· sed p illa pte a qua non absoluit vel puniẽ hic sufficienter ul in purgatorio Et hoc sic poẽ intelligi· vniũse eñ vie dñi misericordia et veritas ideo in iustificacõe que est opus miricordie· miricordia dei sic remittit culpã ut nq̃ ꝑmittat iustice regulã ideo ad huc detinet obligatũ ad penã· Illa aũt pena obrigoreẽ diuine iustice est nobis imꝓportionata et ignota· puidens igiẽ dei miricordia ostituit arbitros presbros q̃bus dedit ptẽ arbitrari et penã taxandi et manifestãdi et ptem pene remittendi· hec aũt remissio fit virtute clauiũ de thesauro eccl'ie qui subest clauibus q̃ thesaurꝰ integraẽ ex tribꝰ· s· p̃mo ex merito fidei et caritatis totius eccl'ie· vnde dicit auꝰ· q pemitens curari non potest nisi sustineat eum vnitas eccl'ie· 2º ex merito superogacõis viroz pfectoz· 3º ex sup habũdanti merito passiõis xpi quod est annexũ virtuti sacroz quoz habẽt plati ministerũ· Sed obiciẽ quia non est minus dispositus ad recipiendũ effectũ clauiũ qui omisit puñ peccati q̃m qui omisit maiꝰ· ergo tantũ remitteẽ de pena debita peccato minori q̃m de pena debita maiori· sed ex vna pte possz esse ita puñ et ex altera ita magnũ q tota pena debita pcẽo minori non esset maior q̃z ps illa que remitteret de pena debita pcẽo maiori ergo illud minꝰ peccatũ remaneret impunitũ quod est incõueniẽs Sꝫo q quia misericordia non oriderat meritũ sed miseriã· Ideo dei misericordia que subuenit hic miseris non cõsiderando in eis meritũ sed demeritũ subuenit per meritũ xpi et remittit oĩbꝰ partẽ equalẽ non quidẽ scõm absolutã oparacõez sed scõm ꝓporcionalẽ ut si ei qui debet centũ remittit· 10· et q debet· 10· remittit vnũ· Et ideo qui magis peccauit dũ penitet teneẽ ad magnas gr̃az actiones· et hec est racõ boñ· Sed ista responsio non placet aliq̃bus p eo q non videẽ satisfacẽ argumẽto· quia p̃ma deam simpr maior est q̃z scõa· Et ideo videẽ eis dicendũ q numq̃z pars pene que remittiẽ virtute clauiũ vna vice est tanta sicut tota pena cuiq̃z mortali debita· Si dicaẽ q vna absolucõe possit remitti tõ pena debita vni veniali· Non habẽt hoc p incõuenienti· quia xps ita plene satisfecit p pcẽis nr̃is q sez se humiliauit sub sacro quod opaẽ virtute meriti xpi· remittiẽ aliq̃ tota pena· Nõ tñ ꝓpter hoc dici poẽ dimitti peccatũ sine pena· et ita respondet richꝰ· Alii vero dicũt q presbr ñ remittit oĩbus equaliẽ de pena sed scõm ꝓporcõez qua penitẽs meruit sibi remitti· sic suffragia eccl'ie ꝓsũt defunctis scõm q ea sibi ꝓdesse meruerũt· Et hec est opi· pe· Utz in cõfessione iterata remittaẽ aliq̃d de pena· Sꝫo huiꝰ habẽt supꝫ ti· de qualitate ofõnis· vbi dicẽt q confessio debet esse frequens· Utz presbr ligare

possit ꝑ clauiũ potestatẽ·ſ̄z° opacõ ꝓſbzi ī vsu clauiũ est cõformis opacõi dei cui⁹ est minister Dez aũt hz opacõz et ī culpã ⁊ ī penã sed in culpam ad absoluendũ quiõ directe Et ad ligandõ indirecte imq̃ntũ obdurare dicẽ dõ gradã nõ largiẽ· Sed m penã habet opacõez huiõi directe quo ad vtrũqz quia et penã parat ⁊ penã infligit· Sil'r ergo et presbz·et si scõm ꝙ aliqui dicũt in absoluẽdo ex vi clauiũ habet aliquã opacõez ordinatã ad culpe dimissiõz mõ dicto sup̃ in responsiõe illi⁹ questiõis·vtz virtus clauiũ extendat se ad remissiõez culpe in vltima opinione·non tamẽ ligando habet aliquã opacõz in culpã·nisi dicaẽ ligare imq̃ntũ nõ absoluit sed ligatos ostẽdit sed in penã habet pẽatẽ soluendi et ligandi·soluit eñ a pena quã dimittit sed ligat q̃ntũ ad penã q̃ remanet· Ad hanc aũt ligare dicẽ dupl'r· Uno modo ꝯsiderando ipam q̃ntitatẽ pene in cõi et sic non ligat nisi imq̃ntũ ñ soluit sed ligatũ ostendit· Alio mõ ꝯsiderando penã istã uel illã determinate et sic ligat ad penã imponendo eã· Adhuc nota ꝙ ẽ triplex indiciũ·ſ·dei petri et curie celestis·pmũ est quo deus aiam mũdat in gtricõe· Et hoc ꝑcedit alia duo tpe·digtate·et effectu· Scõm ẽ in dicũ presbzi qui pẽate clauũ ligat et soluit in terris· Et post hoc sequiẽ terciũ iudiciũ·ſ·approbacõis celestis curie·vnde expone illud·quodcũqz liga·sup̃ ter·tc̃·ſ·iudicio pet̃ iuste·erit ligatũ et in celis·ſ·ꝙ approbacõez curie celestis· Et hũc intellẽm probat gg̃·et leo papa·10·q· 3·tunc vera·et·2ª·q·1·manent· Vtz presbz ligare possit et soluẽ scõm ꝓpziũ arbitriũ·ſ̄z° patet sup̃·c·de q̃ntitate satisfactõis·

De mĩstris clauiũ·ti·38°.

Deinde ꝯsiderandũ est de mĩstris clauium·Circa qõ sciendũ ꝙ sicut patz ex ꝓdictis xp̃s claues habuit· Et habẽt eas ī nouo testamẽto ꝓſbzi ⁊ soli ꝓſbzi qz dãt ī ordiẽ sacẽdotali cui⁹ racõ est ꝺiuina institucõ h⁹ aũt institucõis ꝯgruitas patz ꝙ hoc ꝙ ipis solis dat̃ pẽas ꝯficiendi corp⁹ xp̃i vez qui est caput corporis xp̃i mistici·vñ ambros⁹ loquẽs de pẽate ligandi et soluendi dicit ꝙ hoc ius solis presbzis est ꝓmissũ hec ambro⁹· Ac ꝙ hc cõueniẽt sũt meditatores ꝙ vsũ clauiũ inter homines et xp̃m· Queriẽ aũt vtz epus habeat aliquã nouã clauẽ ꝓeter claues presbzi ·ſ̄z° dignitas epalis ñ dicit nouũ ordiñẽ sed q̃ndã eminẽciã ordinis·et ideo non dat̃ in illa noua clauis sz ampliat̃ pẽas iurisdictõis ad corripiẽdũ in cui⁹ signũ tradiẽ sibi baculus pastoralis hec boñ· Vtz presbz vti possit potestate clauiũ ad suũ libitũ·ſ̄z° ꝙ nõ Nam presbz opatur in absolucõe ut mĩstr̃m non quidẽ mortuum sicut securis·sed vuũ sicut seruus Ad rectã aũt operacõz mĩstri tria req̃runt̃ pmũ est instrumenti recta dispositiõ·2ª est materie ꝓpzõ z° est virtus motoris·Nã securis nisi sit acuta non incidet vel si non habeat materiã ꝓpzionatã sz ligneã·vel si nõ moueat̃ ab aliquo Sil'r in absolucõne presbzi debet ꝯcurrẽ rectus vsus siue pẽatis·ꝑaracõ sapientis·⁊ virtus dei mouentis quoz altero deficiẽte frustrat̃ effectus Sed numqõ presbzi mali hñt claues·ſ̄z° ꝙ sic·Nam in ordine dat̃ pẽas clauiũ tanq̃m donũ gracie gratis datę qõ quia culpe nõ opponiẽ cũ culpa recipiẽ et retinet̃ dat̃ etiã gr̃a gratũ facẽs ad bonũ vsũ clauiũ·Et illa culpe opponiẽ et cũ culpa non recipiẽ nec r̃tinet̃ et qz dat̃ ad vsũ ydoneũ ideo sine hac habet̃ vsus sed non ydone⁹·alias non posset haberi aliqua certitudo de absolucõe sicut nec de mĩstri bonitate· Sed obiciẽ illud aug̃ scz ꝙ spũs sanctus remittit pcẽa ul' ꝙ septm uel ꝙ columbe mẽbra ·i·ꝙ hoies sanctos·ſ̄z° loquiẽ de remissiõe pcatoz scõm ꝙ hoies sancti cooperañ ad eã non ex vi clauiũ sed ex merito cõgrui vel ꝙ colũbe membra intelligit oñs ab eccl'ia non ꝑsos· Obiciẽ etiã illud qõ ī collacõe clauiũ dictũ est apl'is jo·20·et etiã dicit̃ in ordinacõe·a capite spũ sanctũ q̃z remiseritis pcẽa·tc̃ videt̃ ergo ꝙ illis solis dat̃ potestas remittendi peccata q̃ acapiũt spũ sanctũ·ſ̄z° dom⁹ determiat ea que req̃runt̃ non tantũ ad vsũ simpl'r sed ad vsũ ydoneũ Vtz potestas clauiũ ordinẽ sacerdo talem inſepabiliẽ committet̃ ita ꝙ onis sacerdotes eas habeant inamissibiliẽ·ſ̄z° clauiũ pẽas dupl'r potest ꝯsiderari·aut quo ad essẽciã sic radicaliẽ est in aĩa et indelebiliẽ sicut et caracter a quo non videt̃ differre nisi scõm quandã relacõez ut sup̃ dictũ est vnde hoc modo tenet se inſepabiliẽ cũ ordine sacerdotali·aut q̃ ad vsũ et sic nccio req̃rit duo scz statũ viatoris et auctoritatẽ iurisdictõis·de ꝑmo patet qz sicut rõ merendi non cõuenit caritati exĩ statũ vie·sic nec potestas reconciliandi et sacr̃a mĩstrandi nisi in statu eccl'ie militantis·et ita ꝙ mortẽ hui⁹ potestatis vsus poiẽ in aĩa seperata·de 2° etiã patet presbz eñ est mediator inter deũ et hoies·Et scõm hoc est deo inferior et penitente superior et arbiẽ et index ꝯstitut⁹ hoi loco dei ad ꝓcedendũ siue soluendũ et puniendũ·talis aũ iudicacõ non est sine iurisdictõe aliqua in eũ q̃ iudicaẽ quia nemo potest aliquẽ iudicare ñ sit eius index ꝯstitut⁹ ab eo q̃ pẽ·et ideo iurisdictõ est tanq̃m ius motũ ipi⁹ clauis siue man⁹ hac aũt deficiẽte et si assit clauis nũq̃z apiret· Et si aĩtraẽ h̄ iurisdictõ cessat clauis execucõ hec aũ dupl'r amittiẽ uel ꝙ ablacõez subditoz scõm rem ut in ſasmaticis ꝑsis fornicariis notoriis excõicatis et huiõi· Vel ꝙ ablacõez scõm rẽ et spem ut in degradatis q̃bus auferẽ sine spe recupandi vñ hereticũ et excõicati dicunt̃ hr̃e manũ ligatã sz deg̃dati ãputatã nõ dico ꝙ licet clauis q̃ztũ ad eẽ ꝯsequaẽ ordinẽ tamẽ q̃ntũ ad execucõz cõsequiẽ statũ et iurisdictõz hec boñ·

De hijs in quos clauũ vsus exerceri poẽ·tc̃·39°.

Postea ꝯsiderandũ est de hijs in quos vsus clauũ exerceri poẽ· Et circa hoc querunt̃ pl'a·ſ·vtz presbz possit vti claue quã habet ī q̃libet hoiem·ſ̄z° ad vsũ clauiũ duplex est potestas nccia·ſ·pẽas ordis et

hec est equalis in oib⁹ presbr̃is et respectu oim
Et pt̃as iurisdictõis et hec non est equalis nec
est respectu oim·ꝫ hacem̃ ut sit ordo in reb⁹
oportet esse ꝑlatũ aliq⁹ suppremũ in quo resideat potestas oim et sub illo prelatos medios et sub illis ꝑticulares vltimos· Nam q̃diu durat mũd⁹ oportet sc̃m aug⁹ angelos angelis hoies hoib⁹·demones demonib⁹ ꝑesse·vbicũq⁹ vero siit ꝑlacõnis grad⁹ oportet esse supmos medios et vltimos·quia igit̃ quilibet presbit̃ licet habeat pt̃atẽ ordis plenariã habet tamẽ potestatẽ iurisdictõis limitatã ideo vti non pot̃ sua potestate in quẽlibet hoiem sed in eũ in quẽ habet iurisdictõez aliquã vel ordinariã vel delegatã Regulariter igit̃ solus ꝑpri⁹ ꝑsbr habz execucõez pt̃atis in suos subditos ꝓter septẽ casus de q̃bus dictũ est sup̃ ti·cui presbro est ofitenõ vnde 16·q·1·nulli sacerdotũ liceat prochianũ alteri⁹ absoluere uel ligare· Vtr̃ presbr̃ possit sp̃ subditũ suũ absoluẽ R⁹ pt̃as ordis q̃tũ ẽ de se extendit se ad oĩa pcta remittẽda· Sed qz ad vsũ potestatis hui⁹ ut dictũ est req̃rit̃ iurisdictõ quea maioribꝫ in inferiores descendit· ideo supior pot̃ sibi aliqua reseruare in q̃bus inferiori iudicũ non cõmittat·alias simplex presbr iurisdictõez hñs posset absoluẽ de quolibet· Vtr̃ presbr absoluens aliquẽ de facto ab illis pcĩis a q̃bus nõ potest absoluere a iure peccet mortaliter· R⁹ q absoluẽs aut hoc fac̃ ex ignorancia iuris·aut sciens ius quo hoc facere sibi non licet·si 2° mõ et hoc faciat ex deliberacõe mortaliter peccat·sciẽt eñ et ex deliberacõe ocessa sibi pt̃ate abuti in ꝑiudiciũ aĩe alti⁹ est mortaliter peccare·sed sic absoluẽs potestate sibi cõcessa abutit̃ in ꝑiudiciũ aĩe illi⁹ quẽ sic absoluit·qua dat et intelligẽ q absolut⁹ sit t tamẽ non est et q̃ntũ est in se ip̃m pot̃ i errorem·vnde sup sic absoluentẽ cadit illa maledictõ scripta deutro·27· maledict⁹ qui errare fecerit cecũ in itinẽ·Si aũt ex ignorãcia iuris faciat·et sit ignorancia affectata adhuc mortaliter peccat quãuis ñ ita grauit̃ sicut ille qui hoc facit sciẽt·Si aũt est ignorancia crassa adhuc credo q mortaliter peccet quãuis ñ ita grauit̃ sicut faciens hoc ignorancia affectata·sacerdotibus eñ suũ officiũ ignorare non licet·ad ꝙos eñ ptinet subditos suos in lege instruere iuxt̃ illud aggei·2·interroga sacerdotes legẽ· vnde sic absoluens exponit se sili maledictõi illi que venit super filios hely·de quib⁹ dicit̃·1· reg̃·2·q erint filij belial nescientes deũ nec officiũ sacerdotũ ad ꝑlm· Dic sic etiã absoluente t absoluto tali absol'oni imitenti·nisi q ignorãciam imuĩabilem seu ꝓbabilem excusent̃·dicit̃ potest illud q⁹·14·si cecus ceco ducatũ prestat ambo in foueã cadũt· Nec ille q ignorancia excusat̃ qui magis sollicitus est de querẽdo cõsiliũ pro empcõe vni⁹ robe q̃z ꝓ salute aĩe sue· hec richẽ Nota igit̃ casus in quib⁹ oportet q simplex presbr ad supiorẽ remittat·vnus est de hijs quibus est solẽnis pñia imponenda q̃ eius mĩster ꝑpius est eps ut dictũ est sup̃·2° est de excõicatis q̃ inferior presbr absoluere non potest et eps potest quia pueros mlieres et ꝓsonas ꝙsiles que incidũt in canonẽ de iniectõne manuũ in clericos epi absoluere pñt et illi soli quib⁹ specialit̃ huiõi absolucõez ꝙmittũt·hec roõ·3°·est vbicũq⁹ inuenit irregularitatẽ contractã·licet eñ posset absoluere de peccato ꝑpt̃ quod irregularitatẽ incurrit non tamẽ possz dispensare cum eo sup irregularitate·ideo debet penitentẽ mittẽ ad ep̃m ut vel ipe dispenset cum eo si potest vel cum suis lr̃is mittat eum ad papã·q⁹ est de incendiarijs sacroz locoz maxime publicatis·23·q·vlt̃·si quis et exẽ de sen·ex·ex tua·et·c.·ꝙquestus·q⁹ est de crimĩe publico·sicut de blasphemia·exẽ de maledicis· statuim⁹·6⁹ de voto exẽ de vo·c·1·A⁹ si ipe eps ꝙfessionẽ audiuit de aliquo peccato·21·di·mfe rioz·hos septẽ casus ponit hosẽ Ray·vero ponit quatuor ꝓmos·quidã vero addũt de homicidio et membroz mutilacõe·quia 23·q·vlt̃·si quis·dicit̃ q membroz truncatores et incẽdiarij excõicent̃ donec cozã epo et quibus satisfaciãt Addũt etiã dispensacõz in iuramẽtis dolo vi uel metu extortis·et dubijs iuramẽtis·q̃ eñ certũ est iuramentũ esse illicitũ iurans ꝑpria auct̃e potest cõtrauenire· Sed q̃ est dubiũ an sit licitũ tunc sine auct̃e supioris non debet cõtrauenire·Si etiã sit ꝙsuetudo in aliquo epatu q aliqua certa crimĩa epus audiat uel sibi aliquos certos casus retineat sicut obtinet cõsuetudo in multis eccl̃ijs·de pentib⁹ qui filios oprimũt de homicidijs·de sacrilegijs·de falsarijs de violatoribꝫ eccl̃iaz·et eccl̃iastice immunitatis et libertatis·de sortilegijs·de vicio ꝙtra naturam maxime cũ brutis·de incestu·de corrupcõe sanctimonialiũ·de ablatoz siue subtractoz uel alias illicite acq̃sitoz restitucõe·de ꝑiurio· de clam destine ꝙtrahẽtib⁹ et alijs enormibus q̃ ꝙsuetudo gñalis et specialis reseruat epis·quorũ etiã aliqua ab epis remittunt̃ ad papã ꝑpt̃ enormitatẽ et terroꝛẽ·mittunt̃ inquã non de iuris necessitate sed de epoz ꝓuidencia et volũtate·hec hosẽ Quid si eps aliq⁹ cõmittat vices suas alicui arcta pñias iniũgendas in sua dyo·numq̃ talis absoluere poterit etiã in hijs spãlibus· R⁹ credo q eps non intendit in simplici delegacõe delegare illa maiora nisi exp̃sse dicat·exẽ de ꝓcur̃·peticio·cum ad eius correpcõz videant̃ specialit̃ ptinẽ papue dispensacões et absolucões excõicacõnũ in q̃bus inueniũt iuramẽta·s·de pendo mandato eccl̃ie ul' aliquo faciendo·inueniũt etiã restões nisi aliqua cã iusta subeẽt et tũc alicui discreto pito ꝙmittẽt qui ꝑsonas cognoscẽt et fr̃oz et reꝛz arcũstancias saret·ar⁹ exẽ de homicid·sic dignũ hec ray· et hosẽ Sed numq̃ ille cui hoc ꝙmittit̃ pt̃ i⁹ alteri subdelegare·Rñdet wilh̃·dur̃·q nõ ut habeẽt exẽ de offi·dele·c·vlt̃·ℭ·ceteꝛ Quid si dicat eps·cõmitto vobis auctem meã in foro penitencali ut possitis absoluere in oĩb⁹ in q̃b⁹ possiũ· R⁹ licet qui oĩa dixerit nichil excepit· ut dicit̃ 19·di·si romanoz·non tamẽ est tutũ

ꝑpter huiõi cõmissiõz gñalem vsurpare ea q̃
a iure eꝑo sũt specialit reseruata · nisi certũ sit
q̃ eps ꝑ huiõi verba gñalia intendat cõmittẽ
huiõi spãlia · Ea tamẽ que eps ꝯsueuit sibi in
synodo reseruare satis credo q̃ ꝑ huiõi verba
gñalia debent intelligi esse ꝯmissa · hec roð · Ab
solucões tamẽ excõicacõnũ que fũt a presbris
ꝑ furtis et dannis quoz ignorantẽ autores cũ
non ꝓmeãt tantũ ad foz pñiale sz quo ad ali-
quid etiã ad ꝯtencioſũ · cũ lata sit sñia ad instã-
cia passi dannũ · non sũt intelligẽdi delega
ti ꝑ huiõi verba gñalia · Et multo foza? nec ab
solucões excõicatoz ĩ foro iudicij ꝑ ꝯtuma
cia aut ꝑ re iudicata aut ꝑ offẽsa h roð · Quã
tũcũq; etiã gñaliter exꝑsse cõmittãt epi alicui
vices suas non tamẽ ille poẽ sine eius speciali
mandato mutare vota aut relaxare iuramen
ta de quibus certũ est q̃ possint ul̃ de quibo du
biũ est an possit licite obseruari · licet de trans-
gressiõe voti iam facta et de ꝓrio pñiam in
ungere possint hec roð · Quid si eps subdito
ꝯcessit ut ꝯfessoz ydoneũ sibi eligẽ possit · nũ-
quid electo? ab illo in casibus eꝑo specialit reser
uatis ꝓtatem habebit · ℟ō q̃ non quia illa ñ
venũt in gñali ꝯfessione que quis verisil̃r nõ
concederet m spede · eẽ · e · 6 · et de pe · di · 7 · c · 1
Quid de officiali epi · ℟ō hoſt · non credit q̃ in
hijs scz in pñijs inĩũgendis habeat ꝓtatẽ sed
in contencõsis tantũ ꝯm illis aũt vnũ et idem
ꝯsistoriũ est ipi? et epi quare ab vno ad alterũ
non poẽ appellari · li · 6 · de appella · romana · Et
hoc est verũ nisi appareat q̃ eps hoc voluerit cõ
mittẽ sibi puta quia hoc exꝑssit uel de licencia
sui superioris reliqt aliũ epm vicariũ suũ gñalẽ
ad alã remotã se transferens regionẽ · tũc eñ
talis vicari? quecũq; posset is qui eũ cõstituit
si presens esset poterit expedire · Si tamẽ non
est presbr debet hc alij delegare · ar? eẽ de ꝯse · et
aqua · et de offi dele · excõicatis · Vtz presbr
mulierẽ quã cognouit absolue possit · ℟ō aut
mulier ꝓbabiliẽ ꝯiecturat q̃ si ad sacerdotẽ il
lũ accedẽt ipe itez eam sollicitaret · Aut sentit
se ita fragilẽ q̃ probabiliẽ timet ne loquendo
illi sacerdoti instigareẽ stimulo ꝯcupie · ꝑpẽ re
cordacõez delectacõis nepharie qua cũ illo fuit
delectata · Et in isto casu non teneẽ isti ꝯfiteri ·
nec pcẽm illud nec aliud · quia si poẽ recusare
sacerdos ꝑpter ignorancia ml̃to forcius ꝑpter
maliciã periculosi? eñ est ml̃ier penitẽti si sa-
cerdos conaẽ eã ad peccandũ trahere q̃z si nesci-
at sibi ꝯsulere debet tamẽ petẽ licencia aut facẽ
peti ab illo sacerdote uel superiori ut alteri possit
confiteri · qui si malicioſe licencia dare recusa-
ret hoc non ꝓhibẽt qñ illa ml̃r posset alteri cõ
fiteri · Si aũt ml̃r ꝓbabiliter credat q̃ nec ex p
te sui immineat periculũ si ꝯfiteẽ eidẽ tunc tene
tur illi ꝯfiteri etiã pcẽm quod cũ eo cõmisit · et
ipe de illo poẽ eã absolue sicut de alijs hec riche ·
Alij tamẽ dicũt q̃ in tali casu nec presbr debet
audire confessiõz illi? ml̃ieris de illo pcto sed de
bet eã ad altez mittẽ sicut notauit hu · circa p
sbiterũ et vxorẽ ꝑpriã · aliter videẽ in eo manife
sta ꝓsumpcõ · nec illa debet eã ꝯfiteri sed debet pe
tere licenciã eundi ad aliũ ul̃ ad superiorẽ recur-
rere si ille licenciã denegaret · tũ ꝑpter periculũ ·
tũ q̃z est mioz verecũdia q̃ est pñie ps maxima
alias videẽ in ea esse min? vera ꝯtricõ exquo ñ
vult illud detegẽ nisi cognoscẽti itegre · Et ido
est eidem de oi pcto in quo ꝓsbr ꝯsensit et coo
pat? fuit si tñ absoluẽt absolo valẽt dũmõdo
ꝯtricõ adesset et hui? sñie sũt tho · et boñ · Nec ẽ
ꝯtra ꝓdicta q̃ eps non pẽ dispensare in symo
nia cõmissa cũ ipo · q̃z dispensacõ est dignatis ·
absolo necessitatis ꝛ ideo nõ tã facile poit qs
ꝓtatẽ absoluẽdi sic̃ dispensãdi hc roð · Quid
de mlier que ꝯcepit filiũ de adulterio uel ptũ
alienũ supponit · nũqd tali mlieri denegãda est
pñia siue absolucõ licet hoc reuelare nõ audeat
viro suo · ℟ō q̃ non exẽ de pe · et re · officij · Non
eñ debent tales mlieres viris suis vel filijs le-
gitimis tale crimẽ indicare · ſm bñ · ibidẽ du-
plicit rõe · ꝓmo q̃z hoc esset infructuosũ · non eñ
credeẽt sibi ꝑpter ꝓsumpcõz ꝯtrariã que habeẽt ex
matrimo? · Ꝑpter qd̃ ꝓsumit̃ q̃ filius sit exempt?
natus · ff · de his qui sui uel alieni iur̃ sũt · filiũ
2? quia hoc esset periculosũ posset eñ inde homi-
dia et pla alia mala ꝯsequi hec bñ · et ꝯuenit cũ
eo hoſt · et ray · hoſt · tñ dicit q̃ si ml̃r dñeẽ vi-
ro et intñ ꝯfidat de eo q̃ ei secure dicẽ possit ·
et q̃ inde faciat quicqd voluerit in talu casu · ꝓ-
sbiterz eñ ꝯsulẽ pẽ q̃ hoc viro ꝛuelet · et exquo
ꝯsenciet quo ad restõez est ml̃ier absoluta · qa
ꝯcedit̃ viro de suo disponẽ sic̃ placet · C · de inde
is nemo · exteꝛ · proli aũt nate uel supꝓite mr̃
dz indicare p se vel ꝑ discretũ ꝯfessorẽ uel ipa
sil̃ cũ eo · ꝛcepto ꝓus ꝑ ꝯfessorẽ si videbit̃ ab ea
iuramẽto qd̃ nõ calũnioſe ꝓcedat · et a puero
q̃ factũ secretũ teneat si ꝓbabiliẽ ꝓsumat inde
nõ seq̃ periculũ sed potius fructũ ut si ꝓsumat
q̃ si sibi indicauerit ab hẽditate abstinebit · qa
forte videt ipm deũ timẽ ꝛ ꝯsencioſũ esse q̃ alie
na possiderz inuite tũc indicet et ꝯsulat q̃ ĩtret
religionẽ ul̃ se transferat ad alã longinquã
regionẽ · Si aũt ꝓsumat inde periculũ sequi pos
se q̃z forte filius est malus uel stultus nec sibi
vellet credẽ nec illud sciret tacẽ tũc nõ indicet
sibi · Si ꝓsumat q̃ si sibi indicauit nõ acqesce
ret tunc etiã non indicet · Sed q̃ntũ pẽ satisfa
ciat hereditibz de sua dote uel alijs bonis suis per
se ul̃ ꝑ aliũ · s · discretũ ꝛ cautũ · ita q̃ caute fi-
at ne aliqd̃ malũ ul̃ suspicõ mali inde ꝓueniat
Et idẽ faciat si filio indicauit et ipe credẽ uel
acquiescẽ noluerit · hec bñ · hoſt · et ray · Nõ tñ
filius teneẽ credẽ mri ñ posset sibi facẽ certã fidẽ
q̃ eũ de viro suo nõ ꝯcepit · Scõm sco · aũt mu
lier illa crimẽ suũ dicere non debet filio spurio
quia non debet exponẽ se sue diffamacõi apud
filiũ ꝑpter incertã correctõez filij · quia si nõ cre
diderit mala sequentẽ · s · quia ipa erit diffama-
ta et ille hereditatẽ ut ꝓus tenebit · Non debz
etiã dicere viro quia nõ debet exponẽ se sue cer
te diffamacõi · et apud virũ morti ul̃ saltem
odio ul̃ discordie · Et eẽ virũ piculo vxoricidij
ꝑpẽ incertũ bo? hereditatis restituẽde · debz aũt

mlr filiũ suũ spurũ diligenť inducere ex alijs honestis causis ut hereditatẽ vero heredi dimittat · puta q fiat religiosꝰ vel clericꝰ · Et si ipm ad hoc inducé non potuerit laborare debz q̃ntũ potest ad restituendũ vero heredi · hec sco · Nõ tamẽ teneť restituć eq̃lens toti hereditati q̃ multũ distat inter habé et ꝓpe esse ille aũt nũ quã habuit hereditatẽ licet fuerit ꝓpe hre scõm iustitiã · et ideo minꝰ q̃m eq̃lens sufficit restituć · Illud aũt minꝰ determineť ad arbitriũ boni viri ꝟm sco · et rich · Sed nunq̃d teneť tales ꝑ les de cõsumptis bona fide · ad̃ꝰ puto q nõ arꝰ C · de rei vendicacõe · certũ est · mlr tamẽ teneť secundũ bñ · ec hosť · Pone q vir nõ habeat aliquos ꝙsanguineos qui sibi succedé debeant ab intestato · ad̃ꝰ nichilominꝰ peccat · s · impediendo ne libere faciat testamentũ · C · si quis aliquẽ testamoniũ ꝓhibet · l · 1 · et · 2 · ꝟm bñ · Debet etiam de suo si potest vsq; ad compensationem sufficienté erogare pauꝑbꝰ ꝓ aĩa viri de ꝙsilio ꝙfessoris scõm hosť · Itẽ dicit ꝓmoć · exẽ de pe · et reoffici · q talis mlr satisfacet illis q̃bus verisimiliť credié q sua reliquisset · vel si nesciť hoc pauꝑibꝰ eroget · dicit etiã idem ibidẽ q si mlr illa non haberet vnde recõpensaret et haberet ꝓbacões ꝑ quas successores a dãno releuare posset · eas adducé deberet · nisi ex hoc g̃ue malũ imminét · intellige tamẽ q talis mulier q̃m diu est in mortali nec deponit animũ peccandi nõ valet talis pñia sibi ad pñiam tñ debz admitti · sz est dicendũ ei q non est fructuosa sibi quo ad vitã eternã hc̃ m glo sup̃ d · c · officij ·

De indulgencijs · ti · 2o ·

Consequenť ꝙsiderandũ est de indulgencijs · Et ꝓmo vtz valeãt · 2o q̃ntũ valeãt · 3o a quo fieri debeant · 4o qua de causa fieri debeant · 5o quibꝰ valeant · Primo igiť q̃riť · Vtz indulgẽcie valeant aliq̃d · ad̃ꝰ q sic alias eccl'ia vl'is erraret q̃d impiũ esset dicé valent aũt ad remissiõz pene residue post striccõez ꝙfessiõez et absolucõez siue sit iniũcta siue non · Fit aũt hec remissio nõ simpl'r ꝙdonando sed aliũde soluendo et q̃si compensando · s · de thesauro eccl'ie qui sicut dictũ est sup̃ integrať ex tribꝰ sz ex merito fidei caritatis tocius eccl'ie et ex merito superogacõis virorꝝ ꝑfectorꝝ et ex habũdanti merito passiõis x̃pi q; et si in sacramentis operé non tamẽ eius efficacia in eis includiť · sed sua infinitate efficaciã sacrorꝝ excedit · Predicta enĩ merita non sũt alicui⁹ uel aliq̃z determinate sz sũt cõia toti eccl'ie · Opera enĩ meritoria que sancti fecerũt ad honorẽ dei et vtilitatẽ eccl'ie in cõi cõia sũt · Ea aũt que sũt cõia mlt'itudini distribuunť singulis de mlt'itudiñ scõm arbitriũ eius qui mlt'itudini ꝑest et ideo ꝓlatus eccl'ie qui habet claues thesauri ꝓicti pť ꝙ dei honore et eccl'ie vtilitate de ipo thesauro tribuć q̃n videt expedire · vnde sicut aliq̃s cõ sequereť remissiõez pene si alius ꝓ eo satisfeciť set · ita etiã ꝙsequiť si ei satisfactõ alteri⁹ per eũ qui pť distribuať · Quatuor tamẽ req̃runť ad hoc ut indulgencie valeant duo ex ꝑte dantis sz auctoritas et causa rõnabilis · s · eccl'ie vtilitas · Et duo ex ꝑte recipientis · vnũ ꝑtinet ad remocõez cause ꝓhibentis · s · cum ꝙfessione cõtricõ · alterꝫ ad collacõz cause disponentis · s · fidei deuocõ cum effectu in forma indulgencie determinato · Adhuc nota q bonũ vni⁹ cõicať alteri dupl'r · vno modo ꝑ caritatẽ et sic etiã sine indulgencia est aliq̃s ꝑticeps bonorꝝ oĩm q̃ fũt si sit in caritate · Alio modo ꝑ intencõez facientis et sic ꝑ indulgencias si assit legitima cã pť eius intencõ qui opatus est ꝓ vtilitate eccl'ie ad istũ ꝙtinuari et ꝑ ꝙsequẽs eius opacõ satisfactoria ad eũ applicari · hec tho ·

Sequiť videre de 2o sz q̃ztũ valeãt indulgencie Et circa hoc querunť pl'a · s · Vtz valeant q̃ntũ sonant · ad̃ꝰ circa hoc diuersi diũ sa dixerũt Nam circa indulgencias est q̃tuor ꝙsiderare sz mẽnã susapientis deuocõez · dati exteriozis q̃ntitatẽ · causam que mouet dantẽ · t indulgencie certã q̃ntitatẽ · Quidã ergo dicũt q indulgencie valent scõm mensurã deuocõis susapientis et scõm q meruit eas sibi valere et non q̃ntũ sonant · Alij dicũt q valent ꝟm mensurã accessus ad causã · vnde q̃n dať ꝑ fabrica eccl'ie qui magis subuenit scõm suã facultatẽ plus habet · Alij dicũt indistincte q valent tantũ q̃ntũ sonant et tantũ valẽt multũ danti q̃ntũ pauꝝ danti · et tantũ de ꝓpe venienti q̃ztũ de longe · et videť ꝑma opi · esse ray · sc̃da boñ · tercia tho · Sed alijs non placet nec ꝑma · quia tũc etiã sine dato exteriori valerent indulgẽcie · Nec sc̃da qz tũc esset pocius quedã ꝙmutacõ q̃z indulgencia · Nec tc̃ia qz iꝰ hoibꝰ non ꝓicať · vnde eccl'ia eos deape videreť · q̃rta etiã videť irrõnabilis · ideo alij dicũt q valent tñ q̃ntũ sonant non tamẽ equaliter · sed plus ul' minꝰ scõm q hõ se disponit ad eas maiori ul' minori feruore · labore · dati q̃ntitate · vnde q̃z duoꝝ equaliť diuitũ quoꝝ vnꝰ dat vnũ denariũ et aliꝰ 10 · ille qui minꝰ dat obtinet remissionem pene vni⁹ anni sicut ille qui plus dat nc̃ ꝓpter hoc oportet q tantũ remittať vni de pena a deo taxata q̃ntũ alij · quia penitencia vnius anni in hac vita non tantũ valet illi q̃ eã facit ex minore caritatis feruore et remissã sicc̃ illi qui eam facit ex maiori et aspam · Cum ať dicé in forma indulgencie q̃libet dantẽ el'iam suã ꝑ tali facto remissiõz habere pene vni⁹ anni · sic intelligendũ est q̃ habeat remissiõez tante pene a deo taxate q̃nta remitteretť ei ꝑ pñia vni⁹ anni quã facét in hac vita · Cum ergo illi qui plus dat ex maiori feruore respõdeat animus efficaciozis pñie q̃m illi qui minꝰ plus sibi remittiť de pena a deo taxata q̃m alij · et cũ cuilibet valet vnũ annũ pñie in hac vita · Alijs videť dicendũ q quo ad remissiõez extensionis pene pares sũt ille qui minꝰ dat et qui plus dat scõm q ꝙtineť in forma indulgencie · Sed quo ad remissiõez intencõis pene et quo ad dispositiõez sui ad recipiendũ augmẽtũ gracie impares sũt quia de istis duobus plus ꝙsequitur ille qui plus dat · nisi in casu in quo datũ vni⁹

esset maius ꝑ ꝓpacões ad dantē sicut patet in
paupcula de qua dicit dñs q̄st. 12. q̄ plus mi-
serat in gazophilaciū q̄m oēs alij. hos duos
modos ponit rich. q̄z ꝑm⁹ etiā approbat a pe.
et etiā videt michi valde ꝓbabilis. willi. etiā in
spe. huic videt adherē dicēs q̄ q̄n alicui remit-
tit vn⁹ annus de iniūcta pēna intelligit q̄ tm
min⁹ puniet in ꝑgatorio q̄ntū min⁹ punit⁹
fuisset si vno anno pēniam in hac vita fecisset
Sc̄ōm aūt jnnoc. ꝓpter hāc indulgentiā gn̄alē
non min⁹ teneris pēniam agere in hac vita
Sed obiat si indulgentie tantū valerēt q̄ztū so
nant tunc videt q̄ homo debeat vacare ꝑ bijs
habendis oib⁹ alijs opib⁹ dimissis Rn̄. non est
verū quia licet indulgētie multū valeant ad
remissionem pene. Alia tam opa satisfactoria
sūt magis meritoria respectu ꝑmij essentialis
q̄ est melio⁹ in infinitū dimissione pene tpalis.
Obiat itez quia aliq̄n dat indulgentia q̄ q̄
dat auxiliū ad alicui⁹ eccl̄ie fabricā erigēdā cō-
sequit̄ terdā ptē remissiōis pcc̄oz. Si ergo in-
dulgentie tantū valent q̄ntū sonant tūc qui
ꝑmo dat vnū denariū et 2⁹ 2⁹ et 3⁹ 3⁹ plenā re-
missiōez ꝙsequit̄ oīm pcc̄oz q̄ videt absurdū.
Rn̄. Sc̄ōm aliquos q̄n dat indulgentia indētmi
nate dantib⁹ ad hoc auxiliū. tunc intelligit̄ ta
le auxiliū q̄ sit ꝙueniēs ei qui dat auxiliū. Et
sc̄ōm q̄ accedit ad hoc. sc̄ōm hoc plus et mm⁹
de indulgentia ꝙsequit̄ Vnde etiā aliq̄s pauper
dans vnū denariū dicit̄ ꝙsequi indulgentiā to
tam. non aūt dines quē non decet ad opus tā
piū ita pauc dare. sicut non diceret̄ rex facere
auxiliū alicui si daret sibi obulū. Et hec est re-
sponsio tho. Alij vero dicūt q̄ non fit rmissio
ꝑ tribus denarijs sed ꝑ vtilitate ōnte huiōi cō-
tribucōez. qua eccl̄ia magis respicit fructū q̄z
datū et ita respondet pe. jnnoc. vero dicit et ēt
willi. in spe. q̄ q̄n indulgentia ꝙsistit in dacōe
tunc ꝑ quolibet denario quis indulgentiā habe
bit si ples dederit. et hoc idē innuit host. Nec de
bet hic attendi dati quantitas sed magis lau-
dari ōna benignitas. de hac matia sc̄z de valo-
re indulgentiaz ponit bn̄. ples opi. eī de pe.
et re. q̄ autē m glo. ꝑ. Adhuc nota q̄ in ar-
bitrio dantis indulgentiā est taxare q̄ztū de pe
na ꝑ indulgentiā dimittat̄. si tamē inordīate
dimittat ita q̄ hoies q̄si ꝑ nichilo ab opibus
reuocent̄ pēnie. peccat faciens indulgentias ta
les. Nichilomin⁹ tamē quis ꝙsequit̄ plenā in
dulgentiā. hec tho. vnde non debent fieri indul
gentie supflue ne ꝙtemnant̄ claues eccl̄ie eī de
pe. et re. cū ex eo. et l. di. absit Vtz vicini ec
clesie et cleric et presbīi eccl̄ie ꝙsequant̄ tantā
indulgentiā q̄ntā remoti. Rn̄. q̄ sic sc̄ōm q̄sdā
quia remissio non ꝓporcionat̄ laborī sed meri-
tis que dispensant̄ sed qui plus laborat de me-
rito plus acq̄rit. hoc aūt est intelligēdū q̄n in-
dulgentia dat̄ indistincte. q̄n q̄z enī distinguit̄
sicut papa in gn̄alib⁹ absolucōib⁹ transeūtib⁹
mare dat. 4. annos. transeuntib⁹ vero montes
tres. alijs vnū. et hec ē opi. tho. Sc̄ōm alios ve
ro cū venien s a remotis sit magis dispositus
quo ad meritū remissiōis pene quia plus labo
rauit ceteris paribus plus valet illi idulgētia il
la licet oīb⁹ valeat q̄ztū sonat ut dictū est etiā
sup̄ et hec est opi. pe. Vtz ille cui iniūcta est
pēnia. x. annoz. et postea ꝙsecut⁹ est indulgen
tiā. x. annoz teneat̄ postea agere pēniam illā.
Rn̄. aliqui credūt q̄ si pēnia sit sibi tota ꝑ idul
gentiā remissa non erit transgressor si nichil
faciat de ea. sil'r si non faciat pro ꝑte illa que
sibi ꝑ indulgentiā est remissa. Consulo⁹ tamē
ageret si eā faceret. hec rō. licet enī de necessi-
tate non teneat̄ talis pēniam sibi iniūctā face
quia ꝑ huiōi indulgentiā et si sit indiscreta sa
tisfactō tam pēnie enervat̄. eī de pe. et re. cum
ex eo. ℣. ad hoc. quia tamē nescit vtz presbr in-
iūxerit sibi pēniam debitā. fatu⁹ est q̄ n̄ rebuat
indulgentiā ad aliā vitam. hec host. Vtz q̄
cunscunqz quis vadit infra temp⁹ indulgentie
ad eccl'iam ob cui⁹ visitacōez indulgentia dat̄
totiens eā consequit̄. Rn̄. sc̄ōm aliquos q̄n in
dulgentia ad determinatū tpc dat̄ ut cū dicit̄ qui-
cūqz uerit vsqz ad tale tpc ad eccl'iam talē ha-
beat tm̄ de idulgentia. intelligit̄ tantū semel.
q̄z si ī aliq̄ eccl'ia sit ꝑmis idulgētia sic ī eccl'ia
beati petri est indulgentia. xo. diez. tunc quo-
ciens aliq̄s vadit toties indulgentiā ꝙsequit̄
et huiōi pēnie est tho. Sc̄ōm vero jnno. et willi.
in spe. q̄n indulgentia ꝙsistit in visitacōe alic⁹
eccl'ie tunc ꝓ qualibet vice qua quis ad eccle-
siam vadit indulgentiā habebit. Quod de ge
nerali remissione oīm pcc̄oz quā papa facit
euntib⁹ in subsidiū t̄re sancte et alias bellū sus
apientib⁹ ꝙtra hereticos et quoslibet alios infi-
deles. vel mittentib⁹ ꝑ se pugnatores nunq̄d
si statim cruce assūpta etiā postq̄z iter arripue-
rint decesserint habebūt illā indulgentiā plene
ita q̄ in purgatorio nullā paenā ꝑ pec
catis ante cōmissis Rn̄. sc̄ōm pitos q̄ non ha
bent totā indulgentiā illā. valet tamē eis tam
nobile ꝓpositū ad augmentū caritatis et ꝑ cō
sequēs stricōis et ita ad remissiōz pene. jndul
gentie enī non intelligunt̄ dari ꝑ sola volūta
te sed ꝑ effectu determinato in forma indulgētie
Vnde qui habet volūtatē et effectū indulgen-
tiam plene ꝙsequit̄. qui vero tantū habet volū
tatē ex deuocōe habet meritū magnū licet non
oīmode ꝙsequat̄ effectū ꝝm bon̄. ꝛ rō. Recur
rendū tamē est ad formā indulgentie et ad in
tencōez dñi pape. ut sc̄ōm ea iudicet̄ sc̄z vtz ꝑ
sola susceptcōe crucis et ꝓposito ꝓficiscendi et
ꝑ q̄ntō labore ꝑegrinacōis assūpte et ꝑ quan-
ta mora in execucōe negocij facienda ꝙsequat̄
quis indulgētiā illā. et est huiōi gn̄alis indul
gentia latissime interꝑtanda. presertim cū ex
magnitudine fidei et caritatis ꝓcedē videat̄ q̄
quis assumat huiōi peregrinacōez tot et tātis
periculis plenā. hec rō et cōuenit cū eo tho. in q̄
dam questione de quolibet. Quid si post as-
sūpcōez crucis ante iter arreptū uel in ipo itu-
nere quis mortaliē peccet. nunq̄d de illo pcto
tenebit̄ ad pēniam spālem. Rn̄. q̄ sic. sicut etiā
ingressus religiōez de pcto postea ꝺmisso tenet̄

ad pñiam agendã spedalẽ · minor tamẽ pñia ẽ vtriqz indicenda · hec rõ · Nota adhuc q catholici qui cruce signati iuuant hereticos exterminare · indulgenciã et ꝓuilegiũ ad terrã sanctam eunti ꝯsequunt ex de hereticis excõicam⁹

Equit vidẽ de ꝫ⁰ scz a quo valeant indulgencie fieri · Et dr hoc ꝙrunt pla · s · Vtz epi possint indulgencias facere · ſz⁹ ad cui⁹ euidenciã sciendũ q indulgẽcie habent effectũ ꝟm q opa satisfactoria vni⁹ alteri cõputant non tantũ ex vi caritatis sed ex itencõe operantis aliquo modo directã ad eã Intencõ aũt alicui⁹ pt ad aliũ dirigi tripl'r scz aut in singulari ut cũ quis ꝓ alio determinate satisfacit · t sic quilibz pt alteri sua bona cõicare aut in spedali ut cũ ꝙs orat ꝙ cõgregacõe sua et suis familiaribꝫ et benefactoribꝫ et ad hoc etiã ordinat opa sua satisfactoria · Et sic ille qui pest cõgregacõi pt illa opa cõicare alij applicando intẽcõez eoꝝ qui sũt de sua ꝯgregacõe ad hũc determiate · aut in generali ut cũ quis ordinat opa sua ad bonũ cõe in gñali et sic qui pest eccl'ie gñaliter pot opa illa cõicare applicando suã intencõz ad hũc ul' ad illũ · Et quia homo est pars cõgregacõis t ꝯgregacõ est pars eccl'ie · ideo in intencõe ꝓuati boni intencõ boni cõis includit t boni tocꝰ ecclesie · Et ideo qui pest eccl'ie pot cõicare ea que sũt ꝯgregacõis et hui⁹ hõis sed non cõuertit Sed nec ꝑma cõicacõ nec scõa dicit indulgencia sed tercia ꝓpter duo · ꝑmo quia ꝙ cõicacões illas licet homo absoluat a reatu pene quãtũ ad deũ · non absolui tamẽ a debito faciendi satisfactõz iniũcta ad quã est obligat⁹ ex ꝑcepto eccl'ie · Sed ꝙ tercia homo etiã ad hoc debito absoluit · Scõo quia in vna ꝑsona vel in vna cõgregacõe non est sufficiencia meritoꝝ ut sibi et oibꝫ aliis valere possint sicut est in eccl'ia romana ꝑapue ꝓpter meritũ xꝑi et ideo solus ille qui ꝑficit eccl'ie pot indulgencias facẽ toti aũt ecclesie ꝑficit solus papa et ideo ipe solus habet ꝑtatẽ plenariã sup thesaurũ cõem de quo fiũt indulgencie · Quis vero alij epi limitatã · ipe em solus habz plenitudinẽ ꝑtatis ex de pe · di · 2 · cũ ex eo · Alij vero sũt vocati in ꝑtem sollicitudis · ideo solus ipe habet ꝑtatẽ vbiqz generalit dandi indulgencia et tantã q̃ztã voluerit · Alij vero nisi scõm eius ꝯcessionẽ · quia vero epi sũt ꝯsortes pontificalis offici vnde etiã soli ab eo fratres vocanẽ · ceteri vero filij g⁹ solũ ꝯsꝓprie facẽ indulgencias merito est ꝯcessũ Epis quidẽ cõcedit a iure facere indulgencias in dyoc · suis archiepis vero in ꝓuincijs suis Non debent tñ dare indulgencias vltra vnũ annũ in ꝯsecracõibus eccl'iaꝝ uel aliꝭ quibus cũqz casibꝫ siue ab vno siue a plibus fiant · In anniũ sancto vero ꝯsecracõis et aliꝭ casibꝫ racõnabilibus non debent dare vltra xo · dies siue ab vno sine a plibus fiant · ex de pe · t re · nõ · vbi dicit de hoc · et · c · cũ ex eo · ℣ · vl · Si tamẽ epi faciũt cõtra illud mandatũ nichilomin⁹ indulgencia tenet et valet cũ non dicat ibi q non valeat si secus fiat ut etiã dicit in glo · sup dictũ · c · cũ ex eo · ar · ex de excess · pla · cũ ad quozũdam · Nũc tamẽ expressit est q indulgencia ñ valet · li · 6 · de pe · et re · indulgencie · Sed nũquid saltẽ in eo qõ dare poterant tenebit indulgencia · ſz⁹ jo · an · sup dictũ c · dicit q sic · quia regulariter vtile ꝙ inutile non vitiat · ex de reiur · vtile · Alij dicit q non quia qui ꝓuilegio abutit · tẽ · 11 · q · 3 · ꝓuilegiũ · sed dic q licet poꝫ mereat ñ tamẽ potit · Concedit ẽ a iure legatis dñi pape facẽ ꝑpetuas indulgencias in pñ cia sua et q facere pñt statuta ꝑpetua · ex de offitio legati · c · vlt · in tex · et glo · et de pe · et re · nõ · in glo · Sic ergo epis et sup̃ venit de iure cõi facere indulgencias · Alijs aũt platis inferioribꝫ non venit nisi ex spedali ꝯcessiõe · ut habet in · d · c · nõ · in glo · Quid ergo si eidẽ domui concessit epus · xo · dies et archiepus alios xo · dies vna et eisd die legunt huiõi ẽcie i vno et eodẽ loco · Numqd dans eliam habebit · xo · dies · Rñdet hostẽ · q sic si det ꝓpter obtentũ vtilitaz quia neuter excedit · ut patet in dictus · c · Vtz abbes qui collegijs ꝑsũt possint facẽ indulgencias · ſz⁹ q non ꝓpter loquẽdo ut patz ex ꝓdictis et ex de excess · pla · accedentibꝫ · tales em̃ habent aliã auctem rspectu bonoꝝ sui collegij non tamẽ respectu meriti xꝑi qõ dispensandũ cõmisit sponsis eccl'ie · s · epis · ideo non habent auctem plenã respectu thesauri eccl'ie · et iõ tñ bona sui collegij cõicare pñt · non aũt pñt relaxare · quia nes aũt vtz suphabũdent · Et voco hic large ptatem ꝓut dicit sufficiencie plenitudinẽ ꝙ quẽ modũ est in epis ad hũc actũ · non aũt ꝓut dicit plenitudinẽ sic em̃ est in solo papa plenitudo ptatis et auctis · hec boñ · Vtz qui indulgenciã recipit indulgẽciã illã alij dare possit · ſz⁹ q non licet em̃ aliqs possit dare alij qõ nondũ est datũ nec determinatũ alicui · sicut vnã missã quã ꝙ amico mortuo dicit · tamẽ si eã ꝙ suis ptis cecinit uel alij dedit auctẽ sua ꝯmutare non pot · hinc est q qui recepit relaxacõez ꝙ se non pot eam alij dare · qa et si eccl'ia debitũ eius apud deũ soluit non ꝓpt hoc ei ptatẽ dedit q ipe ꝙ alio solueret · et si deus dimisit debitũ isti non ꝓpter hoc iste pt dimittẽ alij qõ deo debet · hec boñ · Vtz aliq nõ sacerdotes indulgencias facẽ possint · ſz⁹ ptas faciendi indulgencias ꝯsequit iurisdictõem vt dictũ est sup̃ · Et quia archidyacono et alij nõ ꝓsbzi pñt habere iurisdictõez uel cõmissã ut legati · ul' ordinariã ut electi ꝯfirmati ideo possũt indulgencias facere licet in foro pñiali nõ possint absoluere · qua hꝫ est ordinis sacerdotalis · h tho · ar⁹ ex · e · q aũt · et ex de ele · trãsmissa hostẽ · tamẽ dicit q elect⁹ in epm et ꝯfirmat⁹ tuc⁹ facit si non det indulgenciã maxime si nõ sit ꝓsbr · Vtz epi possint facere indulgencias in aliena dyocesi · ſz⁹ q qua indulgencia siue relaxacõ dicit thesauri cõicacõez et etiã auctoritatẽ · Epus aũt in aliena dyocesi cõicare pt bona sua subditis alienis · bona q̃ã siue dyo · relaxare vero siue moulgere non pot nisi subditis suis · vnde relaxacões vere sũt relaxacões

facte ꝑlis subditis si ꝺtingat eos ꝓficere illꝺ ꝑter quod dañ Alienis vero subditus ſuꝫ po
cius cõicacões q̃m relaxacões ꝙ quẽ etiã mo
dũ abbates priores et miſtri cõicant bona ſui
collegij ñ forte hoc fiat ex ꝺſẽſu et volũtate ꝑ
plis epi ex̃ de pe et re ꝙ aũt ꝺſuluiſti Et ifra
cũ a non ſuo iudice nullus ligari valeat ul̃ ab
ſolui illas tantũmõ ꝓeſſe arbitram quibus
ut ꝑſint ꝑlis iudices indulſerũt hec boñ
Notat aũt jnnoc ſup c ꝙ aũt ꝙ ꝑlios iudi
ces intelligũt quiꝺã eſſe ꝑlios epos quia in
feriores ꝓlati indulgencias facere non pñt ut
dictum eſt Alij vero dicũt ꝙ etiã ꝑlis pre
ſbiteri ꝓchiales ꝺcedere poſſint ſubditis ſuis
ꝙ eis indulgencie valeãt quia ꝙ hoc ipi indul
gencã non dant ſed ꝺcedũt ꝙ indulgencie da
te ab epis extraneis ꝑſint eis ut ſic in abſolu
cõe pñie ꝓuideat eis diuerſos modos liberandi
a pcto et a penis Et ꝺuenit cũ eo hoſt in ſũma
wilh vo in ſpe dicit ꝙ tuc? ẽ ꝙ ꝺſẽſ? ꝑlis epi
ꝑcedat remiſſionẽ epi exnei Et ſcõm eum ibi
dẽ ſufficit etiã cõſenſus metropolitani ſui ut
e c nr̃o Notat etiã ibidẽ wilh ꝙ licet epus ex
iuſta cauſa indulgenciã ſtatuẽs in dyoceſi ſua
cõcedere poſſit ꝙ indulgencia illa ꝑſit etiã ve
nientib? de dyoc alienis Non tamẽ poſt cõce
dere ꝙ indulgencie ab alijs epis in eius dyoc
ꝺceſſe valeant pmũ em ꝓbat ꝙ illud c ꝙ aũt
non aũt ſcõm Et eſt racõ q̃re poſt illud et nõ
iſtud quia ī pma accedẽtes illuc quodãmõ fo
rũ eius ſortiunt ar? ex̃ de foro cõpetenti roma
na ſ cõtrahẽtes et z q 6 c 1 Nec ꝙ hoc ſtatu
tũ indulgẽcie nis excedit jn 2o vero dyoceſim
alienã tanq̃m aduena non vt indigena ingre
dit z q 4 leges vnde tales indulgencie non
valent Alias poſſet epus indirecte centũ annos
ſolus et cũ plib? ſimul ꝺcedẽ qõ tamẽ directe
facere ꝓhibet ex̃ e cũ ex eo qõ eſſe ñ debet ar
c de vſur eos in fi et ex̃ de ſymonia intantũ
Quid de hijs qui deferũt lr̃as epoꝝ diuerſoꝝ
t legũt oñs in eodẽ loco aſſerentes ꝙ talis epus
facit talem indulgẽciã et talis talẽ et ſic de ali
is Nunqꝺ dans eli̇am habebit indulgenciã
oim epoꝝ Rñ patet ex ꝓdictis ꝙ non habebit
niſi indulgenciã ſui epi niſi forte habeat licen
ciam a ſuo epo ꝙ tales indulgencie ei ꝑſint ex̃
de fo ꝺpe ſignificaſti hec tho Vtꝝ exñs in
pcto mortali poſſit indulgencias facere Rñ in
dulgencias facere ptinet ad iuriſdictõm quã hõ
per pcm non ꝓit Et ideo indulgencie eque
valent ſi fiant ab eo qui eſt in pcto mortali ſic
ſi fierent ab hoie ſanctiſſimo cũ non remittãt
penã ex vi meritoꝝ ſuoꝝ ſed ex vi meritoꝝ re
cõditoꝝ in theſauris eccl̃ie Sed obiciẽ ꝙ ma
ius eſt facere indulgencias q̃m recipe ſed exñs
in pcto mortali non recipit eas ergo nec facit
Rñ maius eſt quo ad ptatẽ ſed minꝰ quo ad ꝙ
priã vtilitatẽ hec tho Quid de queſtoribus q̃
diſcurrẽtes p eccl̃ias cũ lr̃is remiſſiõis abuſio
nes ꝓdicant ꝺmeſſacõib? et ebrietatib? vacãt
Rñ ſicut habet ex̃ de pe et re cũ ex eo tales nõ
ſũt recipiendi ſine lr̃is pape uel epi dyoc nec
ꝑmittendi ſũt dicere ꝑl̃o niſi qõ in lr̃is ꝺtinet
Non debent etiã feſta et vacacões ꝙ ſuis que
ſtis faciendis indicere nec ꝑl̃m ad intẽſſe ſuis
queſtib? aut exhortacõib? ꝙ cenſurã eccl̃iaſticã
cogere ut habet e ti qz intellexim? alex q̃rti
Item lucz ꝺtineat in eoꝝ indulgencijs ꝙ ipi in
eccl̃iaſticis locis honeſte t caritatiue recipiant
quia fideles ad eoꝝ exhortacões debeãt cõuocari
clerici tamẽ et rectores eccl̃iaꝝ nõ tenent illos
inuiti in hoſpicijs ſuis recipe uel ꝑcurare ul̃ cõ
uocacões huiõi facere ꝓtextu ipaꝝ indulgẽcia
rũ que q̃ntũ ad huiõi ꝺuocacões ſũt ipo iure
reuocate ut dr̃ e ti ſedis et eſt clemẽtis q̃rti
Forma vero quã cõiter talib? indulget ſedes
aplica ibidẽ habet Et ſubdit ibi qui aũt ad q̃
rendas el̃ias deſtinant modeſti ſint et diſcreti
nec in tabernis aut alijs locis incõgruis hoſpi
tent nec inutiles faciãt aut ꝓſumptuoſas ex
penſas nec falſe religionis habitũ geſtẽt Et
dicit ibi in glo m tabernis ꝙ ſi tales publice
delinq̃nt in tabernis pñt a dyoceſano puniri li
cet ſint exempti ex̃ de ꝓuil tuaꝝ

Sequit vide de q° ſ ꝙ qua cã habeat fieri
relaxacõ ſiue indulgẽcia ſ vtꝝ ꝙ ſpũali
uel corꝓali auxilio ul̃ ſbſidio Rñ ſic in reb?
publicis t cõitatib? hũanis theſaur? republi
ce ꝑter duo maxie ſolet exteri? ꝓferri et cõica
ri ſ ꝑt pnapis gl̃am t honorẽ ſicut facũt re
ges curiales et fecit aſſuer? heſt 1 Et ꝑt cõita
tis vtilitatẽ ut qñ cõitas ledit ꝑſonẽ ſtipen
dia et donatiũ militib? pugnaturis Sic ec̃ the
ſaur? eccl̃ie ab hijs qui hñt eũ diſpenſare debet
duplicia de cã ſolui Primo ad dei gr̃am et lau
dẽ que ꝑpue relucet in ſanctis eius ſancti vo
honorant ī ꝺſtructõe baſilicaꝝ t ꝺmemoracõe
virtutũ ſuaꝝ q̃ fit ī ꝑdicacõib? t ſmoib? jõ pro
hijs oĩb? indulgẽcie rce fiũt Scõo ꝑt cõem vti
litatẽ q̃ ſ eſt defenſio ẽre ſcte defenſio fidei t ꝙ
mocõ ſtudij et ſil̃ia Et iõ ec ꝙ talib? fieri pt et
dr̃ Et qz hc ꝺſiſtũt ī actib? exterioribus iõ ꝙ acti
bus exr̃ioribus maxie fieri debẽt indulgẽcie hec
boñ Sed obi qz vi ibi eſſe ſymo cũ dic ibi
ſpũale ꝙ tpali Rñ fl̃m ẽ ymõ maior pena cõ
mutat in mĩorẽ et reſidnũ paſtor eccl̃ie ſolut
de gr̃a Vel dicendo ꝙ ñ dat indulgẽciã ꝙ el̃ia
exr̃ioꝛi ꝺſiderans datũ ſed fructũ ſ qz ex radi
ce bone volũtatis ꝓcedit vel nõ dat ei ſpũale
ꝓ tꝓali ſed ꝙ ſpũali qua non poteſt fieri in
dulgencia ꝙ tpalib? ſimpl̃r ſed ꝙ tpalib? ad ſpi
ritualia ordinatis Vtꝝ indulgencia fieri poſſt
etiã ꝙ pure ſpũalib? Rñ ꝙ ſic et fit q̃libz ſicut
quicũqz orat ꝙ rege francie dant 10 dies ꝙ in
dulgencia a papa jnnoc x Et ꝓicantib? cru
cem dat q̃libz eadẽ indulgencia que et acapiẽ
tib? Vtꝝ indulgencia fieri poſſit ꝙ remiſſio
ne iniurie videt ꝙ ſic qz hec eſt el̃ia ſpiritualis
que eſt dignior el̃ia corꝓali Rñ ꝙ non jn do
nacõe em indulgencie non ꝺſiderat nobilitas
opis ſ; ꝺſiderat ꝙ opus illud ſit mere volũta
tis ñ neccitatis ſit etiã quid taxabile ſit ec̃ aliq̃
mõ penale hec oĩa ꝺſiderat q̃ ĩdulgencias ꝓſtat
quoꝝ ſaltem ꝑmũ in ꝓpoſito defiat hec boñ

Vtz ꝑ ingressu religionis indulgencia dari possit et videt̃ q sic cū hoc sit ꝓfectius et deo gracius q̃m acape crucē. ℟o sicut indulgencie dari non debent indignis. ita etiã dari non debent nisi indigentib⁹. viri aũt religiosi qui statū aggrediunt̃ ꝓfectōis poss⁹ debent alijs spiritualia bona q̃z aliũde mendicet. vñ hic maxime verꝫ est illud qđ dicit̃ act̃. 20. beat⁹ est dare q̃m acape. in tpalibus aũt non est verꝫ nisi q̃n dans dat de ꝓpio labore. et recipiens recipit ex corpore. hec bñ.

Sequit̃ videre de 4°. s. quib⁹ indulgẽcie valent. Et arca hoc querunt̃ pla. s. vtz valeant exñtib⁹ in mortali pcto. ℟o q nõ q valent determinate ad remissiõez pene que nulli pt̃ dimitti nisi cui iã dimissa est culpa. Et ideo indulgencijs dicit̃ vere strictis et cõfessis. si aũt fieret cõicacõ hoc modo facto te ptiapem meritoz totius eccl'ie vel vni⁹ cõgregacõis ul vni⁹ ꝑsone spãlis valere posset ad merend̃ aliquid ei qui est in pcto mortali. Si tam̃ aliquis talis faciat illud qđ strict̃ in forma indulgencie prudent̃ facit quia bona facta ī mortali peccato pcti⁹ aliquo modo disponũt ad pñiaz de cõgruo et mediãte illa ad suscepcõz remissiõis pcti⁹ ꝑ mĩam dei hec tho. Vtz indulgencie valeant religiosis. ℟o q sic oĩb⁹ em̃ valent dũ sũt in caritate et seruãt ea que ꝑ indulgencijs indicunt̃. non em̃ religiosi sũt mĩ⁹ admunabiles meritis alioz q̃m seculares. Et licet nõ habeant ꝓpriũ nec ꝑ volũtate possint exire claustrũ ad visitanda loca sancta. supioz tamẽ pt̃ eis dare licenciã dandi aliqđ et visitandi loca sancta. Nota tamẽ q ꝓpter indulgẽcias dissolui non debet obꝑuancia regularis. quia religiosi magis merent̃ religionẽ seruando quo ad ꝑmiũ vite eterne q̃m indulgencias exq̃rẽdo licet mĩ⁹ quo ad dimissiõz pene qđ est mĩ⁹ bonũ. Nec itez ꝑ indulgencias dimittunt̃ pene inũcte in capl'o. quia ibi agit̃ quasi foz iudiciale magis q̃m pñiale. vnde non sacerdotes q̃nq; capl'm tenent. sed absoluunt̃ a pena inũcta uel debita ꝑ pcto in foro pñiali. hec tho. Adhuc etiã nota quia scõm bñ. ex illo capl'o. ex̃ de pe. et re. q aũt. colligit̃ q qui pñaz imũgit si sibi videt̃ imponit et accedit ut eũ ꝑ huiꝰ modi remissiones in toto redimat uel in pte qđ si fecerit ut dicit̃ ibi remissiones ille valẽt ad relaxacõez inũcte pñie. si vero hꝰ non accesserit non valent ad relaxacõz pñie inũcte quo ad eccl'iam. valent tamẽ quo ad deũ ad mmoz̃ pcti pnã sicut alia bona huiꝰ sñie fuit alan⁹. hec bñ. hoc idẽ vult hosti. et wilh⁹. durãdi. e. ti. in repoz. Vtz q̃nq; possit indulgencia dari ei qui non facit illud ꝑ quo indulgencia dat̃. ℟o q non quia non exñte ꝺicõe non ꝙsequitur illud qđ sub ꝺicõe dat̃. Nec obstat q ei q non pot̃ opari volũtas ꝑ facto reputat̃ quia hoc intelligit̃ quo ad ꝑmũ essentiale non quo ad aliqua ꝑmia accñalia cuiꝰmõi est dimissio pene uel aliqđ sil'e. valet etiã eis tam nobile ꝑ positũ ad augmentũ caritatis et per ꝙsequens strictõis et ita ad rmissiõz pene hec tho. Vtz vnus ꝑ alio possit indulgenciã acape. ℟o op⁹ ꝓpm̃ potest quis applicare ꝑ intencõez cuicumq; voluerit. Et ideo potest ꝑ quocũq; vult satisfacere. sed indulgencia non pt̃ applicari alicui nisi ex intencõe dantis indulgenciã. ideo cũ ipe applicet ad facientẽ uel dantẽ hoc uel illud ille qui hoc facit non potest ad aliũ hanc intencõez transferre. Si tamẽ fieret indulgencia sic ille qui faciet uel ꝑ quo fiet hic totã indulgenciã habeat tunc valeret ei ꝑ quo fieret. Nec tamẽ ille qui faceret hoc opus daret alteri indulgenciam. sed poss⁹ dãs indulgenciã sub tali forma hec tho. Vtz indulgencia prosit facienti ℟o vincenti⁹ dixit cui etiã ꝙsentit wilh⁹. in spe q ñ q̃ntũcũq; faciat illud ꝑ quo indulgencia dat̃ C. ne quis in causa sua. l. 1. C. de solut̃. inq̃sitõ Petrus vero in q. dicit q ꝑlatus non pot̃ pñapaliter indulgenciã sibi dare. sed indulgẽcia data aliis ipe etiã sub eadẽ forma potest uti. et cõuenit cũ petro tho. Vtz valere possit existentib⁹ in purgatorio. ℟o sicut ex ꝓdictis habetur relaxacõ siue indulgẽcie coll'o duo dicit. s. the saur⁹ eccl'ie cõicacõez. Et cũ hoc q̃ndã indicialẽ absolucõez sicut etiã expresse colligit̃ ex̃ de pe. et re. q aũt ꝙsoluisti. quia igit̃ thesaur⁹ eccl'ie est in sũmi pontificis potestate. et illi qui sũt in ꝑgatorio rõe caritatis sũt ydonei recipe bñficia spũalia. ideo papa potest eis cõicare bona eccl'ie q̃ntũ aũt ad autoritatẽ indicandi cũ ipi iam exiuerint foz eccl'ie et indiciũ videt̃ q eis fieri non possit absolucõ nisi ꝑ modũ dẽpcatõis. t ita ꝓprie loquẽdo nõ fit eis relaxacõ. hec bñ. Nec obstat q eccl'ia soluit et ligat post mortẽ ex̃ de sen. ex. a nobis. 2° quia ibi fit absol'o ad ꝙsolacõez viuoz. Et absolui⁹ mortu⁹. i. ante q̃m mozere⁹ absolutus fuisse ꝑ strictõez monstratur. ligacõ vero siue ꝺemnacõ fit ad ꝙfusionẽ viuoz. i. ligatus siue ꝺemnat⁹ dũ viueret fuisse mõstrat̃. sed in veritate quo ad ipos nichil opat̃. ar⁹. 12. q. 2. in pñti seculo. et. 24. di. qualis. Vel ibi fit absol'o quo ad vinculũ et iudiciũ eccl'ie militantis. i. declaracõz q̃ndã ante quã declaracõez cũ sit mortu⁹ post excõicacõez. nisi ꝙstet eũ fuisse absolutũ non est ꝑ eo orandũ nec ei cõicandũ cũ desideres. absoluit ergo eccl'ia talem post mortẽ non quo ad effectũ. sed declarat q non obstante vinculo excõicacõis oñs ꝑ tali libere orent. vel condemnat mortuũ. i. declarat q ꝑ eo non est orandũ. qđ tamẽ iudiciũ non semꝑ est certũ. sed sepe fallit et fallit̃. vt dicit ex̃ de sen. ex. a nobis. 2. Nec mortuos sed tantũ viuos stringit qui subsũt eccl'ie militanti. hec hosti. Si tamẽ large dicat̃ relaxacõ cui⁹cũq; auxilij. ipensio et bonoz̃ eccl'ie cõicacõ sic pot̃ eis fieri relaxacõ. sed hoc nõ tenet modũ iudicij sed poss⁹ suffragij. ℔ relaxacio etiã ꝓprie dicta dicat vltⁱ⁹ aliquã cõmutacõz in penã aliquã volũtarie et deuote assũptã. Et hoc patet in oĩb⁹ indulgencijs hoc aũt esse non potest quo ad eos qui sũt in ꝑgatorio. quia sũt ex̃ statũ illũ ī quo possit eis ꝑsuaderi volũtaria

et deuota alicui⁹ pene assūpcō·hec boñ· Vñ existentibꝫ in purgatorio non ꝓsūt indulgēcie directe·tamē possūt eis ꝓdesse inq̄ntū existētes in hac vita ꝓ eis facūt quod ꝺtineē in forma q̄cunq; fecerit hoc vel illud ꝓ se vel ꝓ aliquo in purgatorio exñte dam⁹ tot dies indulgencie· sed sic adhuc non ꝓsūt eis nisi ꝓ modū suffragij non ꝓ modū auctus quā ꝑlatus habeat sup eos·Et ad hoc etiā ut sic valeāt eis coopaē forma indulgencie ꝑdicta quia alias non posset homo fructū sue indulgencie in aliū transferre quia non est eius applicare ad aliquā intencōz eccl'ie ꝓ quā cōicanē merita eccl'ie ex quibꝫ valent indulgencie·hec rich⁹·et cōcordāt cū eo petho·ray et jmoc·exē·e·q aūt· Sed si papa pē eos qui sūt in ꝑgatorio absoluē saltē ꝓ modū suffragij·quare ergo nō absoluit eos oñs solo verbo cū talibꝫ sit maxime ꝺspacendū ℟ℓ⁹ si deus ꝓ seip̄m sic misereē vt sēp velit timeri iustitiam ml'to forcā⁹ sil'r dei mīster facere debet· Vnde dispensacō bonoꝝ eccl'ie discrete et cum moderamine est facienda·Et nisi ita fiat deus non acceptat·et bona spūalia nō pñt dissipari nec ꝺtra dei acceptacōez distribui·licet bona tpalia non tm̄ possint dispensari sed etiā de facto dissipari q̄zuis ius ꝺmū dictat eē aliē facē dū·hec boñ·et ꝺuenit cū eo tho· Si quis autē ꝺtendat papā habere iudiciariā pēatem sup eos qui sūt in purgatorio nō est multū imꝓbe resistendū dū tamē hoc rō dictat vl' auctas manifesta·quicqd enī loquanē disputantes vl' eē ꝑdicantes hoc est sana fide tenendū q dñs contulit vicario suo plenitudinē pēatis et tantā vtiq; pēatem q̄nta dari debebat puro homi·et hoc ad edificacōez corꝓris sui sc̄z eccl'ie· Vnde sup hoc non indicare sed deo gracias pl'imas debemus agere·hec boñ·

De vnctione extrema·ti·gl⁹.

Onsequēt ꝺsiderandū est de sacr̄o extreme vnctōis·Et ꝓmo de ei⁹ signacōe et vnitate·2° de eius institucōne 3° de materia·4° de forma·5° de efficacia et necessitate·6° de mīstro·7° de eo cui cōferri debz et in qua ꝑte·8° de iteracōe· Circa ꝓmū querunē pl'a·s·vtz extrema vnctio sit sacr̄m·℟ℓ⁹ q sic quia ꝓtingit ad curacōez morbi pcī·vt patet jac̄·5·que est effect⁹ pn̄r intentus in admīstracōe sacramētoꝝ· Quid est signū et q̄d res·℟ℓ⁹ sig⁹ tm̄ est vnctō exti⁹·res tantū est venialis pcī curacō ut postea dicet· Res vero et signū est deuocō vel deuocōis in aīa excitacō seu spūalis alacritas mentis que est quedā spiritualis vnctō· Vtz sit vnū sacr̄m·℟ℓ⁹ q sic a pfectōne vni⁹ finis vt habitū est sup vbi agitur de sacr̄is in cōi· Quid fiet si p̄sbr̄ inungens ꝺficiat post p̄mā vnctōez·℟ℓ⁹ ali⁹ p̄esbr̄ ei succedat qui vnctōes que restant faciat et non reapiet·quia vnctō in eadē pte itata tm̄ valet ac si bis ꝺsecrareē eadē hostia quod nullo modo est faciendū·et etiā quelibꝫ vnctō specialem formā habet sicut aspicienti ordinariū pz Cōueniūt tamē gñaliē in remissione pcī· Nec tamē mīstroꝝ pl'itas tollit vnitatē sacr̄i hui⁹ quia instrumētaliē tantū opaē sicut nec mutacō malleoꝝ tollit vnitatē opacōis fabri·

Sequiē vidē de 2° sc̄z de institucōe hui⁹ sacramēti·Circa qō nota illud q̄ dictū est sup̄ de instōne sacr̄oꝝ i cōi·Et scōm opi·ibi 2° posita posset dici q hec sacr̄m fuit a xp̄o institutū·s·q̄n disapl'i eius ab ipo missi ad ꝑdicandō oleo vngebāt infirmos et curabanē·nec dubium est qī facerent hoc ad mandatū eius·Fuit etiā a spiritu sancto inspiratū·a cetu apl'oꝝ insinuatū et a jacobo ꝓmulgatū·jac̄·5·

Sequiē videre de 3° ·s·de materia hui⁹ sacramēti·Est aē materia hui⁹ sacramēti oleum oliue ab episcopo consecratū vt dicit magister sen·g·li·di·23·q̄ Materia eī sacr̄mēti coꝝ respondere debet eius effectui pn̄cipali effect⁹ aē pn̄cipalis hui⁹ sacr̄i est pcoꝝ venialiū curatio immediate introducēs nisi sit aliud qō obstet ad supemin̄etem sanitatē vite eterne·Ad cui⁹ ingressū sufficit ꝺscientia pura·Et quia oleum multū valet ad curacōz plage et maxīe oleū de oliuis in quo ꝓfecti⁹ inueniunē ꝓpietates olei q̄m in alio oleo jdeo materia hui⁹ sacr̄i est oleum de oliuis·Scōo quia balsamū repñtat bonam famā·jdeo oleū est mixtū cū balsamo ad sig̃nandū q ad ingrediendō vite eterne sanitatē ñ sufficeret sine fama puritas ꝺscientie et nitoꝝ qui ꝓ oleū ꝺsignat·exē de sacra vnctōe·c·1·Ad signandū vero illi⁹ sanitatis supemin̄etiā debz esse ꝺsecratū ꝓ sacerdotē supemin̄etis dignitatis sc̄z ꝓ epm·

Sequiē vidē de 4° ·s·de forma hui⁹ sacramenti·Circa qō sciendū·q duplex inueniē forma hui⁹ sacr̄i·vna exp̄mit actū et intencōez mīstri et hec est ꝓ modū indicatiū·et habeē in aliquibꝫ eccl'iis ñ tm̄ in rōna q̄ sēp vitat ea q̄ pñt esse occasio deuiādi·est enī ulla forma talis·vngo hos oculos oleo sanctificato in nopa·et sī·tē Sed huiōi forma non est de necessitate sed tm̄ de ꝺgruitate·Nec est ꝓpria forma hui⁹ sacr̄i sed est quedā dispō ad formā inq̄ntū intencō mīstri dirigiē ad actū illū ꝓ verba illa Est aūt alia forma que exp̄mit oīoꝝ·Et q2 oracō est ꝓ modū ꝺpcatiuū·ideo talis forma est de precatiua et est ista·per istā sanctā vnctōez et piissimā suā misericordiā ꝺdulgeat tibi dom⁹ quicqd ꝓ visū peccasti tē·Et tangunē ibi tria sc̄z sacr̄m illud·cū dicit ꝓ istā sanctā vnctōez· et illud q̄ opaē in hoc sacr̄o·s·dei misericordia· et effect⁹ pn̄cipalis·s·r̄missio pcoꝝ·Et hec forma habeē in oib⁹ eccl'iis et est de necessitate hui⁹ sacr̄i quod patet ex romane eccl'ie vsu que tm̄ verbis ꝺpcatiuis vtit in coll'one eccl'ie hui⁹ sacramēti·tū etiā ex verbis jacobi qui in ꝓmulgacōz institucōis hui⁹ sacr̄i totā eius efficaciā attribuit oīoni·Et quia ibi non exp̄miē verbum ꝺtminatū sed tantū oīo fidei iō nō oportet q̄ sit vniformitas in verbo oracōis sed tm̄ in sensu·hec boñ· Vnde p̄dicta forma et si nō sit scripta exp̄sse·posuit tamē eā beatus iacob⁹ impliciter siē et pl'a alia que non sūt explicite

scripta in scriptura sacra. Dicit tamē aliqui q si sint alique eccl'ie vrentes forma indicatiua pie credendū est q modus exp'mēdi p modū impatiñ determinate ul' indicatiñ non sit de necessitate hui⁹ sacr̄i hec rich. Sz quare forma hui⁹ sacr̄i exprimit̄ potius p modū oronis q̄m forme alioz sacr̄oz Ar̄ⁱ pncipalis racō ist̄i⁹ est institucō. Institucōis vero racō potest dici fuisse congruitas ex pte modi curandi qui est per deuocōez et eleuacōez aīe ad spūalia ad quā pcē apue p oronē exitat̄.

Sequit̄ videre de 4° scz de efficacia et necessitate hui⁹ sacr̄i. Et circa hoc queriñ̄ p'a scz ad qd ē hc sacr̄m p'r ordiatū. Ar̄ⁱ q ē ordiatū pncipaliter ptra morbū pcī. et hoc patz ex eo qd dicit̄ in institucōe eius Jacobi 4. si in pcīs sit dimittent̄ ei. et hc etiā tangit̄ in glo. Et cū non sit ptra originale nec mortale restat q sit cōtra pcm veniale. et hc tenet cōis opi. et est opi. boñ. et rich. Sed nota q de pcō veniali ptingit loqui dupl'r. aut put quis est in statu vie. aut put est in gressu. pmo modo morbus venialis est quasi inseparabilis et quadā necessitate iterabilis. ac p hoc quodāmō incurabilis. Et ideo non debuit ptra ip'm aliqua medicina specialit̄ et pncipalit̄ ordiari. ymo quodāmodo oia sacramēta valēt ad eius curacōz scōm pl⁹ et m in⁹. Scdo modo potest curari sine iteracōe. Et sic cū aīe possint trahere secū talia crenabilia que retraherēt a gloria instituit dīa misericordia remediū quo aīa curari possz quantū ad remissionē culpe et etiā partis pene et hc est sacr̄m vnctōis extreme. Modus aūt curandi veniale pcm in sacro correspōdet modo infirmitatis. veniale aūt pcm grauat aīam deprimendo deorsū ut non tendat in deū p deuocōez et amorē p eo q est ibi uersio inordinata ad bonū cōmutabile et p eo q est minor amor dei sic dicit aug⁹. libro ofeb. Et iō cū curacō directe fiat p cōtrariū p id curat̄ qd animā aggrauat tam sursū p deuocōez eleuat. Et q̄ corpus qd corrumpit̄ aggrauat aīam cū illud sacr̄m sit ad eleuandū aīam per deuocōez in qua recipit vigorē quendā a quo semp est delectio venialiū si sint in aīa et per ofequēs repressio molestiarū corporaliū si expedit ip'i aie. hinc est qd illud sacr̄m pncipalit̄ est ad curacōez et alleuiacōz infirmitatis spūalis. s. pcī venialis. Et p accīs est ad curacōez et alleuiacōz infirmitatis corpalis quodāmodo roborando aīam que regit corpus hec boñ. Hunc aūt effectū secundariū causat semp et respectu cuiuslibet infirmitatis illd sacramentū si digne susapiat̄ q̄n expedit effectui pncipali scōm rich. Sed obicit̄ quia ad remissionē venialiū sufficit sola pnia interior quā habere possit infirmi ergo superfluit rem̄ediū hui⁹ sacramēti. Ar̄ⁱ sicut p sacr̄m pnie ex vi sacr̄i formal̄ attricō prius informis. sic ex vi hui⁹ sacr̄i ofortat̄ mens ad habendā pniam sufficientē delendi venialia que q̄nqz ante hui⁹ sacr̄i susceptōez est tam debilis ut non sufficiat plene remittē ea. per hui⁹ etiā sacr̄i susceptōez ps pene p venialib⁹ debite remittit̄ si digne susc̄a piat̄ hec rich. Per quā virtutē habz hoc sacramētū sanare corporalem infirmitatē. Ar̄ⁱ vbi sciendū q scdm⁹ effect⁹ hui⁹ sacr̄i non est cui⁹libet infirmitatis corporalis amotio. etiā si hoc expediret effectui pncipali. sz alleuiacō quā duplicit̄ causat. vno modo supnaturalit̄. alio mō mediante ope nature inq̄ntū scz alacritas mētis interior naturalit̄ p quandā redūdantiam operat̄ ad corporis meliorē dispositōez uel male dispositōis eius mitigacōz hec rich. Sed cū ibi fiant pl'es vnctōes in qua vnctōe ysistit effect⁹ eius. Ar̄ⁱ q q̄n sūt actōnes multe ad vnū effectū ordīate vltima ē formalis respectu omniū pcedentiū et agit in virtute earū et ideo in vltima vnctōe infundit̄ gracia que p̄bet effm sacramēti. hec tho. Vtrū hoc sacramentū sit necessariū ad salutē. Ar̄ⁱ cū non det̄ ut dictū est ptra defectus quib⁹ spūalis vita tolli. scz ptra originale et mortale. sed ptra defect⁹ quibus homo infirmat̄. puta ptra veniale ul' cōtra reliq̄as pnie. Sicut tñ dicit̄. 9. sen. di. 22. si sacr̄m illud ex ptemptu uel negligētia obmittat̄ periculosū est. hc tamē expone copulatiue nō disiunctiue. non enī quelibet negligētia damnabilis est. sed illa que ex ptemptu pcedit ul' ptemptū inducit. vnde idē est de hoc sacro 7 eukaristia. hec boñ.

Sequit̄ videre de 5° s. de mistro hui⁹ sacr̄i. Circa qd sciendū q offerre hoc sacramētū cōuenit solis presbīris vnde dicit̄ jac. 4. inducat presbīros et orent sup eū. et di. 94. presbīros illud. Racō hui⁹ est. quia cū hui⁹ sacr̄i matia sit oleū ofecratū non debet administrari nec contingi nisi ab eo qui manū habet cōsecratas et talis est presbīr. Et ideo non extendit se ad oēs nec etiā ad solos epōs. quia cū hoc sit sacramētum periculanū qui non p̄nt adire p̄latos si magis ecōuerso oportēt multos decedē sine hoc sacramēto si a solis epīs dari debēt. ideo disposuit spūs sanctus q daret̄ a presbīris etiā inferioribus. pt̄ aūt infirm⁹ mūgi a presbīro presēte vno clerico uel etiā a presbīro solo. ex de v. sig. quesuit. qd intelligit bn. ibidē in necessitate.

Sequit̄ videre de 6° s. cui offerri debet hoc sacramētū et in qua pte. Ar̄ⁱ q effect⁹ pncipalis hui⁹ sacramēti est venialiū remissio nō quecūq; sed plena et pfecta de proximo introducens ad incorruptibilē sanitatē vite eterne. q remissio de lege cōi sanis non potest cōuenire. Et ideo hoc sacramētū nulli dari debet sano nec etiā infirmo nisi sic grauato q probabile sit sibi mortē imminere de proximo. qz tamē defectus nature ex senio q̄si quedā infirmitas est. ideo etiā senibus ex solo defectu nature ystituris in periculo mortis hoc sacramētū offerri debet hec rich. Vtrū hoc sacramētū offerri debeat furiosis et amentib⁹. Ar̄ⁱ ad effectū hui⁹ sacramēti recipiēdū plimū valet deuocō susapientis et psonale meritū offerentis et gnale meritū totius ecclesie quod patet ex hoc q forma hui⁹ sacramēti habet̄ p modū deprecacōis. et ideo dari non debet

qui non ꝑnt recognoscere et cū deuocōe recipe
et papue furiosis et amentib⁹ qui possent aliq⁊
irreuerendā ꝙ aliquā immūdiciā sacro facere
nisi lucida intervalla haberent in quib⁹ illō re
cognoscerent·et tūc eis cōferri posset·hec tho.
Scōm sco· aūt ꝙferri non debet amentib⁹ nisi
ꝑsumaē ꝙ volūtatē precedentē exꝑssam eos illō
velle· Vtr⁊ ꝙferri debeat oīb⁹ infirmis·ad⁹ q
non debet cōferri nisi infirmis non hntib⁹ ob⁹
staculū impediens sacī effectū et hntib⁹ reue
rendā et deuocōez ad sacrm et hntib⁹ vel habe
re potentib⁹ de cōi lege pcm veniale·Et quia
in non penitētib⁹ est obstaculū ꝙtra effectū sa⁊
cramēti·Et ꝑseuerane furiosis non est deuocō
nec reuerencia ad sacrm·Et in puulis non est
veniale pcm nec etiā deuocō actualis ideo hoc
sacrm ꝙferri nō debet in penitētib⁹·9q·di·illō·
Nec etiā ꝑseuerane furiosis nec puulis·liq⁹ et
ergo ex ꝓdictis ꝙ hc sacrm debet dari solis infir⁊
mis racōe vtentib⁹ et in articulo mortis existē
tib⁹·que tria tangit hac·statū infirmitatis cū
dicit infirmae·piculū cū dicit quis discrete·s·
curabilit ita ꝙ deficit vt⁹ nae et auxiliū me
dicine·discrecōez rōis cū dicit moueat ꝑ·t ite
rū si in pctis sit re·ei·hec em tria sūt tm adul
torū vtenaū rōne· Sed ⁊tra glo·sup illō ia⁊
cobi vl·infirmae quis·tc·infirmae inqt quis
in vobis mente et corpore scz uel fide scōm hc
em videt ꝙ debeat dari etiā infirmis spūaliter
ad⁹ ꝙ ibi uel tenet distūctue·nec corporis in
firmitas excludit sed ꝑsuppoit hec bon Que
ꝑtes inungunt·ad⁹ in nobis sūt eide pncipia
agendi et peccandi·quia pcm ꝙsistit in actu·
pncipia aūt agendi in nobis sūt tria·pmū est
dirigēs scz vis cognitiua 2m est impans·s·vis
appetitiua·3m est exequēs·s·vis motiua·oīs aē
nra cognicō ortū habet a sensu·Et qa vbi est
in nobis pma origo pcti ibi debet inūgi·ideo
mūgunt qnqz loca sensuū·s·oculi ꝓpter visū·
aures ꝓpter auditū·nares ꝓpter odoratū·os ra
cōe lingue ꝓt gustū·et etiā ꝓpter loquelā·ꝑm
sco·in hec em duo ꝙgruit lingua ut dicit 2m·de
aīa·qdam ꝓpter tactū qui maxīe viget in pul
pis digitorū ꝓpter appetitiuā vero inūgunt a qui
bus sdā renes siue lūbi ꝓpter gnatiuā·pedes aē
ꝓpter motiuā qui sūt eius pncipal⁹ instrm Et
quia pncipiū pmū est vis cognitiua·ideo illa
vnctō ab oīb⁹ obseruae q̄si de necessitate q̄
fit ad qnqz sensus·Alie vero due non obduā
tur ab oīb⁹ qz appetitiua et motiua sūt sicut se⁊
cūdaria pncipia· Vtr⁊ mutilati sint inūgēdi·
ad⁹ ꝙ sic quāto ꝓpinqu⁹ pt fieri ad ptes illas
in quib⁹ vnctō fieri debet qz licz ñ habeāt mem⁊
bra·habēt tamē potēdā aīe que membris illis
debe saltē in radice et interi⁹ peccare pnt ꝙ ea
que ptinēt ad ptes illas licet nō exteri⁹·Et li⁊
cet etiā nunqm peccauerint ꝙ actū illoꝝ mem
broꝝ·peccare tn poterūt ꝙ ocupīaz opandi ꝙ ea·

Sequit vide de 8m·s·iteracōe hui⁹ sacra⁊
menti·Et circa hoc sciendū q hoc sacrm
respicit non tantū infirmantē sed etiā infirmi
tatis statū·quia non debet dari nisi infirmis q

scōm hūanā estimacōez morti ꝓpinqre videnē
Sūt aūt quedā infirmitates que non sūt diu
turne·vnde si in eis dae hoc sacrm tūc cū hō ꝙ
uenit ad illū statū q sit in piculo mortis nō
recedit a statu illo nisi infirmitate curata·et
ita non debet iterū inūgi·Sed si recīduet erit in
firmitas alia et tūc poterit iterū inungi·quedā
vero infirmitates sūt diuine vt ethica ydropi
sis·et huōi·et in talib⁹ non debet fieri inūctio
nisi qñ videnē ad piculū mortis inducē·Et si
homo illū articulū euadat eadē infirmitate du
rāte et iterū ad sil'em statū ꝙ illā infirmitatē re
ducae iterū poē mūgi·quia quasi est alius sta⁊
tus infirmitatis licet non sit infirmitas alia
simpliae·et in predictis ꝙcordant doctores·
Et sic est finis hui⁹ libri quīti·

Incipiūt tituli sexti libri

De clericatu et tonsura· 1ª.
De sacramēto ordinis· 2ª.
Quis potest ordinare· 3ª.
De collacōe ordinū· 5ª.
De scrutinio ordinandi· 4ª.
De innocencia ordinandi· 6ª.
De monogamia 7ª.
De sobrietate· 8ª.
De prudencia· 9ª.
De pudicicia· 10ª.
De ornatu· 11ª.
De hospitalitate· 12ª.
De doctrina· 13ª.
De modestia· 14ª.
Ꝙ ordinandus non debet esse litigiosus·nō cu
pidus domui sue bene ꝓpositus· 14ª.
Ꝙ debet esse non neophitus· 16ª.
Ꝙ non debet esse solemnit pentēs· 17ª.
De curialibus· 18ª.
De obligatis ad racōcinio· 19ª.
De seruis non ordinandis· 20ª.
De corpore vitatis· 21ª.
De filiis presbꝝ· 22ª.
De adulto differente baptizari vsqz ad egritu⁊
dinem· 23ª.
De peregrinis et ignotis· 25ª.
De etate ordinandi· 24ª.
De impedimēto sexus· 26ª.
De impedimēto infamie· 27ª.
De eccl'iis edificandis et vniendis· 28ª.
De ꝺsecracōe eccīe et altarīū et cimiterij· 29ª.
De emunitate et aliorum ptinenciū ad eccle
sias· 30ª.
De sepulturis· 31ª.

De parrochijs 32ª.
De prebẽdis et beneficijs·et quibus sc̃z conferri debent· 33ª.
De residencia clericoꝝ in eccl'ijs· 38ª.
De decimis et pmicijs· 34ª.
De peculio clericoꝝ· 36ª.
De alienacõe et pcario rey eccl'ie· 3Aª.
De dignitatibꝫ eccl'iasticis in cõi 38ª.
De papatu· 39ª.
De legatis· 40ª.
De patriarchis· 41ª.
De archiepis· 42ª.
De episcopis· 43ª.
De dignitatibus pallij· 48ª.
De officio ordinarij· 84ª.
De vicarijs· 86ª.
De regularibus siue religiosis 8Aª.
De priuilegijs et ꝑseruatoribꝫ priuilegioꝝ·88ª.
De interpracõe dubioꝝ· 89ª.
Ꝙ clerici uel monachi nõ imiscẽant se secularibus negocijs· 90ª.
De dispensacõe· 91ª.
De obediencia que debeẽ platis· 92ª.
De censibus·exactõibus·pcuracõibus·et visitacõibus· 93ª.
De excessibꝫ pla·ꝺtra sbditos t ecõuerso·94ª.
De symonia· 99ª.

Incipit liber sextꝰ de sacramẽto ordinis· Et pmo de clericatu et tõsura·ti·1ª.

Expeditis p dei gr̃am his q̃ ptinent ad sacr̃m pñie t vnctõnis exẽme· Consequẽs ꝑsiderandũ est de sacramẽto ordinis· Et pmo de q̃busdã antecedẽtibꝫ ad ordinẽ·s·clericatu et tonsura·2º de ipso ordine·3º de ꝑsequentibꝫ ordinem· Circa pmũ pmo queriẽ quõ aliq̃s fit clericus·2º quis poẽ ꝺferre clericatũ·3º q̃re tales noiantẽ cl'ica·t vtz renũcient tpalibꝫ bonis·4º vtz epi teneantẽ clericis p̃uidere·5º qui clericꝰ tenentẽ tonsurã portare·6º qui clericꝰ tenentẽ officiũ dicere· Circa pmũ sciendũ q ꝙ pmissis quibusdã oronibꝫ eps ipe facit ei tõsurã cũ corona ipo epo eam inchoante et clerico postea ꝺpleri iubente· Dũ aũt tondet eũ epus dicit in psona eius dñs ps hereditas·m·et calix tu es qui restituis hereditas·m·m· Deinde dicit eps q̃sdã oracões et bñdictões·hoc patet m ordinario·et di·23·psalmista·

Circa scõm sciendũ q ꝺferre pẽ clericatũ siue psalmistatũ que duo p eodẽ accipiũtur eps ut dictũ est supꝝ illis qui sunt de sua dyocesi· Abbas etiã monachis suis t alijs pleno iure sibi subctis i mõsterio suo ꝺferre pẽ clericatũ hostiariatũ et lectoriatũ· Ar·di·1·et·2· Dicẽ tñ ꝓmo·exẽ de sup·ne·p̃·sup pmũ c·q abbas exorcistatũ et acolitatũ ꝺferre non poẽ nisi habeat hoc ex priuilegio hec ꝓmoc· Alijs autẽ in alio loco ꝺferre non debet arg·69·di·c·1· Si tamẽ conferat caracterẽ ꝺfert· Et hoc est intelligendo de abbate qui est presbr et cui eps imposuit manũ scõm morẽ pficiẽdoꝝ abbatũ ut dicẽ ibidẽ hec hostẽ·et rod hoc idẽ potest electꝰ i abbatem si eps differat bñdicẽ eũ ut dicit bñ·exẽ de etate·si ordinat·arg exẽ de sup ne·p̃·statuim· Et cõfert abbas clericatũ qñ facit tonsurã cũ corona laycis cõuersis exẽ de etate cũ ordinat·m text· et glo· Scõm glo·tamẽ 69·di·c·1·abbas imutatus poẽ etiã alterius monasterij monachos ordinare·9·q·2·iudim· Sed nũquid conferre pẽ ipe presbr·Rx· ray·et gof· dixerũt q sic·s·p̃sbiter qui habet curã eccl'ie non alꝰ maxime si sit archip̃sbr uel plebanꝰ sic intelligũt illd 23·di·presbr·et·c· psalmista· vbi dicẽ q psalmista susapere pẽ officiũ cantandi sola iussione presbri vnde exponũt officiũ·i·officij ordinem· Huius etiam sñie fuisse videnẽ ꝓmoc·et wilh·dicentes q presbr simplex hũc ordinẽ cõferre poẽ in die dñico vel alio festo· Et q in cãpania presbri simplices et maxime archip̃sbri conferũt ordinẽ· Alij dicũt q non· Vnde intelligũt p̃dictũ·c·non de ordinis coll'one 23 de ordinis collati execucõe· vnde exponũt officiũ·i·officij execucõez· Hoy sñia scõm hostẽ·approbaẽ ex ordĩe scripture libri pontificalis·in quo ꝓmo ponẽ ordo ad clericũ faciendũ· Postea ponitur dictũ·c·psalmista de verbo ad verbũ q̃si dicat ostendim sub qua forma tonsura detur ab epo Et exquo est sic tonsurat psalmista·i·cantor postq̃m ab archidyacono fuerit instructus poẽ officiũ cantandi susape sine ꝺsciencia epi sola iussione presbri presbro dicente sibi· vide ut q ore cantas·corde credas·et quod cor de credis operib approbes·q·d·hec sũt verba quibus dictis habet officij execucõez· Nã p hec verba non recapit ordinẽ quod tamẽ sequereẽ ꝺm gof· Itẽ or exẽ de etate·cũ stringat q non licet abbati etiã presbro hũc ordinẽ conferre nisi receperit ab epo manꝰ imposicõez ergo non licet p̃sbitero simplici· Alij vo dicũt q supd̃icta capitula locunẽ scõm ꝺsuetudinẽ aliquaꝝ eccl'iarũ in quibus vel de ꝺsuetudine quã papa scit et tolerat·uel ex delegacõe pape simplices presbiteri ꝺferũt ordinẽ istũ·

Circa 3ª sciendũ·q huiõi persone habẽtes tõsurã cũ corona vocanẽ clericũ q̃a vt dicit ysidorus·A·ethymo·c·13·clericos hinc appellatos esse credim·quia mathias electus est sorte quẽ ꝑ apl'os legim ordinatũ·cleros em̃ grece latine sors vel hereditas dicẽ ꝓnde ergo dicũ sẽ clericũ·quia de sorte siũt dñi uel q̃a dñi ptẽ bñt Sed nũquid in susceptõe corone renũciat qs tpalibꝫ bonis·Rx renũciare tpalibꝫ bonis i eo

qui eccl'ie deseruit · siue in eo qui cleric⁹ fit est p fectõis non necessitatis · vnde et hoc fuit in ec clesia p̃mitiua q̃ nichil aliquis p̃riũ habebat nec suũ esse dicebat · Et adhuc hodie in pfectõ ne religionis p dei gr̃az inueniẽ · Ad hoc tam̃ clericus nec iure hũano nec dõmo ꝑpellẽ · de bo no tam̃ et equo min⁹ debent insudare sollici tudini temp̃aliũ clerici q̃m layci · racõ est · tũ q̃a pueros non expectãt sicut layci · tũ quia mag̃ debent esse intenti sp̃ualib⁹ et sollicitudo tp̃alis sp̃ualem excludit · Et ideo doctores aliq̃n locũẽ quasi clerici debeant oĩbus tp̃alib⁹ cedere et oĩa dimittẽ · sed hoc nõ intelligiẽ quo ad possessionem sed potius quo ad affectõz Nec eẽ inducit sibi nouã obligacõz sup alios ex debito sed de bono et equo Vnde dicit ꝑsilũ agath⁹ · 12 · q · 1 · epi de rebus p̃riis ul' acquisitis uel quicq̃d ha bent de p̃pio suis hered⁹ si voluerit derelinq̃ut Ex quo patet q̃ non tm̃ illi clerici qui nõ ha bent nisi tõsurã sed etiã epi licite p̃nt p̃riũ ha bere · Aug⁹ vero sentit q̃ null⁹ cleric⁹ debet ha bere p̃riũ · vt patet · 4 · o · di · de cõi vita clericoz et habeẽ · 12 · q · 1 · volo · postea tam̃ mutauit cõ siliũ · Vnde dicit ĩ quodã sermone et habeẽ in dicta questione · Ecce ego sũ qui statuerã nul lũ ordĩare cl'icũ n̄ q̃ vellet mecũ mane ut si vel let a p̃posito recedere certe illi clericatũ tollerẽ Ecce in ꝑspectu dei et nr̃o ꝑsiliũ muto qui vo lũt habere p̃m q̃b⁹ n̄ sufficit de⁹ t ecc̃ia mane ant vbi volũt · non illis aufero clericatũ Si obiciẽ illud Jero · ad nepotianũ qui dicit possi det et cũ p̃pria dicit dñs ps hered⁹ · m · nichil exẽ deũ habere potest cũ ergo quilibet cleric⁹ cũ ton sura h̃ dicat · ergo tc̃ · Dicendõ q̃ hoc non dicit quia ius dimittat · sed quia ꝑgruit q̃ affectũ re linquat · ul' potest dici q̃ habẽ exẽ dñm dicit q̃n possessio dño p̃poniẽ nõ q̃n p̃supponiẽ · hec bñ ·

Arca 2⁹ sciendũ q̃ cleric⁹ aut t pe est p̃mot⁹ ad ordines sacros aut non si sic aut habet aliũde vnde sufficienẽ possit vuẽ ad necessitatẽ nat̃e et dignitatẽ status uel p̃so ne et sic p̃lat⁹ nõ teneẽ ei p̃uidere · 1 · q · 2 · pastor eccl'ie · et exẽ de p̃ben · epus si · et · c · tuis · Et licz ne mo teneat suis stipendiis militare quia tam̃ ipe voluit p̃moueri rõne ordis deseruire teneẽ eccl'ie · nec teneẽ sibi p̃lat⁹ p̃uidere cũ non pos sit indigendã allegare Aut non habet et tũc teneẽ ei p̃uidere ordinatoz uel eius successoz · exẽ p̃ben · cũ scom ap̃lm · et · c · epus · et c · non liceat Racõ est quia est obligatus eccl'ie nec ad act⁹ seculi valet redire · Si aũt non sit p̃motus ad sacros · Aut deseruit eccl'ie · nec habet vnde su stenteẽ · et tunc ei teneẽ q̃m diu deseruit · Aut n̄ deseruit et tũc non teneẽ ei plus q̃z alteri pau peri nisi ex honestate · Jura vero que locunt̃ de hac matia p̃dicto mõ sũt intelligenda · hc rich⁹ et pe · Scom aũt bn̄ · exẽ de p̃ben · non liceat Epus ita teneẽ p̃uidere ꝑstitutis in mnoz⁹ sicut cõ stitutis in maioz⁹ si non h̃nt vnde viuẽ pos sit cũ dicaẽ in · d · c · indistincte non faciat cleri cos · ar⁹ exẽ de fil' · p̃sbi · p̃posuit · appellacõne emẽ clericoz oĩs maioz et mioz ordinũ ꝑtinẽ ·

ii · q · 1 · de psona · Eccl'ia tamẽ romana nõ con sueuit cogere epos nisi p hys qui sũt in sacris exẽ de p̃ben · cũ scom ap̃lm · hec bn̄ · Scom vero hosti · non teneẽ ꝑuidere ꝑstitutis in minoz⁹ Et intelligit q̃d dicit in · c · non liceat · non fac at clericos de clericis in sacris de hoc vide infra in q · q̃d si p̃latus · tc̃ · Sed quare successor te neẽ p̃uidere cũ successor non ꝓueniat ex delicto defuncti · C · ne ex delicto defuncti · l · vna · ff⁹ ne m obp̃robriũ cleri mendicare cogat̃ · exẽ de cle ꝓiu Jobes in fi · Vel dicendũ q̃ non tam suc cessor q̃m eccl'ia punit̃ que non restitit in tali p̃mocõe epo · eps non ordinat sine ꝓsilio eccl'ie 22 · di · c · plẽ · vnde punit̃ si ei delinquẽti nõ resi stat · 2 · q · 1 · q̃p̃opt̃ · Et hoc intellige si eps exa mmauit · si aũt alii exaiauerint ipi tenebunt̃ · ff · q · si seru⁹ · ar⁹ exẽ · de p̃ben · cũ ꝑm ap̃l'm · ibi nullo p̃sentante · hec bn̄ · ibidẽ · Dicũt tm̃ qui dã · ut Innoc · et hosti · exẽ de p̃ben · cũ scom apo stolũ q̃ si eps qui exaiauit p se anteq̃z ꝑuidisset deponereẽ uel epatui resignaret et de suo patri monio haberet vnde ꝑuidere posset ipemet nõ eius successor ꝑuidere sibi deberet ar⁹ exẽ de p̃bẽ · de multa · ℈ · et si vltra sex menses · Si aũt exa minauit p aliũ dic ut infra titulo · 13 · q · quid si archip̃sbiter ·

Arca q⁹ q̃runt̃ pl'a · s · vtz clerici n̄ benefi ciati nec ĩ sacris ꝑstituti teneant̃ portare tonsurã · ff⁹ clerici tales aut publice exercent repugnãcia statui clericali · aut non · si sic licet talia exercendo peccẽt non portando tamẽ ton surã non peccãt ymõ magis eã portãdo pecca rent · Et tales si amoniti ab eo ad quẽ spectat emẽdare se ꝑtempserint p̃uilegij clericalis fiãt exortes · exẽ de sen · ex · ꝑtingit · Si vero non exer cent talia peccant n̄ faciendo sibi tonsurã fieri Et ad eã portandã p̃nt et debent cogi · Et sic de bet intelligi illud · di · 23 · et exẽ de vi · et ho · cle · si quis · hec rich⁹ · Scom aũt rich⁹ cleric⁹ hñs p̃mã tonsurã non potest eã deserẽ sine pcto mortali sed hoc est vez scom wilh⁹ · nason · nisi cã racõ nabilis ad hoc moueat Vnde si ex sola libidine laycandi eã deserat scom eũ mortaliẽ peccat Vtz clerici vxorati non tamẽ bigami teneantur portare tonsurã · ff⁹ clerici tales aut vtuntur p̃uilegio clericali aut non · si sic teneneẽ eam portare · exẽ de vi · et ho · cleri · cleric⁹ si tonsurã · Si non aut hoc est ut declinẽt eccl'iasticũ iudi caũ q̃d ꝑpter suũ delictũ tamẽt credẽtes facilius euadẽ a curia laycali · Aut hoc est quia volunt ad actus laycales penitus se transferre et mili tes fieri uel alia secularia opari p̃mo mõ cogi p̃nt et debent ut tonsurã ferãt t iudiciũ eccl'ie subeãt · 2° modo credo q̃ cogi non debent · Et sic intelligi debet exẽ de clericis ꝓiugatis Jobs · et · c · ex pte · et · c · ut ꝓfessõi hec rich⁹ · Scom aũt aliquos illud · c · clericis vbi dicit̃ q̃ cleric⁹ cõ iugatus debet ferre tonsurã Intelligiẽ si ꝑpt bñficiũ eccl'iasticũ et habeat spem redeũdi ad ec clesiã · et si sine scandalo vxoris ferre pt̃ ipam exẽ de vi · et ho · cle · Jobes · Intelligendũ insup q̃ nulli licz ꝓferre clericalẽ tonsurã ꝓiugato nisi

volenti religionē ingredi · uel ad sacros ordīes ꝓmoueri scōm q̄ est in sacris canonib⁹ diffinitū · Et qui ꝺtra hoc facit est suspensus a collacōe eius dē p annū · li · 6 · de tpe ordinan · nullus · Vtr̄ bigami teneant non portare tonsurā Ad⁹ clerici bigami aut sūt seculares et sic nō tenent portare · quia oī ꝓuilegio clericali carent · di · 84 · quisq̄s ymo ꝓhibent sb anathemate eā deferre · ex̄ de bigamis altcacōis et est ꝺminacio non sūia · vnde ꝺtrariū faciens non est excōicat⁹ · ut dicit ibiꝺ in glo · gar · Et intell⁹ il la decretalis de hijs qui sic in minoribus ordīb⁹ cōtraxerūt secus est si in sacris · ex̄ de bigamis nup · et · c · si nobis · scōm Jo · an · Aut religiosi et sic credo q̄ cuilibet licet eā deferre · et ꝓhibicō illi⁹ decretalis altcacōis referri debet solū ad illos bigamos de quib⁹ immediate fit ibi mēcio scz eos qui addicti sūt cohibicōi secularis fori q̄ ad bigamos religiosos patet non extendi · Vtr̄ clericus excōicatus recipiens tonsurā ab epo debeat itez tonsurari post absolucōem ab excōicacōe Rñdet hēm⁹ · de gandō · q̄ non quia ꝓmā tonsurā facit aut est ordinis aut iurisdicc̄ois · si sit ordīs tūc sicut eps scismaticus t excōicat⁹ exequi pt̄ ea que sūt ordīs ita q̄ habet effectū illud qꝺ facit Ita et si quē excōicatū tōsurat est tonsurat⁹ · et ideo q̄n absoluit̄ nō debz itez tonsurari · Si aūt hoc sit iurisdictōnis ad hoc illud qꝺ facit est ratū · quia sup hoc nulla ꝓhibicō est facta · s · q̄ tonsuratus excōicatus nichil recipiat ·

Sequit̄ videt̄ de 6⁹ · s · de obligacōe clericoꝝ ad ꝺmū officiū Et arca hoc querunt̄ pla ꝓmo vtr̄ clerici teneant dicere horas canonicas · Ad⁹ scōm boñ · quiꝺā obligant̄ eccl'ie quia etiā eccl'ia eis obligat̄ · vtpote qui bñficia recipiūt eccie · in aliq̄bus aūt est ecōuerso · q̄ eccle sia eis obligat̄ · quia ipi ꝓmo p sacroꝝ ordinū suscepcōez obligant̄ eccl'ie · Vnde apparet ꝺm ius cōe q̄ clerici in sacris ordinib⁹ ꝺstituti tenētur ad horas canonicas ex officio · In fra vero sacros ordines tenent̄ bñficiati ex bñficio In sacris vero ordīb⁹ ꝺstituti et cū hoc bñficiati tenētur ex vtroq̄z · et hoc ꝺicat ius canonicū et ꝺcoꝛdat ius ꝺmū · hec boñ · Et hñt ꝓdicta veritatē de pfecte adultis scōm rod · Cōcoꝛdat etiā his jnnoc · in glo · ex̄ de cele · miss · dolentes vbi ꝺicit q̄ presb⁹ dyacon⁹ subdyacon⁹ uel quicūq̄z bñficiat⁹ tenet̄ dicē horas canonicas · Et intelligit̄ bñficiat⁹ scōm aliquos q̄n cū effectu papa pot̄ fructus suoꝝ beneficioꝝ in toto uel in pte · Scōm alios vero intelligit̄ q̄n habet ius papi ētdi · hec jnnoc · Concoꝛdat etiā hēm⁹ · de gandō · d · in q̄tlibet · q̄ tales tenent̄ dicē qui peccāt mortalit̄ obmittēdo eas · nisi rōe infirmitatis ul' alterius cause legitime impediēt̄is · vnde in · c · dolentes · dicit̄ districte ꝓpim⁹ in vtute sancte obediencie ut ꝺmū officiū nocturnū piter et diurnū quātū eis dns dederit studiose piter celebrēt et deuote ꝓceptū aūt obligat ad mortale · ergo tē Pt̄ etiā addi supdictis q̄ clerici bñficiati sūt obligati ad dicendū horas canonicas non tm ex statuto eccl'ie · sz ex obligacōne instituc̄is · vt volūt aliq̄ · quia laici seculares dederūt eis redditꝰ ut quia ipi implicate assidue negocijs secularib⁹ non poterāt intendē ꝺmis · ipi ministri eccl'ie vices eoꝝ supplēāt in canonicis horis Vtr̄ clerici qui tenent̄ horas canonicas dicere teneant̄ eas dicere deuote · Ad⁹ deuocō pt̄ triplicit̄ intelligi · vno mō suauitas mentis eleuate in deū p cogitacōez et feruentē dilectōez et hanc gñat caritas l' donū sapie · et est rara Alio mō dicit̄ actualis relacō boni opis in deū ut cū q̄s faciens aliq̄ꝺ bonū ꝺsideret q̄ faciat illud ꝓpter deū · Tercio mō dicit̄ habitualis relacō in deū · ut cū quis non cogitās de eo facit aliq̄ꝺ bonū requisitus tū q̄re hoc facit diceret q̄ ꝓpter deū ꝓma deuocō ē pfectōis · scōa ꝺgruitatis · tercia necessitatis · Vnde qui tenent̄ ad horas canonicas tenent̄ eas legē deuote loquendo de tercia deuocōe · Sic intelligi pot̄ illud · c · dolentes · ibi deuote Vtr̄ debeāt dicē horas attente · Ad⁹ q̄ sic · qꝺ ut melius possint facere debent eas dicēdo ab oīb⁹ alijs vacare nisi aliqua necessitas cogat · licet aūt dicens verba sine attencōne ex sua desidia q̄ negligencīā peccet non tamē peccat mortalit̄ quia iste modus ꝺcandi est tantū ex iure positiuo scz eccl'ie qꝺ non obligat nisi ad ea que sub indicio hūano cadere pnt · Et hc sūt actus exteriores non interiores · Ad hc valent supdicta · in q · li · ti · de oone · ar · 2 · q · vtrū de ncītate oronis sit · q̄ sit attēta Vtr̄ horre sint dicende singule singulatim singulis horis · Rñdet hēm⁹ · de gandō · q̄ sic nisi causa racōnabilis subsit vñ jnnoc · de occupat̄ dicit q̄ cōsiliū est q̄ sil' dicāt horas omis · Et hoc obtinuit papa et cardinales quia dictis horis hñt multa negocia expedire · et melius est ꝓuenire q̄m ꝓueniri Nec sic intelligendū est illud sil' jta q̄ dicant etiā ꝺpletoriū in mane · sed horas omis vsq̄z ad vesp̄as · Vesp̄as aūt et cōpletoriū dicant ante cenā · Si etiā non magna necessitas vrget dicendū est matutinū segregatim de nocte et maxime in hyeme uel saltē in mane cū ꝓma Quid de infirmis · dicit jnnoc · c · dolentes · q̄ infirmi excusant̄ a dicendo si ꝓbabilit̄ videt̄ eis obesse · Et etiā ab audiendo si non habēt qui dicāt in eoꝝ pñcia Quid de religiosis Ad⁹ religiosus non tenet̄ ad horas rōe qua religiosus vt patet in religiosis layc̄s · sed q̄ ordinat⁹ est in sacris uel etiā ex statuto religionis pnt omis clerici obligari etiā non ordinati Quid de clerico seculari studēte in theologia Ad⁹ ꝺm hēm⁹ · de gandō · tenet̄ dicere horas suas canonicas ꝺm modū ꝺsuetū eccl'ie sue · nisi assit causa legitīa ex qua q̄ztū ad modū absoluitur rōe studij in quo recōpensat Non absoluit̄ aūt simpl'r a dicendo · Vnde jnnoc · vbi supra dicit clerici cuil'ibet ordinis et prelati pnt ex causa ab officijs que in eccl'ia dñr abesse Et debēt q̄nto meli⁹ pnt horas canonicas dicē absq̄z sicopa et defectu q̄ si fiat ex crassa ignoracia est mortale Nota tamē scōm rod · ti · de apostca finē qꝺ ꝓter studij occupacōz vel viacōz nō

excusaē quis a dicendis canonicis horis · Nec sup hys ꝓpter talia dispēsare pē epūs uel archiepūs cū suo clerico nec abbas cū suo monacho · Quid si is qui teneē officiū dicē ꝓetmittat aliquid de officio · Rñdet hēmr · de gand · in quotlibet suo q talis si ī choro cantet cū aliis et legat et totaliter non dicat versiculū uel aliqd taliū credo q non teneē repetē scdm q dicat ymoc · ibidē · Sil'r si aliqs non ex malicia et cū legitima causa non intēsit fini horaꝝ uel pncipio nō oportet scdm hēmr · de gand · q a capite incipiat vel finē ꝓficiat · Et hoc ꝓpter vinculū caritatis respectu cuius id qd ab aliis fit qui sunt vnū corp⁹ cū eo ab eo ꝛputaē factū sic cū vnus chorus dicat vnū versū et alius aliū reputaē q libet totū dixisse · Secus aūt est si chorus in pncipio multū ꝓcessit uel multū de fine restat tē eū tenereē supplere vel incipere hec hēmr · Sil'r dicit pē q si quis in officiando in choro cū aliis ex necitate aliqua aliquē psalmū uel lectōez intermisit uel aliud tale qd non potest obmissū supplere nisi subtrahat auxiliū choro ī camēdo melius est tantillū ptransire q̄z officiū chori diminuē · quia eccl'ia nō ꝓcepit determinatū num taliū sed est ꝙsuetudo in hijs varia diuersoꝝ · Sil'r si quis obmittat aliquā horā ex industria sine necessitate moralitē peccat · secus est si ex oblitione · qñ tamē illā negligentiā recolit teneē supplere illud ul' qd obmisit ul' aliud equalēs sed ꝑmū credo melius · Itē quia nō est aliquis modus specialis officij ad quē oēs teneanē · Credūt aliqui q qui ex aliqua necitate horas scdm eccl'ie sue formā nō dicēt · equalens tamē psalmos vel dñicā oroez recōpensaret · moraliē non peccaret · Itē ex de cele · mis · dignū habeē q clericꝰ tam religiosi q̄m alij cardinalium et epoꝝ ꝙmensales domesticꝰ · pñt se eis in dīnis officijs coaptare · Vtr scolaris qui teneē horas canonicas dimittens ea dicē vna die ꝓpē studiū et lectōes · Ex ꝓposito et spe dicendi alio die peccat moraliē · Rꝯ scdm hēmr · de gand · si dimittat hē absq legitimo impedimēto ē crassa ignorātia et peccat moraliē et ideo q̄stio q̄rit vtr studiū possit esse ita legitimū impedimentū obmittēdi horas sicut est grauis infirmitas · Et ideo est dicendū q si clericꝰ habet talem necessitatē studij q dicēdo horas immineret crimē et scandalū moztale cui pē occrere q studiū dimittendo horas nec illā necessitatē potuit ꝓuidere rōnabili cōiectura nec q̄ñs ꝓuenire · tūc non peccat obmittēdo horas quia licet dimittē sit de se pcm · tamē ꝓpter maius malū vitandū amittit rōez pcti · plus eñ teneē occurrē scādalo ad qd teneē ex dīno ꝑcepto q̄m dicere horas ad qd teneē ex ꝙsuetudine uel ex edicto eccl'ie · Vnde in hoc poē eccl'ia dispensare non in ꝑmo · ymo peccaret dicendo horas et non occurrēdo illi scandalo et discrimini · Et hoc dicit cōcilium toletan · et habeē de ꝙse · di · c · duo · Si aūt non sit talis necessitas sed pē dimitti lectō aut studiū sine tali discrimīe et scandalo moztali · aut potuit ꝓuidē rōnabili ꝓiectura qd ventuꝝ erat et ꝓuenire dicendo horas · tē obmittendo dicere peccat moraliē · si tū edm eccl'ie obligat ad mortale de dicendis horis · quia semp est crassa et negligens ignorancia in dimittendo ea adque tenetur quis sub pena moztalis pcti · Cuiꝰ eccl'ie officiū dicet prebendatꝰ in duabꝰ eccīs · Rꝯ cū erit pñs in aliq̄ illaꝝ dicē officiū eiusdē cū vero erit absēs ab vē q̄z videē q̄uenies q dicat officiū illius in q̄ obtinet maiorē dignitatē · Si vero sit simplex canonicꝰ in vtraq̄z dicat officiū eccīe dignioris · si vo sint equalis dignitatis cuiꝰ vult officiū dicē pē · hec tho · in quolibet · Vtr clericꝰ bñficiatꝰ existens in scolis teneat dicē officiū defūctoꝝ · Rꝯ clericꝰ bñficiatꝰ eo ipo q est bñficiatꝰ teneē dicē horas canoīcas · sed inq̄rtū bñficiatꝰ est in hac eccl'ia teneē dicē bm modū illiꝰ eccl'ie · Sciendū aūt q officiū mortuoꝝ q̄ñq̄z dicē in eccīa sic ꝑapit ordinarius ptinēs ad officiū eccl'ie · sicut in die aīaꝝ et in qualibet eccl'ia est cōsuetudo specialis sup hc puta in aliq̄ q ī q̄libet ebdomoda dicaē semel offm mortuoꝝ ul' aliē bm ętū tpc · Et ad hc teneē q̄libet bñficiatꝰ in aliq̄ eccl'ia eē in scolis existēs · Et p hc satisfacit mortuis q̄z reapit beneficia · Alī vo dicē offm mortuoꝝ in aliq̄ eccl'ia exordinarie ꝓpter aliquā cāz emergentē · vt ꝓpter ꝑces alicuiꝰ ꝙsone ul' huiōi · Et ad hc nō teneē clericus exēs in scolis · hec tho · in q̄libet · Quid de suspenso deḡdato et excōicato · Rñdet rod · ti · de apo · circa finē q tales si rōne ordīs sacri antea tenebanē ad horas tenenē · etiā postea q̄zdiu retinent bñficiū · nō eñ fiūt īmunes ab hijs q̄ sūt iuris ꝓpter suū pcm · non debent tñ officiare eccl'iaz in suo ordine · Ez cū suspēsus uel deḡdatus dicit horas solus uel cū aliis non officiando eccl'iaz nō debet dicē dominꝰ vobiscū vel silia verba ad dignitatē eiꝰ pertinēda · Excōicatꝰ vo nō debet dicē horas cū aliis qz nō est ei cōicandū · Sed q̄ro si tali ꝓaper et ꝓlatus q nō dicēt horas eē ꝓuati · Rñdet rod · ibid q in tali mādato ꝓtimereē exēsse errorē vñ ille nō tenereē obedire · nisi hoc fieret ex causa scz modū et horroꝝ crimis ꝓpetrati · Vtr in sacris ꝙstituti uel etiā beneficiati oēs teneanē quotidie dicē missā uel audire · Rñdet hēmr · de gand · q nullo iure obligaē aliqs ad dicendū ul' audiendū oī die missā · sed tm̄ ꝓapiē hoc oī dñico die etiā layis · ex de cōse · di · i · missas · sz q nō ꝓapiē oī die faciendū relinq̄tur ꝙscie singuloꝝ cuiꝰ solus deꝰ in hoc pē esse iudex vt pz ·

De sacro ordinis · ti · 2ꝰ ·

Postea ꝙsiderandū est de ipo sacro ordinis · et ꝑmo in se · 2ᵒ quis pē ordīare · 3ᵒ de eiꝰ collacōe · 4ᵒ de ordinandoꝝ q̄litate · Circa ꝑmꝰ ꝑᵒ q̄rit̄ q̄d est ordo · 2ᵒ q̄t ⁊ qui sūt ordines · 3ᵒ de diuisione ordinū in sacros et nō sacros · 4ᵒ de eius effectu et vtute · Circa ꝑmū sciendū q ordo scdm q hic sumit̄ est bm hu · de sanc · vic · signaculū quoddā in quo spūalis potestas et officiū traditē ordinato · Et stat ibi sigculū bm pe · p extiori sigⁿ l' instro · Scdm bon · vo stat ibi p interiori sigculo ī aīaz dīnitꝰ ipso